O C A R te D E A D U C E R E A M I N te

(File din povestea propriei mele vieţi)

„Domnul a zis lui Moise: „Scrie lucrul acesta în carte, ca să se păstreze aducerea aminte…”

(Exod 17: 14)

D E S C H I D E R E

Un ceas ca niciunul.

Când acele ceasornicului lui Dumnezeu s-au suprapus peste acele ceasornicului meu.

Când a sunat secunda veşniciei în timpul meu.

Când în timpul meu s-a pornit să curgă, împlinit şi împlinitor, Harul lui Dumnezeu.

Care a fost ceasul acela?

Nu ştiu nici măcar ziua.

Dar în calendarul ceresc, mai sigur decât în cel mai desăvârşit computer de pe pământ, e trecută – nu ştiu cum – secunda aceea când s-a sărbătorit în Ceruri întoarcerea fiului risipitor, căruia i s-a dat să îmbrace haina cea mai bună, i s-a pus în deget inelul de aur curat, cu sigiliu împărătesc, în picioare, încălţămintea nouă, când s-a tăiat viţelul cel îngrăşat. Când toiagul uscat şi noduros al eului meu a prins, într-o noapte de neuitat, să frăgezească, să înmugurească, să lege rod, să-l coacă. Acesta a fost semnul distinct dat mie, nu pe frunte, ori pe mână, ci săpat în locul cel mai intim al eului meu, acolo unde n-a pătruns nimeni niciodată, acolo, în tabernacolul sfânt, de a cărui existenţă nici nu ştiam, dincolo de catapeteasma străvezie, dar impenetrabilă a fiinţei, acolo de unde veneau uneori, presimţite doar, adierile veşniciei.

Cap. I

V R S T A Î N T R E B A R I L O R

De fapt, când am început să mă întreb cine sunt şi pentru ce sunt?

Ştiu doar că mă nedumerea DUMNEZEU. În familie se pomenea des de Dumnezeu, de Iisus Hristos, de Maica Domnului. Mi-a rămas întipărită în memorie o scenădin copilăria foarte timpurie a mea. Era într-o după-amiază, când mama terminase treburile. Stăteam amândouă pe pat. Începusem să gândesc, când am întrebat-o pe mama, cu nespusă dorinţă de a şti:

— Mamă, cine L-a făcut pe Iisus Hristos?

— Maica Domnului, a venit răspunsul.

Porneam să mă joc cu păpuşa făcută de mama din cârpe, repetându-mi: Pe Iisus Hristos L-a făcut Maica Domnului. Înseamnă că ea e mama Lui. Cine o fi Tatăl Lui…? Mama ţesea ciorapi pe o ciupercă de lemn şi se făcea că nu observa că în mine se plămădea o întrebare nouă.

— Mămica…

— Î…

— Dar Tatăl lui Iisus Hristos… cine era?

— Dumnezeu. Dumnezeu Tatăl!

Stabileam în minte: Aha, Iisus Hristos avea o mamă şi un Tată. Dar o altă nedumerire mă întorcea spre mama:

— Şi… cine a făcut-o pe Maica Domnului?

Mama începea să se enerveze:

— Dumnezeu a făcut-o!

Nu mai puteam da înapoi: mai aveam o întrebare, una singură. Ah, de-ar putea mama să-mi răspundă…!

— Mămică, dar pe… Dumnezeu… cine L-a făcut?

Şi deodată, mama explodă:

— Să-ncetezi odată cu-ntrebările-astea! Ai să mă bagi în pământ! Ai fraţi mai mari şi niciunul dintre ei nu mă-ntreabă atâtea câte mă-ntrebi tu. M-ai înnebunit…

Încremenisem. Nu ştiam ce-am făcut rău. Doar nu vorbisem urât. De ce s-o fi supărat mama atât de tare? Nu ştiam atunci, nici prin minte nu-mi trecea că mama nu ştia răspunsul, că era ceva la care mama să nu ştie să-mi răspundă. Credeam c-am pus o întrebare ireverenţioasă şi m-a copleşit o ruşine fără margini.

N-aveam cum să ştiu eu, un copil de patru – cinci ani că aceasta era marea întrebare a umanităţii, pe care n-a dezlegat-o nimeni niciodată, pentru că nu are răspuns.

Am intrat la şcoală cu dispensă de vârstă, pentru că prietena

mea Rodica, mai mare cu un an decât mine, intra la şcoală în anul acela. Ce-i drept, educatoarea o implorase pe mama să nu cedeze, căci mai devreme sau mai târziu o să obosesc, să mă mai dea un an la grădiniţă, căci eu împlineam vârsta de şcoală abia după cinci luni. N-a fost cu putinţă! Eram prea legată de Rodica! Avea păpuşi adevărate şi tot felul de jucării. Toată ziua mă duceam la ea, mama ei, madam Saris, iubindu-mă ca pe copilul ei. Eram ca surorile, îi cunoşteam neamurile din bogatul album cu fotografii. Noi nu aveam decât fotografiile de la nunta părinţilor şi câteva cu o mătuşă care fusese în Italia. Mă simţeam atât de bine la Rodica, încât odată, când mama mi-a spus, în glumă:

— Ce-ai să te faci, Ticuţo, dacă mor eu? Cine o să mai aibă grijă de tine? – eu am consolat-o:

— Nu-i nimic, pe mine mă ia madam Saris.

Încă din vară, învăţasem, împreună cu Rodica, să citesc. Nimeni nu mă putea convinge să mai stau acasă un an. Comisia de la primărie m-a testat şi i-a dat mamei aprobarea. Doamna Iacob, învăţătoarea mea şi directoare a Şcolii experimentale „Spiru Haret" din Brăila, mă punea să recit. Nu ştiu de unde învăţasem atâtea poezii.

Când am terminat clasa întâi, doamna Iacob i-a spus mamei să-mi pregătească o coroniţă. Eram în clasă cu Rodica. Ea era mai inteligentă decât mine. Am auzit acest lucru odată şi aceasta m-a îndârjit împotriva ei. O, cât de mult îmi doream să fiu şi eu inteligentă ca ea! O, de-aş fi putut s-o întrec! Şi mai era un cuvânt care mă fascina pe atunci: „departe". Pentru mine acest cuvânt avea conotaţia spaţiului fără hotare.

Aveam două vecine, grecoaice – „domnişoarele", două pitoreşti bătrânele deplasat de cochete pentru vârsta lor şi pentru sărăcia cartierului. Nefiind căsătorite vreodată, se acuzau reciproc, în termeni foarte politicoşi de altfel, de această neîmplinire, când se certau. Vorbeau extraordinar de repede, cu sunete acute şi noi ne distram copios, imitându-le. Dar la ele găseam refugiu când tata venea acasă beat. Era frumos la ele, casa lor era elegantă şi nu aveau pe jos scoarţe din deşeuri textile, ca noi, ci covoare adevărate şi canapele îmbrăcate în pluş verde, cu două suluri lungi la căpătâi, din acelaşi material. Încăperile erau altfel structurate, nu ca la noi, gen vagon şi erau atât de înalte, cu tapete sclipitoare! „Domnişoarele" mă iubeau şi mă primeau la ele, ori de câte ori doream. Ele mi-au făcut o minune de coroană. Nu cruţaseră cele mai frumoase flori din grădina lor. Erau atât de mândre

să le jertfească pentru micuţa lor protejată, care eram! O păstrez şi acum, în fotografia care m-a fixat în momentul de atunci: alba, bogată, vaporoasă...

30 iunie 1946 – serbarea de sfârşit de an şcolar.

Am spus poezia „Salcia plângătoare" (de cine, oare?), am dansat „Brâuleţul", îmbrăcată în costum naţional de băiat. Şi, în sfârşit, am fost aranjate (era şcoală de fete) după premii, probabil. Pe mine, „Doamna" mă pusese în rândul întâi. În sală, părinţii aşteptau cu emoţie strigarea numelor şi a premiilor. „Doamna" a venit la mine şi m-a trecut în rândul al doilea. O presimţire amară mi-a dat fiori, dar nu am înţeles semnificaţia schimbării. Stăteam acolo, în rândul al doilea în margine, unde mă pusese doamna şi aşteptam să mă strige, să-mi pună coroana aceea de vis, pe cap. A strigat-o pe Rodica – ea era înaintea mea în catalog şi i-a pus, în aplauzele asistenţei, coroniţa. Urmam eu, ştiam sigur şi inima îmi bătea repede şi tare. Noi eram egal apreciate de „Doamna". Dar de ce nu mă striga şi pe mine? S-a făcut un anunţ scurt, ca o sentinţă:

— Premiul al doilea!

Atunci mi-am auzit numele şi m-am dus în faţă. Mi-a dat un pachet cu cărţi şi aşteptam să-mi pună coroana pe cap. Deşi mi-a acordat premiul întâi la lucru, această recompensă nu-mi putu alunga amărăciunea, jignirea, neînţelegerea, suferinţa amară în care eram cufundată. Toate aceste sentimente se zugrăvesc pe chipul din fotografie al fetiţei de şapte ani şi patru luni, îmbrăcată în costum popular, de băiat. Ştiu că n-am vrut să mă fotografiez cu coroana pe cap. Mult a insistat mama să o fac. Cred că voiam să mă pedepsesc singură, refuzând fotografierea cu coroana care nu la fotograf trebuia să mi se acorde. Dar am cedat, în cele din urmă.

Seara, când mi-am făcut rugăciunea, mi-am adus deodată aminte de ce mi se întâmplase acest lucru: pentru că, în ajun, după „Tatăl Nostru", mă rugasem aşa:

— Doamne, fă ca eu să iau premiul întâi, iar Rodica premiul doi!

Deşi m-a durut, am înţeles că Dumnezeu mă învaţă să nu vreau răul altuia şi am încetat să mai sufăr.

A fost prima mea experienţă cu Dumnezeu, care m-a convins de existenţa Sa. O experienţă care nu mi s-a şters din minte. A fost primul pas pe drumul credinţei într-un Dumnezeu adevărat, care aude rugăciunile, dar un Dumnezeu drept.

Cap. II

D E S C O P E R I R E A E U L U I

Din plictiseală, la paisprezece ani mi-am început un jurnal, reuşind să-l duc până în ziua de azi. Ce înseamnă jurnalul acesta pentru mine nu înseamnă pentru nimeni din cei apropiaţi. Fiica mea cea mare ar căuta să afle cum trata propria-i mamă, la vârsta pe care o are fiica acum, iubirea. Cea mijlocie ar vrea poate să afle ce cărţi citeam sau cum mă comportam la şcoală, ce note luam, în timp ce fiica cea mică ar fi interesată de jocurile de odinioară, să le lanseze copiilor din jurul blocului.

Eu caut în jurnalul meu copilăria conştiinţei mele. Episoade care s-au șters din memorie şi care au însemnat cândva pentru mine atât de mult îmi dau impresia scăpării propriei mele conştiinţe de sub control – o intruziune a unei forţe exercitându-se în mine fără acordul meu. De aceea, descoperirea unui asemenea episod reaşază ordinea în eul meu.

Eu caut să aflu cum m-am format, cât am realizat din visurile mele de altă dată, dacă le-am rămas fidelă, dacă nu cumva sunt şi eu o sinusoidă într-un grafic încifrat, dar semănând, asemenea unor coli trase la copiator, în mod legic, cu toate adolescentele de acum treizeci-patruzeci de ani.

Conştiinţa mea a început să scâncească atunci când, la ora de educaţie fizică, o colegă mi-a spus că am picioarele strâmbe. Nu mă uitasem niciodată în oglindă cu picioarele dezgolite – nici n-aveam oglinzi în afară de cea a tatii, pentru bărbierit, de aceea constatarea că fata aceea nu-mi spusese decât un adevăr ignorat, dar dureros de real a declanşat în mine un complex de inferioritate acut, cu care aveam să mă lupt ani și ani de-atunci încolo. Cred că aveam unsprezece ani și nu mă preocupa deloc ce fel sunt.

Eram foarte slabă şi nu-mi plăcea să mănânc. Luam mereu vitamine şi eram lunar purtată pe la doctori. Mă obişnuisem cu injecţiile.

Aveam opt ani când mi-a murit fratele, cel mai bun fiu al mamei, un tânăr de nouăsprezece ani, cu un chip ca al lui Eminescu şi atât de blând, încât i se spunea Mielu. A murit într-un sanatoriu, pe lângă

Braşov. Aveam să aud mai târziu – mie întotdeauna mi se ascundeau veştile rele – că n-a putut muri până ce n-a ajuns mama la el şi că-i părea rău de suferinţa ei. Toată viaţa a dorit mama să mai ajungă la acel mormânt în care i s-a îngropat băiatul, dar nu ştia bine unde: „Era în vârful unui deal”. Abia după patruzeci de ani aveau să se întâlnească, dar nu pe dealul acela, lângă un mormânt al nimănui, ci în gloria pregătită de Dumnezeu celor smeriţi şi săraci în duh, cărora le-a promis Împărăţia cerurilor.

La nouă ani am trăit o amnezie. Mătuşa mea, sora bunicii, care locuia aproape de noi, era foarte credincioasă. Cred că, împreună cu alţi credincioşi ortodocşi, trăise o experienţă de trezire spirituală, o întoarcere la adevărurile credinţei. Se extinsese şi la noi „Oastea Domnului”, mişcare de revigorare a credinţei pe care mai târziu, autorităţile eclesiastice ortodoxe aveau s-o prigonească. Îmi plăcea s-o aud vorbind despre Dumnezeu, sperând să mi se dezlege enigmele. Văzându-mi interesul, îmi dădea să citesc cărţi creştine, pe care ea nu putea să le citească, fiind, ca majoritatea bătrânilor, neştiutoare de carte. Dar sensibilitatea mea excesivă mi-a fost fatală. Şi aşa visam noaptea diavoli pe sub pat, prin colţuri întunecoase, de mi-era teamă ziua să stau singura în casă. Cartea aceea – „Inima Omului” – avea ilustraţii la tot pasul, cu diavoli, fie în fumul de ţigară, fie în spuma din halbele de bere. Atât mi-a trebuit! Seara, deliram: aveam obsesia că am uitat cum se respiră. Mama a crezut că mă joc, dar curând şi-a dat seama că deliram. Şi acum, când au trecut zeci de ani de atunci, mi-aduc aminte de panica trăită: eram convinsă că voi muri, pentru că uitasem lecţia elementară a respiraţiei. Ce mă îndurera era că mama nu mă credea şi, prin urmare, nu mă putea scoate la liman. A chemat o vecină şi m-au luat amândouă într-o plapumă, ducându-mă la Spitalul Militar care era aproape. Îmi amintesc cum mă ducea mama şi-mi părea rău că sunt grea şi că-i dau de furcă. M-au internat şi a rămas şi mama cu mine. Analiza lichidului cefalo-rahidian nu indica nicio cauză de tulburare nervoasă. Mi s-a prescris, totuşi, să beau o soluţie cu brom. Era atât de sălcie, că am refuzat să o beau. Ce se mai ruga mama de mine! Câte nu mi-o fi promis! Dar nu m-am lăsat înduplecată. Mă nedumerea că pe pereţii înalţi şi albi ai spitalului scria „URSS” şi nu înţelegeam de ce scria cu doi „S”. Puneam şi această incapacitate pe seama bolii. Cineva mi-a explicat ce înseamnă U.R.S.S.

Într-o noapte, m-a trezit o sete chinuitoare. Am cerut mamei apă

şi ea m-a păcălit, dându-mi să beau bromura. Am înghiţit cu lăcomie şi, când mi-am dat seama ce era, am aruncat cana aceea de tablă cât colo. Apoi am adormit şi a doua zi m-au externat.

Era în vremea primei stabilizări. După ce m-au externat, stăteam în pat acasă, în camera cea bună. Cred că se desprimăvăra. Nu-mi puteam aduce aminte numele obiectelor din jur. Mama şi sora mea scuturau, ştergeau chiar geamul de la camera unde zăceam şi vorbeau în şoaptă. Mie mi se părea că nu mă voi mai vindeca niciodată, că ele ştiu că voi muri şi că de aceea vorbesc încet, ca să nu aud adevărul. Şi că fac curat pentru înmormântarea mea. Că mă vor uita şi pe mine, cum l-au uitat şi pe fratele meu cel mai mare, care murise. Eram sub plapumă şi nu-mi aduceam aminte cum se numeşte. M-am încordat cu toată puterea, m-am întrecut cu propria mea neputinţă, provocându-mă: – Dacă-mi aduc aminte cum se cheamă asta cu care sunt învelită, reuşesc să mă fac bine. Noţiunea a venit concomitent cu strigătul meu:

— „Plapumă!”

Ce biruinţă! Pe urmă, memoria mi-a revenit încetul cu încetul.

Am rămas totuşi cu o iritabilitate nervoasă, până atunci fiind foarte calmă. Mă supăram uşor şi nu suportam să fiu contrazisă. Mama trebuia să fie mereu prin preajmă, pentru că fratele şi sora mea se delectau să mă vadă enervându-mă. Doream din suflet să nu mai pun totul la inimă, dar îmi era imposibil. Crescusem, devenisem adolescentă, dar nu reuşeam să am un echilibru. O aluzie, o ironie mă plonjau în desperare. Mă retrăgeam într-o cameră şi plângeam acolo, sfâşietor. Pur şi simplu, era peste puterile mele să-mi stăpânesc aceste stări. Mama îmi spunea mereu că eu singură trebuie să vreau să mă stăpânesc, să nu apelez la medicamente. Iar eu luam de fiecare An Nou hotărârea ca măcar în ziua aceea să nu mă supăr. Şi nu puteam să mă ţin de ea. Şi iar cădeam în desperare, că eu nu voi putea avea prietene, pentru că nu pot să trec de această sensibilitate.

La sfârşitul clasei a patra, m-am dus la munte, în colonie, la Rupea, lângă Braşov. Atunci, la zece ani, am mers pentru prima oară cu trenul şi am văzut pădurea de munte, cu covorul gros, secular, arămiu, al frunzelor căzute. Dar frumuseţea nu-mi era de ajuns. Mi-era tot timpul foame şi n-aveam bani să-mi cumpăr biscuiţi. Aş fi ros şi coji de pâine. Luam mere sălbatice de pe dealul din faţa căminului unde eram

cazate, ca să-mi potolesc foamea, dar nu se puteau mânca. Noroc că Rodica avea biscuiţi de casă şi-mi mai dădea şi mie. Aşa mi-am căpătat pofta de mâncare.

Conştiinţa mea a început să înflorească atunci când am descoperit că exercit atracţie asupra băieţilor, că le par frumoasă. Am descoperit aceasta într-un tramvai, într-o seară de primăvară, când mi-am văzut faţa într-una din ferestrele-oglindă ale tramvaiului, pe când un băiat se tot uita la mine cu încântare. Cred că aveam atunci treisprezece ani şi de atunci m-am uitat în toate geamurile care ar fi putut să-mi arate chipul.

La început, mi-am ţinut jurnalul cu perseverenţa unui tic. Dar cred că mi-am dat seama că nu merită să-mi pierd timpul cu însemnări ca aceasta: „Astăzi, ca de obicei, am mâncat agude (dude), iar după-amiaza a venit Valerica la mine”. De aceea am notat în el lucruri demne de a fi reţinute. Şi ce mult mă ajută acum să recompun imaginea conştiinţei mele, din bucăţelele decupate, de acolo!

La treisprezece ani mi s-a descoperit un infiltrat pulmonar stâng. A trebuit să stau acasă, să fac tratament şi să mă odihnesc. Atunci, datorită injecţiilor cu calciu, m-am dezvoltat, oasele s-au mărit şi m-am îngrăşat incredibil. Deşi am lipsit câteva luni, am absolvit clasa şi ciclul gimnazial.

M-am înscris la Şcoala Tehnică Bancară, de pe bulevardul Cuza, lângă Baia Populară. M-am prezentat la proba de limba română; ni s-a dat o dictare dintr-un text de Caragiale şi o compunere, ceea ce nu mi-a dat bătaie de cap. Am ieşit de acolo fericită. Dar nu m-am uitat la data anunţată pentru proba de matematică. Mi-am făcut socoteala că nu se putea să fie imediat a doua zi, mai ales că era duminică şi am stat liniştită. Pe la ora zece şi jumătate, m-a trimis mama „până în barieră” să-i iau ţigări tatii şi ziarul. M-am abătut pe la Valerica, prietena mea care dădea şi ea examen la aceeaşi şcoală, ca s-o rog să vină cu mine. Mama ei s-a mirat să mă vadă atunci:

— Ce faci, ai şi terminat?

O presimţire grea m-a cuprins. N-am mai spus nimic. M-am repezit acasă, m-am îmbrăcat şi am luat-o la goană spre şcoala aceea. Aveam de mers trei staţii de tramvai şi, ca un făcut, tramvaiul nu mai venea. Când a venit, după vreun sfert de oră, am văzut cu groază grupuri de elevi pe stradă. Veneau de la examen. Jos m-am întâlnit cu Valerica. N-am mai stat să ascult ce-mi zice, ci m-am dus în clasa mea.

Profesorul începuse să strângă din lucrări. Nici lacrimile, nici implorările mele nu l-au convins să mă primească să dau şi eu examen. Numai eu ştiu cum am ajuns acasă. Mă aflam în faţa unei situaţii fără ieşire.

Când a sosit ziua afişării rezultatelor, i-am spus mamei că s-a amânat, dar eu citisem sentinţa: „Respinsă prin neprezentare”. Într-o zi, mama a plecat să vadă singură de ce nu se mai afişează rezultatele. Eu mi-am făcut un plan, rod al romanelor pe care le înghiţeam ca pe un drog: să joc cartea sinuciderii. Am scris o scrisoare atât de sfâșietoare, că am plâns şi eu, prin care-mi luam rămas bun de la viaţă şi de la părinţi – nu ştiu dacă nu era de prin citatele pe care le adunasem pentru compuneri, gen „Invitaţia la vals”, de Mihail Drumeş. Nici prin cap nu-mi trecea să pun în aplicare cele scrise. Era doar un şantaj, ca să scap de ceartă şi de bătaie. M-am dus în grădină unde aveam tufe mari, de mătură şi stăteam acolo. Am auzit-o pe mama venind şi strigându-mă, supărată. Inima îmi bătea cu putere. Apoi a intrat în casă unde a găsit şi a citit scrisoarea. A ieşit şi a început să mă strige cu alt ton, mai puţin supărat. Inima îmi bătea să iasă din piept, dar nu mişcam. Ce-o fi fost în inima bietei mame! îi simţeam spaima că n-am cum s-o mai aud că sosise prea târziu. În cele din urmă am ieşit şi atât de mult s-a bucurat că sunt în viaţă, încât ea singură mă consola:

— Lasă, mai bine că n-ai reușit. Tu și-așa ai mers la şcoală prea devreme, te-ai mai şi îmbolnăvit… aşa că stai să te mai întăreşti.

Anul acela şcolar 1952 – 1953 a fost un an de relaxare. Atunci mi-a căzut în mână Mihai Eminescu. A fost o revelaţie, ca o explozie de lumină şi am început să scriu poezii triste, în stilul său. Frecventam şi cursurile clasei a VII-a, la intervenţia mamei, ca „asistentă”, cum spuneam eu.

Scriam poezii, cele dintâi dedicate lui Stalin în care am crezut sincer. Citind povestea Zoiei Kosmodemianskaia, n-aveam o altă dorinţă mai înaltă, decât să mor şi eu, cu tălpile goale în zăpadă şi numai în cămăşuţă de corp, strigând: „Luptaţi, nu vă fie teamă! Stalin e cu noi! Moarte fasciştilor!”, cum făcuse ea. Unor verişori micuţi le-am schimbat numele în Zoia şi Sura, Aurora şi Gigi părându-mi-se absolut nepatriotice.

Nu ştiam pe atunci că scrisul va rămâne nevoia mea supremă de exprimare către semeni, dar scriam mereu poezii, chinuind-o pe profesoara mea de română care trebuia să dea verdictul. Obosită de

atâta solicitare din partea mea m-a-ndrumat către cenaclul literar „Hristo Botev” care se constituia atunci, sub conducerea poetului brăilean Mihu Dragomir. Şi azi îi sunt recunoscătoare poetului, pentru sfatul pe care mi l-a dat: să scriu şi iar să scriu. Citind acum acele poezii, râd cu lacrimi. Mama n-o făcea. Mi le asculta cu evlavie, tăcând, de parcă şi-ar fi spus, ca şi vecinii lui Ioan Botezătorul: „Oare ce va fi cu copilul acesta?”

„Copilul acesta” care eram punea în scenă piese de teatru de nu ştiu ce autori, distribuind fetele de pe stradă în roluri secundare, pe cel principal rezervându-şi-l cu dreptatea pe care i-o acorda rolul de regizor. Acestea se jucau în curte, cearşafurile mamei fiind cortina albă, de pluş, gândeam noi. Spectatorii nu erau alţii decât vecinele, prietene ale mamei, îmbrăcate în cele mai noi rochii de stambă luată „pe puncte”, lucrate pe te miri ce, de Mioara, sora mea mai mare. Se aşezau pe scândurile lungi, acoperite cu preşuri ţesute de mama din resturi textile. Costumele noastre erau confecţionate cu mare plăcere şi cu tot dichisul de sora mea, de obicei din hârtie gofrată, cu volane bogate, prin răsucirea cu degetele a marginilor hârtiei. Mama îmi aranja părul lung şi negru, cu drotul, făcându-mi zulufi lungi. Nu-mi amintesc să-mi fi uitat vreodată rolul. Oricum, aş fi improvizat continuarea, mai ales că toate piesele mele erau cu happy-end. După un asemenea spectacol – căci aveam şi alte numere, între care şi piesa mea de rezistenţă, cazaciocul, în interpretare proprie –, răsărea soarele în cartierul Clony. Eu eram tot mai convinsă că sunt Cenuşăreasa în aşteptarea Prinţului care avea să mă caute, cu pantoful meu în mână. Ştiam că va ajunge şi-n acest cartier de periferie, că mă va găsi, ştiam că-l voi recunoaşte după calul alb, strălucitor, care avea să necheze într-o bună zi chiar acolo, sub salcâmul din faţa porţii casei.

Am crezut în Moş Crăciun pe care-l credeam una şi aceeaşi persoană cu Dumnezeu şi nu-mi trecea prin minte să mă-ntreb de ce vine numai de Crăciun. Gândul că vine cineva bun la copiii sărmani era suficient ca să mă fericească în totalitate, deşi nu-mi aminteam să fi venit la mine, vreodată. Cu toate acestea, de fiecare Crăciun eram plină de emoţii, făceam curat şi mă sileam să nu adorm. A venit o dată, prima şi ultima dată, tocmai când fraţii mei mai mari m-au făcut să sufăr cel mai tare. Era în Ajun şi ei vorbeau urât despre Moş Crăciun, dinadins ca să mă facă să sufăr şi distrându-se pe seama crizei mele de disperare. Atunci a intrat mama la noi şi i-a certat. Am scris o poezie

atunci, una din cele mai frumoase din perioada aceea şi, întocmai ca în poezia aceea, a venit la mine Moş Crăciun. Nu mai ţin minte ce mi-a adus, dar am fost fericită că pot dovedi fraţilor mei că există cu adevărat Moş Crăciun! Aveam treisprezece ani. Atunci, la vârsta aceea, a confirmat mama spusele fraţilor mei. Atunci, la vârsta aceea, am trăit a doua mea mare decepţie. Cea dintâi fusese când Petru, căpitanul rus care era cazat la noi şi pe care-l iubeam nespus, nu şi-a ţinut promisiunea de a mă lua cu el în Rusia, plecând fără mine. Şi doar îmi făcusem bagajele şi-mi promisese că, dacă mă culc, mă ia. Cred că ani de zile am suferit. Aveam şase sau şapte ani.

Citeam mult. La început, romane excesiv de romantice, cu subterane, răpiri şi mister. Începusem şi eu un asemenea roman. Citindu-mi azi însemnările, mă cuprinde râsul, pentru că n-o pot înţelege pe fata aceea de paisprezece ani cum de a putut să scrie un roman „jumătate-n viersuri (sic!), jumătate-n proză" şi să mai aibă şi curajul să i-l dea profesoarei ei de română să i-l aprecieze. Se intitula – se putea altfel? – „Cavalerul misterios". Cum profesoara mea, o domnişoară tânără, din care-mi făcusem un idol, şi-a exprimat mirarea, eu am pus pe seama profunzimii scrierii mele „incapacitatea" acesteia de a-l înţelege.

Rolul cel mai important în formarea caracterului meu l-a avut o carte citită în vremea aceea. O cumpărasem cu bani „împrumutaţi" din banii fratelui meu, a căror ascunzătoare o descoperisem. Raţionamentul meu era bun pentru ca să-mi liniştească conştiinţa: dacă ar fi avut bani, mama mi-ar fi dat; fratele meu nu dădea bani în casă, nepăsându-i de lipsurile noastre; iar eu ştiam că are şi ştiam şi unde-i ţine. N-am luat bani de la el, decât pentru cărţi. Le consideram cea mai de preţ comoară. Cartea aceasta era „Mizerabilii" de Victor Hugo. Nu atât suferinţele micuţei Cosette m-au emoţionat, cât un personaj care a reabilitat în ochii mei imaginea lui Dumnezeu: domnul Myriel, monseniorul Bienvenu. Preot prin vocaţie, acesta a reuşit, fără vreo predică, să facă dintr-un om abrutizat, un sfânt.

O, cât doream în inima mea să fiu şi eu sfântă!

Cap. III

A R I P I în Z B O R

Am dat examen de admitere la Şcoala Pedagogică de învăţătoare, nu atât ca să mă fac învăţătoare, cât pentru faptul că aici făcusem şcoala generală. Admiterea am dat-o în anul 1953, când avea loc la Bucureşti Festivalul Internaţional al Tineretului pentru Pace şi Prietenie, din a cărui cauză data examenului s-a amânat cu o săptămână. Dar în loc să învăţ, eu urmăream desfăşurarea festivalului, în „Scânteia Tineretului” pe care-l citeam aproape în totalitate şi mă duceam la filme. Încă nu aveam un radio, dar nu duceam lipsă de muzică, deoarece cazarma ruşilor era lângă noi şi ei puneau muzică la megafon şi nu doar patriotică. Şi totuşi, am reuşit, nici eu nu ştiu cum.

În vara aceea, din joacă, mi-am schimbat prenumele. Toate fetele cu care mă jucam şi le-au schimbat. Numele meu de botez era Dumitra. Nu mi-a plăcut niciodată, mi-era ruşine de acest nume şi, cum îmi făcusem un idol din literatura rusă, mi-am ales numele „Tatiana”, dintr-o carte citita recent, cu o tânără partizană, cu acest nume. Cum am schimbat colegele, m-am recomandat cu acest nume şi aşa am rămas. Mai greu era pentru mama care mă deconspira uneori, spunându-mi, cum mi-a spus întotdeauna, Ticuţa. Acest nume mi-l dădusem singură, pe la doi ani. Când mă-ntrebau cei din jur cum mă cheamă, eu mă răsfăţam singură, recomandându-mă: „Dumitricuţa”. Pentru că bunica-mi spunea: Dumitrica, eu mai adăugam un diminutiv, numai că, fiind prea lung, îmi ieşea de pe buze: „D-mi-ticuţa”. Aşa că toţi ai casei îmi spuneau Ticuţa cu excepţia bunicii care mă chema – că aşa mă ştie Dumnezeu – Dumitrica. Dar eu am urât acest nume şi, cum voiam să ajung celebră, îmi trebuia un nume rezonant. Nici că puteam găsi, în anul 1953, un alt nume mai potrivit pentru visurile mele.

După un an, Şcoala Normală s-a desfiinţat, noi fiind transferate la liceu, dar în anul întâi, adică în clasa a opta. Singura consolare la faptul că ne-au dat cu un an înapoi a fost că n-am mai dat examen de admitere.

În vacanţa dinaintea transferării şcolii noastre la liceu, am descoperit printre cărţile bunicului meu, o carte de limba franceză, pentru ucenice. Cum între paranteze era redată pronunţia, m-am apucat să învăţ limba franceză. Aveam un program riguros, de la care numai invitaţiile surorii mele la film sau la plimbare mă puteau abate. Aşa am învăţat limba franceză pe care aveam s-o perfecţionez în

următorii trei ani de liceu iar mai târziu, în cursul anilor, prin studiu propriu, aprofundat. Acum mă simţeam mai aproape de Cosette, de Jean Valjean şi de monseniorul Bienvenu.

Sensibilitatea mea se manifesta la mine pe căile artei. Descoperisem că aveam voce. Profesoara de muzică mă aprecia pentru urechea mea muzicală care s-a manifestat într-o zi, când, în timp ce clasa cânta un cântec, eu am improvizat vocea a doua. La începutul clasei a opta, profesoara m-a chemat împreună cu încă trei fete, din alte clase, ne-a ascultat vocile şi m-a preferat pe mine ca solistă a corului şcolii noastre. În repertoriul meu personal intrau cu predilecţie romanţele. Păstrez şi acum o diplomă de premiu luată la interpretarea de romanţe într-o tabără de vară, la Poiana Ţapului. Dar mândria mea erau ariile din opere şi liedurile de Schubert. Treceam drept o fată cultă, deşi nu aveam în casă decât câteva cărţi, descoperite în podul bunicului, din „Colecţia celor 15 lei”, pe care le citisem şi răscitisem.

Nu-mi ajungea timpul pentru câte aveam de făcut. Lucram la trei romane, învăţam franceza, citeam, copiam dicţionarul limbii române, împrumutat de la o colegă, memorându-l totodată, notam în jurnal, copiam în nişte caiete citate din cărţi, scriam pe la reviste, unde trimiteam poezii, ascultam muzică clasică, îmi exersam vocea când eram singură…

Am primit de la fratele meu o cutie de uleiuri de pictură, chiar în ziua când am împlinit şaisprezece ani. Am încercat să ilustrez „Floare albastră” de Mihai Eminescu, poezie pe care aveam să o lucrez la Şcoala Populară de Artă – secţia artă dramatică, la care aveam să intru, în toamnă. În acelaşi timp, frecventam şi cenaclul literar de la Casa de Cultură. Ce rău îmi părea că nu pot urma şi cursurile de pictură şi de canto!

Primul meu succes cu adevărat preţios a fost obţinerea unei menţiuni, la un concurs de creaţie literară în proză, organizat de ARLUS-Brăila. Compusesem un basm despre un viteaz – Roman, care nu l-ar fi învins pe uriaşul Fasciro, dacă nu l-ar fi ajutat „Bălăior” (Armata Roşie). Ei au legat frăţie de cruce, iar acest basm alegoric s-a numit chiar aşa: „Pe veci, fraţi de cruce”. Nu-mi venea să cred că am obţinut eu acea menţiune. M-a năpădit o fericire fără margini. Toţi mă felicitau, colege şi profesori, iar eu răspundeam la toate acestea cu o simulată modestie. Eram mândră de mine. Jurnalul meu a reţinut data

de 5 octombrie 1954, precum şi în ce a constat menţiunea aceea. Am primit o diplomă şi bani: 150 de lei. Din ei mi-am luat o geantă de piele, uniformă, un guleraş brodat şi cartea „Neculai Milescu Spătarul” scrisă de Dumitru Almaş. Aşa că tot timpul mi-aduceam aminte de acest nesperat succes. Aveam doar cincisprezece ani şi am simţit pentru prima oară gustul gloriei. Eram în clasa a opta, anul întâi de liceu.

Dar şi teatrul mă fascina la fel de mult. Am intrat pentru prima oară într-un teatru, Teatrul Naţional al Brăilei, cu mama, la vârsta de şaisprezece ani, la piesa lui Carlo Goldoni – „Bădăranii”.

La începutul clasei a noua, anul al doilea de liceu, m-am înscris la Şcoala Populară de Artă – secţia de artă dramatică. Pregăteam „Floare albastră” de Mihai Eminescu, pentru recitare. Am învăţat să stau cu totul nemişcată, ilustrând imaginea: „Ca un stâlp eu stam în lună”.

Cu această poezie mi-am făcut debutul în teatru, îmbrăcată în albastru, în sala de spectacol aflându-se însuşi George Călinescu. Orgoliul meu a fost pe deplin satisfăcut, când marele om, plăcut impresionat de tinereţea mea şi de felul în care am redat trăirea poetului, a strigat: „Bravo!” Cum putea să lipsească aşa ceva din jurnal? Evenimentul se petrecea într-o vineri, pe data de 27 ianuarie 1956, cu două săptămâni înainte de a împlini şaptesprezece ani. Regizorul – actorul Nae Nicolae, era euforic când m-a felicitat.

Şcoala noastră de artă dădea spectacole la care eu eram prezentă cu poezia lui Eminescu. O recitam cu aceeaşi plăcere mereu. Dar regizorul nostru a vrut să pună în scenă o piesă de teatru, o comedie şi anume „Căsătoria” de Gogol. Spre sfârşitul lunii februarie a citit piesa. Nu-ndrăzneam să sper într-un rol. Două zile mai târziu, s-a citit o altă piesă, în care speram să capăt şi eu un rol. S-a revenit la „Căsătoria”, mie încredinţându-mi-se, nici mai mult nici mai puţin, rolul principal, cel al Agafiei Tihonovna. Mi l-am copiat, l-am citit, l-am memorat. Fiecare repetiţie scotea noi şi noi frumuseţi. Regizorul nostru, actorul Nae Nicolae era plin de idei care ne entuziasmau. În miezul lunii iunie, în plină sesiune de examene (căci noi dădeam examene de absolvire a anului la mai toate obiectele), eu eram prinsă cu repetiţiile, pentru că urma să dăm două spectacole cu „Căsătoria”, după o repetiţie pe scena teatrului, cu tot dichisul actoricesc. Cabiniera mi-a strâns părul – purtam două cozi bogate –, mi-a pus o perucă plină de zulufi, m-a machiat. Eu mă uitam în oglindă şi nu-mi puteam crede

ochilor. Spectacolul a fost o reuşită. Când partenerul meu, extrem de talentatul Ciul, mi-a luat mâna, exclamând perplex:

— „Ce mânuţă drăgălaaaţă...! De unde-aveţi o mânuţă aşa de drăgălaaaşă?" au izbucnit aplauze. Şi am mai avut astfel de aplauze la scenă deschisă. După ce dimineaţă am dat examen la limba rusă, după amiază eram la teatru, căci spectacolul în care jucam începea la ora patru. Dar pe la ora trei, în ziua aceea de vineri, 22 iunie 1956, a început o ploaie torenţială, cu tunete şi fulgere. Când am început spectacolul, în sală nu erau decât vreo cincizeci de persoane. În pauză, însă, când s-au aprins luminile, am văzut că se umpluse până sus. Aplauzele la scenă deschisă ne copleşeau. La sfârşit, ni s-au aruncat flori. Atâtea felicitări şi elogii mă convinseseră ca, la anul, să dau examen de admitere la teatru. Unii actori din teatrul brăilean mă încurajau sincer să devin actriţă. Deja mă gândeam să joc într-o dramă, pentru că mi se părea că aceasta e chemarea mea, mai ales de când începusem repetiţiile cu poezia „Regina Ostrogoţilor" de George Coşbuc. La optsprezece ani, am debutat în ziarul local cu poezia „Mama", apărută chiar de 8 martie 1957, poezie mult ajustată de un coleg mult mai talentat decât mine, a cărui modestie şi fineţe de caracter contrastau izbitor cu chipul prea puţin atrăgător. Apoi, poezia m-a primit la ea acasă. Ideile curgeau şi, aproape fără efort, scriam poezii care mă încântau prin starea de inspiraţie. Ce bucurie să văd mereu, sub o poezie, numele meu, în ziarul local! Dar şi tatăl meu, pe care de altfel nu-l interesam, era mândru de mine. Încă de mică mă ducea prin cârciumi, punându-mă să recit poezii. Oamenii îmi dădeau bani, din care mă alegeam şi eu cu o pungă de bomboane. Mai târziu, purta cu el câte un ziar cu vreo poezie semnată de mine şi la beţie, se lăuda-n gura mare cu „aia mică". Dar pentru mine, tatăl meu însemna spinul înfipt în mândria mea cea mai legitimă, pentru că nu reuşea totdeauna să ajungă acasă, doborât de puterea alcoolului, lângă un gard, ori lângă un şanţ. Treceam cu câte o colegă şi-mi bătea inima, să nu-l recunoască. Pe cât eram de mândra de mama care avea, în ciuda condiţiei sale, o distincţie princiară, pe atât eram de umilită din pricina tatălui meu.

Teatru, poezie, muzică, pictură, prietenie – toate acestea mă purtau pe culmi. Începusem să ies „pe stradă", să „dau un tur". Aceasta însemna să mă plimb pe strada Republicii, strada principală a Brăilei unde, încolonate, grupuri de tineri şi tinere treceau ca la defilare,

numai că pe două şiruri – unii se duceau, alţii se întorceau. Astfel aveau posibilitatea să se remarce, să se privească, să se placă, să-şi vorbească fără cuvinte. Şi nu ştiu ce-mi plăcea mai mult din toate acestea. Așa de mult îmi plăcea să plec, să ies în oraş, să mă plimb, să privesc lumea curgând pe strada Republicii, strada principală a Brăilei. Cred că era suprema mea bucurie, chiar dacă uneori, pe partea cealaltă, zăream trecând câte o profesoară.

Cap. IV

A D I E R I D I N P A R A D I S

În copilărie şi în adolescenţă aveam un vis care s-a repetat de câteva ori. În Brăila, locuiam într-un cartier de oameni săraci, numit „Clony”, dincolo de bariera Călăraşi. Pe lângă casa noastră trecea linia ferată pentru marfare. Mai încolo, linia se bifurca, încadrând un loc viran, îngrădit cu un gard scorojit, din lemn. Visam locul acela. Era, în vis, o poartă îngustă. Așa începea visul, cu poarta. De îndată ce intram pe ea, mă trezeam într-o altă lume, într-o împărăţie din care nu mă izgonea nimeni. Mai întâi vedeam copacii, nişte copaci frumoşi, frumoşi şi blânzi. Creşteau în sus, cu nişte coroane de un verde potolit. Iarba înaltă nu tăinuia niciun şarpe în ascunzişurile ei. Erau cărări care urcau spre nişte coline blânde, joase şi care te purtau singure. Şi erau flori… flori pe care nu simţeai nevoia să le rupi. Eram mergând prin pădurea aceea cu sentimentul princiar că e a mea şi că nimeni nu mă va izgoni vreodată de acolo. Nicio clipă nu aveam sentimentul că aş fi violat acest tărâm. Şi nu m-aş fi dat scoasă de acolo. Pădurea aceea era reîntoarcerea într-un spaţiu al meu, din care viaţa reală mă alungase pe nedrept. Urcam şi coboram coline cu fericirea secretă de a fi regăsit paradisul pierdut, de a fi deţinătoarea unică a titlului de proprietate asupra acestui tărâm. Eu experimentam existenţa acestui real Paradis, ascuns tuturora. Şi era acolo o Prezenţă, care nu numai că nu incomoda, dar umplea de farmec spaţiul acela. Era ca un surâs presimţit, de care n-aveai pentru ce să te ascunzi, pentru ce să te temi. Era conştiinţa că acolo nu erai singur, că acolo erai împlinit deplin. Ar fi prea puţin dacă aş spune că pădurea din vis era totul. O, ea era preatotul meu…

Cred că dintr-o asemenea experienţă a pictat Michelangelo, în centrul bolţii „Capelei Sixtine”, „Crearea lui Adam” în care Creatorul şi

făptura sunt atât de aproape… gata să se atingă, Creatorul iubindu-l pe Adam care I se uită-n ochi cu adorare. Ei n-au nevoie de cuvinte, ca să comunice…

Mă-ntorceam, totuşi. Regăseam cărarea ce ducea spre poarta de unde totul avea să reintre în realul din care evadasem. Dar drumul îl regăseam până la un punct. Nu ştiam cum intram, nu ştiam cum ieşeam.

Întreaga zi după aceea, tânjeam să fiu acolo. Acest vis era atât de viu încât şi acum, când scriu, după mai bine de patruzeci de ani, retrăiesc bucuria aceea.

Şi mai era un vis. Incredibil. Plutirea… Eram într-un spaţiu de un alb odihnitor, prietenos, pufos, cu forme de relief moi, blânde, iar eu planam puţin deasupra lor, ca o pasăre, ca un înger, imaterială dar totuşi eu, un eu conştient de imposibila, dar atât de reala sa levitaţie…

Uneori, mă lua mama la biserică, să mă spovedesc, să mă împărtăşesc, îndeosebi de Paşti, când ne împăcam toţi. În ziua când luam sfânta împărtăşanie, mă simţeam purificată şi cât aş fi vrut să mă păstrez aşa! Dar, vai, până seara redeschideam lista de greşeli pe care aveam s-o prezint, spre ispăşire, preotului, abia peste un an! Cine să le mai ţină minte? Mă frământa ideea că Dumnezeu le ştie pe toate şi că eu o să le mărturisesc doar pe cele de care-mi aduceam aminte, celelalte rămânându-mi neiertate. Grea povară pentru un copil care tânjea în adânc să-l fie lui Dumnezeu pe plac!

La biserică eram conştientă de prezenţa lui Dumnezeu, iar faptul că sufeream de atâta stat în picioare şi că mă ameţea fumul lumânărilor şi mirosul tămâiei a creat în fiinţa mea un complex de dileme: voiam să mă devotez lui Dumnezeu, în timp ce locul unde. Se afla Dumnezeu nu-l puteam suporta.

Începea să se contureze în conştiinţa mea ideea că Dumnezeu nu e ceva mistic, la care se ajunge prin formule şi ritualuri, ci că e împlinirea de sine. Aşa un Dumnezeu voiam eu, iar nu unul care să pună peste mine poveri imposibil de purtat. Aşa se face că dădeam mereu roată acestui mister, fapt care m-a făcut să frecventez biserica catolică. Nimeni nu ştia să-mi explice de ce la biserica noastră sunt icoane, iar dincolo statui, de ce la noi preotul predica din altar, iar la catolici din balconaş. Oricum, predicile mă satisfăceau, mă scoteau din teama pe care mi-o dădea ceremonialul din care nu pricepeam nimic.

Nu ştiam că despre Dumnezeu scrie în vreo carte. Tot ce voiam să ştiu despre El trebuia să descopăr treptat, credeam eu, mergând la biserică. Dar la care? Cine mă putea călăuzi? Cine deţinea adevărul, ca să mi-l spună şi mie? Nu am auzit niciodată despre Biblie, despre Noul sau Vechiul Testament. Tot ce ştiam era vag, învăluit în fumul de tămâie şi de lumânări. Ca la mort. Or, la mort nu avea cum să-mi placă.

Cap. V

A S P I R A Ţ I I ŞI S U C C E S E

Dar faptul că am debutat în ziarul local cu câteva poezii în anul acela, 1957, îmi dădea aripi. Visam să scot la optsprezece ani un volum de poezii şi scriam mereu. Păstrez răspunsurile de la revistele şi ziarele din ţară care îmi răspundeau la cele trimise de mine cu destule menajamente. Credeam că, pentru a ajunge poetă, trebuie să urmez filologia. Eram în ultima clasă de liceu, se apropia bacalaureatul – în anul acela s-a dat examen oral la toate materiile importante într-o singură zi – şi învăţam cu entuziasm, ca să mă pot înscrie la facultate. Şi nu mă puteam hotărî ce facultate să aleg, pentru că profesoara de muzică mă sfătuia să studiez conservatorul, şi anume canto, cea de desen mă îndruma spre artele plastice, iar profesoara mea de română, care urmase literele numai fiindcă o siliseră părinţii, mă împingea spre filologie, ca spre adevărata mea vocaţie. Ce să mai spun de teatru!

Citisem „Bucureşti, oraşul prăbuşirilor” şi visam să ajung în Bucureşti dar nu ca să mă prăbuşesc, ci pentru ca să mă înalţ. Ambiţia înălţării mele tindea dincolo de un ziar local, dincolo de orăşelul unde nu se întâmpla mai nimic. Deocamdată, ţinteam capitala.

Anul 1957 a fost cel mai bogat an din viaţa mea de până atunci: debutasem cu poezie, reuşisem să mă calific la concursul judeţean de literatură română, singura din oraş, gustasem din licoarea gloriei de a mă trezi felicitată de profesorii mei, la tot pasul, deşi la concursul pe ţară n-am mai obţinut nici măcar o menţiune; jucasem rolul principal feminin din comedia „Căsătoria” de Gogol pe scena Teatrului Naţional, cu perucă şi machiaj şi cu o rochie de epocă din recuzita teatrului. Profesorii erau mândri de o aşa elevă, iar profesorul de fizică, domnul Motet, m-a privit cu alţi ochi şi mi-a dat şansa de a lua o medie acceptabilă, în loc de mediocrul 3 (trei). A fost ultimul an în care s-au

mai pus note după modelul sovietic, adică până la 5 (cinci). Ce să mai spun că eram secretara U.T.C. pe şcoală, că făceam hărţi, planşe pentru profesori, portretele unor savanţi (sovietici, fireşte!). Eram de bază în liceul acela, numărul 3, „Sandu Aldea", din Brăila, de pe strada Gării! La sfârşit de an şi de liceu, eu am pregătit mai toată serbarea. Am compus un sketch comic, cu aspecte din viaţa noastră de eleve şi am încropit şi un număr de gimnastică artistică, sfârşindu-se cu o piramidă, în vârful căreia am suit-o pe cea mai talentată colegă a noastră, astăzi profesoară de educaţie fizică.

Se părea că totul îmi reuşeşte, ca şi cum cineva nevăzut, dar real mă umple de succese, pe toată linia, împingându-mă fără greş numai înainte. Parcă eram angajată într-o cursă cu obstacole care erau programate să rămână în picioare, oricât le-aş fi atins de tare. Eram admirată de toţi, nu aveam rivali, doar mama nu prea se lăsa sedusă de toate acestea şi mă certa să mai stau şi pe-acasă, că prea-mi irosesc forţele.

E drept că, de la o vreme, tot acest avânt era stăvilit de nişte stări de oboseală pe care nu le puteam domina şi care mă făceau să dormitez la ore, mai ales că învăţam după amiaza. Când i-am spus mamei că mi-e somn la ore, tocmai mie, care nu mă înduram să mă culc, a început să se îngrijoreze şi să ducă o muncă asiduă de convingere să nu mai dau la facultate. Dar eu credeam că sunt în zodia succesului şi că nimic rău nu mi se poate întâmpla.

Pe atunci, credeam că-mi merge totul din plin, din pricina iconiţei sfântului Nicolae, pe care o purtam permanent asupra mea.

Examenul de maturitate (bacalaureatul) a fost o adevărată explozie de bucurie. Am aflat rezultatul pe 14 iulie 1957. Sora mea mi-a făcut fotografii în două poziţii. Carnetul meu de studentă are o fotografie cu o copilă cu ochi arzători şi mari, cu o anume mirare în ei, cu o frunte înaltă şi netedă, încadrată de două cozi groase, lungi şi negre. O gură cu buze uşor bombate, dar aprinse, schiţează un surâs. Îmi e familiară copila aceea, dar uneori ne privim şi ne dojenim reciproc, fără cuvinte.

Dar obstacolele din cursă începură să cadă.

Două săptămâni mai târziu, joi, 1 august 1957.

Tatăl meu se plimba agitat, din fundul curţii la poartă şi înapoi. Nu-l mai văzusem niciodată atât de agitat. Mama era la piaţă. Valerica era la mine şi i s-a părut ciudat acest du-te – vino al lui. Cu câteva luni

înainte, fusese la dezalcoolizare şi nu mai băuse. Îl dăduseră afară de la Industria Sârmei, unde lucrase o viaţă şi-şi găsise de lucru la ţară undeva. Toţi banii i-i dăduse mamei, căci ştia că mă pregătesc de facultate şi aveam nevoie de multe. Parcă se înseninase puţin la noi în casă. Şi deodată, l-am văzut iarăşi beat. O săptămână, două. Găsise banii ascunşi de mama şi-i prăpădise. Ce supărată era mama! Şi ascundea totul în ea, ca să nu mă tulbure pe mine, de la învăţat.

Valerica a plecat iar eu m-am apucat să învăţ. Însă nu mă puteam concentra, din pricina acelor drumuri pe care le făcea tata. Era ca un leu prins în cuşcă. Cheltuise toţi banii, nu mai avea de băut. Şi deodată, paşii au încetat. Dar acest lucru, în loc să-mi dea liniştea necesară învăţatului, m-a tulburat mai tare. Am ieşit în curte. Nici urmă de tata. Magazia din fundul curţii care ne servea şi de W.C. era blocată. Tata se închisese acolo. Nicio mişcare. Şi tata nu mai ieşea. Şi mama nu mai venea de la piaţă.

Când a venit cu sacoşele pline, le-a pus în bucătărie şi mi-a spus că şi-a lăsat rând la carne. A vrut, totuşi, să ştie dacă sunt bine, dacă m-am apucat de învăţat şi a întrebat:

— Taică-tău unde-i?

— În magazie.

— Bine.

— Dar… e cam demult… de vreo oră… n-a mai ieşit. Întâi s-a plimbat de la magazie la poartă, foarte agitat…

O bănuială ne fulgeră pe amândouă în acelaşi timp.

— Ia deschide, mi-a spus mama. Am pornit spre magazie, dar instantaneu, mama m-a oprit:

— Nu, nu tu!

S-a dus la un vecin care, proptindu-se cu umărul în uşă, a deschis-o. În fulgerarea aceea de secundă, l-am văzut pe tatăl meu atârnând în gol. Dar a fost suficient ca imaginea aceea să se imprime în subconştientul meu. Noapte de noapte, de atunci încolo, am avut coşmaruri care mă torturau: tatăl meu umbla după mine ca să mă prindă şi să mă pedepsească pentru nu ştiu ce vină. Era la o uşă şi o încuiam, dar venea la alta şi, până să ajung eu acolo, el şi pusese mâna pe clanţă iar eu nu reuşeam să mă proptesc îndeajuns de tare, ca să-i împiedic intrarea. Cu mici variaţii, coşmarul se repeta. I-am plâns de milă, dar nu i-am regretat moartea, pentru că el era pentru toţi o povară.

Nu ştia că noi nu aveam totdeauna ce mânca, iar doctorii îmi recomandau mie mâncare bună, friptură, miere de albine şi fructe. Când îmi făcea friptură, mama trebuia să aleagă momentul când ceilalţi nu erau acasă, pentru că nu avea pentru toţi, iar mierea o ţinea ascunsă şi-mi scotea câte puţină, pe farfurie. Eu, însă, îi descoperisem ascunzătoarea şi luam mereu din ea, completând-o la loc cu apă. Moartea tatii era o uşurare pentru noi! Nu stătusem niciodată de vorbă cu el, ca de la tată la copil, deşi eu încercam mereu să-i atrag atenţia. Odată, am adus de la bibliotecă „Don Quijote" de Cervantes. I-am dat-o s-o citească şi, cu toate că nu era dotat cu simţul umorului, personajul, căruia-i spunea „Domnul Jonte", l-a cucerit. Altă dată, i-am dat volumul de poezii de Eminescu, găsit în banca mea de la şcoală. Eminescu i-a plăcut. Citea cu voce tare, cântat, cu un glas baritonal. Dar tatăl meu nu mă iubea, nu-mi înţelegea idealurile. Noi eram pentru el ca nişte străini cu care nu avea în comun decât casa şi masa. Tot timpul era, cum spunea mama, cu înnăscutul ei simţ al umorului, „morfinat".

Cap. VI

În C E P U T U R I

Examenul de admitere m-a găsit, în naivitatea mea, nepregătită, eu neştiind materiile care se cereau la admitere, la filologie. Se cerea şi istoria, pe care oricum o învăţasem pentru bacalaureat. M-a ajutat să mă înscriu la universitate, în Bucureşti, unchiul Emil Roller, soţul unei mătuşi.

Înainte de începerea examenelor, eu eram preocupată de cariera mea literară, aşa că unchiul m-a dus la poetul Alexandru Philippide acasă. Eu nici măcar nu auzisem de el, spre mirarea unchiului meu, care era mândru să fie prietenul unui mare poet. Nu-i nimic, îmi ziceam eu, tot cunoaşte pe la redacţii, pe la edituri. Bun şi el! Eu ştiam de A. Toma, de Veronica Porumbacu, de Mihai Beniuc şi de tinerii poeţi brăileni şi gălăţeni: Ion Mustaţa, Candiano Priceputu, Gheorghiţă Lupaşcu, Sebastián Costin, Nelu Oancea şi Valeriu Gorunescu, redactor la ziarul regional, „Viaţa Nouă", din Galaţi, unde publicam poezii. Poetul Philippide a fost cucerit de felul în care mi-am recitat poeziile, rămânând să vin la el, după ce reuşesc la facultate.

Cazată fiind pe bulevardul Gheorghe Dimitrov, la un cămin

studenţesc, nu puteam dormi nopţile din pricina tramvaielor care treceau pe sub ferestrele căminului. Mama, care a venit la mine urgent cu o adeverinţă care-mi lipsea de la dosar şi cu cartea de istorie, s-a chinuit şi ea o noapte în patul îngust, lângă mine, neputând să doarmă, din aceeaşi pricină. O altă mamă, aflată în aceeaşi situaţie cu ea, i-a spus – şi mama n-a uitat niciodată:

— Fetiţa dumneavoastră intră... Se vede clar.

Şi am intrat. Spre desperarea mamei şi a surorii mele, am intrat la facultatea de filologie a universităţii „C.I. Parhon" din Bucureşti. Cu medie mică, ce-i drept, dar am reuşit! Dar pentru a-i mei era de parcă le căzuse cerul în cap. Nu aveau bani şi mie îmi trebuiau de toate, căci n-aveam prea multe lucruri şi nu era timp de cusut. N-aveam nici cel puţin o cămaşă de noapte. Noi nu ne puteam permite acest lux pe care-l vedeam doar în filme. Şi mai era şi teama din inima mamei, ca nu cumva să se reactiveze boala de plămâni. Cu câtă strângere de inimă privea mama toată zbaterea mea spre autoafirmare! Pentru mine, esenţial era că voi fi studentă, că voi intra în amfiteatre, că voi avea acces la cărţi rare, că voi fi într-un mediu de studiu. Restul nu conta.

Cursurile începeau la data de 1 octombrie, iar eu am plecat cu trei zile înainte, ca să am timp să mă cazez la cămin. Duceam cu mine o imensă valiză de carton vopsit, nou-nouţă, grea ca un blestem, pe care o urneam cu chiu cu vai, preţ de şase – şapte paşi, şi patru sute de lei dăruiţi de mama – de unde, oare? – în eventualitatea că nu voi lua bursă. Eu inşi, am mers la facultate cu contract încheiat cu „Sfatul Popular Regional Galaţi". Însă mama nu mi-a primit înapoi banii aceia. A rămas de neuitat momentul completării formularului de contract, acolo, la Galaţi. Voisem să scriu „Teatru", dar nu ştiam cum se numeşte exact facultatea, apoi „Conservator" şi aceasta, la fel. Am vrut să scriu „Filologie – limba franceză", dar m-am gândit că nu e un gest patriotic şi am scris: „Filologie – limba română".

Şi astăzi cred că mâna mea a fost călăuzită de Dumnezeu.

După ce m-am cazat la căminul „Carpaţi" de pe strada Academiei, într-o cameră cu opt paturi, la mezanin, n-am vrut să pierd nicio clipă ocazia de a mă bucura din plin de viaţa de libertate. M-am dus în Cişmigiu. Îl văzusem o singură dată în mai, când fusesem în Bucureşti la olimpiada de limba română; dar nimerisem un timp ploios şi am stat

puţin. Am stat, însă, suficient, pentru ca să-mi dau seama că semăna cu pădurea mea din vis. Am rămas ore întregi acolo, printre soclurile scriitorilor. Şi am lăsat orele să se scurgă peste mine, uitându-mă pe mine însămi pe aleile cu platani ale căror coroane în flăcări se îmbrăţişau deasupra. Am ascultat murmurarea havuzului, m-am uitat la păsările din mica rezervaţie, am privit bărcile cu îndrăgostiţi, trecând pe sub podurile arcuite. Am rămas acolo, până mi-am săturat sufletul de frumos.

Apoi a început goana zilnică între cămin, cantina din strada Sfinţii Voievozi şi facultate unde îl ascultam cu evlavie pe prea puţin agreatul Mitu Grossu, cu expunerile lui de literatură veche. Mie mi se părea un geniu în materie. Intram în clădirea facultăţii ca într-un locaş de închinare.

Dar mai aveam ceva de importanţă extremă de făcut. Aveam de plătit datoria către Dumnezeu care mă ajutase să reuşesc. De aceea, în prima duminică din octombrie, am intrat într-o biserică ortodoxă din centru, ca să mă închin cu mulţumire Celui care m-a ajutat să-mi ating idealul. Stăteam în faţa icoanei centrale, în genunchi şi mă lăsam citită până în suflet de bunul Dumnezeu. Şi aşteptam…

Dar nu mi-am uitat nici visul. De aceea, luând legătura cu studenţii poeţi brăileni şi gălăţeni, acesşia m-au dus la „Tânărul Scriitor” cu sediul pe strada Romană, unde era redactor Gheorghe Tomozei. Acesta m-a rugat să refac puţin poezia „Dă-mi mâna, tinereţe!” şi să i-o duc luni, 28 octombrie. A doua zi, colegii m-au dus la „Viaţa Studenţească” şi la „Flacăra”, prezentându-mă ca pe o tânără speranţă.

Studenţii poeţi erau marcaţi de moartea recentă a colegului lor, poetul Nicolae Labiş. Despre el se vorbea cu o durere încă nevindecată. Eu îi cunoşteam poezia, aşa cum o cunoşteam pe cea a poeţilor tineri şi ştiam poezii de Nicolae Labiş pe de rost.

În a doua săptămână, s-au făcut alegerile şi colegii m-au ales – de ce, oare? – şefă de grupă. Un asistent ne-a cerut să compunem ceva original. Eu am dat o schiţă cu o idilă. Colega mea, Mihaela Mancas, a dat o evocare a unei personalităţi care-i vizitase familia în copilăria ei şi mi-a fost ruşine de povestioara mea.

Cap. VII

N O R I G R E I

Oare de ce oboseam atât de tare? Nu mai puteam da randament. Cea mai mare plăcere a mea, scrisul, cizelarea poeziilor ajunsese o corvoadă. Nimic nu mă mai atrăgea. Nici aprecierea colegilor, nici repetiţiile la cercul studenţesc de teatru, nici curtea pe care mi-o făcea un coleg. Parcă aş fi tot zăcut. Visul meu cel mai de preţ prindea viaţă, eram pe pragul intrării în lumea literei tipărite, din Bucureşti. Doar să întind mâna… Dar nici măcar pentru atât nu mai aveam putere.

Era duminică, 27 octombrie 1957. Mi-a venit o poftă grozavă să dansez, pentru că eu mai aveam o pasiune: baletul clasic. Pe la cincisprezece ani, după ce văzusem un film cu o balerină – tot sovietică – ajunsă celebră, deşi începuse baletul cam la vârsta mea, m-am apucat de balet. Când nu era nimeni acasă, iar la radio se dădeau valsuri, bucuria mea! Exersam singură, după capul meu şi căutam să imit mişcarea braţelor din „Lacul lebedelor” care imita zbaterea aripilor. Mă chinuiam să stau în poante, deşi n-aveam pantofi de balet. Făceam piruete, sărituri, răsuciri… Odată m-a surprins sora mea şi a râs de mine, arătând spre picioarele mele care erau departe de supleţea unei balerine şi căutând să mă trezească la realitate. Dar eu credeam că talentul poate suplini o imperfecţiune fizică, chiar şi în balet.

În duminica aceea, luând un cearşaf pe care-l foloseam ca pe un văl, ca pe o mantie, am început să dansez, cântându-mi singură un bolero. Paşi largi apoi repezi, mărunţi, spre un presupus partener, întoarceri line, mlădieri pe spate, cumpăna… Dar nu mi-am putut sfârşi improvizaţia, pentru că obosisem atât de tare, încât puternica mea voinţă de a nu lăsa lucrurile neterminate a trebuit să cedeze. Eram ajunsă, efectiv, la capătul puterilor.

Noaptea, m-a trezit din somnul adânc o tuse care mă îneca, o tuse cum nu mai avusesem niciodată până atunci. Era una din nopţile acelea de toamnă, ceţoasă, ploioasă. De jos, din strada Edgar Quinet nu venea nicio rază de lumină, iar mie mi se părea că ceva lipicios era pe mâna pe care o ţineam la gură. Am adormit speriată şi iarăşi m-a trezit un acces asemănător, de tuse. Şi din nou senzaţia aceea că acum e ceva cum n-a mai fost. Somnul nu s-a mai lipit de mine. Când a început să se lumineze de ziuă, am intuit nişte pete pe faţa de pernă. Nu mi-a fost greu să-mi dau seama că era sânge.

Am trăit momente de adevărata și nedisimulată panică. Știam ce înseamnă, știam că de aici vine sfârșitul, ca și la Ciprian Porumbescu, Nicolae Bălcescu… Dar nu acceptam că așa ceva să mi se întâmple mie! Pentru că aici nu era nimic romantic, poetic. Aici era vorba de însăși viaţa mea! La optsprezece ani să fiu condamnată la moarte!

Cu aceste spaime m-am dus jos, la Policlinica studenţeasca de la parterul căminului. Doctorului nu i-a trebuit mult să-și dea seama de diagnostic și așa am ajuns la Spitalul Studenţesc T.B.C. din strada Sfânta Ecaterina, pe lângă dealul Mitropoliei.

După ce m-a văzut la raze, după ce mi-a pus diagnosticul și mi-a făcut fișa, doctorul Gheorghe Dinu-Cranguri m-a oprit în spital, interzicându-mi orice efort, chiar și pe acela de a coborî scările. Așa m-am trezit în acea zi de cotitură a vieţii mele, într-o rezervă de două paturi, la etajul al treilea, amenajat în mansarda clădirii acestui spital. Am ajuns acolo cu targa.

Am rămas singură. Singură în faţa evidenţei unei boli nemiloase a cărei greutate n-o puteam transfera pe umerii nimănui. Am privit în jur și ceea ce am văzut mi-a confirmat neliniștea. Patru pereţi albi. Un dulap de fier, vopsit în alb. O masă și două scaune de fier, albe. Cearșafurile, bineînţeles, albe. Singurul lucru colorat era pătura de lână, albastră. Jos, o podea de scânduri date cu motorină. După câteva minute, m-am dat jos din pat. De abia stăteam în picioare. Mi s-a părut că era cineva în cameră, în stânga mea. Un chip livid, cu cearcăne vinete, adânci, mă privea în ochi. Era chipul meu, pe care mi-a venit greu să-l identific. Eu văzusem în oglindă un chip care avea imprimată pe el masca morţii. Am izbucnit în plâns cu spaima că hemoptizia se poate repeta chiar și la acest efort. Dar deznădejdea era prea mare ca să mă pot opri.

Vai, spaima mea s-a adeverit. Noaptea m-a trezit un nou acces de tuse, ca și cele precedente și hemoptizia s-a repetat. Sora chemată de colega de cameră mi-a făcut o injecţie cu hemosistan. Dar, la câteva ore, o nouă hemoptizie a adus-o pe soră la patul meu. De data aceasta mi-a adus un pahar de apă cu atâta sare în ea, încât nu puteam înghiţi, de oroarea gustului. Cum, însă, frica de sânge, de moarte, era mai mare, mi-am stors voinţa și am băut întregul pahar!

Atunci m-am rugat, fără să realizez în profunzime ce spun:

— Doamne, dacă-mi redai viaţa, Ţi-o voi închina Ţie.

Nimeni n-a știut de acest legământ, decât eu și Dumnezeu.

A doua zi, când a citit raportul de gardă, directorul, personal, mi-a instituit pneumoperitoneu. Aşa a început pentru mine viaţa de spital cu hidrazidă, perfuzii, insuflaţii, raze, cura la orizontală. Şi aveam să stau în spital nu o săptămână, două, cum speram, ci exact cinci luni. M-am internat pe 28 octombrie 1957 şi m-am externat pe 29 martie, 1958.

După zece zile de la internarea mea, a venit mama la mine la spital. O anunţase tanti Jenica. S-a suit în trenul de noapte, cum ştiau bătrânii, ca să ajungă pe zi, acolo unde-i mâna nevoia. Eu eram cu perfuzia la mână, o perfuzie care dura patru ore. Şi mama se uita la mine şi făcea eforturi supraomeneşti să-şi ascundă sfâşierea inimii. De ce-i fusese frică nu scăpase! Se uita la mine, cum stăteam, năpădită de tuburi, flacoane şi ace, întinsă în patul meu de spital, singură printre străini, ca şi Mielu, cândva.

Avea mama în ochii aceia verzi, limpezi – pe care i-am cântat în primele mele poezii şi pe care, mai târziu, i-am pictat, ochi superbi, pe care nimeni din familie nu i-a moştenit – o duioşie pe care nu o meritam. Puteam, mă gândeam, să fi evitat toate acestea, dacă o ascultam şi nu mai învăţam atâta, încât să mă îmbolnăvesc atât de rău. Acum nu mai puteam pune versuri pe hârtie, nu mai puteam cânta, dansa, picta, juca teatru. Cel mai mic efort era un pas înapoi în procesul lent al vindecării. La ce bun toată zdrobirea mea de până acum pentru nişte ambiţii…?! La ce bun porţile deschise ale redacţiilor, dacă eu eram sechestrată în neputinţa mea?! Dar nu mai puteam da timpul înapoi.

Mama îmi adusese un pui „la capac” pe care l-am dat colegei mele, căci eu eram la regim fără sare. A plecat după amiază, să nu mă obosească, iar seara a luat trenul înapoi.

În ziua următoare mi s-a îngăduit să cobor şi eu printre colegi. Am fost pentru prima oară în sala de mese a spitalului. Era mică, abia de-ncăpeau şase mese a patru persoane, de aceea se mânca în două serii. Aşa i-am cunoscut pe colegii internaţi, tovarăşi de suferinţă cu mine. Era o altă lume şi nu chiar atât de tristă. Dacă n-ar fi fost albul acela deprimant, ai fi crezut că acolo e o pensiune studenţească. Spitalul era mic, cu două etaje cu şase rezerve a câte doi bolnavi şi o mansardă unde erau fetele. Parterul era ocupat cu birourile, sala de radioscopie şi cu o sală goală, căreia-i spuneam „club”. Acolo am aflat

că noi suntem Tineri-Bine-Crescuţi (de la iniţialele bolii), am învăţat să joc Rémy şi septic şi, în general, argoul oricărui bolnav: puţină medicină populară, în domeniul tuberculozei pulmonare. În spatele clădirii era un părculeţ cu bănci de lemn vopsite în verde, pe care ne odihneam, citeam, visam în pauzele dintre curele de odihnă obligatorie la orizontală.

Încetul cu încetul, mi-am regăsit bucuria de a trăi şi inspiraţia. În anul acela, pe 7 decembrie a nins. Stăteam cu perfuzia la mâna stângă, ceea ce mă făcea să fiu cu spatele la fereastră. Şi deodată, am simţit ninsoarea. Eu percep ninsoarea cu un alt simţ decât văzul. O aud. Se lasă peste toate o linişte ca de puf dens. Zgomotele se estompează. Ninsoarea se lasă mângâietoare, dătătoare de pace. Şi-mi tot suceam gâtul spre fereastră, ca să-mi umplu ochii de alba plutire. În mine a început să cânte o poezie şi, dacă o ţin minte după treizeci şi opt de ani, e pentru că e şi cântec. Ţinând un caiet culcat pe piept, am luat un pix şi am scris dintr-o răsuflare:

C N te C DE IARNĂ

Se scutură uşor
Al cerului covor
De puful fin, al norilor de iarnă…
Azi n-avem seminar.
Să mergem veseli, dar.
Pe strada îmbrăcată-n noua-i haină.

Şi ninge liniştit…
Oraşul a albit…
Dă-mi mâna, dragul meu şi hai departe.
Noi singuri: tu şi eu.
Când fulgii-n părul meu
Îi vei asemui cu diamante…

Iar apoi, plini de chef.
Din bulgări de sidef
Ne vom dura o casă minunată.
Ca-n anii care vin.
Râzând, să ne-am intim

C-am vrut cândva o casă de zăpadă…

Tăcută, la fereşti
O zână din poveşti
O să ne-aştepte Albă-ca-Zăpada şi-mbrăţişaţi de dor.
Cu visul călători
Vom face piruete-n toată strada…

Eram în patul de spital, sau în nemărginirea albă, a jocului ninsorii?

Cap. VIII

În C A U T A R E A S E N S U L U I V I E Ţ I I

Aici, am început să caut sensul existenţei mele. Pentru că eu nu mai fusesem vreodată în faţa morţii, nu mă preocupase acest lucru. Dar hemoptizia mă pusese în faţa marii întrebări: de ce m-am născut? De ce am mai apărut pe acest pământ, dacă trebuie să plec de pe el? Şi unde? Sunt o vietate ca oricare alta, născută printr-o arbitrară combinaţie de elemente generatoare de viaţă? Dacă sunt mai mult decât atât, ce scop urmărise Cine mă trimisese aici? îl atinsese, oare, cu mine, de mă lua înapoi? Nu credeam acest lucru. Abia de apăruseră în mine mugurii conştiinţei. Eu nu puteam pleca de aici, fără a afla în ce scop am fost aici, vreme de optsprezece ani. Nici n-apucasem să mă înrădăcinez. Pur şi simplu, era absurd să mor!

Dacă Dumnezeu există, în adevăr, ce-a urmărit cu rasa umană? Care e relaţia pe care ar urmări s-o aibă cu aceasta? Ce aşteaptă El de la om? De ce l-a creat? În ce scop? Eu refuzam să cred într-un Dumnezeu al muribunzilor, al nenorociţilor, al desperaţilor. Scrie undeva despre Dumnezeu? S-a arătat El vreunui om? A lăsat scris ce aşteaptă El de la făptura mâinilor Sale?

Nimeni nu ştia nimic. Mă loveam de o tăcere totală.

Ca în orice colectivitate mică, unită printr-un destin, aici circulau cărţi pe care le citeam pe sub pătură, cititul – nemaivorbind de învăţat – fiindu-ne interzis. Programul de cură însemna odihnă totală la pat, fără pernă, cu mâinile întinse pe lângă corp. Pauzele erau în general în jurul meselor. Cura dura trei ore dimineaţa şi patru ore după-amiaza. Mult bine mi-a făcut cartea „Pollyanna”, carte interzisă,

datorită credinţei în Dumnezeu, nepermisă ideologiei comuniste. Mi-a dat curaj. Dar tot nu era ceea ce căutam eu.

Pe 29 martie anul următor, m-am externat. O bucurie fără margini că pot umbla fără bilet de voie, după pofta inimii, mi-a dat un nou avânt. Dar n-am plecat înapoi, la căminul „Carpaţi", din centru, ci la Preventoriul Studenţesc de la Şosea, din strada Barbu Delavrancea numărul 6. Parcul din spatele pavilioanelor dădea spre Şosea şi era mare şi bogat în vegetaţie. O, cât de mult îmi plăcea cartierul acela liniştit şi distins! Am căutat să recuperez lunile pierdute în spital, frecventând cursuri şi mai puţin seminarii. Eu aveam reducere de frecvenţă de 30%. Am apucat mai puţin de două luni de cursuri, căci acestea s-au încheiat la 19 mai, începând sesiunea de examene.

Cu toată voinţa în acţiune, am pornit munca pentru salvarea anului universitar. Dar eu nu aveam cursurile şi nu aveam nici de la cine să cer, pentru că toţi colegii erau în sesiune. Am luat un examen, am căzut la următoarele două, l-am luat pe următorul şi, tot aşa, unul după altul, pe celelalte, în total patru. Îmi rămăseseră pentru toamnă, două. Era, totuşi, o victorie, pentru situaţia mea.

Am trecut în anul al doilea şi mergeam la cursuri cu foamea celui ţinut prea multă vreme flămând. Un nou avânt mă cuprinsese ca într-un vârtej. Acum eram liberă şi, cum preventoriul era gratuit, aveam şi bani, bursă întreagă, 315 lei, lunar. „Doamne, notam eu pe 14 octombrie 1958, de-ar ţine acest avânt anul întreg, fără să mă îmbolnăvesc!"

De la un timp, a revenit oboseala. Nu era o oboseală din acelea care te aşază în pat şi pleacă, după două ore de odihnă. Era ca o sfârşeală, ca o nevoie de a zăcea. Dar ce mă-ngrijora cu adevărat era hârâitul din coşul pieptului. Când făcusem bronhoscopie la „Filaret", cu un an în urmă, îmi găsiseră o fistulă bronşică. Aşa s-a explicat acel hârâit pe care-l auzeam cu spaimă – întrucât după el venea hemoptizia. Şi acum iar! mai ales când stăteam în pat, cu faţa în sus.

Pe 7 noiembrie 1958 am fost pentru câteva zile acasă, la Brăila. Hârâitul devenea tot mai puternic, dar nu am spus nimic despre asta, acasă. Nu mă puteam scutura de spaima reactivării.

De ce mi-a fost frică n-am scăpat! Toată munca de cinci luni de zile a medicilor, toate perfuziile zilnice, de câte patru ore, tot regimul nesărat şi chinuitorul pneumoperitoneu fuseseră în zadar! În zadar!

Mă aflam din nou în spitalul dintâi, tot procesul acela

reactivându-se. Acum am cunoscut desperarea. Acum nu mai voiam să caut niciun sens în toată povestea aceasta. Pentru că boala de plămâni nu doare, eşti doar lipsit de puteri, oboseşti uşor, trăieşti pe jumătate. Doar nu făcusem eforturi aşa de mari, nu pierdusem nopţi, nu ridicasem greutăţi. Doar învăţasem, pentru a trece în anul următor şi, după obiceiul meu, umblasem pe străzi. Din nou pneumoperitoneul, din nou perfuziile cu A.C.T.H. sau cu P.A.S. şi streptomicină, din nou cura la orizontală! Închisoarea!

Mă simţeam asemenea șoarecilor pe care-i prindea pisica noastră, prin bucătărie. Îi ţinea cu ghiara, doar de coadă, îi ameţea, apoi le dădea drumul. Micilor prizonieri nu le venea să creadă o clipă, apoi se furişau departe de ghiara pisicii. Pe urmă, vedeam că pisica iar i-a prins. Şi jocul se repeta. Ce sigură era pisica pe prada ei şi ce se mai distra, când le dădea drumul! Şi, când credeam că chiar a pierdut, auzeam un binecunoscut ronţăit sub pat. Așa mă simţeam eu în acel noiembrie 1958. Mi se plimbase pe sub ochi iluzia sănătăţii și a libertăţii. Dar ghiara destinului mă avea sub ea. Simţeam că nu mai am scăpare, că niciodată nu voi fi şi eu ca toate celelalte fete. În grupă, nicio fată nu se ataşase prea mult de mine, de teama contaminării. Singur Vasile, talentatul coleg Vasile S. care mă vizitase şi la spital şi-mi adusese lucrurile lăsate vraişte în ziua internării mele, el, care-mi anunţase şi mătuşa despre internarea mea, îmi împrumuta caietele lui și mă conducea câţiva pași.

Tratamentul părea să dea roade.

Între noi, tinerii bolnavi, se înfiripau idile, dar noi eram ca fraţii, ştiam că niciodată nu vom putea întemeia un cămin, noi neputând rezista la eforturile unei vieţi normale. Cuvântul de ordine care ni se imprimase în comportament era: a te menaja. Cu toate acestea, inima mi-a tresărit de câteva ori, la o privire, la un surâs. Dar atât.

Revelionul 1959 ne-a găsit împreună, directorul lăsându-ne să stăm până la ora două după miezul nopţii. Am cântat, am spus bancuri, am jucat şeptic pe săturate, am dansat, ne-am bucurat, ne-am făcut urări.

Dar, vai, la numai câteva zile de la acel fericit An Nou, doctorul mi-a spus că s-a reactivat procesul. Deznădejdea a fost totală. În jurnalul meu, în care notam aproape zilnic, nu apare nicio însemnare, vreme de patru luni. Mă aflam din nou sub ghiara destinului.

Mai aveam ceva de sperat?

Cap. IX

S E C O C P R E M I Z E L E

În 10 februarie, am „sărbătorit" cu toată amărăciunea din inimă împlinirea a douăzeci de ani de viaţă. Tocmai îl visasem pe tata despre care eram conştientă în somnul meu că e mort, cum mă urmărea. Coşmarul se repeta destul de des, dar faptul că l-am visat în noaptea aceea era pentru mine un semn de rău augur. Parcă numai boală şi necaz prevestea. Eu rămăsesem cu spaima de a fi singură într-o încăpere. Afară nu-mi era frică, doar în casă.

În lunile acelea de tăcere devenisem tot mai apatică. În schimb, citeam mult. L-am citit pe Maupassant. Nuvela „Singurătate" m-a mângâiat nespus de mult. Am citit dramele romantice ale lui Victor Hugo şi viaţa lui Shelley, de André Maurois, biografiile compozitorilor, scrise de Romain Rolland. Sub influenţa lecturilor din spital, împletite cu propriile mele observaţii despre viaţă, mi-am construit o întreagă filosofie. Păstrez o scrisoare pe care am adresat-o dirigintei mele, domnişoara Caliopi Anghelitache cu care corespondam. Nu ştiu de ce n-am expediat-o, dar ştiu că azi îmi serveşte de document. Este din 20 martie 1959, cu numai trei săptămâni înainte de marea cotitură a existenţei mele. O redau întocmai:

Scumpă doamnă profesoară, vă mulţumesc din inimă că rămâneţi, în zilele, în lunile acestea groaznice, alături de o fiinţă nefericită. O să vă scriu astăzi despre multe lucruri care vă vor cristaliza impresia pe care o aveţi despre mine. Simt nevoia de a mă descătuşa din robia gândurilor şi a sentimentelor mele ce, toate aproape, ating gradul de pasiuni. În felul acesta, vă voi ajuta să mă cunoaşteţi.

(...) Astăzi vă voi vorbi despre ceea ce dumneavoastră nu cunoaşteţi în mine, despre sufletul meu. E o problemă mai mult decât delicată, prin însuşi faptul că sufletul rămâne greu cognoscibil. Poate am anumite afinităţi cu Iulia Haşdeu, nu ştiu, dar cred în suflet, în nemurirea a ceea ce noi numim, cu un cuvânt mulţumitor, „spirit". Ce greu îmi e să vorbesc (...) despre ceea ce se petrece cu mine!

Stând în spital – am împlinit zilele acestea patru luni – am ajuns la un grad destul de înalt de gândire. Prin teorii şi verificări practice,

am ajuns la convingerea că singurătatea e singurul lucru care ne îndreptăţeşte să credem în el. (...). Cine spunea că omul aflat cu sine însuşi, e mai aproape de rău? Seneca, parcă. Ei bine, adoptând teoria aceasta a singurătăţii care, totuşi, nu e a mea, dar e descoperită şi de mine, devin rea. Rea, pentru faptul că nimeni nu mă poate ajuta cu nimic. Chiar şi acum, când fac aceste confidenţe, mă urăsc. Nu-mi pare rău că-mi deschid sufletul în faţa dumneavoastră, dar eu urăsc oamenii care fac confidenţe. Şi mă mir, căci niciodată n-am fost capabilă să urăsc şi să mă răzbun, după cum nici să iubesc prea mult nu cred c-am fost capabilă. Cred că greşesc. Nu! Iubesc într-adevăr, aşa cum numai puţini oameni pot iubi, îmi iubesc mama şi cărţile. Prin mama învăţ să trăiesc, prin cărţi îmi hrănesc sufletul şi văd că şi alţii au gândit ca mine.

Credeţi că e vârsta specifică întrebărilor şi căutărilor inutile? A întrebărilor şi, mai ales, a răspunsurilor? Vai, nu cred. Cred că zilele acestea s-a deşteptat în mine îngerul adevărului. Durerea îl face pe om mai lucid, îl ajută să vadă profunzimea unor teorii enunţate de alţii. Să vadă fărâmiţată în cioburi şi închegată din acestea, la loc, logica vieţii.

E primăvară. Întinereşte totul, odată cu înmugurirea naturii. Şi parcă văd tufele de liliac pe care le stropeau bunicul şi mama, înmugurite iar. Ştiţi ce parfum au mugurii de liliac?! E numai senin şi bucurie! Ei bine, simt toate acestea intens. Îmi lucesc şi mie ochii ca şi altor fete de vârsta mea, poate. Dar nu le simt aşa cum le simţeam anul trecut. E totul zădărnicie. Iar primăvara, faţa aceasta ipocrită a naturii nu-i decât o înşelare a unor aşteptări chinuitoare. De ce vor înflori teii? Pentru că mai târziu, prin nostalgia frunzelor ce cad, prin goliciunea trunchiurilor lor, să vedem zădărnicia unei bucurii. Eu nu voi spune: „După orice toamnă, vine o primăvară”, ci: „După orice primăvară, vine o toamnă”.

Nu voi spune astfel, pentru că ar însemna să mint. Totul în viaţă e amăgire. Amăgire şi minciună şi, ce e mai groaznic, e că oamenii ce enunţă aceste adevăruri sunt pedepsiţi de legi aspre. Dar e şi mai groaznic că pentru amăgirile şi minciunile vieţii nu există astfel de legi care să lovească în ele. Sau poate că există astfel de legi, dar nu există Judecător! Dumnezeu, acolo unde e, Se complace, oare, să ne vadă chinuindu-ne astfel, în prăpastia deşertăciunii umane?

În marile dureri nimeni nu ne poate ajuta! Suntem îngrozitor de singuri! (...)”.

Lăsând la o parte micile preţiozităţi, inerente vârstei şi lecturilor, dar şi relaţiei dintre expeditor şi destinatar, scrisoarea continuată prin alte şi alte confesiuni îmi demonstrează cât de pregătită eram pentru certitudine, cum priveam cuceririle mele de până atunci şi cât mă maturizasem într-un an şi jumătate de facultate. Căci facultatea mea cea mai înaltă a fost suferinţa în spital, nu mersul la cursuri şi seminarii, între zidurile fumurii ale mult râvnitei Universităţi din Bucureşti.

Cap. X

În C A U T A R E A B I B L I E I

Mi-a căzut în mână un roman – „Obsesia" de Lloyd C. Douglas, în care am întâlnit ideea păcii pe care o dă Dumnezeu în urma facerilor de bine, dar în mod tainic, fără a se face public numele dăruitorului. Acolo am auzit de Biblie. Se vorbea de o pagină misterioasă, dătătoare de pace. Eram nespus de curioasă să am şi eu această Biblie. S-o citesc. Să-L găsesc pe Dumnezeu, de va voi să mi se descopere. Dar nimeni nu auzise vreodată de aşa ceva. Ieşeam în pauze cu colegii, râdeam mult şi nimeni n-ar fi bănuit că veselia mea era doar o mască îndărătul căreia se ascundea neliniştea inimii mele.

Era internat cu noi un coleg mai vârstnic, tăcut, retras, despre care am aflat că e student la teologie, chiar aici, lângă noi. Minunat! mi-am zis. El o să-mi facă rost de Biblie. Doar asta era temelia religiei! L-am abordat plină de speranţă, dar, spre surprinderea mea, mi-a spus că ştie de Biblie, dar că n-a citit-o.

— Ştiţi, domnişoară, noi nu avem acces la Biblie. Avem la bibliotecă şi, dacă ne interesează, citim acolo, în sala de lectură.

— Dar ce studiaţi dumneavoastră?

— Păi, învăţăturile sfinţilor părinţi, iconoclastie…

— Nu-mi vine să cred. Eu credeam că Biblia e temelia credinţei, nu?

— Da, sigur, dar vedeţi… noi ne pregătim să slujim la altar şi ne pregătim şi în vederea ceremonialului.

Mi-a adus, totuşi, o Biblie, pe furiş. Era o carte de format mare, legată-n piele neagră, pe care mi-a lăsat-o pentru puţin timp, două zile, trei. Credeam că am timp suficient pentru a căuta textul acela

misterios ce trebuia citit pentru primirea păcii. Vai, nu l-am putut găsi. M-am gândit atunci să o citesc. Deschideam în diferite locuri şi nu înţelegeam nimic, de parcă era scrisă într-un cifru secret. Eu citisem texte în slava veche, cu alfabetul acela chirilic şi le dusesem până la capăt. Citisem texte lungi, în limba latină, din Caesar, Cicero, Titus Livius, Horatius, Ovidius, care mi se păruseră grozav de dificile, dar le-am tradus, le-am înţeles, am dat examene la toate acestea. Dar Biblia, deşi era scrisă în limba română, le întrecea în lexic, în frazeologie, în sintaxă şi în grafie. Era plină de sedile, iar pentru consoana z apărea dz. Te descuraja din start să o mai citeşti. În anul 1959, aceasta era Biblia pusă la dispoziţie studenţilor de la Teologia ortodoxă. O studentă la filologie, care citise în vacanţele de liceu „Magazinul istoric pentru Dacia" editat de Nicolae Bălcescu, cu scrierile cronicarilor, gustând farmecul limbii aceleia vechi, nu putea înţelege limba Bibliei. Acum îl înţelegeam pe Ion Creangă, care nici vocaţie religioasă nu avea şi tot chinul lui de a învăţa despre Dumnezeu după astfel de cărţi.

I-am înapoiat domnului Coman Biblia, cu mare părere de rău. Sperasem să găsesc în cartea aceasta un răspuns, marele răspuns. Zadarnic! Dumnezeu. Se ascundea de căutători, învăluindu-Se în mistere prea greu de dezlegat pentru mintea umană: slujbe, ceremonialuri, porunci…

Eu altceva căutam: pe Creatorul luminii, al cosmosului, al omului. Eu aveam o întrebare de pus. Una singură, la care numai El putea să-mi răspundă: D e ce's u n t?

Ţinteam, oare, prea sus?

Cap. XI

M A R E L E R A S P U N S

Deodată mi-am adus aminte că bunica mea avea într-un dulap o carte bisericească. N-o fi Biblia? Mi-o va da, oare, ca să nu mai fiu presată de zorul de a o înapoia şi s-o pot descifra în tihnă?

Cu bilet de voie, m-am dus pe 4 aprilie 1959, acasă, la Brăila, ca să iau comoara. Am găsit cartea, am obţinut-o (bunica, neştiind carte, o ţinea în casă doar ca să-i poarte noroc) şi după două zile, m-am întors la spital. Nu avea coperte, primele şi ultimele pagini erau mâncate de şoareci şi nu puteam şti anul ediţiei. Dar vai, nu mi-a trebuit mult ca să

constat că era aceeaşi limbă arhaică, greoaie, ca şi în cealaltă. Numai că acum era cartea mea şi mă puteam apuca oricând de ea. Aşa credeam. Am pus-o în noptieră şi acolo a rămas. Se petrecea ceva ciudat: plecasem după ea, o dorisem ca pe viaţa sufletului meu, era acum a mea şi totuşi nu mă apucam s-o citesc. Era în mine o inerţie care nu făcea parte din felul meu de a fi, pentru că mie îmi plăcea să duc lucrurile până la capăt. Parcă între mine şi ea ridicam eu însămi bariere, cu dorinţa secretă de a fi dărâmate de cineva.

Eu continuam să citesc dramele romantice ale lui Victor Hugo şi să transcriu într-un caiet de însemnări pasaje întregi. Sufeream pentru bietul bufon cocoşat din drama „Regele petrece" şi mă menţineam într-un mediu al ficţiunii în care mă simţeam cel mai bine.

Şi cine ştie cât aş fi stat astfel, dacă…

Pe 9 aprilie, într-o după-amiază, a intrat salvarea în curtea spitalului. Aduseseră o studentă care leşinase pe stradă şi care mai fusese internată aici. O cunoșteam din vedere şi chiar stătusem recent de vorbă cu ea, fără să-mi placă în mod deosebit. Se numea Lia. Avusese un pneumospontan pe stradă şi nu ştiu cum s-a făcut că şoferul salvării a adus-o aici. A fost internată într-o rezervă mică, la etajul meu. Dar ea a cerut o cameră mai luminoasă. Două erau rezervele mai luminoase, cele din capetele opuse, dintre care una era a mea. Nina, colega mea de până atunci, a ieşit în întâmpinarea acestei dorinţe cedându-i patul, două zile mai târziu. Aşa m-am trezit că am o nouă colegă. Nu-mi plăcea să schimb colegele de cameră. Abia mă obişnuisem cu Nina, aşa că, atunci când am venit de la micul dejun şi am văzut patul ocupat de ea – și încă patul meu! – am strâmbat puţin din nas. Cine-o mai fi şi fata asta? Stătea culcată, slăbită, buzele roşii, uscate, contrastând puternic cu faţa albă ca hârtia. Avea pometţii proeminenţi şi nasul în vânt. Sprâncenele ei exprimau şi mirare şi suferinţă. Doctorul îi făcuse puncţie, scoţându-i sânge intrapleural într-o tăviţă albă.

În seara acelei zile, când a sunat stingerea, m-am întins în noul meu pat, cu o uşoară nemulţumire. În cameră nu era întuneric de tot, pentru că felinarul din curte arunca dâre de lumină până la noi. Din când în când, nea Mezei, portarul, striga să se stingă lumina în câte-o cameră care se abătea de la regulament. Nu puteam adormi. Din patul vecin nu se auzea niciun zgomot care să mă deranjeze. Doar eu mă

întorceam de pe o parte pe alta, făcând să scârţâie patul.

— Nu poţi dormi?

— Nu.

— Fiindcă ţi-am luat patul?

N-am răspuns nimic şi atunci Lia a adăugat:

— Îmi place să privesc cerul. Norii albi pe cerul albastru. Măcar atât să am în spital.

Cerul? Nu mă gândisem niciodată la el, ca la un peisaj. Mi-am dat seama că am fost egoistă şi am iertat-o din toată inima. Am continuat să vorbim despre bolile noastre. Nu ştiu ce spusesem, când Lia m-a întrebat deodată:

— Tu crezi în Dumnezeu?

— O, cred. Nu mă îndoiesc, am răspuns eu cu toată convingerea.

— Şi cum ţi-L închipui pe Dumnezeu?

— În orice caz, nu ca pe un bătrân cu barbă albă…

— Dar cum?

— Nu mi-L închipui. El nu e material… Ştiu că El e Spiritul creator al spiritului meu. E Cel care mă cunoaşte cel mai bine. El e întregul din care m-am desprins… Dar… nu ştiu ce aşteaptă El de la mine, care-i relaţia mea cu El. Căci, dacă El există şi dacă ne-a creat, trebuie să fi avut un scop. Trebuie că noi avem nişte obligaţii faţă de El. Asta nu pot eu să aflu: care-i partea mea, ce aşteaptă El de la mine.

Încurajată de maturitatea răspunsurilor mele, Lia a rostit simplu răspunsul cel mare:

— Dumnezeu aşteaptă de la tine să-L cunoşti.

— Să-L cunosc…? Eu… să-L cunosc pe EL?

Era ameţitor. Eu aş fi vrut, măcar de departe, să vină o adiere dinspre El, prea mult ar fi fost să-mi trimită chiar şi o vorbă prin altcineva. Dar să-L cunosc eu pe EL…! E prea mult! Poţi să rezişti la aşa ceva fără să-ţi pierzi minţile…?

Dar în inima mea eu dădusem răspunsul: Merită! Am încercat să sondez terenul:

— Să-L cunosc pe Dumnezeu şi să rămân normală…?

— Bine-nţeles. Sunt oameni care-L cunosc pe Dumnezeu, care stau de vorbă cu El şi care sunt foarte normali, mai normali ca toţi ceilalţi.

Am intuit pe moment că aveam în faţa mea chiar pe unul din oamenii aceia „foarte normali”. Nu părea deloc să fie nebună această

fată.

S-a aşternut între noi tăcerea. O rază din felinarul de jos, din curte decupa faţa ei albă, încadrată de părul negru, pe pernă.

Deodată, terenul devenise ultrasensibil. Lumina aceea slabă mi se părea sfredelitoare, deşi patul meu de acum era cufundat în întuneric.

— Ai citit vreodată Biblia? se auzi, în sfârşit, glasul Liei.

— Am încercat de două ori, dar nu cred că poate fi înţeleasă…

— Dar ce Biblie ai citit tu?

— Una arhaică… şi am una şi aici, e a bunicii. Dar tot aşa… i-am spus, cu resemnare.

— Uite ce, o s-o citim împreună. Dar nu pe-aceea, ci una în limba curentă.

— Şi-ai s-o aduci?

— O am cu mine.

— Şi… când începem?

— Când vrei.

Şi Lia a început să-mi vorbească despre Dumnezeu, despre Fiul Său care a plătit nelegiuirile lumii cu sângele Său. Despre adevărata Biserică, trupul Domnului Iisus, despre naşterea din nou. Aş fi stat aşa o veşnicie. Dar trebuia să ne culcăm, iar ea trebuia să nu vorbească, pentru că i se impusese cură vocală.

Dar nu putea să facă asta, să mă lase frânta de sete lângă fântână, fără să-mi dea să beau.

Am adormit spre zori. A doua zi, când s-a dus la spălător, i-am făcut patul, ea neavând voie să facă eforturi. Sub pătura strânsă sul, la perete, am dat de ceva tare. Am ţinut atunci în mână o carte de format mijlociu, cu coperte negre, cu file fine, uşoare, cu marginile roşii. Pe prima filă am citit: „Biblia sau Sfânta Scriptură". Ţineam în propriile mele mâini cartea mult visată, Biblia şi-n curând îmi va fi dat s-o citesc! Sosise ceasul!

Când Lia a intrat în cameră, abia aşteptam să mă întrebe dacă nu vreau să citim. Iar ea abia aştepta să-i cer acest lucru.

Am început să citesc Biblia miercuri, 15 aprilie 1959. Ea avea să-mi potolească de atunci încolo foamea şi setea mea spirituală şi să mă conducă spre Dumnezeu. Am început cu Noul Testament. Lia mi-a

spus să încep cu Predica de pe Munte. Dar ce de nedumeriri! Întrebam la tot pasul: Ce înseamnă „săraci în duh”? Răspunsul mă punea pe gânduri: oare sunt şi eu „săraca în duh”, ca să fiu fericită? Mă cercetam singură. Citeam cu glas tare, ceream lămuriri, le primeam şi citeam mai departe. De unde avea Lia răspuns la toate? Căci acesta era logic, documentat şi plin de bun-simţ. De când voiam eu să ştiu toate aceste lucruri! Şi câte mai aveam de aflat!

În prima zi citisem în întregime Predica de pe Munte din Evanghelia după Matei, capitolele 5 – 7. Ce încurajare am găsit acolo să-L caut pe Dumnezeu! Iisus Hristos. Se folosea de logică, spre a-i încuraja pe oamenii din jur să-L caute pe Dumnezeu. Iată cum le vorbea El: „Cine este omul acela dintre voi, care, dacă-i cere fiul său o pâine, să-i dea o piatră? Sau, dacă-i cere un peşte, să-i dea un şarpe?” Şi acum cea mai naturală concluzie: „Deci, dacă voi, care sunteţi răi, ştiţi să daţi daruri bune copiilor voştri, cu cât mai mult Tatăl vostru, Care este în ceruri, va da lucruri bune celor ce I le cer!” Deci aşa de bun este Dumnezeu?!

Dar îndemnul care mi s-a lipit de inimă pentru totdeauna a fost: „Căutaţi mai întâi Împărăţia lui Dumnezeu şi neprihănirea Lui şi toate aceste lucruri vi se vor da pe deasupra”. (cu caractere italice)

— Când a spus Iisus Hristos toate aceste lucruri?

— Acum două mii de ani.

— Extraordinar! Mie mi se pare că le spune acum, pentru mine.

În seara aceea, după ce sora de gardă a dat stingerea şi a verificat dacă toţi bolnavii sunt la locurile lor, eu nu mă înduram să mă culc, de parcă I-aş fi întors spatele lui Dumnezeu. A doua zi abia aşteptam să mă apuc de citit, aşa că după ce am venit de la masă, am urcat direct în cameră. Cu perfuzia la mână, citeam şi iar citeam. În două zile terminasem de citit prima evanghelie. Şi câte lucruri minunate aflam pentru prima oară în viaţă! După două zile de citire a Bibliei, m-am rugat pentru prima oară în viaţa mea cu cineva. M-am rugat Dumnezeului Sfintei Scripturi, pe care începeam să-L iubesc, fără să-L fi cunoscut încă. Dar cât de greu a fost!

Aşezată în genunchi în pat, Lia mi-a spus cu cel mai firesc ton:

— Să ne rugăm Domnului.

M-am aşezat şi eu ca ea – nu se putea îngenunchea pe podeaua aceea neagră, gândindu-mă că ne vom spune fiecare rugăciunea „Tatăl

Nostru", în gând. Nu era nimic rău sau riscant în asta şi m-am supus. Dar Lia a început să se roage cu voce tare şi nu folosea deloc formulele pe care le auzisem la biserică, gen: „miluieşte-mă", „pre", „Hristoase"... Era simplă şi directă, aşa cum ar fi vorbit unui tată. Nimic religios, sacramental, în rugăciunea ei.

Eu ţineam, în întuneric, ochii deschişi şi, deşi lumina cădea în patul ei, nu puteam să mă uit spre ea. Mi-am auzit numele adus înaintea lui Dumnezeu, în rugăciune şi deodată, totul mi s-a părut ridicol. Am izbucnit în râs, un râs pe care nu mi-l puteam opri. Ce se petrecea acolo, sub ochii mei, în acea noapte de 17 aprilie 1959, în rezerva unde intrau doar medicamente, tratamente, surori şi medici mi se părea de-a dreptul stupid, caraghios. Căutam din răsputeri să-mi înăbuş zgomotul rasului de care-mi dădeam seama că era complet deplasat şi-mi era imposibil. Lia a intuit ce se petrecea cu mine, a intuit şi sursa râsului şi a continuat să se roage. Când a rostit „Amin", criza trecuse.

— Roagă-te şi tu, m-a-ndemnat ea.

— M-am rugat, am încercat eu să scap.

— Roagă-te cu voce tare! Te concentrezi mai bine. Şi are mai multă putere, a insistat ea. Eu te voi sprijini.

— Dar eu nu ştiu să mă rog ca tine.

— N-ai să ştii niciodată, dacă nu te rogi tare.

— Nu ştiu nicio rugăciune, m-am apărat eu, în continuare.

— Ştii „Tatăl Nostru"? Spune-l cu voce tare, m-a-ncurajat ea, după ce am răspuns afirmativ.

Am ascultat-o fără tragere de inimă, dar, pe când rosteam rugăciunea atât de cunoscută, că nici nu mă mai gândeam la cuvinte, am trăit deodată sentimentul plin de solemnitate că mă aflu în faţa Scaunului de Judecată al lui Dumnezeu şi pentru prima oară în viaţa mea m-am rugat şi cu gândul, nu numai cu buzele. „Precum şi noi iertam greşiţilor noştri" mi-a răsunat ca o sentinţă. Vai de mine! Abia acum înţelegeam eu ce spuneam prin rugăciunea aceasta pe care o bolboroseam, mai-mai s-adorm, de când mă ştiam. Prin urmare nu te iartă Dumnezeu, dacă nu-i ierţi şi tu pe cei ce ţi-au greşit ţie! Dar e normal, mă gândeam. Eu nu-i iert pe cei de-o seamă, şi Dumnezeu să mă ierte pe mine, El, Care e atât de sus?! Trăisem atâţia ani şi nu ştiusem cum să mă rog Celui Sfânt! Crezusem că pe Dumnezeu îl satisfac nişte formule golite de orice miez. Doar să le rosteşti, ca pe

nişte formule magice. Doar forma de închinare! O, ce departe eram de ceea ce-mi descoperea Dumnezeu că aşteaptă de la făptura mâinilor Sale! La îndemnul insistent al Liei, am rostit și o rugăciune personală, prima mea rugăciune:

— Doamne, vreau cu adevărat să te cunosc!

— Amin! a întărit Lia.

Cu această micuţă frază, care, însă, exprima esenţa idealurilor mele, rugăciunile mele au început să curgă liber spre Dumnezeu. Dar cât de nevrednică mă simţeam să-mi înalţ glasul către El! Ziua citeam Noul Testament, iar seara mă rugam cu Lia. Sub ocrotirea întunericului, îmi revărsam inima în faţa Domnului Iisus Hristos, Care era chezaş pentru mine în faţa Tatălui Ceresc. În timp ce Lia îmi cita texte biblice despre iertare, eu am început să fac în rugăciune mărturisirea tuturor păcatelor mele. Dar, vai, nu era ca la spovedania din vinerea mare, când stăteam la rând, iar preotul uneori nici nu avea răbdare să ne asculte toată spovedania că ne şi dădea sfânta împărtăşanie. Acum mă spovedeam lui Dumnezeu însuși, Celui împotriva Căruia păcătuisem, de fapt și Singurului care mă putea ierta. Nu mă gândisem niciodată că eram păcătoasă, că aveam nevoie de iertare. Eu aveam o concepţie mult mai generoasă despre păcat, mai ales când era vorba de mine. Eu nu umblasem cu bărbaţi căsătoriţi, nu prădasem, credeam în castitatea la care ţineam, eram, în general, o fată morală.

Dar când a venit Dumnezeu la mine, în rezerva aceea de la spital, în lumina aceea de care nu te puteai apropia, m-am văzut îngrozitor de păcătoasă. Și nu mai speram să pot vreodată obţine iertarea. Am trăit sentimentul ruşinii înaintea lui Dumnezeu. Îmi mărturiseam păcatele pe nume, după care eram călăuzită să cred cuvântul: „Dacă ne mărturisim păcatele, El este credincios şi drept, ca să ne ierte păcatele şi să ne curăţească de orice nelegiuire". (I Ioan 1: 9)

După câteva asemenea rugăciuni, de-a lungul câtorva seri, cred, Lia s-a gândit că poate am şi alte păcate, pe care nu le pot mărturisi de faţă cu ea şi atunci s-o fac în şoaptă, atât cât să mă audă Dumnezeu că le-am scos dinăuntru. De câte păcate nu mi-a adus aminte Duhul lui Dumnezeu! Eu, care avusesem o părere atât de bună despre mine, mă vedeam acum păcătoasă şi nevrednică de a sta în faţa Lui. Și câte-l pretinsesem de-a lungul anilor! Aş fi vrut să fug, dar eram ca paralizată. Cel mai îngrozitor păcat era că mă socotisem un fel de geniu, că-mi plăcea ca toţi să mă elogieze, să se plece înaintea talentelor mele. M-am

lepădat de sentimentul pe care-l avusesem de multe ori că semenii mei nu mă merită să fiu printre ei. Acest orgoliu mi s-a părut monstruos şi l-am identificat ca fiind izvorul multor păcate din viaţa mea. Succesele mă împăunaseră în propriii mei ochi, iar eu luasem asupra mea slava cuvenită lui Dumnezeu care mă înzestrase cu talente. Mă înălţasem neîngăduit de mult. De aceea mi-a pus El în faţă, obstacolul bolii. Prin el, mă supunea examenului conştiinţei pe care nu l-aş fi luat niciodată dacă Domnul Iisus n-ar fi murit şi pentru inima mea cea „nespus de înşelătoare şi de deznădăjduit de rea". (Ier. 17). Am înţeles atunci că boala era binecuvântarea supremă a vieţii mele, care mă aducea la pragul îndurării lui Dumnezeu. N-a trebuit să mi-o spună nimeni. Era mai mult decât evident.

Ce grea era povara păcatelor mele şi ce recunoscătoare îi eram Liei pentru că mă ajuta s-o pot purta până la altarul jertfei Domnului Iisus!

Cap. XII

F A P T U R A ce a N O U A

O, inimă deschisă! Ce har aduce-n sine mărturisirea toată a vieţii de păcat!

Porniră să ţâşnească izvoare de lumine, cerească bucurie, potop, m-a inundat.

(„Eterna Primăvară")

Nu cred că voi reuşi vreodată să redau în cuvinte ceea ce s-a petrecut în duhul meu atunci. Era într-una din serile acelea în care mă rugam arzător, mărturisindu-i lui Dumnezeu nevoia mea cea mai mare: primirea iertării şi împăcarea cu El.

Era noapte. Ca de obicei, prima s-a rugat Lia. Ştiam acum că, după ce spune „Amin", urmez eu. În liniştea aceea pe care nimic n-o tulbura, am început să mă adresez lui Dumnezeu. Atunci s-a întâmplat ceva.

În cameră îşi făcuse Prezenţa o Persoană ca Pacea, ca Nădejdea, ca Iubirea… O Prezenţă dulce, ca un balsam. O Mângâiere de nedescris. O Încurajare fără egal. Prezenţa lui Dumnezeu m-a învăluit blând şi ocrotitor. Era în afara persoanei mele? Era înăuntrul ei? Dinăuntru şi

dinafară veneau unde de iubire peste mine. Duhul și trupul meu au fost atinse de sfințenia lui Dumnezeu. Unde era rușinea? Unde era povara? Uşoară şi liberă, am pornit să mă înalţ spre cerurile cerurilor, pe când trupul meu cobora, ca un lest de prisos. Acolo, într-un spaţiu cu neputinţă de definit, Dumnezeu m-a scăldat în Duhul Său. M-a scăldat în sfinţenia Sa. Perdea după perdea s-au dat în lături şi am intrat în Sfânta sfintelor şi mai departe, în neştiutul de către mine, chivot, al eului meu, pe care Dumnezeu l-a umbrit cu lumina Prezenţei Sale. M-am dăruit lui Dumnezeu cum nu mă dăruisem niciodată vreunui lucru, nici artei, nici succesului, nici iubirii. M-am dăruit într-o neprihănită și desăvârșită împlinire. Am devenit o făptură nouă!

Eram cucerită total de dragostea Lui. Mă iertase. Mă primise. Mă născuse din El. Eram din neam de Dumnezeu, moştenitoare a Împărăţiei Sale. Nimic nu mă va putea face vreodată să mă îndoiesc de iertarea și de primirea mea în Har. Nimic nu mă va putea face vreodată să mă îndoiesc de securitarea persoanei mele. Dumnezeu locuia acum în inima mea. Restul nu mai conta! Atinsesem scopul suprem al existenţei mele. Acum ştiam pentru ce m-am născut. Acum eram pregătită pentru veşnicie.

Şi acesta era doar începutul, pragul cel mai de jos al părtăşiei cu Dumnezeu, abia prima treaptă a scării ce se rezema în Cer.

O tristeţe că trecuseră atâţia ani din viaţa mea, fără să mă dăruiesc lui Dumnezeu, că cheltuisem atâta timp şi energie pentru alte scopuri, de nimic, mă păstra în smerenie.

A doua zi, dimineaţă, m-am trezit ca niciodată, proaspătă, nouă, fericită cu adevărat, cu senzaţia desăvârşitei împliniri. Nu mai trăisem aşa ceva niciodată în viaţa mea. Era o fericire totală, căreia i se adăuga convingerea că-n starea aceasta nu există nici cea mai firavă urmă de vinovăţie. Am pornit să mă rog, mi s-a alăturat şi Lia, iar starea de plinătate în Domnul s-a repetat ca în ajun. Când m-am uitat la Lia, am văzut că faţa ei strălucea. Când s-a uitat la mine, a văzut același lucru.

Ea mi-a citit în Vechiul Testament despre conducătorul poporului evreu, Moise, a cărui faţă, când ieşea din cortul întâlnirii cu Dumnezeu, strălucea. Numai că faţa lui strălucea cu atâta putere, încât a trebuit să şi-o acopere cu o năframă, „pentru ca fiii lui Israel să nu-şi pironească ochii asupra sfârșitului a ceea ce era trecător”. Ani de zile de atunci încolo aveam să mă trezesc aşa.

De-abia aşteptam să mă duc la colegi în prima pauză, să le

vestesc minunea: faptul că Dumnezeu. Se descoperă celor ce-L caută, că-i iubeşte şi că-i iartă. Simţeam că n-aveam voie să ţin doar pentru mine această comoară. Lia, însă, m-a ponderat, îndemnându-mă să am răbdare, să mă mai maturizez, pentru că n-o să ştiu să răspund la întrebările lor. Viaţa mea era inundată de fericire. Dacă aş fi scos volumul de poezii, mult visat şi aş fi realizat în acelaşi timp şi o expoziţie de pictură, jucând pe scena unui teatru de frunte, bucureştean şi numai în rolurile principale şi, pe deasupra, aş mai fi primit şi premiul cel mai de seamă pentru canto, şi tot n-aş fi fost atât de fericită. Fericirea mea era fără păcat. Era însăşi lipsa păcatului, ştergerea vinovăţiei. Acolo, la picioarele Domnului, m-am dăruit în întregime Lui şi cauzei Sale. Am aruncat ca pe o zdreanţă nedemnă de mine dorinţa mea de afirmare, de celebritate. I-am predat toate talentele, hotărându-mă solemn ca, dacă voi mai scrie, voi mai cânta sau voi mai recita vreodată, să o fac pentru extinderea Împărăţiei Sale pe pământ. Oricum, talentele de care fusesem atât de mândră nu mai însemnau nimic pentru mine. Eu aveam o grabă îngrijorată de a le veni semenilor mei în ajutor, aşa cum şi mie îmi venise Lia-n ajutor. Începeam să privesc lumea din perspectiva lui Dumnezeu. Între timp, întrucât nu aveam o Biblie a mea, iar Liei nu i-o puteam lua mereu, m-am apucat să copiez pasaje mai importante, într-un caiet. Îl păstrez şi azi.

Pentru prima oară am trăit în mod real Paştele. Acesta a căzut, în 1959, pe 17 mai. Lângă spital era biserica Sfânta Ecaterina. În noaptea învierii, când au ieşit oamenii cu lumânări aprinse, cântând tradiţionalul „Hristos a înviat din morţi/ Cu moartea pre moarte călcând", m-a copleşit sentimentul că Hristos a înviat realmente, în străfundul inimii mele şi că e viu, mai viu ca oricând, cu prezenţa veşnicei Sale învieri răspândită în fiinţa mea. Eram la fereastra mansardei mele, nu vedeam pâlpâirile, dar le presimţeam, trăind din plin adevărul învierii:

„Şi Paştele acela, cu lumânări aprinse şi cu un popor ce cântă „Hristos a înviat!"

eu îl trăiam în suflet cu bucurii nestinse:

Hristos era în mine viu cu adevărat.

Şi odăiţa-aceea de sus, de la mansardă, în noaptea fără seamăn, în ceasul magistral, era un colţ în floare, din Slava minunată

Venise parcă Cerul la mine, la spital…"

Am scăpat de frică, de coşmaruri, de susceptibilitatea din copilărie, de depresia nervoasă. Acum adormeam uşor şi mă odihneam pe perna încrederii totale în Dumnezeu. De-acum, tot să se întâmpla în viaţa mea avea un rost deplin, grija propriei mele existenţe lăsându-I-o Lui.

Cap. XIII

H A R D U P A H A R

În ziua de Paşti, m-am dus cu Lia la Patriarhie. Tot fastul acela în care marele adevăr era parcă sugrumat m-a făcut să stau ca pe ace. Cu toate că mă-ntâlnisem cu Cel pe care-L căutasem toată viaţa, nu mă simţeam bine la biserica unde crezusem în copilărie că locuia. Mi se părea o deturnare a înseşi raţiunii Sale, de a fi. O, El nu locuia acolo, după cum găsisem scris: „Dumnezeu care a făcut lumea şi tot ce este în ea este Domnul cerului şi al pământului şi nu locuieşte în temple făcute de mâini. El nu este slujit de mâini omeneşti, ca şi când ar avea trebuinţă de ceva, El, Care dă tuturor viaţa, suflarea şi toate lucrurile…” (Fapte 17: 24 – 25). Mi se luase de pe ochi năframa! Acum priveam altfel lumea şi aşezămintele ei.

La citirea zilnică a Bibliei, totdeauna cu voce tare şi cu pauze pentru explicaţii, am mai adăugat poeziile lui Traian Dorz. Le copiam, împreună cu texte din Noul Testament, minunându-mă cum de acest poet descrie propriile mele stări. Numai că eu nu le-aş fi putut vreodată descrie cu atâta fineţe de spirit, ca el.

O poezie pe care am memorat-o fără nicio dificultate zugrăvea exact relaţia mea cu Dumnezeu, din copilărie şi până atunci. Aceasta avea să fie şi prima poezie recitată de mine în adunarea de credincioşi.

P R I V I N D la C R U ce a T A

În biserică şi-n şcoală.
Când Te-am cunoscut de mic.
Ah, mi-am zis trufaş, Iisuse.
Eu sunt tot.
Iar Tu – nimic.

Când iubirea Ta îmi spuse:
„— Uită-te la crucea Mea!”
M-am uitat şi-am zis în şoaptă:
„— Totuşi
Şi eu sunt ceva!”

Când din nou, mi-a zis iubirea-ţi:
„— Vezi mai bine chinul Meu!”
Am văzut atunci, Iisuse.
Ce eşti TU
Şi ce sunt eu.

Să-ngenunchi mi-ai zis, sub Cruce
Şi-n sus ochii să-mi ridic.
Ah, de-atunci tot plâng... Iisuse.
Tu eşti totul.
Eu – nimic.

Mă voiam desăvârşită, după inima lui Dumnezeu. Destul îl supăra lumea întreagă pe care o crease „după chipul şi asemănarea Lui”. O, cât de mult doream să nu-L dezamăgesc, să nu fac zadarnic Harul Său! Să nu-mi pierd niciodată bucuria mântuirii, cum o pierduse David!

Acum, nu ştiam dacă-i păcat să dansez, pentru că mie-mi plăcea grozav dansul şi am întrebat-o pe Lia.

— Ce-nseamnă: asta e păcat, asta nu-i păcat? Tu ai intrat în viaţa lui Dumnezeu. Nu aşa se pune problema.

„Aha, mi-am zis, deci nu-i păcat. Ce bine!”

Într-o pauză de seară, la vreo săptămână după ce mă născusem din nou, stăteam cu câţiva colegi în cămăruţa portarului, aflată între intrarea în clădire şi ieşirea în curtea interioară. Deodată, unul dintre colegi, care avea o muzicuţă, a început să cânte cu ea o melodie de dans, un vals. O pereche a început să danseze. Ce-oi fi căutând eu aici? m-am întrebat deodată. Dar nici n-am apucat să-mi răspund, că un coleg m-a luat la dans. Eram vreo trei perechi. Şi, ca să dansăm nestingheriţi de vreo soră medicală, cel cu muzicuţa a încuiat uşa.

Aflată în braţele acelui băiat cu care dansam un vals, am început deodată să mă simt rău. Dar nu era vorba de un rău fizic, ci mult mai

mult. Era ceva ca o mustrare neexprimată.

„Ce cauţi tu aici?” părea să sune mustrarea. Sentimentul acela de rău spiritual creştea ca un val, ca o viitură ce-mi dădea fiorii morţii. „Trupul tău e acum Templul Duhului Sfânt. Ce faci cu el?” mă mustra, fără menajamente, Glasul. Dar nu era chiar aşa uşor să ies de acolo.

— Măi, eu trebuie să plec, mâine am examen.

— Ei, ai examen…

— „Trupul tău e Templul Duhului Sfânt. Pe unde-l porţi?”

— Crede-mă, am examen la slava veche…

— „Ce faci tu cu Templul lui Dumnezeu…?”

— Nu scapi aşa de uşor de aici…

Neliniştea mea creştea, mă simţeam pe pragul pierzării veşnice şi nu mai aveam mântuire. Din fericire, cineva dinafară a bătut la uşă şi aceasta s-a deschis pentru o clipă. Am ţâşnit pe ea şi, până sus nu m-am oprit. Gâfâind, m-am oprit în faţa patului Liei şi i-am reproşat:

— De ce nu mi-ai spus că nu am voie să dansez?

Era, însă, ceva nepus în ordine în viaţa mea cea nouă. Eu nu scrisesem acasă că sunt din nou internată, ca să nu-i provoc mamei o suferinţă, aşa că, ori de câte ori scriam acasă, inventam. Dar acum nu mai puteam minţi. Fusesem ultimul copil, al cincilea. Primul îi murise mamei din leagăn, al doilea, la nouăsprezece ani. Iar eu eram mai tot timpul la „Corporaţie” policlinica muncitorilor, fiind foarte anemică. N-am fost un copil care creşte singur, împreună cu copiii vecinilor. Oboseam uşor, nu puteam merge mult pe jos. După un drum nici cât o staţie de tramvai, începeam:

— Mămică, am obosit…

— Hai, mai mergi puţin… Uite, imediat ajungem.

Dar mama îşi dădea seama că nu mă alint. Şi mă lua în braţe. Până pe la opt ani m-a dus în braţe, când oboseam. „Norocul” ei, că eram slabă şi nu prea grea. Când oboseam, făceam hepistaxis. În plus, cu mine mai cheltuia şi cu şcoala, fraţii mei neavând tragere de inimă pentru carte. O povară în plus. A trăit două mari cutremure, două războaie, secetă, foamete, două stabilizări. Seceta din 1947 a mânat-o, împreună cu alte femei din vecini în Oltenia, după făină, pentru ca să putem trăi. Făcea pâine pentru noi, albă, pufoasă, dar făcea şi pentru a o vinde. În acest timp, tata îşi continua beţia. El n-avea nevoie de pâine. Noi de ce-am fi avut? Se chinuia singură, cu drumurile lungi, cu trenul,

la clasa a treia, cu sacii aceia grei, de făină. Prima se scula în casă şi ultima se culca. Şi când se culca, trebuia să împartă patul cu noi două, să doarmă cu grijă, să nu ne deranjeze pe noi. O vedeam venind de la piaţă, cu palmele învineţite şi brăzdate de mânerele sacoşelor grele, căci nu se-ndura să dea bani pe tramvai pentru atâta lucru. Mamei nu-i plăcea să ne ceară să ne facem datoria, ori poate considera că e datoria ei să facă totul în gospodărie. Sora mea, care a intrat la fabrica de confecţii din Brăila de la nouăsprezece ani, ne ţinea pe toţi, cu banii ei, fratele meu refuzând cu obstinaţie să dea vreun ban în casă.

Iar noi, fetele, ne preocupam cum s-o convingem pe mama să ne lase după amiaza la plimbare.

Făgăduisem solemn conştiinţei mele că, atunci când voi fi mare, să-i răsplătesc mamei mele toată arderea ei de sine pentru mine. Să-i cumpăr lucruri frumoase, mobilă modernă, vase, porţelanuri fine. Să-i cumpăr ciocolată şi fructe exotice, pe săturate. Să-i readuc tinereţea pierdută întâi cu o mamă neînduplecată şi dură care nu se ferise să-şi arate preferinţa pentru cealaltă fiică, apoi cu un bărbat alcoolic, insensibil la responsabilităţile familiei. Să-i împlinesc cele mai nesperate idealuri. S-o fac fericită.

Ce greu mi-a fost când a trebuit să-L trec pe Dumnezeu pe cea mai înaltă treaptă a inimii mele! Dar am citit în Evanghelie spusele Domnului Iisus: „Oricine iubeşte pe tată ori pe mamă mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine”. Iar eu voiam să fiu vrednică de Dumnezeu.

Aşa că, pe 29 mai 1959, m-am hotărât să-i scriu mamei adevărul.

O desăvârşită puritate pusese stăpânire pe gândurile, sentimentele, cuvintele şi toate acţiunile mele. Pur şi simplu, gândul meu era locuit de Dumnezeu, căci nici măcar în gând nu puteam judeca ori eticheta pe cineva. Simţeam că prin acea Prezenţă despre care Lia-mi spusese că este a Duhului Sfânt eram sfinţită în totalitate. Atinsesem desăvârşirea pe care o poruncise Domnul Iisus sfinţilor Săi apostoli: „Voi fiţi, dar, desăvârşiţi, după cum Tatăl vostru, Care este în Ceruri, este desăvârşit!” Nu făceam niciun efort să fiu astfel, nicio încordare ori tensiune nu era în această stare. Totul în mine era la fel de natural cum era rodirea pentru pomul fructifer.

— Ah, ce minunată ar fi o societate în care lumea să-L cunoască pe Dumnezeu! i-am spus eu, Liei, într-o zi. Ce păcat, că numai noi două credem!

— Dar mai sunt oameni ca noi. Foarte mulţi, chiar, m-a asigurat ea.

— Și unde se găsesc?

— Ai vrea să-i întâlneşti?

— Mai întrebi?

— O să-i cunoști.

— Când?

— Ești nerăbdătoare? Curând.

Mai întâi, am cunoscut-o pe sora ei, Gabi. Era o fată de seama mea, cu ochi verzi, alungiţi, în care juca o luminiţă şăgalnică şi cu un nas cârn. Părea la prima vedere o ștrengăriță pusă pe șotii. Dar nu era deloc așa. Era studentă la medicină şi venea des la sora ei bolnavă. Ne-am împrietenit imediat. Prietenie de o viaţă, nu ca prieteniile de până atunci, asemenea fluturilor atraşi de lumină. Ne unea acelaşi ideal, aceeaşi flacără: să aprindem în cei din jur focul dragostei lui Dumnezeu, să mergem împreună la Tronul îndurării lui Dumnezeu şi să mijlocim pentru ceilalţi.

Apoi ne-a vizitat Olguţa. Avea mai târziu să devină mama mea spirituală deşi avea şi ea trei copii, toţi băieţi, iar casa ei era întotdeauna ca un han de poposire pentru mulţi credincioşi din provincie. Dar acesta era marele ideal al Olguţei: casa ei să fie ceea ce fusese, pentru Domnul Iisus, casa Mariei şi a Martei – casa din Betania. Mi-a plăcut de ea din primele clipe. Paşnică, blândă, n-aş greşi dacă aş spune că era Bunătatea însăşi. Olguţa a fost pentru mine un desăvârşit model de viaţă creştinească. Era Maria şi Marta – iubitoarea de Domnul şi gospodina în slujirea Lui – şi nu-i îngăduia Martei s-o umilească pe Maria.

Lia m-a dus la o femeie credincioasă, în strada Berzei, care se numea „sora" Socaciu. Avea o prestanţă deosebită această femeie, în ciuda ţinutei sale modeste. Ea mi-a spus că tocmai se rugase, pentru că ea se roagă, ca Daniel, de trei ori pe zi. Era un legământ al ei cu sine. Mie-mi venea să râd şi mă gândeam să n-ajung vreodată să fac un orar părtăşiei mele cu Dumnezeu. Aceasta, deoarece m-aş fi rugat douăzeci şi patru de ore, dacă nu m-ar fi durut genunchii care-mi amorţeau uşor. Mai târziu, i-am dat dreptate.

A venit şi ziua să merg la biserica unde erau oameni născuţi din nou. Am obţinut amândouă bilet de voie şi ne-am dus pe strada Titulescu, aproape de gara „Basarab”. Era duminică, 31 mai 1959.

Am intrat pe o poartă de fier, într-o curte lungă şi îngustă, cimentuită. În dreapta, era clădirea, pe toată lungimea curţii, puţin oblică. O uşă dublă, masivă, din lemn de esenţă tare, ceruit, era deschisă. Înăuntru, un antreu larg, pătrat, cu două uşi: una, dând în stânga şi alta înainte. Am intrat pe prima. O sală lungă, dreptunghiulară, cu bănci pe două şiruri legate printr-un culoar îngust se desfăşura înaintea ochilor mei uimiţi că nu semăna nimic a biserică. Pereţii nu erau împodobiţi cu icoane sau cu statui, ci erau simpli, pictaţi într-un roz stins, imitând marmura. Nu ştiam ce să fac, dacă trebuia să îngenunchez sau să-mi fac semnul crucii. Am imitat-o pe Lia care părea a fi la ea acasă. A luat-o în partea dreaptă, unde erau numai femei şi s-a aşezat pe un loc liber. M-am aşezat lângă ea.

Apoi, toţi s-au ridicat, iar o doamnă despre care am aflat că se numea „sora Buşilă” dădu la orgă tonul unui imn de închinare către Dumnezeu. Toţi cei prezenţi salutau parcă o Prezenţă superioară, Prezenţa lui Dumnezeu însuşi. În faţă, acolo unde ar fi trebuit să fie altarul, era doar un pupitru – amvonul din acelaşi lemn ceruit, la care şi-au făcut apariţia doi bărbaţi. Nici urmă de îmbrăcăminte preoţească. Cel care părea să fie mai important era mărunt de statură, cu o frunte înaltă, sub părul negru, lins, încadrând o faţă albă, zâmbitoare. Era îmbrăcat într-un costum negru. Îmi inspira o încredere deplină.

— El e pastorul, îmi şopti Lia. „Fratele Tunea”.

— Dar preoţi nu vin?

— Nu. Sunt doar pastori, cum ai citit în Testament.

Acum se cânta, în acordurile grave de orgă:

„Doamne mare, Te slăvim.
Ne-nchinăm puterii Tale.
Cerulse-nchină cu noi
Şi-ţi înalţă osanale
Mare este slava Ta
Şi în veci va fi aşa”.

Şi deodată am simţit că mă aflu în locul cel mai potrivit şi mi-am unit şi eu vocea în închinare pentru adevăratul Dumnezeu, coborât în acest locaş.

Eram perfect de acord că Domnului nu-i place fastul şi, când

s-au numit cântări care erau cântate cu toată sala, cântam şi eu. Prima cântare auzită acolo reflecta propria mea stare şi am cântat-o alături de ceilalţi. Parcă cel ce scrisese textul ştia ce-avea să mi se-ntâmple mie:

„M-am depărtat de Dumnezeu.
Azi vin acasă.
Trăit-am în păcatul greu.
Azi vin acasă.

Refren: Doamne, vin acasă.
Nu mai rătăcesc.
Braţul Tău deschis este.
Deci vin acasă.

Pierdut-am mulţi ani preţioşi.
Azi vin acasă
Cu lacrimi, ca un păcătos.
Azi vin acasă…"

Apoi, „fratele Tunea" a predicat despre înviere, despre urmările acesteia pentru lumea întreagă. Totul era clar şi hrănitor pentru nou-născutul care eram. Ah, mă gândeam, dacă aş putea să vin zilnic aici, m-aş maturiza mai curând şi aş putea spune colegilor mei să se împace cu Dumnezeu. Dar Lia avea dreptate. Dacă ea nu ar fi fost înarmată cu Cuvântul lui Dumnezeu şi n-ar fi ştiut să-mi răspundă la atâtea probleme care mă frământau de-o viaţă, eu aş fi rămas în întuneric şi poate că a doua oară nu mi-aş mai fi deschis inima în faţa altui sol al lui Dumnezeu. Căci eu nu-mi destăinuiam chiar oricui frământările inimii. Dar făceam un lucru pentru care eram pregătită: mă rugam pentru ei.

Când s-a terminat, i-am spus Liei că aşa ceva mi-am dorit eu de la Biserică: zidire sufletească, simplitate, frăţie. Îi simţeam pe toţi de-un neam cu mine şi zâmbeam la toţi, cum aş fi zâmbit unor îngeri.

Lia m-a chemat să mă prezinte unor prietene, unele fiind studente. Când să ajung lângă ele, mi-am adus aminte că-mi lăsasem pe bancă poşeta în care aveam bursa şi m-am întors să mi-o iau. Dar imediat mi-am dat seama că aici eram între sfinţi şi l-am adresat Domnului o rugăciune de iertare pentru acest gând, nedemn de Casa

Lui.

Acolo l-am văzut pe Paul care ne vizita mereu la spital, pe Olga P., pe Luki şi pe alţii şi alţii. Dădeam mâna cu „fraţi şi surori” – cum mi-i prezenta Lia şi toţi aveau figuri luminoase, iar eu eram fericită că sunt atât de mulţi cei care L-au aflat pe Dumnezeu.

Martoră îmi este o fotografie pe care ne-a făcut-o cineva, mie şi Liei. Chipul meu străluceşte de bucuria mântuirii.

Cap. XIV

În C E R C A R E A C R E D I N Ţ E I

Ea a rămas în fotografie, dar nu şi în inima mea, pentru că, în următoarea duminică, după serviciul divin, aveam să mă confrunt cu cea dintâi încercare a credinţei mele. De la Casa de adunare, am pornit spre rudele mele, tanti Jenica şi unchiul Emil Roller, cel care mă dusese la poetul Philippide. Eram cu adevărat fericită şi, când nu trecea nimeni pe lângă mine, cântam proaspăt învăţata cântare. Şi din când în când, înălţam spre Dumnezeu jerbe de mulţumire. Inima mea era în clocot! Mie mi se dăruise prea mult! Trăiam din plin versetul: „Am primit din plinătatea Lui, şi har după har…”

Tanti Jenica – cine ştie cum o chema în realitate, era sora bunicii mele. Având vocaţie de curtezană, plecase demult din Brăila, oraşul unde nu se întâmpla mai nimic, stabilindu-se în Bucureşti. Se căsătorise la bătrâneţe cu unchiul Emil cu care fusese împreună ani de zile. Unchiul era un om bun de altfel, cult. Cântase în corul Operei Române, spunea el, dar alcoolul îl degradase. Ei locuiau pe bulevardul Tolbuhin, într-un deprimant demisol, în nişte cămăruţe, în cel mai adevărat sens al cuvântului. Dormitorul era atât cât să încapă un pat şi un şifonier la capătul acestuia şi o măsuţă de toaletă. Cea din faţă era ceva mai mare şi servea de salon şi bucătărie totodată. La toaletă se mergea direct din această cameră. La început nu puteam face abstracţie de acest lucru, căci mirosul de pivniţă se amesteca din plin cu celălalt.

Cu toate acestea, tanti Jenica era foarte primitoare de oaspeţi, iar pentru mine era o adevărată sărbătoare când venea la Brăila şi stătea câte o lună la noi. Ce-i drept, cu aerele ei de cucoană, nu-i plăcea

să facă nimic şi asta o irita pe mama.

Nimerisem la ora mesei. Intrând, am spus fericită:

— Hristos a înviat!

Tanti mi-a răspuns conform uzanţei.

I-am spus că vin de la biserică şi că mă simţisem foarte bine. Şi, pentru că tanti m-a-ntrebat la care biserică am fost, i-am spus că undeva, pe lângă gara Basarab.

— A! La biserica Sfântul…

— Nu, tanti, unde-am fost eu e frumos de tot! Şi simplu, aşa cum a vrut Domnul Iisus. Preotul e-mbrăcat ca toţi oamenii şi predică atât de frumos, nu ca… Dar n-am mai apucat să termin. Un strigat sfâşietor îmi sfredeli inima:

— Ticuţooo! Tu… te-ai dus la „pocăiţi!"

— Dar ce-s „pocăiţii", tanti? am apucat să îngaim, uluită de această reacţie.

— Vai! Cum ai putut să intri acolo! „Pocăiţii" calcă-n picioare sfânta cruce a Domnului nostru Iisus Hristos, a dus mătuşa formula sacră până la capăt. Tu nu ştii, dar ei îngroapă o cruce la intrare şi calcă peste ea. Fac nişte lucruri îngrozitoare, nici nu pot să-ţi spun, schimbarea sângelui… Te-au văzut pe tine sinceră, cinstită şi te-au ademenit… Fugi de ei! Să te spovedeşti la preot, să te dezlege de păcat! Te-ai rătăcit… Neam de neamul nostru nu şi-a lăsat credinţa şi tu, tocmai tu să-ţi închizi viaţa, tu, care puteai s-ajungi cineva, cu talentul tău…

Era palidă la faţă şi de-a dreptul şocată. N-am mai zis nimic. Eram tulburată profund de vorbele speriate ale mătuşii mele care avea aproape şaptezeci de ani. Nu m-am gândit atunci că fusese toată tinereţea ei o femeie frivolă, păstrând şi acum, la bătrâneţe, nostalgia petrecerilor, a iubirilor ei şi mai ales pe aceea a unui avocat căsătorit, care-o plimba cu trăsura şi-i cumpărase o garsonieră în Bucureşti. Şi ce mândră era încă de trecutul ei! O femeie ca ea, pe care credinţa ortodoxă n-o împiedicase să calce strâmb, se ridica plină de înverşunare împotriva „pocăiţilor" şi-şi apăra „singura religie adevărată, religia noastră strămoşească".

N-am mai rămas la masă. M-am întors la spital, reascultând, parcă în minte, banda magnetică a scurtului dialog cu mătuşa mea.

Era duminică, 7 iunie 1959.

Încercarea mă găsise neînarmată. Nu atât cuvintele, cât groaza

cu care fuseseră rostite mă descumpăneau. Ştiam că nu m-am rătăcit, dar nu puteam argumenta acest lucru. Şi atunci, mi-a venit în ajutor Duhul lui Dumnezeu, printr-un raţionament, pe cât de logic, pe atât de real. Cum să mă fi rătăcit, când prin pocăinţă, L-am întâlnit pe Dumnezeu care m-a iertat şi m-a făcut o făptură nouă? De ce, mergând cu o inimă căutătoare de Dumnezeu la biserica ortodoxă, n-am trăit niciodată eliberarea de povara păcatelor, ci abia pe calea aceasta, a mărturisirii lor, am căpătat intrare slobodă în Împărăţia lui Dumnezeu? Eu nu puteam tăgădui că îl întâlnisem pe Dumnezeu şi că El locuia în toată plinătatea Sa în inima mea. Şi dacă oamenii îi numesc pe cei ca mine „pocăiţi", primesc stigmatul, ca pe un blazon. Eu știu în Cine am crezut și nu dau înapoi!

În starea aceasta am ajuns la spital, unde Lia se aştepta să vin dărâmată din punct de vedere spiritual. I-am pus din uşă întrebarea:

— Lia, eu m-am… pocăit?

— Tu ce crezi?

Cap. XV

M I nu N E A

Acum, încercările legate de boala mea mi se păreau minore, lăsându-i doctorului grija. Scăpasem de autocompătimire şi de aerele acelea romantice. Acum, trupul ca şi duhul meu erau în mâna atotputernică a lui Dumnezeu. Directorul, care se preocupa foarte mult de acest caz al permanentei mele reactivări, s-a gândit să încerce altceva, să intervină cu pneumotorax şi mi-a şi spus-o. Eu, însă, aveam încredere deplină în doctorul Gheorghe Dinu-Crânguri, deşi mă temeam, împreună cu întregul spital, de el. Omul acesta, un bărbat înalt, uscăţiv, brunet şi cu o voce puternică, răgușită, impunea atâta respect, încât nimeni din noi nu-i puneam la îndoială nici diagnosticul, nici prescripţiile medicale, nici buna lui credinţă.

Conducând un spital în care pacienţii erau studenţi, n-a urmărit niciodată vreun profit de la vreunul din noi. Era atât de pasionat de profesia sa, încât uneori venea şi după contravizită, căci locuia aproape, ca să urmărească vreun caz mai deosebit. Printre noi se şoptea că era un apropiat colaborator al ministrului sănătăţii, în probleme de ftiziologie. Severitatea lui era tandreţea lui faţă de tinereţea noastră

lipsită de sănătate.

Pe 15 iunie, a trimis sora după mine, să mă duc la cabinetul său.

— Tentăm un pneumotorax, a rostit el laconic, de parcă nu ar fi fost vorba de mine. Inima îmi bătea tare şi-mi spuneam în gând începutul Psalmului 27: „Domnul este lumina şi mântuirea mea: de cine să mă tem? Domnul este sprijinitorul vieţii mele: de cine să-mi fie frică?”

M-am întins liniştită pe canapeaua de vinilin, acoperită cu un cearşaf alb, ducându-mi braţul stâng la cap, în unghi drept, spre a lăsa subbraţul stâng liber pentru intervenţie. Am simţit înţepătura. Nu era chiar aşa de dureroasă ca la pneumoperitoneu. Dar acul nu a nimerit spaţiul intrapleural şi atunci a mai încercat o dată. Abia la a treia încercare a reuşit, dar s-a întâmplat ceva. Odată cu aerul împins în acel spaţiu, m-a apucat un junghi atât de puternic, încât doctorul a oprit insuflaţia. Nu m-am mai putut mişca şi am fost dusă în cameră cu targa. Un singur lucru mă liniştea cât de cât: doctorul îmi spusese că e normal să apară şi junghiuri la instituirea pneumotoraxului şi mi-a explicat procesul înaintării aerului printre cele două pleure care au fost până atunci unite.

Peste două zile, m-a chemat iar pentru insuflaţie. Atunci mi-a fost milă de mine şi, când am rămas singură, am plâns. Dar am simţit mustrarea dulce a Duhului lui Dumnezeu: Doar pentru atât? El socotise că e de folos pentru binele meu spiritual să trec pe-aici şi mă întărea cu dragoste şi cu răbdare.

Junghiul nu m-a părăsit. Dimpotrivă, devenise mai acut, după noua insuflaţie. Când m-a văzut la raze, directorul a căzut pe gânduri. În mod normal, când aerul pătrunde între pleure, rămân între ele nişte bride destul de subţiri, care se elimină relativ simplu, printr-o intervenţie chirurgicală, numita Jacobeus. Numai că, în cazul meu nu se punea problema unor bride. La mine era vorba de o simfiză, Jacobeusul fiind inoperant. Am văzut îngrijorarea doctorului. Dar eu aveam un Mântuitor şi mi-am pus toată încrederea în Harul Său. Am început să mă rog cu credinţă lui Dumnezeu, să-mi facă El operaţia, ca să nu mai trec prin noi chinuri.

— Nu te mai ruga aşa, m-a corectat Lia. Roagă-te ca Domnul să binecuvânteze mâna doctorului şi ca operaţia să reuşească.

— Dar pot să-l cer Domnului mai mult decât atât, pentru că „la Dumnezeu toate lucrurile sunt cu putinţă”.

— Recunoaşte că ţi-e frică şi de aceea te rogi aşa.

— Bine-nţeles că mi-e frică.

— N-ai de ce. Şi eu am făcut Jacobeus şi m-am rugat Domnului şi mi-a reuşit.

Dar eu aflasem de la colegii internaţi mai demult că, înainte de prima mea internare, murise un coleg la Jacobeus, că i s-ar fi secţionat un vas vital în timpul intervenţiei. Cum pneumotoraxul meu era în pulmonul stâng, acolo unde era inima… mi-era teamă. La aceasta se adăuga şi o veste nouă: ne murise un coleg chiar în zilele acelea.

Eu nu mai coboram, din pricina acelui junghi. Îmi găsisem o poziţie în care nu mă durea aşa de tare şi stăteam aşa, în pat. Mi se aducea masa în cameră şi plosca, de asemenea.

Două săptămâni au trecut astfel. Într-o seară, seara de 1 iulie, n-am mai vrut să chem sora şi m-am dat jos din pat, încet, să nu-mi trezesc junghiul adormit şi m-am dus la toaletă. Şi acolo, am alunecat şi am căzut.

Am rămas ca paralizată, de frică. Dacă doctorul îmi interzisese să mă mişc, ce-o să se întâmple acuma cu mine, cu zdruncinătura asta?! mă gândeam cu groază. Îmi imaginam tot ce putea fi mai rău. O fi plin de sânge acolo, între pleure… O să-mi facă şi mie puncţie, cum i-au făcut Liei… Dar se petrecuse ceva. O stare de confort mă cuprindea. M-am ridicat uşor şi junghiul n-a mai apărut. M-am răsucit încet, apoi mai cu curaj, apoi brusc. Nici cea mai firavă urmă nu rămăsese din junghi. O binecuvântată uşurare mă luase în stăpânire.

Revenită în cameră, i-am povestit Liei întâmplarea. Era şi ea îngrijorată şi în seara aceea am stăruit în rugăciune, ca nimic rău să nu se fi întâmplat cu mine.

Am luat Biblia să citesc ceva din ea şi s-a deschis la prorocul Ieremia. Am citit cu voce tare: „De ce te plângi de rana ta, de durerea pe care ţi-o pricinuieşte boala ta? Pentru mulţimea nelegiuirilor tale, pentru marele număr al păcatelor tale, te-am făcut să suferi aceste lucruri! (…) Dar te voi vindeca şi-ţi voi lega rănile, zice Domnul…” (cap. 30: 15 – 17)

Am adormit liniştită, bazându-mă pe aceste promisiuni din profeţie, de parcă Domnul le-ar fi rostit special pentru mine. Când m-am sculat a doua zi dimineaţă şi mi-am adus aminte de întâmplarea din ajun, am tresărit puţin, dar din nou m-am încredinţat Domnului. Era tocmai joi, zi de raze pentru fete.

Când mi-a venit rândul, inima-mi bătea cu putere.

— Ce-ai făcut, Topciu? a întrebat doctorul cu vocea lui răstită. N-am putut articula niciun sunet. Mă răsucea întruna, nevenindu-i să-şi creadă ochilor. Apoi i-a chemat pe medicii de secţii:

— Dom' doctor Bălineanu, doamna doctoră Alexandrescu, ia veniţi aici! Veniţi să vedeţi un Jacobeus natural! Nici urmă de simfiză!

Apoi către mine:

— Nu mai e nevoie de Jacobeus! E un caz extrem de rar, fetiţo, unul la o mie!

Am pornit-o în goană pe scări. Inima mea dădea peste ea de fericire. M-am oprit în genunchi, cu faţa la pământ, pe podeaua aceea îmbâcsită de motorină şi nu găseam cuvinte să-l mulţumesc lui Dumnezeu pentru minunea săvârşită în trupul meu. Stăteam plină de recunoştinţă înaintea Tronului de îndurare a Domnului, iar graiul meu cel mai elocvent erau lacrimile. Nu mă mai puteam îndoi vreodată de alegerea şi de primirea mea în Har!

În jurnalul meu, la data aceea de neuitat, 2 iulie 1959, e scrisă o rugăciune. Ea e solemnă, sub excepţionala emoţie, a excepţionalei minuni: „Dar te voi vindeca şi-ţi voi lega rănile" – îmi promisese Domnul în ajun. Iar acum mă aflam în împlinirea acestei profeţii! Iată rugăciunea mea:

„Îţi mulţumesc, Doamne bun, pentru binecuvântarea Ta minunată pe care mi-ai dăruit-o odată cu îndelungata mea boală. Prin ea şi numai prin ea, Te-am putut cunoaşte. Prin suferinţă, prin suferinţa ce mi-a zdrobit iluziile ce mi le făurisem despre viaţă şi despre oameni m-am putut îndrepta către Tine. Numai atunci când am văzut bine că tot ce e lumesc e deşertăciune şi zădărnicie, numai atunci Te-am putut primi în inimă, murind cu Tine pe Cruce şi reînviind odată cu Tine, în firea mea cea nouă pe care, prin îndurarea Ta, mi-ai dăruit-o, odată cu Duhul Sfânt.

Doamne, pentru că Tu-mi călăuzeşti şi acum mâna spre a aşterne aceste rânduri cât mai aproape de adevăr, pentru că Tu ai primit să mă ridici pe braţele Tale puternice, peste spini şi pietre, spre a nu mă răni pe drumul vieţii, pentru că, nedemnă de Tine, Tu totuşi mă iubeşti şi pentru tot ce faci pentru mine, Doamne, Îţi mulţumesc din adâncul inimii mele pline de Tine".

N-am schimbat niciun cuvânt din rugăciunea fetei de douăzeci de ani, rugăciune făcută la două luni şi jumătate de la întoarcerea ei la

Dumnezeu. Acestea sunt cuvintele unei inimi ce dă pe dinafară de prezenţa lui Dumnezeu. S-ar putea ca azi să găsesc uşor puerile unele formulări. Dar Dumnezeu era atât de măreţ şi de înfricoşător în marea Sa dragoste faţă de mine, încât fiecare cuvânt e sincer, cinstit trăit, chiar dacă nu e cel mai fericit ales cuvânt. Am ezitat dacă să fac sau nu modificări în această rugăciune. Dar găsesc că e bine să las inspiraţiei pure, de atunci, alegerea acelor cuvinte. Ştiu doar că şi scaunul de fier pe care stam, ca şi stiloul şi cerneala cu care scriam, erau pătrunse, în fiecare atom, de prezenţa lui Dumnezeu.

Au trecut de atunci treizeci şi şase de ani. Am trecut prin nenumărate încercări şi izbăviri. Dar aceea a fost cea dintâi manifestare a puterii de netăgăduit a lui Dumnezeu în viaţa mea al cărei control fusese preluat – iată marele adevăr! – de Domnul Dumnezeu. Aşa trebuie privită această rugăciune scrisă în acel caiet: Dumnezeu sta lângă mine şi citea ce scriu, deşi ştia cuvântul, dinainte de a fi fost exprimat.

Mă aflam în carul de biruinţă al lui Dumnezeu.

Cap. XVI

T A G A D U I R E A

Joia şi duminica erau zile de vizită, dar, în afara câtorva prieteni, ceilalţi mă oboseau, pentru că ei, văzându-se la mine, începeau să-şi comunice tot felul de noutăţi. Acestea nu mă interesau şi apoi pierdeam şi un timp foarte preţios, ascultându-i. Eu aveam atâtea de recuperat! Nu cunoşteam încă Biblia şi aveam un program riguros, de patru ore de lectură a ei, zilnic. Învăţatul pentru examene mi se părea acum un furt din timpul meu pentru Domnul.

Îmi amintesc cum am luat examenul de slavă veche. Am plecat la examen cu bilet de voie, fără să-i spun doctorului unde mă duc, pentru că nici nu voia să audă de examene şi de învăţat. Învăţasem fără nicio tragere de inimă, Lia impulsionându-mă tot timpul să mă duc. Biletul pe care l-am tras conţinea, pe lângă chestiunea de gramatică, un text religios, în slava veche. L-am identificat uşor: era din pilda fiului risipitor şi anume întoarcerea sa acasă. Eu ştiam pilda aproape pe de rost. L-am tradus fără dificultate. Ca să nu dau de bănuit, am apelat la topica slavonă, iar în loc de „haină” am dat corespondentul slavon

„odăjdie”. Profesoara m-a corectat cu termenul literar curent şi m-a trecut, iertându-mă că nu ştiusem aoristul, de la primul punct.

Într-o duminică, în vara aceea, a venit mama. Trecuse o lună după ce scrisesem acasă adevărul. Mă iertase că n-o făcusem mai devreme şi voia să ştie ce-i cu boala mea. Mi-am luat bilet de voie şi am plecat cu ea, să o plimb prin Bucureşti. Am dus-o în Cişmigiu, i-am arătat magazinele şi apoi am condus-o la gară. Mama primise scrisoare de la tanti Jenica în care-i comunicase vestea „rătăcirii” mele. Ea a ţinut totul în sine şi în gară, înainte ca să plece trenul, mi-a spus:

— Am auzit că ai început să mergi la pocăiţi.

Nu ştiu cum am reacţionat, ce expresie aveam, dar am primit asta ca pe o lovitură, simţindu-i vârful de săgeată în inimă. Deci asta era! Mama venise să mă certe că m-am „pocăit” şi alesese pentru aceasta tocmai momentul plecării. Ne simţiserăm atât de bine împreună, ne bucuraserăm una de cealaltă şi-acum se ducea totul de râpă!

Nu eram pregătită pentru o asemenea discuţie. Poate că mama îşi alesese bine momentul pentru scopul ei, de a-mi interzice un lucru ca acela, dar eu nu-i puteam explica mamei mele tot ce trăisem, în cinci – zece minute, într-o gară în forfotă. Am schiţat în minte un plan: totul e să nu plece mama supărată. Pe urmă, o rezolv eu.

— De unde ai auzit aşa ceva?

— Ei, de unde! Mergi sau nu acolo?

Cu cel mai convingător ton, am liniştit-o, fără echivoc:

— Nu, mamă… am fost şi eu o dată…

— Bine, dar să ştii că religia ortodoxă este singura religie adevărată. Neam de neamul nostru nu şi-a schimbat-o. Vorbea exact ca şi mătuşa. Ei sunt rătăciţi de la calea cea dreaptă. Să nu-mi faci şi necazul de a părăsi religia în care te-ai născut!

— Nu, mamă, am spus a doua oară.

Când trenul s-a pus în mişcare, mama plecând liniştită că, cel puţin mi-a atras atenţia, a mai spus o dată:

— Ne-am înţeles?

— Da, mamă, am întărit eu, pentru a treia oară.

Am rămas pe peron ca trăsnită. Acum nu mai era nevoie să port masca de glumă nevinovată pe care o purtasem cu mama, în discuţia aceea. Acum eram singură cu Dumnezeu. Prima acuzaţie a fost:

— Ai minţit!

Dar era prea blândă. Păcatul pe care doar ce-l săvârşisem nu era cel al minciunii, ci cel al tăgăduirii. Iar eu ştiam pe cineva care s-a lepădat de Domnul Său în faţa unei slujnice – Petru. La fel făcusem şi eu. Mustrarea cugetului meu devenea de nesuportat.

Am pornit înapoi, spre spital, luând-o pe jos. Mi-am dat seama că eu L-am trădat pe Dumnezeu din laşitate: ca să nu se supere mama pe mine. Şi dovedisem că ţineam mai mult la mama decât la Dumnezeu. Pentru liniştea mamei, mă lepădasem de Mântuitorul meu. Poate că şi Petru avusese motive s-o facă, poate voia să stea acolo ca să vadă până la sfârşit ce se va-ntâmpla cu Domnul, ca să-l poată sări în ajutor. Şi poate că recunoscându-l, slujnica îi stricase planul lui cel bun. Poate că şi el şi-o fi spus ca şi mine: Important e să depăşesc momentul acesta critic, văd eu ce fac pe urmă.

Oricum o dădeam şi oricum o întorceam, calificativul tăgăduirii revenea necruţător. Nu avusesem nevoie de cântecul vreunui cocoş, ca să-mi dau seama de căderea mea. Simţeam că mă prăbuşesc sub nevrednicia mea, căzută din Har. Nu mai aveam iertare. Eu ştiusem ce fac când mă lepădasem de trei ori la rând de Dumnezeu, în faţa mamei. Îmi răsuna cu insistenţă, cu vocea unui judecător, versetul: „Cine iubeşte pe tată ori pe mamă mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine!”

Sentimentul nevredniciei faţă de chemarea pe care mi-o adresase Dumnezeu, faţă de încrederea acordată mie se amplifica. Intrasem într-o nelinişte ca de moarte. „Nu este vrednic de Mine!” – ce verdict!

N-aş fi vrut să mai dau ochii cu Lia, dar nu aveam unde să mă duc, căci eram internată împreună cu ea, în aceeaşi cameră. Aşa am ajuns la spital: cu inima pustiită de orice speranţă.

Lia parcă era pregătită. Ea m-a îndemnat să-mi mărturisesc înaintea Domnului păcatul, pentru că Domnul Iisus a murit şi pentru păcatele în care se poate cădea după pocăinţă, „dintr-odată”, din neveghere şi m-a asigurat că uneori căderile ne fac bine, ajutându-ne să nu avem o părere prea bună despre noi înşine, ţinându-ne în smerenie.

Poate că m-am mândrit la Biserică faţă de alţi tineri că eu am o credinţă vie, poate că-i judecasem pentru credinţa lor călduţă. Apoi mi-a citit din Noul Testament un amănunt pe care eu nu-l observasem,

dar de importanţă capitală pentru starea mea spirituală. După înviere, când un înger s-a arătat femeilor, le-a spus să ducă vestea aceasta „ucenicilor şi lui Petru”. Dele lui Petru, în mod separat? Pentru că între ucenici şi Petru era, fără îndoială, o tensiune. Se aflase de trădarea lui Petru şi acesta nu mai avea curaj să dea ochii cu ucenicii. El nu mai era împreună cu ei. Trebuia căutat şi anunţat că Domnul Său, asupra Căruia el făcuse ferma declaraţie: „Tu eşti Hristosul, Fiul Dumnezeului Celui Viu”, e iarăşi viu, că a biruit moartea „după cum le spusese”. Poate că ucenicii nu l-ar fi iertat niciodată pe fratele şi tovarăşul lor de apostolie, dacă Domnul însuşi nu l-ar fi căutat în mod deosebit. Şi de ce l-a căutat, totuşi, Domnul? Din pricina făgăduinţei făcute lui Petru: „Tu eşti Petru şi pe această piatra voi zidi Biserica Mea”. Şi tocmai pe acest Petru a vrut Satana să-l înlăture din lucrarea Domnului. Era ca şi cum Domnul îşi retrăgea făgăduinţa. Dar mai era ceva peste care trecusem cu vederea. Când i-a prorocit căderea, Domnul i-a dat ca sarcină întărirea celorlalţi ucenici: „Dar după ce te vei întoarce, să întăreşti pe fraţii tăi”. Tocmai lui!

Lecţia aceasta mi-a servit pentru toată viaţa şi nu numai pentru mine, ci şi pentru sufletele care aveau să treacă prin stări asemănătoare, pentru ca să le întăresc de-atunci încolo.

M-am rugat şi am primit iertarea, reuşind să mă iert şi eu, pe mine.

Am lăsat la Cruce greaua mea povară, m-am încrezut în Sângele Ispăşirii şi, după ce am scris o scrisoare lungă acasă, explicând tot ce se petrecuse cu mine prin întâlnirea mea cu Dumnezeu, am primit o pace deplină şi Duhul lui Dumnezeu m-a uns din nou cu „untdelemnul bucuriei” Sale, negrăite.

Dar între mine şi familia mea s-a ridicat un zid masiv al intoleranţei religioase pe care nici dragostea, nici recunoştinţa, nici respectul meu faţă de mama, nici dragostea ei şi tot ajutorul pe care avea să mi-l dea în gospodărie şi în creşterea copiilor n-au reuşit să-l dărâme. Cel mult, să-l facă de neluat în seamă. Dar el a existat şi, din păcate, există şi azi, când mama a trecut în veşnicie, dar când Corina, fiica surorii mele, L-a găsit pe Domnul Iisus. Tot ce părea uitat a reînviat cu o putere cu atât mai mare, cu cât păruse că nu mai există.

Cap. XVII

LECŢIACREDINŢEI

Gabi venea în fiecare seară. Uneori venea şi ziua. Se petrecea ceva. Lia ştia şi, în cele din urmă, mi-au spus şi mie. Încă înainte de a mă fi întors eu la Dumnezeu, ea trecuse printr-o încercare.

În anul universitar trecut, începuse „curăţirea" facultăţilor de studenţi aparţinând cultelor evanghelice. Deja fuseseră exmatriculaţi studenţi credincioşi din alte centre universitare din ţară, ceea ce-i determinase pe tinerii din Bucureşti, să se roage pentru studenţii credincioşi şi să strângă totodată rândurile pentru lucrarea Domnului. Gabi stătea la cămin cu o colegă, tot medicinistă. Într-o seară, acestei fete i s-a făcut rău, un rău ca de moarte şi Gabi nu ştia ce să-i facă. I-a făcut un masaj în zona cefei, dar fata nu s-a simţit mai bine. În cele din urmă, a scos Biblia, i-a citit un pasaj şi apoi a îngenuncheat la patul ei, spunându-i:

— Nu mai ştiu ce să-ţi fac. Doar să mă rog lui Dumnezeu pentru tine.

Colega bolnavă stătea în pat, iar Gabi s-a rugat cu voce tare lui Dumnezeu s-o vindece. Rugăciunea i-a fost ascultată, colega s-a simţit mai bine, şi a adormit. Dimineaţa s-a sculat bine şi, după câteva zile, s-a dus la biroul organizaţiei de bază a U.T.M. şi a demascat-o.

Apoi a început încercarea. Nu-i era uşor lui Gabi să observe cum colegii se uită cu suspiciune la ea. Simţea că se pregăteşte ceva. Şi aşa a fost.

Tocmai începuse printre studenţii din capitală prigoana comunistă împotriva credinţei, fiii de pastori şi de preoţi fiind în capul listei negre.

Pe 12 martie 1959, deci cu nicio lună înainte de a mă întoarce eu la Domnul, avusese loc o plenară asemănătoare la Universitate şi se făcuseră exmatriculări, chiar trei colege de grupă ale Liei fiind exmatriculate. Prezenţa studenţilor s-a asigurat prin convocator. Era o adevărată teroare.

Se pregătea o plenară cu studenţii Institutului Medico-Farmaceutic din Bucureşti care a şi avut loc, la sala Floreasca, la mijlocul lunii martie.

Aceasta a durat de dimineaţă până seara, cu câteva scurte pauze, studenţilor căminişti asigurându-li-se acolo hrană rece. În prezidiu, erau cadrele serioase ale P.C.R. şi U.T.M., în sală se aflau membrii

corpului profesoral, reputaţi medici. Şedinţa era condusă de cunoscutul activist, membru al C.C. al P.C.R., Florian D. La tribună erau aduşi pe rând studenţi care erau acuzaţi fie de origine nesănătoasă, fie de cosmopolitism prin faptul că aveau rude plecate în Occident. După ce i se citea acuzaţia, studentul incriminat încerca să-şi susţină nevinovăţia, dar de cele mai multe ori îşi lua angajamentul că va urma „neabătut” politica partidului. Din sală, se ridicau studenţi, în mod „spontan”, susţinând hotărârea rectoratului. În tot acest scenariu care se desfăşura ca un ritual, rectorul avea ultimul cuvânt, rostind sentinţa, mereu aceeaşi: „Rectoratul a decis exmatricularea”.

Era o atmosferă de maximă tensiune să stai aşa, ore în şir, de la opt dimineaţa până la zece seara, în frigul de martie. Gabi se gândea la versetul primit chiar în acea dimineaţă din partea Domnului: „Din pricina Mea, veţi fi duşi înaintea dregătorilor şi înaintea împăraţilor, ca să slujiţi de mărturie înaintea lor şi înaintea Neamurilor. Dar, când vă vor da în mâinile lor, să nu vă îngrijoraţi, gândindu-vă cum sau ce veţi spune; căci ce veţi avea de spus vă va fi dat chiar în ceasul acela; fiindcă nu voi veţi vorbi, ci Duhul Tatălui vostru va vorbi în voi”. (Matei 10: 18 – 20)

În ultima pauză, un student mai mare, credincios şi el, a venit la ea şi i-a spus:

— Cred că scăpăm. Dacă nu ne-au chemat până acum… E trecut de opt.

Dar imediat după aceea au chemat-o pe Gabi nu la tribună, ci în spate, unde erau aliniaţi, ca să nu se piardă vremea. Scena pe care se petreceau toate acestea devenise o adevărată arenă din care doar leii lipseau. Tocmai când ieşea de după cortină, Gabi a auzit rostindu-se în microfon:

— ...crede în Dumnezeu şi face propagandă religioasă duminica şi joia, prin spitale.

Era marea ei abatere de la politica partidului. Dar era adevărul, pentru că se ducea prin spitale, ducând Vestea Buna a mântuirii prin jertfa Domnului Iisus.

Fără să se fi gândit dinainte ce va răspunde, Gabi a început prin a răspunde exact acestei acuzaţii, la început cu voce sugrumată, dar revenindu-i pe parcurs tăria:

— Este adevărat că cred în Dumnezeu…

În sală, această afirmaţie a creat o stare de solemnitate în care

orice alt zgomot a îngheţat. Era ceva uluitor ca această fată cu nas cârn, cu păr cârlionţat şi scurt, strâns sub o bentiţă şi cu nişte ochelari pe care-i tot îndrepta, căci încă nu se învăţase cu ei, să declare în ceasul acela târziu, aşa ceva, fără teamă de urmări.

— ...dar „propagandă" religioasă duminica şi joia n-am făcut!

Acum prinsese curaj. Pentru că ea nu făcuse „propagandă" când le vorbise oamenilor bolnavi şi chinuiţi de Dumnezeul Iubirii supreme. Nu era chiar atât de cumplit şi, când profesori şi activişti îi tot puneau întrebări-săgeţi, para cu o înţelepciune de care mai târziu avea să se minuneze ea singură.

— Tovarăşa Radu Gabriela, dumneata vei fi medic, om de ştiinţă. Cum se poate să crezi în Dumnezeu? Cum se împacă materialismul dialectic, marxismul cu religia?

— Nu ştiu cum se împacă, dar văd că se împacă, dacă eu am luat nota 9 (noua) la marxism, în timp ce un sfert din colegii mei de grupă au picat.

Dumnezeu i-a dat o încurajare chiar acolo, în „arena" aceea. Toţi cei din prezidiu, stârniţi de situaţia ei de căprioară hăituită, se repezeau s-o „încuie" cu tot felul de întrebări însoţite de un zâmbet ironic şi zeflemist, un singur om, omul cel mai important, nu o privea nici ironic, nici zeflemist. O asculta, calm şi serios, luând în considerare ceea ce spunea tânăra studentă.

Şi totuşi, a sosit şi clipa pe care n-ar fi vrut s-o vadă acolo, atunci. A simţit că îi urcă lacrimi în ochi, tocmai când simţea privirea bună a lui Florian D. Şi s-a întors cu spatele la sală, prefăcându-se că-şi şterge faţa. Dar ceilalţi au zâmbit, înţelegând micul truc. Şi atunci, omul prin care o întărea Dumnezeu în clipele acelea, a spus în microfon:

— Nu zâmbiţi, şi eu, care sunt obişnuit cu şedinţele, transpir de emoţie când vorbesc la microfon, în faţa maselor.

I se părea lui Gabi, sau tonul acelui om era un ton de părinte bun?

Dar tot nu o lăsau în pace şi, pentru că ştiau că are un văr bun în sală, tot student, i-au cerut să-şi spună părerea despre credinţa lui. Gabi ştia că el nu era viu pentru Domnul şi a răspuns cu tact:

— Vărul meu este în sală, e major, de ce nu-l întrebaţi pe el, direct?

Atunci au izbucnit aplauze în sală. S-au identificat ca venind din partea studenţilor de la Medicina Militară, printre care unul avea

brațul în gips și, recunoscut ușor, a fost ulterior exmatriculat. Doar pentru atât!

Și rectorul nu s-a mai ridicat să spună formula aceea.

Secretarul U.T.M. s-a simțit dator să tragă concluziile:

— Ați auzit cu toții cum această studentă și-a declarat sus și tare misticismul. Și a încheiat: Dacă studenta R. Gabriela mai rămâne în facultate, înseamnă că Dumnezeul ei există și că ne-a orbit ochii.

Martirii au murit pentru Domnul și eu nu sunt în stare să-i jertfesc Domnului cariera mea de medic? se gândea Gabi, coborând de la tribună.

Consecințele n-au întârziat. Pe 19 aprilie, într-o duminică, Gabi a venit la noi și ne-a anunțat că a fost dată afară din căminul studențesc, iar la decanat se pregătea foaia de exmatriculare din facultate. O secretară care o simpatiza, fiică de credincios, i-a spus că decanul a și semnat, că mai e nevoie doar de o semnătură.

Gabi cumpărase cărți din colecția „Cele mai frumoase poezii" și scria dedicații pentru fiecare din colegii de grupă, ca să n-o uite.

Gabi predase Domnului cu bucurie cariera ei, viitorul.

Atunci ne-a predat Dumnezeu la toate trei, lecția credinței.

Ca trezită dintr-un somn greu, Lia a izbucnit:

— Ia stai puțin, Gabi, ce faci tu aici? Ce-i cu dedicațiile și ce faci cu atâtea cărți?

— Dar n-ai înțeles că mă despart de colegi și că vreau să le las o amintire?

— Nu, n-am înțeles.

— Acum chiar că nu-nțeleg eu.

— Ce-i așa greu de înțeles? Văd că te pregătești de despărțire pe un știu ce temei.

Gabi și cu mine tăceam și așteptam lămuriri.

— Tu spui: „Mă exmatriculează". De unde ești așa de sigură?

— Sunt, pentru că am văzut cu ochii mei adresa semnată de decan și mai trebuia s-o semneze prodecanul, explică Gabi liniștită și chiar zâmbind cu ochii aceia verzi, șăgalnici, ai ei.

— Credința nu se bazează niciodată pe ce vezi, pe ce auzi, pe ce pipăi. Credința se bazează pe Dumnezeu. Și eu nu cred că Dumnezeu a hotărât asta.

— Și tu pe ce te bazezi?

— Pe declaraţia secretarului U.T.M.: „Dacă studenta R. Gabriela rămâne în facultate înseamnă că Dumnezeul ei există şi că ne-a orbit ochii”. Dumnezeu există, prin urmare, le va orbi ochii şi această a doua semmnătură nu va mai fi aplicată niciodată! Tu vei rămâne în facultate, Gabi! Şi o vei termina!

Era ceva mai puternic decât Lia. Era inspiraţia Duhului Sfânt care ne-a cucerit imediat şi pe noi, în înaintarea Sa impetuoasă. Ne-a umplut bucuria de Sus, bucuria credinţei şi, după ce ne-am rugat, am început să cântăm şi să ne bucurăm în nădejde.

Nu ştiu ca în întreaga mea viaţă de credinţă vie în Dumnezeu să mai fi trăit momentul credinţei de o asemenea intensiatte ca în clipele acelea. Era irezistibil. Noi nu credeam ce ne spunea Lia, noi ştiam, ca şi cum s-ar fi şi împlinit sub ochii noştri ceea ce rostea ea.

Acea semnătura nu s-a mai pus pe adresa de exmatriculare a studentei R. Gabriela de la facultatea de Medicină din Bucureşti. Ea avea s-o termine, să practice medicina, iar azi e doctor în medicină şi-L iubeşte pe Dumnezeu, pentru că El a găsit cu cale s-o aleagă tocmai pe ea, ca să-şi glorifice Numele, în sala Floreasca, în primăvara anului 1959.

Ne-am rugat un timp pentru studentul care a fost exmatriculat din cauza lui Gabi, ca Dumnezeu să-i descopere mântuirea. Dar n-am aflat niciodată dacă El ne-a ascultat această rugăciune.

Cap. XVIII

P E P R O P R I I L E P I C I O A R E

Lia s-a externat la nicio săptămână de la minunea făcută de Dumnezeu în viaţa mea. Singură trebuia să mă maturizez, să mă perfecţionez în cunoaşterea Domnului.

A fost „mâna cea bună” a lui Dumnezeu că L-am întâlnit în spital, pentru că am avut tot timpul la dispoziţia mea pentru a cunoaşte şi a adânci Cuvântul Său. Nu cursuri, nu seminarii, nu alte obligaţii. Dispuneam în totalitate de timpul meu pe care I l-am dăruit, în totalitate, Domnului. Eu îl întâlnisem cu adevărat pe Dumnezeu, viaţa mea era pe culmi şi n-aş mai fi vrut să învăţ, să termin facultatea. N-aveam decât o dorinţă pe lume: să le spun semenilor mei că

Dumnezeu există cu adevărat, că le-a iertat păcatele şi că-i primeşte, plin de iubire.

Facultatea, învăţatul, erau pentru mine deşertăciune.

Eram atât de împlinită, încât săltam de bucuria mântuirii pe stradă, cântam şi vorbeam cu Dumnezeul meu iubit, asigurându-mă, mai întâi, că nu mă vede nimeni. Inima mea era în clocot pentru El.

Mergeam pe stradă, parcă venind din altă lume…
Mi-ardea un foc din ceruri pe-al inimii altar…
O, Dumnezeu există! Există! Ce minune!
Ieşindu-mi El în cale m-a copleşit cu har…

Găsisem în Psalmul 119 un verset: „Sunt mai învăţat decât învăţătorii mei, căci mă gândesc la învăţăturile Tale". (V. 99). De aceea m-am gândit cu toată seriozitatea dacă mai e cazul să învăţ pentru examene. Raţionamentul meu era logic, dar nu era sănătos: În mine locuia Dumnezeu, Izvorul înţelepciunii. Prin urmare, El cunoştea şi Filologie romanică – materia cea mai grea din toate. Însemna că şi eu o cunosc, deci n-are rost să sacrific din timpul pentru Dumnezeu cu învăţatul unor lucruri care nu-mi trebuie pentru veşnicie. Putea cineva să mă contrazică? M-am prezentat la acest examen, pentru întâia oară fără emoţii, pentru că eu contam pe Izvorul înţelepciunii şi al ştiinţei. Am eşuat. Am căzut la examen, dar era să cad şi din credinţă. Tot Lia m-a scos din încurcătură:

— Cine ţi-a spus că răspunde Dumnezeu, în locul tău, la examen?

— Scrie că „ce veţi răspunde vi se va da în ceasul acela, să nu vă gândiţi dinainte".

— Să nu mai faci aşa niciodată. E periculos să iei un cuvânt spus pentru o situaţie şi să-l aplici altei situaţii. Şi, căutând pasajul, Lia mi-a explicat că numai pentru cei chemaţi să dea socoteală de credinţa în El e această făgăduinţă, nu şi pentru cei ce dau examene, de exemplu. Acum eram pe deplin edificată.

Am început să stau de vorbă cu colegii din staţionar. Ei observaseră bucuria mea care se deosebea de cea dinainte, când îmi plăcea să râd, să glumesc şi, în general, să creez o atmosferă de bună dispoziţie. Fusese felul meu de a fi. Cum, însă, mă rugasem Domnului să-mi dea o nouă personalitate, El creasе în mine o nouă făptură. Eram

cu totul alt om.

Era internat un băiat olog, care, totuşi, se deplasa în cârje. La handicapul lui s-a mai adăugat şi boala de plămâni. M-am apropiat sufleteşte de el, prezentându-i în cele mai convingătoare cuvinte împlinirea spirituală pe care o aduce prezenţa Domnului Iisus Hristos în inimă. M-a ascultat, mi-a dat dreptate, dar a rămas la ale lui. Tot aşa am stat de vorbă cu domnul Mihai G., cu un vizibil handicap – avea lipsă mandibula şi făcuse mult tratament şi operaţii. Uneori şi-a dorit să moară. Cu toate acestea, el era legat de Maica Domnului a cărei iconiţă o purta în permanenţă şi care-l scăpase, mi-a mărturisit, de câteva ori, din încercări imposibil altfel de rezolvat. Cu el am păstrat ani îndelungi o prietenie deosebită. Îmi admira credinţa, mi-ar fi urmat-o, dar ar fi socotit o ingratitudine faţă de Maica Domnului să apuce calea aceasta.

Curând, m-am împrietenit cu doi tineri studenţi de la Seminarul Teologic Ortodox. Ei îl vizitau pe mai vârstnicul lor coleg, cel care-mi împrumutase Biblia. Am vorbit cu ei despre planul de mântuire al lui Dumnezeu şi au fost ca vrăjiţi. Abia atunci şi-au dat ei seama de faptul că Dumnezeu nu păstrează o răceală severă faţă de om, ci-i caută prietenia, îl iubeşte ca un tată bun pe copilaşul său. Discuţiile erau lungi, eu eram tot mai inspirată în ceea ce le prezentam, iar ei dornici să verifice dacă ceea ce le spun eu e sau nu e scris în Biblie. Din păcate, i-au spus toate aceste lucruri domnului Coman care m-a discreditat în ochii lor, etichetându-mă drept „rătăcită”. Ei, însă, au fost mult mişcaţi şi ştiu că nu m-au uitat nici azi, deşi au trecut treizeci şi şase de ani de la discuţiile acelea. Cred că şi-ar fi dorit sincer să aibă o soţie care să le ţină aprinsă candela credinţei. Dar eu, deşi nici nu s-a pus vreodată această problemă, nu eram atrasă de o asemenea perspectivă, care aducea mult a corvoadă: ţinerea de zile şi datini, canoane, posturi şi multe alte forme goale.

Viaţa mea cu Dumnezeu era o continuă sărbătoare şi parcă aveam dublă cetăţenie: pe pământ şi în Ceruri. Simţeam că sunt răsfăţată, că dispun de infinita purtare de grijă a lui Dumnezeu în viaţa mea şi urmăream cu pasiune felul Lui de a interveni în cele mai variate probleme. Nu doar scăparea de Jacobeus, ci multe, multe alte izbăviri cimentau temelia credinţei mele. Niciodată Dumnezeu nu. Se copia pe Sine şi totuşi era Acelaşi, în modul Său de a lucra. În zilele acelea m-am legat de un text din Deuteronom, capitolul 7: „Poate că vei zice în inima

ta: „Neamurile acestea sunt mai mari la număr decât mine; cum voi putea să le izgonesc?” Să nu te temi de ele. Adu-ţi aminte ce a făcut Domnul, Dumnezeul tău, lui Faraon, în Egipt; adu-ţi aminte de marile încercări pe care ţi le-au văzut ochii, de minunile şi semnele, de mâna tare şi de braţul întins, cu care te-a scos Domnul, Dumnezeul tău. Aşa va face Domnul, Dumnezeul tău tuturor popoarelor de care te temi”. Cu toate acestea, Domnul le dădea biruinţă de fiecare dată în alt mod.

Una din marile mele amărăciuni era nestatornicia acestui popor. În loc ca Dumnezeu să-şi manifeste puterea faţă de vrăjmaşi, trebuia să şi-o manifeste în pedepsirea poporului ales. Nici nu scapă bine de un necaz, de o pedeapsă, că încep iar să murmure, să bombănească, să pună la îndoială dragostea lui Dumnezeu. I-am judecat mult pe aceşti evrei. Tot aşteptam să văd finalitatea călătoriei, dar, vai, cărţile lui Moise s-au terminat şi ei tot nu ajunseseră în Canaan. Se porniseră spre el, spre „ţara unde curge lapte şi miere”, şi s-au învârtit, în schimb, în cerc, în jurul unui munte, timp de patruzeci de ani! Cei ce ieşiseră din Egipt în braţele mamelor lor aveau acum copii mari. Şi-au îngropat părinţii în pustia aceea, unde cădea mană din cer în fiecare dimineaţă. Ce ar fi vrut mai mult decât atât? Noaptea, să lumineze tabăra însăşi Prezenţa lui Dumnezeu, iar ziua, să le facă umbră în arşiţa aceea, la fel! Ba-şi fac un viţel de aur la care se închină, ca înaintea Celui ce i-a scos din Egipt, ba se răscoală împotriva lui Moise şi Aaron, ba cer carne, ba se uită după femei păgâne, închinându-se cu galanterie şi la idolii lor… Şi înţelegeam de ce le scrisese Pavel, corintenilor, că toate „li s-au întâmplat lor şi au fost scrise pentru învăţătura noastră, peste care au venit sfârşiturile veacurilor”. Deja observasem că unii din credincioşi erau mai lumeşti şi mai reci faţă de Dumnezeu. Ca un trunchi uriaş al unui copac magnific, odată verde şi roditor, dar acum uscat. O amintire a unei vieţi din belşug care, însă, se stinsese.

Rugăciunea mea constantă către Dumnezeu era să nu mă lase să-mi pierd vreodată dragostea faţă de El şi bucuria mântuirii, să nu tânjesc, asemenea evreilor, după lucrurile de nimic, lăsate în urmă. „Cine pune mâna pe coarnele plugului şi dă înapoi nu este vrednic de Mine” spusese Domnul ucenicilor Săi. În mine ardea un foc ce căzuse direct din cer, aşa cum căzuse pe cea dintâi jertfă adusă Domnului, după Lege, de către Aaron, sau pe cea a lui Solomon, la sfinţirea Templului său pe jertfa lui Ilie, cea scăldată-n apă. Nu mai aveam decât un scop: să duc lumii această Veste Bună a împăcării cu Dumnezeu.

Am început să scriu poezii noi, duhovniceşti, în care era prezent Duhul biruinţei lui Hristos: poezii de trezire spirituală către cei căldicei, poezii de întoarcere din păcat, poezii de întărire a celor încercaţi.

Ele erau mult influenţate de predicile pastorului Tunea Ioachim, predici documentate biblic şi care mă întăreau în credinţă. Prima poezie – „Împlinire" redă un moment romantic – amurgul şi răsăritul lunii. Acestea ar fi chemat altă dată neîmplinirea mea şi, ca urmare, suspinul şi lacrima. Acum, însă, clarul de lună îl aduce pe Domnul – Preaiubitul după care am tânjit, chiar şi inconştient şi care vine să-mi aducă împlinirea. (18 iulie 1959)

Apoi am început să recit poezii în adunare. Tot ce învăţasem la Şcoala de Artă, când lucrasem „Floare albastră" îmi era de mare folos: pauzele retorice, vocea joasă, ferirea de sunete acute, mlădierea vocii şi, mai ales, expresivitatea privirii. Dar acum, regizorul meu nu mai era un actor, ci însăşi fericita mea întâlnire cu Dumnezeu, iar spectatorii erau fraţii şi surorile şi chiar eu însămi care mă zideam sufleteşte. Nu recitasem în viaţa mea cu atâta scumpătate, cum am recitat de atunci încolo. Felul meu de a recita suplinea imperfecţiunile textului poetic.

Prigoana împotriva studenţilor credincioşi continua. Mulţi fii de pastori şi credincioşi activi au fost atunci exmatriculaţi, dar eu mă aflam la adăpost. Nimeni n-ar fi putut să se atingă de mine, căci eram internată acolo şi aflată sub un tratament sever. Cum începusem să recit noile mele poezii la adunarea unde mergeam, forţa de convingere pe care o adăuga recitării credinţa mea vie începea să alerteze autorităţile. Totuşi, nu se puteau lega de mine, din pricina bolii. În schimb, au venit acasă la mama să se intereseze de credinţa familiei. Mama i-a derutat, spunându-le că noi suntem ortodocşi, dar mie mi-a reproşat că-i fac necazuri.

L-am cunoscut pe Paul, un tânăr credincios care era dirijorul corului. Mă vizita aproape zilnic şi între noi s-a înfiripat o prietenie alunecând spre dragoste. Şi el şi eu vegheam, „să nu dăm prilej" firii pământeşti. Felul lui de a fi, matur şi protector, mi-a fost de mare ajutor. El mi-a făcut rost de o Biblie şi atunci am putut studia Vechiul Testament. Acum aveam Biblia mea, ce-i drept, destul de târziu, la cinci luni după pocăinţa mea.

Întinsă în pat, ca să-mi fac cura de repaus, citeam la rând Biblia şi-l descopeream pe Isaia. Stilul lui elegant dar profund duhovnicesc părea că mi se adresează mie, expres. Măreţia viziunilor lui Ezechiel cu

Râul cel dătător de viaţă şi de vindecare m-a făcut să mă împărtăşesc de bucuria de a fi fost inundată de râurile care ţâşnesc în viaţa veşnică, ale Duhului Sfânt. Totul îmi vorbea. Nu mai eram singură. Spitalul devenise pentru mine un tărâm edenic în care Dumnezeu şi cu mine stăteam de vorbă, Faţă către faţă, într-o eterna şi extatică „răcoare a zilei”.

Cap. XIX

B O te Z U L

Ideea botezului revenea. Eu frecventam o biserică baptistă care practica botezul la vârsta adultă. Dar eu nu eram aşa de convinsă că trebuie să mă botez, deoarece găsisem într-o epistolă că există: „un Domn, o credinţă, un botez”. În lunile de când mergeam acolo, eu n-am văzut niciun botez şi chiar dacă aş fi văzut, nu m-ar fi convins cu nimic să-l fac şi eu.

Prima discuţie despre acesta a avut loc în primele zile de citire a Bibliei:

— Ia te uită, aici scrie că l-a botezat pe un om mare.

— Şi ţi se pare curios?

— Bine-nţeles. Eu ştiam că se botează copiii.

Şi Lia mi-a explicat că botezul e expresia văzută a unei realităţi nevăzute – naşterea din nou. În loc să mă linişteascä, explicaţiile acestea m-au tulburat, neputând accepta botezul la vârsta de douăzeci de ani. Am adus în discuţie problema şi cu pastorul Bisericii care, colac peste pupăză, mi-a mai spus şi că trebuie să aduc adeverinţă de la parohia din Brăila unde fusesem botezată, că am ieşit din cultul ortodox. Mie această piedică mi s-a părut că e tocmai din partea lui Dumnezeu care nu era adeptul botezului la vârsta adultă.

Cu toate acestea, aveam o deosebită râvnă de a nu lăsa ceva cerut de Dumnezeu nefăcut în viaţa mea.

De aceea am început să citesc singură Noul Testament, urmărind botezul. Acum Lia nu mai era cu mine, ca să mă influenţeze. Am observat că toţi cei ce credeau că Iisus Hristos e Fiul lui Dumnezeu erau botezaţi: şi Pavel şi famenul etiopian şi romanul Corneliu şi temnicerul din Filipi… La botezul famenului am înţeles că în râu se făcea botezul, ca şi la Ioan Botezătorul. Dar când am recitit botezul

Domnului Iisus însuşi, ca şi reţinerea lui Ioan Botezătorul de a-L boteza, m-a frapat răspunsul Domnului din Evanghelia după Matei: „Aşa se cade să împlinim tot ce trebuie împlinit”. De ce a trebuit Domnul să se boteze, când se ştia că botezul lui Ioan era botezul pocăinţei? Pentru că „aşa se cădea să împlinească ceea ce trebuia împlinit”. Umilinţa Domnului m-a convins şi pe mine să trec la împlinirea poruncii Domnului din finalul Lucrării Sale: „Cine va crede şi se va boteza va fi mântuit”. Dacă Domnul, Care n-avea nevoie de botez, S-a botezat, dând pildă de cea mai umilă ascultare faţă de ceea ce se cădea să fie împlinit, eu de ce n-aş face-o?

Am stat din nou de vorbă cu fratele Tunea, spunându-i hotărârea mea şi atunci m-a înscris şi pe mine pentru botez. Mi-a dat să studiez „Doctrinele biblice” – carte scrisă de Evreit Gill, pe care am şi conspectat-o. Absolut tot ce scria era adevărat şi eu experimentasem multe din cele scrise acolo. Iar subcapitolul despre „Împărtăşirea cu Dumnezeu” m-a convins o dată în plus că ceea ce mi se întâmplase mie, în relaţia mea cu Dumnezeu, era biblic şi acceptat: „Împărtăşirea cu Dumnezeu este cea mai înaltă stare a fiinţei noastre. Împărtăşirea este urmarea închinăciunii. Împărtăşirea este răspunsul lui Dumnezeu la închinăciunea omului (Ioan 17: 3). Când închinăciunea este sinceră, acceptabilă şi potrivită, atunci noi îl cunoaştem pe Dumnezeu şi ne împărtăşim cu El. Infinitul şi finitul, Divinul şi umanul, Tatăl şi copilul se întâlnesc, se „cunosc” şi se împărtăşesc unul cu altul. Aceasta este culmea experienţei religioase care, în acelaşi timp, e şi cea mai mare dovadă că Dumnezeu există”.

Mie toate acestea mi se întâmplaseră şi de aceea eram deplin împlinită.

Acum ştiam că nimic nu mai era între mine şi Dumnezeu. Aveam, cu toate acestea, o suferinţă: că mama şi sora mea, fiinţele cele mai scumpe mie, nu cunoşteau şi nici nu voiau să cunoască bucuria de a se întâlni cu Dumnezeu.

Scrisorile de acasă erau tot mai dure, pline de reproşuri nedrepte la adresa ingratitudinii mele faţă de purtarea lor de grijă asupra mea, având să culmineze, mai târziu, cu oprirea oricărei contribuţii pentru întreţinerea mea. Soluţia era exprimată cu cruzime: „Să te-ajute pocăiţii!”. În acest timp, la spital, continuam lucrarea de vestire a Cuvântului lui Dumnezeu, cu cea mai mare scumpătate şi discreţie. Aşa m-am ocupat de Adrian P., student la Medicină, de Nina

C., studentă la matematică şi care era sincer ataşată de Domnul Iisus, de Janeta O., de Mihai G. şi de cei doi seminarişti ortodocşi.

Nina era fosta mea colegă de cameră pe care internarea Liei a dus-o în altă cameră. Ce-mi plăcea la ea era simţul umorului, natural şi dens, din care ţâşneau proverbe exact la obiect şi care o făceau de nelipsit printre noi. După plecarea ei din cameră, a început pentru mine noua viaţă şi aproape uitasem de ea, mai ales că se externase şi era la munte. După plecarea Liei, mi-a scris o scrisoare în care mă ruga să iscodesc inima lui Nicu, prietenul ei şi să-l sensibilizez faţă de ea, ca să-i dea un semn de viaţă. A spune „prieten" nu înseamnă nimic, pentru că el era aerul ei, mâncarea ei, somnul şi apa. Făcuse din el o pasiune mistuitoare care-i năucea deopotrivă. Erau înalţi amândoi şi supli, o pereche cu adevărat superbă. Atunci i-am scris Ninei ce mi s-a întâmplat, îndemnând-o să se dăruiască Domnului Iisus. Din momentul scrierii acestei scrisori, am adus-o înaintea Mântuitorului, ca s-o primească la El. Scrisoarea pe care am primit-o de la ea m-a aruncat pe genunchi, întrucât era un sfâşietor strigăt de ajutor:

„Suflet blând şi alinător, nu-ţi închipui în ce moment critic de suferinţă m-a găsit plicul tău, care a avut o mare influenţă asupra mea. L-am citit printre lacrimi, suspine şi un vârtej de gânduri negre. În fiecare cuvânt al tău am găsit un adevăr, o alinare, un îndemn spre o fericire pe care n-am visat-o. (...) Din momentul de faţă, mă rog lui Dumnezeu să-mi deschidă ochii şi inima, să-mi dea putere să cred din tot sufletul meu, să mă ierte că nu mi-am întors mai demult faţa către El. Ai dreptate că Dumnezeu este singurul suport moral care mi-a mai rămas. Vreau din tot sufletul să fiu alta în faţa lui Dumnezeu, să nu-mi mai fac probleme din orice, să răsplătesc răul cu bine, să nu mai fac niciun păcat, nicio faptă care să nu fie pe placul Domnului. (...) Nu-ţi lăsa opera la început, ajută-mă până la capăt să văd adevărata LUMINĂ, ca să pătrundă în sufletul meu. Pentru asta eu nu cred că voi putea să-ţi mulţumesc destul, dar Dumnezeu te va răsplăti. (...) Numai tu mă poţi ajuta să văd ce vezi tu, să cunosc fericirea, pe care tu deja ai cunoscut-o. Fă-mă să fiu mai bună, să-mi îndrept iubirea spre făgaşul credinţei. (...) Scrisoarea ta este pentru mine ceea ce este pentru un înecat, un colac de salvare, zvârlit la timp. (...)".

Revenită în Bucureşti, aveam s-o conduc în braţele Mântuitorului prin vestirea Evangheliei mântuitoare şi prin rugăciune. A fost o luptă cumplită. Pasiunea ei pentru Nicu era asemenea unui

duh puternic de care era pe deplin posedată. În ce priveşte viaţa ei cu Dumnezeu, era când pe creasta valului, când sub el. O continuă tălăzuire, aşa i-a fost viaţa. Se mira tot timpul de echilibrul meu lăuntric, exclamând:

— Teta (îmi dăduse acest nume, de la iniţialele numelui meu), ce trebuie să ţi se-ntâmple ţie, ca să-ţi pierzi pacea?

— Am fost şi eu ca tine, dar Dumnezeu m-a făcut o făptură nouă. Sunt opera Lui.

Când îi spuneam aceasta, prindea curaj că într-o zi va primi şi sufletul ei odihnă. Nici astăzi n-a primit odihna mult râvnită. Dar prietenia noastră în care una dădea iar cealaltă primea energie spirituală mă secătuia şi aceasta avea să aibă repercusiuni asupra mea. Cu toate acestea, prietenia noastră durează şi astăzi şi o preţuim reciproc.

La începutul lunii august, am stat de vorbă cu viitorul preot Coman. Cu atâta forţă de convingere mi-a vorbit, încât m-am clătinat puternic, mai-mai să cad. Am fost profund tulburată şi mi-am pierdut pacea. Mă simţeam la porţile iadului şi nu mai ştiam drumul înapoi. Uitasem toate experienţele cu Dumnezeu, minunea cea mare, aceea „una la mie”, cum spusese doctorul Dinu-Crânguri. La numai patru zile, a sosit o nouă scrisoare de acasă, într-un pachet. Eram atacată din toate părţile. Se apropia data botezului, fixată întâi pe 20 septembrie şi eu eram complet buimăcită. Lia şi Gabi erau în vacanţă, la Galaţi şi nu aveam telefon, ca să le cer sfatul. Singur Paul a stat lângă mine, m-a sprijinit în rugăciune şi, când, într-una din aceste părtăşii, a coborât pacea lui Dumnezeu, inundându-mă, am biruit ispita. Ştiam că fusesem încercuită de puterea vrăjmaşului, ca să dau înapoi, înainte de botez.

Ştiam că aceasta era calea pe care mă cheamă Dumnezeu să merg.

Botezul a fost fixat pentru duminică, 25 octombrie 1959, după amiază. Cum eram la spital, Lia şi Gabi au decis să stau două zile şi două nopţi la ele, ca să ne bucurăm în Domnul: de sâmbătă, până luni dimineaţă. Uşor de făcut planuri, greu de realizat! Mie îmi trebuia bilet de voie pentru două zile şi două nopţi. Doctoriţa de secţie mi-a semnat biletul numai până duminică seara. M-am hotărât să mă duc în audienţă la director şi să cer acest lucru. Gabi a venit la mine pe la unu, toată un zâmbet, ca să mă ducă la ea, împreună cu schimburile necesare. Dar când a aflat despre biletul de voie, n-a mai fost atât de

bucuroasă. Ne-am rugat stăruitor pentru obţinerea acestuia şi prezenţa lui Dumnezeu ne-a întărit credinţa că voi obţine biletul de voie. Am coborât la parter, pline de încredere. Dar directorul nu era în spital şi nu erau nici speranţe să mai vină înainte de contravizită! Şi atunci am plecat amândouă, nema înţelegând nimic, pe la ora două. Gabi încerca să mă încurajeze, iar eu tot repetam, ca pentru mine:

— Dar Dumnezeu mi-a dat asigurarea că voi avea învoire două zile…

— Nu poţi să ştii planul lui Dumnezeu…

Mergeam spre poartă, buimăcite de această neconcordanţă a realităţii cu încredinţarea interioară, când deodată, chiar la biserica „Sfânta Ecaterina" de lângă poarta spitalului, l-am văzut pe doctorul Dinu-Cranguri venind spre spital. Ce treburi urgente îl aduceau la spital la ora aceea?

Iată că Dumnezeu nu m-a încurajat în zadar! Ce minune!

Ne-am întors şi m-am postat în faţa biroului său, aşteptând. Dinăuntru, însă, vocea lui răstită răzbătea până la noi, dându-ne fiori. Aş fi vrut să-l găsesc într-o altă dispoziţie când intram la el ca să-i cer să-mi semneze biletul de voie. Credinţa şi evidenţa se luptau pe terenul fragil al inimii mele. Când una, când cealaltă învingeau. A trecut pe lângă noi doctoriţa Vuza care, văzându-mi descurajarea, m-a îndemnat să intru. Gabi îmi spunea acelaşi lucru, amintindu-mi de faptul că Domnul ne-a promis în „camera de sus" – cum numeam noi rezerva mea unde ne rugam, biruinţa şi că nu degeaba îl adusese pe director la ora aceea, la spital. Ştiam şi eu aceste lucruri, dar aş fi vrut să intre ea la doctor, în locul meu.

Acesta terminase de vorbit la telefon, poate se pregătea să plece, iar eu nu intram. Şi deodată, nu ştiu cum, am intrat. A ridicat ochii din hârtii:

— Ce-i, Topciu? s-a răstit el, ca de obicei.

— Vă rog să-mi semnaţi şi mie un bilet de voie pentru două zile.

— Dar ce-i, unde pleci?

— Avem o petrecere în familie…

— Petrecere?! Vezi să nu dansezi prea mult. Cu pneumotoraxul tău…

— Nu, domnu' doctor, nu dansez deloc.

Pe cât de fricoasă fusesem, pe atât de fericită am ieşit, fluturându-i lui Gabi biletul semnat. Pe stradă, săltam într-un picior

din când în când.

Nu, Dumnezeu nu ne amăgise, în timpul rugăciunii!

În cursul dimineţii de duminică, am „trecut prin comitet” am fost examinată de comitetul Bisericii, aşezat în jurul unei mese lungi, ovale, într-o cameră de la etaj, punându-mi-se întrebări de tot felul:

— Prietenă Tatiana, mi s-a adresat un frate vârstnic, acum eşti tânără, entuziastă, frumoasă. Dumneata vrei să închei un legământ cu Dumnezeu şi asta nu-i o joacă. Ce te faci, dacă un tânăr se-ndrăgosteşte de dumneata şi-i gata să-şi dea şi viaţa, numai să vă căsătoriţi? Pe cine-l alegi, dacă el nu-L iubeşte pe Domnul?

— Am ales o dată pentru totdeauna, am răspuns eu.

— Chiar pentru totdeauna?

Privirea mea atât de înflăcărată a ţinut loc de răspuns.

După aceea, am fost „trecută” prin faţa întregii Biserici. Tocmai Paul s-a găsit să-mi pună piedici, adresându-mi două întrebări pe care nu le mai ţin minte. Fiind dirijorul corului, cred că a vrut să le demonstreze fraţilor, care cam vorbeau pe socoteala noastră, că el e un bun credincios.

După amiază a avut loc serviciul divin de botez, la care asistam pentru prima oară, fiind însă şi direct implicată în el. Eram şapte surori şi doi fraţi şi eram aşezaţi în faţă, îmbrăcaţi în halate albe. Înaintea botezului propriu-zis, a fost un program de cântări şi poezii despre devotarea pentru Dumnezeu. Am spus şi eu poezia scrisă pentru acest eveniment:

„Azi, îmbrăcată-n haină albă.
Iisuse, Te aştept cu dor.
Precum aşteaptă-un fir de iarbă
Să cadă roua zorilor.
În Faţa Ta, Părinte mare.
Mi-e inima un crin deschis
Ce-aşteaptă binecuvântare
Cu dor, de Sus, din Paradis.
Sfârşitul era o sinceră devotare:

Iisuse, vino de m-adapă
Cu Apa Vieţii pe deplin

Şi mă păstrează-n haina albă
Pân' la sfârşit, Te rog. Amin".

În sală erau şi invitaţii mei, dar dintre toţi, Adrian mă indispunea pentru râsul său superior, deplasat, la un eveniment crucial pentru mine.

Apoi a urmat botezul propriu-zis. Am ieşit pe o uşă laterală şi am ajuns în dosul baptistierului. Eu am intrat în apă, prima.

Era 25 octombrie 1959, ora 19.30.

Vocea pastorului, cu accentul bănăţean, cunoscut, se înălţă desluşit şi solemn:

— Înainte de înălţare, Domnul Iisus a spus ucenicilor Săi: „Mergeţi în toată lumea şi propovăduiţi Evanghelia la orice făptură. Cine va crede şi se va boteza va fi mântuit, iar cine nu va crede va fi osândit". Prietenă Tatiana, crezi că Domnul Iisus este Mântuitorul tău?

Cum stăteam în apa aceea în care urma să-mi îngrop în totalitate vechea natură, mi-am înălţat fruntea spre Cer şi am mărturisit:

— Da, cred.

Cum să nu fi crezut?! Dumnezeu era atât de real în viaţa mea!

— Pe baza mărturisirii tale şi în faţa lui Dumnezeu, te botez în Numele Tatălui, al Fiului şi al Duhului Sfânt!"

Fratele Tunea m-a cufundat complet în apă. Ceea ce săvârşeam acum, pastorul şi cu mine, se săvârşise deja în duhul meu, când, mărturisindu-mi păcatele pe nume, acestea mi-au rămas pe fundul mării uitării. Ieşisem spălată şi înnoită, ca să nu mai trăiesc pentru mine, ci pentru Cel ce a murit şi a înviat pentru mântuirea mea veşnică.

Începea în viaţa mea un nou drum, după ce mărturisisem public hotărârea mea de a-L urma de acum înainte pe Dumnezeu.

La sfârşit, ne-am dus, grupul nostru, sus, la etajul întâi în a cărui sală obişnuiam să ne rugăm înainte şi după serviciile divine şi uneori şi în afara acestora. Era şi Mihai G. cu noi. Îl invitase Paul şi vorbeau amândoi, când am mers sus. M-am mirat că vrea să se roage şi el cu noi şi am spus-o. Pătruns de solemnitatea serviciului de botez la care asistase, s-a justificat:

— Dacă vă rugaţi şi cu păcătoşii, mă rog şi eu.

S-a rugat cu voce tare când i-a venit rândul, cu o sinceritate demnă să atingă inima Mântuitorului:

— Doamne Dumnezeule, eu nu înţeleg credinţa acestor oameni.

Ajută-mă să înţeleg şi eu şi să apuc pe drumul ăsta, ca odată să fiu şi eu fericit, ca Tatiana. Ajută-mă, Doamne!

În camera aceea era un pian, câteva scaune şi atât. Acolo am făcut fotografii în haina albă, înainte de botez. Rezerva unde eram internată şi camera aceea au fost altarele mele de rugăciune, căci nu aveam bucurie mai mare ca rugăciunea.

Satana a încercat să ne facă rău. Gabi locuia împreună cu Otilia pe strada Apolodor, într-o cameră. Acolo unde stătea ea, mai locuiau două familii, dintre care una, de credincioşi. Noi am plecat cu toţii, după amiază, la Casa de adunare, pentru botezul meu. Lăsaserăm totul bine şi făcuserăm focul, pentru ca, atunci când mă voi întoarce, să-mi fie bine. Vecinul nostru, fratele Săndulescu, uitase cartea de cântări şi se întorsese din drum, să şi-o ia. Tocmai la timp! Din camera noastră, ieşea un fum gros. Soba se încinsese foarte tare şi ce era pe lângă ea, ziarele şi o pătură, luaseră foc, iar nişte sticle se spărseseră de căldură.

A fost îndurarea lui Dumnezeu că şi-a uitat acel credincios cartea acasă, ca să se întoarcă şi să elimine pericolul. Când am venit acasă toate patru – căci era şi Lia printre noi, ne-a izbit mirosul de fum şi dezordinea. Dar aflând despre cele întâmplate, am căzut în genunchi şi l-am mulţumit Mântuitorului pentru această încă o minune.

Duminică 1 noiembrie, 1959, am luat pentru prima oară sfânta împărtăşanie, sau „cina Domnului”. Ştiu exact locul în care eram aşezată şi în care era atât de sesizabilă prezenţa Domnului. Sosisem mai devreme şi mă rugasem „sus”, unde Paul era deja sosit. Ne-am rugat împreună pentru sfinţirea noastră şi a Bisericii şi pentru vrednicia de a ne putea împărtăşi cu Trupul Domnului frânt pentru noi şi cu Sângele legământului celui nou.

În timpul cinei, doar că nu mi-am pus capul pe pieptul Domnului, atât era de prezent…

Cap. XX

„A C U M ŞI E U S U N T G la S U L

C E M I – A V O R B I T ŞI M I E”.

Miercurea, fratele Tunea ţinea un studiu extrem de ziditor, în ce

mă privea, din rugăciunea „Tatăl nostru”. N-aş fi lipsit de la acest studiu pentru nimic altceva. Înţelegeam măreţia Tatălui Ceresc care m-a numit copil al Său, dorinţa Domnului Iisus ca Numele Tatălui Ceresc să se sfinţească pe acest pământ, prin naşterea din nou care-l aşază pe om deja de acum în Împărăţia lui Dumnezeu în care se face voia Sa. Ce minune să mă cheme Cel Prea înalt să intru în părtăşia Sa!

Mergând înapoi, de la asemenea studii, scandam în ritmul paşilor:

„Tu porţi Împărăţia lui Dumnezeu în tine…
Tu-L ai pe Împăratul Vieţii drept Părinte…
Ce drept mai are viaţa de-aici să te-nspăimânte!?
Tu eşti bogat, o, frate, cu bogăţii depline…”

Pe la sfârşitul lunii noiembrie, cineva de încredere mi-a spus că e bine să ascund un timp Biblia, că sunt vizată pentru activitate în Biserică. Am dus Biblia la Gabi şi câteva zile am trăit fără ea. Mă duceam în pauze acasă, la Gabi, să citesc. Dar îmi lipsea. A început să mă mustre conştiinţa şi nu mai aveam curaj să mă rog Domnului, până ce n-am adus-o din nou la mine, la spital. Simţeam că parcă-L trimisesem pe Dumnezeu în exil. Mergeam în pas avântat, cu Biblia învelită într-o hârtie, la piept, bucurându-mă că în scurt timp voi citi din ea pe săturate şi mă pocăiam pentru gestul de a mă fi lepădat de ea. Cui îi e frică de Biblia mea? N-au decât să mă vadă citind-o! De acum încolo, aveam s-o propovăduiesc şi eram gata să fiu şi exmatriculată din facultate, să fac şi închisoare pentru credinţa mea cea vie. Eram în acea stare în care spuneam cu duhul şi cu trupul meu: „Iată-mă, trimite-mă! Unde eşti Tu, Doamne, acolo e locul meu, e Paradisul!”

Schimbam mereu colegele de cameră şi, în ultima vreme, stăteam cu o fată foarte drăguţă, Didina M., blondă, cu ochi verzi, mari, uşor oblici. Am aflat că bunica ei e credincioasă şi că de câtva timp mama ei s-a hotărât pentru o viaţă cu Domnul. Încet, încet, am condus-o la Domnul.

Într-o duminică, a venit la mine Mioara, sora mea. Mi-am luat bilet de voie şi am fost cu ea prin oraş. O colegă, brăileancă şi ea, luase bilete la circ. Toată duminica aceea de 13 decembrie 1959 a fost o tortură pentru mine. Simţeam că nu acolo e locul meu, când fraţii mei se închinau adevăratului Dumnezeu. Nu mă puteau amuza clownii aceia la circ, cât timp Domnul nu se bucura de mine. Sora mea a plecat

seara, dar eu n-am mai putut rezista să stau până la plecarea trenului. De aceea, după ce am instalat-o în tren, la opt şi douăzeci de minute am plecat într-un suflet spre Casa de adunare, sperând să mai prind pe cineva. Ce bucuroasă am fost să le întâlnesc pe surorile mele în Domnul, Lia şi Gabi! Parcă nu le văzusem de un an! Mi-au povestit predica şi ne-am rugat să-mi ierte Dumnezeu păcatul de a fi fost la circ, în ziua Domnului. Apoi, Gabi m-a condus până la spital.

Lia stătea acum la cămin, unde stătusem şi eu înainte de internare. Datorită faptului că era sora lui Gabi, cea cu „Floreasca”, n-a fost primită la preventoriu, unde ar fi avut parte de îngrijire medicală, în multele ei boli. Aşa, se chinuia într-o cameră cu vreo zece alte fete. Ne-am rugat stăruitor Domnului să i se aprobe preventoriul, a fost prin audienţe, a probat cererea ei cu certificate medicale. Nimic nu s-a putut schimba.

Când puteam, o vizitam, deoarece ea era mai mult în cămin decât la cursuri, fiind pururi suferindă. Când ne întâlneam, aveam atâtea să ne spunem! De obicei o găseam singură în cameră, iar când era şi câte o colegă, aceasta pleca, pentru ca să ne simţim bine noi două. Era exact timpul necesar pentru rugăciune. Dar noi nu ne rugam imediat, ci stăteam de vorbă, tot în Domnul, fireşte şi intram în tot felul de detalii, care ne luau timp. Când ne hotăram, în sfârşit, să ne rugăm, intra câte cineva. De vorbit am fi putut vorbi, dar de rugat era imposibil. Am învăţat că lucrul cel mai important într-o părtăşie frăţească este rugăciunea, nu sporovăială, fie ea şi duhovnicească. Pentru că cel mai mare câştig este cel al rugăciunii. Noi avuseserăm atâtea dovezi în privinţa rugăciunilor ascultate! De aceea, când ne întâlneam, căutam să dăm cu prioritate loc rugăciunii împreună.

Încet, încet, directorul care se ocupa în mod deosebit de cazul meu, a fost bucuros de cum evoluez sub pneumotorax şi a renunţat la perfuziile acelea chinuitoare, mai ales că începusem să am tulburări ale vederii şi locomoţiei. Când mergeam seara – şi din păcate nu am scăpat nici azi –, nu puteam ţine direcţia, mă duceam într-o parte, îndeosebi noaptea. De aceea veneau când Paul, când Gabi să mă ducă la adunare şi, mai ales, să mă aducă înapoi.

Marţi, 5 ianuarie 1960, am fost externată, în sfârşit, dar, înainte de a intra în viaţa normală, am plecat la munte, la Sân-Petru, la preventoriu, lângă Braşov. Stătusem internată un an şi două luni, ceea

ce m-a obligat să amân medical anul al doilea universitar – 1958/ 1959. Fusesem la facultate, făcusem formele respective şi figuram în anul al doilea, grupa 438 H. Cursurile aveam să le reiau, însă, în martie, tot cu reducere de frecvenţă, după şase luni ale noului an universitar. Dar acum eram puternică. Plămânii mei erau sub ocrotirea Tatălui Ceresc şi nu mă mai temeam de boală. La Preventoriul Studenţesc din Sân-Petru se ajungea destul de greu. Din Braşov se lua o cursă până în sat, dar de acolo şi până la preventoriu era un drum de câţiva kilometri, pe jos. Am ajuns în sat în dimineaţa de 7 ianuarie, pe un ger care făcea aerul să sticlească. Înaintea mea se întindea un drum cu zăpadă bătută, curată, pe care n-o atinsese picior de om. Nările mi se lipeau de ger. Am început să cânt în superba imensitate ninsă:

„O, Doamne Mare, când privesc eu lumea
Ce ai creat-o prin al Tău Cuvânt
Şi fiinţele ce-mpodobesc natura
Cum le-ntreţii cu Braţul Tău cel sfânt.
Refren:
Atuncea-ţi cânt, măreţ Stăpânitor:
Ce Mare eşti! Ce Mare eşti! (bis)

Cântarea mea în aerul îngheţat era acompaniată de scârţâitul paşilor pe zăpada îndesată. Dacă n-ar fi fost atât de ger şi dacă n-aş fi avut uriaşa mea valiză de carton vopsit, atât de grea, m-aş fi lungit pe zăpadă, căutând să sărut urma paşilor lui Dumnezeu în atâta splendoare sclipitoare.

Înaintam în urma valizei pe care o făceam să alunece pe zăpadă şi cântam cu fularul la gură, pe care aburul se făcea brumă.

Am avut fericirea să fiu cazată într-o cameră de două paturi. Într-o superbă noapte de ianuarie nins, am avut prilelul de a contempla răsăritul lunii. Imensitatea cerului în mijlocul căruia trona nestingherită de niciun fir de nor, luna, m-a făcut să recit Psalmul 8: „Când privesc cerurile, lucrarea mâinilor Tale, luna şi stelele pe care le-ai făcut, îmi zic: „Ce este omul, ca să te gândeşti la el şi fiul omului, ca să-l iei în seamă…?”

În liniştea preventoriului, unde nu aveam de făcut tratament, am studiat fără nicio călăuză, profeţiile despre Domnul Iisus. Citind cu atenţie capitolul 53 al proorocului Isaia, m-am umplut de uimire văzând

exactitatea detaliilor ce aveau să se împlinească în evanghelii. Faptul că „groapa Lui a fost pusă între cei răi” referinţă la cei doi tâlhari, că „mormântul Lui a fost „laolaltă cu cel bogat” cel al lui Iosif din Arimateea –, că a fost „străpuns”, că n-a deschis gura „când a fost chinuit şi asuprit”, „ca un miel pe care-l duci la măcelărie”, exact cum avea să se comporte Domnul în faţa chinuitorilor şi a învinuitorilor Săi, că „după ce-şi va da viaţa ca jertfă pentru păcat va vedea o „sămânţă de urmaşi” – ucenicii, apoi Biserica şi că „va trăi multe zile” – referire limpede la învierea Sa, mi-a întărit temelia credinţei. Apoi am citit Psalmul 22 – lamentaţia Domnului pe Cruce. Aici am găsit profeţia cu împărţirea hainelor prin tragere la sorţi şi din nou străpungerea mâinilor şi a picioarelor. Mergeam la trimiterile din subsolul versetului şi le citeam cu o uimire crescândă. Eram fericită să constat veridicitatea profeţiilor din Biblie. Şi încă îmi reproşam că am pierdut mult timp preţios până să-L cunosc pe Dumnezeu. Ce viaţă searbădă dusesem, în ciuda febrilei mele activităţi artistice! Acum mă gândeam că nu poate exista artă, creaţie, fără cunoaşterea Creatorului, a Desăvârşirii, a Domnului Dumnezeu.

Aici aveam să cunosc o studentă la filologie din Cluj, Ani P., de o rară fineţe de spirit, de care m-am apropiat. Având o voce de soprană, şi-o lucra la Şcoala populară de artă. Atunci studia o piesă de Pergoleşi „Nina” pe care o interpreta cu mult dramatism. I-am spus ce mult am vrut şi eu să fac canto, să mă lansez, să-mi fac un nume pe pământul acesta şi astfel am ajuns la problema sensului vieţii.

Ani era căutătoare de absolut şi, cum eram sub influenţa profeţiilor despre Hristos, împlinite în Noul Testament, i-am demonstrat cu Biblia aceste lucruri. A fost atinsă de faptul că Dumnezeu a pus în mişcare oameni, guverne şi evenimente istorice spre a-şi împlini planul de mântuire a oamenilor. Am condus-o să-şi mărturisească păcatele şi a primit mântuirea. A început să citească plină de interes Biblia şi era fericită să ştie că are cine-i purta poverile. Ne rugam amândouă în dormitorul meu, când colega de camera era la club. L-a primit pe Domnul din toată inima şi am fost martora predării ei sincere în braţul Domnului Iisus. Am fost plăcut surprinsă s-o aud exclamând:

— Ah, cât de mult aş vrea ca toţi să fie ca noi, sau, mă rog, cât mai mulţi!

Păstrez o fotografie de grup, din februarie 1960, în care eu sunt

greu de recunoscut, dar în care este Ani. E aici un grup de şaptesprezece băieţi şi fete, râzând cu bucurie. În spatele ei e un băiat înalt, ce avea să fie un viitor fotbalist de marcă. Seamănă atât de bine amândoi, încât par fraţi gemeni. Ei îi plăcuse de el, dar de îndată ce s-a dăruit Domnului, n-a mai avut interes pentru el. Ce curios! Lui nu-i plăcuse de ea, dar, după întoarcerea ei la Dumnezeu, a început să-i dea atenţie, s-o curteze chiar. Am observat acest lucru şi mi-am dat seama că e o ispită din partea vrăjmaşului. Trecuse aproape o lună de la pocăinţa lui Ani şi ea era viu interesată de calea Domnului. Însă odată, n-a venit la obişnuita noastră întâlnire pentru citirea Bibliei şi rugăciune. Bănuiam ce se petrece cu ea şi nu i-am spus nimic, să nu par absurdă în ochii ei şi ai lui. Dar încet-încet, interesul ei pentru Dumnezeu a pălit şi o uşoară răceală s-a aşezat între noi. Mi-a părut rău să văd cum a venit vrăjmaşul să fure, exact ca în pilda semănătorului, sămânţa cea bună pe care o semănasem în inima ei. A apărut la ea o suspiciune faţă de mine şi n-am vrut să i-o alimentez. Cu mare amărăciune mă uitam la ea, cum se ducea în gura şarpelui, ca o pasăre aflată sub hipnoza acestuia. De aceea, am atacat problema deschis şi ea s-a scuturat de această himeră. Din păcate, a plecat la Cluj, iar acolo l-a întâlnit din nou. De data aceasta, văzându-se respins de o fată şi intuind ce comori sunt în ea, „Mekei" cum îi spunea ea, a jucat rolul celui nefericit şi neînţeles, cerându-i cu umilinţă salvarea. Totdeauna există riscul îndrăgostirii creatorului de creaţia sa. Ani n-a făcut excepţie. Iată ce-mi mărturisea într-o scrisoare datată 28 – 04 – 1960: „... împrejurările au contribuit la o apropiere pe care o voiam sufletească. Mania de a sonda sufletele omeneşti nu m-a părăsit şi nu ştiu dacă se va întâmpla vreodată. Am găsit la acest Mekei un suflet oribil, hidos. A recunoscut în mine nesfârşită bunătate (sic!), acceptând dorinţa mea de a-l ajuta. Prima greşeală, fiindcă întâi trebuie să învăţ eu să umblu şi-apoi să-nvăţ pe alţii. Credeam că descoperind şi sprijinindu-mă pe trăsăturile bune din el, voi reuşi dacă nu totalmente, măcar parţial, să-l schimb. Lupta între rău şi bine, între lumină şi întuneric a început. Am căzut, Tatiana, m-am poticnit, m-am lovit, m-am depărtat şi-apoi am revenit, căutând refugiul în El. Dacă Domnul n-ar fi cu mine, cred că procesul de transformare ar fi fost invers. (...) Mă rog fierbinte pentru salvarea mea, pentru întărirea credinţei şi am atâtea motive să recunosc bunătatea Lui! (...) Vreau cu tot dinadinsul ca El să pătrundă în mine... nu doresc altceva decât dăruirea completă

şi veşnică, Aceluia care ne iubeşte şi care a suferit pentru noi…"

Următoarea scrisoare, ca răspuns la două scrisori de-ale mele, trimise prin acelaşi Mekei, era entuziastă. Mai hotărâtă ca oricând să nu piardă mântuirea al cărei preţ nu are în lumea aceasta corespondent, ea explodează:

„Nu e departe ziua când voi deschide nu ferestrele, ci toate uşile sufletului meu prin care să mă inunde tumultuos, marele şi absolutul Adevăr". (…)

Şi, cum a doua zi era duminică, mă asigura: „Dimineaţa, fac gimnastică, duş şi mă pregătesc pentru marea bucurie". Iar într-un P.S., a doua zi: „Vin din Casa Domnului. A fost extraordinar! Mă simt minunat, minunat. De-ai cunoaşte clocotul din inima mea! Bucuria ţâşneşte ca o fântână arteziană. Iartă-mă, dar mă înăbuşă fericirea". Iată că „ziua cea mare" sosise. Dar…

La sfârşitul anului V de facultate, în urma unui denunţ, toţi studenţii credincioşi au fost chemaţi la partid (e vorba de P.C.R.) şi siliţi să renunţe la convingerile lor religioase. În cadrul unei şedinţe U.T.M., ei i s-a dat vot de blam, dar a rămas în facultate. Demoralizată, nu s-a mai prezentat la examenul de stat, totuşi a primit repartiţie în Haţeg, ca profesoară de limba română, la liceu. După un an a cunoscut un coleg, venit la acel liceu, un tip irascibil, de care nimeni dintre colegi nu s-a simţit atras. S-au căsătorit, dar au divorţat spre uşurarea amândurora, după şase luni de căsnicie ca un iad. Aceasta a marcat-o profund. La 27 de ani îmi scria că viaţa ei nu mai are niciun rost, că soţul ei i-a distrus idealurile despre dragoste şi omenie şi chiar şi credinţa. Am încurajat-o mereu să se întoarcă la Domnul care a plătit preţul răscumpărării ei, dar nu a mai putut niciodată să facă pasul.

Cu un caz asemănător aveam să mă întâlnesc câteva luni mai târziu, tot aici. Am revenit în vară, după sesiunea de examene, pentru refacere. Atunci, am cunoscut-o pe Marioara F. – o fată frumoasă, din Târgu-Mureş, cu nişte ochi albaştri, migdalaţi şi cu pomeţi laţi, ceea ce o făcea, când zâmbea, să pară o japoneză. Era studentă la chimie, în Bucureşti. I-am prezentat marele adevăr al vieţii, păcatul, ispăşirea şi Marioara s-a convins că are nevoie de Dumnezeu fiindcă trăia uneori nişte stări depresive, din pricina piciorului ei stâng, care era mai scurt. Era dintr-o familie numeroasă şi avea un frate actor. Am început prin a citi împreună Predica de pe Munte, acolo unde este concentrată învăţătura Domnului Iisus despre Împărăţia Cerurilor pentru care a

venit pe pământ. Marioara avea un viu interes să-L cunoască pe Domnul. Citeam și explicam. Și eram și noi tot pe munte, pe o pajiște însorită, mărginită de brazi înalți, bătrâni, cu coroane bogate. Apoi ne-am rugat. Întâi eu, apoi am îndemnat-o să facă și ea același lucru. S-a hotărât cu greu, dar I-a spus Domnului, ca și mine odinioară, că vrea să-L cunoască pe El. Apoi am citit alte și alte texte, am cântat cântarea pe care o cântasem în imensitatea albă, cu șapte luni în urmă și a cântat și ea cu mine.

Când rămâneam singură, mă rugam și cred că, dacă n-ar fi venit vreo colegă în cameră, m-aș fi rugat ceasuri întregi, într-atât pierdeam noțiunea timpului. Mă bucuram în Domnul complet. Nu era în ființa mea nici cel mai mic dor după altceva. Dacă înălțarea, la propriu, a sufletului meu era moartea, ea era distanța aceea care mă separa de plenitudinea cunoașterii cu toate simțurile mele spirituale, a Dumnezeirii. Să nu mai vin înapoi, la insuflații, la medicamente, la cursuri. O, ce mult aș fi vrut să fac un pas mai departe! Dar nu era după mine, ci după Cel in a Cărui slujbă eram.

Într-o astfel de stare eram într-o seară, când a intrat Marioara, bănuind că mă rog. Prezența lui Dumnezeu a învăluit-o și ea s-a dăruit Domnului. A primit iertarea, ștergerea sentimentului de vinovăție. S-a născut din nou.

În aceeași zi, îi citisem din Psalmul 119, despre dorința înfocată a autorului de a fi în părtășie cu Dumnezeu și la versetul: „Te caut din toată inima mea” (10), Marioara cedase orice împotrivire și se rugase cu sinceritate lui Dumnezeu să i Se descopere și ei, pentru că și ea Îl căuta „din toată inima”.

De-atunci încolo, se ruga să nu-L dezamăgească niciodată pe Cel care a murit ca să-i aducă ei viața. Mergeam cu regularitate la Brașov, la adunare, împreună cu ea și cu alte colege care aveau să primească Evanghelia mântuirii personale. De asemenea, Dumnezeu i S-a revelat personal, ascultându-i rugăciunile din cămăruța noastră ascunsă. Cântam împreună cu ea, pe munte, citeam și ne rugam. Era sora mea în Domnul. Prin cunoașterea lui Dumnezeu, ea și-a redobândit rațiunea de a trăi și era ca transfigurată. Până atunci, era posacă. Acum radia.

În București am continuat părtășia, am stat și în aceeași cameră, dar simțeam că flacăra se micșorează. Când, într-o seară, eu m-am dus singură la adunare, iar ea la club, la televizor, am simțit că Marioara merge ireversibil, în jos. Încă dinainte de a termina facultatea a fost tot

mai conciliantă cu ispitele şi încet-încet s-a întors la viaţa ei dinainte, cu o singură deosebire: că acum avea procese de conştiinţă, datorită nevredniciei sale. Ne-am văzut de-a lungul vieţii, a fost la adunare, la Târgu-Mureş, a încercat să-şi revină. Dar ea nu şi-a „răstignit firea pământească împreună cu patimile şi poftele ei", s-a căsătorit cu un evreu habotnic care o chinuia, viaţa lor ajungând o continuă pândire reciprocă, tensionată, de a face rău celuilalt. Nici unicul lor copil, un băiat, n-a reuşit să-i schimbe.

Ani, Marioara şi Nina m-au făcut să mă gândesc la preţul mântuirii.

Când Moise a fost în nor patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi, fără să mănânce şi să bea, în părtăşie cu Dumnezeu, a primit tablele Legii – „tablele mărturiei", tăiate din stâncă şi gravate de Dumnezeu însuşi, fără să facă el vreun efort. După ce le-a spart, la supărare, aceleaşi table l-au costat enorm. A trebuit, de data aceasta, să le taie şi să le ducă sus la Dumnezeu, ca El să le mai scrie o dată. Dis de dimineaţă, a trebuit să urce muntele cu aceste două poveri, nemâncat de patruzeci de zile şi amărât că poporul care doar ce auzise porunca: „Să nu-ţi faci chip cioplit!" îşi făcuse un viţel din aur. Şi încă patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi fără hrană şi fără apă! Şi Moise avea optzeci de ani!

Distrugerea, chiar şi justificată, a lucrării lui Dumnezeu l-a costat amarnic pe Moise – „omul cel mai blând de pe faţa pământului".

La fel e şi cu mântuirea. Când un suflet vine prima oară la Dumnezeu, primeşte mântuirea şi îmbrăcarea în Har, gratuit. Totul i se iartă. Dacă, însă, păcătuieşte, el nu pierde şansa reîntoarcerii la Dumnezeu, dar are de plătit. Nu că i s-ar cere să-şi plătească mântuirea, dar el a avut cea mai înaltă experienţă spirituală din viaţa lui şi Dumnezeu nu-i mai răspunde atât de prompt. Îl lasă să se convingă singur dacă doreşte cu adevărat mântuirea şi o preţuieşte. În plus, el însuşi devine împietrit faţă de sublim, pentru că a gustat ades şi realmente din el.

Felul meu de a-L mărturisi pe Domnul nu era studiat. Nu ştiam apologetică şi oricine mai citit decât mine m-ar fi putut combate. Dar eu nu veneam decât în întâmpinarea acelora pe care îi simţeam căutători de Dumnezeu. Cum „eu am căutat pe Domnul şi mi-a răspuns", le vorbeam colegilor mei din propria mea experienţă, nu idei

de prin cărţi alcătuite astfel încât să dărâme „izvodirile minţii” unora şi altora. Nu spre aceştia mă îndreptam eu, pentru că nu merita să-mi risipesc cu ei timpul şi energia spirituală, cât timp cei căutători erau în agonie, iar eu ştiam cum să-i izbăvesc.

La San Petru am avut prilejul să merg la biserica baptistă, unde pastor era Mara Cornel care avea două foarte talentate fiice. Chiar la subsolul clădirii din Dealul Melcilor locuia o tânără credincioasă, Ani cu care m-am împrietenit imediat. Am căutat să fiu de folos lucrării lui Dumnezeu şi de aceea recitam poeziile mele. Una din poeziile care impresionau puternic era „Această viaţă trece. Ce faci pentru Hristos?” care m-a zidit în mod deosebit pe mine însămi, când primisem ideea. În acel ianuarie 1960 l-am cunoscut pe fratele Adrian O. (Dănuţ) pe care mi-l recomandaseră Lia şi Gabi. Deşi tânăr încă, el a fost ca un tată duhovnicesc pentru mine. Câţiva ani mai târziu, reîntâlnindu-l, mi-a povestit o experienţă deosebită din viaţa lui. Când s-a sculat într-o dimineaţă, a observat o cută adâncă între sprâncene. Ce-i asta? s-a întrebat el, nemulţumit. N-are ce căuta acest semn al încruntării, al amărăciunii pe faţa unui moştenitor al cerului. „Orice amărăciune, orice iuţime, orice mânie, orice fel de răutate să piară din mijlocul vostru!” şi-a adus el aminte. Şi cuta încruntării s-a dus. Efectiv, nu i-a permis să se instaureze pe fruntea unui ales al lui Hristos.

Dar fratele Dănuţ avea probleme cu pastorul care mă avertizase să n-am „nicio legătură cu cei ce fac dezbinări”. În realitate, eu mă zideam mult mai mult în părtăşia fratelui Dănuţ, dar eram pusă în situaţii proaste şi ispitită să mint, pentru că pastorul mă-ntreba:

— Ai fost la fratele…?

Iar eu dădeam din colţ în colţ, căci nu puteam să vin în Braşov fără să dau pe la el. N-aş mai fi plecat de acolo, până-ntr-atât mă zideam la el. Îmi amintesc cum odată, după ce veneam de la această familie, l-am văzut de departe pe pastor şi am dat să mă ascund. Dar el mă zărise, venea spre mine pe strada Lunga şi n-am avut încotro, a trebuit să mărturisesc. Aceasta m-a costat: n-am mai fost pusă să recit poezii, o vreme.

Dumnezeu a dăruit acestei familii cinci băieţi. Peste ani de zile, când eu am născut a doua fiică, fratele m-a consolat cam aşa:

— Slavă Domnului ca alţii au numai băieţi. Ştie El ce face.

Azi conduce o revistă creştină, duhovnicească, „Cuvântul Vieţii”, din Portland – Oregon, S.U.A., păstrând aceeaşi prospeţime în dragoste

pentru Mântuitorul său.

După o lună de la internarea mea în acest preventoriu, am cerut învoire directorului, pentru a pleca acasă, la Brăila, unde nu mai fusesem de când mersesem să aduc Biblia bunicii, deci de zece luni. Am ajuns acasă sâmbătă, 6 februarie, iar a doua zi m-am dus cu mari emoţii la adunarea baptistă din Brăila. Lia îmi dăduse adresa: strada Dianei nr. 9. Am căutat mult străduţa, dar am găsit-o. O stradă relativ mică, prin spatele pieţei mari. Clădirea Bisericii se observa de departe, având intrarea în clădire din stradă şi anume o uşă înaltă, cu aspect gotic. Vizavi era un cimitir părăsit. Am intrat şi m-am aşezat pe la mijlocul micuţei săli. Pastorul, fratele Trif Ioan, era un bărbat de vârstă mijlocie, cu o faţă de om bun sub părul creţ, pieptănat cu cărare într-o parte. Eram atât de curioasă să văd dacă nu cumva era vreo fostă colegă credincioasă! Am văzut-o, în schimb, pe domnişoara Olimpia T. care fusese laborantă la Şcoala Pedagogică de învăţătoare. Predica fratelui Trif a fost înălţător de ziditoare. Aproape că mă durea sufletul de fericirea de a fi fost găsită şi aleasă de Domnul veşniciilor. Şi aşa aveam să fiu ori de câte ori aveam să-l ascult pe acest adevărat pastor de suflete.

Dar vai, vrăjmaşul nu m-a lăsat să mă bucur, căci mama şi sora mea s-au supărat pe mine că stăruiesc în calea Domnului. Am plecat peste câteva zile doar, cu multă amărăciune în inimă. Intenţionasem să stau o săptămână, dar am stat doar trei zile. Apucasem să mă împrietenesc cu tinerii din Brăila, iar fratele Trif simţea o înviorare a tineretului brăilean prin mine.

La recomandarea lui, am căutat s-o întâlnesc pe o tânără ingineră, Agatha G., întoarsă de curând la Domnul, la Iaşi, tot prin fratele Trif care fusese pastor acolo şi repartizată la Zărneşti. Am întâlnit-o şi ea m-a invitat să stau la ea, la Zărneşti. Atâta dragoste mi-a arătat, de parcă am fi fost neamuri! Eu am întărit-o în credinţă şi, după cum avea să-mi mărturisească peste mulţi ani, întâlnirea cu mine a stimulat-o să cerceteze Biblia şi s-o adâncească.

Uneori uitam că sunt bolnavă, de fapt nu mai dădeam nicio importanţă bolii şi m-am dat şi eu cu sania, împreună cu tineretul Bisericii din Braşov. Am făcut pneumospontan, ca şi Lia cu un an în urmă, datorită efortului. Din fericire, fără urmări. Doar deplasarea mediastinului care m-a ţinut la pat.

În cele două luni de şedere la San Petru, am înjghebat o mică

adunare, căci nu numai eu şi Ani eram credincioase, dar venise şi Adrian, vorbisem şi cu un student, Erhan, descoperisem o credincioasă dintr-o familie penticostală, Aura S., aşa că ne adunam la mine în cameră sau pe munte şi adânceam Cuvântul lui Dumnezeu şi cântam. Şi uneori, când venea peste noi o deosebită cercetare, ne rugam. Şi duminica îi luam cu mine, la adunarea baptistă din Dealul Melcilor, din Braşov.

Dar nu numai la Biserica baptistă mergeam în Braşov, ci şi la cea creştină după Evanghelie. Era o familie scumpă acolo, care locuia chiar în piaţa Bisericii Negre – Guşti şi Valerica Chinchisan. Când soseam în Braşov, mă duceam pe la ei. Erau atât de primitori!

În ajunul plecării mele de la San Petru, am fost singură pe munte, eu şi Dumnezeu. Pământul era moale, în acel început de martie. Pe alocuri, erau flori proaspete – toporaşi violeţi. I-am cules, nu mă oprea nimeni şi cu ei în mână m-am închinat Domnului, mulţumindu-l pentru bogatul rod pe care-l lăsam în urmă. Ani plecase, Adrian de asemenea, dar ştiam că sunt născuţi din Dumnezeu şi mă rugam ca Domnul Iisus să le dea un duh treaz, ca să nu alunece înapoi.

Pe 6 martie am plecat la Bucureşti. M-am instalat la preventoriu, am continuat insuflaţiile cu pneumotorax şi am început cursurile. O sfială că le mai începusem o dată, dar nu mă putusem bucura de ele prea mult îmi dădea strângeri de inimă. Dar mi-am adus aminte că tot ce mi se întâmplase până acum se întâmplase omului vechi, ca să se întoarcă la Dumnezeu. Acum, trupul meu era lăcaşul sfânt al lui Dumnezeu şi nimic nu mi se putea întâmpla fără acordul lui Dumnezeu. Acum eram în slujba Sa şi îmi doream sănătate atât cât să pot mărturisi celor din jur că El există şi că a făcut totul ca să-i scape de pierzarea veşnică.

De îndată ce rămâneam singură, mă rugam. Binecuvântarea Domnului venea peste mine ca o cernere fină de raze nevăzute, dar atât de mângâietoare, pentru duh, inimă şi chiar şi pentru trup. Într-atât mi-era Harul Domnului de ajuns…

Nici cea mai mică urmă de regret pentru ceea ce lăsasem în urmă nu era în inima mea. Dimpotrivă, tot ce ţinea de trecutul meu era cu desăvârşire uitat. Nu-mi făcea nicio plăcere să o evoc pe fata aceea vanitoasă şi plină de gânduri de mărire de care mă despărţisem definitiv. Încă mi se părea că am făcut prea târziu pasul întoarcerii la Domnul Iisus.

Nina cu care stăteam în cameră vedea clar şi fără echivoc, împlinirea mea. Tânjea după pacea mea. Dar nu avea putere să facă pasul de a-şi arunca idolul – dragostea ei ca o obsesie, pentru Nicu B.

Apoi, după nici două luni de facultate, sesiunea. De data aceasta, am învăţat cu încredere. Mi-au rămas pentru toamnă trei examene.

Şi iarăşi la San Petru, printre studenţi, căutând să ies în întâmpinarea celor care-L căutau pe Dumnezeu. Doream să fiu glasul lui Dumnezeu şi la adunarea baptistă din Braşov şi la cea unde mergeau Valerica şi Guşti. Mă leagă de ei o amintire despre felul cum a lucrat Dumnezeu în viaţa mea. Trebuia să plec la Bucureşti. Se terminase perioada de şedere la preventoriu şi nu mai aveam decât cinci lei. Din aceştia, am cumpărat bilet pentru Braşov. Costa 3 lei şi 50 de bani. De acolo, urma să plec a doua zi la Bucureşti, căci venisem cu bagajul. Aveam foaie de drum pentru tren, dar îmi mai trebuia pentru suplimentul de accelerat. I-am mărturisit Domnului această problemă a mea şi m-am ocupat de cele duhovniceşti. Am recitat la adunare o poezie, am simţit mişcarea din sală, a cercetării făcute de Duhul lui Dumnezeu şi am cântat o cântare. La sfârşit, surorile m-au rugat să mai cânt o cântare, dar eu am simţit că a fost de ajuns. M-am grăbit spre uşă s-o conduc pe Marioara spre autogară, căci eu nu mă mai întorceam la preventoriu, când am simţit că cineva vine repede după mine. Era Guşti, care voia să-şi ia rămas bun, dar dând mâna cu mine, mi-a lăsat ceva în palmă – 30 de lei! Şi asta, pentru că pusesem la colectă ultimii mei bani. A câta oară din noua mea viaţă rămâneam uluită de felul lui Dumnezeu de a răsplăti credincioşia? El îmi dăduse de douăzeci de ori mai mult! Era joi, 1 septembrie 1960.

Cu această credinţă întărită am plecat a doua zi la Bucureşti, unde urma să dau examenele de restanţă, pentru a trece în anul al treilea.

Dumninică, aveam să fiu în adunarea cea mai scumpă mie, cea din Basarab, unde fraţii şi surorile aveau să-mi arate din plin dragostea lor frăţească, semnul viu al Bisericii Domnului Iisus. Am recitat aceeaşi poezie pe care o recitasem joi seara în Braşov şi care a produs aceeaşi cercetare:

„Această viaţă trece. Ce faci pentru Hristos?
Ce Îi vei spune-n ceruri, când tu vei fi chemat?
Vai, nu vei sta 'nainte-l tăcut şi-ntunecos.

Că dintr-o viaţă, ore, atât I-ai consacrat?”

Dar şi eu am fost hrănită la predica fratelui Sandru care locuia la etajul clădirii Bisericii. El a vorbit despre cele şapte izvoare ale bucuriei.

Revenită în Preventoriul de la Şosea, nu puteam învăţa, pentru că erau aici suflete pe care le condusesem la Domnul şi aveau probleme. Astfel petreceam ore întregi cu Nina care se afundase în iubirea ei pasionată, cu crize de depresie nervoasă, cu certuri şi împăcări spectaculoase ce făceau deliciul tuturor, dar care o aruncau în stări contradictorii. Căsătoria ei n-avea să rezolve nimic. În plus, o conduceam pe Cincinela B. – o nouă colegă de cameră pe calea mântuirii, citindu-i şi explicându-i şi ei Predica de pe Munte şi texte legate de aceasta. Aveam convingerea că, aşa cum Dumnezeu are nevoie de vestirea Sa în lume prin mine iar eu nu mă precupeţesc în a face voia Sa, şi El Îşi va face lucrarea, în ce priveşte salvarea anului meu de studii.

Am luat primul examen, dar nu mă înduram să învăţ pentru celelalte, pentru că nu doar de Nina şi de Cincinela care se dovedea frivolă, mă ocupam, dar Dumnezeu îmi dăduse un caz fascinant de rezolvat: un student mai în vârstă, Stelian B., internat şi el cu mine, la Preventoriu. Ne nimeriserăm împreună la masă şi el mi s-a plâns de nişte greutăţi. Atunci am spus un verset biblic, sub forma unei maxime: „De păsările cerului Tatăl îngrijeşte”. El m-a privit cu suspiciune. A doua zi, cântam la pianul din holul sălii de mese, un imn compus de mine, având ca refren: „Osana! Osana!”. Stelian era acolo şi m-a abordat:

— Ce tot cânţi tu acolo?

— N-ai auzit? „Osana!” Ori nu ştii ce-nseamnă „Osana”?

— Ba da, înseamnă slavă, dar nu oricui.

— Tocmai asta cântam şi eu: „Slavă lui Dumnezeu în locurile prea înalte”.

— „Gloria in excelsis...” murmură el, după care, ca trezit dintr-o vrajă, a plecat ca din puşcă. Dar iar ne-am nimerit împreună la masă, pentru că noi mâncam regim şi, cum nu eram mulţi la regim, personalul care ne servea nu suporta să deranjăm mai multe mese, dacă mai era un loc la una din ele. Cum am rămas singuri, mi-a spus protector, că nu e bine să discut tare despre „astea” şi că-n general

trebuie să fiu mai prudentă cu termenii folosiţi. Era ora două. Am ieşit în curte pentru siestă. Dar discuţia noastră abia începea. Pentru că abia la ora nouă seara aveam s-o terminăm.

Mi-a spus că el a fost preot şi că făcea această facultate (nu mai ţin minte care) cu teama că oricând poate fi dat afară. Credea că ştiu ceva şi că de aceea i-am spus prima oară acel verset. În realitate, începea să simtă că Dumnezeu îl chema la El, folosindu-se de mine. Puteam să-l las şi să mă duc în bibliotecă, să învăţ la literatura universală, sau la limba latină, pe care le mai aveam de susţinut? Eu mă simţeam instrumentul lui Dumnezeu de mântuire a celor din jurul meu şi eram gata să pierd încă un an, dacă trebuia să plătesc un preţ. Şi tot m-aş fi simţit în câştig.

Unde să mă duc cu el, să-l conduc la Domnul? Pe la şase seara, am plecat cu Stelian la Biserica din Basarab. Sora Buşilă m-a lăsat să intru şi s-a retras, după ce am făcut prezentările. Era miercuri, 14 septembrie 1960. Am cântat „Mai aproape, Doamne, către Tine…", pe care el o cunoştea sub forma:

„Mai lângă Tronul Tău, să fiu mereu.
Oricât ar fi de greu necazul meu.
Oricât aş suferi, cântarea mea va fi:
Mai lângă Tronul Tău să fiu mereu".

Cu o superbă voce de tenor, el cânta vocea întâi, iar eu vocea a doua. L-am îndemnat să se predea Domnului, el simţindu-şi din plin nevrednicia. Acum, când scriu, realizez că făcuse parte din Oastea Domnului, de vreme ce ştia cântări care se cântau la ostaşi.

M-am rugat cu inima zdrobită pentru el, să-l primească Domnul. El plângea îngenuncheat alături, acolo, lângă orgă, unde eram. Nu a vrut să se roage – a folosit aceeaşi scuză ca şi la mine: „M-am rugat în gând". Lucrarea lui Dumnezeu era prea evidentă – mărturisise şi el că de la Dumnezeu e cercetarea aceasta, ca să-l las să plece aşa. I-am spus că nu plec de acolo, până nu se roagă Domnului cu voce tare. Era atât de apăsat, că ar fi preferat să fugă aşa, cu povara aceea, departe de el, departe de Dumnezeu. S-a rugat, însă, pentru iertarea păcatelor, pentru mântuirea sufletului lui. Dar mi-a spus apoi că nu va intra în adunare, până ce nu va fi vrednic de ea, simţind că într-o adunare de sfinţi trebuie să fie vrednic de ea.

Rugându-mă seara în camera mea, eram înfricoşată, parcă, de puterea dragostei lui Dumnezeu umblând pe urmele oamenilor, ca să-i

mântuiască de pierzarea veşnică. Mă bucuram în Domnul, conform unui verset, „tremurând”. Ce mă făcea pe mine să mă bucur astfel era că în această lucrare de anvergură veşnică, tocmai pe mine mă alesese Dumnezeu să fiu „împreună lucrătoare” cu El.

Din păcate, Stelian a început să mă suspecteze de sectarism şi s-a supărat odată pe mine, când i-am vorbit despre adevăratul post. Mi-a întors spatele şi de atunci n-am mai stat de vorbă niciodată, cu el.

Dumnezeu mi-a făcut surpriza de a trece cu bine toate examenele. Am trecut, după o frecventare a cursurilor de efectiv două luni – şi aceasta cu 30% reducere de frecvenţă – în anul al treilea.

Odată cu întâlnirea mea cu El şi cu consacrarea în lucrarea Sa, m-am vindecat deplin şi boala mea cea atât de nemiloasă înainte nu s-a mai reactivat niciodată. De-atunci încolo, la orice microradiofotografie apărea ITN, adică Imagine Toracică Normală. Dar şi mai minunat a fost că, la un examen ultramodern pe care mi l-a făcut Gabi, în 1983, la spitalul T.B.C. unde lucrează, nimic nu indică să fi avut vreodată ceea ce am avut, la plămâni.

Cap. XXI

O L G U Ţ A ŞI F I L I P

Un trup înalt şi suplu, cu mişcări de fecioară. Ochi căprui, catifelaţi, datorită bogatelor gene. O frunte înaltă, lăsată liberă de orice şuviţă rebelă, care s-ar fi strecurat de sub baticul care nu-i lipsea de pe cap. Obraji subţiaţi, pe care au curs multe lacrimi, nu toate strânse, după cum avea să-mi mărturisească chiar ea, „în burduful lui Dumnezeu”. Umeri nu prea largi pentru câte poveri aveau de purtat. Şi zâmbetul acela jenat, ori de câte ori vorbea despre ea, dar încurajator, când i te spovedeai. Dar glasul! Nu era în stare de sunete acute. Şi farmecul lui era rostirea cu greu a lui „r”. Aceasta era Olguţa de până în anul 1970, când a plecat în Israel.

Cunoscută prima oară la mine la spital, Olguţa avea să devină o adevărată mamă duhovnicească. Căsătorită cu Filip S., un evreu convertit la Domnul Iisus, care era tot timpul în lucrarea Domnului şi având şi trei copii, toţi băieţi, această fiinţă mi-a fost un model de viaţă creştină. Temelia credinţei ei fusese pusă încă din copilărie de către tatăl său, un creştin evanghelic căruia credincioşii îi datorează

monumentala „Concordanţă Biblică”, prezentă pe toate mesele de lucru ale credincioşilor evanghelici români. Aceasta îi fusese de două ori confiscată părintelui Panaitescu de către securitatea comunistă. Dar el se apucase de fiecare dată din nou şi din nou de ea. Amănunte despre această trudă se pot citi chiar în prefaţa Concordanţei.

Apartamentul acestor preaiubiţi prieteni credincioşi era într-un bloc vechi, pe lângă Hala Traian. Aveam să trag la ei de câte ori veneam în Bucureşti şi nu apucam să-mi fac cazarea la preventoriu în aceeaşi zi. Dar uneori rămâneam la ei doar de dragul lor. Aveau două camere – gen vagon. Cea din faţă, cea mai mare – de fapt două camere al căror glasvand fusese scos – era dominată de un pat pe centru, uriaş. Aş greşi dacă i-aş spune pat dublu, la fel cum aş greşi dacă i-aş spune triplu. Era un pat quadruplu, căci patru persoane dormeau în el fără să se-atingă. Era deliciul meu să dorm în pat cu ei. Mai era un pat îngust, lângă fereastră, unde dormea Teo. În camera cealaltă, jumătate cât prima, era de asemenea un pat pe centru, dar nu atât de mare cum era cel dintâi. Trei persoane, însă, puteau dormi confortabil. Acolo dormeau mătuşa Olguţei, tanti Ida cu ceilalţi copii. Cu ei era tanti Ida pururi în conflict. Dar, deşi nu era încă întoarsă la Domnul, ea era primitoare de oaspeţi şi de mare ajutor pentru această familie.

Ce am întâlnit la ei, fără abatere de la regulă, era iubirea. Nu doar ei, ci şi copiii iubeau. Când ajungeam acolo şi nu erau părinţii, copiii se întreceau care mai de care să mă facă să mă simt ca acasă. Cu mijlociul – Teo – cel mai nărăvaş din toţi băieţii, ajungeam să mă cert. Dar nu se putea ţine supărarea, pentru că venea la mine şi, cu un zâmbet care i se prelungea până spre urechi, mă aducea la împăcare. Mihai era mai ponderat şi mai atent la cuvinte. El era întâiul născut. Emanuel (Mani) era echilibrul însuşi, un băiat foarte interiorizat şi serios, care nu-şi ieşea niciodată din fire. La el se gândeau părinţii că va fi evanghelist când se va face mare. Dacă aş fi vrut să mi-L imaginez pe Domnul Iisus copil, fără îndoială că ar fi avut înfăţişarea şi personalitatea lui Emanuel, cu excepţia petei sale de pe obrazul stâng – amintire de la Teo –, care contribuia, desigur, la smerirea lui.

Puţintel şi slăbuţ, Filip avea un păr bogat, roşcat, care încadra faţa lui mirată, de copil. Fizionomia lui era cea a bunătăţii – şi ochii şi obrajii uscăţivi şi gura cu buze subţiri, pururi zâmbitoare. Lângă Filip te simţeai în siguranţă. Povestea cu o voce blândă, caldă, mai mult a inimii decât a cuvintelor, într-un ritm lent, dar fermecător. Şi ştia

atâtea povestioare pline de tâlc! Mergeam cu el în lucrarea lui Dumnezeu, fie la spitalul-cămin de handicapaţi din Berceni, fie la biserici mai mici, fie la Ploieşti. Olguţa nu ne însoţea întotdeauna, ea avea bătrânelele ei, cărora trebuia să le ducă brânza cu smântână la pahar, gen „Făgăraş", sau să le facă focul, sau să le dea un sfat. N-avea serviciu, dar era mai ocupată decât dacă ar fi avut două servicii. Vorba ei blândă dar convingătoare lăsa în urma ei bucurie. O însoţeam şi eu uneori la o distinsă bătrânică, sora Becaru, care stătea prin Giuleşti, pe o străduţă. Era imobilizată la pat şi atât se bucura când mă vedea, încât îmi doream să-i fac vizite mai des.

Deşi evreu, Filip a primit credinţa în Domnul Iisus Mesia la vârsta de douăzeci şi unu de ani. Ca şi mine, contractase o boală de plămâni, dar cu mult mai gravă, întrucât îl lăsase fără un plămân şi jumătate. În spitalul unde era internat ca-ntr-un azil, aşteptându-şi moartea, a intrat într-o duminică după amiaza, un grup de credincioşi, având-l în frunte pe fratele Moceanu, din Bucureşti. Acesta, infirm la rândul său, mergea de la pat la pat, vorbind cu fiecare din cei bolnavi.

— Numai de n-ar veni la mine, se gândea Filip.

Dar fratele s-a oprit la patul acela prea mare pentru un trup atât de firav, al tânărului evreu. S-a apropiat de fortăreaţa inimii acestuia şi a găsit intrarea, astfel că Domnul i-a vorbit lui Filip, dinăuntrul lui, printr-un glas duios şi iubitor:

— Eşti bolnav?

— Dumneata nu vezi? i-a ripostat, cu voce stinsă, Filip.

Dar fratele Moceanu nu s-a supărat, ci a întins o punte de salvare:

— Cunosc un Medic Bun. Vrei să ţi-L recomand?

O lumină de speranţă se aprinse în ochii stinşi:

— Mai întrebi? Sigur că vreau!

— E Domnul Iisus, Mesia aşteptat de întregul Israel, Fiul lui David.

— O, nu! Nu-mi spuneţi de ăsta! Voi credeţi în Iisus, eu cred în Moise.

— Chiar crezi în Moise? Întrebarea parcă i-a sfredelit inima. Atunci tu crezi chiar în Iisus!

— Cum asta?

Şi fratele Moceanu a deschis Biblia la cartea a cincea a lui Moise,

la capitolul al optsprezecelea, de la versetul 15: „Domnul Dumnezeul tău îţi va ridica din mijlocul tău, dintre fraţii tăi un proroc ca mine: să ascultaţi de el”. Filip ştia pe dinafară textul, acesta era temelia speranţei în Mesia şi a devenit atent.

— Acest lucru e descoperit lui Moise, dar vremea împlinirii a venit demult şi nu mai trebuie să-L aştepţi pe Mesia, trebuie doar să-L primeşti.

Şi deodată, totul i s-a părut simplu, Filip a crezut şi a înviat, asemenea Domnului Său, din morţi, sfidând toate legile medicinei.

A cerut să fie externat şi de atunci a mers să caute oile pierdute ale casei lui Israel şi nu numai pe acelea. Avea să plece la Mesia, în Împărăţia slavei, „ca snopul strâns la vremea lui”, după încă cincizeci şi patru de ani de slujire a Mântuitorului său. Pe piatra funerară a cimitirului din Haifa din Israel, sub datele între care şi-a desfăşurat trecerea pe pământ, sunt săpate două versete în limba română, care au fost „duh şi viaţă” pentru el: „Iisus Mesia este acelaşi, ieri, azi şi în veci” şi „Gustaţi şi vedeţi ce bun este Domnul! Ferice de omul care se încrede în El!” Spre aceste cuvinte cereşti urcă flori proaspete roşii şi albe, stropite cu regularitate de cea pentru care n-a sunat încă trâmbiţa.

Aşa se explica dragostea şi jertfa Olguţei faţă de omul pe care-l privea mai degrabă ca pe un apostol al lui Hristos, decât ca pe propriul ei soţ. Ea nu era ceea ce se crede că trebuie să fie o femeie: fragilă, protejată, menajată. Dimpotrivă, ea era cea care îşi menaja bărbatul. Făcea totul în casă: cumpărături, curăţenie, scuturat de covoare, gătit. O ajuta, însă, tanti Ida, dar veşnicul bombănit al acesteia o făcea să nu prea apeleze la serviciile ei. Ea căra bagajele, până când băieţii s-au făcut mari. Îmi amintesc de o experienţă deosebită pe care o avusese Olguţa în vremea aceea.

Era într-o vineri seara. Îşi luase serviciu la ROMARTA, cu muncă la domiciliu. Învăţase să tricoteze, pe o maşină destul de simplă, o specialitate pentru copii mici. Plecase la ora nouă dimineaţa şi se întorsese la aceeaşi oră, dar seara. Era cu adevărat epuizată de încordarea cu care lucrase, ca să iasă totul perfect.

— Aţi făcut baie? i-a-ntrebat pe copii, căci vinerea era ziua de baie.

— Încă nu, se grăbi Teo, cu răspunsul.

— Cum, până la ora asta n-aţi pus apa la încălzit? Apa se încălzea cu gaz metan, de la butelia de aragaz.

— O, mamă, am pus-o la-ncălzit de două ore! se grozăvi din nou, Teo.

— Vai, se îngrozi Olguța, și n-a plesnit cazanul?

— Lasă, mamă, facem baie, nu te supăra!

— A, nu, acum fac eu, se supără ea de-a binelea.

Dar o-ntoarse din drum glasul tânguitor al lui Filip:

— Da' eu vreau să mănânc…

Atunci a simţit o presiune urcându-i-se la cap.

— Cum, nici n-aţi mâncat până acum? A trebuit să m-aşteptaţi pe mine?!

A intrat, totuși, în baie, dar i s-a făcut rău, încât a trebuit să iasă din cadă şi să se-ntindă pe pat. Mani i-a pregătit o limonadă, tanti Ida i-a masat zona gâtului. Rămasă singură, deodată, a început să plângă, de parcă şi-ar fi sfâşiat inima. Ar fi vrut atunci un umăr de care să se sprijine şi să hohotească. Simţea că viaţa ei nu-i decât o corvoadă din care nu va scăpa niciodată, ca toţi de la ea aşteaptă totul – şi cămăşi călcate şi mâncare şi pusul şi strânsul mesei. Se simţea trădată în visurile pe care şi le făcuse despre căsnicie – cuvânt pe care nu şi l-a visat a fi derivat de la „caznă". Dar era singură în cameră şi nimeni nu ştia ce se petrece cu ea în ceasul acela târziu din noapte. Nimeni? Mai era Cineva a cărui prezenţă o întunecase zbaterea ei de a le face pe toate. Domnul Iisus a venit la ea, dar bocetele ei Îi întunecau prezenţa. Și atunci a răsunat limpede vocea Lui:

— „Acestea nu-s lacrimi strânse în burduful Meu. Renunţă la pretenţiile tale!". A adormit pe perna ei de jale de sine. Dar peste noapte, un nou rău s-a năpustit asupra ei.

— Doamne, mor! Doamne, mor! gemea.

Și totuși, s-a dus dimineaţă la piaţă, să ia carne. Va reuşi să stea în picioare? Şapte, şase, patru, număra persoanele care erau în faţa ei, la rând. Încă un pic să mai pot răbda! Doamne, ajută-mă! Trei. Doamne, ajută-mă! Două. Încă un pic! Doamne, ajută-mă să ajung acasă, se ruga, cu săcoşile grele, pline de cumpărături.

Când a văzut-o în cadrul uşii, tanti Ida s-a speriat. I le-a luat din mână, a certat-o şi a dus-o în pat. A zăcut astfel, până la cinci după amiază, când şi-a adus aminte brusc că trebuia să predea lucrul chiar în ziua aceea şi ea nu lucrase nimic. Și-a adunat fărâmele de putere şi s-a aşezat la masă, în faţa maşinii de tricotat. Atunci a auzit, distinct, o voce, întrebând-o:

— Ai putere să lucrezi?

— Da, Doamne, a înfruntat ea, vocea Domnului.

— Atunci, să ai putere să te duci la ora de rugăciune, a adăugat Domnul.

Serviciul de închinare începea la ora şase. Casa de rugăciune era aproape. S-a îndreptat spre uşă, când Filip a întrebat-o unde pleacă.

— La ora de rugăciune.

— Dar ţi-e rău, a încercat el să-i pondereze elanul.

— Dacă am putere să lucrez, am putere să merg şi la ora de rugăciune a răspuns, întocmai după dialogul ei lăuntric, dar fără alte detalii.

Spera mult de la ora de rugăciune, dar răul persista. La prima îngenunchere, i-a spus unei prietene lângă care se nimerise:

— Lidia, roagă-te pentru mine, mi-e un rău de moarte.

— Şi de ce-ai mai venit? o mustră aceasta.

— Lidia, mor, a spus după a doua îngenunchere.

Când s-a îngenuncheat a treia oară, Olguţa a strigat la Dumnezeu:

— Doamne, spune-i celui rău: „Până aici!"

Ca şi cum i s-ar fi dat la o parte o ceaţă groasă, a văzut limpede că ea nu-L întrebase pe Domnul ce-i cu ea, cu ce a păcătuit de i se întâmpla aşa ceva. Dar n-a apucat să formuleze înaintea Domnului acest gând, când Domnul i-a vorbit limpede:

— Nu ţi-am spus: „Renunţă la pretenţiile tale!"?

Atunci şi-a adus aminte că Domnul îi vorbise în ajun, dar că ea nu luase seama când îi spusese: „Acestea nu sunt lacrimi strânse în burduful Meu!" Şi-a dat seama că neglijase tocmai părtăşia cu Domnul pentru care muncise, în duhul Martei. Şi că ceea ce o făcuse să plângă a fost mila de sine care nu venea de la Domnul, pretenţiile ei de a fi înţeleasă de toţi şi de a se face ca ea. Şi mai ales, spiritul de victimă. I-a dat dreptate Domnului şi simultan în faţa ei a apărut un glob luminos, strălucitor, din care ieşeau raze venind spre ea. Acestea i-au atins gâtul, apoi trunchiul, i-au cuprins, ca într-o ungere, trupul în întregime şi a fost tămăduită.

Acum ar fi vrut să strige, să chiuie, să cânte, să sară de fericire că Domnul a venit la ea, credincios ca întotdeauna şi o iertase. Dar nu putea să facă gălăgie la adunare. S-a refugiat într-un colţ şi a dăruit Domnului, într-o desăvârşită predare, celelalte lacrimi, ale

recunoştinţei, care aveau să fie „strânse în burduful” Său.

Mulţi ani mai târziu, aveam să trec şi eu printr-o experienţă asemănătoare, care a rămas înfiptă pentru totdeauna în conştiinţa mea, ca o lecţie din Cer. Şi eu am plâns odată de mila mea şi mă gândeam la experienţa Olguţei, dar nu mă ajuta în mod personal. Plângeam şi mă rugam aproape cu bocet. Atunci a venit Domnul la mine şi mi-a vorbit în duhul meu:

— „De ce vii la Mine cu un duh de sclav? Cheamă-Mă cu demnitatea unui fiu al Meu!”

Pe loc mi-a dispărut starea şi m-am pocăit în inima mea pentru duhul robiei de care mă lăsasem cuprinsă.

Cum Olguţa avea nişte cearşafuri de ţi-era milă să te culci în ele, mi-amintesc de o altă întâmplare povestită de ea.

I-a sunat la uşă, într-o noapte, un frate de la ţară, pe care-l cunoscuseră într-o adunare unde predicase Filip. Imediat, a fost eliberat patul cel de o persoană. Olguţa a fost cuprinsă de gânduri: să-i schimbe patul, sau să-l lase să doarmă în aşternutul băiatului? O durea inima să scoată din şifonier colile de zăpadă ale proaspăt călcatelor cearşafuri. Desigur că un om care era învăţat cu greul ar fi dormit şi pe jos. Şi, pe când se hotărâse să-l lase pe oaspete în aşternutul gata făcut, i-a venit un gând: „Dar omul acesta în nevoie e Domnul Iisus!” S-a mai uitat odată la omul care în viaţa lui nu dormise într-un aşternut de lux sau măcar într-o pijama şi a scos un aşternut nou pentru el, tocmai pentru el. Avraam e cunoscut în Biblie pentru că şi-a adus ca jertfă singurul lui fiu. Domnul Iisus ne vorbeşte în Evanghelii ca preţuind şi altfel de jertfe, cum ar fi cea a mirului de preţ turnat pe picioarele Sale spălate cu lacrimi şi şterse cu părul lung al unei femei „care a iubit mult”.

Când a venit mama la Bucureşti, n-am mai lăsat-o să se chinuiască la tanti Jenica. La propunerea Olguţei şi a lui Filip, am adus-o să doarmă la ei şi, bineînţeles, am rămas şi eu aici. Am dormit toţi patru în patul princiar. Au tratat-o pe mama ca pe un oaspete de soi. În viaţa ei n-a fost mama tratată astfel. N-o lăsa Olguţa să facă nimic. Aerul curat al unei case de sfinţi a copleşit-o pe mama până-ntr-atât, încât mi-a spus a doua zi, dimineaţa:

— Doamne, Ticuţo, în viaţa mea n-am cunoscut oameni atât de buni ca oamenii ăştia…

Filip a început să-i vorbească mamei cu blândeţea lui despre iubirea lui Dumnezeu care a dat tot, ca să-l facă pe om fericit. Dar omul s-a dus departe de Dumnezeu şi I-a nesocotit iubirea, I-a călcat în picioare jertfa, L-a hulit. Mama îl asculta plină de respect şi de bun simţ, dar cele spuse de Filip nu i se potriveau, căci mama îl iubea în felul ei profund şi evlavios pe Domnul Iisus Hristos. De altceva ar fi avut mama nevoie, nu-mi dau seama de ce anume, dar, aşa simplă cum era, ea nu se îmbăta de vorbe niciodată. Ea îşi pierduse fiul cel preaiubit şi nu înţelegea de ce tocmai pe fiul cel bun i-l luase Dumnezeu, în timp ce fiul celălalt o purta prin tribunale şi ridicase mâna asupra ei. Şi totul pentru o cămăruţă de nici patru metri pătraţi, din paiantă sau chirpici şi cu pământ pe jos, din a cărei închiriere mă ţinea mama la facultate, în timp ce el avea, în aceeaşi curte cu ea, casă din cărămidă, tencuită, rezistentă şi foarte încăpătoare. N-a înţeles niciodată de ce s-a născut într-o familie care i-a ucis brutal orice vis, încă dinainte de a da muguri; de ce apoi s-a căsătorit cu un bărbat fără cea mai mică urmă de fineţe, care n-a vrut niciodată să ştie ce o doare, cu care n-a avut nicio altă comunicare decât aceea, laconică, legată de problemele urgente ale vieţii; de ce a fost atât de frumoasă, dacă nu i-a folosit la nimic; de ce a lăsat-o Dumnezeu uneori să-şi culce copiii fără să aibă ce să le dea de mâncare; de ce nu avea şi ea bucurii cum au altele. O fărâmiţă de bucurie i-ar fi fost de ajuns.

Ea ne povestea o întâmplare din copilăria ei, pe care o spunea cu un glas stins: mama ei, mă marea, făcuse într-o zi un cozonac, unul singur, pentru ca să-l ducă naşei sale. Mirosea în toată casa. Mamei, în vârstă atunci de cinci sau şase ani, i-a fost poftă. Şi, cum rămăsese singură, a început să-l scobească pe dedesubt şi să ia, de poftă. Dar era aşa de bun, încât i-a mâncat tot miezul. Nu i-a mai ţinut minte gustul, dar a ţinut minte bătaia pe care a luat-o de la mamaia care aşa de tare s-a înfuriat, încât a bătut-o cu picioarele. Mama nu avea să ne certe niciodată pentru mâncare, ştia cât de pofticioşi sunt copiii.

O, dacă ar fi fost cineva care să-i poată da răspunsurile în stare să-i străpungă inima! Cu toate acestea, ea a păstrat o imagine ireproşabilă a acestei familii care era, în ochii ei, fericită şi mă fericea şi pe mine că i-am întâlnit. Când a plecat, voia să le cumpere un cadou, dar i-am explicat că ei ar fi mâhniţi, socotind că au fost plătiţi pentru ospitalitate. Totuşi venise cu cel mai reuşit cozonac al ei, care a umplut toată casa de aroma vaniliei.

Olguţa nu mânca „şocolată”, cum îi spune ea. Cu precizie, n-am înţeles niciodată de ce, dar cred că avea sentimentul de vinovăţie ca ea să dea bani pe o ciocolată, când nu-i ajungeau pentru „Făgăraş”, ca să ducă la bătrânelele ei. În plus, nu voia să-şi răsfeţe firea pământească:

— Azi îi dau şocolată, mâine cine ştie ce-mi mai cere…?

Cum nu avea un alt venit, decât câştigul din meseria de frizer la un spital, a soţului ei, banii ei erau cei rezultaţi din economiile severe de la coşul zilnic. A rămas proverbială performanţa ei de a obţine, odată, dintr-un singur ou, trei feluri de mâncare: maioneză, din trei sferturi de gălbenuş; şniţele din sfertul de gălbenuş rămas şi un sfert de albuş şi o foaie de tăiţei din restul de albuş. Cred că Olguţa trăia cu adevărat ceea ce spusese apostolul Pavel: „Ştiu să trăiesc smerit şi ştiu să trăiesc din belşug. În totul şi pretutindeni m-am deprins să fiu sătul şi flămând, să fiu în belşug şi să fiu în lipsă. Pot totul în Hristos, care mă întăreşte”. (Fil.4)

Duminica eram în mod legic la ei la masă. Cu pedanteria-i caracteristică, Olguţa aşeza o faţă de masă albă, apretată, din damasc şi totul strălucea. Filip şi cu mine aşteptam să fim serviţi. Discutam lucruri prea înalte, pentru a ne mai gândi şi la Olguţa, care trebăluia zorită, la bucătărie. Aveam inocenta nepăsare a Mariei faţă de multă alergare, pe care o socotea inutilă, a Martei. Şi o judecam pe Olguţa care pierdea timpul cu mâncăruri servite frumos. În realitate, cochetăria Olguţei suplinea lipsurile de la masă. Nu prea înţelegeam de ce nu mânca niciodată cu noi, decât supa şi doar garnitura de la friptură. Aveam s-o-nţeleg mai târziu, când aveam să-i joc, la rândul meu, cu prisosinţă rolul.

Dar şi Filip avea nevoie de bani în plus, pentru misiunea sa pe la bolnavi, prin alte localităţi. Mie îmi plăteau ei întotdeauna şi trenul şi maşina. La Ploieşti, stăteam de obicei la familia pastorului Cruceru.

La fratele Cruceru înnoptam când mergeam în Ploieşti. Acest pastor mă zidea puternic prin predicile sale atât de inspirate. Mi-a rămas înrădăcinată în memorie o predică de-a lui, despre Caiafa şi Iisus. Primul dorea salvarea naţiunii. Iisus, pe a întregii lumi. Caiafa cerea jertfă. Iisus o dădea EL Însuşi. Cu toate acestea, fratele Cruceru avea un suflet neliniştit. Mi-a povestit ceva terifiant care avea să mă urmărească o vreme. Pentru a scăpa de frica de moarte, s-a dus la crematoriul din Bucureşti. A văzut o incinerare. A văzut cum trupul mortului s-a ridicat sub puterea flăcării, dar nu mai ţin minte cum

anume a scăpat, după acest spectacol, de frica morţii. Eu scăpasem fără să urmăresc aşa ceva, ba, din contră, abia aşteptam să ajung în Împărăţia Domnului Iisus, ca să mă minunez de chipul Său.

Prin Filip şi Olguţa am intrat şi în anturajul lor. După pocăinţa mea, mă rugam, fără să-i cunosc, pentru cei închişi pentru credinţa lor: Traian Dorz, Wurmbrand, Moldoveanu şi pentru cei căzuţi din credinţă, cum era cazul fratelui Ţon. Dacă pe majoritatea din aceştia aveam să-i cunosc mai târziu, pe cel mai iubit dintre toţi, pe duiosul poet Traian Dorz, nu l-am cunoscut niciodată.

Am cunoscut-o pe soţia fratelui Wurmbrand, sora Binţia. Casa lor din strada Olteni era un altar al rugăciunii. Era un simbol al focului care cade din cer. Nu am cunoscut femeie mai smerită, în ciuda culturii sale, ca ea. Era îmbrăcată modest, în culori stinse, dar acestea nu puteau decât scoate în evidenţă distincţia şi seninătatea unei femei sfinte. Veneam la ea s-o întărim şi plecam noi întăriţi de acolo.

Când am vizitat-o prima oară, sora Binţia era cu lectura Bibliei la Exod. Mi-a vorbit din versetul 40, capitolul 25: Vezi să faci după chipul care ţi s-a arătat pe munte. Nu doar înţelepciunea ei deosebită, dar însuşi Duhul Domnului Iisus îmi vorbea prin ea:

— Există o descoperire personală pe care Dumnezeu ţi-o face ţie. Îţi spune sau îţi cere ceva anume. Dar tu te uiţi în jur la ceilalţi fraţi. Vezi că ei au un alt fel de viaţă, fără atâtea gânduri, fără atâta rugăciune, au loc şi timp şi pentru alte lucruri pe care Dumnezeu ţie nu ţi le îngăduie. „Vezi să faci după chipul care ţi s-a arătat ţie, pe munte”. E vorba de starea ta personală de părtăşie cu Domnul. Acesta e muntele. Cu cât eşti mai sus, cu atât eşti mai separat de mentalitatea altora, chiar şi a fraţilor în credinţă. Tu să te iei după dragostea ta dintâi, când ţi-a vorbit Dumnezeu întâia oară. Nu după presupuneri, nu după cele ce se văd jos, în vale. Pe munte ţi S-a arătat Dumnezeu. „Vezi să faci după chipul care ţi s-a arătat pe munte”. Rămâi statornică în ceea ce ai primit atunci. Aceasta este datoria, dar şi vrednicia ta.

De atunci, altfel am privit Vechiul Testament şi am început să citesc Leviticul cu alţi ochi, căutând să văd în el nu doar legile preoţiei, ci exigenţele unui Dumnezeu sfânt care-mi cerea o sfinţenie ca a Sa: „Fiţi sfinţi, căci Eu sunt sfânt!” Surorii Binţia îi datorez poezia „Îţi aminteşti…?” care are ca motto acel verset. Ea m-a încurajat să scriu poezie duhovnicească, ziditoare, răscolitoare şi a arătat deplină încredere în chemarea mea. Mergeam ades la ea şi niciodată n-am

plecat de acolo cu mâna goală. Îi datorez multe binecuvântări şi recunoştinţă faţă de felul cum a fost folosită de Domnul pentru a mă abate de la unele ispite subtile. Ea a fost de asemenea un model pentru mine, prin blândeţea şi sfinţenia sa.

Tot atunci l-am cunoscut în casa Olguţei pe fratele Caraman, un sfânt al lui Dumnezeu, consacrat în totalitate Lui, nefiind vreodată căsătorit. Pururi proaspăt, îţi dădea impresia că doar ce a coborât de la izvorul lui Dumnezeu. Şi el avea să sufere, datorită râvnei sale de pe ogorul Evangheliei, multă prigoană din partea autorităţilor ateiste care voiau oameni noi, dar fără Hristos. Dar fratele avea în el duhul biruinţei lui Hristos şi-L are.

CAP. XXII

I S P I te A S C U N S E în L U C R A R E A D O M nu L U I

Cum eram decisă să nu mă căsătoresc vreodată, mai ales din pricina bolii mele, care nu-mi permitea o viaţă de căsnicie, după ce m-am întors la Domnul, mai ales atunci, problema de a avea şi eu un prieten, ca toate fetele de vârsta mea nici nu se punea. Aceasta nu înseamnă că nu am fost ispitita în inima mea cu sentimentul unei lipse, mai ales când mergeam la nunţi şi se predica aproape fără excepţie din versetul: „Domnul Dumnezeu a zis: – Nu este bine ca omul să fie singur!”. Cu toate acestea, în mine nu locuia sentimentul că mi-ar lipsi ceva, că întâlnirea cu Mântuitorul meu nu m-ar fi împlinit întru totul.

La Biserica din Basarab, predicau uneori seminariştii. Era practica lor iar eu nu prea făceam atunci diferenţa între un pastor ca fratele Tunea şi un seminarist. Am observat privirile ceva mai insistente ale unuia din ei, un băiat mărunt, gras, cu păr negru, buclat şi cu ochi verzi şi nu i-am dat prea mare importanţă. Îl voi numi Vinicius, după cum îi plăcea să-şi spună. Într-o duminică seară, ieşind de la adunare, Gabi m-a condus la preventoriul de la şosea, pe jos. Era o seară nefiresc de caldă, de sfârşit de martie. El mergea în urma mea, împreună cu un coleg. Flatată şi intrigată în acelaşi timp de acest comportament, m-am întors spre el:

— Doriţi ceva de la noi?

— Eu? Sandule, doreşti ceva de la domnişoarele? a încercat el să

o dea pe glumă. L-am fulgerat cu o privire ca o sentinţă şi atunci, îmblânzit, s-a apropiat de mine. Gabi m-a lăsat cu el. N-aş fi bănuit că putea exista un seminarist, un viitor pastor care să găzduiască gânduri cum erau ale lui. Era exact tipul damnatului, râzând de pocăinţă şi de Har. Avea de gând să-şi pună capăt zilelor. Logodit cu o fată credincioasă din satul său bănăţean, peste trei luni avea să termine seminarul teologic baptist, să se căsătorească şi să înceapă lucrarea pentru care se pregătise atât, dar în el erau lupte sfâșietoare. Credeam că nu întâmplător și-a deschis sufletul în faţa mea şi n-am rezistat să nu-i întind colacul de salvare. Aşa că am acceptat să merg cu el, când, într-o seară, m-a căutat la preventoriu. Ne-am dus în Herăstrău. Era o luptă foarte dură. Mă îngrozeam să-l aud spunând, ori de câte ori îi vorbeam de Dumnezeu:

— Voi, creştinii… Mila voastră creştină… Pe voi vă iartă Hristos al vostru… cu un râs răutăcios, care nu părea să fie omenesc.

Auzindu-l vorbind astfel, m-am ridicat hotărâtă să plec, înţelegând că stăteam de vorbă cu un om pe care nu-l puteam salva împotriva voinţei sale.

Atunci a făcut un gest desperat: şi-a scos jacheta groasă de pe el – era o seară foarte friguroasă, cu vânt – şi mi-a spus că stă aşa până dimineaţă, dacă plec. Apoi, că se aruncă în apă. Am rămas. Atunci mi-a spus că moartea lui e inevitabilă. Ca în vacanţa de primăvară se va purta urât cu ai săi şi că apoi îţi va pune capăt zilelor, căutând să nu lase-n urmă regrete. M-a întrebat de când îl cunosc şi i-am spus că de când a predicat în Basarab. Atunci, el s-a ridicat în picioare şi mi-a spus cu glas solemn:

— Ei bine, eu te cunosc de douăzeci de ani. De atâta timp aştept eu clipa aceasta… Ştia poezii de dragoste şi mi le recita, iar eu simţeam că altceva decât voisem se înfiripa între mine şi tânărul acela nefericit, care îşi deschidea tainiţa inimii în faţa mea. Mi-a cunoscut punctul sensibil, poezia, mai bine decât l-am putut eu vreodată cunoaşte pe al lui. Am crezut că Dumnezeu mi l-a scos în cale, pentru a-l întoarce la El şi pentru a-i fi tovarăşă de misiune prin căsătorie. Dar n-am vrut să cedez sentimentelor mele, spunându-i că, dacă vrea să ne mai întâlnim, să-mi promită că se va ruga cu mine. A rămas să vină a doua zi. A venit când obosisem să-l aştept, pe la ora nouă seara. Eram destul de supărată pe acest gest. Dar m-am dus, totuşi, cu el. Am făcut câţiva paşi la Şosea, apoi ne-am întors în parcul „Barbu Delavrancea”, de lângă

cămin. Atunci s-a rugat cu mine, cerând îndurarea Domnului peste el. Peste încă o zi, îl duceam la Basarab, pentru a continua lucrarea de împăcare a lui, cu Dumnezeu. N-a vrut să intre şi mi-a citat din Eminescu:

„Ea un înger ce se roagă – El un demon ce visează…”

Cu greu a intrat. M-am rugat întâi eu, apoi el, într-o revărsare tulburătoare a inimii. O, cât eram de fericită că am smuls un suflet din iad! apoi am plecat în parc, în acel început de aprilie, când se împlinea un an de când mă întâlnise Mântuitorul şi pe mine, iar acum conduceam eu pe un altul la El. Am cântat împreună: „M-am depărtat de Dumnezeu/ Azi vin acasă…” şi alte cântări, în liniştea netulburată, plini de bucuria lui Dumnezeu.

Aşa a plecat în vacanţa de Paşti acasă, într-un sat de lângă Arad, hotărât să trăiască o viaţă nouă. Păstrez câteva scrisori de-ale lui, în care e redat, pas cu pas, drumul spre descoperirea lui Dumnezeu. Una din acestea mi-a inspirat poezia „Spre Emaus”. Iată fragmentul scrisorii:

„Am căutat să citesc ceva, pentru inspiraţie. Am deschis la cei doi ucenici în drumul Emausului, cărora li. Se arată Iisus, mergând cu ei. Când am ajuns la acest pasaj, plângeam. Fratele (n.: care era cu el în lucrare) nu înţelegea ce se petrece cu mine. I-am spus:

— Frate, ştii dumneata ce înseamnă să mergi alături cu Iisus, pe cale, ca aceşti doi ucenici, şi să nu-L cunoşti? Să ai Biblia în mână, s-o predici şi să nu-L simţi, să ai pe ochi solzii necunoaşterii, pâcla îndoielii?

L-am văzut cum pleacă capul, cum ochii i se împăienjenesc şi cum apoi lacrimile-i curg. Mi-a spus:

— Negreşit, frate, mata ai trăit asemenea stări. Altfel, de unde puterea de a vedea aşa de plastic adâncul durerii, amărăciunea regretului că poate cineva umbla cu El şi să nu-L cunoască?

Nu mai vorbesc despre predicile de evanghelizare, în care pacea grăită de Cel înviat m-a făcut să-L pot zugrăvi în aşa fel, încât unul din cei mai zeflemişti dintre copiii fraţilor, neconvertit, a venit să-mi spună ieri, la adunare, că încă niciodată nu s-a simţit cum s-a simţit de Paşti, la adunare – Îmi făcea impresia, îmi spunea el, că Domnul însuşi a venit între noi…”

Dar, deşi plecase să pună lucrurile la punct şi cu logodnica lui pe

care, spunea el, n-o iubea, aceasta abia atunci l-a îndrăgit cu adevărat, văzând schimbarea din el. Scrisoarea continua cu veşnicele lui dileme şi, bineînţeles, cu o tulburătoare declaraţie de dragoste pentru mine.

Sosit în Bucureşti, a început să mă caute, ne întâlneam frecvent, iar eu începusem să-l tratez ca pe un copil al lui Dumnezeu. În acelaşi timp, înţelegeam că starea lui era încă tulbure şi n-a trecut mult până când mi-am dat seama că mă ducea cu vorba, că toată credinţa lui fusese un foc de paie. Dar era mai, apoi iunie, teii de la Şosea erau în floare, iar broaştele din lacul Herăstrău dădeau un concert de poveste sub clarul de lună al acelor nopţi. Nu ne mai rugam, pentru că focul din el se stinsese, iar eu îmi cam pierdusem autoritatea spirituală asupra lui. Nu mai venea să mă caute, iar apoi, când venea, născocea tot felul de poveşti. Alteori scotea din buzunar un pachet de ţigări şi fuma de-adevăratelea, ca să mă exaspereze. Era un continuu chin pentru mine să fiu într-o prietenie cu el, bazată numai pe ipotezele mele, căci el era tot mai ambiguu în explicaţiile sale. Şi nu mă puteam hotărî să curm această poveste. Gabi îmi ilustrase această stare de despărţire dintre doi, foarte sugestiv. Era ca şi cu tăierea unui pui. E o cruzime să-l tai încetul cu încetul. Aşa era cu mine. El juca faţă de mine rolul celui îndrăgostit, cum spunea el, de-o „steauă de pe cer", dar ursit să nu ajungă niciodată atât de sus. Era greu pentru mine să nu fiu captivată de iubirea lui chinuitoare, căci îl credeam, voind să-l salvez sieşi şi damnării sale.

Se apropia ziua plecării sale definitive şi nimic nu era clar între noi. Cu o zi înaintea acesteia, m-a căutat să stea de vorbă cu mine pentru ultima oară. M-a asigurat că logodna a desfăcut-o demult, dar că nu se poate căsători cu mine, pentru că mă diviniza. Dar ce mă durea cel mai tare era că pleca nemântuit, după ce gustase harul mântuitor. Mă învinuiam singură că luasem locul lui Dumnezeu în inima lui, că nu fusesem mai categorică. La despărţire, i-am spus să nu uite că jertfa Domnului Iisus e valabilă şi pentru el şi că, pe cel ce vine la El, Mântuitorul nu-l alungă. Apoi ne-am făcut semne cu mâna, până când a dat colţul.

Şi acesta ar fi fost epilogul, dacă a doua zi, voind să mă duc la Gabi să ne rugăm împreună, n-aş fi luat, în loc de tramvaiul 19, tramvaiul 3. Abia pe la Calea Griviţei mi-am dat seama că m-am urcat în cel ce mă ducea la Seminar şi atunci am coborât la „Virgiliu". Nu se aştepta să mă vadă. Se odihnea înainte de plecare. I-am spus că sunt

convinsă că Domnul m-a trimis la el şi l-am determinat să se roage, încredinţându-şi viitorul în mâna Lui.

Pe când prezenţa dulce a Duhului lui Dumnezeu îmi confirma că El e cu mine, cineva l-a strigat la telefon. Uşa a rămas deschisă, telefonul era la un etaj inferior, chiar pe coridor, iar el vorbea tare, căci nu era bine auzit. Nu-mi venea să-mi cred urechilor. A trebuit să recunoască tot adevărul:

— Era ea... N-am avut puterea să-ţi spun... Mă căsătoresc... Iartă-mă...

Eu l-am privit şi, uitându-mă la el, am deschis uşa şi am plecat. Tramvaiul în care m-am urcat la voia întâmplării mă ducea în Apolodor, la Gabi, unde nu voiam decât să mă prăbuşesc înaintea Domnului meu şi să-L întreb de ce a îngăduit să fiu înşelată atât de rău, când eu voisem să fac o lucrare pentru El. Căci eu nu-l crezusem pe prietenul său, Sandu, când îmi spusese că Vinicius se legase faţă de ei că mă va cuceri, oricât de credincioasă păream eu a fi în ochii lor. Fusesem victima unui pariu şi Domnul nu mă ferise. Nu rămăsesem întotdeauna Lygia Callina cea din „Quo vadis”. Eram atât de amărâtă, că nu-mi puteam stăpâni lacrimile. Noroc că ploua şi cine mă privea plângând credea că pe obrajii mei curg picături de ploaie.

Ajunsă la Gabi, am găsit-o învăţând în pat, cu un lighenaş de plastic, plin cu cireşe mari, pietroase, lângă ea. Am cerut o batistă şi deodată am izbucnit într-un plâns deznădăjduit, plânsul celui care a investit mult şi a dat faliment. Gabi a început să cânte cântarea:

„Din strâmtorări, în bucurii.
Alerg, Doamne, la Tine.
Cine m-ar putea despărţi
De Tine, o, Iisuse...!?
Alerg, Doamne, alerg, Doamne.
Numai la Tine doresc.
Alerg, Doamne, alerg, Doamne.
Dă-mi odihna, Iisuse!

Eu plângeam în hohote, prăbuşită în genunchi, înaintea patului, pentru trădarea sentimentelor mele. Şi nu puteam să mă rog, aşa că Gabi a continuat să cânte. Dar nu-L puteam lăsa la infinit pe Domnul să mă aştepte şi am încercat să mă rog. I-am chemat Numele lui de Mântuitor şi am stat aşa, aşteptându-L. Şi deodată, într-o străfulgerare,

am înţeles că Domnul S-a slujit de mine să-i arate acestui tânăr mântuirea, dar că el a lepădat-o şi de aceea îl înlătura din calea mea. Felul în care aflasem crudul adevăr al duplicităţii sale era dureros, dar necesar, pentru ca să pot tăia legăturile. În timpul rugăciunii, mi-am dat seama că-mi secase izvorul lacrimilor şi, cu el o dată, amărăciunea, întristarea mea prefăcându-se în bucurie! Am experimentat atunci, în clipele acelea, acest lucru. Lacrimile mele erau acum lacrimi de fericire pentru siguranţa mântuirii mele. I-am cerut Domnului să nu mai vină la mine niciodată regretul. I-am cerut să mă îmbrace în continuare cu Duhul Său pentru a-L servi cu mai mult folos. Acum cântam cu Gabi cântări de biruinţă!

Minunea constă în faptul că mi s-a topit durerea până-ntr-atât, încât nici măcar nu mi-am mai adus aminte de ea. Credincios promisiunilor Sale, Domnul îmi ridicase povara şi-mi luase şi sentimentul dragostei înşelate.

O singură dată mi-a mai sângerat inima. Eram la San Petru, când am primit o scrisoare de la Sandu care-mi scria că, la o lună după despărţirea mea de Vinicius, acesta se căsătorise. M-am dus pe munte şi m-am simţit foarte tristă. Dar pe un munte stătuse şi Avraam, când era gata să-şi aducă jertfă fiul, unicul fiu. Nu merita comparaţie! M-am uitat la cer, la norii albi, puri, strălucitori şi am recitat Psalmul 8: „Ce este omul, ca să te gândeşti la el şi fiul omului, ca să-l iei în seamă…?"

În timp, am aflat că el a căzut scandalos, că se îmbată, vorbeşte urât, nu-şi iubeşte copiii şi că e o cruce pentru soţia lui credincioasă. M-am rugat pentru el, dar mi s-a întărit de atunci convingerea că pentru „cei ce au fost luminaţi odată şi au gustat darul ceresc şi s-au făcut părtaşi Duhului Sfânt şi au gustat Cuvântul cel bun al lui Dumnezeru şi puterile veacului viitor şi care totuşi au căzut, este cu neputinţă să fie înnoiţi iarăşi şi aduşi la pocăinţă, fiindcă ei răstignesc din nou pentru ei, pe Fiul lui Dumnezeu şi-L dau să fie batjocorit". (Evrei 6: 4 – 6)

Cap. XXIII

P E C O A M A V A L U L U I

Luna iulie a vacanţei mele din vara anului 1960 am folosit-o pentru a-i determina pe tinerii din Brăila să fie serioşi cu credinţa lor.

Organizam programe de tineret centrate pe un subiect. Cântările, poeziile şi predica trebuiau să se încadreze acestuia, ceea ce a contribuit la creşterea spirituală a tinerilor care au adus un nou şuvoi de viaţă în Biserică.

În vara anului 1961, m-am simţit epuizată. Uneori nu puteam face nimic. Atâta consum nervos îmi crea uneori stări de apatie, iar mai târziu de depresie nervoasă. Toţi cei pe care-i condusesem la Domnul şi erau în preajma mea veneau la mine şi mă încărcau cu feluritele lor poveri. Nina venea la mine şi-mi reproducea cu fidelitate, timp de ore întregi, replicile dintre ea şi iubitul ei. Se mira cum de pot eu îi atât de calmă. În realitate, începeam să nu mai fiu. Numai Domnul a putut purta poverile oamenilor fără să se contamineze. Pentru mine, însă, era prea mult. Mă pomeneam că gândesc uneori gândurile lor, mă simţeam apăsată, nu mai aveam duh de rugăciune. În plus, slăbisem mult şi nu mai puteam mânca.

Cum trăisem încă o decepţie puternică, în care investisem multă energie a trebuit să mă internez într-un alt spital, tot studenţesc, la „Popov". Mi-au descoperit o boală de digestie, pe care o bănuiau a fi de natura TBC. Analizele nu confirmau bănuiala medicilor, dar nici n-au adus vreo lumină. În realitate, eram obosită fizic, nervos şi psihic.

Aş fi avut nevoie de cineva care să mă viziteze, în puterea Duhului Sfânt şi să mă îmbărbăteze, aşa cum eu i-am îmbărbătat pe atâţia. Aş fi vrut un Cuvânt al Domnului Iisus Hristos, din acelea care puteau chema morţii la viaţă. Şi nu venea. Ştiam că suferinţa mea era fiindcă mă depărtasem de Domnul. Dar una e să ştii că eşti într-un hăţiş şi alta e să şi ieşi din el. Diagnosticul nu implică şi vindecarea.

Atunci, mi-a dat cineva „Gânduri asupra Exodului" de C H.M. Când am citit cum marele preot purta pe inimă şi pe umeri numele celor douăsprezece seminţii ale lui Israel, săpate în tot atâtea pietre scumpe, a venit Lumina peste sufletul meu chinuit. Mici sau mari, vrednice sau nevrednice, acestea erau purtate „înaintea Domnului", pentru că Aaron era înaintea Domnului, în Locul Sfânt. Cât de natural! Cât de simplu era totul! Lumina din sfeşnicul de aur cu şapte braţe sculptate cu măiestrie cădea peste pietrele acelea, făcându-le să strălucească înaintea Domnului. Nu puteau rămâne neobservate. Cine ar fi putut străbate în locul sfânt, să ridice de pe inima lui Aaron numele unei singure seminţii a lui Israel!? Ele erau în afara atingerii oricărui vrăjmaş, dincolo de orice înrâurire rea. Ca Mare Preot,

Domnul Iisus mijlocea pentru mine chiar în Locul Preasfânt din Tabernacolul de Sus, nu în „umbra” acestora, cea făcută de mâini omeneşti. Eu eram în Hristos, în semnul cuielor Sale. Eram acolo şi nimeni nu mă putea smulge din El, aşa cum nimeni nu-I putea tăgădui cicatricele. Nu era ca şi cum I-ar fi scris Tatălui despre mine aşteptând soluţionarea. Cât El era Mijlocitor, eu eram în palmele Domnului, direct sub ochii Celui Ce vede totul. M-am ridicat cu forţe noi, am fost externată, m-am dus acasă şi, în urma unui regim serios, mi-am recăpătat sănătatea şi pofta de mâncare. Dar am amânat din nou anul universitar şi m-am înscris din nou în anul al treilea, 1961/1962.

Dar doctorul Dinu, care fusese contactat de către medicii internişti de la spitalul „Popov”, mi-a făcut internarea în spitalul din strada Sfânta Ecaterina, suspectându-mă că acea ileită terminală a mea ar putea fi de natură T.B.C. aşa că, începând cu marţi, 3 octombrie, 1961, m-am aflat acolo unde mi se formase conştiinţa şi unde mă căutase şi mă găsise Dumnezeu. M-am bucurat, de parcă aş fi fost în Rai. Am retrăit, pe banca din curtea interioară a clădirii cele dintâi bucurii. Aceasta a fost pentru mine o dorită retragere în pustie, de care aveam nevoie, pentru reconfortare spirituală. Atunci am citit cartea lui S.D. Gordon, „Fără luptă nu-i cunună”. Am fost pe deplin vindecată de rănile sufleteşti pe care le acumulasem în timp şi la a căror acutizare contribuise o cumplită decepţie.

Cum putusem să cred că lumina poate trăi în părtăşie cu întunericul? În loc să luminez eu în întuneric, lumina mea bătea spre stingere. Era un fapt dovedit puternic cu înseşi stările mele duhovniceşti.

Prietenele mele, Gabi şi Lia, se aflau sub influenţa unui pastor de o spiritualitate foarte rafinată, care susţinea că un credincios nu poate cădea, orice ar face, pentru că „Lumina luminează în întuneric şi întunericul n-a biruit-o”. Aşa că, atunci când eram pe punctul de a mă îndrăgosti, ele mă încurajau, spunându-mi că nimic nu poate stinge lumina mea şi că dragostea e de la Dumnezeu, prin urmare, trebuie acceptată. Or, tocmai aceste idei mă secătuiau pe mine, căci nu eram atât de coaptă, încât să-mi dau seama că ideile care dădeau undă verde firii pământeşti nu vin de la Domnul. Eu însă, nu făceam delimitare în această dihotomie: duh – fire pământească. Credeam că firea mea era înghiţită de duhul meu cel mântuit. De aceea, cartea pe care o citeam mă scotea din hăţişul acestor gânduri şi trăiri confuze, dezvăluindu-mi

strategia subtilă a vrăjmaşului.

Mai târziu, acel pastor avea să cadă într-un păcat care a provocat mari pagube lucrării lui Dumnezeu, susţinând ideea poligamiei ca îngăduită tocmai celor mântuiţi.

La spital, stăteam în cameră cu o fată oarbă, Matilda, de o frumuseţe carnală şi care nu suferea de complexul infirmităţii sale, dimpotrivă, şi-o fructifica din plin. Am stat mult de vorbă cu ea, dar pe ea nu o interesa prea mult problema mântuirii sufletului.

După două luni de şedere în spital, am primit două luni de concediu medical, pentru întărire, pe care le-am petrecut la Brăila, unde am stat de pe 13 decembrie 1961 pana pe 12 februarie 1962.

Aici m-am ocupat de tineret, am ajutat corul, am făcut programe spirituale, de tineret. Pastorul le spusese tinerilor să aibă încredere în mine şi mă iubeau toţi, după cum îi iubeam şi eu. Acasă, studiam viaţa prorocului Ilie. Începusem studiul în nişte dureri îngrozitoare, de măsele, dar, când am citit episodul căderii focului din cer peste jertfa lui Ilie, m-am umplut de o bucurie mare, care mi-a mistuit acele dureri.

Vedeam în faţa ochilor mei o scenă din copilărie, care îmi rămăsese întipărită în minte. Mama se chinuia să aprindă focul în godinul nostru de tuci, de la bucătărie. Pusese vreascuri subţiri, dar erau de afară şi erau umede şi nu se aprindeau. A pus ziare printre ele şi acestea nu aveau tăria să aprindă lemnele. Atunci, a turnat gaz. Au luat foc cu o vâlvătaie puternică, dar s-au stins repede. O vedeam pe mama, îngenuncheată înaintea sobei şi făcând vânt cu o bucată de carton. Până la urmă, a mers.

Nici unui om normal nu i-ar fi trecut prin cap să scalde lemnele în apă, înainte de a le aprinde, cum făcuse Ilie. Dar El Îl invocase pe Dumnezeul imposibilului să-şi manifeste prezenţa în faţa unui popor derutat de falşii proroci. Îi pusese piedici de netrecut. Aşa se explică reacţia poporului care s-a aruncat cu faţa la pământ înaintea unui Dumnezeu Atotputernic Care-i iubise pe strămoşii lor şi care săvârşise în mijlocul lor semne şi minuni. Şi Acestui Dumnezeu Atotputernic eu Îi spuneam „Tată”! Nici Ilie nu-I spunea aşa.

Tinerilor din Brăila care nu puneau preţ pe lecţii, le-am spus că şi lecţiile trebuie să şi le facă aşa, „ca pentru Domnul”. De atunci, îi întrebăm despre note şi trebuiau să înveţe bine, ca să-mi raporteze note bune.

După adunare mergeam în „Monument”, unde ne împărtăşeam

experienţe cu Domnul şi ne întăream unii pe alţii în a sluji fără compromis, Domnului. Şi i-am mai învăţat ceva: să privească în jur frumosul. Într-o noapte de ianuarie, tinerii mă conduseseră acasă. Ne-am oprit puţin, pe drumul de la linia de tramvai spre şoseaua Viziru, lângă parcul natural căruia brăilenii îi spun „Monument”. Ninsese. Sub strălucirea lunii albastre parcă, totul din jur părea un tărâm de basm. În atâta frumuseţe, i-am rugat pe tineri să mulţumească Domnului Creator. De atunci, ei au învăţat să-l mulţumească Domnului pentru frumuseţea naturii – opera mâinilor lui Dumnezeu.

O scumpă prietenie s-a legat între mine şi Virgil S., un băiat de liceu care nu se gândise niciodată până atunci că Dumnezeu e mai mult decât mersul la adunare, rugăciune, citirea Bibliei. Că Dumnezeu îşi face sălaş în inima umană, într-o sublimă părtăşie cu creaţia Sa. Scria poezii, cânta şi compunea cântări la diferite instrumente, era dotat cu inteligenţă şi subtilitate, la care se adăuga şi simţul umorului. Curând şi-a deschis inima pentru Domnul. Prietenia noastră era cimentată pe Dumnezeu. Şi Virgil s-a născut din nou. Noi semănam foarte mult. Eram atentă ca nu cumva el să-şi facă un idol din mine şi vegheam cu grijă în această privinţă. Scrisorile pe care i le scriam apoi erau pline de încurajări în a umbla „după chipul care s-a arătat pe munte”. Dar numai o inimă de mamă, speriată ca nu cumva o tânără cu cinci ani mai mare decât el să pună ochii pe băiatul ei, a putut citi printre rânduri altceva. Scrisorile mele au fost date pastorului care n-a văzut ceea ce a văzut mama, dar m-a sfătuit, totuşi, să fiu mai rezervată cu băiatul. Răstălmăcirile acestea au provocat multă amărăciune de ambele părţi şi au dus la stingerea acestei prietenii. Din fericire, el a rămas născut din nou şi a început o lucrare printre tineri, în puterea Domnului.

Ce m-a durut pe mine, însă, a fost atitudinea unchiului său, renumit profesor la Seminarul Teologic Baptist, care avea să mă cheme şi să-mi vorbească dur, ca unei femei depravate, că alerg după tineri să-i zăpăcesc, asemenea femeii din Proverbe capitolul 7, care ademeneşte bărbaţii cu pretextul religiei (vers. 14 şi 25). Ani de zile am suferit din cauza acestei jigniri şi nu ştiu dacă vreodată fratele şi-a dat seama cât de nedrept a procedat cu un copil al Domnului, el, care era pastor în primul rând şi dacă s-a pocăit de acest gest. Îmi venea să intru în pământ şi, când deschideam gura să spun ceva, mă repezea într-un mod incalificabil. Soţia sa, fiică de pastor şi ea, îi ţinea isonul. Vai, comportarea lor faţă de mine a fost un păcat, căci chiar aţa să fi

fost eu, ei ar fi trebuit să mă îndrume pe calea cea dreaptă, nu să mă dărâme. Ajunsesem să mă întreb dacă vreodată îl cunoscusem pe Dumnezeu, dacă nu cumva idealizasem credinţa aceasta şi pe pastorii baptişti. Sufletul meu sângera. Pur şi simplu m-am îndoit de propria mea mântuire.

Dar important era cum mă găseşte Dumnezeu, ce caracterizare îmi făcea El. Din această experienţă care, vai! n-a fost singulară, aveam să scriu mai târziu, poezia „Confesiune".

Prin încercări şi suferinţe multe.
Ce-adeseori mi Te-au învăluit.
Eu Te-am urmat în viaţă sus, pe munte
Şi chipul Tău, zărindu-L, Te-am iubit.

În umbletu-mi, i-am întărit pe alţii.
Tot sufletul mi-am pus, ca să-i mângâi.
Greşit m-au înţeles adesea fraţii.
Răstălmăcindu-mi dragostea dintâi.

Ştiu, n-or să mă-nţeleagă toţi, vreodată.
Nici cel de care sunt legată-n veci.
Nici cei mai scumpi prieteni, n-or să poată.
Dar Tu… şi în greşeli mă înţelegi.

De-aceea-n Tine am credinţa vie
Că azi, când din iubire Te urmez.
E pentru Tine-atâta bucurie.
Că Ţi-este drag din cer să mă veghezi.

Şi când în slava slăvilor divine
Mi s-or deschide ochii, în sfârşit.
Atunci… mărturisi-vă pentru mine
Iubirea Ta, întoarsă înmiit.

Mă vei lua atunci, duios, de mână.
Ca pe-o mireasă dusă la altar…
Tu însuţi îmi vei pune-acea cunună.
Ducându-mă la Tronul Tău, de Har

Şi-acolo, când năframa-mi va fi trasă.
Când voi privi la chipul Tău sublim.
Voi şti că, spre vecia glorioasă.
Am suferit în viaţă prea puţin…

Peste ani, după ce valurile s-au liniştit, am regăsit în Virgil un frate scump, sincer, recunoscător Domnului pentru dragostea aceea curată, care l-a condus către Dumnezeul viu, adevărat, mai presus de orice confesiune religioasă.

În noua grupă, unui coleg începuse să-i placă de mine. Era poet, nu prea vorbea cu nimeni, având o fire ciudată. În loc să mă flateze, această iubire mă speria, pentru că mă simţeam asediată. Am încercat să-i deschid ochii asupra stării mele fizice, dar nu l-am îndepărtat. I-am vorbit atunci de Dumnezeu și, în loc să-l îndepărtez, aceasta m-a făcut să cresc în ochii lui. Ar fi acceptat orice, numai să-l iubesc. Adevărul e că eu însămi eram impresionată să mă ştiu idolatrizată în felul acesta şi-mi pusesem de gând să mă ocup de sufletul său. Dar Filip a avut un vis din partea Domnului: Tocmai intram într-o adunare, când un ins negru la faţă, mă trăgea de mână să nu intru. Afară era întuneric dens și spre întuneric mă trăgea el.

— Te pun răspunzător faţă de sufletul Tatianei, i-a spus o voce.

Cu prima ocazie, Filip m-a luat lângă el şi m-a întrebat ce mai fac, cum am mai crescut duhovniceşte. Eu i-am spus şi de colegul poet şi de faptul că cred că Domnul m-a ales să-i vestesc calea Domnului. Filip m-a întrebat cum arată la faţă şi, când i l-am descris, mi-a istorisit visul. Acesta m-a impresionat dar luptam eu însămi cu mine, pentru că nu mi se părea creştinesc gestul de a respinge brutal un suflet pentru care a murit Domnul Iisus în timp ce Filip aproape că mă soma s-o fac. Devenise o problemă pentru mine iar când băiatul mi-a spus că are un bunic la care ţine enorm şi care este credincios ca mine, am simţit că trebuie să merg în satul său, de lângă Târgovişte, Bezdead. Aici, Domnul m-a folosit pentru trezirea tineretului adunării. Peste mai bine de douăzeci de ani, aveam să fiu recunoscută, într-o părtăşie de familii, în Mediaş, de una din fetele care mă întâlnise atunci, Viorica P. Ce mult m-au întărit cuvintele ei:

— Văd că Domnul v-a păstrat la fel, în lucrarea Sa pentru El.

Pentru mine, ce mi-aţi spus atunci, în 1962, a însemnat cotitura vieţii mele.

De Aurelian, care făcea adevărate crize de gelozie, nu aveam să scap aşa de uşor. Într-o zi, l-am dus la fratele Staneschi, în strada Berzei. El i-a spus că eu sunt o fată credincioasă, dar se îndoieşte că el e sincer cu Domnul, că mai degrabă îl iubeşte pentru că Dumnezeu e însăşi raţiunea mea de a fi. Apoi am rămas singură cu fratele. Discuţia cu el a fost dură, dar dreaptă. El m-a sfătuit să nu mă joc cu libertatea duhului şi s-o rup cu acest băiat, pentru că Domnul m-a ales pentru lucrarea Sa, dar el mă poate trage înapoi. Nu cunoştea cazuri în care partenerul să fie atras la Dumnezeu după căsătorie, dar invers, din păcate, cunoştea multe cazuri. Insistenţa fratelui Staneschi a fost ca un duş rece, dar binefăcător, pentru care i-am rămas îndatorată. Filip şi Olguţa tremurau pentru mine şi se rugau. Practic, eu nu ţineam la acest băiat, dar nu voiam să-l rănesc. Nu-i permisesem intimităţi. Mergea la adunare, dar stătea acolo cu fruntea sus, ca o provocare aruncată lui Dumnezeu. Nu făcuse pasul predării şi nici nu l-ar fi putut face, întrucât Dumnezeul lui era marele lui talent literar. Mă silea, pur şi simplu, să mă logodesc cu el. Am jucat totul pe o carte şi-l mulţumesc Domnului că m-a sprijinit. Am pus un semn de comun acord: Dacă această logodnă e după voia Lui, a doua zi, când vom merge la „Bijuteria”, să găsim verighete pe măsura noastră; dacă nu, înseamnă că nu e voia Lui să ne logodim. Când i-am spus fratelui Staneschi acest lucru, s-a speriat. Dar eu m-am rugat în seara dinainte serios şi am primit încredinţarea că rugăciunea mi-a fost ascultată.

La „Bijuteria” nu aveau verighete deloc. A insistat să mergem în altă parte. Nici în altă parte nu am găsit. Acesta a fost prilejul de a mă despărţi de el şi pentru el de a-şi lua gândul de la mine.

În tot acest timp, Dumnezeu îmi pregătea un soţ.

Cap. XXIV

„M – A M Î M B O G A Ţ I T C U U N O M!”

Aşa scriam în jurnalul meu, marţi 5 iunie 1962: „Am descoperit un om! M-am îmbogăţit cu un om!” Iar mai încolo: „Mi-e dor de un cămin curat, frumos, alb, cu Cerul deasupra. E rău? E bine? E după voia Domnului? Nu mi-am găsit încă omul. Îl aştept cu ochii „aţintiţi la

Căpetenia desăvârşirii” mele. Îl aştept cu genunchii plecaţi smeriţi la pământ”.

— Nu cred că mă voi căsători vreodată, Olguţa, mă destăinuiam eu ades. Filip te-a găsit pe tine, să-i fii devotată, să-l cruţi, să-l ajuţi. Nu cred însă să existe bărbaţi care să înţeleagă că trebuie să treacă pe planul al doilea. Să facă ei treburi casnice, pentru că soţiile ca mine nu pot.

— Domnul îţi va pregăti bărbatul care ţi se potriveşte, un bărbat sfânt.

— Olguţa, dacă aş întâlni omul care să-L aibă pe planul întâi al vieţii lui, pe Dumnezeu, cred că aş fi în stare să-i spăl şi picioarele.

— Tu roagă-te Domnului, îmi recomanda Olguţa cu acel deosebit „r” al ei.

Pe acel om despre care notam în jurnal l-am văzut pentru prima oară la o nuntă, în Basarab. De regulă, nu mergeam la nunţi. Preferam să stau în rugăciune. Dar nu era o nuntă ca oricare, ci era chiar nunta lui Paul şi a trebuit să merg. Mă bucuram din tot sufletul pentru această pereche, pentru că Paul fusese un adevărat frate care veghease asupra mea, mă ajutase la botez, când fusesem ispitită că m-am rătăcit, la mutatul de la spital la preventoriu, la bagaje, mă conducea la adunare şi înapoi, căci seara aveam ameţeli, mă ducea şi mă aştepta la gară când plecam sau veneam, ba îmi mai dădea şi bani. Numai Dumnezeu ştie cât eram de liniştită când venea Paul. Nu m-a refuzat niciodată şi făcea binele cu o conştiinciozitate pe care n-am întâlnit-o de atunci, decât foarte rar. Uneori, eu şi Gabi îl catalogam ca fiind formalist. Dar cred că eram nedrepte cu el, pentru că numai Dumnezeu ştia ce era în inima lui, noi n-aveam această cădere. Cât despre Dora, fata cu care se căsătorea, o cunoşteam de asemenea, fiind în cercul meu duhovnicesc. Ea tocmai terminase medicina.

La nunta aceea, privirea mi-era atrasă mereu de cineva care se tot uita la mine. Un băiat nu prea înalt, cu nişte obraji bucălaţi, de fată, râdea la mine mereu, dinspre uşa laterală, larg deschisă, din partea unde erau aşezaţi fraţii. Acest lucru mă sâcâia de obicei şi m-am încruntat puţin. Dar zâmbetul lui nu s-a stins. Ce băiat caraghios! m-am gândit. Cineva, lângă mine, mi-a spus că e un seminarist din anul al doilea. Eu nu-l mai văzusem, pesemne că era repartizat la altă adunare din Bucureşti, pentru practică. La nicio săptămână, stăteam de vorbă cu el. Era din Constanţa, din Biserica pastorului C. pe care-l apreciau

atât de mult Gabi şi Lia şi se numea Nicu Cucui. El mi-a povestit încă de la început cum s-a întâlnit cu Domnul.

Se născuse în Ardeal, într-o comună pe lângă Blaj. La patru ani, a avut şi prima revelaţie divină. Într-o dimineaţă s-a sculat şi a povestit un vis. Se făcea că în flacăra lămpii mari, cu petrol, suspendată de tavan, s-a arătat Domnul Iisus Hristos. A făcut un semn cu mâna către mama lui şi aceasta s-a suit la El în lampă şi nu s-a mai văzut. Cei mari s-au mirat şi au făcut chiar glume, ba mama a încercat să interpreteze visul şi altfel:

— Vezi, Niculiţă? Dacă nu eşti cuminte şi nu m-asculţi, Domnul Iisus o să mă ia de la voi şi-o să rămâneţi singuri. Căci mai avea un frate, de nici doi ani. Mama era tânără, avea doar douăzeci şi unu de ani şi nu suferise vreodată de ceva. Se ruga cu cei doi băieţi ai ei şi-i învăţa calea Domnului. Uneori cântau împreună. Până seara, s-a îmbolnăvit şi striga că-i plesneşte capul de durere. Rudele au început să foiască prin casa lor şi, odată cu ele era povestit şi visul cel minunat care a făcut înconjurul comunei Cetatea de Baltă. A venit şi mama soacră de la Constanţa, bunica lui Nicu. Îi punea pe copii să se roage, dar inima ei s-a lipit de băiatul cel mare, care nu mai voia să doarmă, decât cu capul pe pieptul ei. Deşi nu-i sta în fire să fie tandră şi duioasă, această femeie a fost cucerită de dragostea celui dintâi nepot al ei. Avea o voce puternică şi frumoasă şi cânta, de umplea casa.

Când a venit, muribunda a rugat-o să-i cânte. Dar cum să cânţi, când casa era plină de neamurile ei, care o şi boceau?

— Mamă, cântă-mi o cântare, cântarea aia de-mi plăcea mie.

— Care cântare, tu, Marie, că nu mai ştiu.

— Cântarea aia cu timpul care se duce.

Şi bunica a început să cânte şi i s-a alăturat şi mama lui Nicu.

„Vezi cum în zbor se duce timpul!
Aşa-au trecut chiar mii de ani.
Şi noi vom trece toţi ca gândul
Făr-a lăsa urme, măcar.
Aşa se duce-o zi ca alta.
Şi toate trec în veşnicii.
În grabă vine şi sfârşitul
Întregii-acestei omeniri.
Întreaga noastră zbuciumare
Cu lupte, munci şi griji mari

Se pierd cu toate-n lumea mare
A celor slabi şi-a celor tari.
Şi-acum, de ce-ai venit pe lume
Şi-atât de mult te-ai chinuit?
Ca să sfârşeşti în groapă-n care
De viermi să fii tu nimicit?”

Era o jale sfâşietoare. O femeie în pragul morţii cânta pentru cei ce erau acolo, ca să se întoarcă la Dumnezeu Mântuitorul. A îngenuncheat pe pat cu puteri supraomeneşti şi s-a rugat cu glas tare, Celui ce-o chemase din lumina flăcării lămpii, încredinţându-l cei doi copilaşi, bărbatul plecat la război şi propriul său duh. Când a sfârşit rugăciunea, a murit.

După înmormântare, bunica se gândea la plecare. Nici prin cap nu-i trecea să se împovăreze cu creşterea celor doi orfani. Dar băiatul cel mare a înţeles că pleacă şi, în seara aceea, ultima, s-a întors cu spatele şi n-a mai vrut să-şi pună capul pe pieptul încăpător al bunicii. Bunica, însă, îi simţea suspinele. Cu greu l-a întors spre ea şi copilul a trebuit să-şi explice starea, printre suspine:

— Mama bună, matale pleci şi eu… acum, că mama s-o dus… cu cine am să mă mai rog la Domnul Iisus?

Cucerită total, bunica a pus la cale o strategie, împreună cu micuţul:

— Uite ce e, Niculiţă, eu acuma plec. Dar tu să te rogi la Domnul Iisus să te aducă la Constanţa (sic!). Şi eu o să mă rog acolo. Şi rugăciunile noastre o să ajungă la Domnul Iisus şi o să vezi c-o să te-aducă la Constanţa.

Şi Dumnezeu a auzit cele două rugăciuni. Băiatul ei, tatăl lui Nicu, era concentrat la Cobadin. Ea s-a dus la comandant şi s-a rugat de el să-l învoiască pe soldatul Cucui Niculae să plece acasă, că i-a murit nevasta şi trebuie să-i aducă copilul, ca să aibă grijă de el. Comandantul s-a lovit cu mâinile de cap:

— De asta-mi arde mie acum, bătrâno? Uite aici, ordin de luptă. Pornim chiar acum pe front.

— Domnule comandant, acolo, la el, plânge copilul fără mamă şi tată să vie aci, la mine. Dumnezeu vă va răsplăti, domnule comandant…

— Da’ nu-nţelegi, femeia lui Dumnezeu? De unde eşti mata?

— De la Cetatea de Baltă, de la…

— Şi eu is de pe-acolo. Bine, ia asta.

Şi i-a trântit o coală de hârtie să scrie o cerere şi să prezinte motivele, în scris.

— Dacă zici că eşti aşa credincioasă, ţi-o ajuta ăl de Sus.

Bunica s-a refugiat într-un colţ şi şi-a vărsat inima înaintea Domnului.

La un moment dat, a simţit că Dumnezeu a ascultat-o şi nu mai putea decât să mulţumească. Era plină de Duhul proslăvirii lui Dumnezeu. Într-un târziu, a auzit pe cineva, strigând:

— Unde-i femeia ceea cu cererea? Ţi s-a aprobat, mătuşă, dar mi-i să nu fie târziu, c-ai noştri au plecat la gară, i-a spus curierul.

Bunica n-a mai aşteptat. A pornit-o într-un suflet. În faţă, a zărit coloana de ostaşi, pierzându-se în zare. S-a dat de ştire de la rând la rând:

— Soldatul Cucui Neculai… îl cheamă mama…

Zvonul a ajuns la urechile soldatului căutat.

— Mama? Ce caută mama aici?

Când s-au întâlnit şi a aflat că are permisie de trei zile, acum, când regimentul lor pleacă pe front, a hohotit în plâns:

— Mamă, nu trei zile, nici două, un ceas, mamă, mi-ar fi fost de ajuns ca să scap de front.

Aşa a ajuns Nicu la Constanţa. Rugăciunile copilului de patru ani au pus în mişcare oştirea lui Dumnezeu care a adus biruinţa.

Adolescent fiind, nu voia să se mai roage cu mama bună, care se ruga interminabil. Făcea tot posibilul să scape şi de mersul la Biserică, de aceea ajunsese la o învoială cu ea: dimineaţa la Biserică, după amiaza la meci. Uneori scăpa şi la cinematograf.

În casa lor nu era radio. Sfatul popular le pusese difuzor. Într-o zi, bunica l-a scos şi l-a ascuns, dar firele erau acolo. Nicu a găsit o cască telefonică, pe care a conectat-o la firele din perete şi a prins postul de radio, dar mai slab. Odată, a uitat s-o deconecteze, când a plecat la şcoală. Mama bună a intrat să caute ceva şi a auzit că în cameră vorbea cineva! La început, cum nu era nimeni în cameră, s-a speriat. Nu se putea dumiri de unde veneau vocile, până când a descoperit aparatul. Seara l-a-ntâmpinat:

— Tulai, Nicule, am scăpat de satana mare şi tu vii cu satana mică?!

La adunare mergea acum tot mai rar. Avea şaptesprezece ani şi gânduri mari. Voia să dea examen de admitere la facultate, la

matematică, dar bunicii nici nu voiau să audă. Ei ţineau post să nu reuşească. Şi n-a reuşit.

Într-o zi, Dumnezeu l-a cercetat. Venise un credincios, bun prieten şi le-a povestit o intervenţie miraculoasă a lui Dumnezeu, în viaţa sa. Inima lui Nicu a fost străpunsă de Duhul Domnului şi, când au îngenuncheat să se roage, el s-a simţit atât de nevrednic de a sta în faţa sfinţeniei lui Dumnezeu, încât s-a prăbuşit înaintea Lui şi a început să-şi plângă nevrednicia. Atunci şi-a mărturisit păcatele, şi-a predat inima Domnului şi a devenit un alt om. Totul era acum schimbat. Cartea cea mai iubită a devenit Biblia, iar de la adunarea Domnului n-a mai lipsit.

Văzându-i comportarea şi râvna pentru Evanghelie, comitetul Bisericii baptiste din Constanţa i-a propus să studieze la Seminarul Teologic Baptist.

În ciuda aspectului său atât de copilăros, care te făcea să te-ndoieşti că ar fi făcut armata, acest băiat era foarte profund şi nu mi-a trebuit mult până să observ că vorbeam aceeaşi limbă duhovnicească. Nu era meşter în a cuceri fete, nu-mi recita poezii, nu căuta să mă impresioneze prin artificii. S-a trezit spunându-mi:

— Dacă Domnul ne va face harul să fie între noi mai mult decât o prietenie…

Văzând că lua în serios posibilitatea unei căsătorii, m-am simţit datoare să-i povestesc despre boala mea de plămâni, care nu-mi permitea eforturi, nici măcar pe cele normale, ale gospodăriei.

— Dacă eşti aşa de bolnavă, înseamnă că ai nevoie de un ajutor în viaţă, şi simt că Domnul mă cheamă pe mine să-ţi fiu acest ajutor.

Inutil să descriu ce-am simţit eu auzind această făgăduinţă. El a insistat să stăm înaintea Domnului cu problema unirii noastre, pentru ca Domnul să lucreze, iar nu noi.

Nicu Cucui era exact contrariul idealului meu personal, de bărbat cu care să mă căsătoresc. Nu era nici înalt, nici voinic, nici grav şi nici cel puţin mai mare decât mine. Eram de-o seamă, eu având chiar câteva luni în plus faţă de el. I-am spus odată că asta e cea mai importantă piedică.

— De ce? Unde scrie că băiatul trebuie să fie mai în vârstă decât fata?

— În Biblie, am răspuns eu, fără să mă gândesc prea bine.

— Unde anume, că eu nu-mi amintesc.

Nu-mi aminteam nici eu, dar deodată mi-am dat seama:

— Păi întâi a fost creat Adam şi apoi Eva, deci el era mai mare.

Am râs amândoi cu poftă.

Nu ne-a trebuit mult până să constatăm că aveam aceeaşi perspectivă asupra Bibliei, a vieţii veşnice, că aveam aceleaşi preferinţe, că ne plăceau aceiaşi autori. Şi pentru el, „Mizerabilii” lui Hugo era o carte de căpătâi. Şi el punea pe primul plan voia lui Dumnezeu.

Aşa am plecat la preventoriu, la San Petru, să mă refac, după examene. Pe 2 iulie eram acolo. I-am regăsit pe cei cărora le vestisem Cuvântul Domnului şi am reluat părtăşia cu ei, fie pe munte, fie la Braşov. Speram să vină şi Ani, dar ea mi-a scris că nu poate veni la munte, căci are nevoie de mare, pentru oasele ei.

Au început să mă invadeze scrisorile de la Nicu. Îmi scria în fiecare zi câte una, prin care făcea o punte nu numai între inimile noastre, dar şi între munte şi mare, pentru că eu auzeam vuietul valurilor mării, citind scrisorile din Constanţa, iar el vedea pe plaja unde-mi scria, lungit pe nisip, umbrindu-l coroanele brazilor de aici. El nu fusese la munte. Eu nu fusesem la mare. Dar, prin scrisorile noastre, ne făceam cadou unul altuia ce nu avuseserăm încă.

— De ce mi-ai scris zilnic? l-am întrebat, când ne-am întâlnit.

— Trebuia să stau de vorbă cu tine în fiecare zi.

În vara aceea, am început să mă simt rău la munte. Nu doar epuizarea de după examene, dar un rău mai adânc. Nu puteam sta în picioare, nu puteam umbla şi asta mă făcea apatică. Era ca şi când muntele îmi făcea rău. Mi se părea straniu, pentru că aerul de munte făcea parte din cura pentru vindecarea plămânilor mei care încă primeau insuflaţii cu aer. Nici doctorul de la preventoriu nu a înţeles ce poate fi, de aceea, la cererea mea, mi-a făcut, pe 18 iulie, externarea. După doar două săptămâni.

Totul a fost făcut în grabă, de parcă Domnul însuşi m-ar fi scos de acolo. Oricât m-am grăbit, am ajuns în sat, condusă de colegii care mi-au cărat bagajele, cu un sfert de oră după ora plecării autobuzului de Braşov. Dar în staţie era lume multă, căci maşina nici măcar nu sosise. Totul a mers de minune. Am ajuns la gară la timp, am găsit loc în tren, am ajuns la Bucureşti. Filip şi Olguţa m-au primit cu mare dragoste, am înnoptat la ei, după ce am fost împreună la sora Binţia. În ziua următoare am trecut şi pe la preventoriu. Acolo am întâlnit-o pe

Nina care doar ce sosise, spunându-mi că, la câteva ore după plecarea mea precipitată, sosise la preventoriu Aurelian, colegul meu de grupă. Am izbucnit într-o laudă spontană la adresa Domnului care îngăduise acel rău, ca să mă scape de un nou conflict cu acest băiat care nu se putea resemna.

Dar înainte de a pleca la Brăila, îi trimisesem lui Nicu o scrisoare senină despre starea mea fizică proastă, oarecum şi pentru ca să-şi ia gândul de la o fată bolnavă. El, însă, la primirea scrisorii mele, a intrat în camera bună, unde nu intrau decât musafirii, a îngenuncheat înaintea patului şi a întins scrisoarea înaintea Domnului, de parcă I-ar fi spus: „Citeşte-o, Doamne!” A stat astfel înaintea Lui, ca altă dată Ezechia, la năvălirea lui Sanherib (II Imp. 19: 14…). Apoi, L-a pus pe Dumnezeu la încercare, rugându-l ca, dacă e după voia Lui să se căsătorească cu mine, să mă vindece.

El a păstrat scrisoarea aceea, aşa cum le-a păstrat şi pe celelalte. Iată un fragment: „Eu mă apropii de veşnicie. Am în mine încredinţarea aceasta că voi mai avea puţin de stat printre oameni. Şi încredinţarea aceasta se întăreşte, când văd că nici vitaminele, nici odihna, nimic şi nimeni nu-mi poate reda sănătatea pierdută. Nicu, Domnul va îngriji de tine să nu suferi prea mult pentru mine…”

Sosită la Brăila, încet – încet mi-am revenit, mai ales când m-am văzut în mijlocul tinerilor din Biserică. Mai târziu, aveam să primesc un plic voluminos, expediat de Nina, cu scrisorile sosite la preventoriu de la Nicu, hotărât să-mi scrie zilnic, care s-au adăugat primelor şapte.

Cap. XXV

„L A B I N E ŞI la R A U”.

Prin scrisori ne înţelegeam de minune. Nu aveam divergenţe. Dar când ne-am întâlnit, câteva zile mai târziu la Brăila, am descoperit lucruri în care nu ne potriveam. Sărea de la una la alta, trecea cu mare uşurinţă peste lucrurile generatoare de conflicte şi, în general, îmi părea că e profitor. Pur şi simplu, imaginea din fotografie nu semăna deloc cu cea reală şi mă gândeam că m-am pripit deschizându-mi inima în faţa acestui copilandru. Stăteam înaintea Domnului, aşteptând dezlegarea de tot ce mă reţinea faţă de Nicu.

Când ceva nu-mi convenea, eu obişnuiam să tac şi trăgeam

podul. Orice ar fi spus celălalt, nu mai ajungea până la mine. Eu eram în fortăreaţa mea. Aşa se întâmpla şi în zilele acelea. În timp ce el era liber, eu nu eram. Nu mă putea ajuta certitudinea lui ca voia Domnului e să ne căsătorim. Mie îmi trebuia propria mea certitudine. Încă nu-i spusesem acel „da" fără recurs. Într-o zi, adunarea tineretului a fost la mine. Mi s-a părut că Nicu se impunea acestora, ca şi când ar fi avut asupra lor o autoritate spirituală deosebită. Am simţit că-l judec fără să am dreptate, pentru că el era sincer în această atitudine. El era în Brăila, voia să ne întâlnim şi dimineaţa şi după amiaza, iar eu nu mai ştiam ce să le spun mamei şi surorii mele, căci, deşi aveam douăzeci şi trei de ani, nu plecam în oraş fără să le cer voie. În plus, nu aveam această dezlegare să ies cu el. El nu mai vorbise cu vreo fată şi nu ştia să se poarte, iar acest lucru era încă o piedică.

Am venit cu toată seriozitatea înaintea Domnului şi i-am spus:

— Doamne, aş vrea şi n-aş vrea ca băiatul acesta să-mi fie soţ. Dar dacă Tu eşti de acord cu această căsătorie, Îţi cer un semn: Fă ca azi, la întâlnirea cu Nicu, chiar mama sau Mioara să mă trimită în oraş.

Şi în acea zi memorabilă, de miercuri 8 august 1962, când a venit de la serviciu, sora mea mi-a spus de cum a intrat pe poartă, să mă duc în oraş şi să-i cumpăr ceva care nu s-a găsit multă vreme. Mă zorea să plec mai repede, ca nu cumva să se termine produsul acela de care avea nevoie. Aceasta a fost şi ziua eliberării mele de orice reţinere de a mă întâlni cu el.

Trebuia să merg la Constanţa, pentru logodnă. Bineînţeles că nu puteam să-i spun mamei mele că mă căsătoresc cu un seminarist, viitor pastor, când mama nu visa pentru mine, decât un doctor. Nici surorii mele nu-i puteam spune. Doar Domnului. Eu primisem certitudinea că Nicu este cel ales de Domnul pentru mine, dar mama nu putea primi aşa ceva şi aş fi stricat totul. Am început să mă rog să pot ajunge la Constanţa. I-am scris pastorului C., de acolo să-mi pregătească un loc de găzduire, iar acum toate speranţele mele de răspunsul acestuia se legau. Nicu plecase la Iaşi, unde era repartizat pentru practică, dar după o săptămână urma să vină să mă ia ca să plecăm împreună la Constanţa. Sora mea îmi lucra deja un costum de plajă drăguţ, ştiind că merg la mare, cu nişte tineri credincioşi. Dar scrisoarea întârzia.

Nicu a venit într-o joi, a doua zi urmând să plecăm. Scrisoarea de la pastor, însă, nu sosise, eu nu puteam merge chiar aşa, şi în plus, nu aveam curaj să-i spun mamei că plec mâine. Orele treceau. Era

unsprezece noaptea, a doua zi la zece aveam tren, iar eu încă nu-i cerusem voie mamei. Intrasem într-o mare tulburare: dacă nu i-am spus până acum, cum să-i spun la miezul nopţii că plec? Când ea s-a dus să încuie poarta, L-am implorat pe Dumnezeu:

— Doamne, dă-mi putere! Dacă n-o fac acum, mâine e târziu.

Mama a încuiat şi uşa de la marchiză şi a intrat în cameră să se culce. Era obosită şi, când era astfel, era încruntată. Dar… acum, ori niciodată!

— Mămică…

— Ce-i?

— Mâine vreau şi eu să plec la Constanţa…

— Păi, parcă ziceai că depinde de o scrisoare.

— A venit cineva de la Constanţa şi…

— Bine, du-te! Dar să ştii că n-am bani. Îţi dau 40 de lei.

Inima mea dădea peste ea.

În noaptea aceea n-am putut adormi, aşa cum totdeauna adorm greu înaintea plecărilor din localitate. Am văzut cum apunea luna, cum s-a întunecat totul, într-un mod complet, înainte de a se ivi zorii. Dispăruse orice stea. Dar apoi, o dâră de culoare, vagă de tot, ca o părere, s-a ivit în noaptea totală. Era ca o dâră de albastru marin pe un fond negru. Se simţea o încordare în Firea nemărginită, sus şi jos. Nu se auzea nimic, nu se distingea nimic, totul era intuitiv. Această ezitare a durat câteva minute, poate, după care noaptea şi-a retras, una câte una, ostile, mai întâi pe cele de la linia orizonului, apoi pe cele din tăria cerului. Albastrul întunecat a început să-şi degradeze tuşa de culoare către albastru de cobalt, apoi către albastru de mangan şi, deodată, a început ciripitul a zeci şi zeci de păsărele care proslăveau naşterea zilei din noapte, mai înainte de a o fi văzut la chip. De unde venea imnul? Din experienţă? Din intuiţie? Din credinţă? Pentru mine, păsărelele însemnau încrederea în biruinţa luminii mai înainte de a se fi arătat în tăria cerului. Încet-încet, culorile dimineţii s-au împletit cu cele ale soarelui care-şi trimitea solii roşii pe cerul înalt, să-l aprindă.

L-am proslăvit şi eu pe Domnul şi am recitat, la fereastra deschisa în răcoarea dimineţii:

„Cerurile spun slava lui Dumnezeu şi întinderea lor vesteşte lucrarea mâinilor Lui. O zi istoriseşte alteia acest lucru, o noapte dă de ştire alteia despre El. Şi aceasta, fără vorbe, fără cuvinte al căror sunet să fie auzit: dar răsunetul lor străbate tot pământul, şi glasul lor merge

până la marginile lumii. În ceruri, El a întins un cort soarelui. Şi soarele, ca un mire care iese din odaia lui de nuntă, se aruncă în drumul lui, cu bucuria unui viteaz: răsare la un capăt al cerurilor şi îşi isprăveşte drumul la celălalt capăt; nimic nu se ascunde de căldura lui”. (Ps. 19).

M-am închinat înaintea Celui ce-mi purtase de grijă până aici. Apoi m-am rugat pentru călătoria care-mi stătea înainte. Şi pentru pasul pe care urma să-l fac. Aici îmi era cel mai teamă, din pricina firii mele aşa de sensibile. Dar m-am încredinţat în mâna Celui care îşi binecuvântează copiii „la plecare şi la venire, de acum şi până-n veac”. Mă simţeam Rebeca pornind la drum, în întâmpinarea mirelui.

Apoi am deschis Biblia pe patul înaintea căruia eram îngenuncheată. Se luminase suficient, încât să văd să citesc. Textul la care era deschisă Biblia mea pe pat mi-a confirmat o dată în plus că alegerea mea era după voia lui Dumnezeu. Era la Geneza 24, despre căsătoria lui Isaac. Versetul care mi-a atras în mod deosebit atenţia era răspunsul dat Rebecăi de către fraţii săi: „De la Domnul vine lucrul acesta; noi nu-ţi putem spune nici rău, nici bine”. (v. 50)

Am plecat cu o încredere fericită la Constanţa. Mergeam pentru prima oară la mare. Dar în tren ne cam îngrijoram, neştiind dacă aveam unde să stau. Ştiam că Dumnezeu a înmuiat inima mamei să mă lase să plec, fără să mă întrebe prea multe; ştiam că El îmi pusese înainte, încă din zori, cuvântul din Geneza. Dar îmi era greu să stau chiar cu totul liniştită, când plecam în necunoscut, cu un băiat, chiar şi credincios. Şi-atunci, ne-am amintit de rugăciunea lui Samson după o mare victorie asupra filistenilor. Din textul acesta vorbise Nicu la Brăila, cu nici două săptămâni în urmă. După acea mare biruinţă, lui Samson i-a fost sete. Dar nu era niciun izvor pe acolo, ci doar un loc stâncos. Şi el s-a rugat Dumnezeului lui Israel, astfel: „Tu ai îngăduit prin mâna robului Tău această mare izbăvire; şi acum să mor de sete şi să cad în mâinile acestor netăiaţi împrejur?” Era lipsit de sens ca Dumnezeu să-i fi dat o mare biruinţă, după care unsul Său să moară în mod stupid: nu ca un erou al lui Dumnezeu, ci de sete! Şi Dumnezeu a despicat stânca şi i-a dat apă, înviorându-i duhul. (Judec. 15: 18). Sosise timpul de a pune în practică ceea ce sufleteşte ne zidise. Aşa că am luat acest pasaj biblic ca pe o făgăduinţă şi ne-am sprijinit pe ea.

Ajunşi la Constanţa, Nicu m-a lăsat la bunicii lui şi s-a dus la pastor acasă, să vadă ce a făcut pentru cazarea mea. Nici nu se urcase bine în troleu, când se auzi strigat, de nimeni altcineva, decât de către

cel căutat:

— Ce faci? Eşti „solo”?

Uimit, Nicu i-a spus că tocmai la el se ducea, ca să-l întrebe ce a făcut cu camera. Acesta s-a mirat că n-am primit scrisoarea pe caremi-o trimisese de o săptămână şi prin care îmi comunica să vin, că am unde stă. Domnul făcuse să întârzie scrisoarea ca să învăţ să umblu prin credinţă. Trebuia ca încă de la începutul vieţii noastre în doi să învăţăm să mergem prin credinţă. Această întâmplare mi-a consolidat încrederea că Nicu era cel ales de Domnul.

Familia la care am stat era deosebită. Cu fratele Isaia G. m-am împrietenit imediat, povestindu-mi lucruri minunate despre revelarea lui Dumnezeu în viaţa sa. Ce fericire să le găsesc la Constanţa pe cele mai bune prietene ale mele, Lia şi sora ei din Galaţi! Am aranjat să mergem la plajă împreună. Uşor de spus, greu de făcut. M-am întâlnit cu ele la Cazino, dar când l-am văzut pe Nicu, am înmărmurit. Cum să stau aşa, în costum de plajă, chiar dacă unul întreg? Eu avusesem complexe o viaţă şi chiar dacă nu le-aş fi avut, tot nu puteam să mă arăt aşa. Dar Nicu a venit la mine plin de naturaleţe, m-a făcut să mă ridic în picioare şi m-a dus în mare. Eu nu mai văzusem marea decât în filme. S-a dus ca o săgeată spre larg, dar s-a întors, să mă înveţe să înot. Cum sora mea îmi împuiase capul cu poveşti despre înecaţi, am fost atât de crispată, că nu mă puteam ţine deasupra apei. A doua zi n-a mai fost atât de rău. Erau valuri line, străvezii iar eu mă bucuram de răcoarea şi de culoarea mării şi-L proslăveam pe Dumnezeu, pentru creaţia Sa.

Pe 28 august 1962 a fost logodna noastră.

În ajun, seara, simţeam nevoia să rămân singură şi să mă rog. Nu rezistam să fiu mereu printre oameni, să vorbesc, să ascult, fără să mă şi încarc prin rugăciune. Când ne-am despărţit, seara, ca să mă duc la gazda mea, îmi doream să fiu singură în toată casa. Când am văzut casa cuprinsă de întuneric, mi-am dat seama că dorinţa mi-a fost împlinită. Pur şi simplu, am stat înaintea porţii şi l-am mulţumit Domnului. Apoi am pus mâna pe clanţă. Dar poarta era încuiată. Nu se deschidea nicidecum. Dacă ar fi fost Nicu aici, ar fi sărit gardul. Ştiam că e un zăvor pe dinăuntrul porţii, dar nicio lumină nu era aprinsă pe stradă. M-am oprit din orice încercare, ca să mă gândesc. Era ilogic: să-mi doresc singurătatea, s-o am, să-l mulţumesc lui Dumnezeu, pentru ca apoi să fiu ţinută în afara binecuvântării! Nu se poate, m-am îmbărbătat singură. E o încercare a credinţei mele. Am pus din nou

mâna pe clanţă şi deodată mi-am simţit-o alunecând uşor, împreună cu zăvorul care se trăgea parcă singur. Poarta s-a deschis. Am fost atât de fericită, încât m-am predat o dată în plus în mâna atotputernică a Dumnezeului meu. Eram ca Petru căruia, când i-a deschis Îngerul Domnului poarta închisorii, credea că visează.

Logodna noastră a fost o binecuvântare şi pentru cei invitaţi, nu numai pentru noi. Încă de la plecarea de acasă, noi am fost binecuvântaţi prin felul în care ne purtase Domnul de grijă. Tot ce trebuia cumpărat s-a găsit, iar pregătirea deosebită a unor feluri de mâncare, a făcut-o un unchi de-al lui Nicu, sosit atunci la mare, tocmai din Ardeal, pentru plajă. Era un artist în arta culinară. Toate, în amănunt, erau binecuvântate. Doar verighete nu aveam, deşi ne doream foarte mult. Dar fratele Ştefanică ne-a logodit şi fără verighete.

Cunoscându-l pe pastorul din Constanţa, am învăţat de la el, pentru toată viaţa, logica credinţei. Punctul de plecare pentru această teorie a lui era în Ieremia 2: 2 – a-L urma pe Dumnezeu în cele mai nefavorabile împrejurări. Maria, sora lui Moise, a cântat, sublinia acest pastor, după despicarea Mării Roşii, după ce a văzut. Dumnezeu S-ar fi bucurat s-o audă cântând înainte de a o vedea despicată. Domnul l-a mustrat pe Toma, că I s-a închinat după ce L-a văzut. De preferat era să fi crezut, fără bază materială. „Ferice de cei ce n-au văzut şi au crezut!” Credinţa mută munţii oricăror împrejurări nefavorabile.

Iată, noi ne logodiserăm, Dumnezeu era cu noi, dar niciunul din noi nu avea cu ce întreţine o familie, fiecare locuiam la cămin şi mai aveam de învăţat, încă doi ani, fiecare. Temelia noastră era credinţa în Dumnezeu.

Aceasta m-a ajutat foarte mult, căci am avut necazuri cu un examen, la limba română contemporană, care-mi fusese echivalat, dar la care noii colegi dăduseră şi un colocviu în plus. Am apucat prin credinţă binecuvântarea că voi fi în anul al patrulea şi, în urma unui consiliu care a întrunit catedra respectivă, s-a hotărât să-mi fie echivalat şi colocviul. Aşa am trecut în anul următor, al patrulea, grupa 401.

Fratele Tunea ne-a felicitat şi a fost binevoitor faţă de noi, recomandându-ne să nu lungim prea mult logodna. El avea să se zbată mult să ne găsească o cameră, fie şi la seminar şi ne arăta o dragoste părintească, deşi nu era cu mult mai în vârstă decât noi.

Bani nu aveam mai niciodată. Ca student la seminarul baptist,

lui Nicu nu i se asigura decât cazarea şi mâncarea, banii de buzunar nefiind puşi la socoteală. Mai primea uneori ceva bani, pentru tramvai, de pe la bisericile unde predica, alteori de la unii credincioşi. În rest, nicio altă sursă. Şi atunci, de unde bucuria aceea a lui, care parcă dădea pe dinafară? Se mulţumea cu minimumul necesar existenţei şi-mi spunea că, dacă Domnul ar şti că lui îi trebuie bani mai mulţi, i-ar da. Dar Domnului Îi place ca el să depindă în totalitate de Dumnezeu. Şi totuşi, mereu venea cu câte ceva la întâlnirea cu mine, chiar dacă era un Mentosan luat cu ultimii bani, urmând să se întoarcă la seminarul din strada Berzei, pe jos. Preventoriul fiind sub ocrotirea Ministerului Sănătăţii şi deci gratuit, cum stăteam la preventoriu, eu luam bursă întreagă în mână – 315 lei. Auzisem că nu era legal să iau aceşti bani, totuşi n-am întreprins nimic spre a mă asigura că pot beneficia de bursă.

După logodnă, Nicu s-a angajat să lucreze cu o echipă de zidari, ca să cumpărăm verighete. Când i-am avut, însă, mie mi s-a imputat restituirea bursei pe cinci luni, aşa că toată truda lui Nicu a fost zadarnică. Banii pentru verighete s-au vărsat în bugetul Ministerului Sănătăţii sau al învăţământului. Noroc că mama îmi trimitea lunar 150 de lei, bani rezultaţi pe închirierea unei biete cămăruţe.

Fraţii şi surorile mă iubeau nespus. Era o soră din Biserica din Basarab, a cărei vorbire era greu de înţeles, sora Ioana Chircu, bătrână, slăbuţă, care lucra ca femeie de serviciu la Institutul Agronomic. Era atât de iubitoare! M-a rugat într-o duminică să-mi fac puţin timp pentru ea, în cursul săptămânii care urma. Eram convinsă că vrea un sfat în vreo problemă. Mai devreme de miercuri, 17 octombrie, când nu aveam seminarii, nu puteam. M-am dus la adunare, am urcat în „camera de sus" şi, până să vină sora, am stat în părtăşie cu Domnul. Am deschis Biblia la cartea lui Isaia. Capitolul 48 era un adevărat rechizitoriu pe care i-l făcea Domnul poporului Său care vedea împlinindu-se proorociile anunţate cu mult înainte şi cu toate acestea nu voia să se întoarcă la El. Aşa că Dumnezeu ajunge la un fel de compromis, când declară: „Din dragoste pentru Mine, din dragoste pentru Mine vreau să lucrez. Căci cum ar putea fi hulit Numele Meu? Nu voi da altuia slava Mea". (48: 11) Era vechea problemă a idolatriei. Şi din nou, răbdător, Dumnezeu reîncepe să-i înveţe cele dintâi adevăruri despre Sine. (48: 12 – 19) În încheierea capitolului se afla o făgăduinţă pe care eu am luat-o ca pentru mine: „Şi nu vor suferi de

sete în pustia în care-i va duce: ci va face să curgă pentru ei apă din stâncă, va despica stânca şi va curge apa”. Cu exact două luni în urmă, în trenul care mă ducea spre Constanţa, pentru a mă logodi cu Nicu, Domnul îmi vorbise despre despicarea stâncii în faţa mea, cum o făcuse pentru Samson şi împlinise totul pentru mine.

Cum rămăsesem iarăşi fără bani, m-am rugat:

— Doamne, despică stânca iarăşi şi scoate apă pentru mine!

Sora Ioana venise să-mi dea o sută de lei – pensia ei pe o lună întreagă, din dragoste pentru mine, ca să ne luăm verighete.

— Sora Ioana, i-am spus, dacă nu m-aş fi rugat chiar aici şi chiar acum să-mi dea Domnul bani, nu i-aş primi, dar ştiu că banii sunt de la El. De aceea îi primesc în Numele Sau şi fie ca El să vă răsplătească mult mai mult!

Când, căsătoriţi fiind, am vizitat-o, pe strada Magheru, la un bloc, la etajul al şaselea, am rămas încremeniţi: toată mobila ei din camera aceea de un metru şi jumătate pe doi, camera servitoarei de odinioară, consta într-un pat de fier, cu saltea de paie peste care era întinsă o pătură cazonă, ruptă.

Nici măcar un şifonier nu avea. La uimirea noastră, ea ne-a răspuns, în limba ei greoaie:

— Ce-mi trebuie mai mult? Nu-i aici ţara mea!

Şi mi s-a părut că Domnul era lângă noi, dându-ne-o de exemplu pe sora, ca odinioară ucenicilor, pe văduva cea săracă, cu cei doi bănuţi ai ei.

Dar o piedică greu de surmontat se ivise. Era vorba de sănătatea mea. Mi-am făcut analizele, iar I D R-ul cu tuberculină a ieşit atât de mare, încât mi s-au umflat mâinile. Am fost din nou internată la Spitalul Studenţesc. Doctorul Dinu-Cranguri a chemat un fotograf să-mi fotografieze mâinile, atât erau de ieşite din comun. Şi eu, care încetasem pneumotoraxul în 15 iunie, anul acela! Doctorul mi-a făcut radiografii, tomografii pulmonare, nu era nimic la plămâni. Urma să mai suport o dată îngrozitoarea bronhoscopie! De toate făcusem în viaţă: radioscopii, tomografii, perfuzii, insuflaţii, extracţii de măsele, irigoscopie. Dar bronhoscopia mă îngrozea, pentru că mi-era atât de greu să suport anestezia căilor respiratorii! Simţeam că mor sufocată.

Dumnezeu, însă, m-a asigurat că e vorba de o încercare, pentru a-mi consolida credinţa. Am primit din partea Domnului, într-o

rugăciune deosebită, încurajare după încurajare. Dar textul care mi-a dat tărie a fost din Isaia 33: 18 – 21: „Inima ta îşi va aduce aminte de groaza trecută şi vei zice: – Unde este logofătul? Unde este vistiernicul? Unde este cel ce veghea asupra turnurilor?... Ochii tăi vor vedea Ierusalimul ca locuinţă liniştită, ca un cort care nu va mai fi mutat, ai cărui ţăruşi nu vor mai fi scoşi niciodată şi ale cărui funii nu vor mai fi dezlegate. Da, acolo Dumnezeu este cu adevărat minunat pentru noi”.

Eu mă ţineam de aceste făgăduinţe peste care sufla uraganul eventualei mele reîmbolnăviri. Procesul pulmonar se reactivase de prea multe ori la mine, ca să nu mă tem. Eram, practic, păţită. Dar atunci nu aveam un Mântuitor. Aşa că mă agăţam de făgăduinţele din Isaia, ca şi cum mi s-ar fi adresat expres mie.

Bronhoscopia a fost aşa cum m-am temut. Atâta, doar, că lângă mine a stat logodnicul meu, care şi-ar fi dat bucuros din sănătatea lui, ca să nu sufăr atât. Iar eu eram recunoscătoare Domnului că voi avea un soţ sănătos, ai cărui umeri să poată duce povara căminului nostru.

Bronhoscopia a fost preţul pe care trebuia să-l plătesc pentru a afla că eram sănătoasă, după promisiunea Domnului. Doctorul Dinu-Cranguri nu ştia ce să mai creadă, cu toate acestea mi-a dat adeverinţă pentru a-mi scoate certificatul prenupţial, atrăgându-mi atenţia să nu fac eforturi, să ţin zilnic cura de odihnă la orizontală şi, mai ales, să nu nasc.

Iar acum, când scriu, „inima mea îşi aduce aminte de groaza trecută”.

Nicu a primit o scrisoare de acasă, de la bunici, în care scria că s-a anunţat în Biserica din Constanţa că nunta noastră se va oficia pe 25 noiembrie, iar noi nici nu depuseserăm actele. Când m-am dus să-mi scot certificatul prenupţial, se închisese. A doua zi, însă, toate ne-au mers din plin.

M-am întâlnit cu un cunoscut, domnul Mitroi – el mă cunoştea, căci lucrase la preventoriu şi, întrebându-mă ce mai fac, i-am spus că mă căsătoresc, dar că mă şi grăbesc, pentru că deja cununia era anunţată pentru 25 noiembrie şi noi, în 14 noiembrie, nici măcar nu depuseserăm actele la Starea civilă.

— O, dar pot eu să vă ajut, a exclamat el, amabil. Eu am lucrat la Sfatul Popular, raionul „30 Decembrie”. Duceţi-vă chiar azi, întrebaţi de „tovarăşa Nina” şi o să vă servească. Ba nu, nu aşa, am să vin chiar eu acolo, la ora la care veniţi şi dumneavoastră, fac tot posibilul.

Am aranjat să vin acolo cu Nicu, la ora cinci și jumătate. Apoi m-am dus la el la seminar, ca să mergem să depunem actele. Dar el nu le legalizase. M-am supărat așa de tare, că am plecat, aruncându-i fără milă:

— Dacă nici atâta lucru nu te-ai priceput să faci, ce-o să mă fac cu tine o viață, că tu nu te descurci în nimic! Să fim realiști, cred că am greșit când m-am logodit cu tine.

El stătea vinovat înaintea mea și tăcea, așa că eu am luat-o spre șosea, să ajung la preventoriu. Degeaba îl mai încurcam și pe domnul Mitroi. Dar ce-o să zică de mine? Eram foarte nervoasă și plină de gânduri contradictorii, când am simțit că cineva mergea lângă mine: era Nicu. Nu voiam să cedez și să vorbesc cu el, pentru că situația era fără soluție. Degeaba am mai fi mers la Sfatul Popular!

— Nu le-am putut legaliza pentru că nu mi-au ajuns banii… s-a justificat el. Eu aveam trei lei și cincizeci de bani și-mi trebuiau cinci.

— Și eu cum să dau ochii cu domnul acela care s-a oferit să ne ajute?

— Hai să mergem până acolo, dacă tot a spus că vine acolo.

— De ce să merg, dacă n-avem ce ne trebuie?

— Ei, poate… cine știe…?

Cu aceste „argumente" ale lui, am plecat totuși. Dar fără încredere. „Tovarășa" Nina a fost deosebit de binevoitoare cu noi. Ne-a primit copiile după certificate și nelegalizate. Și supărarea mi s-a topit ca prin farmec. Nu-i deloc descurcăreț, dar e credincios, l-am iertat eu.

Dar o altă piedică, chiar insurmontabilă s-a ivit: nu ne puteam căsători în București, pentru că Nicu nu avea viza de flotant.

— Dacă ați găsi pe cineva să vă ia în spațiu, dar repede, că noi la șapte închidem… se îngrijora „tovarășa" Nina. Dar însuși domnul Mitroi a găsit soluția: a mers cu noi la miliție și, în douăzeci de minute, l-a luat pe Nicu, pe care nu-l mai văzuse până atunci, în spațiul său locativ. Abia acum am înțeles că Dumnezeu lucrase la inima acelui contabil, să vină la Sfat, ca să aibă soțul meu pe buletin, viza de flotant, în București.

Când am ajuns cu toate actele, la ghișeu a căzut și ultima redută: problema numelui de familie. Eu nu voiam să mi-l schimb, pentru că nu voiam să spun la facultate că m-am căsătorit, Nicu fiind la seminarul baptist. Când să deschid gura să spun, totuși, „Cucui", Nicu mi-a luat-o înainte, spunând tare, spre uimirea mea: „Topciu". A fost un gest ce

m-a făcut să mă ruşinez că-l bănuiam de orgoliu şi să cred în dragostea lui profundă pentru mine.

Am depus actele pe 14 noiembrie şi am scos certificatul de căsătorie pe 22 noiembrie 1962.

Era o zi însorită, ca de primăvară. Martora mea fusese Nina. Purtam o rochie roşie, de stofă de lână fină, peste care îmbrăcasem pardesiul meu de culoarea florilor de liliac, cumpărat din banii de bursă. Eram încălţată cu pantofii mei Guban, gri stins. Nicu purta un balonzaid bej peste costum şi, nelipsita bască. Aşa ne ţin minte cele câteva fotografii.

Dar greul abia acum începea. Sosiserăm vineri, 23 noiembrie, la prânz şi doar o zi era la mijloc pentru a-mi cumpăra cele necesare. Nicu nu avea un costum bun, eu nu aveam rochie de mireasă, voal şi celelalte. Bunicii lui scoseseră de la CEC banii economisiţi pentru nepotul lor care le-a fost ca un fiu, dar n-am găsit ce-mi trebuia.

Eu nu voiam să mă îmbrac în tradiţionala rochie de mireasă, ci doar cu un compleu alb sau crem cu fustă plisată şi o pălărie la fel, cu voaletă. Dar nimic nu mi s-a potrivit. Iar în ajunul nunţii am plâns, când mi-am dat seama că mama nu va veni la nuntă. Eu îi scrisesem din timp, dar nu mi-a putut ierta aşa uşor alegerea. Sperase mereu că voi reveni la religia strămoşească, or căsătoria mea cu un viitor pastor baptist îi alunga şi cea din urmă speranţă. Eram amărâtă şi de protocolul pe care trebuia să-l respectăm, cu nunta. Însă o fată pe care o cunoşteam din Ploieşti şi care se căsătorise cu câteva luni înainte, în Constanţa mi-a împrumutat rochia ei de mireasă şi câteva accesorii, iar soţul ei i-a împrumutat soţului meu costumul lui de ginere, care, însă, îi venea scurt la mâneci şi la picioare. Bunicul a împrumutat de la un vaporean un voal splendid care, însă, avea să declanşeze o tragedie de proporţii, când a fost sfâşiat în maşină, din nebăgare de seamă, chiar de bătrân.

În dimineaţa acelei zile am umblat o mulţime după buchetul de mireasă. A fost prima oară când lipseam de la serviciul de închinare. Ba nu, eu mai lipsisem odată, când fusesem amendată pentru traversare neregulamentară. Mă convocase la miliţie într-o dimineaţă de duminică. Am stat acolo ca pe ace. Când, pe la unsprezece, am fost liberă, nu ştiam cum să ajung mai repede la adunare. Am ajuns spre încheiere, dar pentru prima oară mi-am dat atunci seama ce har e să poţi participa la adunări de închinăciune reală către Dumnezeul cel Viu şi adevărat!

La florăriile din centrul Constanţei, ni se spunea că aşa ceva se comandă cu zece zile mai devreme. Totuşi, cuiva i s-a făcut milă de nepriceperea noastră şi mi-a încropit un buchet de mireasă din garoafe albe, cu brad. Întorcându-ne spre casă cu valorosul trofeu, Nicu s-a gândit în troleibuz să citim ceva din Biblie. Aceasta s-a deschis la Proverbe, capitolul cinci. El a citit aşa ca să-l aud, uimindu-se, ca în faţa unei profeţii:

„Izvorul tău să fie binecuvântat şi bucură-te de nevasta tinereţii tale, Cerboaică iubită, căprioară plăcută, fii îmbătat tot timpul de drăgălășiile ei, fii îndrăgostit necurmat de dragostea ei! Şi pentru ce, fiule, ai fi îndrăgostit de o străină şi ai îmbrăţişa sânul unei necunoscute?" (15 – 20)

Da, Dumnezeu ne făcea atenţi, ne profeţea viitorul, căci la o lună după nunta noastră, Biserica avea să fie lovită de un puternic cutremur: descoperirea faptului că pastorul mai avea o soţie, conform ideii sale de poligamie. Noi l-am apărat şi am fost şi noi excluşi şi îndepărtaţi din lucrarea pentru Dumnezeu. Mai târziu, Nicu a fost exmatriculat din seminar. Tot ce făcuse Dumnezeu pentru noi se năruise prin simplul nostru ataşament faţă de acest pastor pe care îl socoteam prea spiritual pentru o asemenea Biserică.

Dar în ziua aceea, de 25 noiembrie 1962, o zi însorită, nu ne stătea gândul prea mult la aşa ceva. Noi ne gândeam că obţinuserăm buchetul, că aveam să stăm în faţa Bisericii, eu în rochia de mireasă, el în costumul negru al lui Onica, un pic cam scurt, precum ne păstrează fotografia, că aveam să încheiem un legământ în doi, cu Dumnezeu. Şi am stat acolo, pe cele două scaune decorate cu flori, în faţa Bisericii şi a lui Dumnezeu şi am primit binecuvântarea pentru noua noastră viaţă.

Iar din toată prorocia, Nicu a reţinut doar că trebuie să se bucure de „nevasta tinereţii" lui, ceea ce făcea din plin.

Cap. XXVI

C E I D I N T I P A ŞI ÎMPREUNĂ

„Voiajul nostru de nuntă" a fost o săptămână acasă, adică în aceeaşi casă cu bunicii, noi în odaia cea bună, ei în „sală", odaia în care se intra de afară. Nunta a avut loc aproape de decembrie şi nu era chiar atât de uşor să dormi într-o cameră de 25 – 30 metri pătraţi, fără foc.

Bătrânii lăsau uşa dintre camere deschisă, făcând un singur foc, deoarece nu era sobă în camera noastră, aşa că în sală era o căldură insuportabilă, iar în odaia noastră, un frig suportabil până la o bucată din noapte. Când, mai târziu, veneam pentru trei-patru zile, la Constanţa, soţul meu se ducea să încălzească patul şi, după vreun sfert de oră, veneam şi eu. Când aprindeam lumina, vedeam sticlind pereţii, de gheaţă. Dormeam cu pulovere, căciuli şi cu şosete groase, de lână şi tot tremuram. Şi totuşi, cât eram de fericiţi! Trăiam din plin fericirea de a ne aparţine unul celuilalt.

Dar a trebuit să ne întoarcem la Bucureşti, să ne continuăm studiile, eu rămânând să locuiesc la preventoriu, iar el, la seminar. Pastorul din Basarab, fratele Tunea, a dus tratative cu directorul de la seminar, ca să ne dea o cameră, să stau şi eu cu el. În principiu, acesta a fost de acord, dar practic, nu se putea să stau acolo, o soţie tânără, de douăzeci şi trei de ani, printre atâţia tineri. Aşa că ne-am dus viaţa dinainte, cu întâlniri prin parc, când era vreme acceptabilă şi prin cofetării, când era vreme rea. Aşa ne-am cheltuit toţi banii de la nuntă, care nici nu fuseseră prea mulţi, nici 1500 de lei.

Bucătăreasa de la seminar ne-a spus de o cameră, undeva, la periferie, pe strada Baba Novac. Dar când am fost s-o vedem, ne-a deprimat total. Era aproape o colibă, cu pământ pe jos, cu un pat din scânduri de trunchi şi cu o sobă de pământ. Ne doream să fim împreună, dar nici chiar aşa.

Însă excluderea din Biserică avea să atragă după sine exmatricularea din seminar şi plecarea lui Nicu la Constanţa. Aşa că mă duceam eu la el, cam la două săptămâni şi, când îl biruia dorul, venea el la Bucureşti. Aveam cu el o deplină părtăşie duhovnicească, împărtăşindu-mi tot ce-i dăruia Domnul ca hrană pentru suflet. De fapt, aceasta fusese şi raţiunea pentru care ne căsătoriserăm – să lucrăm cu forţe unite pentru Împărăţia lui Dumnezeu. Când ne trezeam alături, începeam ziua prin a ne ruga împreună şi a cerceta Sfânta Scriptură şi totul mergea minunat în viaţa noastră. Credeam că nu mai avem nevoie de adunarea Domnului, că El ne este de ajuns.

Apoi ne-am trezit în faţa unui zid. Nu mai mergeam la adunare, nu mai mergeam în lucrare, nu vizitam pe nimeni şi nu ne vizita nimeni. Ne aveam doar unul pe celălalt şi pe pastorul nostru repudiat de Biserică. Nicu şi-a găsit un serviciu de funcţionar la I.R.T.A. Seara venea cu scrisoarea scrisă de dorul după mine. Eu eram mai mult la Bucureşti,

căci trebuia să urmez cursurile, ca să-mi termin facultatea. Am vrut să mă transfer la Institutul Pedagogic de trei ani, să pot fi alături de soţul meu, dar Nina, care făcuse acest lucru şi-l regreta, m-a sfătuit să am răbdare, căci cândva o să-mi folosească. A fost un sfat înţelept.

Curând, mi-am dat seama că voi avea un copil. Nimeni nu mă formase, de când m-am întors la Dumnezeu, pentru viaţa de căsnicie. Ştiam mult mai puţin despre aceasta, decât ştie o adolescentă de astăzi. Adolescentă fiind, imaginea cuplului mi-o formasem din romane şi din filme. După ce m-am întors la Domnul, toate aceste probleme le-am socotit deşarte şi lumeşti. Eu contam pe Dumnezeu chiar şi în cele mai mici lucruri. Astfel că noua viaţă am început-o cu inocenţă, bazându-mă pe Dumnezeu.

Dar cum aflasem că voi avea un copil, nu ştiam unde o să-l cresc, căci avea să vină pe lume cu un an înaintea terminării studiilor. Bunicii soţului ne-au spus pe faţă că ei nu ne pot ajuta, iar la mama mea, după tot ce-i făcusem, nu puteam apela. Căci, imediat după Anul Nou 1964, la o lună şi ceva de la nuntă, am primit la Bucureşti un colet cu bunătăţi de acasă, ca de Crăciun şi cu 150 de lei dar şi cu o scrisoare care m-a mâhnit amar: „Tu crezi că eşti fericită? Ai luat un om cu un viitor strălucit? Cred că toate colegele au râs de tine. Păcat de anii pierduţi în Bucureşti. Credeam că va ieşi ceva din tine, dar ne-am înşelat amarnic. Atâtea ne-ai făcut, dar asta mămica nu îţi mai iartă. Ne e şi ruşine să spunem la rude ce-ai luat: un om fără viitor”.

În plus, toţi mă judecau că nu trebuia să mă fi căsătorit, dacă voiam să şi studiez şi-mi proroceau sinistru că nici facultatea n-o s-o termin, nici căsnicia n-o să meargă. Atunci ne-am pus toată încrederea în Cel care hotărâse venirea copilului pe lume, că se va îngriji şi mai departe de viaţa lui. De aceea ne-am rugat pentru copil de cum am aflat de existenţa sa.

Nu-mi făceam probleme nici asupra naşterii în sine, despre care auzisem că ar fi cu mari dureri, pentru că eu credeam că eram scoasă de sub blestemul Evei, datorită primirii mele în Har şi, prin urmare, voi naşte fără dureri. Nu aveam nicio îndoială în privinţa aceasta. Cât despre pronosticul doctorului Dinu-Cranguri că s-ar putea să mă decalcifiez, nici nu-l luam în seamă. Eu îmi vedeam de cursuri, la Bucureşti, făcând şi practică pedagogică la „Şcoala medie de muzică nr. 2”, pentru care-mi dădeam tot interesul. Lunile martie şi aprilie mi-au fost ocupate cu asistenţe la profesorul de limba română, la care eram

repartizată. Am fost să-l asist pe profesorul Gheorghe Stănescu, de douăzeci şi trei de ori, plus la o lecţie educativă. I-am folosit metoda predării prin descoperire, toată viaţa mea.

Când mi-a venit rândul să predau şi eu prima lecţie, de gramatică, profesorul, după ce a făcut aprecieri elogioase la adresa tactului meu pedagogic, mi-a pus nota 8 (opt). La următoarea, mi-a pus 9 (nouă), iar apoi numai 10 (zece), ca şi la lecţia finală, un an mai târziu. La discutarea lecţiei finale, ţinută la clasa a IX-a cu subiectul „Natura în opera lui Mihail Sadoveanu", a făcut cea mai frumoasă apreciere, afirmând în faţa colegilor de grupă că n-am învăţat să fiu profesoară, ci m-am născut cu această vocaţie. Această apreciere îmi confirmă o dată în plus că făcusem cea mai bună alegere, atunci când mâna mea a scris: „Filologie – limba română", înscriindu-mă la facultate prin contract cu Sfatul Popular – Galaţi. Şi mi-a dat încredere pentru viitorul pe care aveam să-l încep în această carieră.

De-abia aşteptam să profesez!

La noul serviciu, Nicu s-a lovit de încercări. În birou erau mai mulţi funcţionari, dar el fiind cel mai tânăr şi proaspăt angajat, era pus să răspundă la telefon.

— Tovarăşe C., vă cheamă la telefon…

Şeful îl apostrofa:

— Nu aşa, ci vezi întâi cine mă caută şi pe urmă mă chemi şi nu tare, acoperă microfonul când mă chemi.

A doua oară aşa a făcut, dar şeful i-a spus scurt:

— Nu-s aici!

I-a venit greu să mintă şi atunci a îngăimat în receptor:

— Vă rog să reveniţi mai târziu, şi a închis telefonul.

Lupta era mare: de o parte era şeful şi nevoia unei slujbe, deci obligaţia de a asculta de el, de cealaltă, era Dumnezeu şi obligaţia de a asculta de Domnul, deci de a nu minţi. Îi era groază când suna telefonul. Aşa nu mai mergea! Ţinea mai mult la serviciul său, decât la Domnul!?

Într-o zi, după o situaţie de acest gen, s-a dus la biroul şefului şi, cu inima bătându-i puternic, a spus:

— Tovarăşe C., nu vă supăraţi, dar eu nu mint.

— Cum, nu minţi?

Toţi colegii din birou au ridicat capetele. Nu se auzea bătând la nicio maşină, nici cel puţin scârţâitul unui creion. Era ceva inedit! Nimeni nu se împotrivise vreodată acestui om de o mare autoritate în

întreprindere.

— Nu mint! Dumneavoastră-mi spuneţi să spun că nu sunteţi în birou, când sunteţi, a cutezat soţul meu.

— Şi asta-i minciună?

— Eu aşa cred.

Şeful a tăcut, ceilalţi şi-au reluat treburile, jenaţi că fuseseră martori la o discuţie oarecum nefavorabilă prestigiului acestuia, dar Nicu a crescut în ochii acestuia şi i-a obţinut deplina încredere. L-a socotit cel mai cinstit om şi cele mai pretenţioase lucrări lui i le dădea. Îi plăcea atenţia pe care o acorda tânărul său subaltern aspectului borderourilor şi, când era ceva de trimis mai „sus", lui îi dădea să le scrie. Ba încă-l favoriza, căci niciodată nu l-a trimis pe la ţară, cu probleme de deplasări, de defecţiuni de vehicule, ci l-a păstrat lângă el, având o desăvârşită încredere în tânărul de douăzeci şi trei de ani.

Încrezătoare în călăuzirea Domnului cu privire la noul meu cămin, m-am dus la Bucureşti să-mi dau examenele. Din pricina somnolenţei datorate sarcinii, nu prea putusem învăţa, iar ca să stau în Bucureşti, trebuia să cer internarea în preventoriu, de la doctorul Dinu-Cranguri. Dar cum să mă arăt înaintea lui, mă – arcinată în luna a şaptea, când el îmi interzisese aceasta? Iar emoţii, iar rugăciuni şi întăriri. Şi nu m-a certat, dar mi-a dat câteva indicaţii în scris, de care am ţinut cont, la momentul dat.

La preventoriu, am fost pusă la supraalimentaţie. Prietenele mele mă căutau să le dezleg problemele de credinţă şi iar nu am avut timp de învăţat. Cu toate acestea, în starea aceea, am luat cinci examene, rămânându-mi pentru toamnă încă trei.

M-am întors în Constanţa, crezând că voi putea învăţa, însă bunicii au închiriat ambele camere, nouă amenajându-ne nici mai mult nici mai puţin decât cocina în care ultimul porc fusese tăiat cu şase luni în urmă, după care fusese transformată în afumătorie la care toţi vecinii aduceau fie carne, fie peşte. Ce-i drept, era văruită, dar mirosul nu dispăruse din scândurile ei. Cu sarcina înaintată şi cu sensibilitate sporită la mirosuri, nu mă puteam odihni şi reface după efortul examenelor. Ziua era de spălat şi de făcut mâncare, căci soţul meu nu mă ajuta în faţa bunicilor, ca să nu-i întristeze. Căci odată, bunica lui, căreia-i spuneam „mămică", mi-a spus în faţă:

— Dac-ai ştiut că nu poţi să faci treabă, o trebuit să şezi aşa, nu

să te măriţi şi să-l chinuieşti şi pe Nicu. Do r de-aia s-o-nsurat, să scap şi eu. Dar aşa, mi-ai mai căzut şi tu pe cap. Iar lui Nicu îi cereau bani mai mulţi, că mai au „o gură de hrănit”. Toată această stare de nemulţumire manifestă a lor se datora supărării pricinuite de erezia pe care o susţineam.

Până acuma biruisem, căci Nicu era de partea mea. Dar acum eram singură şi, dacă încercam să-i prezint lui Nicu conflictele cu ei, el spunea în stilul său invariabil:

— Lasă, aşa spun ei, dar tu zi ca ei, şi te lasă în pace.

Am început să mă simt trădată şi, ce era mai rău, mă simţeam trădată de Dumnezeu care-mi dăruise un astfel de soţ. El dormea toată noaptea şi după-amiezile întotdeauna. Nu-l deranjau mirosurile şi cred că nu mă credea. Dacă ieşeam din cocină să respir aer curat, dădeam de W.C. Aşa nu se mai putea!

Atunci, i-am scris mamei, descriindu-i cam jenată situaţia. O, mama şi sora mea aveau cu totul alt stil de viaţă. Somnul fiecăruia era respectat cu sfinţenie şi ne înţelegeam neputinţele. Mama a lăcrimat când a aflat că alesul meu mă lasă să dorm într-o cocină. Acasă m-am simţit din nou copil, deşi aşteptam la rândul meu un copil. Am revenit în august, când trebuia să merg la controlul medical, iar doctorul mi-a spus că trebuie să nasc. Eu aveam o fişă medicală specială, din pricina sănătăţii, eram ceea ce se numeşte o gravidă – problemă şi am semnat că nasc pe propria mea răspundere.

Căldurile erau insuportabile. Felul în care arătam mă deprima. Mi-era tot mai greu să mă mişc, picioarele mi-erau umflate. Toată vara am umblat în două rochii, făcute de sora mea care mi-a cumpărat şi materialul. Mi-era ruşine să merg în oraş şi mi-era greu să stau acasă cu aceşti oameni care nu mă puteau iubi nicidecum. Nu le plăcea numele meu, de aceea l-au scurtat, spunându-mi Ana, care e un nume, nu „Tantiana”, cum pronunţau ei. Nu eram genul lor, de femeie robustă şi roşie-n obraji care să robotească din zori şi până-n noapte. Eu stăteam mult în cameră să mă rog, în cursul dimineţii, iar ei credeau că pierd timpul. Aşa am scris poezia „Marta şi Maria”. Le-am înţeles gelozia, deşi mi-era greu. După zece ani, bătrâna a venit la noi la bloc şi mi-a cerut iertare:

— Io n-am ştiut că tu eşti aşa de credincioasă, mi-a spus. Că eşti de casă. Vedeam că salţi toată ziua şi mă gândeam că eşti din cele... Să mă ierţi, Ană, că te-am judecat aşa. N-o fost drept...

În acelaşi an, la jumătatea lui august, avea să treacă Pragul, liniştită, cu Biblia deschisă în mână, ca să-şi întâmpine stăpânul ca o „slugă bună şi credincioasă”.

Dar în vacanţa aceea a anului 1963, Nicu a descoperit un afiş prin care se populariza şcoala de radio şi televizoare din Bucureşti, prin contract cu o cooperativă de profil. Când a citit afişul, era miercuri, 21 august, 1963. A adus vorba pe departe, spunându-mi că nu-i place munca pe care o face şi, la insistenţele mele, mi-a mărturisit că visul lui e să repare aparate de radio şi televizoare. Apoi a intrat în subiect. El fusese deja la preşedintele cooperativei care i-a spus că s-au încheiat înscrierile, urmând 23 şi 24 august, zile nelucrătoare şi apoi duminica, dar că, dacă reuşeşte până seara să facă rost de tot ce-i trebuia, el îl aşteaptă. A umblat cu încă un tânăr şi toate uşile i s-au deschis în faţă. Seara îşi depunea dosarul cu toate analizele medicale şi copiile după actele cerute. Dar mai era o problemă şi anume întreţinerea, căci bunicii nici nu voiau să audă de o nouă şcoală.

— No bine, Nicule, că-ţi treabă şcoală iar. N-ai două? Vezi-ţi mai bine de casă, că acuma eşti însurat.

Atunci, i-am scris mamei, solicitându-i acel ajutor în continuare. Deşi dezamăgită de mine, mama s-a angajat să ne trimită bani în continuare, încurajându-l pe soţul meu să facă această şcoală, căci meseria aceasta este foarte bună. Planul nostru era ca Nicu să vină la Bucureşti pentru examen, dar la serviciu să spună că vine să-şi scoată soţia din maternitate.

Medicul obstetrician mi-a dat recomandare pentru Spitalul Polizu, din Bucureşti. O familie din Bucureşti care era cazată la bătrâni, vară de vară, mă îndrăgise şi mi-a spus să le dau telefon când nasc, pentru a mă ajuta. Erau nişte oameni foarte religioşi, care făceau binele aproape cu voluptate.

Cap. XXVII

S I N G U R A, U R C N D C A L V A R U L

Pe 10 septembrie am vrut să mă duc să dau examen, dar nu mai puteam merge, termenul naşterii fiind deja depăşit. Tot Olguţa mi-a fost de ajutor. Mi-a explicat etapele naşterii şi mi-a dat curaj. Iar pe 12 septembrie m-a internat la Polizu, unde m-au pus la regim fără sare.

Atunci am înţeles pentru prima oară cuvintele Mântuitorului: „Voi sunteţi sarea pământului”. Nu mi-am dat seama până atunci că mâncarea fără sare, cât de bună ar fi, n-are gust!

Nu pot descrie calvarul naşterii copilului. După cinci zile de la pierderea dopului gelatinos, am fost dusă în sala de travaliu la opt seara şi a urmat noaptea cea mai lungă din viaţa mea de până atunci. Credeam că nu voi mai naşte niciodată şi am trăit, pentru prima oară în viaţa mea de după întoarcerea la Dumnezeu, panica, în sensul ei cel mai real. Mă simţeam deasupra prăpastiei, ţinându-mă de ceva nesigur şi nu ştiam cum am ajuns acolo. O, cât aş fi vrut să dau timpul cu zece luni înapoi! Dar nu se mai putea face nimic! Mă rugam, deşi mă simţeam părăsită de Dumnezeu. Mă gândeam că soţul meu doarme cu capul înfundat în perna moale, în timp ce mie îmi treceau prin trup dureri sfâşietoare. Nu urlam, nu strigam, nu gemeam, pentru că eu tot nu voiam să accept durerile naşterii. Dar a venit descumpănirea, când durerile au devenit cuţite şi când exerciţiile de respiraţie nu mi-au mai ajutat. L-am urât pe soţul meu că m-a adus în această stare şi L-am judecat pe Dumnezeu că e părtinitor cu bărbatul. Era a doua noapte de dureri, surorile îmi spuneau că totul decurge normal, dar, vai, nu era deloc aşa, căci au trezit-o pe doamna doctora A. Popescu care era de gardă. De la patru dimineaţă şi până la ora şapte, s-a ocupat cu răbdare de mine, dar am văzut că-i era frică. Eu, însă, nu-L puteam înţelege pe Dumnezeu, ce are cu mine, de mă lasă sub acest teasc.

„Dumnezeule! Dumnezeule! Pentru ce m-ai părăsit şi pentru ce Te depărtezi fără să-mi ajuţi şi fără s-asculţi plângerile mele? strig ziua, Dumnezeule, şi nu-mi răspunzi; strig şi noaptea şi tot n-am odihnă. Nu Te depărta de mine, căci se-apropie necazul şi nimeni nu-mi vine-n ajutor… Am ajuns ca apa care se scurge şi toate oasele mi se despart; mi s-a făcut inima ca ceara şi se topeşte înăuntrul meu. Mi se usucă puterea ca lutul. Mi se lipeşte limba de cerul gurii: m-ai adus în ţărâna morţii… „De ce femeile din jurul meu, care nu şi-au închinat Ţie viaţa, nasc simplu, iar eu, cu atâtea chinuri? Dumnezeule Iisus! Dumnezeule Miel junghiat! Nu mă lăsa! Vino acum!

Nici în cele mai sumbre momente ale vieţii mele nu mi-am imaginat că aşa arăta o naştere. Cele mai înduioşătoare filme despre femei care nasc, având la bază scenarii scrise de bărbaţi, nu exprimaseră nici a suta parte din ce era, în realitate, actul naşterii.

Fetiţa mea a apărut pe lume, prin vacuum extractor, la ora şapte dimineaţa. I-am auzit ţipătul vieţii, după care nu am mai ştiut nimic. Dar m-au trezit din nou dureri îngrozitoare. De data aceasta, pentru medici a fost ceva mai simplu. Numai că atunci s-a pornit hemoragia despre care doctora mi-a spus că era „ca la robinet”. S-a dat alarma că moare o tânără mamă şi în jurul mesei mele de naştere s-au adunat toţi medicii care fuseseră de gardă şi care intrau în schimbul de zi. Pudoarea mea sta răstignită înaintea unei mulţimi de halate albe, care numai la asta nu se gândeau. Mă trezeau pungile de gheaţă şi întrebările medicilor care voiau să se asigure că mai sunt conştientă. Noroc că ştiam ce grupă de sânge am. Patru ore am stat la reanimare, pe masa de naştere, cu perfuzii, în timp ce medicii se luptau să-mi oprească hemoragia aceea. Am primit 750 de ml. de sânge, cu calciu şi alte întăritoare. Dar şi venele erau o problemă la mine, căci, din pricina a peste doi ani de tratament cu perfuzii, venele mele erau sclerozate, aşa că m-au umplut de hematoame. O soră stătea lângă mine, să-mi ţină mâna în care era perfuzia. Pe abdomen aveam o pungă cu gheaţă. Când au apărut frisoanele, m-au acoperit cu pături, dar nu puteau renunţa la pungile de gheaţă.

În sfârşit, am fost dusă într-un salon, singură, să mă odihnesc. Lumina naturală a zilei îmi făcea rău. Mă chinuia o sete cumplită. Buzele mele erau arse şi rănite de cât mi le muşcasem în durerile naşterii. Ce bine-mi cădea ceaiul acela sălciu, pe care mi-l aduceau de la bucătărie!

Atunci, am murmurat: „O, Doamne, tot m-ai scăpat, până la urmă! Iartă-mă că n-am răbdat cu linişte! Mulţumesc că mi-ai dat o fetiţă! Binecuvântează-o! Mulţumesc că am scăpat!”

Dar nu scăpasem de tot, căci a urmat febra laptelui. Olguţa a venit la mine cu grătar de vită. Ştiam ce puţini bani are, dar n-aveam cum s-o răsplătesc. Parcă venise mama mea. Când am putut vorbi, am întrebat-o ce i-au spus medicii, iar ea mi-a spus că doctora Popescu a folosit expresia: „Nu cu un picior, ci cu un picior şi jumătate în groapă”, iar hemoragia s-a datorat faptului că muşchii mei uterini nu funcţionează. Adăugând şi boala de plămâni, riscul meu a fost enorm şi de aceea să am grijă pe viitor.

Noi n-am avut nume de fată. Siguri că va fi băiat, îi aleseserăm numele de Mugurel. Când m-au întrebat ce nume-i dau, am fost derutată. I-am spus Luminiţa, pentru că venise odată cu lumina zilei,

dar şi pentru că o voiam lumină în lumea aceasta şi i-am spus şi Daniela la dorinţa surorii mele.

Abia după patru zile m-am putut ridica şi am putut face paşi. Cred că aşa se simt cosmonauţii în navele lor. Eu nu aveam pondere. Eliberată brusc de toată greutatea aceea, rămăsesem prea uşoară. Despovărarea nu avusese loc treptat şi trupul meu nu se adapta la noua sa greutate. Când mergeam, mă aşteptam să simt atingerea cu solul. Dar eu n-o simţeam, de aceea aveam neplăcuta senzaţie a imponderabilităţii. Cu greu am învăţat să merg iarăşi.

Când am putut ţine iarăşi un stilou în mână, mi-am luat jurnalul şi am notat: „Ce interesant: Dumnezeu a despicat marea, pentru trecerea poporului Său. El putea face ca egiptenii să nu-i urmărească, ori putea să lucreze altcum. Însă a trebuit ca ei să treacă prin mare. Şi eu a trebuit să trec prin marea încercare. A trebuit ca Domnul să despice apele şi să-mi facă loc. Aşa am trecut prin naştere: prin apa morţii, spre viaţă”. (Polizu, 21 sept. 1963)

Încă dinainte de a da naştere fetiţei, făcusem forme pentru a o da la Casa Copilului, până ce terminam facultatea. De alăptat n-am avut voie, dar nici s-o ţin în braţe nu mi-o dădeau. Nicicând n-am mai simţit ceva atât de valoros, ca avuţia de a avea un copil. Fetiţa, de aproape patru kilograme şi lungă de 53 de centimetri, avea o coamă bogată de păr negru şi semăna atât de bine cu Nicu, încât mi-a fost puţin ciudă.

Toate mamele îşi ţineau copiii în braţe, numai eu mă uitam cu amărăciune cum o hrăneau îngrijitoarele şi o priveam de departe. Unei îngrijitoare i s-a făcut milă de mine şi mi-a dat-o s-o hrănesc cu biberonul. Iar eu mă minunam de ea cum ştia deja să tragă din biberon şi cu câtă putere.

Atât a fost suficient ca să-mi schimb intenţiile iniţiale. Pe noptiera mea era un telefon la care mă chema zilnic Nicu. I-am dat aviz telefonic mamei şi i-am spus că am născut o fetiţă şi că aş vrea s-o aduc acasă la Brăila, pentru că bunicii lui Nicu nu ne primesc cu ea şi nu mă mai îndur s-o dau la un cămin, ca pe-un copil al nimănui. Când a auzit mama că am reuşit, în ciuda sănătăţii mele fragile, să aduc pe lume un copil, atâta s-a bucurat că a ţâşnit din ea, mai îmbelşugat ca oricând, dragostea zăgăzuită de mândria ei. Mi-a spus că pentru atâta lucru nici nu trebuia s-o sun, să mai cheltuiesc bani. Medicii au fost de acord s-o iau, după ce mi-au făcut instructaj cum să-i prepar laptele praf.

Grătarul zilnic şi odihna m-au făcut aptă să părăsesc spitalul

peste opt zile. Dar eu nu-i adusesem copilului nimic în care să-l scot. Noroc că a venit doamna Codreanu care mi-a adus un trusou şi nişte scutece şi m-a dus, bineînţeles, la Olguţa. Drumul până la ea a fost un Calvar. I-am cumpărat tetine şi biberon şi am început să fiu mamă. Când a trebuit să schimb fetiţa, mă aşteptam s-o facă Olguţa, căci mie îmi era silă de ce vedeam. Olguţa a făcut-o cu dragă inimă, asigurându-mă că la un copil nevinovat totul e curat. Fetiţa era foarte vioaie. O pusesem de-a latul, pe patul cel de o persoană, care era lângă calorifer, având din această cauză, un spaţiu liber până la perete. În cea de a opta zi a vieţii sale, Luminiţa s-a proptit în călcâie şi aşa a ajuns cu capul gata – gata să cadă în gol, dacă n-o vedea Mani, băiatul cel mic al Olguţei şi n-o salva la timp.

Acum aşteptam să vină Nicu pe care-l anunţasem încă din maternitate că am născut, să mă ia şi să mă ducă acasă. Prima noapte a fost un chin, pentru că fetiţa tot plângea, iar în casă nimeni nu se putea odihni. Şi Nicu nu mai venea! El voia să vină pentru examenele care începeau pe 7 octombrie şi nu-şi făcea probleme din cauza mea şi a copilului. De-abia mergeam şi a trebuit să merg la poştă iar, ca să-i telefonez să mă ducă la mama. Atunci a venit imediat şi am plecat la Brăila. În tren, copilaşul a dormit tot timpul.

Am depus povara pe umerii mamei care a învăţat atunci să crească un copil şi artificial. După ce am învăţat să ne purtăm cu ea, Luminiţei a început să-i meargă bine. Nu mă puteam sătura s-o privesc.

Dar începuse anul universitar, iar eu nu eram nici în anul al patrulea, nici în următorul. Nicu se ducea mereu la secretariatul facultăţii să vadă care e situaţia cu mine, mai ales că avusese ferma convingere că voi trece anul. Dar secretara i-a spus că s-a terminat şi perioada reexaminărilor. Şi atunci s-a dus în audienţă la rector, care era pe atunci Al. Balaci, dar acesta, uitându-se la soţul meu atât de tânăr şi de copilăros, l-a repezit:

— Nu trebuia să vă grăbiţi cu copilul. Acum suportaţi consecinţele! Şi i-a spus să mă înscrie în anul al patrulea, căci altfel mă va exmatricula.

Pe 14 octombrie, am primit aviz telefonic de la Nicu, din Bucureşti. Mi-a spus cu mare emoţie că a sosit de la minister o aprobare specială, pentru o sesiune extraordinară de reexaminare, pentru studenţii care au fost bolnavi în perioada sesiunii de toamnă. El

tocmai se hotărâse să mă înscrie şi trecuse pe la facultate în acest scop. Secretara nu ştia de unde să-l ia. Când l-a văzut pe Nicu, nu mai putea de bucurie. I-a spus că aşa ceva nu s-a mai întâmplat şi că suntem norocoşi. Îmi trimisese şi mie acasă o adresă cu această aprobare ministerială. Norocul nostru, însă, era Harul şi credincioşia lui Dumnezeu faţă de încredinţarea dăruita nouă.

Aş fi pierdut această şansă dacă n-aş fi fost anunţată de soţul meu, telefonic, căci data limită era 20 octombrie, iar pe 14 octombrie se expediase adresa.

Se ivea acum altă problemă: eu nu mai învăţasem, căci, în urma pierderii de sânge, mă anemiasem într-atât, încât uneori îmi venea să leşin chiar şi şezând, uitasem tot, până şi numerele uzuale de telefon. Dar ne-am gândit împreună că Dumnezeu nu-mi deschisese această uşă ca să mi-o închidă apoi în faţă. Aşa m-am prezentat pe 17 octombrie la primul examen, cel de Estetică, la care profesorul I. Ianoşi, la sfârşitul unei discuţii libere despre frumuseţea morală, mi-a acordat nota 9 (noua). Şi am trecut şi la celelalte examene. Dumnezeu mi-a dăruit anul al patrulea şi o mare întărire a venit prin această minune, peste sufletul meu. Mai târziu am aflat că din toată universitatea, de acea dispoziţie ministerială nu a beneficiat decât un student şi anume o studentă – eu, căci numai eu avusesem certificat medical, fiind spitalizată în perioada sesiunii de toamnă.

Martor al acestei minuni îmi este un bileţel scris de mână şi sunând astfel: „17. X.1963 Tov. Topciu Dumitra are dreptul să se prezinte la examenul de Estetică pentru anul IV. Secretar, semnat M. Cernega”. Am păstrat acest petec de hârtie, îngălbenit acum, ca pe o dovadă a intervenţiei personale a lui Dumnezeu în viaţa mea. Dar şi adresa cu „Nr. 3415. Data: 14.X. 1963. O redau întocmai:

„R.P.R. UNIVERSITATEA – B-dul 6 Martie nr. 64 – Bucureşti. Fac. Lb. şi lit. română (sic!) Către tov. Topciu D-tra: Ministerul învăţământului a aprobat o ultimă sesiune de reexaminare până la 20 octombrie 1863 pentru studenţii bolnavi. Vă rugăm să vă prezentaţi de urgenţă pentru lămurirea situaţiei examenelor dvs. cu certificate medicale. Secretar...” Prin îndurarea Domnului, a reuşit şi Nicu la şcoala mult visată, scăpând de o muncă fără sens pentru el. Aveam să fim astfel un an alături.

Eu m-am întors la mama să-mi petrec concediul de maternitate. M-am refăcut cu greu şi am revenit la cursuri şi seminarii. În ianuarie

şi februarie am avut cea din urmă sesiune din viaţa mea de studentă şi am luat toate cele cinci examene, apucându-mă de lucrarea de diplomă, pe care am avut-o la domnul Ion Coteanu – „Aspecte ale stilului discontinuu".

Între timp, eram mereu la fetiţă pentru care ne-am vândut: Nicuceasul, eu – un pulover elegant, ca să avem bani de tren. Luminiţa se dezvolta frumos, avea un ten de petală de mâr şi un glas ca porumbel, când gângurea. Pe mama o iubea cel mai mult. În iunie aveam să i-o luăm, studiile mele fiind terminate. Ce dureros a fost pentru mama! Dar eliberarea ei sosea la timp, căci peste câteva săptămâni avea să suporte o operaţie groaznică la sân, cu un diagnostic crud. Cu toate acestea, mama s-a refăcut încet-încet, ajungând să ne fie ani de zile de atunci încolo încă de ajutor. Bunicii şi-au întâmpinat cu drag strănepoata, dar Luminiţa n-a vrut să se ducă-n braţe decât la bunicul, ceea ce a creat în el o dragoste plină de devotament, care avea să se manifeste îndeosebi printr-o hrănire excesivă a ei.

Capitolul XXVIII

U N N O U D R U M

Pe Tabita, am întâlnit-o într-o amiază din primăvara anului 1963, în Constanţa, pe stradă.

— Ce faci aici? m-a abordat ea care-l ţinea pe Andrei, băieţelul de nici doi ani, de mână. Mi-am adus aminte fulgerător, că tot cu Andrei de mână era şi în Bucureşti, când am întâlnit-o pe stradă şi tot ea m-a văzut întâi.

— M-am căsătorit cu un băiat din Constanţa.

— Hai, vino pe la mine, locuiesc pe Republicii, aproape de gară.

Ce binecuvântare! O cunoşteam din Bucureşti, căci locuia în aceeaşi clădire cu sora Binţia. Cum soţul ei fusese transferat cu serviciul în Constanţa, aveam în ei cei mai buni prieteni. Era ca şi cum aş fi rămas printre cei mai scumpi prieteni din Bucureşti.

Chipul ei semăna aproape până la confundare cu Mona Lisa lui Leonardo da Vinci. Faţa albă, cu un ten de invidiat era încadrată cu simplitate de părul negru, lins, pieptănat pe spate şi strâns într-un coc. Tânjea, ca şi mine, după desăvârşirea sfinţilor, deşi adesea şi glumeam

împreună, căci Tabita avea un deosebit simţ al umorului care trăda un spirit înzestrat. Cum eram nou venită în Constanţa, fără prieteni temeinici, ea a ajuns să fie ce fusese Olguţa pentru mine în Bucureşti – oaza mea de linişte. N-a trebuit să insiste. Am vizitat-o cu cea dintâi ocazie care, însă, m-a aruncat în braţele ei plângând. Venisem la soţul meu, fără să-l anunţ. El era la serviciu, iar bunicul m-a apostrofat:

— Ce tot vii? Cheltuieşti bani fără rost. Nu te mai ţine atâta după el.

Am tăcut. Mi-am scos din sacoșă un pateu de ficat și am început să-l pun pe pâine.

— Ce faci? De ce mănânci pateu, când e mâncare gătită?

— Pentru că nu-mi face bine mâncarea cu afumătură.

— Da pateu-ţi face bine, ai? Cheltuieşti fără rost banii.

Sigur că mi-a căzut greu acest lucru. Am ieşit din casă, să-l aştept pe Nicu în staţia de troleibuz, dar era mult de aşteptat și atunci m-am dus la Tabita care m-a primit ca o soră în Domnul.

Pentru mine era o bucurie mare de tot să merg la ei. Cred că aş fi stat zi și noapte cu ei, atât de bine mă simţeam acolo. Crescută sub influenţa sfintei femei despre care am amintit, Tabita era toată iubire şi bunătate şi cu un deosebit spirit de jertfă. Copiii veneau unul după altul, necazurile şi ele, sărăcia îşi arătă colţii, dar în casa lor se cânta, căci Titi era dirijor de cor, un talentat bas, la rândul său şi necazurile se topeau. Exact ca în Psalmul 18: „Eu strig – Lăudat să fie Domnul! – şi sunt izbăvit de vrăjmaşii mei". Averea lor era o pianină care făcea să răsune apartamentul de cântări voioase. Cum nu mă împăcam cu mâncărurile ardeleneşti, pline de rântaş şi afumături, gătite de socrii mei, la ei mâncam ca acasă. A rămas proverbială o replică de-a lui Titi, adresată băiatului celui mare, Andrei, care nu se sătura cu una cu două:

— Lasă, tată, că mai mănânci şi mâine!"

Niciodată nu m-am simţit în plus, la această familie. Buna lor dispoziţie făcea totul frumos şi îmbelşugat la ei. Pe deasupra tuturor treburilor dintr-o familie cu atâţia copii, Tabita îmi mai cosea şi mie, căci era maestră în croitorie, iar eu n-aveam bani să dau unei croitorese. Materialele mele, luate de la solduri, îi dădeau multă bătaie de cap. De la ea aveam să primesc şi hăinuţe pentru primul meu copil, căci nu aveam cum să-i cumpăr. Mă leagă de această familie cele mai calde şi duioase amintiri, căci, în timp ce alţi fraţi nu voiau nici să ne

vadă în ochi, ei se rugau pentru noi, care ne depărtaserăm de adunarea Domnului şi-şi deschiseseră inima şi casa pentru noi. Ei erau adunarea noastră şi tot casa lor a fost altarul pe care avea să cadă focul trezirii din Constanţa, din anul 1967.

Nu se mai putea pune problema să mă odihnesc. Un copil ca Luminiţa, energic, care a început să meargă la unsprezece luni mă solicita în întregime. Dar nu era doar atât, ci mai ales, amestecul brutal al socrilor mei în modul de a-mi creşte acest copil. Ei aveau obsesia hrănirii. Luminiţa făcea des dispepsii, iar ei pândeau când nu eram pe acolo, să-i încalce regimul alimentar: mâncare din ajun, mâncare cu rântaşuri, fasole, orice, „ca să se-nveţe copila cu de toate”. Era de parcă ei ar fi suferit mai mult pentru ea şi aveau impresia că o hrănire organizată era o cruzime din partea mea. Mi-era groază să plec undeva, ştiind de la vecini că unul stătea la poartă să vadă când vin, iar celălalt o hrănea. Niciun copil de vârsta ei nu arăta ca ea, atât era de voinică, trebuind să-i cumpăr lucruri pentru o vârstă cu doi ani mai mare. Cu toate acestea, spuneau tuturor că chinuiesc „copila”.

Repartiţiile s-au dat în anul 1964, la Cluj. Am aflat întâmplător că începuseră deja, de aceea a trebuit să iau avionul până acolo. A fost prima oară în viaţa mea când am călătorit cu avionul şi m-am umplut de sentimentul măreţiei lui Dumnezeu „Care locuieşte în locuri înalte şi în sfinţenie”, dar e „cu omul cu inima zdrobită şi cu duhul înfrânt”. Era minunat să văd Carpaţii ca o mână de pământ albastru, cu firişoare fine de funigei, care erau zăpezile veşnice, apoi firele râurilor. Vedeam de la înălţimea aceea o geografie în care nu mă descurcam, decât prin admiraţie.

M-am întâlnit cu colegii mei de grupă şi l-am căutat pe reprezentantul Inspectoratului Şcolar al judeţului Constanţa. Mai rămăseseră posturi de profesori de limba română, neocupate, la: Dumbrăveni, Plopeni, Lanurile, Potârnichea, Tătaru, Fântâna Mare, Ivrinezul Mic şi Mare, Pecineaga, Cobadin, Târguşor, Limanu şi încă vreo zece. Cele care erau mai aproape de Constanţa fuseseră solicitate înaintea mea. Aşa că am ales, dintre toate, Târguşor, ştiind că, oricum, nu mă voi duce acolo.

Tot am avut timp să mă duc în Mănăştur, la adunare, cu speranţa să dau de Ani P. sau măcar să aflu noutăţi despre ea. Fratele Huşanu, pastorul, şi-a adus aminte de grupul de studenţi, dar de ea uitase. Eu am fost bucuroasă să văd adunarea şi m-am întors acasă, de

data aceasta, cu trenul.

Am revenit la Cluj treizeci şi unu de ani mai târziu, pe 1 decembrie şi tot cu avionul, numai că pe întuneric. Nu mi-am dezlipit privirea de geam căutând să trăiesc din plin bucuria zborului. Deasupra erau aprinse stelele, iar când nu erau nori dedesubt, zăream lumini minuscule în adânc, făcându-mi impresia că, asemeni Luceafărului, călătoream între două ceruri de stele:

„Un cer de stele dedesubt.
Deasupra cer de stele…”

Când zburam deasupra vreunui oraş, luminile lui îmi făceau impresia unor giuvaieruri aruncate pe catifeaua închisă a nopţii şi prin aceasta strălucind mai aprins. Iar Clujul m-a întâmpinat cu ghirdanda de lumini multicolore din piaţa Teatrului Naţional.

Pe 2 septembrie anul acela, 1964, am depus la Inspectoratul Şcolar Judeţean Constanţa o cerere prin care ceream schimbarea repartiţiei ministeriale numărul 900 cu o alta, într-o localitate mai apropiată, din motive de sănătate şi de îngrijire a copilului. Mereu eram la inspectorat, spre uşurarea bunicilor care puteau hrăni în voie fetiţa. Dar nu am rezolvat nimic. M-am dus într-o zi cu Nicu la Târguşor să le spun că nu cred că voi veni şi am întâlnit acolo nişte oameni care ne-au cucerit. Mai că m-aş fi dus, atât erau de amabili şi respectuoşi. Dar le-am spus situaţia cu copilaşul şi ei au rămas să mai aştepte. Pe 15 septembrie am căzut într-o mare tristeţe când am văzut elevii trecând în uniforme şi regăsindu-şi cu strigăte entuziaste colegii, vorbind despre schimbările survenite, de clase, de profesori, de colegi. Numai eu nu eram nici studentă, nici profesoară.

Aceasta m-a hotărât să merg în anul 1964/1965 la Târguşor.

Şcoala era chiar la şosea: o clădire mică, având cinci încăperi: patru pentru cele patru clase şi una pentru laborator. O cameră micuţă, lungă servea drept cancelarie, iar una şi mai mică, pentru lucrări de secretariat. Şedinţele se ţineau într-o clădire alăturată, din curtea şcolii. Intrarea era prin spate, dar în faţă, de jur-împrejurul clădirii, erau flori multicolore. Aceasta era o trăsătură a tuturor caselor din Târguşor. Numai la Agapia aveam să mai văd această prezenţă îmbelşugată a florilor în jurul caselor.

Colegii m-au îndrăgit imediat, pentru firea mea veselă şi pentru tinereţea mea. De la început m-am legat de perechea de învăţători modeşti, dar străluciţi, Gorgoi. Directoarea, domnişoara Ana Avram, al

cărei spirit armonios, cinstit şi organizat îşi pusese pecetea asupra şcolii, s-a ocupat personal de cazarea şi de hrana mea, mi-a lăsat sâmbăta liberă şi mi-a dat ore suplimentare, ca să câştig mai mulţi bani. Veneam luni la prânz, după un drum cu personalul spre Tulcea, de aproape două ore şi mă întorceam vinerea seara. Ce emoţii am trăit când am intrat pentru prima oară în cea dintâi clasă de elevi din viaţa mea! Am stat înaintea uşii, să trag adânc aer în piept. Ce linişte era dincolo de uşă! Ai fi zis că nu e nimeni în clasă. Dar eram cu directoarea care voia să mă prezinte copiilor şi a trebuit să apăs pe clanţă. O dată intrată şi momentul organizatoric depăşit, m-am simţit ca acasă şi s-a dat sfară-n sat că a venit la Târguşor o „scară" tânără şi simpatică. Eram pentru toţi acei elevi, „to aşa şoară" adică „tovarăşa profesoară", pe scurt.

Mă aşteptau de atunci încolo douăzeci şi nouă de ani de lucru neîntrerupt cu mintea şi cu sufletul copiilor.

Ce îndatorată i-am rămas acelei directoare care a ştiut să armonizeze interesele şcolii cu cele umane! Când s-a început practica în agricultură, deşi eram dirigintă, s-a oferit personal să aibă grijă de acea clasă, lăsându-mă acasă, să-mi văd de copil şi de pregătirea examenului de stat.

Am fost cazata la „tanti Fana", care avea trei copii, dintre care unul era handicapat, iar fiica îmi era elevă. De la Gostat puteam face rost de gâşte ieftine. Pentru trei sute cincizeci de lei lunar, tanti Fana ne asigura mie şi colegei de cameră, şi masa. Cu colega mea de camera şi de pat mă înţelegeam de minune, fiind o fată veselă şi bună la suflet. Îi spuneam Mimi.

Într-o zi, Mimi făcuse o ciorbă de cartofi, fiartă pe godinul pe care-l alimentam cu coceni de porumb.

— Ah, ce bună ar fi ciorba asta dreasă cu ou!

— Nimic mai simplu, i-am zis eu. Roagă-te la Dumnezeu.

— Pentru un ou? a făcut ea ochii mari care şi aşa erau foarte mari.

— Ţi se pare prea puţin, sau ce…?

— Mi se pare nedemn să-l cerem asta lui Dumnezeu.

Eu m-am dus în magazie să aduc coceni. Când să-i arunc în foc, s-a rostogolit dintre ei… un ou!

— Mimi, vino repede să vezi minunea, am strigat-o eu.

— Ce-i? Doar n-ai găsit un ou!

Mimi a rămas fără replică. Doar văzuse şi ea că nu fusesem să cumpăr ouă, mai ales că rămăseserăm amândouă fără bani. Dar ce nu puteam eu înţelege era cum de a apărut oul acela între coceni, cum de nu-l văzusem când luasem acel braţ şi, în fine, cum de n-a căzut în drumul din fundul curţii până în camera de la faţă.

Într-o dimineaţă eram singură în cameră şi, înainte de a mă da jos din pat, am deschis Biblia, vrând să mă rog. Atunci mi-am adus aminte că în ajun luasem salariul şi am scos plicul, numărându-mi banii. Totodată, făceam şi socoteala că nu-mi rămânea mai nimic din ei. Gazda, abonamentul de tren, Nicu, bătrânii şi datoriile mi-i luau pe toţi, înainte de a fi început să-i cheltuiesc. Ia te uită, mi-am zis, şi cu ore suplimentare şi cu economii şi nu reuşesc să-mi iau nimic pentru mine, nici măcar bomboane. Oftând, i-am pus la loc, în plic.

Deschisă, Biblia mea aştepta să-mi hrănească sufletul. Dar mie îmi venea s-o închid şi să mă apuc de planurile de lecţii. M-am scuturat însă ca de un gând rău şi mi-am coborât privirile asupra ei. Textul unde deschisesem fără să caut ceva anume se afla în cartea prorocului Isaia, la capitolul 55 şi a răsunat în inima mea ca o voce din Cer:

„De ce cântăriţi argint pentru un lucru care nu hrăneşte?" scria acolo. „Ascultaţi-Mă, dar, şi veţi mânca ce este bun şi sufletul vostru se va desfăta cu bucate gustoase…"

Cuvântul Domnului îmi vorbea direct şi sufletul meu s-a simţit desfătat de părtăşia Domnului. O, eram atât de fericită dintr-odată, încât Mimi care a venit acasă m-a-ntrebat ce mi s-a întâmplat. I-am povestit şi a trebuit să citească ea personal în Isaia 55, ca să se convingă că chiar aşa scrie acolo.

Într-o vineri pe la sfârşitul lui octombrie, eram de serviciu pe şcoală trebuind să sun de intrare, de ieşire, să supraveghez elevii în curte, în clase, la joacă. Se însera repede, aşa că la ora patru, în după-amiezile noroase, era întuneric. Sunasem de intrare, dar copiii continuau să joace mingea; am strigat la ei, dar nu s-au sinchisit; am agitat din nou clopoţelul; acelaşi rezultat. Atunci, am vrut să le stric jocul şi am aruncat cu o piatră în mijlocul lor. Nu sunt o bună ochitoare şi la sport, la aruncarea mingii de oină eram recunoscută drept cea mai slabă. Atunci, însă, a triumfat legea lui Murphy: l-am nimerit pe un copil drept în cap. S-a întors nervos spre locul de unde venise lovitura şi m-a înjurat urât. Acelui copil îi eram dirigintă. Eram în a doua lună doar a vieţii mele de profesoară. Niciodată n-aveam să mai procedez

astfel, dar atunci n-am vrut să mai vin la şcoală. Am plecat acasă şi le-am spus colegilor că nu mă mai întorc. În vinerea aceea a venit şi soţul meu acasă de la Bucureşti şi eu eram foarte supărată: pe de o parte eram supărată pe mine, pentru gestul meu neinspirat, pe de altă parte, pentru că fusesem crunt jignită de un elev, în auzul celorlalţi. Eram într-o situaţie fără ieşire. Soţul meu mi-a spus:

— Dacă pleci acum, pleci înfrântă. Tu trebuie să biruieşti!

Mie mi-ar fi plăcut ca soţul meu să ţină la onoarea mea jignită, de aceea l-am întrebat:

— Cum?

— Lasă-L pe Domnul să fie profesor în locul tău.

— Cum?

— Vei vedea tu singură, cum.

Ca idee, suna grozav: să-L las pe Domnul Iisus să lucreze în locul meu. Dar practic, ce însemna asta: să mă duc şi să stau în cancelarie, sau într-o bancă şi să aştept să vină Domnul şi să le ţină o predică acelor copii, sau chiar lecţiile? A venit ziua de sâmbătă, apoi duminică, iar eu nu mă hotărâsem încă ce să fac. Luni pleca Nicu şi eu încă nu luasem o hotărâre. La despărţire, Nicu mi-a spus:

— Fă cum crezi, dar Domnul vrea să-l dai mână liberă să lucreze El, în locul tău. Tu ai să pleci din Târguşor, dar important e cum pleci: înfrântă sau biruitoare. Toată viaţa vei purta cu tine înfrângerea sau biruinţa.

M-am întors, sub pretextul că-mi strâng lucrurile. Directoarea a venit la mine, cu elevul în cauză care fusese mustrat de mulţi profesori chiar sâmbătă, când s-a aflat despre ofensa pe care mi-a adus-o. Băiatul mi-a cerut iertare şi de atunci, a început o nouă perioadă în viaţa mea, învăţând să am încredere în Cel ce „prea iubiţilor Săi le dă pâinea ca în somn”. Şi am rămas în continuare acolo.

E aproape anecdotică o întâmplare absolut reală. Când a început şcoala în ianuarie, noi, fiind ca după sărbători, nu mai aveam aproape ce mânca, pentru că ne retrăseserăm de la tanti Fana cu masa, nu mai ştiu din ce cauză.

— Hai să facem o vizită la familia Done, în calitate de diriginte, zic eu, poate ne serveşte cu ceva bun. Amândouă îi aveam pe copiii acestei familii în clasele unde eram diriginte. Ce surpriză plăcută! Mama copiilor tocmai prăjea nişte cârnaţi pe maşina de gătit. Ea, săraca se tot scuza că miroase-n casă, iar noi tot aşteptam să ne invite

la un cârnat fierbinte, prăjit. Stăteam de vorbă despre cei doi copii, când o vedem pe doamna Done că se scoală, ia o tavă, trece în camera de alături şi se întoarce cu două farfurioare pline cu... miere şi cu două pahare cu apă rece. Ne-am uitat una la cealaltă, complicitar şi de-abia ne abţineam să nu izbucnim în râs. Doamna Done se jenase să ne servească cu cârnaţi, i se păruse ceva degradant. În drum spre casă, ne-a apucat o criză de râs, pentru că noi păţiserăm ca în snoava aceea: ne hrăniserăm cu miros de cârnaţi, în timp ce mâncam miere.

În februarie, au sosit la şcoală posturile pentru transferări. În Constanţa, era doar un post la Şcoala Specială Ajutătoare, dar în vecinătate erau la Agigea, Ovidiu, Şcoala sanatorială din Eforie-Sud şi Căminul-şcoală din Techirghiol. Dosarele de transfer se depuneau până la data de 5 martie 1965. Motivele care figurau erau: apropierea de soţ – dacă e încadrat în muncă şi nu şi-o poate părăsi, îngrijirea sănătăţii, cercetarea ştiinţifică şi apropierea de părinţi bătrâni sau bolnavi. I-am scris soţului meu de urgenţă, comunicându-i toate criteriile şi rugându-l să-mi telegrafieze pentru ce să optez: pentru Brăila, unde erau opt locuri în oraş, sau pentru Constanţa, unde nu erau? O hotărâre atât de importantă ne privea pe amândoi, de aceea îi ceream soţului meu să-mi telegrafieze un singur cuvânt – una din cele două localităţi. Pe 22 februarie, cu două zile înainte de a începe depunerea dosarelor, am primit o telegramă: „Te rog, preferă Constanţa. Nicu”. În ajunul sosirii acesteia, mă decisesem şi eu pentru Constanţa. Am optat pentru Şcoala Generală Sanatorială – Eforie-Sud.

De 8 martie, elevii s-au gândit să-mi facă daruri şi, dacă n-aş păstra inventarul celor primite, într-o scrisoare către soţul meu care era la şcoală la Bucureşti, mi-ar veni greu să cred în aşa ceva: optsprezece ouă, de la domnişoara directoare, un şerbet, batiste, săpunuri şi apă de colonie. Adunate cu ale lui Mimi, cadourile noastre erau o avere: icre, slănină, brânză, doi cozonaci imenşi, o gâscă, făină, biscuiţi, iaurturi, bomboane şi un pandişpan de la doamna Gorgoi. Aveam mare noroc cu Mimi că-i plăcea mult mai mult să gătească, decât să facă planuri de lecţii. Ne înţelegeam de minune!

Ce mult mi-a purtat Dumnezeu de grijă în anul acela când eram străină într-un sat dobrogean, cu străzi nepavate, în al căror noroi alunecam, desfăşurând o întreagă strategie să nu mă vadă cumva elevii cum merg!

Într-o seară, eram din nou lihnite de foame.

— N-ai ceva, un biscuit, o eugenie, ceva? mi-a cerut Mimi cu glas stins.

— De ce? am întrebat eu, fără să mă gândesc?

— N-ai ceva de mâncare? a reluat ea întrebarea.

— N-am, dar mi-e foame.

— Şi Alimentara e-nchisă… se plânse Mimi.

— Ştiu un magazin unde nu-nchide niciodată, am început eu.

— Da? Unde ştii tu aşa ceva în văgăuna asta?

— A, dar cine ţi-a spus că-n văgăuna te trimit?

— Hai, spune-odată şi nu mă mai fierbe.

— La Dumnezeu nu e-nchis niciodată şi El dă totul din belşug, „fără bani şi fără plată". Ţi-am citit asta.

— Da? Ţi-o da ţie, dar eu, una, nu cred că-mi dă să mănânc.

— Ştii ce scrie-n Biblie?

— Ce?

— „Cereţi şi vi se va da; căutaţi şi veţi găsi; bateţi şi vi se va deschide".

Doar ce spusesem aceste cuvinte şi s-a auzit o bătaie în geamul nostru.

— Ai auzit? am zis eu. Poate că ne-a şi răspuns Dumnezeu!

Mimi s-a uitat pe geam şi a văzut în întuneric, la lumina care cădea de la fereastra noastră în curte, o femeie.

— Vai! a exclamat ea, e madam Nicola, mama celei mai bune eleve din clasa mea. Ce s-o fi-ntâmplat? Şi s-a dus să-i deschidă, puţin speriată de această vizită târzie. Intrată în cameră, femeia nu mai prididea să se scuze, desfăcând un ştergar din care ieşea o aromă de vis: pâine caldă, fierbinte.

— Acum le-am scos din cuptor şi mi-a venit aşa un gând să vă aduc şi dumneavoastră acum, cât e caldă. Mă scuzaţi… Şi nişte brânză şi puţin lapte de la văcuţă. Acum l-am fiert. Am vrut s-o trimit mâine pe Lena. Dar nu ştiu ce-am avut, aşa, o nerăbdare, de parcă se dărâma pământul până mâine… Acum, dacă v-am supărat…

— Dacă ne-aţi supărat…? am intervenit eu. Nu, doamna Nicola, dumneavoastră sunteţi un înger trimis de Dumnezeu. Noi tocmai despre asta vorbeam, ca nu prea avem mâncare…

Mimi n-a uitat până azi acea întâmplare pe care a considerat-o întotdeauna o minune dumnezeiască.

Înainte de Paşti – pe atunci nu se dădea vacanţă – i-am spus lui

Mimi că eu voi petrece acest eveniment acasă cu familia. Dar tocmai de Paşti ne-a pus învăţământul politic la care venea un „tovarăş important". Nu era prima oară când ne chema duminica, pentru aşa ceva. În perioada aceea, învăţământul politic se ţinea doar duminica. Dar chiar şi de Paşti?

— Ei, acum ce mai zici? m-a ispitit Mimi. Unde petreci Paştele?

— Acasă.

— Vrei să spui că chiuleşti de la învăţământul politic?

— Nu chiulesc, dar o să fiu acasă.

Venea şi Nicu la Constanţa şi eu voiam să fim toţi trei acolo, să ne bucurăm deplin de învierea Domnului Iisus.

Nu era nicio veste că s-ar fi schimbat ceva. Vineri, în „vinerea mare" mi-am făcut bagajul ca de obicei când trebuia să plec la tren, căci plecam direct de la şcoală. Şi nu s-a întâmplat nimic. Ştiam că nu trebuie să umblu prin vedere, ci prin credinţă. A sosit şi ultima oră. După ce a sunat de intrare, am intrat la clasă. Era interesant ce se petrecea cu mine: eram bucuroasă în Domnul, fără să fi primit vreo rezolvare vădită. Efectiv, mă bucuram „cu o bucurie negrăită", fără să am vreun motiv. Când ajunsesem la fixarea noilor cunoştinţe, cineva a bătut la uşă şi a intrat destul de speriat, anunţându-mă să vin la telefon. Era de la comitetul raional de partid din Medgidia, de care aparţinea şcoala noastră. Mi-a comunicat personal că sunt convocată pentru duminică, ora 10, la ei.

— Nu vă supăraţi, dar nu cred că pot veni, pentru că noi aici avem învăţământ politic, duminică.

— To aşa... dacă vă spun că trebuie să fiţi aici, se înţelege că nu staţi la învăţământ.

Auzeam şi nu-mi credeam urechilor. Cine m-ar fi putut învoi pe mine de la învăţământul politic mai bine decât partidul? Am început să mă bucur şi, când a sunat de ieşire, le-am comunicat că eu nu vin duminică la învăţământ politic, pentru că sunt chemată la comitetul raional de partid, Medgidia. Mimi iar făcuse ochii ei mari şi mai mari. Până la gară era drum lung, iar eu săltam şi cântam, spuneam psalmi şi aduceam laude clocotitoare lui Dumnezeu. Era în inima mea adunarea în sărbătoare a îngerilor care cântau alături de mine, pe drumul ce ducea la gara din Târguşor.

Astfel că Paştele l-am petrecut împreună cu familia, iar atunci mă chemaseră să-mi dea sarcina de a ţine nişte conferinţe la Căminul

cultural, despre misticism. Auziseră că sunt credincioasă şi voiseră să-mi dea de înţeles că „Partidul e-n toate”. Ieşind în duminica aceea de la cabinetul de partid, o undă de îngrijorare mi-a umbrit bucuria izbăvirii. Dar am primit din Cer un gând: să nu mă îngrijorez pentru ce va fi, pentru că Dumnezeu nu mi-a făcut o bucurie ca să mă amăgească doar! O, câtă dreptate aveam să mă scutur de umbra aceea! Pentru că eu n-am mai fost solicitată pentru acele conferinţe niciodată. A fost doar mâna Domnului ca să-i demonstreze colegei mele că există Dumnezeul cel adevărat în viaţa mea.

Această comună, tipic dobrogeană, cu dereaua curgând până printre case, avea farmecul ei. Îmi plăcea să mă duc în liziera de la marginea comunei, să stau pe iarba umbroasă, căutând ciuperci comestibile. Pomii erau rari, dar eu aveam în tărâmul acela bucuria mea de a fi singură cu Mântuitorul meu, sub bolta de frunze tinere. Părtăşia mea cu El era tot ce visam mai presus.

Am ţinut odată o lecţie deschisă de dirigenţie despre personalitatea lui George Coşbuc. Au venit toţi colegii. Am recitat „Rugămintea din urmă”, „O scrisoare de la Muselim Selo”, „Regina Ostrogoţilor” pe care o lucrasem la şcoala populară de artă în liceu, „La oglinda”. Era în clasă o tăcere aşa cum îmi plăcea mie, când recitam. Dar nu eram atât de transportată, încât să nu observ cum se ştergea câte-o lacrimă ici-colo. Am fost o revelaţie pentru colegi, doamna Gorgoi afirmând că eu realmente n-am nevoie de niciun material didactic ori de mijloace de învăţământ. În realitate, îmi plăcea să-i aduc în lecţii pe toţi: profesorul cu actorul, cu poetul cu desenatorul, ca să nu mai spun că era prezent şi cântăreţul.

Serbarea de sfârşit de an şcolar pentru ciclul al doilea am organizat-o aproape în totalitate: o piesă de teatru – Virgil Stoenescu: „Un prieten adevărat”, recitări, şi chiar şi un număr de balet cu un băiat – Aurel Utuleanu şi o fată – Elena Pena, amândoi deosebit de elastici şi de graţioşi. Linia coregrafică eu le-am desenat-o. Muzica – un vals spaniol. Băiatul, Aurel, joacă teatru de amatori şi am avut plăcerea să-i răspund invitaţiei şi să merg la spectacolul în care avea rolul principal. Aurel m-a descoperit – incredibil! – în holul Casei de Cultură din Constanţa unde aveam o expoziţie de pictură în ulei, el acolo urmând cursurile de actorie. Cum m-a recunoscut? După nume, dar, mai ales, după portretul în ulei al mamei mele cu care, spunea el, semănam de minune. M-a căutat, m-a vizitat, am stat de vorbă adeseori.

Anul şcolar era spre sfârşit, iar eu încă nu ştiam dacă la anul voi veni tot aici, pentru că îmi doream să fiu lângă fetiţa mea şi să mă minunez de felul în care i se dezvoltă conştiinţa şi receptează lumea în care s-a ivit, voiam să-i smulg lăstarii răului şi s-o învăţ să-L iubească pe Dumnezeu, voiam s-o cunosc şi să mă cunoască.

În anul 1965, 15 iunie cădea într-o marţi. Luni, a sosit la şcoală o hârtie care-mi era adresată. Avea numărul 24.436 şi era redactată pe 12 iunie: „În conformitate cu instrucţiunile Ministerului învăţământului nr. 267/ 1964 şi în baza Ordinului Ministerului învăţământului nr. 2567/1965, vă facem cunoscut că vi s-a aprobat la cerere transferul de la Şcoala generală de 8 ani din Târguşoru, raionul Medgidia, regiunea Dobrogea, la şcoala sanatorială din Eforie Sud (...). În funcţia de prof. lb. rom. Începând cu data de 1 septembrie 1965.

— Şef de secţie, prof. Sever Baltac".

Adresa sosise chiar la sfârşitul anului şcolar. Dumnezeu luase în mâinile Sale problema mea, iar eu plecam din Târguşor cu laurii unui învingător.

Ce bine că răbdasem trecătoarea încercare!

Dar faptul că Dumnezeu mă scăpase de drumul săptămânal cu trenul şi de marea distanţă de casă, nu însemna că totul trebuia să-mi meargă după plac. Şcoala din Eforie-Sud, la care ajungeam cu un autobuz ce pleca din gara Constanţei la fiecare jumătate de oră nu avea să-mi dea satisfacţii profesionale, deoarece aici veneau serii de elevi pe durata a douăzeci şi una de zile, din toată ţara, aşa că, până întocmeam catalogul, până-i aduceam la un nivel comun, se termina timpul de şedere a acestora, iar eu simţeam că muncesc în gol. Nu vedeam fructele muncii mele. Cu toate acestea, aici am avut bucurii deosebite. Aici am cunoscut o tânără profesoară de matematică, necăsătorită, mignonă, cu un păr absolut creţ în jurul unui chip de copil poznaş. Dar acestea erau doar aparenţele, căci Magda S. era un spirit profund şi foarte luminat şi ce bine ştia să convertească necazul în înţelepciune! Între noi s-a creat o prietenie din cele cu adevărat durabile şi care a fost păstrată cu statornicie până azi, de ambele părţi.

Tot aici, am avut bucuria să fiu o oază de har pentru nişte copii din Deva, credincioşi, internaţi aici. Mi-am dat seama că sunt credincioşi după prenumele lor, căci unul se numea Teofil iar celălalt Timotei M. Cât erau de deosebiţi aceşti copii! Aveau feţe luminoase,

dar unul era şi blond, cu nişte minunaţi ochi albaştri care aduceau şi mai multă lumină figurii sale de îngeraş. I-am încurajat în credinţa lor, iar ei au avut impresia că însuşi Domnul li s-a arătat, prin mine. În altă serie, au venit şi cu Cornelia, cea mai mică soră a lor. Am recunoscut şi în ea aceeaşi blândeţe a credinţei lor. Păstrăm şi azi o deosebită afecţiune şi, când le-a fost chemată acasă mama, aceşti copii mi-au scris şi mi-au trimis şi fotografii. Erau şase fraţi. Domnul, însă, le-a purtat de grijă şi toţi sunt astăzi credincioşi, căsătoriţi şi lucrează pentru Domnul, chiar dacă pe depărtate meleaguri de care ne desparte un ocean.

Dar tot aici am fost supusă la o încercare. Într-o zi, la clasa a şasea după ce am strigat catalogul, am pus absenţele şi am verificat temele, am părăsit locul în care stătusem cam douăzeci de minute, ca să scriu un text pe tablă. În momentul în care am scris prima literă din text, s-a făcut auzit un zgomot asurzitor, care ne-a îngheţat pe toţi: o bucată mare din plafonul care se afla la aproape trei metri s-a prăbuşit deasupra catedrei, zdrobindu-se în bucăţi mari de moloz, de catedră, fără să rănească, însă, pe cineva. Dacă n-aş fi plecat din acel loc, molozul m-ar fi lovit din plin şi poate m-ar fi omorât, având o grosime de douăzeci şi mai bine de centimetri. Zgomotul a fost atât de mare, încât s-a creat panică în şcoală. Toţi au ieşit din clase să vadă ce anume s-a întâmplat. Atunci, fetiţa care era în banca întâi, cea expusă la pericol, a exclamat:

— Tovarăşa profesoară, ce norocoasă sunteţi, pentru că dumneavoastră aţi stat în locul acesta tot timpul şi plafonul n-a căzut, până ce n-aţi plecat în alt loc!

Cap. XXIX

I E ŞI R E A D I N E R E zi E

De când ne excluseseră din Biserică, izvorul meu de poezie secase. În anul 1966 poezia s-a întors la mine. Şi iată cum. Treptat, eu m-am convins că pastorul C., cel care ne buimăcise cu ideea poligamiei, nu avea dreptate. Era o greşeală în toată teoria lui şi Dumnezeu m-a luminat s-o descopăr. Iată unde se încurcase el. În Legea Vechiului Testament era scris: „Să nu preacurveşti!”, dar erau date şi reglementări pentru bărbaţii poligami. (Deut. 21: 15 – 17). Aceasta

înseamnă că poligamia nu era păcat.

Rătăcirea acestui pastor era în logică: S-a schimbat Dumnezeu? Nicidecum. În El „nu e schimbare, nici umbră de mutare”. (Iac. 1: 17 b). Prin urmare, dacă Dumnezeu nu a socotit poligamia păcat în Vechiul Testament, n-o socoteşte păcat nici în Noul Testament. Logic! Eu, însă, simţeam ceva putred în toată logica lui. Dar era greu sesizabil. Şi deodată am înţeles! Noul Testament pune accent pe făptura cea nouă, născută din Duhul lui Dumnezeu, căci în Vechiul Testament omul peste care cădea Duhul Sfânt nu era născut din nou şi nici nu era acesta scopul Său. Toate binecuvântările Vechiului Testament erau pentru trup şi pentru viaţa aceasta. Una din binecuvântări era „lungirea zilelor”. Or, vedeam că în Noul Testament au murit în floarea vârstei martirii Domnului Iisus Hristos şi nu ca pedeapsă. Apoi, nicăieri în Lege nu apare făgăduinţa vieţii veşnice. Binecuvântările Noului Testament contrastează izbitor cu cele ale Vechiului Testament. Privitor la cuplu, am găsit în I Cor.7: 2 că apostolul Pavel vorbeşte despre soţia unică şi despre soţul unic. În fine, omul Vechiului Testament păcătuia numai când făptuia, pe când omul Noului Testament păcătuieşte şi numai când gândeşte.

Nicăieri în Vecinul Testament nu există conceptul de „fire pământească”.

Asupra tuturor acestor lucruri am meditat în linişte, la Preventoriul de la Timişul de Sus unde m-am dus să mă odihnesc în timpul sarcinii cu cel de-al doilea copil.

La Timiş, într-o noapte, m-a trezit ceva indicibil, ca un farmec venind de undeva. Nu-mi era frică, nu ştiam ce e. Era ca o muzică la xilofon, dar cu sunete estompate şi, prin aceasta, cu atât mai armonioase. Erau parcă tremoluri pe nişte viori suprapământene, executate cu desăvârşită măiestrie de nevăzuţi virtuozi. Nu, nu eram în cer! Fereastra era deschisă spre munte şi luna plină scălda în albastru pădurea. Şi mi-am dat seama: în clarul de lună acelaşi la munte ca şi la mare, cântau privighetorile. Cântau pentru mine, special pentru mine, sub cerul lui Dumnezeu! Iar eu mă simţeam pe un prag de Cer.

Aproape trei ani nu mai scrisesem poezii. Revenindu-mi din erezie, Dumnezeu mi-a dăruit aici poezia „Bucuria încercării”, care a desfundat fântâna. Dintre poeziile mele, aceasta, compusă în iunie 1966, la Timişul de Sus a fost cel mai des recitată. Odată cu ea, Dumnezeu însuşi S-a întors la mine.

Motto: Rom. 8: 18

„Cât de mare-i preţul vieţii, ce odată, tot apune.
Dar ea merită alături cu cea veşnică a o pune?
Merită să pui alături încercarea de-o clipită cu cununa glorioasă ce va fi în cer primită?
Merită să-ţi pierzi credinţa, pentru o trecătoare lipsă?
Pentru o clipă de-ncercare, veşnicia să-ţi stea-nchisă?

Binecuvântează, dară, un necaz, o strâmtorare:
Ai fost astfel găsit vrednic să fii pus la încercare.
Cine-ncearcă-n foc metale care n-au nicio valoare?
Aurulse-ncearcă astfel! Strălucirea-n foc răsare!
Încercarea e dovada că în tine este aur!
Dar e-amestecat cu zgură. Dumnezeu, ca Meşter Faur, trebuie prin foc să-l treacă spre a-i verifica tăria.
După focul încercării vei cunoaşte b u cu r i al

Linişteşte-te tu, care eşti supus la încercare:
Dumnezeuse-ncrede-n tine, vede-n tine o valoare.
Dac-ar şti că te vei pierde, focul chiar acum l-ar stinge, n-ar îngădui, fii sigur, de tine a se atinge.
Domnul pe cei slabi îi cruţă şi îi lăsa-n voia firii.
Dar aceştia, vai, nu gustă b u cu r i-a i z b a v i r i i.

Fii convins: cu cât mai mare e acum o încercare, cu atâta bucuria va fi mai strălucitoare.
Şi ca să o strângi în suflet, ca pe-o binecuvântare, nu e preţul încercării pe potriva ei de mare!”

Scrisorile mele de la Timiş erau pline de dragoste dar şi de suferinţa pe care soţul meu ar fi trebuit să o vadă.

La întoarcere, am finalizat toate meditaţiile mele asupra poligamiei, am scris un material intitulat „Harul despre poligamie” şi l-am citit în Biserica baptistă din Constanţa, după care am fost reprimită ca membră cu drepturi depline şi înconjurată cu dragoste. Dar aveam încă discuţii serioase cu Nicu. Simţindu-se trădat, mă învinuia de nesupunere şi eu începusem să mă gândesc la despărţire:

„Căci ce ştii tu, nevastă, dacă-ţi vei mântui bărbatul?” Nicu şi-a terminat şcoala cu bine şi a fost repartizat la un atelier de reparaţii de aparate de radio, la Eforie-Sud. Primul salariu l-a luat pe 10 octombrie 1966. Atunci, am mers şi am cumpărat cele necesare naşterii celui de al doilea copil. Bineînţeles, am cumpărat totul în bleu, căci nu ne imaginam ca măcar al doilea copil să nu fie băiat.

În seara aceea, au venit pe la noi Tabita şi Titi. După plecarea lor, au început durerile. Nicu s-a dus să anunţe salvarea de la un telefon public şi, până să se întoarcă, am auzit maşina la stradă. Am încuiat uşa şi am pornit spre poartă, încredinţându-mă Domnului Iisus care spusese că vom avea necazuri, dar să îndrăznim la El. Ştiam acum ce înseamnă o naştere, dar mi se spusese că a doua nu mai e chiar aşa de grea.

Vai, nu era pentru mine! Muşchii mei uterini erau atoni şi nu ajutau deloc. Şi ca şi cum atâta nu era de ajuns, prezentaţia fătului era pelviană! Dinafară nu puteam fi ajutată cu nimic! De la ora unsprezece m-am zbătut în chinuri mari. Îmi repetam obsesiv un verset din Isaia „— Aş putea să deschid pântecele mamei şi să nu las să nască? Eu care fac să nască, aş putea să împiedic, oare, naşterea? – zice Dumnezeul tău”. (cap.66: 9)

Aceeaşi situaţie: femei care veneau în urma mea năşteau rapid şi erau duse. Dar la ora cinci dimineaţă, am trecut din nou Iordanul pentru a ieşi pe celălalt mal cu cea de a doua fetiţă a noastră.

— Uitaţi-vă, dom’ doctor, ce copil frumos! s-a minunat asistenta.

Gabriela a avut 3800 de grame şi 52 de centimetri lungime. Această a doua naştere a avut loc în Constanţa, la vechea maternitate. A fost aşa de drăgălaş gestul lui Nicu care se strecurase în curtea spitalului, sub fereastra mea şi a strigat de acolo, de a auzit toată lumea:

— Tatiana, să nu te superi că e tot fetiţă! Domnul s-o binecuvânteze!”

Dar eu mi-am revenit greu. Când am putut păşi iarăşi, mă simţeam dezumanizată de atâta suferinţă şi mizerie şi mergeam pe coridor, fără să mă fi împăcat cu Dumnezeu. Eram supărată pe El. Parcă aş fi spus: La ce bun? Nu cred că Dumnezeu intră într-o maternitate. Cum mergeam aşa, fără nicio poftă de viaţă, mi-a sunat în minte un verset cunoscut: „Căci suferinţele noastre uşoare de o clipă lucrează pentru noi tot mai mult o greutate veşnică de slavă”.

Povara mi-a căzut. Dumnezeu îmi vorbea iarăşi. Mă căuta, să mă recupereze. Şi m-am împăcat cu Dumnezeu.

După ce am ieşit din maternitate, la o săptămână, a venit mama să mă ajute. Dar după o lună, a trebuit să plece. Nu înainte, însă, de a mă însoţi la adunare, împreună cu Gabi pentru a fi binecuvântată de Dumnezeu. Am ales o seară în care soţul meu nu era acasă, căci n-ar fi acceptat aşa ceva.

Încordarea dintre noi devenise regulă de viaţă. Mi-a venit o idee: am convocat pe toţi pastorii care mă cunoşteau şi cunoşteau şi situaţia noastră la o zi de post şi rugăciune. Acesta a avut loc pe 19 noiembrie 1966.

Eu nu-l mai primeam în ca şi pe acel pastor căzut, pentru că am văzut că nu era consecvent. El ne spusese că numai dacă soţia nu-i corespunde ca nivel spiritual, are soţul dreptul de a-şi mai alege o soţie, dar am văzut că, deşi la noi nu se punea problema, el îl încuraja pe Nicu să facă paşi îndrăzneţi pe acest drum.

În ziua aceea memorabilă, am citit, ne-am rugat şi Dumnezeu i-a vorbit soţului meu prin prorocul Ieremia: „Dacă vei despărţi ce este de preţ de ce este fără preţ, vei fi ca gura mea”. (15: 19) L-am văzut atins de Duhul lui Dumnezeu când a spus:

— Chiar aşa, ideea acesta e un lucru fără preţ! Nu vreau să le amestec.

Bucuria că Dumnezeu ne şi răspunsese m-a făcut să explodez, fără pic de tact:

— O, Nicu, binecuvântat să fie Domnul! Azi e o zi de post în ţară, pentru tine. Eu le-am cerut fraţilor păstori să…

— Da? Ai şi trâmbiţat în ţară căderea soţului tău?

Totul s-a dus de râpă, dar mi-a servit de lecţie pentru viitor. Trebuia să ştiu să fiu discretă înaintea Domnului. Trebuia să nu sun cu trâmbiţa înaintea mea. Aşa cum poporul evreu a ţinut secretul izbăvirii din robie faţă de vecinele egiptence, ca să nu zădărnicească planul lui Dumnezeu. Aşa cum Maria „păstra toate cuvintele acelea şi se gândea la ele în inima ei”. Trebuia să învăţ a avea şi secrete faţă de soţul meu. Gestul meu stricase totul!

Din pricina eforturilor, la şase săptămâni de la naştere am avut o puternică hemoragie care mi-a adus internarea de urgenţă. Starea sănătăţii mele se înrăutăţea. Doctoriţa care m-a controlat mi-a propus să merg la munte, pentru refacere, iar medicul de la Dispensarul T.B.C.

mi-a făcut internarea la Avrig. Am chemat-o pe mama la telefon, i-am explicat situaţia şi a venit să vadă de fetiţele mele.

Cap. XXX

P S A L M I S T U L O A S te I D O M nu L U I

Am ajuns la Avrig, spre ziuă, sâmbătă, 17 decembrie 1966. În gară am fost întâmpinată de un delegat care m-a condus la preventoriu prin spate, prin parcul natural al acestuia. În faţa mea se deschidea o alee de brazi bătrâni, care-și întâlneau ramurile în formă de boltă. Ninsese din belşug, zăpada se depusese de un lat de palmă, uniform, fără niciun pic de zbucium, pe crengi, pe jos. Totul era pufos şi zgomotele erau înăbușite. Nu era o zăpadă care să scârţâie, dimpotrivă. Aleea aceea îmi spunea un bun venit atât de solemn, de parcă intrasem în Paradis. Mă aştepta o cameră cu trei paturi, încălzită cu sobă de teracotă. După ce m-am odihnit după călătorie, am mers să caut casa de rugăciune.

Aceasta a fost o nouă bucurie pentru mine. Deschişi şi iubitori, acei fraţi au recunoscut chemarea mea în slujba Evangheliei şi-mi dădeau întotdeauna cuvânt, mai ales la ora de lecţie duminicală. A fost o mare înviorare pentru mine, iar familia Spiridon m-a primit ca pe propriul lor copil. Am repetat colinde, iar în noaptea de Crăciun am colidant cu corul pe la casele oamenilor şi la preventoriu. M-am împrietenit cu tinere din familii de credincioşi pe care le-am condus la Domnul, am fost la un priveghi unde fraţii m-au rugat să vorbesc, dar nici n-aş fi putut să tac, deoarece inima mea era în clocot, de Harul Domnului. Am făcut, împreună cu fraţi din comitet, vizite la bolnavi şi la bătrâni şi Harul Domnului mă însoţea pretutindeni. Vorbindu-i unui tânăr pacient, ungur, Joszef, credincios unitarian, dar însetat după Dumnezeul cel viu, l-am condus la Domnul Iisus Hristos. Aveam acasă doi copii, dar nu tânjeam după ei, atât eram de fericită să-l slujesc Domnului!

O, dacă aş fi ştiut ce e acasă! Diavolul a vrut să mă lovească, fetiţa cea mică, de două luni, îmbolnăvindu-se grav. Într-o zi, mama şi mămica au fost la saună, iar cu copiii a rămas bunicul. A pus în soba din camera copiilor, cărbuni, iar gazele emanate au sufocat-o aproape pe Gabi. N-a dormit în noaptea aceea, iar a doua zi îi era rău. Mama a

întrebat unde e dispensarul, dar mămica a zis să nu exagereze, căci „N-are nimic copila”. „Copila”, însă, se pierdea. Mama a ieşit pe stradă şi a întrebat de medic. Atunci, mămica s-a dus la dispensar şi a venit cu doctoriţa. Când a văzut-o, aceasta a strigat:

— Scoateţi imediat copilul afară! N-a mai aşteptat s-o îmbrace, a pus-o într-un pled şi a scos-o chiar ea. Gabi gemea din greu, ochii îşi pierduseră expresia de viaţă din ei.

— Unde e un telefon pe-aici?

S-a dus în vecini şi a cerut o salvare specială, cu oxigen.

— Nu ştiu dacă scapă până la spital, le-a spus celor două femei.

Tăticu' s-a dus la Nicu la serviciu să-l anunţe. Deşi dormise în cameră cu fetiţa, soţul meu n-a simţit că aceasta era bolnavă, şi nici că mama o plimbase toată noaptea prin cameră. Nu i-a venit să creadă că e chiar aşa de grav şi a fost de părere că nu e cazul să mă cheme acasă, ci să stau acolo şi să-mi îngrijesc sănătatea. Mama a însoţit salvarea. Ajunsă la spital, doctorul de gardă a consultat fetiţa care se uita cu ochii mari şi trişti în ochii acestuia.

— Ah, copiii ăştia! Mor uitându-ţi-se-n ochi, a oftat el.

Diagnosticul a fost dublă congestie pulmonară. Cu greu s-a întors mama de la spital, lăsând acolo copilaşul cel de două luni şi ceva. Mergea zilnic acolo să afle veşti. A fost cel mai trist Crăciun al lor, dar aveau speranţa că Gabi e în afara oricărui pericol. În ajunul Anului Nou 1967 a venit acasă.

Dar eu la Avrig am trăit o experienţă unică, ce avea să producă o schimbare hotărâtoare în cercul nostru de prieteni. Marioara Bogdan, o scumpă surioară, a aflat că sunt la Avrig şi a dorit să facem revelionul împreună. Aşa că m-am dus la Sibiu şi familia Vasile m-a găzduit în casa sa liniştită şi încăpătoare, din Măgheranului 22. Era cu adevărat o casă din Betania pentru mine. Îmi dăduse, ca Domnului, cea mai bună cameră, spaţioasă, mobilată cu gust. Acolo am făcut revelionul. La miezul nopţii, s-a auzit o cântare în curte. Când a intrat micul grup de trei persoane, l-am cunoscut pe fratele Niculiţă Moldoveanu despre care nu ştiu dacă auzisem până atunci vreodată. Am trăit o adevărată revelaţie. Prima cântare pe care am auzit-o de la el a fost „Tot ce priveşti (doreşti) o clipă...” Era ceva unic. Cântarea curgea de la sine, iar noi ne uitam unii la alţii cu ochii umezi de dragostea lui Hristos. Nu mi se mai întâmplase până atunci să trăiesc atât de deplin bucuria cântării, deşi eu cântam mereu. Cântările curgeau una din cealaltă,

legau răni, ungeau cu balsam, întăreau. La baza lor era doina românească, ardelenească, pe alocuri tărăgănată, ca într-o extatică pierdere de sine. Mă simţeam ca şi negustorul acela de mărgăritare de mare preţ, care e gata să vândă tot ce are, când găseşte unul fără seamăn. Simţeam că m-am îmbogăţit peste noapte şi de-abia aşteptam să ajung acasă să-i povestesc lui Titi B. despre descoperirea făcută. Dar pentru moment, cântam, cântam descoperind că există şi slujirea Domnului prin cântare: „O, noi ne-am bizuit pe Domnul", „Nu eşti învins", „Ce dor frumos…", „De-oriunde vin…", „Ce-aş fi…", „Cer senin", „Nu te-ndoi, ci crede", „Suferinţă, şcoala sfântă…"

Dar câte nu sau şi povestit atunci! Fratele Niculiţă ne povestea cu teama de a nu-şi pierde cumva răsplata, despre cele îndurate în închisoare. Atât de mult mi-a întărit credinţa în credincioşia Domnului! Eu ştiam teoretic că acolo unde e Domnul e Raiul, dar omul acesta fusese în Raiul suferinţei pentru Domnul, şi s-a întors de acolo desăvârşit, asemenea „Căpeteniei mântuirii" sale, pe care Dumnezeu a găsit cu cale „să-L desăvârşească prin suferinţe". Nici cea mai vagă undă de judecată faţă de cei ce l-au chinuit nu ieşea la suprafaţă, din fântâna curată a credinţei acestui ucenic al Domnului. Sentimentul lui era recunoştinţa profundă faţă de Domnul care l-a găsit vrednic de suferinţa pentru Numele Lui. Iar din această fântână ţâşneau către noi cântările. Când m-am trezit a doua zi cu sentimentul aproape dureros de fericire că ceva extraordinar mi se întâmplase, am ştiut că pentru mine a fost cotitura cea mai însemnată a vieţii mele cu Domnul Iisus. L-am binecuvântat pe El că are şi azi ucenici devotaţi şi mi-am reînnoit predarea.

A trebuit să cobor pe pământ, întorcându-mă acasă. Dar am adus cu mine comoara „Cântărilor Harului". Aici am înţeles că diavolul voise să împiedice trezirea, chemându-mă acasă, înainte de a-l fi cunoscut pe psalmistul Oştii Domnului.

Cap. XXXI

P O C A I N Ţ A B I R U I E Ş te D R E P T A te A

Împlinisem trei ani de activitate la catedră şi eu trebuia să-mi dau definitivatul. Pentru aceasta, trebuia să mi se facă inspecţie la ore şi să primesc un calificativ. Dar vai de pregătirea acestor lecţii! La

Târguşor am fost apreciată ca fiind pasionată şi antrenându-mi copiii. Aici, însă, nu era doar problema structurii speciale a claselor după seriile de copii bolnavi de reumatism, ci mai era o problemă foarte delicată, cea a timpului. Bunica soţului meu nu era mamă, ci soacră, adică nu mă ajuta. Pretenţia ei era ca atunci când sunt acasă, eu să fac totul, iar ea, doar în lipsă. Prin urmare, eu făceam mâncare, hrăneam fetiţa cea mică, spălam, făceam curat, călcam, spălam vasele, aşa că se făcea ora două, oră la care ieşeam din casă, pentru a prinde maşina de Eforie. Dacă aş fi fost la casa mea, eu puteam lăsa vasele să le spăl şi mai târziu, la întoarcere, ca să-mi pot face planurile de lecţii la care eram controlată. Încercam să fac duminica mai multe planuri, dar era imposibil. Dar când veneam acasă, reluam treburile de unde le lăsasem. Viaţa mea era un perpetuum mobile al treburilor mici, dar multe şi care trebuiau făcute. Uneori, căutând lucruri cu care să o schimbe pe Luminiţa şi negăsindu-le repede, socrul meu mi le răscolea pe toate, cu ostentaţie. Asta punea capac la toate, căci eu aveam un şifonier aranjat la linie. Viaţa mea cu Dumnezeu şchiopăta şi trăiam din amintirea unei predări de demult. Mi-era dor de El, dar în faţa Lui nu puteam veni chiar aşa, cu inima plină de nemulţumire şi de judecată.

În mai, 1967, s-a anunţat inspecţia. Mama era iarăşi plecată la Brăila, iar în treburile gospodăreşti nu mă ajuta nimeni cu nimic. Cantitatea de muncă şi stresul pentru inspecţia care se apropia mi-au creat din nou o tensiune nervoasă. Mă rugam pe fugă. Ah, cât aveam nevoie acum de ajutorul soţului meu, dacă soacra mea nu mă ajuta! Dar el obişnuia să spună:

— No, las că te descurci tu!

Cum mă „descurcam” cu doi copii mici care mă sculau noaptea când unul, când altul şi cu gălăgia lor, numai Dumnezeu m-a înţeles. Eram atât de nervoasă, că n-am mai vorbit cu soţul meu. Mă baricadasem în autoîndreptăţire.

Când a venit inspectorul Alexandru F. la primele ore, sâmbătă, 20 mai 1967, mie mi s-a părut că am predat lamentabil. Planul de lecţii care era sub ochii inspectorului nu fusese respectat, copiii dădeau alte răspunsuri. Întorcându-mă cu maşina mică a inspectorului care o luase şi pe doamna Lazaride, directoarea, mă simţeam penibil. În această stare a mea, directoarea, încercând să mă consoleze a aruncat într-o doară:

— Ce-ai avut, măi Tatiana, azi, că tu faci lecţii bune…

Cu inspectorul acolo, am simţit că alunec în prăpastia deznădejdii. Ajunsă acasă, i-am spus lui Nicu:

— N-am fost în stare de o lecţie ca lumea! Sunt foarte surmenată, asta e.

— No, las c'o să fie bine, mă consolă el, punându-şi ca de obicei când venea acasă, capul pe pernă, pentru două ore.

Numai eu ştiam ce era în inima mea. Aş fi vrut ca soţul meu să simtă cu mine, să mă întărească, să se roage pentru mine. Şi, în timp ce în cameră se auzea respiraţia lui egală, liniştită, eu am început să plâng, simţindu-mă singură cu necazul meu.

De ce plângi? Vrei ajutor prompt, la nevoie? Dar tu? Tu ai răspuns prompt nevoii lui Dumnezeu, de a mântui lumea? Te-ai baricadat înăuntrul dreptăţii tale, al treburilor tale.

Câtă dreptate avea Glasul! Merit din plin, Doamne, ce mi se întâmplă. Şi nu merit să iau inspecţia. Şi, în loc să mă apuc să scriu planuri de lecţii pentru următoarele ore, am luat caietul şi am scris o poezie care reflecta starea mea:

S A nu te S U P E R I...

Să nu te superi niciodată, cu niciun chip, pe Dumnezeu, dacă adeseori în viaţă nu izbuteşte planul tău.

De câte ori n-ai stat tu, oare, nepăsător chemării Lui?

Când te-a trimis El în lucrare, tu ai pornit? Ai mers să spui de Dumnezeu, la lumea aceasta ce e orbită de-amăgiri?

Te-ai mulţumit să ducă alţii mesajul sfintei mântuiri.

Şi-aşa, ţi-ai întărit urechea şi inima şi-ai început să te închizi în cercul propriu în care Domnul n-a-ncăput.

Şi tu, când vrei să-ţi izbutească urzirea planului firesc, vrei să-ţi răspundă prompt dorinţei, cu ajutor dumnezeiesc?

Ce simţi tu azi, în ne-mplinire, lipsit de orice ajutor, simţi EL Însuşi, când rămas-ai chemării Lui nepăsător!

Când părăsit te simţi pe lume de cei ce-odată te-au iubit şi-amarnic suferi părăsirea, în chin şi-n plâns nestăvilit, gândeşte-te ce

simte Domnul, când tu, Mireasa lui Hristos, te duci în lume după idoli şi sub orice copac umbros, tu calci sfinţenia-n picioare, cerească-nvăţătura-a Lui, ca să-mplineşti dorinţa firii, trădezi iubirea Domnului.

Iar azi, când bântuie furtuna, când valul se ridică sus şi când te zbaţi în încercare, copil al Domnului Iisus, adu-ţi aminte de umblare! Roşeşte! Pune capu-n piept și recunoaște că și-acuma, chiar în înfrângeri, El e drept!

Poezia se încheia cu acceptarea înfrângerii ca meritată răsplată.

Dar nu acesta i-a rămas sfârşitul, pentru că a trebuit să-i dau altul, mai real ca primul. O, adâncul bunătăţii lui Dumnezeu faţă de copiii Săi!

Luni, când inspectorul a revenit pentru următoarele lecţii, am trăit un adevărat triumf, iar la discutarea acestora, directoarea şi inspectorul erau evident marcaţi de emoţie. Ei bine, nota mea în urma inspecţiei la lecţii a fost nesperat de mare. Am primit 10 (zece), ca urmare a pocăinţei! Dar ce e cu adevărat minunat este că nu mai făcusem pregătiri speciale ale lecţiilor. Pur şi simplu, nu mai voiam notă mare. Pentru că „suferisem pedeapsa", înţelegând că Domnul se purta cu mine ca şi cu o fiică pe care o pedepseşte pentru că o iubeşte. (Evrei 12 6 – 11)

Şi iată sfârşitul poeziei:

Şi când vei înţelege-aceasta, şi când vei cere-n plâns, iertare, vei fi umplut cu tot belşugul de har şi binecuvântare.

(20 mai 1967)

Caruselul treburilor şi al nemulţumirilor mele legate de acestea continua să se învârtească. Şi Dumnezeu continua să-şi înmulţească Harul faţă de mine. Odată, am plecat foarte nervoasă la şcoală. Ştiam că întârzii, dar trebuia să spăl vasele şi să le mai pun şi la loc. Pur şi simplu nu am avut timp să mă spăl pe mâini de mirosul de vase. Mi-am luat în viteză o fustă de pe scaun şi poşeta cu abonamentul şi am zbughit-o pe poartă, sperând să mă fac înţeleasă de socri fără alte explicaţii. Când am ajuns la troleibuz, acesta plecase. Când a venit, în sfârşit, din gară tocmai plecase cursa de Eforie. La Eforie-Sud nu mergea decât cursa de Mangalia, din oră în oră, pe când pentru

Eforie-Nord mai era o posibilitate tot din jumătate în jumătate de oră şi anume cursa de Techirghiol.

Stăteam în staţia aceea şi Duhul Domnului a început să mă cerceteze: Asta e fiindcă am plecat nervoasă. Mânia nu e roada Duhului Sfânt. Cât de mult scăzusem în credinţă! Şi acum, directoarea o să-mi taie şi orele. Mă chinuiau procesele de conştiinţă de vreo cinci minute, când am văzut venind spre staţie o maşină de Eforie. Ce-i drept, era un „T.V". care pârâia din greu, scoţând gaze, dar era o posibilitate nevisată, de a ajunge la timp la şcoală! Dar ce uimire să văd cum a ajuns-o din urmă pe cea scăpată de mine şi a depăşit-o! Era incredibil! Inima mea deborda.

Eram în maşină! Stăteam pe un scaun, în partea stângă, maşina fiind aproape goală. Dumnezeu făcuse o minune pentru mine: îmi trimisese o maşină! Am scos caietul şi am scris poezia „Mânia mea", căreia compozitorul creştin, fratele Niculiţă Moldoveanu avea să-i compună o melodie. Iată poezia:

„Mânia mea nerăstignită mă biruieşte uneori şi-oricât ar fi de-ndreptăţită, mă jefuieşte de comori.

Şi-atunci vii, Doamne, Tu cu Harul, croindu-mi căi de izbăviri, păşind măreţ peste hotarul nerăstignitei mele firi.

Statornic când Te văd pe Tine, cum nu ţii seama de greşeli, îmi umplu faţa de ruşine, când vii la mine şi mă speli.

O, pururi am nevoie, Doamne, să fiu albită-n jertfa Ta.
Greşeala mea mai mult Te-ndeamnă a mă iubi, a mă ierta.

Rămâne veşnic adevărul cuvântului ce-ai spus cândva:
„Nu trebuie decât piciorul să-şi spele cel ce s-a scăldat".

Ce la-ndemână Ţi-este apa!
Te-apleci peste greşeala mea şi-mi iei cu simplitate talpa, spălând tot praful de pe ea.

Tu ştii că din al vieţii umblet la Tine-am să mă-ntorc murdar.
„— O, nu-i nimic, îmi spui cu zâmbet, bine că vii la Mine, iar!"

Poezia este datată 10 octombrie 1967.

Cap. XXXII

„S C U la Ţ I – V A ŞI P L E C A Ţ I...”

Încă de la început, mi-am dat seama că soţului meu nu-i plăcea să aibă probleme şi le rezolva, mai în glumă, mai în serios, prin eludare.

— O problemă amânată e pe jumătate rezolvată, spunea el râzând.

Dar amânarea avea la el un cu totul alt înţeles, şi anume: neglijare. Pentru mine era tot mai greu să stau acolo, pentru că simţeam că nu e casa mea. Eram noi doi, plus doi copii într-o singură cameră. Când venea mama, care, bineînţeles, dormea cu noi în cameră, eram cinci. După ce Gabi a împlinit un an, mi-am dat seama că voi mai avea un copil. Pe deasupra tuturor a, socrii mei nu mă suportau, nu eram genul de femeie ardeleancă, roşie-n obraz şi grasă. Soacra mea-mi zicea de la obraz:

— Tulai, Ană (nu mi-a putut zice niciodată Tatiana), că galbenă mai eşti, ca o moartă.

Ştiind că doctorii mi-au interzis eforturile şi, adunând la asta faptul că e păcat să nu aduc pe lume toţi copiii pe care mi i-ar da Domnul, ea ajunsese la o soluţie care, când mi-a spus-o, m-a indignat:

— Lasă, Ana, că poate moare la naştere. Când îi mic nu-ţi pare aşa rău.

Abia după aceea am înţeles de ce spusese odată Luminiţa, în graiul ei drăgălaş, înspăimântându-mă:

— Mamă, o să moară Cocuţa. („Cocuţa” era Gabi.)

Naomi, soacra lui Rut, e unică în Biblie şi rară în viaţa de toate zilele. Predicile frumoase pe care le auzisem despre ea nu se potriveau cu realitatea din viaţa mea, dar îmi serveau de învăţătură mie însemi, când copiii mei vor creşte mari.

Însă ce mă irita la culme era că nu eram lăsată să-mi educ copiii aşa cum aş fi vrut eu. Luminiţa avea un obicei: să-şi ducă la nas un pled moale. Când am fost la Brăila cu ea, în bună înţelegere cu mama, am „înţărcat-o” de acest obicei. Nu putea adormi, până nu-şi ducea la nas

pledul ţuguindu-şi buzele, ca şi cum ar fi supt. Dar, după ce l-a cerut vreo trei zile, l-a uitat. Întorşi acasă, am uitat să arunc pledul, dar le-am povestit socrilor victoria. Bătrâna mi-a dat dreptate, dar bătrânul a făcut ceva incredibil. Când am venit de la şcoală, am găsit-o pe Luminiţa cu pledul la nas, iar şifonierul era complet răscolit. Am bătut-o, crezând că ea a făcut deranjul acela, găsind şi pledul. Ea a început să plângă, bătrânul a intrat în cameră, m-a jignit şi mi-a spus că sunt prea rea, dacă am putut să-i iau „bucuria copilei”. Eu am făcut aproape o criză de nervi, iar el mi-a aruncat în faţă că sunt demonizată. Când a venit Nicu acasă, a văzut încordarea, dar n-a fost interesat, conform felului său de a fi, să ştie despre ce este vorba. Eu l-am pus la curent, răbufnind în final:

— E o crimă să-ntorci pe un copil la un obicei rău de care s-a dezbărat.

Soţul meu lua însă lucrurile uşor, iar seninătatea pe care i-o admirasem atât de mult la început a trebuit curând să-mi dau seama că nu era o calitate, ci un viciu – semn distinct al superficialităţii.

Încă din august 1965, îi scriam de la Brăila soţului meu, despre necesitatea de a avea şi noi casa noastră, de a ne croi un drum singuri, căci îi incomodam şi pe bătrâni şi ne şi ciocneam mereu. L-am convins să mergem în audienţă la Sfatul Popular, să cerem locuinţă. Dar eram în dilemă: să cerem pentru noi, sau pentru chiriaşii care ocupau celelalte două camere ale casei?

La început, aceasta nu conta prea mult, cine pleacă de acolo, aşa că săptămână de săptămână mergeam în audienţă şi uneori stăteam nopţile ca să obţinem bon de audienţă. Dar eram continuu duşi cu vorba. Au venit la faţa locului şi au văzut situaţia, dar nimic nu s-a urnit. Spre sfârşitul lui octombrie 1966, am trimis un memoriu la Comitetul Central al P.C.R. Am primit promisiuni în scris, tot de la cei din Constanţa. Trei ani s-au scurs astfel.

Într-o seară de ianuarie, după un conflict incredibil de furtunos izbucnit între mine şi bătrâni, am plecat din casă, luându-mi Biblia. Am mers în fundul casei, la bucătăria de vară şi mai în fund, în magazie, lăsându-l pe soţul meu să doarmă liniştit. Am încercat să citesc din Biblie, dar nu se lipea nimic de sufletul meu amărât. M-am rugat, m-am smerit, am cerut iertare Domnului, am aşteptat. Nimic. Sigur, m-am gândit eu, cu nervii aceia, acum două ore, iar acum, cu pocăinţă şi

smerenie! Am început să mă rog:

— Doamne, Tu eşti credincios. N-am pe nimeni la care să mă plâng. Sunt dezamăgită de Nicu, dar ştiu ca Tu mi l-ai dat şi că Tu poţi să-l schimbi. Mi-e tot mai greu să-i suport pe bătrâni şi nu vreau să-l despart pe Nicu de ei. Mi-e inima atât de grea, că, dacă nu vii Tu, n-am nicio nădejde de scăpare. Doamne, nu mai pot aşa. Spune-mi ce să fac: să stau aici? Să cer pentru noi? Doamne, ajută-mă, pentru că numai Tu vii în ajutorul celui amărât. N-aş vrea să mă întorc în pat fără să-mi răspunzi. Vreau certitudinea că încă eşti cu mine.

Atunci mi-a vorbit Dumnezeu. Cu ochii înlăcrimaţi am citit cuvântul spus prorocului Mica, dar pe care Domnul mi-l spunea în seara aceea de început de ianuarie 1968, special mie:

„Sculaţi-vă şi plecaţi, căci aici nu este odihnă pentru voi”. (2: 10)

Puteam primi ceva mai desluşit?

Am izbucnit în laude şi mulţumiri. Acolo unde eram, era chiar o magazie cu pământ pe jos, un pământ tare ca cimentul. M-am adus pe mine însămi acolo, căzând în genunchi pe pământul acela şi l-am mulţumit lui Dumnezeu pentru că ascultase „glasul meu, strigătele mele”. Eram tot atât de sigură de ascultarea rugăciunii, ca şi cum aş fi primit deja apartamentul. Întoarsă în cameră, am adormit ca un copil mic pe perna încrederii în Cel Atotputernic.

Luni, 25 martie 1968 am fost la Bucureşti, la Comitetul Central al PCR pentru a cere o audienţă în problema locuinţei. Eram însărcinată în luna a şasea cu cel de-al treilea copil şi locuiam într-o singură cameră, mare, ce-i drept, împreună cu mama mea şi cu încă doi copii. Situaţia prezentată era cum nu se poate mai reală. Peste nici două săptămâni, eram chemaţi la primul secretar al judeţului Constanţa, domnul Petre Ionescu, un om curtenitor, dotat din belşug cu simţul umorului, dar şi al responsabilităţii. Ne-a ascultat cu răbdare, nevenindu-i să creadă că vicepreşedintele la care mergeam săptămânal ne putuse sfătui să le facem chiriaşilor viaţa amară ca ei să plece de acolo şi noi să ne putem extinde. Ne-a crezut, ne-a înţeles şi peste numai două zile, a venit um I.M.S. la poarta noastră. Nicu era la serviciu. Mi-au spus să-mi iau buletinul şi m-au luat cu maşina aceea la ICRAL. Peste o oră, ţineam în mână contractul de închiriere a unui apartament cu două camere, al nostru şi numai al nostru, în Tomis IV, într-un bloc-turn, la etajul al şaptelea. Liftul nu funcţiona, staţia de

maşină era departe, dar mie mi se părea o fericire să urc până la etajul acela, cu Gabi ce avea un an şi jumătate, adormită în braţele mele şi cu sarcina avansată. Atunci, parcă ne-am căsătorit a doua oară. Ne-am luat mobilă nouă, în rate, perdele, covoare şi eram nespus de fericiţi. Când am primit apartamentul, Luminiţa era la mama, la Brăila, dar, ca o presimţire, se juca de-a mutatul.

— Unde te duci, Luminiţa, cu săcoşile pline?

— M-am mutat la bloc, spunea ea.

Când au primit vestea cea mare, de-abia aştepta să vină la noua casă. Ea avea „bagajele" gata făcute.

Cap. XXXIII

T R E zi R E A

Fratele Niculiţă a venit la Constanţa în vara anului 1968. Ne strângeam tot grupul care se închegase, de vreun an, din care făceau parte Titi şi Tabita, familiile Dumitru Petre şi Ştefănică, fratele lor, Culea Ion, familiile Aostăcioaiei, Ene Petre, Voicu Ştefan, Obeadă Simion. La început, nucleul era mai mic, reducându-se doar la primele trei familii. Scopul strângerilor noastre era rugăciunea pentru întoarcerea soţului meu în lucrarea Domnului, pentru ca el să învingă ideea poligamiei şi toate celelalte ce îi erau inoculate de fostul pastor. Până la sosirea noului pastor, I. Dăduica, interimatul a fost asigurat de fratele Ştefănică. Noi aveam o plăcută părtăşie duhovnicească împreună şi ei mă întăreau întotdeauna. Sora Lenuţa, soţia fratelui Petre mi-a fost de mare ajutor, confecţionându-mi cu gust lucruri necesare, fără a primi în schimb ceva, deşi avea probleme mari cu o mână. Dar ea nu m-a lăsat să-i pregătesc unicul fiu pentru examenul de admitere la liceu, fără să-mi plătească:

— Lasă că ştiu eu cât câştigă profesorii. Eu am bani.

Eram foarte legată de ei, pentru că Norica, fiica lor cea mare, care era în ultimul an de liceu, cânta minunat la vioară, iar vocea ei de soprană uimitor de impostată şi curată mă fermecase. Ce să mai spun de talentul de recitatoare al Noricăi! Aşa că între noi s-a legat o prietenie fără rezerve. Alergam la ei oricând aveam nevoie de ajutor în rugăciune. Iar cu Norica aveam o caldă părtăşie duhovnicească.

La câteva luni de la naşterea lui Gabi, i-am rugat să stăruiască

împreună cu noi, pentru ca Dumnezeu s-o vindece pe Gabi care se născuse cu o pată ce ulcerase, provocându-i dureri usturătoare. Când ne-am rugat, o soră s-a uitat la ea şi a văzut-o zâmbind. Poate că L văzuse pe Domnul Iisus, pentru că rana aceea s-a curăţat, ca şi când n-ar fi fost niciodată. Familiile Dumitru Petre şi Ştefănică aveau experienţe incredibile cu Dumnezeu pe care, dacă nu mi le-ar fi spus ei înşişi, nu le-aş fi putut crede.

Fratele Ştefănică ne povestea cum odată, în timpul războiului, mărşăluind fără oprire zile şi nopţi, s-au oprit zdrobiţi de oboseală, pe malul unui râu. Era noapte. Lui îi era o sete mistuitoare şi s-a aplecat aşa cum era echipat, să soarbă apă. Dar apa nu era la nivelul lui, aşa cum i se păruse, ci mult sub el. Greutatea din spate l-a tras în jos şi el a căzut în apa aceea adâncă, pomenindu-se pe fundul ei. Era frig şi mantaua cea groasă, cizmele şi toate s-au îmbibat de apă şi n-avea cum să iasă la suprafaţă. Dar el era din copilărie un slujitor al Domnului Iisus. Şi acolo, „în fundul adâncului”, i-a trecut într-o clipă prin faţa ochilor, ca într-un film, toată viaţa. Atunci s-a întrebat, neputând să înţeleagă:

— Să mor înecat…?

Dar a auzit în duhul lui acest îndemn:

— Strigă la Iisus!

Atunci s-a auzit acest Nume strigându-se şi propagându-se cu ecou în apă. Nu era sigur că l-ar fi strigat chiar el. Poate doar duhul lui. Cert este că o putere l-a ridicat de sub tălpile ca de plumb şi l-a plonjat în sus, până ce a căzut ca un arc, pe mal, în mijlocul camarazilor. Toţi au rămas uimiţi şi s-au închinat. Pentru că el nu venise înot, ci fusese aruncat pe mal ca un proiectil. El este cel care şi-a pus mâinile peste capetele noastre, chemând binecuvântarea Domnului, la căsătorie.

Celălalt frate Dumitru, Petrică, ne povestea o minune care s-a petrecut sub ochii lui, în tinereţe. Li se îmbolnăvise un cal. Până seara, a murit. Atunci, el şi ceilalţi fraţi ai lui au început să plângă, spunând:

— Doamne, ce nenorocire! Aveam nevoie de acest cal, Tu ştii asta! Şi plângând, îl mângâiau pe spate. Deodată, au simţit un cutremur uşor sub mâinile lor, ca şi cum calul se scutura. Apoi acesta a devenit mai puternic şi ei au văzut uluiţi cum calul lor se mişcă, se ridică de pe coastă pe care zăcea mort şi stă apoi drept, în picioare. Calul lor înviase din morţi!

— „Toate lucrurile sunt cu putinţă la Dumnezeu!” obişnuia

fratele Petrică să spună mereu, cu vocea lui tunătoare, citând cuvintele Mântuitorului.

În galeria prietenilor mei, l-am lăsat la urmă cel mai drag dintre toţi: pe Lenuţa A. O cunosc de când s-a născut Gabi şi a venit la mine să mă viziteze. Soţul ei fusese pastor la Galaţi. Dar acum lucrau amândoi la Constanţa. Lenuţa avusese o întoarcere cu totul deosebită la Cel ce era pentru ea Apa Vieţii, Pâinea Vie, Păstorul cel Bun… Rămăsese orfană de mamă, de la şapte ani. Nu avea încă paisprezece ani când s-a întâlnit cu Mântuitorul, predându-şi viaţa în mâinile Sale. Mama vitregă căuta să i-L scoată din inimă pe Mântuitorul, considerând că sfidează religia străbună, aşa că o bătea fără milă. Odată, după ce a bătut-o, a gonit-o de acasă:

— Să pleci unde-oi şti, să nu mai aud de tine.

Unde-ar fi putut să se ducă o fată de paisprezece ani? A luat-o pe jos, din capătul cartierului Coiciu, unde locuia şi s-a oprit, sfârşită de foame şi de oboseală, pe plajă, la Trei Papuci. Văzându-se singură şi liniştită, a început să se roage lui Dumnezeu, să cânte şi să-l mulţumească. Nu citise încă întâmplarea de la Betel, a patriarhului Iacov, dar s-a rezemat de una din pietrele mari de acolo şi a adormit.

Dar, ca şi Iacov care, dormind cu o piatră drept căpătâi, a văzut cerul deschis şi acea scară pe care suiau şi coborau îngerii lui Dumnezeu, Lenuţa a văzut marea aprinzându-se parcă, de o lumină fără putinţă de a fi descrisă şi luând conturul Unei Făpturi care, mergând pe ape fără să le-atingă, venea drept spre ea, răspândind raze dulci de jur-împrejur. Apoi s-a uitat în ochii ei, i-a zâmbit şi, ridicându-şi mâinile a binecuvântare, a rostit o făgăduinţă care a însoţit-o toată viaţa:

— „Eu voi fi cu tine până la sfârşitul zilelor tale”.

Se împlinea Cuvântul Domnului Iisus, spus ucenicilor: „Ferice de voi care plângeţi acum, pentru că voi veţi râde! Ferice de voi, când oamenii vă vor urî, vă vor izgoni dintre ei, vă vor ocărî şi vor lepăda numele vostru ca ceva rău, din pricina Fiului omului! Bucuraţi-vă în ziua aceea şi săltaţi de veselie; pentru că răsplata voastră este mare în cer”. (Luca 6: 21 – 23) Fericit copil orfan, bătut şi chinuit de foame din pricina lui Hristos, adormit la malul unei mări peste care trece Iisus, cu făgăduinţele Sale! El nu-i lasă pe copiii Săi neînsoţiţi de ocrotirea Sa. Dormea? Visa? Vedea aievea? Lenuţa n-a fost niciodată prea sigură, dar de un lucru e sigură: că Domnul şi-a ţinut făgăduinţele făcute copilei de

paisprezece ani care credea în El.

N-a fost prima şi nici ultima bătaie ca să se lepede de Mântuitorul.

O zi întreagă, a stat închisă într-o cameră rece, fără mâncare, fără apă. Şi totul, pentru că se ducea la adunare. Bătaia cu pumnii nu i se pare mamei vitrege suficient de convingătoare. Şi atunci ia vătraiul. Şi Lenuţa nu ţipă. Râde, pentru că efectiv n-o doare. Se trezeşte gândind tare:

— Pentru că loveşte-n Domnul Iisus. Ah, loveşte-n Domnul Iisus!

— Fata asta are pe Satana, altfel cum să râdă, la durere?

Când oboseşte, mama vitregă o încuie în camera aceea. De dincolo de uşă o aude pe Lenuţa rostind rugăciuni de implorare:

— Ajută-mă, Doamne Iisuse, să ajung la adunare!

Femeia se înduplecă:

— Du-te şi să nu te mai văd, şi-şi face semnul crucii în urma ei.

Ce bucurie! Ce bucurie! Într-un picior sărea, îndreptându-se – cum altfel, decât pe jos? – din Coiciu, spre adunarea din strada Mareşal Joffre.

— Hei, unde-alergi aşa de veselă? o opreşte o femeie. Era sora Chirilă, o cunoştea de la adunare. Dar ce-i cu tine? Eşti plină de vânătăi pe mâini şi pe picioare.

— Ei, m-a bătut mama.

— Dar chiar aşa de rău?

— Da, cu vătraiul. Ca să nu mai merg la adunare. Dar nu m-a durut deloc, pentru că Domnul Iisus e în inima mea şi cred că dădea în El, nu ajungea până la mine. Pe măsură ce povesteşte, bucuria începe să i se diminueze. Şi fetiţa a înţeles că nu trebuie să trâmbiţeze chiar aşa suferinţa pentru Domnul, ca să poată să-şi păstreze nealterată, bucuria de a fi prigonită pentru Numele Mântuitorului ei.

Nimeni nu-i lua apărarea acasă, pentru că tatăl ei nu prea era de găsit treaz. Dar nu asta o durea pe Lenuţa, cât faptul că tatăl ei era prizonierul diavolului. Îi plăcea să se laude, mai ales la beţie, cu tabachera lui de argint pe care o deschidea fălos, aprinzându-şi apoi ţigara.

— Amărâtule, altceva nu ştii decât beţie şi pufăială şi fie-ta s-a dat cu pocăiţii şi nu ştii ce fac ei acolo. Că-şi schimbă sângele şi câte şi mai câte. De ea nu ştii să ai grijă că umblă brambura, sărea nevasta cu gura.

— Tăticule, te rog, vino duminică şi matale cu mine, să vezi că nu-i aşa cum zice ea, se ruga Lenuţa de el, când erau doar amândoi.

— Vin, fata tatii, vin.

Dar nu ştiu cum se făcea, că duminica era totdeauna beat. Un an întreg a promis şi şi-a călcat promisiunea pe care o tot reînnoia.

Şi într-o zi l-a prins treaz:

— Tăticule, mi-ai promis că vii. Hai, tăticule, de un de zile tot spui că vii şi nu te ţii de cuvânt.

Încolţit, n-a avut încotro şi au plecat. Ce-o fi fost în mintea şi în inima lui nu e greu de ghicit, căci, când să dea colţul la strada pe care era adunarea la a doua casă, tatăl Lenuţei s-a oprit ca ţintuit locului.

— Doamne, ce fac eu? Unde mă duc eu? Ce caut eu aici cu copila asta?

— Hai, tăticule, c-am ajuns. Uite, se uită oamenii la matale. Hai!

Dar omul nu voia să mai facă nici măcar un pas, înainte. Fraţii veneau grăbiţi spre casa de adunare căci era ora nouă şi vedeau lupta care se dădea între omul acela şi Satana. Tot sora Chirilă a scos-o pe Lenuţa din încurcătură. S-a apropiat de fată, şi-a dat seama că acela era tatăl ei şi, încet – încet l-a condus înăuntru şi l-a aşezat pe scaun. Când au intrat, credincioşii intonau cântarea:

„Al rugii ceas ce dulce-mi eşti
Din toate ostenelile
Tu mă conduci la Dumnezeu
Să-mi pot plânge necazul meu.
Şi când durerea e mare
Iisus îmi dă uşurare
Mă scapă din primejdie
În timpul de rugăciune…”

Ce caută el între oamenii ăştia? Ce-are el cu oamenii ăştia care cântă?

Ar zbughi-o la goană, dacă n-ar fi în stânga şi în dreapta lui câte un credincios. Unde să fugă?! N-a fugit destul până acum? Aici nu-i în cârciumă, aici e la uşa îndurării lui Iisus Hristos care dă uşurare de păcat. Şi ce mângâiere curge din cântarea aceasta cântată de o mână de oameni simpli, cu cartea de cântări în mână! Acesta e ceasul când a intrat şi el între sfinţi! A trebuit să-l conducă la Iisus cel Blând copilul lui şi el de un an întreg de zile, duminică după duminică L-a respins! Doamne, cum am putut să fac asta? Doamne, cum am putut să calc

sfânta Ta Cruce în picioare, când mă-mbătam, în loc să mă pocăiesc? Şiroaie de lacrimi i se preling pe obraji şi i se-nnoadă-n bărbia care-i tremură. Aşa o ţine până la sfârşit, când, fără să-l poftească nimeni, întreabă:

— Ce trebuie să fac, ca să mă primească şi pe mine Dumnezeu? Că eu… de azi înainte… şi hohoteşte-n plâns.

Fraţii l-au înconjurat şi l-au condus să se împace cu Mântuitorul.

Ajuns acasă, primul lucru care-i sare-n ochi e tabachera lui de argint, de care fusese atât de mândru. O ia şi o azvârle cât colo, rostind cu mare uşurare:

— S-a terminat cu astea!

Nevasta crede c-a-nnebunit şi, ca să-i scoată pocăinţa din cap, nu-i mai dă mâncare duminica:

— Nu mi-a ajuns un nebun la casa mea; acum am doi. Să-ţi dea de mâncare pocăiţii! Şi urmează blestemele. Zece ani de zile tatăl Lenuţei a mâncat duminicile la cantina populară, sau pe unde mai apuca.

Într-o zi, nevasta l-a-ntrebat:

— Măi, dar ţie nu ţi-e foame, nu ceri de mâncare?

— Nu, c-am mâncat.

Unde-ai mâncat?

— La cel mai bun restaurant din oraş, a glumit el. Dar femeia, crezând că dă banii pe la restaurante, i-a retezat-o:

— De-acum mănânci acasă şi dai toţi banii aici!

Ce bucurie avea Lenuţa să meargă în vacanţe la bunici, în Ardeal, într-un sat de lângă Huedin. Culmea, că ambii bunici erau în acelaşi sat, la capetele opuse. Ea stătea la bunicul dinspre mamă, dar îl iubea şi pe bunicul dinspre tată, care avea o inimă aleasă. El citea Biblia şi cunoştea tot adevărul, ştia că voia Domnului era pocăinţa, dar nu se putea hotărî să facă acest pas. De câte ori venea Lenuţa, discuţiile se axau pe Biblie. Dar Lenuţa îl ruga să vină şi el la adunare, să vadă cum e. De la celălalt capăt al satului, plecând cam cu două ore înainte, se ducea pe la bunicul, ca să-l ia la adunare. Şi se întâmpla cu el ce se întâmplase şi cu tatăl ei. Amâna. Într-o astfel de duminică, după vreo trei luni, Lenuţa a izbucnit în plâns:

— Bat atâta drum până aici, că vii, că vii. Zi că nu vrei şi gata, nu mă mai chinuiesc să bat atâta drum!

Bătrânul s-a lăsat înduplecat şi a mers cu ea. Era întocmai cum

sperase: oameni îngenuncheaţi înaintea lui Dumnezeu, cântări cu ochii înlăcrimaţi, pocăinţă. La sfârşit s-a ridicat şi a zis atât cât i-a îngăduit plânsul:

— Eu demult ştiu calea, din Scriptură. Da' nu ştiu ce m-o ţinut. Ruşinea. Da' acu mă pocăiesc. Nu mă ruşinez de Domnul Hristos, că El nu S-o ruşinat să steie-n arşiţă pe Cruce… pentru păcatele mele… De-amu vreau să mă leg că umblu cu El… Vreau să mă botez.

Bunicul a fost mai târziu botezat în apa curgătoare a unui râu, departe de ochi omeneşti, sub Cerul a cărui bucurie o trăia din plin.

Titi Blaj s-a dus la câtva timp după ce-i povestisem revelaţia, până la Sibiu şi l-a cunoscut pe fratele Niculiţă. Era atât de emoţionat! Atâta doar, că mi-a spus că eu îi creasem impresia unui om mic şi uscăţiv, aşa că imaginea omului din faţa lui, înalt şi bine legat, l-a făcut să-i vină inima la loc. Venise plin de noi cântări, iar corul Bisericii din Constanţa a primit o proaspătă revărsare de har.

Aşa au venit Cântările Harului la Constanţa.

Noi ne strângeam seară de seară, pentru că peste noi suflase Vântul despre care se ştia doar că bate, dar niciodată de unde şi încotro. Nimic nu era mai important ca părtăşia noastră în rugăciune. A rămas proverbială expresia „ultima maşină", când era vorba de fratele Ilie B. care venea ultimul şi pleca la fel. Ne iubeam cu toată inima, fără să ne fi poruncit cineva acest lucru. Începuserăm prin a ne ruga pentru soţul meu, apoi prin a asculta predicile fratelui Wurmbrand, apoi am urmat a asculta cântări de fratele Niculiţă şi a le cânta. Şi făceam acest lucru din toată inima şi cu toată puterea noastră, aşa că nu ne puteam aduna decât la familiile care locuiau la curte. Cu adevărat, peste noi trecea acel Râu care ţâşneşte în viaţa veşnică. Ne lua şi ne purta pe unde îi era cursul. Nimeni nu era legist, conta fiecare din noi, fie că eram surori sau chiar copii. Nu ne preocupa cum arătăm, ce îmbrăcam. În cercul nostru de părtăşie niciodată nu s-au ridicat astfel de probleme.

Înainte de închegarea acestui grup, tot ce puteam face era să-l conving pe Nicu să mergem la Titi şi Tabita, duminica după amiază, căci nu mergeam la adunare, dar el mergea la reparat televizoare. Mă durea sufletul să văd cum, una câte una, cele mai sfinte încredinţări ale soţului meu, din partea Domnului erau desconsiderate. Duminica noi o

socotiserăm sfântă. Era ziua părtăşiei cu Domnul şi cu ai Săi. De aceea, oricând veneau vecini să-l roage să le repare în ziua aceasta televizorul, eu le spuneam că soţul meu nu lucrează duminica. Dar auzind acest lucru, el s-a supărat, reproşându-mi că-i stric clientela. În realitate, el căuta să scape de acasă, ca să nu mai fie nevoit să stea cu mine în rugăciune. Asemenea incidente m-au făcut pe mine să merg din nou la adunare. Pur şi simplu nu merita, pentru că noi fixaserăm duminica drept zi a Domnului, dar se iveau treburi, când la el, când la mine. Aşa că uneori nu reuşeam toată ziua să stăm cu Domnul, iar Nicu începuse să plece pe la clienţi. Eu voiam ca măcar după amiaza să-i dau şansa părtăşiei duhovniceşti. Nu-mi trebuia multă muncă de convingere, pentru că Titi şi Tabita aveau televizor, iar pe atunci, duminica era faimoasa emisiune „Dialog de la distanţă”. Alteori erau meciuri. Aşa că bărbaţii „se sacrificau” cum glumeam noi două, să stea la televizor, cu copiii, în timp ce noi ne povesteam întâmplări legate de ajutorul lui Dumnezeu.

Într-o duminică seara, la Tabita, pe când soţii noştri râdeau tare dincolo, iar noi altceva aşteptam de la ei, eu am primit un mesaj din partea lui Dumnezeu. Mi-a fost limpede ca niciodată că Dumnezeu e gelos pe televizor. Mi-a fost limpede că televizorul era neghina semănată în grâu, care înăbuşă sământa cea bună şi-o face neroditoare. Televizorul aducea informaţii, cultură, dar aducea imaginea lumii acesteia, care îl lepădase pe Dumnezeu şi nu era după chipul şi asemănarea Lui. Şi imaginea aceasta se lipea de noi. O parte din noi primea duhul lumii şi cealaltă parte se ruga la Dumnezeul Mântuitor, spunându-l că L iubeşte mai presus de orice. Trăiam într-o lume în care ne fixam prin rădăcini tot mai adânci, tot mai ramificate, tot mai puternice, uitând că cetăţenia noastră nu era în această lume, dar declaram că ieşiserăm din ea şi că aşteptăm venirea Domnului Iisus. Eram nişte farisei cu inima împărţită.

În acea seară, în primăvara anului 1967, ne întorceam spre casă, de la Tabita. Eu eram copleşită de amărăciune. Voisem să-l scot pe Nicu din cele obişnuite, să avem discuţii duhovniceşti şi când colo, el dăduse drumul la televizor – el era profesional fascinat de el – şi uitase să-l mai închidă. Pianul aştepta să-l atingem, Biblia aştepta s-o deschidem, noi îi tot aşteptam pe soţii noştri să intre în camera noastră şi aşa s-a făcut ora de culcare a copiilor şi noi am plecat. O seară de duminică ratată, mă gândeam eu, urcând strada Dobrogei, spre casă. Şi,

cum mergeam în pas egal, mie mi s-a părut că Domnul e trist şi plânge şi azi, ca atunci când şi-a cercetat cetatea, iar ea nu I-a simţit cercetarea. (Luca 19: 41, 42) În cadenţa paşilor, au început să curgă versurile poeziei „Câte lacrimi…”:

Câte lacrimi varsă Domnul şi-astăzi, pentru a Sa cetate, când străbate cu privirea suflete la rând, pe toate şi când vede-atâţia idoli aşezaţi la loc de cinste, pe-orice stradă-n orice casă unde raza Sa pătrunde…!

Căci acolo unde glasul cel dumnezeiesc răsună, se-aud muzică şi glume, vorbe sfinte împreună, iar pe străzile de aur, strălucind sublim în soare, vede pete şi gunoaie, vede lucruri de ocară, vede inimi împărţite dureros de tot, în două:

Într-o jumătate-i soare, într-o jumătate plouă.

una se predă cu dorul să slujească mântuirii, iar cealaltă se complace liniştită-n pofta firii.

„— O, de-ai şti, Ierusalime, Harul, de ţi-ai şti chemarea, cum ţi-ai scoate într-o clipă idolii şi bunăstarea, cum ai alerga pământul, să rămâi în mântuire, când ai şti tu câte haruri îţi păstrez Eu în iubire…!

Unde-i naşterea din Duhu-Mi? Unde-i setea după Mine?

Unde-i dorul tău, cetate, de-a vedea minuni divine, când tu-ntorci cu nepăsare spatele la ce e bine, închinându-te la pofte, fire şi deşertăciune…?

Ziua Mea ţi-e împărţită: dimineaţa la adunare, după-masa la plimbare, cinema, televizoare…

Unde sunteţi voi, apostoli care-aţi străbătut pământul cu piciorul gol prin arşiţi, ploi, bătuţi vestind Cuvântul…?

Voi, martiri din sfinte veacuri, arşi de vii ori daţi la fiare, aţi putea privi creştinii de-azi, creştini de sărbătoare…?

De aceea plâng şi astăzi, aplecat spre a Mea cetate, că nu-ţi vezi înşelăciunea, nu simţi preţul jertfei date, plâng, că-n ziua de pe urmă, când de-aici vei fi chemat, vei plăti, Ierusalime, groaznic, Harul lepădat!”

* * *

Nouă, spune Cartea Sfântă, nouă, Doamne, se cuvine fețele să ni se umple și de plâns și de rușine, dar să nu plângi Tu cu jale, Dătător de veșnicie!

Ți-e de ajuns suprema jertfă, Ți se cade bucurie!

Suflă, Doamne, peste oase Duhul Tău de Viață Vie!
Poruncește și poporul tot, pe dată o să-nvie!
Umple-ne de râvnă sfântă, umple-ne de-a Ta cântare!
Fie, Doamne, să te bucuri când privești spre a Ta lucrare!

Această poezie avea să fie ca un premiu de consolare pentru zdrobirea inimii mele, din pricina jignirii Domnului, dar nu de către această lume care nu-L cunoștea, ci de către cei ce se numeau copiii Domnului și care nu-și mai onorau legământul cu El…

Verile le petreceam la Brăila. Când am venit, la începutul lui iulie la Brăila, cu Gabi, am fost supusă la un test destul de greu, al temeiniciei convingerilor mele spirituale. În camera surorii mele, cea mai izolată și mai curată, era televizorul. Era vineri, 14 iulie 1967, pe la ora trei, după amiaza. Acolo am pus-o pe Gabi, care avea nouă luni, pe recamier, ca să doarmă și am rămas și eu în cameră cu ea și cu televizorul. Eram în sfârșit în vacanță, eram la mama și nu mai aveam atâtea griji ca acasă. Atunci am fost ispitită să deschid televizorul. Sigur, atâția credincioși deschideau televizorul și stăteau la emisiuni fără mustrări, dar eu doar ce avusesem experiența de la Tabita, din care se născuse poezia citată mai sus. Îmi spuneam mie însemi acest lucru și cineva în care nu mă recunoșteam spunea parcă:

— Asta a fost la Constanța. Aici ești la mama. Ești în vacanță. Ai și tu dreptul la un pic de bucurie. Prea ești severă cu tine.

Și am deschis televizorul. Imagini dintr-o întreprindere, cu macarale, muncitori și producție s-au perindat pe ecran. Nu era nimic atrăgător. Dar nu în aceasta consta problema, ci în încălcarea principiilor. Stăteam și mă uitam la acele imagini și-mi dădeam seama că și eu sunt frivolă cu încredințările Domnului și că fac ceea ce osândeam la alții. Că una cred și spun și alta fac și sunt în realitate. Voiam să mă ridic să sting televizorul, dar eram inertă. Îmi făceam

reproşuri şi nu luam măsuri. Şi atunci s-a întâmplat ceva. Gabi a început să tuşească rău, de parcă înghiţise ceva şi se îneca. O tuse cu spasme de sufocare. O, ce putere mi-a venit atunci să închid televizorul! M-am dus apoi spre Gabi, spunându-l Domnului:

— Doamne, am înţeles! Ştiu că merit să mă pedepseşti, dar nu aşa!

Am luat copilul, l-am bătut pe spate şi şi-a recăpătat culoarea feţei, iar tusea i-a încetat. Cred că găsise prin pat un nasture sau o monedă şi, conform obiceiului ei, băgase în gură. Pentru mine, această întâmplare fusese soneria lui Dumnezeu. Cât am mai stat la Brăila, am reuşit să rezist ispitei şi, ori de câte ori ai casei petreceau la televizor, eu aveam linişte pentru studierea Cuvântului Domnului sau pentru rugăciune, căci nu mă deranja nimeni.

Toate poeziile mele m-au zidit întâi pe mine. Unele curgeau fără efort, altele au necesitat dalta şlefuirii ideii care venea de la Domnul, căutându-i o formă pe măsură. Ele rezultau fie din experienţele mele cu Mântuitorul, fie din părtăşia cu El. Au fost stări când am coborât din Cerul părtăşiei cu Domnul cu nişte teme cu totul înalte, care mi-ar fi servit de material de inspiraţie, dar n-am avut întotdeauna libertatea de a le exploata. Era de parcă Domnul îmi spunea:

— Asta e doar între noi, nu o face publică.

Unul din fraţii Dumitru căruia îi spuneam 'nea Ionică, se alipise acestui grup din toată inima. El nu prea frecventa Biserica, deşi era un om credincios, dar suferind – n-am ştiut niciodată prea clar de ce anume. Ştiam că avea diabet şi suferea de grave insomnii. Ne rugam şi pentru vindecarea lui. Într-o astfel de părtăşie de grup, în urmă cu vreun an, Dumnezeu mi-a dat o lumină cu privire la vindecarea sa, vorbindu-mi din pasajul cu „Pescuirea minunată”. Într-o noapte, Petru a fost la pescuit, dar fără succes. Dimineaţa, a venit la el Iisus şi i-a spus să se ducă în larg şi să arunce mrejele. Dar Petru făcuse asta o noapte întreagă. Era superfluu. Iar Cel ce-i dădea indicaţii în meseria lui nici măcar nu era de meserie. Cu toate acestea, pescarul încercat cedează: „Dar, la cuvântul Tău, voi arunca mrejele”. Zis şi făcut! Şi atâta peşte a prins, încât s-a umplut nu doar corabia lui, ci şi cea care i-a venit în ajutor, până acolo, încât se înclinau mai-mai să se scufunde. Acest „la cuvântul Tău” l-am numit „momentul lui Dumnezeu”. Poţi să te zbaţi ani întregi, o viaţă, într-o problemă. Când vine „momentul lui

Dumnezeu”, totul se rezolvă simplu şi glorios. Aşa m-am gândit şi la suferinţa lui ’nea Ionică. Va veni „momentul lui Dumnezeu”, când, „la cuvântul” Său, „boala şi gemetele vor fugi” şi „zilele suferinţei se vor sfârşi”. Aşa am scris poezia „Când trupul tău e-n stări de neputinţă…”

Da, de la Dumnezeu fusese lumina aceea, pentru că fratele nostru avea să se vindece în chip minunat, la „momentul lui Dumnezeu”, când a adormit pentru prima oară fără tranchilizante, iar analizele sale de laborator au confirmat vindecarea de diabet. Atunci a aruncat la gunoi medicamentele.

Cap. XXXIV

O F E T I Ţ A nu M I T A G L O R I A

Anul 1968 a fost anul în care s-a dat decretul cu interzicerea avorturilor şi obligativitatea naşterilor. Nu avea legătură cu mine decât într-o privinţă: a fost anul se pare singurul în care pentru transferuri în învăţământ a contat numărul de copii. În perioada întocmirii dosarelor, am văzut că era liber câte un post la Şcoala generală numărul 7 şi 29. Nici nu ştiam pe unde vin, pentru că doar ce se construiseră. Cum aveam dreptul să optez pentru trei posturi, eu am scris de trei ori, unul sub altul: „Şcoala generală nr. 7 – Constanţa”. Am fost singura profesoară cu trei copii şi am obţinut transferul la Constanţa. Aveam să aflu fericita veste pe 7 iunie în acel an. Când m-am interesat unde este, copiii din blocul unde doar ce mă mutasem prin Harul lui Dumnezeu mi-au spus că acolo învaţă, aparţinând de ea. De acasă şi până la şcoală, făceam cinci minute cu lift cu tot. Ce binecuvântare! Ce glorie! Întâi apartamentul, acum catedra! Scăpasem de teroarea maşinilor. Două sarcini le purtasem pe maşinile de Eforie. Gata! Se terminase calvarul navetei. Aleluia!

În seara de 2 iulie 1968, eram mulţi la ’nea Ionică în casă. În mijlocul nostru era fratele Niculiţă Moldoveanu care ne adusese desaga plină de cântări, din Dumbrava de Sus a părtăşiei sale cu Dumnezeu. Eu eram aşezată pe partea superioară a recamierului şi, cu toate că mă aşteptam dintr-o zi în alta să nasc cel de al treilea copil, cântam din toată inima. Pentru a doua zi, l-am invitat pe fratele Niculiţă la masă. Seara, i-am spus mamei că avem musafiri la masă

chiar pe fratele Niculiţă cu familia şi să facem ardei umpluţi. Dar dimineaţă, m-am internat, pentru că începuseră contracţiile.

În dragostea Sa, Dumnezeu mi-a pregătit o moaşă care mă cunoştea din liceu, cunoscută cum eram pe atunci, ca poetă şi s-a purtat cu toată bunătatea faţă de fosta ei colegă care acum scria poemul celei de a treia naşteri cu pana înmuiată în culorile unor suferinţe mai mari decât ale altora.

Abia la ora trei fără douăzeci de minute, pe o ploaie repede şi binecuvântată, de vară, am reuşit să nasc tot o fetiţă, căreia i-am pus numele Gloria, pentru că odată cu ea primisem apartamentul, catedra la doi paşi şi, din prezentaţie transversă, cu două săptămâni în urmă o luase pe cea normală, craniană. Fetiţa avea 3700 de grame şi 50 de centimetri lungime. Numele îndrepta gloria către Dumnezeu.

Când am adus-o acasă, la doar trei zile, Gabi, care nu avea decât un an şi nouă luni neîmplinite, s-a uitat cum mama o ţinea în braţe şi, văzând că altcineva i-a luat locul, şi-a revendicat dreptul, în limba ei nespus de încâlcită pe care şi eu de-abia de-o înţelegeam:

— Dun Cocuţa! („dun” însemna „jos”, iar „tun” – „sus”).

Noi ne amuzam de criza ei de gelozie, când deodată, a răsunat în liniştea camerei zgomotul unei palme ce nimerise-n plin, urmată de plânsul speriat al „Cocuţei”. Da, Gabi o plesnise zdravăn, dar s-a justificat:

— Dun Cocuţa! Babi – bate! (Jos Cocuţa, Gabi-n braţe!)

Dar Gabi a iubit-o din toată inima şi a socotit-o toată viaţa drept cea mai bună prietenă, un dar de la Dumnezeu.

Când, după câteva zile, ne-a vizitat fratele Niculiţă, să vadă Cocuţa, a întrebat-o:

— Ei, ia spune, îţi place Piteteia? Căci aşa spunea Gabi la păpuşă. De data aceasta, se referea la Păpuşa cea vie şi chiar şi acum fratele Niculiţă aşa o alintă pe Gloria.

Dar Gloria ne-a mai venit cu o bucurie. E un fel de a spune, pentru că bucuriile ne vin de la Domnul, dar şi ca să ne compenseze, cum ştie El, în înţelepciunea-l veşnică, necazurile. La două săptămâni de la naştere, i se întâmpla ceva şi nu puteam înţelege ce anume. Am chemat medicul şi acesta – o femeie, a dezbrăcat-o, a controlat-o şi n-a văzut mare lucru. Ne-a spus că trebuie îmbrăcata sumar, că-i e cald. Când a întors-o, a ţipat. Unde o atinsese? Pe mână, sub minusculul ei cot. Da, acela era răul. Acum se putea vedea bine celulita. Micuţa fetiţă,

a trebuit să sufere injecţii cu penicilină la cincisprezece zile și totodată şi o incizie care i-a eliminat răul. Dar Domnul ne-a pregătit și bucuria despre care spuneam: ne-a sosit butelia și am cumpărat un aragaz cu patru ochiuri, la care puteam acum pregăti cu uşurinţă laptele pentru Gloria. Multe nopţi nu ne-a lăsat să dormim, plângea sfâşietor. Iar a venit acea doctoriţă şi de data aceasta a descoperit furuncule în zona capului, pentru care a trebuit s-o internăm. A fost prima noapte când am dormit neîntoarsă, grija faţă de copilaş fiind lăsată în seama medicilor. Dar cât m-am bucurat când a venit din nou acasă!

Odată, într-o după-amiază, am culcat-o pe Luminiţa, care avea cinci ani pe recamierul din sufragerie, unde era pusă şi Gloria. Noi eram de asemenea aşezaţi în pat. Dar Gloria plângea. Nicu îi spunea mereu Luminiţei:

— Pune-i tetina!

Plictisită de atâta sâcâială, Luminiţa a răbufnit, cu tandreţe, totuşi:

— Uf, cine te-o mai fi dat şi pe tine jos din cer, să vii aici, să ne chinuieşti?!

— De, Luminiţa, i-am zis eu, ce să faci? Dacă eşti mai mare, trebuie s-o ajuţi. Când erai şi tu mică te ajutau alţii. Dar eşti mai mare ca ea, pentru că tu te-ai născut înaintea ei.

— Ei, eu am vrut să mă nasc mai târziu, dar nu s-a putut! a conchis ea.

Vară de vară, vacanţele ne-au fost binecuvântate de Cântările Harului. Şi mamei îi plăcea să participe la strângerile noastre, când era cu noi fratele Niculiţă. Blândeţea acestui uns al Domnului îi aducea aminte de Filip.

Cântările Harului ne zideau şi ne sudau între noi, totodată. Nu doar melodiile dulci, dar şi textele duhovniceşti ne umpleau de pace şi de putere lăuntrică.

În 1969 trebuia să mă duc să-mi dau definitivatul, pentru că mai încercasem în vara trecută, dar nu reuşisem să-l iau, deşi eu şi acum cred că a fost o greşeală, deoarece o profesoară din urma mea nu a ştiut nimic, iar eu am răspuns mereu în locul ei şi totuşi nu am trecut. Cred că a fost o confuzie de nume, la trecerea notelor. Dar acum îmi pierdusem curajul şi, în plus era şi o cheltuială destul de substanţială. Fusesem la pregătirea definitivatului la Bucureşti, în vacanţa de primăvară. Dar s-a întâmplat ceva care m-a decis. A venit la mine o

prietenă de-a lui Filip şi Olguţa, plecată în Germania de câţiva ani, care, la plecare, mi-a lăsat nişte bani. Eu am protestat, dar ea m-a asigurat:

— Domnul mi-a pus pe inimă să ţi-i dau. Poate ca să te duci la examen.

Da, atâţia mi-ar fi trebuit pentru Bucureşti.

Când am plecat, Nicu spunea tuturor fraţilor din grup, râzând:

— Tatiana s-a dus să ia definitivatul cu 90% credinţă şi 10% cunoştinţe.

În acele zile, cât eram la examen, Nicu a înscris-o pe Luminiţa la şcoală, deşi abia a doua zi de la începerea şcolii împlinea şase ani.

M-am întors cu examenul luat cu ajutorul lui Dumnezeu. Eu intram în al şaselea an de învăţământ, iar fiica mea în clasa întâi, la aceeaşi şcoală.

Directoarea mea, o femeie exigentă cu sine şi cu ceilalţi mi-a câţtigat respectul, prin integritatea caracterului său, prin fermitatea cu care ştia să conducă o şcoală, eliminând bârfele inerente unor colective mici. M-a asistat la o oră de literatură şi nu a spus decât:

— Bune promoţii mai scoate Universitatea din Bucureşti.

Dar, vai, curând după naştere, m-am îmbolnăvit. Nu puteam sta în sus. Oboseam nejustificat. Nici pe marginea patului nu puteam sta. Doar culcată. O epuizare extremă mă stăpânea şi-mi trecea prin cap că tot procesul pulmonar s-a reactivat, pentru că doctorii mă preveniseră să nu nasc. Am chemat medicul care mi-a descoperit o boală care avea să fie o mare binecuvântare pentru mine, maladie mitrală reumatismală, care a necesitat repaus absolut, injecţii cu Moldamin şi cu vitamine. Mi s-a acordat concediu medical de trei luni. Proaspeţii mei elevi m-au vizitat. Veniseră atât de mulţi, că stăteau şi pe holul blocului. Păstrez şi acum scrisorile directoarei mele dragi, pline de o grijă tandră şi pentru mine şi pentru elevi, cu scrisul atât de frumos, expresie a unei deosebite limpezimi şi armonii de spirit.

Eu o trimisesem pe mama la şcoală cu certificatul medical şi cu câteva rânduri absolut necesare. Dar doamna Ileana J. directoarea, avea un adevărat cult faţă de mamele care ard pentru fiicele şi fiii lor, aşa cum propria ei mamă o făcea pentru ea şi pentru ceilalţi, cu o demnitate pe care i-o dădea înţelepciunea. Mama a impresionat-o foarte mult. O, mama impresiona prin sinceritatea cu care trăia ceea ce spunea.

În vacanţa de iarnă m-a vizitat şi atunci le-a cunoscut pe cele trei fetiţe pe care le-a îndrăgit, spunându-mi deschis că le-am dat o educaţie aleasă. Eu aveam jambon făcut de bunicul şi le-am servit şi cu vin, deşi noi nu beam. A fost o atmosferă destinsă, chiar dacă Gabi începuse cu mofturile ei, ca de obicei, când i se acorda prea multă atenţie.

Directoarea îi luase mânuţa şi i-o mângâia cu ochii încălziţi de dragoste. Gabi şi-a retras-o brusc, punând-o la punct:

— Mâna!

A fost un râs…! Şi astăzi râdem când retrăim scena aceea.

Am început să mă rog pentru ea, între noi s-a înfiripat o prietenie ţesută din respect şi admiraţie reciprocă, ea admirându-mi devotarea pentru propriii copii ca şi pentru elevi, iar eu, cultura şi profesionalismul ei.

Mai târziu, când a plecat de la şcoala noastră, ne-am vizitat, ea fiind foarte atentă cu zilele de naştere ale copiilor mei, adesea o invitam la adunare de Crăciun, la serbarea copiilor şi în scurt timp am devenit confidenta ei faţă de care nu avea reţineri, chiar dacă mie mi-era teamă de o prea mare confesare în acele vremuri, în care credinţa era un delict major ce putea atrage după sine expulzarea din învăţământ.

Dumnezeu avea să-mi asculte rugăciunile cu privire la sufletul ei, aducându-i mântuirea, douăzeci de ani mai târziu.

Cap. XXXV

B U C U R I I în N E C A Z U R I

Toată zbaterea mea zilnică, împreună cu lucrul cu copiii la şcoală, la care se adăuga gălăgia propriilor mei copii, au slăbit rezistenţa mea nervoasă. Aveam trei copii mici, Luminiţa mergea la şcoală, în clasa a doua, iar lecţiile le făcea sub supravegherea mea, Gabi se plângea mereu cu un glas miorlăit că nu i se dădea cine ştie ce, în timp ce Gloria, în energia ei, lua totul în picioare.

Gabi avea uneori nişte accese de răutate. Odată mi-era rău. Ea avea sub doi ani şi intra mereu la mine-n cameră, unde zăceam, făcând gălăgie.

— Închide uşa! o rugam.

— Nu, ața! (adică „așa!”) decidea ea, știind că sunt prea bolnavă ca să mă scol și s-o pedepsesc.

Altă dată, o tot necăjea pe mama care făcea patul. Îi dădea mereu cuvertura la o parte cu invariabilul:

— At-o ața! (Las-o așa!)

Dar mama nu se supăra pe ea. De când fusese pe pragul morții, la două luni, mama a iubit-o ca pe niciun alt nepot. Dar și Gabi îi semăna leit la frumusețe și la culoarea feței și, mai târziu, la blândețe.

— Aș ține-o toată noaptea-n brațe și nu mi-ar fi greu, spunea mama, când îi era rău fetiței.

— Artisto! se făcea mama că o ceartă, când îi tot deranja cuvertura. Dar Gabi, la nici doi ani, i-o-ntorcea în limba ei cu totul originală:

— Atâta mamaia, atâta Babi nu, „atâta” la ea însemnând „artistă”.

Când nu eram acasă și mama intra în baie, îi spunea:

— Gabi, dacă sună la ușă, să nu descui, să vii să-mi spui.

Mama se dezbrăca, intra în cada plină cu apă caldă și numai ce auzea:

— Mamaie, tună! (adică: „sună”)

Mama ieșea repede din cadă, își lua un halat și așa, udă, se ducea să întrebe la ușă cine e. Dar de dincolo, nu răspundea nimeni. Atunci se uita pe vizor și în fața ușii nu era nimeni.

— Gabi, de ce minți? Răcește mamaia, dacă iese udă din baie, o mustra mama, cu infinita-i blândețe. Răspunsul ei era dezarmant:

— Data baia! (Gata baia)

Eram și eu acasă când ne-a dat mari emoții.

Se-ncuitase-n baie și stătea acolo. Eu trebuia să plec la școală și nu știam ce să fac ca s-o scot de acolo. Vorbeam cu ea prin ușă, dându-i indicații cum să procedeze să descuie, dar ea nu executa niciun ordin. Nici amenințarea mamei că pleacă la Brăila fără ea, nici făgăduința unor bunătăți nu-i schimba gândurile. Nu-i era deloc frică în baie, mai ales că avea lumină naturală. Dar nu puteam s-o las acolo și să plec. Incidentul dura cam de un sfert de oră. Ce-i cu ea? De ce se încăpățânează să descuie? Nu cumva a pierdut cheia? I-am spus să se urce pe ceva și să ia cheia din chiuvetă. A făcut astfel, dar cheia nu era

acolo. Atunci mi-a venit o idee:

— Acolo să stai, Gabi! Să nu cumva să descui uşa şi să ieşi! Ai auzit?

— Ba da, Babi decuie! m-a contrazis ea şi, conform înclinaţiei ei de-a face contra, a descuiat concomitent uşa, fericindu-ne pe toţi.

De aceea am vrut s-o dăm la creşă. Dar ea nu s-a putut adapta. Prima zi, s-a ţinut numai după „tanti Deta" (Geta), infirmiera care o luase în primire, iar copiii toţi după ea, datorită aspectului ei de prinţesă. Avea un păr lung, arămiu deschis, pieptănat în coadă de cal care-i cădea în bucle mari pe spate, o faţă albă şi ochii negri, mari, cu pleoape uşor lăsate peste lumina ochilor. Rochia de stofă roşie cu carouri, primită din străinătate o făcea şi mai atrăgătoare. A doua zi, plângea cu amar că ea nu merge acolo. Am dus-o, totuşi, dar până seara nu s-a consolat.

Atunci am luat-o lângă mine şi i-am spus:

— Vezi, Gabi? Dacă ai vrea să fii cuminte şi ascultătoare, eu nu te-aş duce la creşă.

Aşa mică cum era, m-a privit cu toată seriozitatea şi disperarea a făcut-o să-mi promită că va fi cuminte.

Scurta experienţă a creşei a determinat-o să se cuminţească şi, de la doi ani, a devenit cel mai cuminte copil din familie.

Acasă, soţul meu nu făcea diferenţa între serviciu şi profesie. Era vorba de asistenţe, de reciclări, de inspecţii, de pregătirea examenelor de grad. Era vorba de o profesie. Deja cartierul începuse să mă cunoască şi să mă respecte pentru calitatea lecţiilor. Dar vai, de câte ori nu plecam îmbrăcându-mă în lift, ca să nu mai vorbesc de faptul că nu ştiam la ce clasă voi intra şi ce va trebui să predau: literatură sau gramatică? îi eram recunoscătoare lui Dumnezeu pentru memoria mea în ce priveşte textele de gramatică pentru predarea unor noţiuni. Mie nu mi-a trebuit niciodată un caiet cu texte, ori plicuri cu fişe, pentru că ele erau bine imprimate în memoria mea, aşa că, oricine ar fi venit la orele mele, inopinat, eu scoteam din fişierul memoriei textul – fie în proză, fie în versuri – pentru predarea noţiunilor respective. Dacă aveam de predat adjectivul, scoteam fişa cu versuri din poeziile lui Eminescu, dacă aveam de predat propoziţia predicativă, scoteam fişa cu texte pentru predicatul nominal, al cărui nume predicativ le ceream elevilor să-l extindă în propoziţie şi astfel descopereau şi corespondenţa dintre partea de propoziţie şi

propoziţia subordonată corespondentă.

Mai greu era când aveam alte obligaţii, de exemplu căutarea unei cărţi care să aducă o informaţie suplimentară bucăţii de lectură de la clasă, dar şi căutarea fragmentului respectiv. O, de câte ori nu m-am dus cu cartea respectivă, fără să fi avut câteva minute vreme să caut fragmentul cu pricina! Aşa se întâmpla cu monografia lui Călinescu asupra lui Eminescu, privind întâlnirea poetului cu propriul lui ideal de frumuseţe feminină, la Viena. Răsfoiam cartea în clasă, ca din întâmplare, explicând în acelaşi timp şi sfârşeam prin a nu găsi ceea ce era relevant. Lucrul acesta mă umilea.

Ce să mai spun că atâţia credincioşi aveau mereu copii în clasa a opta, care trebuiau pregătiţi pentru examenul de limba română pentru admiterea la liceu! Şi asta an de an! Întorcându-mă acasă, mă gândeam, în cele şapte minute de drum, că primul lucru pe care-l voi face va fi să pregătesc de seara materialele pentru a doua zi. Dar, pe măsură ce mă apropiam de bloc, începea să-mi bată inima de teamă ca nu cumva una din cele mici să fi ieşit pe balcon şi să fi căzut de la etajul al şaptelea. Dacă vedeam că nimic nu e deosebit în preajma blocului, îmi venea inima la loc şi mă îndreptam inspirând adânc, spre lift. Înăuntru, urma raportul gălăgios al evenimentelor petrecute în cele câteva ore de lipsă. Dacă intram în baie, vedeam rufele pe care nu apucasem încă să le clătesc. Dacă intram în sufragerie, vedeam dezordine şi aşa mai departe. Când era mama la mine era minunat, dar sora mea născuse şi mama nu mă putuse ajuta decât până când s-a făcut Gloria de nouă luni.

Aşa că a doua zi o luam de la capăt. Şi acestea erau zilele normale, când nu survenea vreo boală sau vreun accident al celor mici.

Teama cu balconul îmi dădea reale palpitaţii. Până într-o zi, când am depus această povară la picioarele Domnului. Şi El, în credincioşia Sa, mi-a luat-o şi m-am simţit eliberată.

Aşteptam vacanţele, făcându-mi planuri, mai întâi şi mai întâi să-mi pun în ordine viaţa de părtăşie cu Dumnezeu, apoi să stau de vorbă mai mult cu copiii, să orânduiesc fotografiile în câte un album pentru fiecare, să-mi aranjez poeziile, să cos, să cârpesc călcâiele ciorapilor, să modific lucrurile fetiţelor, care le rămâneau mici, chiar să le brodez rochiile. O, dar câte nu-mi planificam!

Dar ce-mi doream eu cel mai mult era să urmez sfatul învăţătoarei Gorgoi, de la Târguşor, care se căia că, atunci când unicul

ei copil, Viorica, se juca şi trăgea de timp când s-o ducă la cămin, ea, fiind în criză de timp o brusca. Iată ce-mi spunea:

— Doamna Topciu, vă rog, faceţi-vă timp să vă jucaţi cu Luminiţa (pe atunci numai un copil aveam), pentru că o să vină vremea când o să vreţi să vă jucaţi cu ea şi ea va fi mare. Respingând-o acum, o depărtaţi de dumneavoastră şi-o să vă pară rău.

Vacanţele, însă, erau un chin cu atât mai mare, cu cât îmi făceam visuri fără a le putea împlini nici a zecea parte, căci soţul meu, foarte primitor de oaspeţi, invita tot felul de musafiri la noi. Uneori veneau credincioşi necăsătoriţi. Şi cum procedam? îi culcam pe copii cu noi, pe recamier, înghesuindu-i pe toţi trei, iar în dormitor îi cazam pe musafiri. Alteori, procedam invers, ca aceştia să nu fie deranjaţi de copii. Soţul meu, conform serviciului său, venea acasă în jurul orei unsprezece noaptea. Aşa că eu trebuia să susţin şi conversaţiile cu musafirii.

Aşa se întâmpla cu doctorul Banu din Sibiu, care, când venea la mare, stătea la noi. Mie mi-era deosebit de drag, mai ales că el i-a găsit un nume nou lui Gabi: „Minune Mică”. Gabi se bucura de acest nume, reluându-l:

— Fate Banu pune (spune): „Munune Mică” şi râdea alintându-se. Dar mi-era greu. El dormea cu noi în cameră, noi în pat, el pe recamier. Când oboseam şi soţul meu nu mai venea, mă duceam la baie să mă dezbrac, veneam în cameră cu halat, intram în pat, îl scoteam pe sub cearşaf şi căutam să adorm. Dacă venea Nicu, până să adormim, începea să discute cu fratele pe un ton volubil, de nu mai termina.

Odată, s-a invitat la noi soţia fratelui Banu (ei erau divorţaţi) cu tatăl ei. Mi-aduc aminte şi acum, cu strângere de inimă, cum am făcut curăţenie, până la extenuare, în dormitorul copiilor, ca să-i cazez. Numai că ei au fost deosebiţi şi mi-au lăsat la plecare bani. Deşi nu-mi prisoseau, mă lipseam bucuroasă de bani, numai să fiu liniştită.

Cu toată epuizarea mea, Dumnezeu a lucrat în inima acestei femei foarte cerebrale, convingându-se că El lucrează în vieţile noastre. În seara dinaintea plecării, se pierduse o pereche de ochelari, chiar ai doamnei. I-am căutat peste tot, dar nu erau de găsit. Atunci le-am spus să stea liniştiţi, că ne vom ruga Lui Dumnezeu să-i găsească. A doua zi, urma ca ei să plece dimineaţă, în timp ce noi dormeam. La sculare, pe capacul de la aragaz am găsit un bilet scris pe dosul unui ambalaj de

ciocolată, cu o culoare albastră, tocită. Redau întocmai:

„Dragi prieteni, s-a înfăptuit minunea. Au fost la tata în porte-visite (sic!). A crezut că sunt ai lui, în oboseala lui cea mare şi i-a strâns la el. Întâmplător (?!) a umblat la el şi aşa s-au găsit la timp pentru scris. Mulţumesc, pentru puterea rugăciunii voastre, oameni ai lui Dumnezeu. Lăudat să fie Domnul!”

Într-o vară, pe când Gloria avea un an, tocmai ne pregăteam să plecăm la Brăila să o duc pe Gabi la mama, când a venit un grup de tineri credincioşi, din Sighet, în număr de şapte. Eu le-am spus că nu pot sta la noi, că nu e loc, dar soţul meu a insistat să le dăm cheia, să doarmă în apartament. Le-am spus că noi ne întoarcem a doua zi, şi să-şi găsească în altă parte. În plus, conform obiceiului meu când plecam în altă parte, făcusem curăţenie de strălucea totul. Când ne-am întors, obosiţi şi cu Gloria mică şi nemâncată, am vrut să intru în baie, dar şi acolo erau nişte fete. Imposibil să descriu ce am simţit când am dat de maldărele de încălţăminte învălmăşită, de genţile de voiaj din care ieşeau lucruri în dezordine şi de aglomeraţia aceea de tineri şi tinere îmbrăcaţi sumar. Soţul meu nu spunea nimic. Eu am început să strig la fete să-mi elibereze baia. Ele s-au uitat la mine cu un reproş de parcă eram un intrus, iar ceilalţi nu ştiau de cine să asculte, căci simţeau că soţul meu ţine cu ei. Am insistat să plece, căci sunt obosită şi vreau să mă aşez şi să mă liniştesc.

— Măi, Tatiana, mi-a spus soţul meu în auzul tuturor, nu fi absurdă, cum să-i lăsăm pe oamenii ăştia în drum? Nu-i creştineşte.

— Şi noi unde să stăm?

— Ne-nghesuim puţin.

— Cum, „puţin”?

— Hai, măi, nu fi absurdă.

— Eu absurdă? Mie mi se pare că absurd e ce susţii tu.

— Dar unde vrei să se ducă?

— Nicu, noi le-am spus că nu lipsim decât o noapte şi să-şi caute. Tu ştii că eu, când schimb locul, nu pot dormi. Eu n-am dormit noaptea trecută şi acum trebuie să dorm.

— Dar nu-nţelegi că n-au unde se duce?

Atunci am strigat:

— Dar nu i-am chemat eu la mare, şi încă atât de mulţi!

Soţul meu a trebuit să plece cu ei să le caute, dar greutatea consta în faptul că ei voiau să fie şi împreună, în acelaşi loc.

După plecarea lor, nu ştiam de unde să încep curăţenia. Sub chiuvetă, gunoiul deborda; la baie, hârtii de la cele despachetate de ei; Covorul, scuturat cu două săptămâni înainte, era îmbâcsit de nisip. Nu găseam cuvertura cea scumpă, de pluş; am descoperit-o pe jos, prin balcon, unde se dormise. Nu e uşor să stai tare în asemenea împrejurări, mai ales când cel ce se pretinde a te iubi „cum şi-a iubit Hristos Biserica" se leapădă de tine. Acel grup avea în mijlocul lor un lider foarte talentat, Jean G., un minunat şi înfocat compozitor şi interpret de cântări spirituale. De la el am învăţat cântările „Până la moarte, suntem ai tăi, Doamne..." şi „Iată vestea ce-a venit din Cer". În schimb, era plin de duritate, faţă de cei care nu cred în prorocii şi alte fenomene din acestea şi le asigura locul în iad. Mi-am dat seama că era un dictator, având boala de a comanda altora.

Când veneau oaspeţi, nu stăteau mult, căci îşi dădeau seama că mi-era greu. Uneori, din fericire, se strica vremea şi atunci se hotărau, spre uşurarea mea, să plece a doua zi. Dar intervenea soţul meu:

— Mai staţi, poate se îndreaptă vremea. E ceva trecător.

Inutil să descriu ce simţeam, când, seară de seară, îi vorbeam de extenuarea mea, iar el proceda parcă în pofida puterii mele de a face faţă. O, ce departe era jurământul lui, când mă ceruse în căsătorie!

Una din trăsăturile soţului meu era să se desolidarizeze de mine, în virtutea dreptului său de a fi cap. Că eu nu puteam suporta aceste avalanşe de musafiri de care vară de vară nu scăpam, decât câte o zi – două, în care strângeam după ei, el nu înţelegea, fiind tot timpul plecat de acasă şi nerealizând ce consum nervos şi fizic era pentru mine primirea de musafiri ce veneau să facă plajă la mare.

Aşa mă trezeam că, odată cu stricarea vremii, se făcea 1 septembrie. Extenuată, începeam un nou an şcolar.

Zgomotele mă iritau, contrazicerile copiilor, strigătul mumelui meu pentru orice. Eu fusesem atât de calmă şi de răbdătoare! Dar acum ceva se dereglase, nu mai suportam să le aud pe fetiţe certându-se, disputându-şi cine ştie ce drept de proprietate asupra a cine ştie cărui lucru. Mi-era teamă că nu-mi voi mai reveni niciodată şi că cine ştie ce pot să fac în stările acestea de iritare. Viaţa mea cu Dumnezeu era o amintire care-mi trezea nostalgii şi mustrări de conştiinţă. Să merg la un neurolog eu, un copil al lui Dumnezeu? Greu m-am hotărât s-o fac. Doctorul Friedman mi-a găsit uşor diagnosticul:

— Lucraţi, doamnă?

— Da.
— Unde?
— În învăţământ.
— A, e şi normal!
— Aveţi copii?
— Da.
— Câţi?
— Trei.
— E şi normal!

Diagnosticul lui a fost „Astenie nervoasă reactivă”, pentru care mi-a dat tratament cu tranchilizante. Nu le-am luat. Ca să le fi luat, mi-ar fi trebuit o plecare undeva, unde să nu mă deranjeze nimeni. Ori un concediu medical. Eu ştiu ce mă obosea cel mai mult: faptul că pe umerii mei apăsau prea multe. Eu aveam nişte poveri pe care nu le puteam suferi, în timp ce pentru ceea ce mă simţeam într-adevăr chemată să fac, nu-mi rămânea timp. Nu aveam timp să mai scriu, să mai învăţ poezii, ceea ce nu-l împiedica pe soţul meu să mă întrebe, la Biserică, dacă n-am o poezie de recitat. Culmea era că nici nu plângeam, nu puteam plânge, ca să mă descarc nervos.

„De unde vin toate acestea? mă întrebam eu în jurnalul meu, la începutul anului 1971. Din neîmpăcarea mea cu viaţa, aşa cum mi-a fost croită. Am trei copii şi o grea povară apasă asupra mea. E gălăgie, e treabă multă de făcut. Toate idealurile mele despre căsnicie, despre viaţă sunt la pământ. O, dacă ele ar fi moarte, n-aş mai suferi, dar ele îşi strigă cerinţele, mă cheamă spre ele, în timp ce sunt ţintuită ceasuri întregi în faţa mesei de bucătărie şi a aragazului. Vreau să scriu, să cizelez poezii ce clocotesc în inima mea şi nu am timp!” (7 ianuarie 1971) Acum tânjeam după naveta zilnică la Eforie-Sud, în care aveam timp în maşină, să scriu. Mă vizitau ideile şi le priveam neputincioasă cum se stingeau, uitându-mi-se-n ochi.

Cap. XXXVI

„L A A nu L P E V R E M E A A ce a S T A...”

Pragul Anului Nou, începând cu acel binecuvântat An Nou, cu totul Nou, 1970, îl treceam alături de fraţii în credinţă. Obişnuiam atunci să depănăm nu simple amintiri, ci ne împărtăşeam unii altora

izbăvirile Domnului din anul care-şi trăia ultimele ore. În felul acesta, ne îmbogăţeam experienţa proprie în viaţa de credinţă cu aceea a celorlalţi, întărindu-ne încrederea în Dumnezeul izbăvirilor.

Revelionul 1971 însemna pentru nou trecerea într-un nou deceniu şi l-am petrecut la fratele Ionică, în grupul de credincioşi în care am cântat cântările Harului lui Dumnezeu. S-a creat o atmosferă binecuvântată a prezenţei Domnului şi, după miezul nopţii, toţi şi-au dorit un cuvânt viu din partea Domnului, ca o călăuză pentru noul an, necunoscut. Eu, de când m-am întors la Domnul, am înţeles să nu-mi mai număr anii aşa cum o face lumea, căci mă simţeam intrată în Anul cel Nou de îndurare al Domnului. Dar parcă doream o întărire, de pe acest prag. Am rămas ultima să mi se citească şi am spus numărul versetului, şi anume: 16. În Biblia pe care a deschis-o unul dintre noi (fratele Dumitru?) versetul cerut suna astfel:

„La anul, pe vremea aceasta, vei ţine în braţe un fiu”.

În general, am detestat un asemenea obicei, dar m-am conformat dorinţei unanime, într-o împrejurare ca aceea, când toţi erau de părere că le-a vorbit Dumnezeu, în pragul Noului An. Într-o fracţiune de secundă mi-am dat seama că numai un al patrulea copil nu-mi trebuia mie, dar versetul mi-a sunat ca o prorocie din partea Domnului şi de aceea am rostit în tăcerea care se crease:

— Amin, Doamne!

Viaţa şi-a urmat cursul, aceleaşi probleme luându-mă în primire în fiecare dimineaţă, cu aceeaşi viteză perpetuă de lucru care nu se mai sfârşea. În primăvară, mi-am dat seama că rămăsesem iarăşi însărcinată şi atât de tare m-a nemulţumit această veste, încât nici nu mi-am adus aminte de acea prorocie. Dacă mi-aş fi adus aminte de ea, n-aş fi ales tot un nume de fată: Mona-Lucia.

Ca să nu-mi mai fie atât de greu cu cei trei copii, le-am înscris pe cele mici la cămine cu orar prelungit. La cei trei ani ai ei, Gloria a plâns cu amar, simţindu-se trădată de tatăl ei care o lăsase educatoarei şi plecase. Toată ziua a trebuit tânăra educatoare să o ţină în braţe, de culcat nefiind vorba să reuşească. Noroc că soţul meu a venit curând după prânz s-o ia acasă, tulburat el însuşi de implorările copilului preferat:

— Tăticuţule, nu mă lăsa!

Câte reproşuri, câte promisiuni! Biata fetiţă n-a avut de ales şi a

trebuit să se supună. Le ducea soţul meu dimineaţa şi seara le lua bunicul care ni le aducea acasă. Dar nu totdeauna.

Odată, prin noiembrie, a uitat să le ia. Soţul meu avea terenul de lucru în zona unde locuiau bunicii şi unde stătuserăm şi noi şase ani. A trecut pe la ei. Bunica tocmai amesteca mămăliga. Bucuria lui! Dar, când să o răstoarne, Nicu i-a-ntrebat despre fete. Bunicul şi-a dat atunci seama cu groază, că uitase de „copile". Îngrijorat, Nicu a plecat glonţ la cămin, dar toate luminile erau stinse. În timpul acesta, văzând că se întunecă, în acel octombrie 1971, eu am avut o amară presimţire că e ceva rău cu fetele. Se întunecase şi bunicul nu venea. Eram tot timpul între balcon şi uşa de la intrare, să aud liftul. În sfârşit, s-a auzit soneria. Era bunicul, dar singur. Eu nu ştiam de ceea ce se întâmplase. Mi-a povestit el tot şi cum n-a-vusese linişte şi venise la noi să vadă dacă le-a adus Nicu. Dar Nicu nu mai venea. Atunci bătrânul a plecat iarăşi spre cămin. Abiasprezece seara le-a adus soţul meu. Văzuse pe un geam luminat, la cămin, un anunţ: „Surorile Topciu sunt la îngrijitoarea Cutare acasă". Cât a mai căutat adresa! Dar când a ajuns acolo, i s-a spus că în ultimă instanţă, le luase altă îngrijitoare, care avea şi ea copilul la acel cămin. Soţul meu începuse să se îngrijoreze. Până la urmă a găsit-o şi le-a găsit şi pe fetiţe. Femeia le hrănise şi tocmai se pregătea să le culce. Când l-a văzut Gloria, i-a reproşat cu lacrimi:

— Tăticuţule, ne-ai uitat, tăticuţule!

La două săptămâni după ce sărbătoriserăm a noua aniversare a căsătoriei noastre, pe 8 decembrie 1971 la ora trei dimineaţă, salvarea m-a dus la spital, la maternitate. După toate previziunile medicilor, sarcina era depăşită deja cu o săptămână. M-am dus cu încredere la maternitate, hotărâtă să nu cârtesc, ci să mă încredinţez în mâinile Domnului Mântuitor. De câte ori am deschis Biblia acasă să citesc, aceasta s-a deschis la întâmplarea din Ghetsimani, fie că se deschidea la Matei, Marcu, Luca sau Ioan. Şi-mi dădeam curaj că Domnul care a suferit ca să ne strămute în odihna Sa, mă va elibera şi pe mine. Trecuseră trei ani şi cinci luni de la ultima naştere.

Un semn că Dumnezeu era cu mine a fost că la ora şase dimineaţă a intrat în schimb Rica, fosta mea colegă de liceu, cu care o născusem pe Gloria. Nu voi insista cu amănunte. Naşterea a fost tot grea, masa mea de naştere i-a adunat din nou pe medici de mai multe

specialități – cardiologie, reanimare…

Daniel a venit pe lume la ora opt şi zece minute.

Nu cred că poate exista pentru o mamă un sunet mai plăcut decât plânsul noului născut al ei. Ea ştie atunci că s-a terminat şi că a adus pe lume un copil viu. Încă nu puteam realiza că am scăpat, mai ales că, de atâta efort, îmi simţeam ochii ieşiţi efectiv din orbitele lor, când am auzit-o pe Rica:

— Tatiana, ai un băiat!

— Băiat? Băiat, spui? Nu mă amăgeşti?

— Dar cum îţi închipui c-aş putea face o asemenea mârşăvie? Ai un băiat de patru kilograme şi patru sute şi lung de 54 de centimetri.

N-am avut atâta putere încât să-mi ridic capul să-l văd. Un băiat! În clipa următoare m-am cufundat în somn.

Dar după douăzeci de minute m-au trezit celelalte dureri. După scoaterea placentei de către medic, a urmat alunecarea spre moarte. Hemoragie la a patra naştere! Pungi cu gheaţă, perfuzii, frisoane, comprese reci pe frunte şi pe piept. Când deschideam ochii, simţeam prezenţa unei infirmiere care-mi ţinea mâna să nu pierd perfuzia. Două lacrimi i se prelingeau pe obraji, de mila mea. O, ce rău mi-a fost când mi-au administrat calciu în sânge! Parcă trecea prin venele mele un fluid incandescent, care, ajungându-mi la inimă, mi-a dat fiorii morţii. Am avut tensiometrul tot timpul la mână, căci tensiunea mea a coborât până ce a atins zero. Am rămas sub supraveghere douăzeci şi patru de ore, dar mi-a făcut mai mult rău decât bine, pentru că era sala de travaliu, în care veneau femeile să nască şi eu nu puteam dormi de vaietele lor. Când m-au dus la salon, căutam să văd prin peretele de sticlă care e coşuleţul băiatului meu. Furia laptelui mi-a creat din nou febră şi frisoane. Dar a venit şi clipa când l-am ţinut în braţe.

P E în A L te H O T A R E

…Se făcea că cineva mă-ntreba cum mă cheamă pe când eu auzeam numele meu cel nou:

„Mamă…”

…Se făcea că cineva-mi căuta venele cu-nfrigurare şi că un glas se-agita:

„— Ce grupă sanguină are?”

pe când eu păşeam pe înalte hotare dintre o zare şi altă zare…

…Se făcea că un halat alb îmi măsura tensiunea arterială ce

scădea, scădea fără socoteală şi parcă auzeam un glas străbătând adâncurile:

— Alo! Reanimarea? Răspunde!

pe când eu mă duceam nu ştiu unde şi nu mai pricepeam nimic şi nu mai auzeam nimic.

Adânc fără fund.

Nimic.

Peste-o zi, prin sticla străvezie, ca prin vis vedeam fremătând geneza cea nouă şi vie.

Coşul pruncului meu se legăna ca o pădure…

Dintre scutece răsăreau două mure.

Când mi l-au dat – rodul morţii şi-nvierii mele – i-am zărit rătăcite prin ochi stele…

Într-o clipită pragul morţii mele l-am uitat.

Din belşug răsplătită, îl strângeam la piept:

E băiat…

E băiat…

E băiat!

Nu ştiam că, afară, soţului meu i s-a spus că are un băiat, dar că soţia lui a murit. El era ca năucit. Dimineaţa era de serviciu o rudă de-a soţului meu, Neţi B., asistentă aici. Când m-a văzut, când a citit fişa, s-a ocupat de mine în mod deosebit: mi-a pregătit o limonadă naturală, mi-a adus ceai şi a fost şi la poartă ca să-i spună soţului meu că sunt în afara oricărui pericol, asta pe la prânz.

Cam două săptămâni nu s-a putut soţul meu bucura de faptul că are un fiu. Eu m-am pus pe picioare datorită fripturilor care mi se aduceau de acasă şi de-abia aşteptam să ajung acasă cu băieţelul, să li-l prezint fetelor. Ele au fost fericite de bebeluş, iar Luminiţa, la cei opt ani ai ei, nu prididea să-i admire degetele atât de mici şi călcâiele roze. Nicu a cumpărat magnetofon şi l-am înregistrat cum plânge. A venit şi mama şi a stat cu mine două luni, scoţându-mă din greu. Ca să am lapte, am băut cremă de bragă, dar aceasta i-a stricat băieţelului stomacul şi, cât s-a tratat, mie mi-a secat laptele, aşa că el n-a supt decât două săptămâni, trebuind să-l hrănesc şi pe el tot artificial. Cumpăraserăm

pentru el un coşuleţ căruia-i făcusem o husă din pânză bleu, înflorată. Era între noi ca o comoară, chiar dacă mai plângea uneori, de foame ce-i era, cu glasul lui răguşit.

Când m-au vizitat surorile din cercul de rugăciune, mi-au adus aminte de versetul din noaptea Anului Nou 1971 şi cum spusesem eu: „Amin, Doamne!"

Adâncind această profeţie, am înţeles că a fost cu adevărat din partea Domnului, având, în scurtul ei enunţ, patru aspecte esenţiale: am avut „fiu" şi nu fiică şi l-am şi ţinut în braţe, deci n-am murit, cum era cât pe ce să se întâmple; şi l-am ţinut în braţe, după un an: adică în 1971, „pe vremea aceasta" – adică de Anul Nou 1972.

Cât de minunat e Domnul cel Atotputernic! Cuvântul Lui e Da şi Amin!

De-a lungul anilor, am constatat că Daniel a fost cu adevărat un fiu făgăduit de Dumnezeu, iar astăzi, când e un tânăr ce-L slujeşte cu aleasă punere deoparte pe Mântuitorul pot spune ca şi acum aproape douăzeci şi patru de ani în urmă: „Amin, Doamne!

Una din problemele care-mi dădea bătaie de cap era cea a fetelor angajate la copii. Prima fată, Dorica, adusă din satul fratelui Dumitru şi la recomandarea acestuia, când era Gloria mică, mi-a dat mult de furcă, datorită şi firii mele prea prietenoase, dar care, când voia să fie autoritară, nu prea reuşea şi atunci făceam uz de severitate, dar datorită şi ambiţiei ei.

— Dor n-am să fiu totdeauna hargată, am auzit-o odată, bombănind singură.

Ca să nu rămână „hargată", s-a măritat la şaptesprezece ani cu un băiat cu aproape zece ani mai mare, a avut şase copii, a plecat în America şi a suferit mult din partea soţului ei, de care a trebuit să se despartă.

Schimbarea de registre le deruta pe bietele fete. Pe de o parte, păream îngăduitoare, înţelegătoare cu faptul că sunt singure printre străini, iar pe de altă parte, mă irita superficialitatea treburilor făcute de ele. A doua fată a fost Victoriţa, o fire blândă şi calmă, devotată şi care a răbdat multe de la mine. Visul ei era să se căsătorească, să aibă o familie a ei. Odată, la vreo două luni doar, de la venirea ei, a sosit o telegramă că i-a murit o soră. Mie mi s-a părut o strategie ieftină pusă la cale de ea însăşi pentru a pleca de la mine. N-am putut-o crede. Dar

vai! aşa a fost şi cât de rău îmi pare că n-am lăsat-o să se ducă la înmormântarea acelei surori! După un an, a mai primit o telegramă că i-a mai murit o soră. Am lăsat-o să plece şi nu s-a mai întors. Dar Dumnezeu avea să lucreze în alt chip.

Cap. XXXVII

L I D I A

Miercuri, 1 noiembrie 1971. După amiază. Soneria se repezi strident, sfâşiindu-ne aproape auzul.

— Cine e?

— Om bun, deschideţi!

— Deschide, Luminiţa, încuviinţai.

În cadrul uşii deschise, trei figuri, dintre care una îmi era familiară, cea a Doinei M., soră în credinţă, cu care am împărtăşit un destin comun având parte de surori, ca fete în casă, aşa că, în timp ce la mine era Dorica, la ea era sora ei geamănă, Eugenia. Duminica se întâlneau în oraş, în ziua lor liberă şi-şi plângeau împreună soarta lor de fete-n casă, visând la o libertate deplină. Adeseori puneau la cale să plece abandonându-ne şi mult ne-am necăjit, când eu, când Doina, de nesupunerea lor. Dar aveam grijă să îngenunchez alături de Dorica, smerindu-ne înaintea Domnului şi atunci Dorica era o altă fiinţă, transfigurându-se sub binecuvântarea prezenţei lui Dumnezeu. Şi dacă după aceea se întâlnea cu sora ei, îi vorbea de Dumnezeu, dar tot schimbată în rău venea. Simţeam în ochii ei calzi, de căprioară, un gând străin la pândă, care parcă ar fi spus:

— De data asta nu mă mai las aşa uşor.

Gândul acesta mă cerceta, mă judeca şi, în ultimă instanţă, mă ura.

De data aceasta, Doina era însoţită de o femeie grasă, cu gura deschisă într-un zâmbet larg, cu toţi dinţii şi măselele aproape şi cu fruntea sticlind de transpiraţie, sub baticul gros, de lână. Alături de ea, mititică, o fetiţă cu faţa mică, roşie, cu doi ochi speriaţi, căprui, răsărind din baticul prea mare pentru căpşorul ei: o iconiţă de Grigorescu, parcă.

„Asta o fi fata? mă întrebai. Atât de mică?”

Da, asta era fata şi o chema Lidia, fată pentru care se interesase

Doina, ca să-mi fie de ajutor.

— Câţi ani ai? am întrebat-o eu, încercând să-i câştig simpatia.

— Merg pe șaisprezece, îmi răspunse noduleţul de fată, cu un glas răguşit de emoţie. În realitate, împlinise pe 3 iulie cincisprezece ani. Ştiu asta, pentru că era născută în aceeaşi zi cu Gloria.

Le invitai în sufragerie, bucurându-mă că, în sfârşit, voi avea o mână de ajutor, căci îmi dădeam seama că fata, în ciuda faptului că era mignonă, era plină de energie. Sosiseră în ajun şi dormiseră la sora Doina care, culmea, o avea la copii pe Maria, sora Lidiei. Din nou complicaţii? Dar n-aveam de ales. Doina a plecat şi eu am rămas cu cele două. Mi-a plăcut mult de sora Maria Papura, de felul ei prietenos, zâmbitor, poate prea zâmbitor. Dar părea a fi de treabă. Ne-am înţeles asupra banilor şi a condiţiilor de viaţă ale fetei. În seara aceea a dormit la noi, urmând ca a doua zi să plece. Noi aveam spaţiu puţin. În dormitor dormeau copiii şi în sufragerie noi. Cu Lidia aveam să fim şase, iar curând, după naşterea celui de-al patrulea copil, şapte. Dar le-am făcut cumva loc, culcându-le pe Luminiţa şi Gabi în camera noastră, pe recamier. Când m-am trezit, a doua zi, am văzut că Lidia strângea în dormitor, sub îndrumările sfătoase ale mătușii:

— Să nu stai deloc, Lidie, că nu moare nimeni de treabă! Să scuturi în fiecare zi preşurile, să asculţi de oamenii-ăştia, că-s oameni mari şi credincioşi.

Atunci am simţit o mare eliberare. Nicu dusese fetiţele la cămin, aşa că am avut vreme pentru prima oară să citesc în linişte Biblia, ştiind că altcineva îmi face treburile.

Mătuşa Marioara plecă seara şi rămaserăm singure. O luai pe Lidia blând lângă mine, spunându-i:

— Ai încredere-n mine, Lidia, eu sunt credincioasă şi o să te simţi bine la mine.

— Da… murmură ea, cu ochii în pământ.

O privii. Era îmbrăcată în uniforma de elevă de anul trecut, când terminase clasa a opta şi care-i rămăsese bună. Părul îi era împletit în două codiţe. Buzele cărnoase le tot strângea, ca-ntr-un tic, să pară ceva mai subţiri. Când râdea, își muşca buza de jos. Ochii căprui deschis, mici şi ei, dar larg deschişi erau cuminţi. Cu toate acestea, parcă tăinuiau ceva îndărătul lor. Te poţi aştepta oricând la o surpriză din partea acestei fetiţe tăcute, m-am gândit, privind-o.

Ne-am rugat împreună şi am observat că-şi întocmeşte frazele

cu pricepere şi profunzime. Se ferea de fraze – şablon, rugându-se simplu şi la obiect. Trebui să constat că e inteligentă.

Învăţă foarte repede rostul casei şi atribuţiunile sale şi, când ne rămânea timp liber, citeam Biblia cu ea, o antrenam la discuţii. La început se ferea, dar încet, încet a căpătat încredere în mine.

Întâi studiam Evanghelia, apoi cântam ceva, meditam la cuvântul citit şi abia apoi ne apropiam de Dumnezeu în rugăciune. De obicei, stăteam un timp fără cuvinte. Apoi începeam să mă rog eu, pe urmă se ruga ea. Primul verset care i-a dat de gândit a fost: „Vindecă-mă Tu, Doamne şi voi fi vindecat; mântuieşte-mă Tu şi voi fi mântuit”. Eu i-am spus că acesta e strigătul inimii sale care însetează după mântuire. Atunci a cerut Domnului mântuirea sufletului ei. A cerut o fire nouă, după placul lui Dumnezeu.

Acesta a fost începutul lucrării dumnezeieşti în viaţa Lidiei. Dar înaintarea era anevoioasă, datorită firii ei capricioase. Fetele se obişnuiseră cu ea şi ea ştia să se apropie de ele. Noul născut venit în casa noastră ne lua timpul preţios de până atunci. Nici nu ştiam cum treceau cele trei ore dintre mese. Ea se dovedi foarte pricepută. Uitându-se la mine cum procedam cu înfăşatul, cu prepararea laptelui praf pentru el, îmi preluă curând aceste griji. Se descurca şi în oraş. Dacă fusese o dată într-un loc, ştia să se ducă acolo singură şi nu se rătăcea. Auzindu-mă spunându-i odată lui Nicu despre Dănuţ, că plânsese de câteva ori noaptea trecută, îmi spuse:

— Vreau să mă mai scol şi eu noaptea, dar nu-l aud. Vă rog sculaţi-mă dumneavoastră, ca să stau şi eu cu el şi să puteţi să vă odihniţi.

N-aş fi făcut aşa ceva pentru nimic în lume. Eram destul de bucuroasă de ea, de cât făcea în cursul zilei. Cum să-i stric somnul acestei copile doar cu şapte ani mai mare decât prima noastră fiică?

Dar Lidia începu să-l audă noaptea şi odată, trezindu-mă îngrijorată că Dănuţ nu plânsese, am găsit-o pe Lidia dormind cu băieţelul pe genunchii peste care pusese o pernuţă.

Crezând-o imună, am început să o laud în faţa prietenilor noştri, chiar şi în prezenţa ei şi am văzut că roşea de plăcere. Dar, deşi se ruga să fie smerită, nu mi-a fost greu să constat că era foarte vanitoasă. Se supăra prea repede şi nu spunea din ce cauză. Poate nici ea nu ştia de ce.

Îmi amintesc de o zi de început de primăvară. Fusese supărată

pe mine din pricina unor observaţii de gospodărie. E drept că nu avusesem destulă răbdare cu ea, fiindu-mi cam consumată treptat, cu celelalte fete, cu propriii mei copii, cu elevii, cu studenţia, cu boala mea cea îndelungată…

După amiază urma să vină o prietenă credincioasă şi a venit. Am chemat-o şi pe ea şi vorbeam de chemarea lui Dumnezeu pe care o adresează tuturor, în iubirea Sa. Ar trebui ca noi să-L căutam pe Dumnezeu şi să-L chemăm, al nostru este interesul şi totuşi, El e Cel ce ne caută şi ne cheamă, ca să ne ofere în dar veşnicia fericită care începe încă de pe pământ. Simţeam că suntem umbrite cu Harul divin. Ne-am aplecat la rugăciune. Dar a trebuit să mă smeresc înaintea Prezenţei lui Dumnezeu cerându-i iertare pentru nevegherea mea în sfinţenie, în ziua ce se scursese. Prietena mea s-a rugat să-i dea Domnul putere să rămână statornică în hotărârile ei sfinte. Lidia nu s-a rugat, a plâns doar. După ce a plecat musafira, Lidia mi-a mărturisit cu emoţie:

— Dumnezeu a fost în locul acesta.

— Bineînţeles că a fost, am asigurat-o şi…

— Eu altceva vreau să vă spun: L-am simţit pe Dumnezeu în lăuntrul meu.

— Cum? am vrut eu să verific autenticitatea acestei simţiri.

— A fost o bucurie cum n-am avut niciodată. O pace de care n-am crezut că există.

— Ei, poate a fost doar o bucurie deosebită.

— Nu. A fost Dumnezeu, pentru că eu de azi nu mă mai pot îndoi că Dumnezeu există. Apoi a adăugat cu atâta dulceaţă în glas: Vă rog să mă iertaţi că am fost supărată pe dumneavoastră, că am stat toată ziua îmbufnată şi v-am judecat. Nu-i de ajuns că l-am cerut lui Dumnezeu iertare, trebuie să vă cer şi dumneavoastră. Nici eu singură nu ştiu cum de-am fost aşa de rea.

N-am mai avut nicio îndoială că Dumnezeu fusese în inima ei, de vreme ce ea se putea smeri şi mărturisi mie, fără să se mai îndreptăţească.

Încet-încet, o altă Lidia lua locul celei vechi. Începuse să aibă experienţe cu Dumnezeu şi, ori de câte ori se ruga, simţea Prezenţa lui Dumnezeu. Într-o zi, am întrebat-o:

— Lidia, tu eşti mântuită, ce crezi?

— Dacă m-aţi fi întrebat asta acum două luni, când am venit aici, n-aş fi ştiut ce să vă răspund. Dar acum cred că El e în inima mea, nu

pentru că mi-aţi fi spus dumneavoastră, ci pentru că ştiu sigur că e.

O iubeam tot mai mult, poate şi pentru că vedeam rodind seminţele divine, semănate de mine pe pământul ei, nu tocmai fertil.

Îi plăcea să deseneze şi mă gândeam că va trebui să-i găsesc un serviciu în care să-şi folosească acest talent, cât de cât, când va împlini 18 ani.

— Mamă, ne dai câte-o coală de hârtie, să desenăm?

În pragul uşii stătea Gabi care avea cinci ani şi jumătate ăi arăta blondă, cu ochi negri, mari, frumoşi ieşind în evidenţă pe faţa de un alb pur, încadrată de părul castaniu, ondulat, pieptănat de Lidia cu coadă de cal.

— Mai dă una şi pentru Lidia!

Se luau la întrecere care avea cel mai frumos desen. Într-o seară ca aceasta, când toate erau ocupate cu desenatul iar eu corectam lucrări, a început Dănuţ să plângă. Eu aşteptam să se ducă Lidia, dar aceasta întârzia. În bucătăria curată, unde desenau, am auzit replici răstite: se certau pe culori. Plânsul suprapus peste strigătele lor începu să-mi bombardeze creierul.

— Lidia, strigai eu din sufragerie, vezi de Dănuţ, de ce plânge aşa.

— Du-te tu, Luminiţa, auzii vocea groasă, supărată, a Lidiei.

— Da' ţie ţi-a zis mama, se răţoi la ea Luminiţa, care nici nu se omora cu desenatul.

Plânsul se înteţea. Nu se mai putea suporta! Atunci m-am ridicat să mă duc la copil, când am auzit un scaun trântindu-se cu zgomot şi vocea răstită a Lidiei:

— Mori, dacă te duci până la el!

— Dar tu mori? nu se lăsă Luminiţa mai prejos.

Ne-am ciocnit amândouă în holul mic, comun bucătăriei, sufrageriei şi băii, care ducea la dormitorul unde plângea băieţelul.

— Ce-aveţi? Ce-i cu gălăgia asta? I-a venit ora de masă, fă-i nişte griş.

Lidia s-a apucat de treabă. Eu îl plimb pe Dănuţ în braţe, vorbindu-i liniştitor. Până se face grişul, până se răceşte, creşte încordarea de a cărei izbucnire mă tem că e iminentă. Cu stăpânire controlată, îi spun:

— Vezi, Lidia, tu totdeauna aştepţi ca Dănuţ să ţipe, ca să-i pregăteşti mâncarea. Pe urmă ţipă până i se răceşte.

Ea tace, dar simt în ochii ei ura neputinţei de a-şi depăşi condiţia de fată la copii.

*

Lidia! Ce fiinţă contradictorie! Se luptă să fie o fiinţă perfectă, îşi ştie vrăjmaşul ascuns în propria-i natură şi totuşi o simt uneori o sălbăticiune care s-ar bucura să mă privească sângerând…

Descoperirea cea mai uluitoare a fost într-o împăcare.

Păstrase supărare pe mine câteva zile, în ascuns. În ziua aceea a fost făţişă. Refuza să mănânce, ca să mă rănească în acest fel. Stătea îmbufnată în camera ei.

Deodată, o văzui în cadrul uşii, mică, sfioasă, plânsă.

— Lidia, de ce te chinuieşti?

— Vă rog să mă iertaţi că…

— Hai, lasă, fii cuminte, vino aici… Lidia scumpă, nu te mai chinui atâta…

— Zilele acestea aţi fost tot nemulţumită de mine şi eu… eu…

— Nu, nu de tine am fost nemulţumită. Am o perioadă grea, am multe lucrări pe care le iau la mine să le corectez în ore, când copiii lucrează teme independente, nu reuşesc, le aduc acasă, acasă am altele, copiii mă întreabă mereu când le aduc, eu le promit că le aduc curând… asta mi-e nemulţumirea: nu-mi place să nu-mi ţin cuvântul dat.

— Eu, aşa de mult o iubesc pe sora Tatiana…! Aşa de mult… suspină.

— Şi sora Tatiana te iubeşte pe tine, fetiţă scumpă şi, mai presus, Dumnezeu. Şi noi trebuie să-L iubim pe El mai întâi de orice şi de oricine.

În seara aceea mi s-a revelat o dragoste ce izvora ca un şuvoi plin de prospeţime, care se temea că-i nevrednic de stâncile din care a ţâşnit, de plaiurile spre care se-ndrepta să se reverse.

De atunci, am fost atentă cu ea, să scape de complexele ei de fată de la ţară, cu doar opt clase încheiate. Dar eu o socoteam din familia mea şi la fel şi Nicu. O făceam părtaşă proiectelor mele, visurilor şi chiar îndoielilor mele.

Dar ea a păstrat totdeauna o distanţă, un văl, un prag dincolo de care nu s-a urnit. Uneori, mi-o trântea aşa, din senin:

— Ei, eu nu sunt decât o servitoare.

— Lidia, cum poţi să…

— Dar sunt servitoarea dumneavoastră, repeta cu un cinism în care se simţea bine.

— Tu eşti mâna mea cea dreaptă, ajutorul meu cel de preţ, o asiguram eu, tu eşti Lidiuţa mea.

De ce a plecat, totuşi…?

*

Ce atentă era cu ora mea de somn! Eu făceam des insomnii, pentru că mie-mi venea somnul natural la ora opt seara. Atunci mă biruia oboseala, atunci mă irita orice zgomot, iar gălăgia copiilor mă exaspera. Dacă m-aş fi culcat atunci, aş fi adormit cu uşurinţă. Dar mai erau atâtea de făcut la ora aceea! Iar gălăgia copiilor…

— Gata, spunea ea cu seriozitate, e ora dumneavoastră de culcare şi, ca să mă determine să mă culc, îmi făcea patul.

O, de câte ori n-a făcut ea acest gest în tăcere!

Nu ştiu, însă, să mă fi culcat într-un an la ora aceea, de trei ori.

În mai au venit mătuşa Marioara cu mama Lidiei, o femeie căreia Lidia îi semăna aidoma. Au decis să rămână la noi cam o săptămână pentru plajă şi pentru a fi împreună cu fetele. N-aş fi vrut să stea la mine, fiind cu ele două, nouă persoane, în două camere. Cred că de atâta înghesuială şi Dănuţ era nervos. Într-o zi, plângea iritat. Aşteptam să-l potolească cineva dincolo, dar parcă dinadins plânsul lui nu se mai termina. Lidia ştia că mie zgomotele îmi făceau rău, după cum îmi găsise şi doctorul Friedman diagnosticul. Ea ştia, dar îl lăsa să plângă. Peste o oră trebuia să plec la şcoală şi eu eram deja epuizată. Atunci am izbucnit, de faţă cu mama şi mătuşa ei:

— Lidia, de ce-l laşi să plângă atât? Ştii cât mă oboseşte nervos.

Cred că Lidia a dorit o astfel de manifestare a mea, ca să se poată plânge de felul în care o tratez. La asta m-am gândit venind acasă, căci, culmea!

— Lidia nu părea supărată, după cum îi era obiceiul.

Am luat-o lângă mine să-i spun că-mi pare rău că am certat-o, dar, cu o lumină zâmbitoare în ochi, mi-a spus că nu-i nicio problemă.

Mătuşa Maria legăna băieţelul instalată în fundul patului, în timp ce mama Lidiei, mică, sfioasă, stătea pe colţul patului unde se aşezase de la început.

— Sora Tatiana, începu mătuşa Lidiei, cu vocea ei sigură de sine, noi am cheltuit cam mult şi nu mai avem bani să ne întoarcem acasă, nu aveţi dumneavoastră să ne daţi, în contul Lidiei? Ştiţi, când ia Lidia salariul, îi opriţi banii…

Puteam să spun nu? Ce stăpână se făcuse mătuşa pe banii nepoatei! Urma, după ea, ca Lidia să fi muncit de pomană o lună. Şi numai eu ştiam câte planuri îşi făcuse Lidia. I-am dat banii şi nu i-am oprit fetei niciun ban. În fond era un premiu pentru că mi-o adusese pe Lidia.

Cu Lidia aveam în continuare părtăşie şi cât mă bucuram s-o surprind citind şi singură Biblia!

— Mergeam destul de regulat la adunare, ascultam predica, plecam acasă şi credeam că asta-i pocăinţa. Abia azi văd ce frumoasă-i pocăinţa! Ce adâncă! Înainte mă rugam silită, acum, abia aştept să termin treaba şi să mă chemaţi la rugăciune, mi se confesa Lidia cu căldura în glas.

— Acum îl iubeşti pe Dumnezeu pentru că L-ai cunoscut cum este El. Te-ai întâlnit cu El şi El te-a schimbat. Tocmai asta înseamnă viaţa veşnică: să-L cunoşti pe Dumnezeu şi pe Domnul Iisus.

— Dacă nu veneam la dumneavoastră, nu-L cunoşteam niciodată. Mie nu mi-a vorbit nimeni aşa, ca dumneavoastră despre Dumnezeu. Şi aşa este. Văd bine că aşa este El.

— Oricum, Dumnezeu te-a avut în planul Lui de mântuire, Lidia…

— De-amu nu mă mai tem de nimica. Îl am pe Dumnezeu de partea mea.

— Dar de venirea Lui te mai temi?

— Nu mă mai tem, de-abia aştept!

*

Lidia a condus-o şi pe sora ei la Domnul şi, când se întâlneau duminicile, căutau locuri retrase să discute despre mântuire şi să se roage împreună. Odată, s-au dus pe malul mării, înainte de sezonul de plajă. S-au aşezat pe iarbă, au citit din Biblie şi s-au rugat. Şi Dumnezeu a atins şi inima surorii ei, Maria, care a avut o minunată revelaţie: L-a văzut pe Domnul Iisus venind din largul mării spre ele, cu mâinile întinse, pentru binecuvântare. Inima ei a fost adânc mişcată.

Lidia nu se mai supăra chiar atât de uşor pe mine şi căuta să-mi facă surprize, încropind fără cheltuială, mici deserturi sau mâncăruri surpriză, pe care nu i le dădeam de făcut. Când mă uitam în ochii ei vedeam atâta sfinţenie şi iubire!

Era pentru noi ca o pasăre cântătoare într-un crâng înflorit sub cerul albastru, de primăvară. Era alt aer, parcă de munte, în casa noastră, cu ea. O iubeam toţi şi ne gândeam, eu şi soţul meu, ce dar să-i facem de ziua ei de naştere, care se apropia. I-am cumpărat o rochie roz cu steluţe, strânsă cu trei rânduri de elastic în talie, aşa cum se purta atunci, care venea de minune pe corpul ei mignon. S-a bucurat de ea. Am plănuit să plecăm în concediu, într-un circuit şi să o ducem şi pe ea la Brăila, unde aveam să-L lăsăm pe băieţel. Ea o cunoştea pe mama mea şi o iubea. Ne-am luat bilete de tren în circuit, la clasa întâi. Deşi numai de şapte luni, Dănuţ a fost cuminte. Mama ne-a primit cu bucurie şi Lidia s-a simţit ocrotită şi ea. A doua zi seara, pleca spre Suceava, şi eram îngrijoraţi s-o trimitem singură, noaptea, pe tren. Aşa că noi două ne-am dus în camera din faţă, cea în care avusesem experienţa cu televizorul când era Gabi mică şi ne-am rugat Domnului, pentru această călătorie. Am condus-o amândoi la tren şi am lăsat-o în grija unei doamne, din compartiment. Aveam să aflăm mai târziu că totul a fost în ordine. După ce ne-am revăzut părinţii din Ardeal, am pornit-o spre Suceava, la Corocăieşti, unde am ajuns într-o dimineaţă. Când a apărut în prag la mătuşa Maria, unde am fost cazaţi, îmbrăcată cu rochia ei roz cu steluţe aurii, bucuria ne era nemărginită, mai ales că Lidia ne aducea, precum ne promisese, în fiecare dimineaţă, porumb fiert.

Dar şi aici am avut de lucru, apropiindu-mă de sora ei, Olguţa, despre care toţi spuneau că era rea şi conducând-o la Domnul Iisus. Ea şi-a deschis inima în întregime Domnului, simţindu-se pentru prima oară înţeleasă de cineva. Olguţa, etichetată astfel, îşi făcuse din duritate o strajă, închizându-se în sine ca într-o cetate ferecată.

— Cine ţi-a spus că eşti rea?

— D-apăi toţi.

— Olguţa, tu nu poţi fi rea, tu doar nu ai întâlnit încă bunătatea lui Dumnezeu. Vrei s-o-ntâlneşti?

— Vreau.

Am îngenuncheat amândouă şi am cântat:

„Aşa cum sunt la Tine vin.

Putere n-am, Tu-mi fii sprijin!
Mă spală-n Sângele-ţi divin.
O, Mielule, eu vin, eu vin…”

Cu sfială a venit Olguţa la Mântuitorul să-i ceară o inimă nouă şi să scape de toată răutatea ei de până acum:

— Doamne, se ridică din adânc, cu glas răguşit, rugăciunea Olguţei, neînvăţată de la nimeni. Eu sunt o fată foarte rea. Nici nu îndrăznesc să vin la Tine. Da' vreau de-amu să fiu copilul Tău… Dă-mi putere, Doamne, să fiu şi eu bună, ca Lidia, ca sora Tatiana…

Suspinele se înteţeau, sfârşind într-un plâns amar, întâiul plâns al pocăinţei, al totalei neputinţe.

— Doamne, Îţi mulţumesc… şi glasul fetei se înecă în lacrimile recunoştinţei, când prezenţa lui Dumnezeu coborî peste ea, cu bunătatea Sa. Am vrut să-i citesc ceva deosebit, Cuvântul – dar al lui Dumnezeu pentru noul Său născut şi Biblia s-a deschis la a doua epistolă a lui Timotei, capitolul 3. Am considerat ca din partea Domnului cuvintele spuse de Pavel lui Timotei pentru că i se potriveau de minune: „Tu să rămâi în lucrurile pe care le-ai învăţat şi de care eşti deplin încredinţată, căci ştii de la cine le-ai primit. Din pruncie cunoşti Sfintele Scripturi…”

— Olguţa, i-am spus cu gravitate, în seara aceasta, tu nu mai eşti cum ai fost. Eşti un copil al lui Dumnezeu. Tu te-ai născut pentru Împărăţia Cerurilor, astăzi, 20 august 1972, ora şapte şi jumătate, seara. De-acum va trebui să creşti, altminteri vei muri. Citeşte Biblia, roagă-te zilnic într-un loc unde să nu te ştie decât Domnul şi El îţi va croi o cale minunată.

Tot ce-i spuneam i se lipea de inimă.

A doua zi, stăteam de vorbă, retrase într-o cameră mai liniştită şi ne rugam, îngenuncheate, când uşa s-a deschis cu zgomot şi a intrat Lidia. Mă aşteptam să tresară ruşinată. Dar nu, ea a început să foşnească nişte pachete, dinadins, fiind neplăcut surprinsă de starea noastră. Am mustrat-o din ochi, iar ea a preferat să iasă din cameră, tot zgomotos. Da, trezisem gelozia Lidiei, prin grija faţă de sufletul propriei sale surori. N-a fost un gest singular, mai ales că Olguţa îmi căuta mereu prezenţa.

Zilele şederii la Corocăieşti s-au scurs. Ne pregăteam de plecare. Cu o căruţă trasă de un cal slab, mergeam spre gară cu inima strânsă, să nu pierdem trenul. Ne flancau, pe biciclete, Olguţa, zveltă, înaltă,

sprintenă, şi masivă, dar tot atât de sprintenă, mătuşa Maria care, până-n ultima clipă fusese o gazdă desăvârşită… Lăsam în urmă credincioşi pe care-i ştiam parcă dintotdeauna şi care zi de zi ne vizitaseră şi ne arătaseră dragostea lor, în plăcută părtăşie, în curtea familiei Papura. În gară, Olguţa plângea deznădăjduită, ca după un mort, când trenul s-a pus în mişcare cu noi.

În tren, Lidia a stat rezervată. Nu o înţelegeam. Ajunşi la Brăila, la mama, a avut loc o scenă penibilă. Nu vorbea cu nimeni. În ciuda insistenţelor noastre, refuză să mănânce, să vorbească cu cineva, refuză să se culce, chiar. Nu mi-a dat niciun ajutor la despachetarea bagajelor, la spălarea copiilor. Atunci i-am spus tranşant:

— Să ştii că am destulă bătaie de cap şi nu-s dispusă să-ţi îndur mofturile! Te rog să fii om!

Atunci m-a privit şi am văzut ura ţâşnind, nezăgăzuită, prin ochi. Iar gura mare, cărnoasă era strânsă până la rictus.

*

Aşa a început al doilea an al meu şcolar, de când o aveam pe Lidia. Era la fel de vrednică, dar aveam mereu impresia că-mi pregăteşte ceva ca o lovitură de graţie sub a cărei secerare să exclam şi eu:

— Tu quoque, filia?

Cu Gloria nu vorbea, pentru că aceasta o trântise în tren, la întoarcere, din joacă, pe jos. Sigur că fetiţa de patru ani era vinovată, dar şi Lidia îi permitea prea multe. Trecuse o lună de când nu vorbea cu ea. Odată am abordat această problemă, spunându-i că nu merită, pentru o supărare de nimic, să-şi piardă veşnicia. Şi supărarea pe un copil de patru ani ne poate despărţi de Dumnezeu. Căci noi nu ne mai rugam împreună.

Seara, pe când stăteam liniştită în camera mea, am auzit, prin uşile deschise, din dormitor:

— Gloria, te iert că ai fost rea în tren şi m-ai trântit pe jos.

— Bine, răspunse cu gravitate fetiţa.

— Acum te iubeşte Lidia, iar.

— Da, încuviinţă ea.

Cu fetiţele mele era ca şi cu surorile ei şi toată dragostea pe care mi-o purta mie se revărsa asupra lor. Lui Gabi, sensibilă la frumuseţe şi

distincţie, îi promisese o păpuşă mare cu cărucior, care pe atunci costau 300 de lei, cu 150 de lei mai puţin decât primea ea de la noi, lunar.

Îi era mai uşor să-şi dea puţinul ei venit, decât să se smerească.

Eu am intrat în concediu medical pentru maladia mea mitrală reumatismală căreia i s-au adăugat rezultatele proaste ale analizelor (ASLO, fibrinogen…). Concediul meu era de trei luni, dar reclama odihnă şi linişte şi cât mai puţine eforturi, bineînţeles. Lidia continua să-şi ţină inima deschisă pe jumătate pentru mine. Se întâlnea în fiecare duminică cu Maria, sora ei, după care venea cu o hotărâre în atitudine şi-n privire care parcă suna:

— Nu mă las!

Într-o zi, am luat-o la mine în cameră şi i-am citit câteva gânduri despre rugăciune, din cartea lui Hollesby. Erau cu adevărat gânduri înălţătoare. Citeam pe genunchi, pentru că tot voiam să ne rugăm şi tot alte gânduri veneau la rând, înlănţuite parcă. De trei ori ni s-au ars cartofii pentru Dănuţ care avea aproape unsprezece luni. Dar ne-am rugat iar Lidia s-a rugat şi ea. Cuvântul care i-a vorbit Lidiei din partea Domnului, ca o adevărată profeţie, orice ar spune unii sceptici, a fost: „Nimeni să nu-şi caute folosul lui, ci fiecare să caute folosul altuia”. (I Cor. 10: 24)

N-aveam de unde şti că Lidia primise o scrisoare de la mătuşa Maria, pe adresa surorii ei, în care-i scria să se pregătească grabnic de plecare, căci i-a găsit un loc de fată în casă în Bucureşti, la o familie cu doi copii şi care-i dă 600 de lei pe lună. Chiar în ajunul rugăciunii noastre plănuise cu Maria să accepte, ca să se răzbune pe mine, lăsându-mă bolnavă şi fără niciun ajutor la treburi. Două zile după această întâmplare, am plecat în oraş şi am luat-o şi pe Lidia cu mine, s-o mai scot din casă. De fapt aveam oră de consultaţie la cardiolog şi ea a vrut să vină cu mine. O ţineam de braţ şi ea râdea mereu spre mine, cu o bucurie triumfătoare, parcă. Şi nu pricepeam, până ce observai o scrisoare în buzunarul paltonului ei.

— A, observai eu cu voce tare, citind adresa, i-ai scris mătuşii?

Lidia s-a arătat foarte încurcată, ceea ce a declanşat un şir de replici, culminând cu rugămintea mea de a mi-o da s-o citesc. De fapt, eu n-aveam această intenţie, voiam doar să-i văd reacţia la o asemenea posibilitate. Încurcăturii i-a luat locul spaima şi în cele din urmă, obişnuita de acum zăvorâre a Lidiei în sine. Intuiam că mă priveşte

acea scrisoare. A doua zi, tăcea îmbufnată, deşi pusese la poştă scrisoarea. Voiam să mă odihnesc, dar Lidia spăla ostentativ tare vasele la bucătărie şi, ca şi cum atâta n-a fost îndeajuns, ieşind să ducă gunoiul la burlan, a trântit îngrozitor uşa de la intrare care era chiar în faţa uşii noastre. La întoarcere a întâmpinat-o Nicu:

— Măi, fată, ce-i asta? De ce trânteşti? Tatiana e bolnavă şi are nevoie de odihnă. Lasă-ne să dormim! El, care nu era sensibil la toate gesturile celor din jur, acum era de-a dreptul iritat. Nu primi niciun răspuns şi atunci o trimise din bucătărie, dar fără rezultat. Trântitul a continuat. Niciodată nu făcuse Lidia aşa ceva.

Pe la cinci după amiază, stătea smerită în cadrul uşii, plânsă, cu faţa congestionată, dar atât de gravă, de parcă ar fi urcat de bunăvoie pe rugul propriei sale arderi.

— Soră Tatiana, vă rog să mă iertaţi…

Eu scriam la masă nişte scrisori şi am simţit o milă faţă de ea până-n adâncul fiinţei mele.

— …că nu v-am lăsat să vă odihniţi…

Ca o rază prin desişul norilor negri, înflori pe faţa ei un zâmbet al neputinţei: nu se putea înţelege pe ea însăşi; nu-şi aproba ieşirea avută; nu putea lupta să fie altfel.

Dar în inima mea era iertată dinainte de a veni la mine şi a-mi cere s-o iert şi de data aceasta, cu acea spaimă că s-ar putea să nu fie ultima ei ieşire.

Atunci mi-a povestit cu un uimitor devotament despre scrisoarea mătuşii cu propunerea aceea şi despre faptul că ea acceptase şi aceasta era în scrisoarea pe care nu voise să mi-o arate. Seara am luat-o cu mine la grupul de părtăşie frăţească în care am citit din viaţa lui Sundhar Singh, am cântat şi ne-am rugat. Toţi eram emoţionaţi, numai Lidia se păstra rezervată. Se uita din când în când, complicitar, la mine în timp ce citeam din carte.

*

Sâmbătă 18 noiembrie 1972. Soneria se repezi strident, sfâşiindu-ne aproape auzul.

— Cine e?

— Om bun, deschideţi!

Am deschis chiar eu. Unchiul Lidiei, moşu Ghiţă, cu figura lui de

bonom se grăbeşte să intre ca la el acasă.

— Aţi venit s-o luaţi pe Lidia?

Nicio tresărire.

— Da' ce, o dă el pe glumă, n-o mai ţineţi?

— Păi nu i-aţi scris dumneavoastră Lidiei să se gătească de drum, că i-aţi găsit în Bucureşti un loc mai bun, cu bani mai mulţi…?

„Moşu Ghiţă" schimbă brusc vorba şi-şi luă platoşa cu care se-ncinse straşnic: a găsit o Biblie pe masă şi a început să citească cu voce tare din ea, ca să nu fie întrerupt.

Am încercat să vorbesc cu Lidia. Aceeaşi reacţie: privire îndârjită, închidere în sine. Luni seara, în ajunul plecării, am luat-o în camera mea să stăm de vorbă, să ne rugăm, s-o încredinţez Domnului acum, că pleca. Seara aceea mi s-a implantat în inimă ca o rană. A refuzat să se roage, şi-a refulat orice emoţie în faţa lacrimilor mele. Eu plângeam nu pentru că mă lăsa baltă, ci pentru că se ducea de râpă toată zidirea lui Dumnezeu din inima ei.

— Lidia, fii atentă la ceea ce faci, i-a spus în seara aceea soţul meu. Pentru că nimeni, niciodată nu te va iubi cum te-a iubit Tatiana. Vor vorbi frumos cu tine, calm, nu te vor mustra, dar nici nu te vor iubi ca ea. Învaţă să preţuieşti dragostea adevărată, nu doar gesturile. Nicio reacţie.

A plecat marţi, 21 noiembrie, cu o inimă împietrită. În ajun, am auzit glasul lui Dumnezeu: „Nu pe tine te leapădă, ci pe Mine Mă leapădă, ca să nu mai domnesc peste ea". (I Sam.8: 8)

În inima mea era un regret sfâşietor, cum dădea ea cu piciorul în dragostea lui Dumnezeu.

Obişnuit cu ea, Dănuţ, care începuse să meargă singur, se ducea la uşă şi, nereuşind s-o deschidă, o striga mereu pe Lidia, pe limba lui: „Diida, Diida!". După vreo săptămână, a început s-o uite.

Eram bolnavă şi singură cu patru copii, fără ca cineva să vină să-mi ia ceva din povară. Mi-era greu şi mă consideram sub pedeapsa lui Dumnezeu, mai ales că nu puteam face eforturi, datorită aritmiei. Mă mai ajuta Luminiţa la spălat, dar cât putea face o fetiţă de clasa a patra! Îmi ziceam:

— Doamne, voi ajunge vreodată să spăl rufe săptămânal?

Pentru că rufele le spălam de două ori pe zi. Cu rochia udă mergeam să le atârn pe sârmă, în balcon, mă duceam apoi să amestec în mâncare, mă întorceam în balcon să continui, în timp ce dinăuntru

se auzeau ţipetele copiilor care-mi dădeau strângere de inimă. Trăiam într-o încordare prea mare. Şi mi-era greu când eram judecată că nu sunt mai liniştită. Şi încă mi-era dor de ceva nedefinit: de o privire caldă, de un zâmbet bun, de o mână care să mi se aşeze pe umăr:

— Sunt cu tine!

Cu toate acestea, dimineţile mi-erau mai liniştite, Nicu ducându-le pe cele mijlocii la cămin şi aducându-le seara. Dar ele veneau obosite şi se certau, Luminiţa, în loc să le împace, mai rău le enerva, iar Dănuţ plângea pentru că era deranjat.

Totdeauna îmi făceam timp să mă rog cu ele şi să le citesc din Biblie. Atunci, revenea pacea Domnului Iisus peste noi, iertam totul şi inima-mi redevenea uşoară. Dar mai aveam o bucurie pe care numi-o putea lua nimeni: în mijlocul tuturor treburilor, să ascult concertul broaştelor care se auzea limpede la etajul al şaptelea al apartamentului meu cu vedere spre ghiol. Ieşeam în balcon să-l ascult, în nopţile de mai. Nicio muzică nu era atât de odihnitoare pentru mine. Şi atunci, lucrurile se opreau din vârtej şi prindeau să se aşeze la locurile lor. Şi-mi regăseam odihna interioară. Şi dacă era şi lună plină… De-atunci datează poezia: „O, voi…”

O, voi mă vreţi o mamă ideală.

La sân crescându-mi pruncii fără murmur, ţesându-le-a poveştilor beteală şi adormindu-i seara blând, în cânturi…

şi voi mă vreţi soţia cea mai bună plăcută lui şi caldă lui în toate, un adăpost de stâncă în furtună, căminul meu vegheat cu pietate…

Dar voi cunoaşteţi teama de ceasornic cu care eu măsor cu-nverşunare secundele în iureşul statornic al timpului ce fără rod îmi moare…?

De zeci de ori pe zi m-aud strigată

Nu pot opri prea multa-mi alergare şi-n miez de noapte-abia… câteodată aud un nechezat în depărtare:

E calul gata înşeuat ce-aşteaptă prin codrii mei de sălcii despletite…

Mă tem amar că va pleca odată, sătul să dea atâta din copite…

Mă cheamă calul alb ca să mă poarte spre calul brun, de sub un tei în floare...

mă cheamă să dea timpul la o parte – două perechi la fel de solitare...

Eu tot mai cred că sunt Cenuşăreasa ce şi-a pierdut pantoful prin ţărână...

şi-un Prinţ aştept, să-şi caute aleasa, să mă găsească, să mă ia de mână, prin codrii mei de sălcii despletite, spre calul alb ce bate din copite...

La sfatul medicului cardiolog, prematur dispărutul doctor Ionescu Ovidiu, la care mă controlam la două – trei luni, am plecat la preventoriu, la Avrig, ca să-mi vindec rănile. Nădăjduiam ca reîntâlnirea cu fratele Niculiţă şi cu familia Spiridon la Avrig să-mi facă bine. Şi aşa a fost. Din 3 decembrie şi până la 29 decembrie 1972 am petrecut un timp de har. Câteva suflete s-au întors la Domnul cu toată inima şi eram fericită să văd că Dumnezeu. Se foloseşte de mine.

În seara în care am sosit acasă, mă aştepta pe noptieră o scrisoare de la Lidia. Ce zbucium! Ce căinţă! Ce asigurări că nu mă va uita vreodată! Deşi eram sculată de la ora patru dimineaţa, m-am apucat să-i scriu dintr-o pornire de neoprit.

Mi-a răspuns cu atâta căinţă! „E-adevărat că eu nu am preţuit iubirea dumneavoastră dar vă rog din inimă, iertaţi-mă pentru greşeala pe care am făcut-o...” I-am scris iarăşi şi, văzând cât de tare regretă gestul ei nebunesc, am asigurat-o că poate veni oricând din nou la mine. Ce-i drept, o aşteptam pe Victoriţa să vină la noi, dar pe Lidia n-o putea înlocui nimeni. Dar Victoriţa n-a venit, iar Lidia dorea reăntoarcerea ca pe un paradis din care singură se izgonise într-un ceas de mândrie.

În prima duminică din februarie, a venit la Constanţa să ne vadă. Îi părea atât de rău că singură îşi distrusese bucuria! Trăia cu intensitate fiecare clipă, stătea când lângă mine, când lângă copii... vedeam în ochii ei că era Lidia de altă dată... ne-am făcut planuri... Întoarsă la familia de ai cărei copii îngrijea, le-a comunicat noua ei hotărâre iar ei i-au spus că o lasă, dar nu înainte de două săptămâni. Acestea au trecut tare greu, dar pe când toate păreau gata de împlinire,

a aflat „moşu Ghiţă" care a trimis scrisori la toţi cunoscuţii s-o-mpiedice, iar aceştia au făcut un zid de netrecut în jurul ei, ţintuind-o în Bucureşti. Scrisorile ei erau suspinele deznădejdii:

„Sora Tatiana, cât aşteptam eu aceste două săptămâni să treacă mai repede, ca să pot să mă întorc înapoi, la Constanţa! Şi cât de greu au trecut şi, când au trecut, tocmai nu mai plec la Constanţa! V-am luat şi agrafa pentru păr… V-am spus la telefon că vin, dar parcă ştiam eu că moşu Ghiţă n-are să mă lase?" Am consolat-o, scriindu-i că important e să-şi păstreze relaţia bună cu Dumnezeu. Mi-a promis c-o va păstra şi-mi scria că merge la Biserică şi că s-a încadrat între tinerii de acolo şi şi-a regăsit bucuria mântuirii. Apoi şi-a găsit un serviciu la o fabrică unde lucra împreună cu sora ei, apoi mi-a scris mai rar, apoi nu mi-a mai scris deloc.

După cincisprezece ani am aflat că s-a căsătorit, că are copii, dar că soţul nu o iubeşte, că o bate şi că viaţa ei este un iad. S-a căsătorit cu un băiat necredincios şi a decăzut şi ea treptat, treptat.

Dar lovitura de graţie mi-au dat-o aceşti unchi ai ei, mătuşa Maria şi „moşu" Ghiţă. I-au scotocit prin lucruri, i-au găsit scrisorile mele şi printre ele poezia „Agar" pe care le-au interpretat cu o răutate specifică mărginirii lor spirituale.

Întoarce-te, Agar, din pribegie renunţă azi, la-ntregul tău amar!
Nu, locul tău nu este în pustie.
Întoarce-te, întoarce-te, Agar!
…
Şi noi, ca ea, fugim spre libertate, cum vasul vrea să fugă de olar.
Dar Dumnezeu ne vrea supuşi în toate.
Supune-te, cum s-a supus Agar.

Mi-au scris o scrisoare „anonimă" în care mă luau peste picior apoi se umflau de mândrie că viaţa lor este model şi, în final, mă ameninţau că mă denunţă la partidul comunist şi la forurile mele superioare că cred în Dumnezeu! Pare incredibil ca un om care e socotit de bază în Biserica Creştină după Evanghelie, din acel sat să se preteze la aşa ceva, dar este purul adevăr, dovadă stă acel document al unui fariseism fără limite pe care-l păstrez, aşa cum păstrez scrisorile Lidiei către mine şi ale atâtora, încă!

Cap. XXXVIII

R A S P U N S U L C R E D I N Ţ E I

Sâmbăta, aveam ora tineretului. Veneau Gică U., David E., Antuta T., Mircea D., Vasile O. Cântam, citeam Biblia şi o comentam împreună. Atunci am descoperit ce frumoasă era cântarea fratelui Niculiţă, pe textul fratelui Traian Dorz:

Preaiubitul meu e Unul
Fără seamăn pe pământ.
Glasul Lui e armonie.
Cântec e al Său Cuvânt…”

O cântam de fiecare dată când ne întâlneam şi nu ne mai săturam de ea, mai ales strofa:

„Dulcea Lui înfăţişare este toată-un farmec sfânt:
Mii de primăveri sunt parcă toate-odată pe pământ…

Mereu se adăugau tineri şi alţii mai puţini tineri şi era cu adevărat Har peste noi. De aceea şi satana căuta să mă împiedice să vin la aceste adunări, vinerea noaptea făcând, de cele mai multe ori, insomnie.

Rana trădării de către Lidia se închidea încet-încet.

Se apropia anul şcolar şi eu încă nu aveam fată la copii. Gabi intra în clasa întâi, Luminiţa în clasa a cincea, iar eu voiam să le înscriu şi la şcoala de muzică, să studieze câte un instrument. Amândouă au reuşit la probele de aptitudini muzicale – Gabi la pian, Luminiţa la violoncel şi anul şcolar al lor şi al meu a început.

La nici doi ani ai săi, am început să-l duc pe Dănuţ la creşă, dar nu-i mergea deloc bine, făcea mereu pneumopatii şi trebuia să-l tratez zile-n şir cu antibiotice, după care luam aviz epidemiologic, spre a mi-l primi iar la creşă.

Pe la jumătatea lunii octombrie mi-a venit o idee. Tocmai citisem: „Voi nu aveţi, pentru că nu cereţi. Sau cereţi şi nu căpătaţi, pentru că cereţi rău, cu gând să risipiţi în plăcerile voastre”. (Iacov 4: 2, 3) Era într-o seară liniştită, aveam copiii lângă mine şi le-am spus:

— Chiar aşa, copii, noi nu avem fată, pentru că n-am cerut-o de la Dumnezeu. Vreţi să ne rugăm să ne trimită El fata pe care ne-a ales-o?

De comun acord, ne-am rugat toate, pe rând, prezentându-l Domnului situaţia şi cerându-i o fată pentru treburile casei. La sfârşit,

am citit în Biblie şi am apucat prin credinţa versetul 24 din Evanghelia după Marcu, la capitolul 11. Era incredibilă promptitudinea cu care Dumnezeu ne onora credinţa: „De aceea vă spun că orice lucru veţi cere, când vă rugaţi să credeţi că l-aţi şi primit şi-l veţi avea”, suna versetul. Exact ca în versetul pe care ne bazaserăm să pornim la rugăciune! Atât de puternică a fost încrederea copiilor, că au început să se bucure şi se antrenau unul pe altul în această bucurie. Până şi Dănuţ se bucura, iar Gloria sărea fără milă pe salteaua de burete a recamierului din sufragerie. Veselia devenise generală – era unul din darurile Gloriei şi m-au molipsit şi pe mine. La cinci zile după această rugăciune deosebită, ce minune! – am primit o scrisoare de la Victoriţa pe care o mai avusesem la copii cu trei ani în urmă. Îmi scria că se întâlnise – „din întâmplare”! – cu fratele Dumitru, în Suceava, şi i-a spus că la începutul anului am umblat după o fată, dar nu ştia dacă rezolvaserăm problema. Ea era amatoare să vină în Constanţa, deoarece nu mai voia să lucreze la fabrica de conserve şi-n plus se făcuseră reduceri de personal. „Amu, că sunt redusă, scria ea, aş dori să vin la dumneavoastră, dacă veţi mai avea nevoie. Eu îmi fac lichidarea şi vin. Ştiu unde staţi, mă sui în tren şi vin tot amu”.

— Copii, i-am adunat eu lângă mine, veniţi să vedeţi cum a lucrat Dumnezeu. Şi le-am citit scrisoarea. Cu mare bucurie l-am mulţumit Domnului şi eu m-am apucat să-i scriu chiar în seara aceea că o aşteptam, că am cerut-o de la Domnul şi că El a lucrat. Într-adevăr, nu putea fi vorba de nicio coincidenţă, întrucât, după cum scria ea, am înţeles că se întâlnise cu fratele a doua zi după rugăciunea noastră.

Zilele au trecut cu aşteptarea fericită a împlinirii efective a rugăciunii. Dar a trecut o săptămână şi Victoriţa nu venea. Ne-am gândit în fel şi chip şi atunci i-am mai scris o scrisoare. La nicio săptămână de la primire a venit Victoriţa. Ne-am pomenit că a sunat la uşă, când practic noi n-o mai aşteptam. Ne-a povestit că gazda la care stătea nu i-a dat scrisoarea, pentru că nu voia să plece, dar când a sosit cea de a doua, era acasă şi a putut-o primi chiar ea, s-a lămurit în totalitate, şi-a strâns lucrurile şi s-a pornit la drum. Noi am înţeles că diavolul a vrut să zădărnicească lucrarea lui Dumnezeu şi să ne îndoim de credincioşia Sa. Am mulţumit lui Dumnezeu care îşi ţine făgăduinţa dată ucenicilor: „În lume veţi avea necazuri, dar îndrăzniţi: Eu am biruit lumea”.

Blândă şi supusă, înceată dar sigură şi mult maturizată, datorită

greutăţilor prin care trecuse, Victoriţa şi-a început serviciul la noi pe data de 8 noiembrie 1973. O mare greutate mi-a căzut de pe inimă, iar Victoriţa mi-a luat-o pe umerii ei.

Cât a fost mică, Gabi a suferit mereu îmbolnăviri ale căilor respiratorii, făcând foarte des pneumopatii. Injecţiile cu penicilină sau înghiţirea atât de amarului cloramfenicol, când ea încă nu înghiţea pastile întregi, i-au creat o teamă de viaţă şi continuă căutare a unei ocrotiri. Nu spunea nimic, doar să stea cu mine sau, şi mai bine, cu mamaia. Fetele de la biserică, nefiind căsătorite încă, văzând-o atât de frumoasă, exclamau:

— Tatiana, zece copii vreau să-mi dea Domnul!

Mai sceptice, surorile îmi spuneau:

— Tatiana, fata asta o să-ţi dea dureri de cap, cât e de frumoasă.

Eu o aduceam înaintea Domnului, ca s-o păstreze modestă şi credincioasă. Într-o seară, pe când Gabi era în tratament – avea vreo cinci ani –, mi-a pus o întrebare dureroasă:

— Mamă, de ce sunt eu mereu bolnavă?

— Te iubeşte Dumnezeu, Gabi şi vrea să te ţină lângă El, în smerenie.

Răspunsul ei a fost pe măsura răspunsului meu:

— Da' s-o mai iubească şi pe Gloria, mamă.

Într-o duminică din acelea când Gabi avea amigdalită, noi am plecat la Biserică, lăsând-o acasă, cu Gloria. Aceasta, de nici patru ani, i-a propus cu o gravitate matură, să se roage Domnului Iisus pentru vindecare.

— Bine, i-a spus Gabi. Începe tu.

— Gabi, dar ce faci, te rogi culcată?

— Păi, dacă sunt bolnavă…

Gloria a rămas puţin descumpănită, după care i-a replicat:

— Dacă nu te pui în genunchi, înseamnă că n-ai credinţă.

— Dar mă doare capul.

S-a învoit la un compromis: să îngenuncheze în pat.

Când ne-am întors de la Biserică, le-am găsit jucându-se prin casă. Nici urmă de amigdalita sau de febra cu care o lăsasem. Gabi ne-a povestit bucuroasă cum o durea în gât când înghiţea şi cum, după ce s-a rugat cu Gloria, s-a făcut bine.

Cap. XXXIX

L A L O C la R G

Încă de când m-am mutat la bloc, în 1968, am realizat ca în curând, apartamentul ne va deveni neîncăpător, urmând să se nască Gloria, să vină mama să stea cu mine, sau să am o fată la treabă, care să doarmă la noi.

După ce s-a născut şi Dănuţ şi era şi Lidia la noi, înghesuiala a devenit mare. Noi dormeam în cameră cu Luminiţa, Lidia cu Gabi în pat, Gloria în pătuţul de copil, cu gratii, iar Dănuţ în coşuleţ. Curând, însă, am renunţat la coş, băiatul fiind prea voinic, pentru el. Astfel că Lidia dormea înghesuită cu fetiţele mijlocii, pătuţul preluându-l cel mic.

Atunci am început din nou audienţele la Consiliul Popular, unde mi se propunea să încerc un schimb de locuinţă. Nimeni însă nu a vrut să se mute la etajul al şaptelea, unde stăteam.

Am trimis un memoriu argumentat, la Comitetul judeţean al P.C.R. Adevărul e că aveam igrasie în dormitorul copiilor, orientat spre nord, plus marele curent, când bătea crivăţul. Noi ne orientam după vânt, unde dormim. Când bătea vântul din nord, dormeam noi în dormitor şi culcam copiii în sufragerie.

Mai târziu, a apărut şi problema instrumentelor copiilor. Fiind la şcoala de muzică, Luminiţei îi trebuia o cameră în care să studieze la violoncel şi lui Gabi alta, pentru pian. Am cumpărat o pianină pe care am instalat-o în holul micuţ de la intrare, unde erau cămara, uşa de la sufragerie şi cea de la bucătărie. Dar problema cea mai serioasă era că eu nu aveam un colţişor liniştit unde să mă pot închina Mântuitorului, tot apartamentul fiind cu uşi care dădeau în două holuri. Mă rugam sporadic şi grăbit, fără să am un timp consacrat Domnului. Nu mă puteam refugia până-ntr-atât, încât să aştept ivirea Prezenţei Domnului.

În 20 noiembrie 1968, pe când Gloria abia trecuse de patru luni, am primit de la Consiliul Popular municipal o adresă în care eram asigurată că sunt luată în evidenţa serviciului de gospodărie comunală şi locativă pentru un apartament cu trei camere. Dar asta a fost tot, oricât am aşteptat.

Aşa au mers lucrurile, până când am făcut din nou un memoriu serios la Comitetul Central al P.C.R. De data aceasta, lucrurile au

început să se precipite. Am primit vizita unei comisii care a vrut să se asigure că ceea ce am declarat a fost real şi care a raportat superiorilor rezultatul. Apoi am primit răspuns de la Consiliul Popular al Municipiului datat 27 februarie 1973, că sunt luată în evidenţa sa spre a fi ajutată pentru primirea unui apartament cu trei camere. Eram totodată sfătuită să apelez şi la Inspectoratul Şcolar.

Din nou, aproape săptămânal, mergeam în audienţele care se ţineau marţi după amiaza, la sediul Consiliului Popular Municipal Constanţa, dar pentru care înscrierile se făceau lunea dimineaţa. Am apelat şi la forurile superioare din învăţământ, dar inspectorul general, Leonida F. m-a primit foarte rece, ca şi cum problema aceasta nu era de competenţa sa. Mi s-a promis, în sfârşit, un apartament cu patru camere într-unul din blocurile care erau în construcţie în zona cartierului km 4 – 5, „confort III îmbunătăţit”. Dar când am fost să-l vizităm, m-am îngrozit: sufrageria care era cameră de trecere nu avea prevăzute uşi, iar cele trei dormitoare erau mult prea mici, şi cu pereţii strâmbi. Aşa că am refuzat din capul locului, deşi soţul meu era mulţumit, locuinţa fiind acum aproape de Biserică. Era însă prea departe de şcoala mea.

— Da, spunea el, dar când vii acasă, eşti liniştită, ai patru camere.

— Astea nu-s patru camere, ci trei, în sufragerie nu se poate nici dormi, nici lucra, aşa, fără uşi.

— Ei, cu uşile se poate rezolva.

Dar eu îmi cunoşteam soţul care nu se pricepea să facă reparaţii de vreun fel, aşa că n-am vrut cu niciun chip să accept aşa ceva.

Cum eu aveam ore după-amiaza, mergeam în audienţe cu schimbul.

Într-o marţi, pe 17 aprilie 1973, în holul unde se aştepta pentru a merge în cabinetul de sus, unde se ţineau audienţele, s-a petrecut un eveniment care avea să constituie subiectul unei piese de teatru într-un act, pe care am numit-o atunci: „Reîntâlnire cu adolescenţa”. Soţul meu îmi făcuse cunoştinţă cu un bărbat distins, tot profesor, dar de muzică şi care venea în audienţe pentru foştii proprietari, de la care cumpărase o casă şi care rămăseseră acolo, neavând unde să se ducă. El îşi adusese socrii de la ţară şi avea şi două fiice. Dar era şi el purtat, ca şi noi, cu vorba.

În ziua aceea am stat mult de vorbă, audienţele începând cu

aproape două ore întârziere, astfel încât ne luaserăm nădejdea să mai ajungem sus, la lista celor patruzeci înscrişi adăugându-se încă paisprezece de rândul trecut, precum se întâmpla mereu.

Lumea era nervoasă, cu noi în vorbă intrase o studentă bolnavă de nervi care clipea des în timp ce-şi exprima nemulţumirea. Pe când stăteam de vorbă, tot părându-ni-se că ne-am mai cunoscut odată, dar nu în altă viaţă, vicepreşedintele însuşi a apărut în capul scărilor să ne spună:

— Tovarăşi, bănuiesc că toţi aţi venit la mine să vă dau locuinţe. Şi eu vreau să vă ajut, numai că eu nu dau locuinţe, întreprinderea unde lucraţi vă dă locuinţe. Aţi citit dumneavoastră Legea cu privire la cumpărarea sau construirea de locuinţe proprietate personală?

La rumoarea creată, a adăugat:

— Am înţeles, n-aveţi posibilităţi. Ei, atunci veţi primi de la întreprinderea unde lucraţi. Eu o să dau citire numărului de apartamente repartizate pe an, întreprinderilor… Eu vă stau la dispoziţie, dar numai pentru situaţii speciale, a încheiat el.

Ne uitam cum se strigă nume, se taie bonuri, urcă, ori coboară lume, stăteam de vorbă, observam cum se întuneca: şapte şi zece, opt, opt şi jumătate, nouă. În ultimul sfert de oră, când ni s-au strigat şi nouă numele, ca să primim voie să urcăm la biroul de sus, am avut o adevărată revelaţie. Portarul a înţeles greşit numele interlocutorului meu cel de şapte ore. L-a strigat „Hănţu”, iar el l-a corectat: „Hănuţiu”. Automat mi-a venit în minte numele întreg şi am revăzut şi cadrul în care l-am cunoscut: Hănuţiu Adrian. L-am cunoscut când aveam şaisprezece ani şi am fost într-o tabără UTC la Vălenii de Munte. Am văzut într-o iluminare strălucitoare apa Teleajenului, mică, dar atât de curată şi străvezie, că se observau toate pietrele şi pietricelele de pe fundul ei. Ne tot răcoream cu picioarele încălţate în sandale, în apa aceea. Şi drumul mărginit de atâta vegetaţie, spre excursii. Şi poiana unde stăteam să facem cursuri, aşezaţi direct pe iarba proaspătă, de munte. Şi băiatul acela înalt, slab, cu un măr al lui Adam, proeminent, cu un nas cam prea mare, drept pentru care stătea tot cu capul dat pe spate. Unde rămăsese acel adolescent? Căci distinsul bărbat din faţa mea nu aducea în niciun detaliu cu el. Concomitent, m-a recunoscut şi el. A fost un sfert de oră cutremurător, nevenindu-mi să cred în metamorfoza care se desfăşura sub ochii mei: sobrietatea şi stilul rezervat făcuseră loc unei tinereşti exuberanţe, îmi lua replicile din

gură, când nostalgic, când ironic cu băiatul lăsat în urmă.

Nu ne-a mai primit în audienţă, trecuse de ora nouă seara, dar câştigaserăm amândoi ceva mult mai de preţ decât o promisiune de rezolvare a problemei locuinţei, ca atâtea altele până acum. Noi câştigaserăm o minunată prietenie, solidă şi cinstită, care dăinuie până astăzi între familiile noastre. Şi un moment de adevăr ca o mustrare a părăsirii visurilor de atunci.

Aflând că se primesc cereri de înscriere pentru apartamente – proprietate personală, ne-am hotărât să facem un pas hotărâtor: să ne construim un apartament cu patru camere. Învăţământul dispunea de un singur asemenea apartament. Am depus o cerere cu nenumărate acte, rămânând în aşteptarea rezultatului discutării cererilor. Am pus problema locuinţei înaintea Domnului care mă mai ajutase o dată şi Care-mi promisese ajutorul Său „care nu lipseşte în nevoi". Mergeam mereu la O.J.C.V.L.P.P. să vedem dacă nu s-au afişat listele. În sfârşit, au apărut rezultatele dezbaterilor. Când am ajuns şi eu să pot citi în înghesuiala creată, mi-am văzut numele în dreptul aprobării acestui unic apartament. În dreptul meu scria şi motivul: „patru copii". Lângă mine, un profesor a răbufnit:

— Cine-o mai fi şi asta? auzi, profesoară, cu patru copii!

Un singur lucru nu-mi convenea, că părăseam zona aceea pitorească, din Tomis IV şi că voi sta în plin centru, vederea parcului şi a ghiolului fiindu-mi înlocuită cu cea a zidurilor de beton, iar concertul broaştelor, cu zgomotul unei străzi comerciale, ultracentrale şi aglomerate. Dar mă încredeam în Domnul care alesese pentru mine această zonă.

Acum, aşteptam să fiu chemată pentru încheierea contractului. Totul devenise o chestiune de timp. Un client al soţului meu lucra la acest oficiu şi ne promisese că ne anunţă dacă se începe încheierea contractelor. Într-o zi, ne-a sunat şi ne-a spus că s-a început, dar că se fac tot felul de presiuni ca să se ia acest apartament şi să se acorde altcuiva, mai ales că era şi ultracentral şi că ar fi bine să avem şi aprobarea partidului.

Ne-am conformat şi în prima luni, ne-am dus în audienţă la partid. Prim-secretar era tovarăşul Tudor. Audienţele se ţineau lunea dimineaţa, într-o clădire din preajma tribunalului. Dar tocmai în lunea aceea audienţele s-au mutat după-amiază! Iar eu după-amiază aveam

ore, şi încă multe! Am stăruit de soţul meu să se ducă el şi să prezinte situaţia, dar ştiam că el se lasă uşor păgubaş, că nu-i plăcea să pledeze pentru cauza lui proprie.

Ce-i de făcut? Culmea e că aveam ore chiar de la unu, când începeau audienţele. Am ajuns acasă puţin dezorientată, întrucât primisem de mai multe ori încredinţarea că apartamentul nr. 31, din blocul ce avea să se numească M-17, aparţinând Inspectoratului Şcolar, avea să fie al nostru, precum citisem şi în lista afişată. Dar atunci, ce-i cu această piedică?

Aşa m-am dus la şcoală, hotărâtă să-l rog pe directorul meu, domnul Luca D. să mă învoiască măcar două ore. El avea totală încredere în mine şi ştia că spun adevărul, dar tocmai în lunea aceea era inspecţie în şcoală la o profesoară care îşi dădea gradul al doilea şi nu se putea lăsa o clasă descoperită. Încercam să mă consolez cu gândul că merge Nicu.

Dar „bunătăţile Domnului nu se sfârşiseră, îndurările Lui nu erau la capăt”. Tocmai mă îndreptam spre pupitrul cu cataloagele, ca să merg la clasă, când am auzit pe cineva salutând şi răspunzându-i-se cu prietenie. M-am întors şi am văzut-o la ora aceea, unu fix, pe Nina P., profesoară de limba română, care predase şi la şcoala noastră şi pe care o ajutasem într-o împrejurare, ţinându-i orele o zi întreagă, când trebuise să plece la Bucureşti, într-o sâmbătă.

Fulgerător, am înţeles că ea e soluţia lui Dumnezeu, pentru că directorul doar ce-mi spusese:

— Poţi să pleci dacă-ţi asiguri suplinirea dar cu cadru didactic adecvat.

Cadrul didactic adecvat era înaintea mea şi eu am exclamat:

— Nina, Providenţa te-a trimis azi la şcoala noastră!

Ea venise să-şi ridice cartea de muncă şi să ceară o anumită adeverinţă. A acceptat imediat, iar eu am zburat spre casă, ca nu cumva să plece Nicu. El tocmai se îmbrăca, pe hol.

Era la începutul lunii martie, 1974. Când m-a văzut, m-a întrebat:

— Te-a învoit directorul?

— Nu, Domnul a trimis o colegă pe care am ajutat-o şi eu la fel, odată.

Acum ştiam că Dumnezeu îmi va da apartamentul! El călăuzise paşii Ninei ca să ajungă tocmai în ziua aceea, la ora aceea, la şcoala mea,

ca să pot ajunge la rândul meu, în audienţă.

Când mi-a venit rândul şi am intrat, când i-am expus acelui demnitar situaţia, m-a privit cu blândeţe şi mi-a spus:

— Doamnă, vă cred, dar dacă nu sunteţi aprobată de instituţia dumneavoastră, n-am cum să vă ajut.

— Dar sunt aprobată!

A consultat lista, m-a găsit şi m-a întrebat:

— Atunci, care-i problema?

— Problema, i-am spus eu, e că îmi trebuie avizul dumneavoastră, ca să nu-mi conteste nimeni acest drept.

— Aveţi tot dreptul, doamnă curajoasă, mi-a zâmbit el, scriind, pe margine, pe verif: „Se aprobă apartament cu patru camere, pentru…"

Vineri, 8 martie, am mers la O.J.C.V.L.P.P., unde mai-marele, înfumuratul tovarăş Bobe a început să se răţoiască la Nicu, pentru că, în loc de „tovarăşul prim-secretar Tudor" spusese „domnul".

— Daunte trezeşti dumneata, în capitalism…?

Când, însă, a văzut aprobarea scrisa de însăşi mâna prim-secretarului, a trebuit să se liniştească şi să dea indicaţii pentru contract. Atunci am încheiat contractul de construire a apartamentului în care locuiesc şi acum şi în drum spre casă, îmi venea să sar, să fac piruete, să cânt cu voce tare slavă Domnului meu drag, care, iată, ne scotea la loc larg, „cu mână tare şi cu braţ întins".

Dar ne-am oprit la o florărie căci Nicu a vrut să mă felicite şi de 8 Martie, şi pentru contract şi, cum nu aveau flori, mi-a cumpărat un ghiveci cu o ciclamă.

Venind acasă după prima ei zi de şcoală, luni, 17 septembrie 1973, Gabi mi-a spus cu entuziasmul ei ponderat, dar cu atât mai preţios:

— De o mie de ori vreau să mă duc la şcoală.

Apoi a început pianul cu care s-a familiarizat mai repede decât ne-am aşteptat. Aşa am cumpărat pianina, ca Gabi să poată studia în voie la acest instrument, fără să-i deranjăm pe alţii decât pe vecini.

Luminiţa a început cursurile la Şcoala de muzică, unde studia violoncelul, dar după un trimestru a trebuit s-o aduc înapoi, la şcoala unde învăţase şi unde eu predam limba română, deoarece profita din plin că nu mai era supravegheată.

Gloria a început studiul muzicii la preşcolari, la Şcoala de muzică, luând şi lecţii de vioară, acasă. Pentru ea, mersul la şcoala de muzică era o încântare. Nu mai pridiedea să ne povestească, aşa că seara le ascultam relatările marilor lor evenimente. Le povesteam şi eu despre elevii mei, despre tinereţea mea, despre manifestarea dragostei lui Dumnezeu în viaţa mea. Între noi s-a sudat acea relaţie care a fost mai mult decât cea de la copil la mamă – părtăşia duhovnicească.

Una din marile bucurii era să mergem duminica pe şantierul blocului în care urma să stăm. Când au fost ridicate şi nivelele, ne căţăram la etajul nostru şi, printre grămezile de moloz, var şi cărămizi, copiii îşi făceau planuri unde vor sta fiecare, cum îşi vor ţine jucăriile, cărţile, pianul, biroul. Abia aşteptau să ne mutăm! Inginer-şef al lucrărilor de la acest bloc era un bun prieten, pe a cărui soţie, Camelia O., o cunoşteam din facultate. El ne-a dat voie să facem mici schimbări, fie a unei uşi mai într-o margine, fie eliminarea unei nişe, prin care să ni se mărească bucătăria. Am pus faianţa în bucătărie şi la cele două băi şi, în sfârşit, ne-am mutat.

Ziua de vineri 31 ianuarie se nimerise o zi ploioasă, când ne mutam cu bagajul. Plapuma ne-a căzut pe jos şi s-a pătat, s-a rupt un picior al uneia din biblioteci, teancurile de cărţi zăceau pe parchet. Holul cel de opt metri lungime, cu care ne mândream devenise prea strâmt, dar noi eram într-o fericită febrilitate. Când am vrut să-l culcăm pe Dănuţ după prânz, în camera care-i era destinată, el ne-a rugat ca o implorare că vrea acasă. I-am explicat că aici e acasă! apoi l-am mulţumit Domnului pentru că ne-a scos cu adevărat „la loc larg”.

CAP. XL

În C E R C A R I în V A Ţ A M N T

De când am venit la Şcoala nr. 7, deci din 1968, eu am fost prevăzătoare cu vorbele mele, cu atitudinea mea, ca nu cumva să dau de bănuit că cred în Dumnezeu. De aceea şi în relaţia tandră pe care o aveam cu directoarea mea de un an, Ileana J., eram prudentă. Ştiam că la Inspectoratul Şcolar se cunoaşte situaţia mea, dar nu pentru credinţă se expulzau oamenii din învăţământ, ci pentru credinţa manifestă sau, cum o numeau ei, pentru „activitate de prozelitism”. Ca

să nu fiu acuzată vreodată de aşa ceva, eu mă păstram rezervată, ori de câte ori se iscau discuţii pe tema religiei sau a credinţei. Uneori, la şcoală, în şedinţe, se făceau referiri la „anumite cadre didactice” care frecventează „anumite secte” şi că trebuie să se desfăşoare o susţinută muncă de lămurire cu aceşti oameni, care nu pot educa tânăra generaţie în spiritul ateist-ştiinţific, al partidului comunist. Eu, bineînţeles, tăceam, rugându-mă Domnului să nu îngăduie să roşesc.

La Biserică mă ocupam de educarea copiilor în credinţa în Dumnezeu, dar aşa ceva era inadmisibil pentru un cadru didactic dintr-o şcoală de stat, cu regim comunist. Asta nu înseamnă că nu îi învăţam pe copii despre calităţile spiritului şi cultivarea acestora şi că fugeam, la lecţiile de literatură, de explicarea unor termeni ca „apostol” („Domnu’ Trandafir” de Mihail Sadoveanu) sau a expresiei: „Pentru toţi, cândva cocoşul lui San Petru a cântat” din drama „Vlaicu-Vodă” de Al. Davila. Dimpotrivă, aceste explicaţii le socoteam cu mult mai importante decât comentariul literar al vreunei tirade din drama sus amintită sau decât caracterizarea învăţătorului din evocarea citată. Iar peste ani, foştii mei elevi aveau să-mi spună că prinseseră interes pentru Biblie din acele explicaţii ale mele. Cel mai mult îi emoţiona pe adolescenţii din clasa a opta momentul întâlnirii privirilor Mântuitorului cu ale apostolului care L-a renegat şi reînvierea cuvintelor profetice ale Domnului în mintea lui Petru: „Mai înainte ca să cânte cocoşul, te vei lepăda de Mine de trei ori”.

Dar şi la momentele educative mă foloseam de anumite pilde ca să le formez convingeri morale. Astfel, le spuneam o istorioară care îşi făcea întotdeauna efectul scontat:

— Odată, a plouat. În curtea cu orătănii s-a făcut o băltoacă zdravănă. Din greşeală, un porumbel cu pene ca zăpada de curate, a căzut în ea. O, nu s-a înecat, nu tremuraţi de emoţie pentru el. Doar s-a murdărit de noroi, un noroi care ieşea în evidenţă pe acele pene imaculate până atunci. După o clipă de spaimă, porumbelul a ieşit, s-a privit, s-a văzut murdar şi apoi a început să-şi scuture penele de noroi; dar noroiul nu se ducea. Atunci s-a dus lângă vasul cu apă curată, pus pentru păsări şi a început să se cureţe, stropindu-se cu ciocul, scuturându-se, udându-se iar şi iar, până când nimic nu mai macula podoaba neprihănirii sale.

Dar ce-i acolo? Groh-groh-groh… iată porcul. El a fost chiar în dimineaţa aceea spălat cu apă şi detergent şi cu peria, de către

gospodină. Se îndreaptă drept spre băltoaca mocirloasă şi se trânteşte în mijlocul ei, grohăind de plăcere. Săraca femeie, strigă la el, îl ameninţă, iese cu coada lungă a măturii şi trage-n el, să iasă din mizerie. Zadarnic! El în mocirla aceea este fericit şi ar fi în stare s-o sfâşie pe femeia care l-a spălat. V-am pus în faţă două tipuri de oameni. Puteţi să comentaţi voi singuri?

Reflecţiile lor mature, profunde, mă ajutau să trag concluziile:

— Se cade în greşeală în două feluri: din nebăgare de seamă, fără voie, şi intenţionat. Cel care se sperie că a spus o minciună părinţilor săi, că a ascuns o notă proastă, că a reţinut restul de la cumpărături e porumbel. Cel căruia-i place să-şi mintă părinţii, să ia bani din casă, să-i bată fără milă pe colegi nu mai e nevoie să spun, cine este.

Privitor la toanele modei cu care erau tentaţi copiii, le spuneam o maximă într-o singură propoziţie, pe care o dezvoltam puţin: „Peştii vii înoată împotriva curentului”. Curenţii apelor trag după ei peştii cei morţi. Cei vii înoată împotriva curentului. Victor Hugo e tot atât de mare, indiferent de curentele literare care s-au perindat. La fel, Beethoven, Eminescu, Michelangelo. Şi ştiţi de ce? Pentru că ei nu s-au lăsat conduşi de mode vremelnice, ci au creat după propriul lor geniu şi structură.

Şi cum copiii povesteau acasă, eram cunoscută şi în familiile lor. Niciunul dintre părinţii interesaţi de cultura, educaţia şi instrucţia copiilor lor nu m-ar fi putut suspecta de ceva rău.

Dar răul a pândit mereu. Persecutarea mea a început în anul 1976. Venise la noi o brigadă de inspectori care se nimerise tocmai în ziua mea de naştere, când adusesem la şcoală cozonac, să-mi servesc colegii. Nu credeam că vor intra şi la mine, deoarece fusesem inspectată doar cu o săptămână în urmă, de către o profesoară metodistă, fiind înscrisă pentru examenul de grad.

Dar au intrat şi la mine. Se nimeriseră la clasa a cincea, unde am discutat basmul „Tinereţe fără bătrâneţe...”, basmul meu preferat, din care am făcut o lecţie educativă, insistând asupra făgăduinţelor pripite. Împăratul i-a făgăduit copilului său „tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără de moarte” ca să-l determine să vină la viaţă. Dar a sosit vremea să-şi ţină promisiunea. Adeseori, ca să scăpăm dintr-o încurcătură de moment, facem făgăduinţe pripite. Atunci am generalizat: să nu facem niciodată făgăduinţe care ne depăşesc puterile, pentru că vine ceasul

când ni se cere îndeplinirea lor, fie că putem, fie că nu putem. Dar aceasta ne poate costa amar. Faptul că tocmai calul care arăta cel mai rău era calul fermecat i-a ajutat să înţeleagă că de multe ori, aparenţele înşală. Un ţel măreţ nu se atinge atât de uşor, ne învaţă basmele. Făt Frumos are de întâmpinat piedici serioase. O dată învinsă una, se iveşte alta, mai grea, mai vicleană. El trebuie să vegheze. Chiar şi cu idealul atins, încă mai trebuie veghere, tot mai rămâne o poruncă de păzit. Făt-Frumos pierde tot din nebăgare de seamă. Am scos şi alte învăţături de viaţă, care le-au mers la inimă, celor două inspectoare.

În pauza care a urmat, s-au dus la director, domnul Luca D. şi i-au vorbit despre mine cu un entuziasm nemascat. Directorul le-a lăsat în cabinetul său şi a venit în cancelarie, ca să ne facă atenţi să intrăm la ore de îndată ce sună şi să stăm printre elevi, că e gălăgie. Dar de îndată ce a dat cu ochii de mine, faţa i s-a luminat, s-a apropiat de mine, mi-a sărutat mâna şi mi-a spus în auzul tuturor:

— Tatiana, felicitări! Le-ai făcut o impresie…! Au fost încântate de tine. Felicitări! Felicitări!

Asta mi-a dat curaj în puterile mele şi în ziua aceea am plecat fericită acasă, povestind acasă întâmplarea. Apoi, am mulţumit împreună Domnului pentru biruinţa dăruită.

Aceasta a fost pe data de 10 februarie 1976.

Când au venit a doua zi la şcoală, n-au mai intrat la orele mele, dar ori de câte ori mă întâlneau, îmi zâmbeau cu simpatie.

Peste două zile, însă…

Ne-au chemat în sala de conferinţe a Parcului Pionierilor să asistăm la discutarea lecţiilor la care se făcuseră asistenţe, cu încă două sau trei şcoli din cartier. Când s-a ajuns la şcoala noastră, s-au făcut aprecieri generale, după care s-a amintit un mare defect care mă viza pe mine:

— Nu de profesori de limba română care să strălucească avem nevoie, ci de profesori care să-i înveţe pe copii să scrie şi să citească.

Nu-mi venea să cred urechilor. Ce le făcuse să se schimbe aşa, deodată? Mi s-a dat calificativul „bine”, în timp ce tuturor colegilor din catedră li s-a acordat „foarte bine”! Aş fi fost gata să accept calificativul, dacă era corect, dar nedreptatea era evidentă, de vreme ce amândouă inspectoarele se manifestaseră elogios în privinţa mea, imediat după inspecţie.

Ziua de vineri, 13 februarie 1976 are următoarea notă în agenda

mea: „Marea nedreptate, strivitoare. Calificativul – bine. De ce?!”

Dar acest lucru i-a pus pe gânduri pe colegii mei care fuseseră martori la elogiile directorului: Ce au cu Tatiana? De ce-au nedreptăţit-o? Şi, conform unei legi nescrise, de a trece de partea celui slab, au început să mă încurajeze. Camelia O., o bună prietenă, împreună cu care învăţam mereu pentru grade şi perfecţionări, locuind şi aproape de mine, m-a încurajat:

— Bucură-te, înseamnă că eşti foarte bună, dacă ţi-au dat „bine”.

Nu, nu era prima nedreptate. Cu un an înainte, trebuia să citesc poezie, în cenaclul „Poesis”, din care făceam parte încă de la constituire. Florin P., cel care conducea acest cenaclu, a tot amânat, până când într-o zi m-a vizitat acasă, în apartamentul cel nou, în care mă mutasem de curând. Mi-a spus că i s-a pus în vedere că sunt un element periculos, dar că el nu credea aşa ceva despre mine, mai ales că noua lui soţie, o tinerică, era baptistă. Mi-a sugerat să declar în scris că nu mai merg la biserică şi în acest caz pot citi.

— Pentru atâta lucru să fac asta? Iuda a făcut-o pentru treizeci de arginţi. Glumesc, Florine. N-aş face aşa ceva pentru nimic în lume. Nu merită.

Dar asta nu înseamnă că nu m-a afectat, înţelegând că, din umbră, partidul îmi spunea, parcă: „Suntem cu ochii pe tine!”

Începeam să mă simt „luată în vizor”.

M-am dus la examenul de gradul al doilea obosită, dar cu încrederea că-l voi lua. M-am rugat lui Dumnezeu să-mi dea acest examen şi Cuvântul Său de întărire care mi-a fost deviza a fost cel mai drag text din psalmi: „Domnul să-ţi fie desfătarea şi El îţi va da tot ce-ţi doreşte inima. Încredinţează-ţi soarta în mâna Domnului, încrede-te în El şi El va lucra”. (Ps.37) E de neuitat felul în care am luat examenul de socialism ştiinţific. Unul din subiecte era lărgirea democraţiei socialiste. Nu prea ştiam ce să mai spun. Profesorul mi-a spus ceva despre gărzile patriotice şi eu am început să zâmbesc. El a vrut să ştie de ce zâmbesc şi eu am făcut o glumă:

— Eu am acasă o întreagă gardă patriotică!

— Cum asta? m-a încurajat profesorul Andreiescu să mă explic.

— Am patru copii, am spus eu cu simplitate.

— Patru copii acasă, şi veniţi aici să-mi răspundeţi mie la examen?

Mi-a dat nota 9 (nouă), felicitându-mă pentru seriozitatea

pregătirii.

Dar adevăratele încercări nu sosiseră încă. Ele au fost declanşate de cutremurul din 4 martie 1977. Era într-o seară de vineri. Soţul meu venise după ora nouă. Eu i-am încălzit mâncarea şi i-am pus masa, căci avusese o zi de post. Apoi a venit în sufragerie şi stăteam de vorbă, când a început să se clatine foarte tare blocul. Instinctiv, s-a dus în camera unde era Dănuţ, l-a luat pe sus şi a început să coboare scările care se ondulau în tot acest timp. Luminiţa era în baie, încuiată, şi, din cauza mişcărilor blocului, nu putea descuia uşa de la baie. Când a reuşit, în sfârşit, a ieşit udă, cu un capot pus pe ea la repezeală şi cu părul săpunit. S-au repezit cu toţii în jos, pe scările care deveniseră nesigure. Eu, văzând că s-a liniştit totul, n-am mai coborât. Dar afară se asculta radioul şi se anunţau noi replici tectonice. Copiii mă strigau speriaţi. Am coborât, dar m-am urcat curând înapoi şi am început să mă rog. Am căutat să citesc în Biblie şi ea s-a deschis la Ieremia 44, în care Domnul îşi vesteşte pedepsele împotriva unui popor idolatru ale cărui cetăţi „nu mai sunt decât nişte dărâmături şi un pustiu" (v.2, 6, 22). Îmi făcea impresia că Dumnezeu îmi vorbea din mijlocul mâniei Sale. Dar eram, în ciuda acestor lucruri, liniştită, cum se exprimase fratele Ioanid în poezia „Cât de măreţ e Dumnezeu":

„Vuiau de pe Sinai ecouri când glasul Domnului vorbea.
Iar Moise-nainta prin nouri şi tremura…

La Tronul Alb se strâng sfielnic voivozi de foc din Empireu
Şi heruvimii vin cucernic slăvind Eternul Vistiernic.
Şi-acest Stăpân Atotputernic e Tatăl meu!"

După jumătate de oră de la cutremur s-a stins lumina şi n-aveam ce face singură, în casă, în întuneric. Am coborât şi ne-am învârtit prin oraş, să privim. Primele urme le-am văzut la magazinul de cosmetice, „Miraj". Căzuseră sticluţe de parfum, era plin de cioburi pe jos, iar geamurile erau sparte. În parcul de la Fantasio am întâlnit-o pe colega mea de catedră Rodica P., al cărei soţ fusese chemat la Consiliul Popular, fiind unul din vicepreşedinţi. Îi era frică să se ducă în apartament singură şi atunci am luat-o la mine. Am încurajat-o, i-am vorbit de Dumnezeu şi, cum aveam o Biblie nefolosită, i-am împrumutat-o s-o citească, mai ales că era impresionată de capitolul

din Ieremia despre care i-am spus. Copiii s-au culcat îmbrăcaţi. Dar în seara aceea n-au mai fost replici. A fost totuşi o noapte sinistră în care am simţit mânia lui Dumnezeu împotriva unui popor ateu şi rău.

Cutremurul a venit deodată. Nimic nu-l prevestise. Doar luna, înconjurată de o aură ceţoasă, densă, roşiatică mi se păruse, la venirea acasă, a fi de rău augur. A venit deodată, fără ca cineva să-şi fi pus întrebarea ce-ar face dacă ar fi sfârşitul lumii. Dar pentru cei prinşi sub dărâmături, acel cutremur a fost sfârşitul lumii. Unii spuneau: „Eu mă uitam la televizor"; Eu mâncam"; „Eu dormeam"; „Eu mă rugam"; „Mai bun e sfârşitul unui lucru, decât începutul lui" observa Eclesiastul. De aceea pentru noi, credincioşii, cutremurul a fost un sunet de trâmbiţă, sunând deşteptarea:

Oare cu ce vom fi ocupaţi la marele cutremur al revenirii Domnului Iisus?

Cap. XLI

„B U C U R A Ţ I – V A în N A D E J D E!"

Apoi viaţa şi-a reluat cursul. A trecut şi panica Rodicăi. Mi-a adus înapoi Biblia, asigurându-mă:

— Să ştii că nici n-am deschis-o.

Apoi s-a spovedit la biroul organizaţiei de bază a partidului, din şcoală că i-am dat o biblie şi că am vrut să fac prozelitism cu ea. Colegele mi-au spus, dar eu am păstrat prietenia cu ea, ca şi cum n-aş fi ştiut nimic. Ma gândeam la sufletul ei care are nevoie de Dumnezeu.

A existat o facilitate pentru mamele cu mulţi copii, încadrate în muncă: posibilitatea de a lucra cu o jumătate de normă, fără ca vechimea în muncă să fie afectată. De aceea, din 1975, din noiembrie, am făcut uz de această lege şi am funcţionat cu o jumătate de catedră. Aşa că, în loc să merg zilnic la şcoală, mergeam doar trei zile pe săptămână şi aveam de regulă trei clase. Şi salariul era jumătate, dar în acest fel reuşeam să mai scap de activităţi politico-educative, de activităţi pionereşti, de dirigenţie, de „practică" în agricultură. Ca profesoară de limba română, îmi reveneau, însă, destule sarcini, printre care pregătirea acelui colos cultural care se numea „Cântarea României". Odată am realizat un emoţionant montaj literar-muzical, pe versurile strălucite ale unei eleve de clasa a şaptea, Anca Mizumschi.

S-a scris şi în ziarul local despre el, dar, când s-au oferit premii în bani pentru realizări deosebite, mie nu mi s-a acordat nimic, deoarece, nefiind dirigintă, nu eram comandant de detaşament, prin urmare, nu mă recunoştea organizaţia de pionieri. Doar mă folosea.

Numai aşa am putut să fac ore bune, urmărind mai multe aspecte, decât dacă aş fi avut patru sau cinci clase, cât era normă întreagă.

În 1978, ca de obicei, mi-am făcut cerere de funcţionare în învăţământ cu o jumătate de catedră. Am primit aprobarea, urmând să predau la trei clase: două de a şasea cu profil sportiv – una de fete, de volei, în care aveam s-o aduc pe Gabi în anul următor, cealaltă de băieţi, de rugby – şi una a opta. În catedra mea mai aveam o clasă a cincea, dar o cedasem, pentru că învăţa în cursul dimineţii şi încă una, a şaptea. Rămăsesem în catedră cu douăsprezece ore săptămânal.

Aveam ore după amiaza. Joi, 5 octombrie, însă, s-a întâmplat ceva care mi-a demonstrat că autorităţile mă urmăresc. Aveam doi directori: unul plin, domnul Luca D. şi o directoare adjunctă, I.D., ale căror nume de familie, prin simplă coincidenţă, erau identice. Deci, joi, directoarea m-a chemat la cabinetul său şi mi-a spus:

— Măi, Tatiana, nu ştiu ce se întâmplă cu tine, dar m-a sunat tovarăşul inspector G. că trebuie să treci pe toată catedra, că ţi s-a anulat aprobarea de funcţionare cu jumătate de normă. Aşa că de luni…

E de la sine înţeles că m-am întunecat pe loc. Era atât de bine pentru mine şi pentru profesia mea acea jumătate de catedră! Puteam şi eu să nu mai fiu atât de încordată cu serviciul şi cu treburile casei. În plus, doar ce se definitivase orarul pentru a fi cuprinsă şi suplinitoarea de la clasele abandonate. Era atât de complicat să trec acum pe normă întreagă!

Explicaţii nu mi-a dat. A doua zi, vineri, m-am dus la inspectorat şi am fost invitată în biroul inspectorului teritorial, cel care telefonase şi care era inspector de limba franceză. Masiv şi gras, cu chipul său care aducea a coreean, m-a invitat cu o politeţe glacială să iau loc în fotoliul din colţul biroului încărcat de hârtii. Mă dusesem acolo, dar nu ştiam cum să-mi expun problema.

— Ei, ce s-a întâmplat? a spart el tăcerea.

— Tocmai asta voiam să vă întreb şi eu.

— Tovarăşa... a mărit el distanţa dintre profesor şi inspector, ca nu cumva să cutez prea mult, dumneavoastră aţi intrat la mine, spuneţi.

— Dumneavoastră aţi dat un telefon la Şcoala 7, că trebuie să trec pe normă întreagă şi nu ştiu de ce.

Atunci s-a uitat la mine, mirat de „tupeul” meu de a afirma că nu ştiu despre ce este vorba, când, credea el, ştiu foarte bine. Eu i-am susţinut privirea şi i-am expus situaţia: sunt bolnavă de inimă şi am de crescut patru copii încă mici. Atunci, mi s-a adresat cu cinism:

— Tovarăşă, vă creşteţi şi copiii şi instruiţi şi copiii şcolii.

Apoi s-a ridicat, semn că audienţa mea luase sfârşit. N-am mai insistat şi am ieşit, neînţelegând nimic.

I-am dat telefon profesoarei Elena P., suplinitoarea mea, o superbă femeie care semăna cu Barbra Streissand, punând-o în temă cu cele întâmplate care însemnau pentru ea pierderea locului ei de muncă. Fiind rudă cu un important inspector şi direct interesată în rămânerea situaţiei aşa cum era, m-a asigurat că va acţiona. Şi ceva s-a mişcat. În aceeaşi zi a sunat la şcoală inspectorul acela, vorbind cu directorul, în această problemă. Dar atât, semn că situaţia era mai complicată dăcât credeam eu.

Mi-a venit ideea să-i cer medicului cardiolog – pe atunci ţineam de Policlinica nr. 2 – dr. Pazara, un certificat medical cu reducere de normă de o pătrime, aşa cum se acorda pentru bolnavii cronici, pentru trei luni pe an. Dar când l-am dus la inspectorat, mi-au spus că nu-i valabil. Aceasta a fost picătura care a făcut să dea peste el paharul amărăciunii mele.

Încă de joi, după discuţia cu directoarea, am fost tulburată, dar după aceste două întâmplări, pacea mea s-a dus. Ce vor cu mine? De ce nu mă ascultă? E legal ca eu să am reducere de normă! E drept că legea acorda privilegiul acesta numai până la împlinirea vârstei de şapte ani a copilului – în cazul meu, până în decembrie acel an, dar mai erau două luni până atunci! Era vorba de un trimestru întreg. Şi atunci, de ce nu-i valabil certificatul medical, emis de Policlinică? Mi se încălca un drept în mod abuziv.

Veneam acasă şi voiam să mă rog, dar eram aşa de apăsată de nedreptatea care mi se făcea, încât mă sculam de pe genunchi, după câteva fraze. Încercam să citesc măcar din Biblie, dar cuvintele ei nu-mi mai vorbeau. Mi se stingea orice vlagă şi orice încredere. Abia

sâmbătă, după ore, m-a chemat directoarea să-mi spună ce ştia. Se primise reclamaţie din partea vecinilor de pe scară că adun toţi copiii la mine şi-i învăţ cântece religioase şi le citesc din Biblie, făcând prozelitism. Ce copii erau pe scara mea, decât fetiţa din apartamentul de deasupra noastră, Oana, a cărei mamă era şi ea profesoară de română, şi cu care fetiţele mele se jucau adeseori? Într-adevăr ele îi povestiseră ce au învăţat şi ele la şcoala duminicală, la biserică şi Oana era foarte mişcată, ceea ce a supărat-o pe mama ei.

— Mamă, ştii că cel mai bun prieten al lui Iisus Hristos L-a vândut oamenilor răi, să-L chinuiască şi să-L răstignească?

— Despre cine vorbeşti tu?

— Despre Iuda. Pentru treizeci de arginţi…

— Termină cu lucrurile astea! Cine ţi-a spus? Spune imediat!

— Gabi şi Gloria… a spus fata în cele din urmă.

De aici a reieşit că eu le-aş fi pus pe fetiţe să-i vorbească Oanei. Vecina mea s-a plâns cu glas tare în cancelaria şcolii de muzică, unde funcţiona şi de acolo până la inspectorat n-a fost drum lung. În 1978 erau destui cei care informau forurile superioare asupra unor lucruri ca acesta.

Acum eram lămurită, dar mă luptam cu duhul de judecată faţă de vecina mea şi cu tentaţia de a o urî. Starea mea lăuntrică mă dovedea foarte slabă în furtuna încercării.

Duminică am rămas acasă, n-am putut să mă duc la Biserică. Soţul meu plecase la Cuza-Vodă cu probleme, copiii la Biserică, şi dimineaţa şi după amiază. Luni nu aveam ore la şcoală, dar nu voiam să mai stau în această stare de apăsare şi să încep o nouă săptămână aşa. Umblam de colo până colo, mă aşezam, strângeam lucruri. Dar pe la ora cinci după amiază, am luat hotărârea să stau cu Domnul. M-am rugat, de parcă aş fi urcat zece etaje. Nu mergea! Am luat Biblia şi m-am aşezat pe marginea patului în dormitor, să citesc. În inima mea era un deşert îngheţat. Nimic nu-mi atingea lăuntrul. Deschideam în Noul Testament şi cuvintele îmi păreau lipsite de orice putere. Am deschis atunci mai pe la început, să citesc din Vechiul Testament, un pasaj narativ, ceva mai uşor de primit. Dar nimic nu m-a atras. Atunci m-am gândit că sunt împietrită şi că Dumnezeu m-a părăsit. Că prea am trăit ca toţi oamenii şi scânteia de Dumnezeire din inima mea s-a stins. Că n-are niciun rost să mai încerc să vin la Dumnezeu, de vreme

ce El Îşi întorsese Faţa de la mine. Şi eram atât de tristă, atât de lipsită de orice nădejde, stând pe marginea patului, cu Biblia în poală!

Înainte de a renunţa definitiv, am deschis Biblia pentru ultima oară. Şi atunci a venit Dumnezeu în Cuvântul Său! Am citit versetul 12 din Romani capitolul 12, pe care-l mai citisem de atâtea ori, dar atunci el a răsunat puternic în inima mea, înviind-o din morţi:

„Bucuraţi-vă în nădejde!”

„Bucuraţi-vă!”?! Aşa a venit Dumnezeu la mine atunci.

A căzut peste el o lumină dumnezeiască. Am înţeles adevărul: să nu mai fiu tristă, apăsată; să mă bucur şi nu pentru ceea ce am obţinut, ci pentru ceea ce voi obţine! Să mă bucur dinainte! În nădejde! Aleluia!

„Fiţi răbdători în necaz!”

Chiar aşa: eu nu ştiam să rabd în necaz. Trebuia să-l îndur cu răbdare. Când, dacă nu în cursul trecerii prin acest necaz?

„Stăruiţi în rugăciune!”

Să mă rog până la deplina biruinţă. Să stăruiesc în rugăciune către Dumnezeul cel viu.

Sunt şaptesprezece ani de atunci de când „Cuvântul Domnului a vorbit astfel...” sufletului meu iubit de Dumnezeu, dar nu am uitat această minune din seara zilei de duminică, 8 octombrie 1978, a învierii omului meu duhovnicesc, chinuit de nedreptatea oamenilor îndreptată asupra mea. Nu am uitat acel duh de biruinţă care-mi luase inima în stăpânire. Aş fi vrut să împărtăşesc cuiva izbăvirea pe care mi-o adusese Dumnezeul meu cel credincios, dar eram singură în toată casa. Ce bine! Atunci m-am rugat Domnului şi l-am mulţumit Lui pentru marea eliberare, căci nu mai aveam nici cea mai slabă urmă a gândurilor de judecată şi de ură de până atunci. Era de necrezut cum se topise orice urmă. M-am ruşinat de faptul că încercasem să rezolv problema prin cunoştinţe, prin relaţii, prin oameni influenţi.

Inima mea s-a revărsat într-o închinare recunoscătoare faţă de Dumnezeu Mântuitorul meu care coborâse din „locurile înalte şi din „sfinţenia „în care locuia, după cum sta scris, ca să vină aproape de fiinţa „cu inima zdrobită şi cu duhul înfrânt” care aluneca în gol. Îmi venea să alerg, să bat din palme, să chiui, dar nu-mi stătea în fire. Mă bucuram „cu o bucurie negrăită” „în nădejde”, ca Ana, ca Maria şi cântam pe genunchi, cu ochii închişi, din care alunecau lacrimi.

Abia aşteptam să vină Nicu, să-i spun despre minune, dar pe

Nicu nu l-a mişcat atât ca pe mine.

Bucuria aceea însă nu mi-a ajuns decât pentru trei zile, căci marţi au început îndoielile să-mi dea târcoale. Şi iar am venit înaintea Domnului. Şi El a trebuit să mă întărească iarăşi cu un verset care-l confirma pe cel dintâi: „Să nu vă părăsiţi dar încrederea voastră pe care o aşteaptă o mare răsplătire!” (Evrei 10: 35)

În înţelepciunea Sa, Dumnezeu mi-a trimis o amigdalită pultacee, cu febră, care mi-a adus un concediu medical. Cum, însă, în cele şapte zile care se acordau de la dispensarul medical nu m-am vindecat, concediul medical mi s-a prelungit de la cardiologie, căci infecţiile erau dăunătoare insuficienţei mele mitrale, reumatismale.

Între timp, am sunat la şcoală să anunţ îmbolnăvirea mea şi totodată am întrebat dacă sunt noutăţi de la inspectorat. Nu erau. Când am sunat să anunţ prelungirea concediului, din nou am întrebat despre aprobarea funcţionării cu o jumătate de normă. Nimic! Chiar că nu înţelegeam ce are Dumnezeu de gând, dar acum mă bucuram „în nădejde”. Şi, când nu mai puteam fi „răbdătoare în necaz”, „stăruiam în rugăciune”, aducându-mi aminte de versetul dăruit mai târziu, din Evrei 10. Şi aşteptam.

Concediul s-a sfârşit, eu trebuia să-mi reiau activitatea şi nu ştiam la ce clase voi merge luni, 30 octombrie, după-amiază, când urma să mă duc la şcoală. Dar mai întâi, m-am dus la Inspectoratul Şcolar, hotărâtă să aflu adevărul. Aveam pace, dar nu mă simţeam la loc larg în nesiguranţă. Cu emoţie, am intrat la secretariat! Dar secretara, văzându-mă, mi-a spus că doar ce-mi trimisese la şcoală aprobarea de a funcţiona cu jumătate de normă. În pas avântat am pornit spre şcoală. Nu-mi băteam capul să aflu ce anume îi determinase să-şi schimbe ambiţioasa hotărâre. Mă bucuram acum din toată inima, binecuvântându-L pe Dumnezeu pentru credincioşia Sa. Mă bucurasem şi înainte, dar acum eram ca-n cer. Peste câteva zile, ţineam în mână adresa sosită prin poştă, nr. 3833, din 30 octombrie 1978, semnată de inspectorul general şi de inspectorul cu evidenţa cadrelor, prin care mi se aproba funcţionarea cu o jumătate de normă de la 1 noiembrie 1978 până la 30 iunie 1979.

O hârtie într-un dosar cu sute şi sute de asemenea hârtii. Dar pentru hârtia aceea a mea se cheltuise multă energie din partea lui Dumnezeu care a probat odată în plus făgăduinţa: „De aceea, pentru că ai preţ în ochii Mei, pentru că eşti preţuit şi te iubesc, dau oameni

pentru tine şi popoare pentru viaţa ta”. (Isaia 43: 4)

Cap. XLII

„În A L Ţ A – M I M A R I M E A M E A!”

Păstrez cu mare grijă o carte poştală ilustrată, având pe faţă două iahturi superbe, din plăci albe, de lemn, cu cabine vopsite în roşu aprins, cu câte trei catarge învolte spre cerul albastru, pierdut în marea albastră şi ea, iar pe spate având cinci versete biblice, scrise cu diferite culori, datată „5 XI. 1979”. Nu e semnată, pentru că nici nu era nevoie să fie, atât de cunoscut îmi era scrisul fratelui Sile R. tovarăş de vise şi de credinţă.

Ajunsese la urechea lui că sunt prigonită şi că rămânerea mea în învăţământ are zilele numărate. Totul mi s-a tras de la Nataşa G., o profesoară de limba engleză, credincioasă, care venise, în anul acela, 1978/79 din Timişoara, în Constanţa, de unde era de fapt. Obişnuită cu libertatea de credinţă din Timişoara, care-i permisese să fie şefa comisiei metodice, de engleză, Nataşa s-a comportat natural. Se ducea la Biserica baptistă, duminică de duminică, fără să pomenească despre Dumnezeu – fapt care era interzis. Într-o duminică, a fost văzută cu mare bucurie, la Biserică, de către o fetiţă dintr-o clasă mică, unde preda engleza. Nici prin cap nu i-a trecut să-i atragă atenţia acestei eleve asupra discreţiei. A doua zi, aceasta i-a spus învăţătoarei care o cam lua peste picior, pentru credinţa ei, că „şi tovarăşa de engleză merge la Biserica” ei, a văzut-o ea. Aceasta era tocmai secretara organizaţiei de bază a şcolii şi a informat Partidul despre situaţia inadmisibilă, ca un cadru didactic să frecventeze o asemenea „sectă”. Problema a fost luată în dezbaterea organizaţiei de partid a şcolii, Nataşa a fost ironizată, criticată, apoi chemată la partid şi scoasă pur şi simplu din învăţământ. Dezgustată, s-a întors la Timişoara, dar veştile circulaseră mai repede decât ea, aşa că a avut de întâmpinat şi acolo mari necazuri. Acestea, după ce trăise o dezamăgire, în legătură cu soţul ei şi venise în oraşul natal să se vindece! Acum este în America, unde continuă să ducă o viaţă de slujire a Domnului Iisus.

Faptul acesta a răscolit şi problema credinţei mele care era trecută cu vederea, datorită faptului că eram mamă a patru copii şi suferеam de inimă. O colegă foarte inimoasă, a cărei impetuozitate

adăugată vocaţiei sale profesionale o făceau aproape de temut, mi-a relatat, între patru ochi, următoarea întâmplare. Era la inspectorat, când cineva a spus, referindu-se la mine:

— Fiinţa aceasta n-ar trebui să mai stea în învăţământ, mai ales că e şi iubită de copii.

Atunci a intervenit ea, Alexandrina N.

— Dar voi ştiţi că „fiinţa asta” are patru copii pe care trebuie să-i hrănească şi să-i îmbrace? Nu vă repeziţi chiar aşa!

M-a sfătuit să fiu prudentă cu mărturisirea credinţei mele, căci am pe urme vânători interesaţi în obţinerea catedrei mele. În plus, după cum avea să mi se spună, se primeau informaţii de la informatorii din Biserică asupra faptului că făceam educaţie religioasă copiilor de la Biserică, fapt inadmisibil pentru un cadru didactic care trebuie să facă elevilor educaţie ateist-ştiinţifică. Aşa că au început să mă examineze şi pe mine, în mod direct. Depăşisem, deci, stadiul acelui: „Din păcate, sunt printre noi cadre didactice care merg la secte religioase şi-i educă pe copiii de acolo...”, care mă făcea să mă simt stingherită pentru ambiguitate, până acolo, încât m-aş fi ridicat în picioare să spun: „Eu sunt acel cadru didactic!” Dar n-am făcut-o niciodată şi asta îmi dădea un sentiment de ruşine spirituală, etichetându-mă singură, drept laşă.

În cadrul consfătuirilor cadrelor didactice din septembrie 1979, pe secţiuni, activistul de partid, tovarăşul Dicianu a prezentat un material ateist. El a pus accent pe înteţirea educaţiei ateiste a tinerei generaţii, afirmând că credincioşii vârstnici sunt toleraţi în speranţa apropiatei lor dispariţii. „Acolo unde nu este cultură este religie”, a citat el pe cineva. Şi i-a ameninţat pe toţi educatorii din Constanţa care cred în Dumnezeu că anul acesta vor fi puşi să aleagă între religie şi postul pe care-l deţin. „Cultele au devenit din ce în ce mai obraznice”, repeta el din când în când. Sufla dinspre tribună un vânt îngheţat al unei intoleranţe de rău augur pentru anul şcolar care urma să înceapă. Iar eu m-am pregătit de vreme rea.

De aceea am fost aproape uşurată, când au venit două inspectoare, cea de limba română, tovarăşa Lucia N. şi cea teritorială, tovarăşa Valeria Z., ca să mă întrebe concret ce-i cu credinţa mea. Îmi luaseră orarul şi au venit marţi, 23 octombrie, la şcoală, la ultima oră. M-au chemat în cabinetul directorului, la o discuţie deschisă, asupra credinţei mele. Nu era greu să observ că se simţeau stingherite de ingrata lor misiune din partea partidului, a sindicatului şi a

învăţământului. Cu sinceritate, am căutat să le spun că lumea nu se limitează doar la coordonatele fizice, că ea are nişte năzuinţe spirituale, o tânjire după perfecţiune, după... Dar ele altceva voiau. Mi-au spus că au sarcina pe linie de partid şi de sindicat de a mă investiga cu privire la credinţa mea. Că se ştie că frecventez o „sectă”, chiar de acolo de unde merg. Că acolo mi se spune „maica Tatiana”; eu le-am corectat: „sora Tatiana” şi am adăugat, adresându-mă celei care vorbise:

— Tovarăşa inspectoare, există paisprezece culte religioase recunoscute de statul nostru şi eu un astfel de cult frecventez. Sectele nu sunt recunoscute. Dar statul garantează libertatea de credinţă şi de exercitare a ei.

— Tovarăşă, nu ne luaţi pe noi cu „statul garantează”. Bineînţeles că garantează! Nimeni nu face închisoare pentru credinţă. Dar dumneavoastră lucraţi într-un sector educaţional şi nu puteţi educa tânăra generaţie în spiritul ateist-ştiinţific, cu concepţiile dumneavoastră. Înţelegeţi-ne, sunt incompatibile...

Atunci le-am spus că credinţa mea în Dumnezeu şi catedra nu pot fi puse în balanţă, credinţa e atât de preţioasă, că, dacă e vorba să aleg, eu am ales demult.

Şi am început să le vorbesc, uitându-mă în ochii lor, aşa cum făceam şi când prezentam Evanghelia:

— Dumneavoastră duceţi o luptă în gol.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Ca şi cu pânzele de păianjen. Vreţi să scăpaţi de păianjen, rupându-i mereu pânza. Nu pe credincioşi ar trebui să-i înlăturaţi, ci, dacă aţi putea să-L înlăturaţi pe Dumnezeu, aţi reuşi să-i determinaţi şi pe credincioşi să nu-L mai urmeze.

S-au uitat la mine cu o mânie reţinută; era evident că păreau jignite.

Eu am continuat, simţindu-mă inspirată:

— Dumnezeu a creat lumea aceasta şi tot ce-i trebuie omului, ca să se întoarcă spre El cu mulţumire. Dar omul nu numai că respinge ideea de creat, crezându-se creatorul său însuşi, dar îl şi pândeşte pe Dumnezeu să-l anihileze influenţa. Ca un tată care se întoarce, după ani, la singurul său copil care, însă, nu-l recunoaşte şi nu-l primeşte în casă. Ba îl înjură şi-l îmbrânceşte pe scări.

Nu spuneau nimic, mă ascultau.

— Nu e o poveste. Scrie asta în Biblie: „A venit la ai Săi şi ai Săi

nu L-au primit”... am citat eu din Ioan capitolul întâi.

Deja se instaurase un sentiment de jenă. Mi-am dat seama şi eu de asta şi atunci am mai adăugat:

— Eu am avut privilegiul să-L întâlnesc pe Dumnezeu în viaţa aceasta. De aceea la mine nu e vorba de religie, sectă, cum i-aţi spus dumneavoastră, ci de înţelesul real al acestui cuvânt – „religo, religare” o relaţie cu Dumnezeu. O relaţie din care nimeni nu mă poate scoate, pentru că sunt în mâna Sa.

Nu m-au contrazis, mi s-a părut că au fost impresionate de liniştea mea în eventualitatea pierderii serviciului. M-au asigurat doar de faptul că ele au primit această sarcină de la partid şi că le este destul de neplăcut să mă tot şicaneze. Mi-au cerut să dau o declaraţie scrisă asupra concepţiilor mele religioase. Când să ies pe uşă, ca să mă duc înapoi la oră, inspectoarea Victoria Z. mi-a spus:

— De ce nu vreţi să mergeţi în continuare acolo unde mergeţi, dar să daţi în scris că nu mai mergeţi? Aşa, o simplă formalitate. N-o să ştie nimeni, doar n-o să vă urmărească...

Nu m-am aşteptat la aşa ceva, am înţeles că-mi voiau binele, nu se bucurau să fiu dată afară din învăţământ. Din uşă le-am răspuns:

— N-o să ştie nimeni, în afară de conştiinţa mea şi de Dumnezeu, şi am ieşit.

Declaraţia urma s-o dau mai târziu. Secretara mă anunţa mereu că sunau de la inspectorat să întrebe dacă am dat declaraţia la şcoală. Nu aveam inspiraţie deloc. Mai ales că ştiam că „scripta manent”. În cele din urmă, am scris-o, expunându-mi activitatea neîntreruptă de paisprezece ani la catedră, precum şi în alte domenii: literar, cultural, educaţional; am arătat că credinţa e un act de conştiinţă a cărei libertate e garantată de Constituţia R.S.R. şi de Pactele internaţionale cu privire la drepturile civile şi politice la care România a aderat şi am citat din Decretul Consiliului de Stat nr. 212 din 31 octombrie 1974 cu privire la acestea.

Am rămas într-o aşteptare a limpezirii situaţiei, căci acum lucrurile erau clare: eu mărturisisem în scris că cred în Dumnezeu iar şcoala comunistă nu admitea educatori ca mine. Eram într-o liniştită aşteptare, privind mai degrabă ca o uşurare scoaterea mea din învăţământ. Mă săturasem de documentele care trebuiau studiate şi explicate şi copiilor, de politizarea lecţiilor de limba română – cineva ne spunea că chiar şi textele pentru predarea noţiunilor de gramatică

pot fi alese din documentele de partid. Deşi nu eram dirigintă, deci nici comandanta unui detaşament de pionieri, nu eram scutită de activităţi pe linie politică, începând cu „Cântarea României” şi terminând cu depănuşarea porumbului, sub comanda de a pune şi noi mâna la lucru, că doar nu suntem vechili. Mi-aduc aminte de o situaţie penibilă, când am avut un control inopinat de la Organizaţia de pionieri. Şiret, acel activist – de fapt o femeie –, intrase prin clase şi-i întrebase pe copii dacă se face ora de informare politică. Aceştia, încântaţi că sunt luaţi în seamă, au răspuns că atunci fac meditaţie la limba română, sau la matematică. Apoi, la şedinţă bieţii colegi au fost adânc jigniţi că iau de pomană acea sută de lei a dirigenţiei, pe care mulţi ar fi dat-o din propriul buzunar, numai să scape de nenumăratele corvezi. Tovarăşa Elena C. tuna şi fulgera. Culmea era că propriul ei copil învăţa la şcoala noastră!

În această perioadă de neclaritate, într-o zi, după ce colegii au intrat la ore, eu având o „fereastră”, colega mea, profesoară de matematică, Malva T., a rămas în urmă, a venit la mine şi mi-a spus:

— Tatiana, ai grijă cum te porţi: ai duşmani. Fii atentă la ce-ţi spun. Ieri am fost la inspectorat şi acolo erau doi domni care aşteptau pe hol, să fie primiţi de inspectorul de română. I-am auzit vorbind de o catedră liberă, de limba română, la Şcoala nr. 7. Eu am intrat în vorbă cu ei şi i-am întrebat:

— O catedră de limba română, la Şcoala nr. 7, spuneţi? Una întreagă?

— Da, una întreagă. E acolo un profesor care nu se ţine de treabă.

— Dar dumneavoastră de unde ştiţi?

Ei n-au vrut să-mi spună şi atunci le-am spus eu lor, clar:

— Eu lucrez la Şcoala nr. 7 de cincisprezece ani şi nu ştiu să fie acolo un profesor de română cum spuneţi dumneavoastră. Dar e ceva adevăr aici şi anume că e o profesoară pentru a cărei scoatere se ţes multe intrigi, dar e o profesoară foarte bună, nu numai din şcoală, dar şi din oraş. Şi le-a spus numele meu. Atunci ei au rămas descumpăniţi, pentru că îmi cunoşteau numele, de când mai luasem cuvântul pe la consfătuiri. Fii atentă, Tatiana, ce faci, ce spui, cui spui, căci asta vine de la inspectorat! Deja ei şi-au anunţat cunoştinţele să stea gata.

Atunci i-am răspuns:

— Malva, pe mine nu mă ţine în învăţământ nici inspectoratul,

nici diploma, nici competenţa mea, cum ai spus tu. Pe mine mă ţine Dumnezeu şi voi ieşi din învăţământ când o să hotărască El să ies. Dar – m-am auzit eu spunând –, să ştii că El n-a hotărât asta!

Rămânând singură, m-am speriat de ceea ce spusesem. Îndrăznisem să anticipez rămânerea mea în învăţământ, tocmai când era mai clar ca oricând că postul meu se anunţa prin culise, liber. Deja oamenii aceia aşteptau acolo, chemaţi de inspectorul de română! M-a apucat teama de ceea ce spusesem şi am început să mă rog ca Domnul să-mi ierte îndrăzneala de a fi vorbit în contul Lui. Dar am primit linişte şi rugăciunea mea era: „Doamne, facă-se voia Ta, spre onoarea Ta!"

Pe atunci luase naştere organizaţia de apărare a drepturilor celor persecutaţi pentru credinţă. Aceştia abia aşteptau cazuri cum era al meu. M-am întâlnit cu Emil D., fratele Noricăi, chiar în colţul blocului unde locuiesc şi i-am povestit prin ce trec. Mă aşteptam să-mi spună că se va ruga pentru mine, dar el mi-a spus să prezint cazul la acel organism. Am refuzat, pentru că nu voiam să fac din asta un capital de popularitate şi să-mi pierd răsplata. Am trimis totuşi, pe data de 29 octombrie, un memoriu preşedintelui Cultului Penticostal, fratelui Pavel Bochian, la sfatul acestuia, arătând pe puncte persecuţiile la care am fost supusă de când soţul meu fusese ordinat ca pastor, al acestei Biserici, în Constanţa. Dumnealui a cerut audienţă la Departamentul de Stat pentru Culte şi a expus cazul meu, în stilul său ponderat şi demn. A fost sfătuit să stea de vorbă cu autorităţile locale, aşa că a venit la Constanţa unde a pledat pentru rămânerea mea în învăţământ. Acestea le-am făcut ca oameni, dar a intervenit Dumnezeu însuşi.

Miercurea era ora de rugăciune a unui grup de prietene. Scopul acestei rugăciuni săptămânale era binecuvântarea familiilor. Am început prin a ne ruga pentru durerile de cap ale fiului Angelei, apoi pentru ceilalţi copii din propriile familii, mai ales pentru cei răzvrătiţi, apoi pentru familiile de credincioşi, pentru Biserică, pentru pastori, pentru nimicirea influenţelor păcătoase asupra tineretului credincios şi pentru alte probleme. Aceasta se ţinea pe atunci la mine, deoarece, locuind în centru, prietena mea, Lenuţa A. venea pe jos de la serviciu, Angela B. stătea aproape, iar Coca M. avea şi ea serviciul la doi paşi de locuinţa mea.

Avuseserăm răspunsuri binecuvântate şi, cum miercurea era

ziua mea liberă, era o mare cucerire timpul acesta special de rugăciune.

Miercuri, 7 noiembrie 1979 a fost, ca de obicei ora de rugăciune la mine. Ştiind situaţia mea cu catedra, surorile s-au rugat fiecare pentru rezolvarea acestei probleme, în aşa fel, încât Numele Domnului să iasă triumfător. Noi obişnuiam să citim un text şi după rugăciune, pe care să-l luăm ca încurajare din partea Domnului. La sfârşit, eu am deschis Biblia ca să citesc un psalm. S-a deschis la Psalmii 71 – 74. Pe pagina din stânga, sus mi-au atras atenţia versetele 20 – 24, pe care le-am citit cu glas tare, fără să le mai citesc în prealabil. Erau din Psalmul 71:

„Ne-ai făcut să trecem prin multe necazuri şi nenorociri; dar ne vei da iarăşi viaţa, ne vei scoate iarăşi din adâncurile pământului.

Înalţă-mi mărimea mea, întoarce-Te şi mângâie-mă din nou!

Şi Te voi lăuda în sunet de alăută.

Îţi voi cânta credincioşia, Dumnezeule.

Te voi lăuda cu arfa.

Sfântul lui Israel!

Când Te voi lăuda, voi fi cu bucuria pe buze, cu bucuria în sufletul pe care mi l-ai izbăvit;

şi limba mea va vesti zi de zi dreptatea Ta, căci cei ce-mi caută pierzarea sunt ruşinaţi şi roşii de ruşine”.

O clipă s-a făcut tăcere. Apoi Lenuţa a exclamat şoptit:

— Ce minunat! Parcă-i anume pentru tine, Tatiana!

— Chiar e, Lenuţa, pentru că am senzaţia că se urzeşte ceva împotriva mea. Şi, când am citit, mi-a străpuns inima „Înalţă-mi mărimea mea”. Cuvântul Domnului îmi spune că-mi va da biruinţă, că înfruntaţi vor fi cei ce-mi vor răul. Simt că Dumnezeu îmi pregăteşte o mare biruinţă.

A doua zi, mă pregăteam să plec la şcoală. Aveam ore la unu. Pe la ora douăsprezece şi douăzeci a venit Nicu, să mă conducă la şcoală, cu maşina. Aşa făcea când aveam ore, ca să-mi fie mie mai uşor. I-am pus în farfurie şi a început să mănânce. Mi-am pus şi mie şi mă pregăteam să mănânc, când am auzit telefonul. Of, tocmai acum, când sunt atât de grăbită! Am ridicat receptorul. În aparat s-a făcut auzită o voce speriată, care mi-a comunicat conspirativ:

— Alooo? Doamna profesoară Topciu? Au sosit!

— Cine? am întrebat eu, deşi am recunoscut din intonaţie că era vorba de cele două inspectoare.

— Sunt în cabinetul directorului. Vin să vă facă inspecţii.

O recunoscusem pe pătimaşa mea colegă, învăţătoarea turcoaică Fevzie R. care avea şi are şi acum vocaţia adevărului, a dreptăţii. Mă aprecia şi mă iubea şi n-a suportat să nu fiu anunţată dinainte. A dat să închidă, când i-am cerut o informaţie de mare preţ pentru mine:

— Doamna R., vă rog, la ce clasă intru prima oră? Secretara noastră tocmai scria orarul în condică, aşa că mi-a spus. Mi-era de ajuns.

Era ora douăsprezece şi jumătate; eu nu eram îmbrăcată, părul lung era o problemă să-l pieptăn, aranjându-l în coc, nici nu mâncasem. Inima îmi bătea foarte tare, pentru că mă speriase nu ştirea, cât alarma din tonul colegei mele. Am luat puţină miere direct din borcan, am băut apă, dar n-aveam timp să mă liniştesc, pentru că-mi trebuia o carte de poezii de Eminescu. Am găsit volumul bibliofil la locul său. Am coborât în aceeaşi tensiune, consumându-mă pentru faptul că întârzii, că n-ajung la şcoală înainte de a suna de ieşirea de la ora cealaltă, iar cele două inspectoare mă vor căuta în pauză, să-şi anunţe prezenţa. În cutia poştală am zărit o scrisoare. Am dat să scot cheile din poşetă, ca s-o iau, dar le-am pus la loc: era foarte târziu. Şi m-am dus la maşină. Dar, auzind de scrisoare, Nicu mi-a spus:

— Ia-o, poate e pentru acum.

M-am întors şi am scos din cutie ilustrata despre care am pomenit. Ilustrata avea câteva versete în cadrul cărora apăreau cuvinte subliniate cu culori diferite. Versetele răsunau în inima mea cu glasul lui Dumnezeu:

„Toate lucrurile lucrează împreună spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu…” (Rom. 8: 28)

„Dacă suferă (cineva) pentru că este creştin, să nu-i fie ruşine, ci să proslăvească pe Dumnezeu pentru numele acesta”. (I Petru 4: 16)

„Ferice de cei prigoniţi din pricina neprihănirii… ferice când, din pricina Mea, oamenii… vă vor prigoni şi vor spune tot felul de lucruri rele şi neadevărate împotriva voastră”. (Matei 5: 10 – 12)

Când am ajuns la versetul următor, glasul mi s-a înmuiat, de lacrimi:

„N-am văzut pe cel neprihănit părăsit, nici pe urmaşii lui

cerşind”. (Ps. 37: 25). Aici era vorba chiar despre slujba mea, la urma urmelor.

„El împlineşte dorinţele celor ce se tem de El şi-i scapă”.

Ca fratele Sile, el însuşi îndelung încercat în probleme de serviciu până ce a fost expulzat din instituţia unde era cercetător, să se simtă îndemnat să-mi scrie acest mănunchi de versete încurajatoare e de acceptat, ca fiind normal, într-o prietenie duhovnicească. Dar ca aceste versete să-mi fie puse sub ochi exact în clipa încercării, ilustrata sosind nici în ajun, nici cu poşta de după amiază, deci după încercare – e divin! Nu putea fi aici o simplă coincidenţă! Atât de convinsă am fost că ilustrata aceea era chiar de la Dumnezeu, încât, terminând-o de citit, am declarat:

— Rămân în învăţământ!

O, credincioşia lui Dumnezeu faţă de propriile Sale făgăduinţe: „Cheamă-Mă în ziua necazului tău şi Eu te voi izbăvi, iar tu Mă vei proslăvi”. (Ps.50: 15)

Mă întrebam cum ar fi arătat lucrarea lui Dumnezeu în această situaţie, dacă Sile, care acum era pastor, ar fi lăsat pe altă dată expedierea acelei ilustrate.

Am coborât din maşină fără nicio emoţie, cu inima bătându-şi ritmul ei dintotdeauna şi am intrat în şcoală cu capul sus. Emoţiile colegelor, agitaţia lor pentru mine nu mi-au putut răpi comoara de pace din inima mea.

— Tatiana, ştii că...?

— Ştiu.

— Tatiana, a întrebat directorul de tine.

— Nu-i nimic...

Prima clasă la care am intrat în ziua aceea de 8 noiembrie 1979 a fost a VI-a E. Clasa o primisem anul acesta, n-o avusesem din a V-a. De aceea lucram din greu să-i obişnuiesc cu modul meu de studiere a limbii române. Majoritatea credeau că româna se învaţă „după ureche”. Cu o oră în urmă, mă supărasem pe ei şi-i ameninţasem că-i abandonez, deoarece nu se conformau cerinţelor mele. Avusesem „Prăvale-Baba”, o lectură foarte gingaşă, de Ionel Teodoreanu despre prima zi de şcoală a unor copii dintr-un târg moldovenesc. Dar ei nu-şi scriseseră, nu învăţaseră cuvintele, uitaseră acasă manualele. De aceea, le spusesem aşa:

— Mai vin o dată la voi. Dacă nici de data asta nu învăţaţi, iau altă clasă a şasea. Voi hotărâţi.

În ziua aceea, pe când cele două se duceau spre fundul clasei să se aşeze, Milaela Lăcătuşu, o fetiţă plină de bune intenţii, dar fără prea mari posibilităţi, venea spre mine cu o cutie de bomboane. Am trimis-o la loc, cu un gest care însemna:

— Acum ţi-ai găsit să ne serveşti?

Ea a înţeles şi ora a început. Totul a mers nesperat de bine, pentru că elevii se vorbiseră între ei ca măcar de data aceea să înveţe toţi, ca să le rămân profesoară. Copiii au caracterizat personajele după schema lecţiei trecute, folosindu-se de textul literar, pentru argumentare. Au folosit cuvinte alese. N-am vrut să mă folosesc doar de Adela Lepădatu, de Laura Marinciu, de Amalia Florescu şi alţi copii silitori şi activi, ci am căutat să-i antrenez pe toţi, conform obiceiului meu. Mihaela însăşi s-a întrecut pe sine. Cunoştea lectura aproape pe dinafară, citând regionalisme şi expresii artistice. Greşelile de exprimare s-au transformat într-un triumf, când, călăuzindu-i pe copii prin întrebări, aceştia se luminau singuri. Nici dacă i-aş fi anunţat că am inspecţie, cred că nu s-ar fi pregătit mai bine. Dar Dumnezeu, care se foloseşte de „toate lucrurile” ca să lucreze „spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu”, se folosise de supărarea mea din lecţia trecută, ca să se proslăvească acum.

Era aşa o bună dispoziţie în clasă, încât s-au contaminat şi inspectoarele de ea. Pur şi simplu, s-au simţit copii, deşi erau mai în vârstă decât mine. Eram dăruită complet lecţiei, eram în elementul meu.

M-am hotărât să-i pun Mihaelei nota opt. N-am avut de lucru şi am zis:

— Ei… cu ocazia zilei tale de naştere, îţi fac şi eu un cadou.

Ea, însă, m-a corectat:

— „Onomastică”.

Eu ştiam că elevii confundă termenii şi am ţinut să fac lumină:

— E aniversare, nu onomastică. Onomastica e ziua numelui.

— Păi da, tovarăşa profesoară, a explicat ea cu seninătate, pentru că astăzi sunt Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril, e 8 noiembrie!

O, sancta simplicitas! În sărăcia ei de imaginaţie, Mihaela nu şi-a dat seama că era interzis să pomeneşti de sfinţi, cu inspectorii în clasă. Eu nu ştiam de sărbătoarea aceasta, deşi aveam o Gabrielă în familie. Şi

atunci, cele două au izbucnit în râs, dar un râs sănătos, dincolo de orice convenienţă; au fost cucerite definitiv pentru mine. Iată că eram suspectată că fac educaţie religioasă, iar eu nu ştiam că în ziua aceea era o sărbătoare religioasă. Era evident şi era atât de comic, încât au venit în faţă şi au stat de vorbă cu copiii, întrebându-i ce le place mai mult: gramatica sau citirea. Copiii au spus în cor: „Citirea!” şi atunci inspectoarea Lucica N. a tras concluzia în faţa lor că le place literatura, pentru că profesoara lor i-a făcut s-o-ndrăgească. Eroină a zilei, Mihaela le-a servit cu bomboane de ciocolată.

Aceasta era inspectoarea care cu trei ani în urmă spusese în faţa a patru şcoli, referindu-se la mine că nu de profesori care să strălucească e nevoie, ci de profesori care să-i înveţe pe copii să scrie şi să citească? Era incredibil!

Ora următoare m-au asistat la clasa a VII-A C, o clasă foarte bună, numai de fete, unde era şi fiica mea, Gabi. Aveam de predat „Călin, file din poveste” de Mihai Eminescu. Din nou eram în elementul meu. Am citit fragmentele, de fapt l-am recitat, intrând împreună cu copiii în lumea de poveste a pădurii de argint, sub clar de lună, în care totul e strălucire. Au citit apoi selectiv, fetele. După aceea m-am gândit să fac un plan pe tablă, cu cele patru părţi ale fragmentului:

1) – Descrierea pădurii
2) – Descrierea nuntaşilor
3) – Descrierea mirilor, îndeosebi a miresei
4) – Nunta gâzelor

Le-am pus o întrebare privitor la cele trei păduri: de aur, de argint şi de aramă. Sunt ele reale, sau există doar în imaginaţia poetului? Ana-Maria Frunză citise că e un basm prelucrat de Eminescu şi, prin urmnare, pădurile sunt imaginare.

— Sunt şi nu sunt imaginare, am convenit eu. Există în nordul Moldovei o pădure de stejari bătrâni – aceasta e pădurea de aramă. Există încă una, de goruni. Aceasta e pădurea de aur. Dar noi, aici, suntem în cea de argint. Şi ea e de asemenea reală, în preajma locurilor natale ale poetului aflându-se o pădure de mesteceni. Ştiţi ce culoare are coaja mestecenilor?

Ştiau. Şi atunci, am zugrăvit, folosind imaginile poemului, pădurea „de argint” în care lumina se explică.

Pentru fiecare parte s-au enunţat detaliile care compun tablourile, accentul căzând îndeosebi pe realizarea artistică.

La ultimul punct s-a sunat şi a rămas să scoată copiii acasă detaliile acesteia, după modelul din clasă. Când am deschis manualul ca să le dau tema pentru acasă, am rămas o clipă fără grai: tot ce făcusem eu pe tablă, întreaga oră, era conţinut în primele două exerciţii. Eu nu ştiam ce exerciţii sunt la lectură, ce îndrumări, deoarece eu îi conduceam pe copii prin textul literar după cum credeam eu de cuviinţă. Aţa că le-a rămas de lucrat ceea ce le cerusem deja și de memorat una din cele patru părţi.

Inspectoarelor nu le-a mai trebuit o a treia oră, ca să-şi formeze o părere despre mine. Dar a fost lucrarea lui Dumnezeu, pentru că urma o clasă paralelă cu aceasta, cea a băieţilor rugby-işti, slabă la limba română. Faptul că nu am intrat cu inspectoarele la aceasta, ci la cea de fete i-l datorez colegei Malva, care a intrat în locul meu la clasa aceea, ca să pot eu intra la clasa de fete, unde aveam oră mai târziu.

Lecţiile s-au discutat chiar atunci, în prezenţa directorului. Ele notaseră lucruri la superlativ. Dar eu ştiam că datoram acest succes lui Dumnezeu, Care-mi ieşise în întâmpinare cu cele cinci versete de pe ilustrată.

Mai târziu am aflat ce se întâmplase, de fapt.

Se schimbase inspectorul general de până atunci, care-şi desfiinţase complet personalitatea în faţa partidului comunist. Dar cine venise în locul său, să ia pe umeri povara învăţământului constănţean?

1979 a fost anul când lui Ceauşescu i-a trecut prin minte, urmare a cine ştie cărei convenţii internaţionale, să promoveze în funcţii de conducere, femei. Deci la conducerea învăţământului de aici a venit o femeie. Şi nu o femeie oarecare, ci însăşi soţia directorului meu de şcoală, care mă cunoştea de vreo şapte ani, doamna Olga Duţu! Dumneaei a vrut să rezolve problema rămânerii mele în învăţământ în cel mai cinstit mod. Le-a chemat pe cele două inspectoare, spunându-le:

— Mergeţi şi vedeţi ce este cu această profesoară. Faceţi-i o inspecţie neanunţată. Dacă e competentă, rămâne. Dacă face greşeli ştiinţifice, didactice, o scoatem din învăţământ. Dar pentru bârfe şi intrigi, nu admit.

Prezentând raportul, cele două inspectoare au spus:

— Dacă am avea în Constanţa cinci profesori ca tovarăşa Topciu, nivelul învăţământului ar creşte considerabil.

Aşa am rămas eu în învăţământ.

Ba, mai mult, un an mai târziu am fost solicitată să citesc din poeziile mele, la o festivitate sobră dedicată zilei de 30 Decembrie, cu ce avea învăţământul mai de preţ, la care era prezentă şi dumneaei. Mi s-a făcut o prezentare care mi-a adus lacrimi în ochi. Am recitat poezia „Pe înalte hotare”, scrisă după naşterea fiului meu. Sfârşitul l-am recitat pe fondul unui suspin general:

„Într-o clipită pragul morţii mele l-am uitat.
Din belşug răsplătită, îl strângeam la piept:
E băiat...
E băiat...
E băiat!”

După încă un an, am avut prima expoziţie de pictură, în foaierul Teatrului din Constanţa, urmată de altele şi de altele. Eu pictam doar pentru ca să mă exprim, nicidecum ca să expun public, vreodată, aceste căutări. De la întoarcerea mea la Dumnezeu, eu am aruncat ca pe o zdreanţă dorinţa de celebritate. Şi nu voiam să mai iau ceea ce era gunoi. Dar Domnul voise altfel.

Cu adevărat, s-a împlinit cuvântul spus Malvei, ca o profeţie: „Pe mine mă ţine Dumnezeu în învăţământ şi voi ieşi când o să hotărască El să ies. Dar să ştii că El n-a hotărât asta!”

Dar încă şi mai minunat se împlineau cuvintele spuse prin Psalmul 71, după rugăciunea din ajunul inspecţiei: „Ne vei da iarăşi viaţa, ne vei scoate din adâncurile pământului. Înalţă-mi mărimea mea!” Cu adevărat, după inspecţia aceea, şcoala vuia de succesul avut, pentru că aşa se află ştirile într-o şcoală. Aşa că, în loc să fiu scoasă din învăţământ, de atunci, prestigiul – „mărimea mea” – a crescut foarte mult.

Şi se împlineau cele cinci versete, cuvânt cu cuvânt, din ilustrata cu vaporaşele în odihnă.

„Binecuvântează, suflete, pe Domnul şi nu uita niciuna din binefacerile Lui”. (Ps. 103)

Cap. XLIII

„C I N E S E A T I N G E D E V O I

S E A T I N G E D E L U M I N A O C H I L O R L U!”

Dar n-a fost să fie ultima mea încercare în legătură cu catedra pe care o ocupam. Într-o zi, a sosit la şcoală o notă telefonică, prin care eram anunţată să mă prezint pe data de 12 martie 1986, la ora 8 dimineaţa, la partid la camera 38, la tovarăşa Manoliu, care răspundea de învăţământ.

De data aceasta eram fericită cu adevărat, deoarece eu îmi şi scrisesem demisia, atât de revoltată eram de ceea ce se petrecea în învăţământ, cu toată exploatarea mâinii de lucru, gratuite, a elevilor, în agricultură, cu faptul că nu se mai admiteau învoiri de la munca aceasta nici celor grav bolnavi, până acolo, încât un medic care trata o elevă de-a mea cu cheag pe creier a spus că nu poate s-o mai scutească. O scuteam noi, din omenie, dar încălcam dispoziţiile partidului. Eram revoltată că, după extenuantele săptămâni de „practică” în agricultură, fără duminici libere, copiii trebuiau să recupereze cu mare efort materia, să pregătească şi „Cântarea României” iar între şcoli începuse o concurenţă în ierarhizarea după merite care mai de care mai aberante, printre care şi depăşirea planului de colectare de sticle şi borcane. Şi mai era ceva. Din 1980 începuse o criză de alimente şi copiii nu aveau ce lua la pachet, la câmp. Şcoala se degradase îngrozitor!

Din 13 ianuarie 1985, de când se dăduse decretul cu privire la măsuri drastice de economisire a energiei electrice, curentul electric se oprea zilnic între orele 9 – 15. Elevii îşi făceau lecţiile la lumânări, lămpi cu petrol, iar unii părinţi, mai ingenioşi, montaseră la bateriile de la maşinile cărora li se interzisese complet circulaţia pe timpul iernii, becuri. La acestea se adăuga şi frigul din apartamente în care caloriferul dădea în Tomis Nord o „căldură” de 8 – 12 grade. În centru era ceva mai cald, 14 – 16 grade. În 1985, iarna s-a întors din nou, în martie; dar căldura aproape ni se oprise, iar reşouri nu puteam folosi, câta vreme sistemul naţional energetic era în mâna partidului care luase măsurile acelea. În aceste condiţii, Gabi a făcut degerături la degetele de la mâini şi de la picioare, în acel martie, 1985, datorită slabei circulaţii periferice a sângelui. Şi aceasta nu afară, ci în

apartament şi în clasă, unde se învăţa cu paltoane, căciuli şi mănuşi. Eu descoperisem străvechile sticle cu apă fierbinte care nu o dată sau şi vărsat în pat. Şi, pentru ca cinismul acestei politici să triumfe, trebuia ca noi să intensificăm activităţile educative prin care să le spunem copiilor de minunatele condiţii create de partid pentru tânăra generaţie. La radio şi televizor se vorbea interminabil despre aceste realizări. Îi detestam pe elevii care, fiind intervievaţi, declarau, uitându-se fix, că au cele mai minunate condiţii pentru „dezvoltarea multilaterală a personalităţii” lor. Odată ne uitam la televizor la o astfel de emisiune, gen „ani-lumină” când Gloria a exclamat:

— Dar şi copiii ăştia! Eu n-aş spune aşa ceva.

Da, era uşor să-i judeci, când erai acasă şi-i priveai. Şi, ca şi cum Gloria ar fi cobit, Gabi a trebuit să vorbească la radio în data de 17 martie 1985, când vota pentru prima oară, după un text impus şi memorat. Noi căutam să-i susţinem moralul, ca nu cumva să cadă în autoînvinuire.

Dar, deşi o aveam scrisă, nu-mi depuneam demisia. Era ca şi cum Dumnezeu mi-ar fi spus: „Aşteaptă”. De aceea m-am bucurat că voi fi scoasă din învăţământ.

Dar, ca să nu mă gândesc prea mult, Dumnezeu făcuse ca tot pentru ziua aceea să primesc o invitaţie să trec şi pe la Bancă, unde tot aşteptam să ne sosească nişte franci francezi – 1560 FI, vamă impusă pentru una din cele două sobiţe cu butan ce ne sosiseră din octombrie anul trecut, de la un credincios din Franţa. Eram şicanaţi şi cu această problemă: pe de o parte nu le puteam scoate fără a plăti vama în valută, iar pe de altă parte nici nu le puteam returna, căci expediţia în străinătate se cerea s-o plătim tot în valută. Prietenul nostru, Georges Gayet, care ni le expediase înţelesese situaţia şi ne trimisese acei FI, care nu mai ajungeau. La vamă, mă milogisem de tovarăşul Arabolu, unchiul unui elev foarte drag mie, să mi le păstreze până soseşte valuta. Iar acum eram chemaţi la Bancă! Bucuroasă că, în sfârşit, voi putea obţine o sobă din cele două reţinute în vama portului Constanţa, nu mă îngrijoram de faptul că aveam probabil să fiu trasă la răspundere pentru credinţa mea. Mă bucuram că iarna următoare n-o să mai suferim de frig. De-abia aşteptam să scap de la partid, ca să merg la Bancă.

Cu această stare sufletească am intrat eu la tovarăşa Manoliu, unde am sosit cu punctualitate. Aici totul era ca într-o punere în scenă

menită să mă intimideze. Discuţia a început, fără să fiu invitată să iau loc, aşa că-mi mutam greutatea corpului când pe un picior, când pe altul, cam din trei în trei minute. Replicile erau întretăiate de telefoanele care sunau tot timpul, aşa că mi-era greu să mă pot concentra.

— M-aţi chemat… am început eu, văzând că nu mă lua în seamă.

— Cine sunteţi dumneavoastră?

— Profesoara Topciu, de la…

A sunat telefonul. S-a răstit plină de importanţă, în receptor, după care a dat nişte ordine.

— A, da! Dumneata eşti, care vasăzică, profesoara Topciu… Apoi a început să mă certe că are multe reclamaţii împotriva mea. Am cerut lămuriri şi a spus că fac prozelitism la şcoală.

— Ştiţi bine că nu-i adevărat. Nu fac prozelitism. Soţul meu e pastor…

— Pai da, şi crezi dumneata ca asta va mai dura aşa, la…? Din nou telefonul, acelaşi joc.

Nu ştiam ce să spun, dar nu eram intimidată deloc. Părea, oricum, mult mai limitată ca orizont, decât inspectoarele mele. În plus avea un ton zeflemist, subliniat şi de expresia feţei pe care se întipărise un fel de repulsie, aducând a rictus, ceea ce îmi aducea aminte de cuvintele Mântuitorului privitor la „mărgăritarele” care nu trebuie dăruite oricui.

— Şi copiii dumitale, c-am auzit că ai… şi s-a oprit, aşteptând.

— …patru, am ajutat-o eu.

— Tocmai! Le-ai băgat şi lor în cap astea? C-am auzit că-s copii buni.

Telefonul a întrerupt din nou dialogul, după care eu am reluat firul:

— Dacă vă referiţi la credinţă, copiii mei cred în Dumnezeu.

— Cum de i-ai convins aşa de tare?

— Nu eu.

— Da’ cine? Soţul?

— Dumnezeu i-a convins.

— Cum, Dumnezeu? s-a răstit ea la mine.

— Noi rezolvăm toate problemele noastre cu Dumnezeu. Am avut o fetiţă mai bolnăvicioasă, m-am hotărât eu să-i povestesc, care făcea mereu pneumopatii. Odată se săturase de atâtea injecţii de

penicilină şi ne-am gândit să ne rugăm lui Dumnezeu. Ne-am rugat toată familia şi febra i-a scăzut iar dimineaţa, când a venit doctoriţa care o ocrotea – şi i-am spus numele – şi nu ştia ce să-i mai dea, a rămas mirată şi uşurată că s-a vindecat. Aşa ceva nu se uită, am încheiat eu.

— Bine, bine… Părea uşor atinsă.

— Dumneavoastră, am început eu, de ce m-aţi chemat?

— Ca să aud cu urechile mele că crezi în Dumnezeu, de-aia!

— Vreţi să spuneţi că… nu-mi găseam cuvintele, eram deja cu mâna pe clanţă, veţi trece la desfacerea contractului meu de muncă…?

Repulsia i s-a accentuat pe buzele ei bombate, când m-a privit:

— To aaşaaa, noi nu ne ocupăm cu desfacerea contractelor de muncă.

— Şi atunci…?

— Mergi mata la şcoală şi o să primeşti în scris.

Deja îmi acordase prea mult timp şi atenţie, când telefoanele sunau întruna. Am ieşit, cu presimţirea certă că zilele mele în învăţământ sunt numărate. Felul în care mi se adresase, trecând vertiginos de la „dumneavoastră" la „dumneata" şi apoi la deloc politicosul „mata" mă convinsese că partidul hotărâse demiterea mea. La ieşire mă aştepta soţul căruia i-am relatat întrevederea. Ne-am dus repede la bancă, dar, vai, nu francii sosiseră, ci doar o scrisoare din partea băncii care-i trimisese de cinci luni. Altă dezamăgire! Ajunsă la şcoală, i-am spus directorului că nu voi mai rămâne în învăţământ şi le-am povestit totul. Era şi directorul adjunct acolo şi amândoi m-au încurajat că vor protesta, pentru că părinţii li se vor „ridica în cap".

Dar eu ştiam că hotărârea să fiu scoasă din învăţământ fusese luată şi mă despărţeam în fiecare zi de activitatea pe care o desfăşuram cu pasiune. Uneori era în clasă atâta căldură! Ochii copiilor mi se păreau ferestre de lumină prin care ideile mele intrau s-o aprindă mai tare.

Într-o zi, în timpul unei ore în care elevi şi profesor eram umblând prin tărâmul de basm al poeziei lui Eminescu, am simţit o sfâşiere că mi se fura dreptul de a-i mai călăuzi pe copii. Atunci am scris poezia: „Eu nu sunt o scoică":

„Nu-mi luaţi ochii-raze/, nu-mi luaţi ochii-flori! /, nu-mi luaţi ochii-izvoare – /marile mele sărbători. // Dacă nu voi mai avea cum să

trimit raze/şi flori/ şi izvor/ razei/ şi florii/ şi izvorului din ochi/, puteţi fi siguri că m-aţi surghiunit/ într-al singurătăţii ghioc, / unde toate acestea n-au loc. // Vuiesc înăuntru valurile/, ţipă ’năuntru păsările mării/, vinenăuntru ecoul infinitului, / dar eu/ nu sunt o scoică/ să păstrez toate-acestea în mine. //

Mie-mi trebuie ochii-raze. / Mie-mi trebuie ochii-flori. / Mie-mi trebuie ochii-izvoare/ cu care să leg/ împărăţie de împărăţie. // Menirea de scoică, / o, nu mi s-a dat mie”. (28 – VII1986)

Dar trimestrul al doilea, în timpul căruia eram când fusesem chemată, a trecut, a trecut şi anul şcolar 1985/1986 şi nu se primise la şcoală nimic deosebit. Şi a trecut şi vacanţa şi nimic nu se anunţa în problema mea. Aşa a început anul şcolar 1986/ 1987. Eu şi uitasem acea întrevedere.

Ora de părtăşie în rugăciune se ţinea acum lunea, la Lenuţa, pentru că se pensionase din cauza diabetului. Într-o luni, în timpul rugăciunii – era prin octombrie –, am realizat că eu sunt încă în învăţământ, când trebuia, după toate cele petrecute, să fi fost expulzată. Atunci m-a umplut Duhul biruinţei Domnului Iisus. Nu era legat de vreo ştire, de pe undeva, ci de Sus, din Slava cerească, ţâşnea o nevoie imperioasă de a-L binecuvânta pe Dumnezeu pentru lucrarea Sa. Surorile – aceleaşi surori care participaseră la izbăvirea din noiembrie 1979 – s-au bucurat şi ele, împreună cu mine.

A doua zi, la şcoală, am aflat că tovarăşa Manoliu e în spital.

— Cum aşa? am cerut eu amănunte.

— Mai întrebaţi? a zâmbit spre mine secretara. Voia să vă dea afară din învăţământ, nu? Uitaţi-vă că s-a întors împotriva ei.

— Dar nu aşa, am protestat eu.

— A, să nu credeţi că-i bolnavă. S-a internat doar ca să se pensioneze medical – un mod onorabil de a nu fi dată afară din activitatea de partid.

— De ce? am insistat eu.

— Păi dumneavoastră nu ştiţi?

— Ce anume?

— I-au rămas fiica şi ginerele în Franţa şi vă daţi seama că nu mai poate rămâne activistă.

Acum înţelegeam lucrarea Domnului de la rugăciune, din ajun!

Duhul Domnului Iisus mă inundase cu bucuria Sa, dinainte de a şti adevărul. Cât de minunat mă călăuzea Duhul acesta al Adevărului, al Mângâierii! Ceea ce era valoros era că toţi colegii considerau că i s-a întâmplat aceasta ca pedeapsă pentru că a îndrăznit „să se atingă de Tatiana”. Dar eu îi corectam:

— Pentru că a îndrăznit să se lupte cu Dumnezeu. Scrie în Biblie: „Cine se atinge de voi se atinge de lumina ochilor Lui!”

— Chiar aşa scrie…?

În acest fel, Dumnezeu însuşi a mărturisit pentru mine că sunt copilul Lui iubit. Şi, dacă până la prima încercare mă feream să se ştie că sunt credincioasă, acum scăpasem de această povară. Câştigasem dragostea şi preţuirea colegilor mei şi deplina lor încredere. Mi s-a împlinit visul de a putea vorbi deschis despre Dumnezeu, pentru că nu mai aveam de ce ascunde comoara credinţei mele în Dumnezeul cel Adevărat, Care găsise cu cale să pedepsească în mod public orgoliul ce se manifestase doar între cei patru pereţi ai camerei nr. 38, a sediului partidului comunist, în care un activist de partid cutezase să se măsoare cu El.

Cap. XLIV

V A S A L I C A

Clasa de fete în care era şi fiica mea era deosebit de dotată pentru literatură. Încă de când erau în clasa a cincea, o profesoară de geografie care avea pauză în timp ce eu aveam oră la această clasă, venea de dragul acestor fete. Cu ele am făcut şi o piesă de teatru – o improvizaţie din viaţa de elev cu mici bucurii, păcăleli, care a plăcut foarte mult, personajele fiind reale şi interpretându-şi propriul rol. Profesoara aceea mi-era deosebit de simpatică, avea un farmec deosebit şi ea era de asemenea atrasă de mine. Secretul l-am aflat curând: se născuse într-o familie credincioasă, dar, cum se căsătorise cu un medic militar, nu mai mergea la Biserică.

În clasa a şaptea, în 1980, după inspecţia care mi-a mărit prestigiul, am selecţionat câteva fete pentru olimpiada de limba română. La faza judeţeană, s-au calificat două eleve, printre care şi fiica mea. Pentru faza republicană, s-a calificat Gabi. Concursul avea să se desfăşoare la Satu Mare. Din Satu Mare era Vasile O., un tânăr care

făcuse în Constanţa o şcoală tehnică de depanatori de radio şi televizoare şi pe care soţul meu îl lua uneori cu el, pe teren, ca să facă practică. Era un băiat înalt, blond, cu un suflet cald şi ştia poezii creştine pe care le interpreta cu multă sensibilitate. Pe atunci, eu mă ocupam de tineret şi Vasile venea cu regularitate, împreună cu tinerii din Constanţa. Îmi mărturisise odată că idealul lui era o fată zveltă, blondă, cu ochi albaştri, cu păr lung – ideal eminescian. Dar plecase din Constanţa de vreo şase ani, iar acum aflasem că se căsătoreşte. Invitase tot corul la nunta lui care avea să aibă loc la Satu Mare, pe 2 mai anul acela. Mă întrebam dacă şi-o fi găsit idealul. Sora lui, Ani O. era în Constanţa, lucrând la Agigea, ca asistentă medicală şi înfiinţase o orchestră de copii la Biserică şi formase şi un cor de adulţi. Eu o simpatizam într-un mod deosebit pentru firea ei dinamică şi pentru inima ei caldă.

Fire retrasă cum era, Gabi a început să facă din această plecare o adevărată tragedie, până acolo încât a trebuit să-mi fac timp să merg cu ea. Culmea era că plecarea avea loc în duminica Paştelui care în 1980 căzuse pe 6 aprilie. Când a auzit că plec la Satu-Mare, Ani a insistat să mă duc să stau la un frate de-al ei, căsătorit, şi mi-a dat adresa. I-a scris şi fratelui ei, ca să mă aştepte la gară. Era convinsă că toţi se vor bucura de venirea mea. Eu, însă, nu eram atât de încântată să-i deranjez pe aceşti oameni. Cu Ani aveam părtăşie, venea adeseori la noi, cu Vasile, de asemenea, dar pe Ghiţă, fratele lor cel mare, nu-l cunoscusem niciodată. Nici nu ştiam cum arată la chip.

Am călătorit în compartiment cu Gabi, cu câteva profesoare şi cu inspectoarea de limba română, Lucia N. Ne-am urcat seara şi am ajuns la Satu Mare a doua zi de Paşti, la ora şase. Eram obosită, somnoroasă şi mă gândeam cum o să-l recunosc pe fratele lui Ani, dacă nu l-am văzut niciodată. Gabi se uita tristă în jur. În gară ne aşteptau câţiva delegaţi care să-i conducă pe copii la un cămin de elevi. Eu mă tot uitam după cineva care să se uite după mine. Nimeni nu părea să fie în gară pentru mine. Căminul era aproape de gară şi am pornit-o pe jos. Gabi nu mai era tristă, ci speriată, mai ales când am intrat în dormitor: şaisprezece paturi, geamuri sparte, pereţi posomorâţi, frig, iar uşa dormitorului, prevăzută cu geam, nu avea nicio perdeluţă, niciun ziar care să le ferească pe fete de ochi indiscreţi. Greu am convins-o pe Gabi să se culce, eu urmând să merg la adresa dată de Ani.

Să cauţi o adresă nu-i chiar atât de complicat. M-am dus la gară

să iau un troleibuz, ceva. Dar la Satu Mare, se ţinea Paştele şi şoferii nu lucrau. Peste toate, ploua mărunt. Eram nedormită şi mă luptam cu un gând cenușiu:

— De ce-am mai venit până aici, și cu Gabi după mine? E clar că Dumnezeu nu e de acord cu această venire a noastră. Dacă era de acord, îi punea pe inimă acestui credincios căruia i s-a scris, să ne aştepte. E clar că familia aceasta nu e încântată să le cădem pe cap deodată, două persoane. Și mașinile nu merg… Toate-mi stau împotrivă.

Am luat un taxi care m-a dus până la Pod, unde era blocul lui. L-am găsit destul de uşor, era în margine. Stătea la etajul întâi. Am urcat și am descoperit apartamentul pe a cărui uşa era numele exact, gravat pe o plăcuţă metalică. Mai aveam doar de întins mâna până la sonerie şi de apăsat. Dar n-am putut face aceasta. Mândrie? Timiditate? Rușine? Toate la un loc mi-au paralizat mâna, dar au dat vigoare picioarelor mele să coboare scările, la loc. M-am oprit la capătul podului, de unde o luam spre staţia de troleibuz. Dar troleibuzele nu mergeau. Iar trebuia să iau un taxi: cheltuială în vânt! Îmi părea rău că m-am pornit la drum, cu un copil aşa de greu adaptabil, ca Gabi. De ce n-am avut putere să sun? De ce a trebuit să mai vin până aici, dacă m-am întors? Am luat-o înapoi spre bloc, aşteptând o minune: cineva să vină la mine şi să mă întrebe dacă nu cumva sunt persoana care trebuia aşteptată la gară. Ce copilărie!

Din nou, scările până la etajul întâi. Din nou, uşa cu numele căutat, gravat pe plăcuţă. Din nou am întins mâna spre sonerie. Din nou am lăsat-o în jos. Aşteptam să se întâmple ceva, să aud mişcare dincolo de uşa aceea. Dar niciun zgomot nu răzbătea până la mine.

Și deodată, am sunat. Ca și cum cineva atâta ar fi aşteptat, yala s-a învârtit, uşa s-a deschis larg şi o figură care mi s-a părut atât de familiară, cu un zâmbet bun pe toată faţa s-a ivit în cadrul uşii, aşteptând parcă plăcut surprinsă să mă prezint.

— Sunteţi domnul Ghiţă…?

— Da, chiar el. Dumneavoastră…?

Sigur, semăna cu Ani, semăna cu Vasile, doar că era un bărbat robust.

Dar n-am apucat să deschid gura să spun de unde vin şi cine sunt, când am auzit un glas gâtuit de emoţie, un glas atât de cunoscut, exclamând:

— Sora Tatiaaana…

Odată cu acel glas, înainta din fundul apartamentului spre intrare băiatul cel blond, Vasile.

— Sora Tatiana la Satu Mare…! a exclamat el a doua oară, deschizând braţele larg, a fericită uimire.

În prag, în timp ce se făceau prezentările, am trăit adevărul din poezia „O, ce bine-i când o uşă se deschide cu iubire" a poetului Ioanid, pusă pe note de fratele Niculiţă Moldoveanu. Nicicând nu mi s-a părut mai reală ca atunci! Cât mă sfiisem să sun la uşă şi ce întâmpinare mi se făcea!

Abia atunci am înţeles de ce nu mă aşteptase măcar Vasile la gară: nu sosise nicio scrisoare de la Ani, care să le anunţe evenimentul.

Eu le-am spus în câteva cuvinte motivul venirii mele aici şi cum Gabi e la cămin şi mai înainte de a le cere să ne cazeze, ei au sărit într-un glas:

— La cămin? Locul dumneavoastră e aici. Avem trei camere. Avem loc suficient. Cum să vă lăsăm acolo?

Dar ce minunat lucrase Dumnezeu pentru ca Vasile să fie atunci, acolo. El nu locuia la fratele său, ci într-un sat, la Micula Mică. Avea, însă, serviciu în Satu-Mare şi făcea naveta. Ziua aceea era prima de după concediu. Se dusese la serviciu şi şeful îl programase în tura de noapte a aceleiaşi zile. Nu avea rost să se întoarcă la ţară şi atunci trecuse pe la fratele său, căruia-i promisese de multă vreme că-i repară televizorul. L-a găsit acasă, dar nu se putea apuca de reparat până ce nu apărea „mira". Şi nici că l-a mai reparat cât am stat acolo.

Aşa găsise Dumnezeu cu cale să aranjeze lucrurile, ca să-l găsesc acolo pe Vasile care ne iubea atât de mult, de ne-a îndrăgit şi familia lui. El fusese într-un fel, un discipol al nostru, cât stătuse la Constanţa.

Şi aveam să mă conving curând că nu pentru olimpiada de limba română a fiicei mele venisem eu la Satu Mare, ci pentru un scop cu mult mai serios, în care era implicat nu numai viitorul acestui băiat, dar chiar viaţa şi, în ultimă instanţă, mântuirea sufletului lui.

Ce fericită a fost Gabi, când s-a văzut instalată atât de confortabil, în apartamentul soţilor Ghiţă şi Lidia O! Am cântat amândouă cântarea:

„O, ce bine-i când o uşă se deschide cu iubire şi-n chenarul ei, deodată, vezi un Rai, într-o privire, când vezi două braţe-ntinse şi auzi un glas de frate, dăruind o primăvară inimii înfrigurate, deşteptându-ţi

iar nădejdea într-un zbor mai sus de fire!
O, ce bine-i când o uşă se deschide cu iubire!"

Ziua aceea a fost pentru odihnă. A doua zi, ne-am interesat de programul lotului olimpic, ne-am povestit tot felul, ne-am bucurat de părtăşie. Vasile povestise acasă minunea că a venit la Satu Mare sora Tatiana de la Constanţa. Părinţii, care, datorită lui Vasile ne iubeau, au dorit nespus să mă cunoască. Aşa se face că miercuri, 9 aprilie 1980, am plecat cu Gabi şi cu Ghiţă, la Micula Mică, cu o „cursă".

O casă atât de simplă! Doar două camere, cu pământ pe jos. În odaie, un dulap vopsit în gri, cu uşi cu geam în care erau înfipte fotografii. Au scos una anume de acolo, o fotografie de grup şi un deget s-a oprit pe un chip:

— Asta-i logodnica lui Vasalica.

Asta? E cu putinţă? Un chip inexpresiv care nu avea nimic atrăgător. Dar mi-am oprit reflecţiile pentru mine.

Tatăl era conducător de adunare şi foarte înţelept şi serios. Parcă n-ar fi fost un om simplu. Vorbea cursiv, nu se repeta niciodată, iar cuvântul lui avea în el o forţă autentică. Uscăţiv şi chel, avea ceva ca o aură care îl transfigura, realmente. Am cunoscut-o şi pe Reli, mezina care voia şi ea să dea examen de admitere la fel ca Ani, ca să devină asistentă.

Ne-am întors în oraş şi cu Vasile. Ghiţă s-a grăbit, să ajungă la repetiţia de cor, iar noi trei am intrat într-o cofetărie, pe „Corso", cum îi spuneau ei străzii principale. Era puţină lume în cofetărie şi între noi se aşternuse liniştea. Mâncam îngheţată într-o tăcere stingheritoare. Deodată, m-am gândit că Vasalica nu scosese niciun cuvânt despre logodnica lui. Cum, oare? Peste trei săptămâni avea nuntă şi el tăcea.

— Văsăliiică, l-am făcut eu să zâmbească la felul în care îi imitam pe ai lui pronunţându-i numele, de ce nu-mi vorbeşti despre ea?

A ridicat spre mine nişte ochi de cerb hăituit. Deci sosise clipa, părea să spună privirea aceea.

— Eeei, a oftat el din adânc. E o poveste lungă...

Nu înţelegeam atitudinea lui.

— Ştiu că îndrăgostiţii nu vorbesc despre altceva.

— Îndrăgostiţii...? a reluat el cuvântul de parcă ar fi spus că nu cunoaşte acest cuvânt.

— Tu, nu ştiu cum, ai un aer, de parcă nu te-ai pregăti de nuntă,

ci de înmormântare.

Fără să vreau, nimerisem în plin. M-a privit drept şi eroic în ochi, rostind cu o amărăciune sfâşietoare:

— Chiar aşa, sora Tatiana!

Mi-a îngheţat inima. Veneau presimţiri că e ceva rău la mijloc, că băiatul acesta credincios şi romantic face greşeala vieţii lui.

— Bine, dar atunci de ce-ai mai depus actele pentru căsătorie?

— Eeei, a oftat el prelung, cu ochii în jos. Au fost nişte descoperiri în acest sens… Dar n-o iubesc! N-o pot iubi… Când mă duc la Oradea, la ea… nu ştiu cum să scap de ea mai repede şi să vin înapoi.

— Bine, dar ce-ai să te faci o viaţă-ntreagă cu ea? În aceeaşi casă, zi și noapte, fără putinţa să mai evadezi într-un alt acasă?

Intuisem fulgerător că Vasile e victima propriei sale credulităţi în darurile Duhului Sfânt, pe care unii fără frică de Dumnezeu le contrafăceau. Problema era prea profundă ca s-o tratăm la o masă de cofetărie, în oraş, şi în prezenţa unei fete de treisprezece ani.

Am mers acasă la Ghiţă unde nu era nimeni, am lăsat-o pe Gabi în camera ei şi am intrat în sufragerie, aşezându-ne la masă.

— Acum spune-mi tot, dar ia-o de la început.

— Eu mai mergeam la Oradea în casa unui frate şi acolo veneau lucrări din partea Duhului Sfânt. Şi a fost o lucrare pentru mine, s-o iau pe sora Maria în căsătorie. Acum, nu că-i grasă şi-i joacă un ochi, dar nu pot s-o iubesc. Câteodată, când suntem singuri, ea mă ia de mână şi mie mi se pare că e un şarpe şi mă scutur. Nu pot s-o sufăr! Am tot aşteptat s-o iubesc, dar… Sora Tatiana, se hotărî el să fie complet deschis: eu cred că nici nu mai sunt credincios. Şi mi-era frică să analizez lucrarea. De la nimeni altcineva n-aş fi primit, ca să nu hulesc.

— Ce să nu huleşti, Vasile?

— Ştiţi dumneavoastră, „lucrarea Duhului Sfânt".

— Asta? Lucrarea asta? Hai s-o luăm sistematic şi să analizăm dacă de la Dumnezeu a fost. Unu: Ai crescut duhovniceşte, sau ai scăzut, după prorocia aceasta?

— Dac-am scăzut?! Sunt zero! Mi-e şi ruşine să mă mai rog. Gol mă plec în genunchi şi gol mă scol. Mi-e şi silă de mine, şi începu să plângă. Dacă nu mă rog, mă mustră conştiinţa, iar dacă mă rog, mă mustră şi mai tare, c-o fac de formă şi nu mai am duh de rugăciune. Sora Tatiana, am ajuns să mă rog lui Dumnezeu să mor, dar nici de moarte nu sunt pregătit!

Această mărturisire mi-a atins inima ca un vârf de cuţit: să vrei să mori la 24 de ani nu e de la Dumnezeu! Domnul spusese: „Eu am venit ca oile Mele să aibă viaţă şi s-o aibă din belşug”. Nu, Dumnezeu nu putea fi amestecat în aşa ceva!

— Să continuăm, Vasile, vrei?

— Acuma merg până la capăt. N-am spus lucrurile astea la nimeni, nici Ghiţă nu ştie. Vede că mă consumă ceva, tot încearcă să mă ajute, dar nimeni nu mă poate ajuta. Numai Dumnezeu, dacă…

— Lasă, hai să mergem mai departe. Doi: Ţi-a adus „descoperirea” asta pace sau tulburare?

— Pace? Mi-a luat-o complet! Mi-a întunecat de atunci orice orizont.

— Mai departe. Trei: Ai reuşit s-o iubeşti?

— Dar v-am spus, doar. Nu! Nu! Nu! gemu el.

— Deci nu Dumnezeu ţi-a făcut această descoperire care vrea pur şi simplu să te nenorocească. Uite, când te va întreba pastorul: „Din dragoste şi nesilit de nimeni iei în căsătorie pe sora…?” tu ce-ai să spui? Ai să spui „Da”, ca să nu strici „lucrarea” şi-ţi vei întemeia căsnicia pe minciuna asta. Iar mai târziu s-ar putea s-o întâlneşti pe fata visurilor tale, pe blonda ta cu ochi albaştri. Şi ce-ai să faci atunci? Ai să suferi. Sau ai să cazi în adulter, nu-i aşa? Din păcat în păcat! Şi-o să ai poate o casă de copii şi, cu conştiinţa împovărată, te vei socoti căzut şi-ţi vei părăsi mântuirea tu singur!

Tăiam în carne vie.

— Sora Tatiana, ridică Vasile spre mine ochii înlăcrimaţi, ştiţi ce cred acum? Că Dumnezeu mă mai iubeşte, dacă v-a trimis pe dumneavoastră tocmai de la Constanţa până aici. Eu vă cunosc şi ştiu că am primit multă zidire duhovnicească la Constanţa, ştiu că sunteţi cu Domnul Iisus.

Între timp se înserase. Am aprins lumina şi am îngenuncheat lângă masa aceea fină, de lemn furniruit, fără vreo urmă pe luciul ei.

— Vasile, hai să venim înaintea Domnului. De fapt înaintea Lui ai mărturisit tu starea ta, căci El e aici. Să ne smerim cu toată sinceritatea şi să-l cerem îndurare.

Am început să cânt cântarea:

„Nu mergi de la mine, Iisus!
strigă inima.
Spre alţii verşi milă de sus:

Fă-mi şi mie-aşa…”

Pe când stăteam înaintea Domnului, mi-am adus aminte că era miercuri şi că surorile din cercul de rugăciune se rugau pentru mine. Şi m-am simţit întărită în duhul meu. Pe luciul mesei cădeau încet, fără zgomot, lacrimile de amară pocăinţă ale unui copil al lui Dumnezeu, aflat pe marginea prăpastiei. Îl auzeam din când în când, printre gemete:

— Doamne, unde-am ajuns…? Când Te-am pierdut…? Nu mai cred. Nu mai sper. Nu ştiu cum să ies din mlaştina asta în care-am căzut. Scapă-mă, Doamne! Ai milă de mine, Iisuse, am ajuns pradă vrăjmaşului Tău care se răzbună şi râde acum.

Eram înaintea Domnului, eu suspinând şi Vasile hohotind de plâns, mărturisindu-ne fiecare starea. Eu suspinam de durerea că darurile Duhului Domnului erau folosite ca să-i şantajeze pe tineri neexperimentaţi, ca acest băiat de lângă mine. Suspinam de durerea lui Dumnezeu că diavolul îi atacă pe cei mai sinceri credincioşi în lucrările lui Dumnezeu. Şi deodată, a coborât peste noi cu binefăcător balsam, Mângâietorul. Ceva supraomenesc a prins să curgă peste rănile inimii lui Vasile, căci hohotele lui de plâns s-au atenuat, apoi au pierit, lăsând loc unor suspine de mulţumire recunoscătoare.

Am început apoi să cânt cântarea aceea pe care o cântam cu atâta devotare la Constanţa cu tot grupul de tineri: „Preaiubitul meu e Unul…” Vasile m-a însoţit, după care a început să aducă iarăşi mulţumiri pentru marea eliberare. Era copleşitor!

Eu am deschis Biblia şi citeam din Evanghelia după Matei, capitolul 18. Ochii mi se opriseră pe versetul 20, dar meditam la pilda cu oaia rătăcită, aşteptându-l să termine rugăciunea.

— Vasile, ce verset ai vrea să-ţi citesc?

— Citiţi-mi versetul 20, vă rog.

— „Căci acolo unde sunt doi sau trei adunaţi în Numele Meu sunt şi Eu în mijlocul lor”.

— Amin! a exclamat Vasile, cu toată convingerea. Ştiu, am simţit că Domnul a fost la rugăciune. Mi-a luat povara! De luni de zile eu n-am mai trăit aşa ceva. Acesta e Domnul! Acesta e Duhul Sfânt! Oare cum de-am putut să fiu aşa de laş şi să nu spun tare că acela era un duh străin? Dar mai e un hop.

— Vasile, mai e un verset 20. Ascultă-l: „Adevărat vă spun că, dacă aţi avea credinţă cât un grăunte de muştar, aţi zice muntelui

acestuia: „Mută-te!” şi s-ar muta, nimic nu v-ar fi cu neputinţă”.

— Ce minunat! se entuziasmă Vasile. După ce m-a iertat şi m-a înnoit, Domnul. Se angajează acum să mute şi muntele care chiar că e de neclintit: ce fac în continuare? Sâmbăta sunt programat pentru scoaterea actului. Eu nu mă mai duc, dar ce-o să spună fata? Am compromis-o.

— Nu tu ai compromis-o, ci prorocii falşi, de care cred că ea nu-i chiar străină, l-am încurajat.

— Dar tata? Vai, ce va spune tata? Cum să-i spun că am renunţat la căsătorie, când invitaţiile sau şi făcut? Ştiţi cum e la ţară. Toţi se cunosc. Tata e un om de cuvânt care e în stare să sufere o pagubă, decât să-şi calce cuvântul. Toţi ştiu că am nuntă peste trei săptămâni. Cumpărăturile sau şi făcut.

Asta da, era o problemă. Dar aveam făgăduinţa proaspăt dată:

— Dumnezeu va muta şi acest munte. Ai credinţă!

— Acuma am. Dumnezeu S-a întors la mine. Încă stăteam în genunchi – cred că de mai bine de o oră, când am auzit uşa descuindu-se şi l-am văzut pe Ghiţă intrând. N-a fost nevoie să-i fac vreun semn. A venit şi a îngenuncheat şi el alături. Pentru noi a fost prilejul de a ne ruga Domnului să-şi desăvârşească lucrarea, aşa încât răzgândirea lui Vasile să nu facă răni.

Când ne-am ridicat de la rugăciune, i-am spus lui Ghiţă tot. El intuise că se întâmpla ceva rău cu Vasile, dar acesta a refuzat să i se destăinuie. Atunci ne-am gândit la viitorul imediat. Peste trei zile, urma scoaterea actului de căsătorie. Vasile nu trebuia să se ducă şi să spună că s-a răzgândit, pentru că nu avea această tărie de caracter, era prea milos. Dar îi va trimite o telegramă mâine dimineaţă şi i-am făcut şi textul, cât mai cuviincios posibil. Urma s-o transmită chiar mâine.

Târziu, Vasile a plecat spre satul său. Cântând s-a dus la autogară, cântând a coborât din cursă, săltând de fericire şi recunoscător pentru prima oară, Domnului, că până la casa lor din marginea satului drumul era atât de lung şi de pustiu. Era trecut de miezul nopţii şi inima lui Vasile dădea peste ea de fericire. Toţi dormeau. Şi a adormit şi el. La o bucată din noapte, a fost trezit de glasul tatălui care-i povestea mamei un vis. A ciulit urechea:

— Ăsta-i un vis însămnat, tu, Marie, le bine sama! Maşina aceea aşe de plină de lume… şi-o pornit singură la vale. Fără şofer! Şi io mi-am zis: Oare ce-a fi cu lumea asta? Da’ s-o oprit. O mers preţ de o

sută, două, de metri, nu mai mult. Şi-o stat.

Tânărul proaspăt izbăvit a înţeles, aşa, somnoros cum era, că Domnul Iisus îşi ţinuse făgăduinţa şi mutase muntele, precum citiserăm.

Când s-a sculat, tatăl său trebăluia prin curte. A mers să-l caute.

— Te-i sculat, Vâsăliică?

— Bună dimineaţa, tată. Ce-i spuneai mamei? De-un vis, nu?

— Apăi, am avut un vis, da' nu-i oarece vis, că îi vis deosebit. Eram la şosea. Şi numai ce am văzut o maşină din ale domneşti, cu scaune înalte şi moi. Şi-o-nceput a se urca lume multă, până s-o umplut. Şi cum mă uitam io, numa' ce s-o mişcat şi-o pornit la vale. Singură, fără şofer. Şi mi-am zis: Doamne, oare ce să alege de lumea asta multă? S-a prăpădi. Da' n-o mers mult, aşe, cam vreo două sute de metri şi-o stat. Singură o stat. Nu ştiu ce-a fi, dar îi însămnat.

Se ştia în familie că tatăl lor avea unele visuri profetice. Cu un zâmbet larg pe faţă, Vasile îl lămuri:

— E un vis de la Dumnezeu, tată. Îţi spun eu ce este: maşina pe care ai visat-o dumneata, autocarul acela mare e nunta mea, tată, care mă ducea la vale, să mă prăpădească, pentru că era pornit fără şofer. Am făcut cea mai mare greşeală, tată, care era să mă coste mântuirea sufletului. Şi a început să-i spună întreaga istorie, cu prorocia, cu starea lui duhovnicească şi cu lipsa de orice iubire faţă de fata aceea. Şi marea eliberare.

Dacă n-ar fi avut acel vis, tatăl ar fi căutat să-l convingă de contrariu, dar a spus, ca un adevărat credincios:

— Slăvit să fie Dumnezeu, că s-o oprit la timp. Hai să-l mulţumim Lui.

În Biblia mea de atunci, versetele 20 de la Matei 17 şi 18 au următoarea însemnare: „Satu Mare 9-IV-1980". Şi astăzi mă uimeşte împlinirea lor.

Dar la telegrama lui Vasile a sosit răspuns tot telegrafic, fata implorându-l să revină asupra acestei hotărâri. Inima lui Vasile a sângerat de milă pentru fata aceea care-şi făcuse rochia de mireasă pentru nuntă şi, odată cu ea, atâtea visuri care îi puteau zdrobi inima. Am căutat să-l convingem că e mai bine să sufere acum, decât toată viaţa. Şi ne-am rugat Domnului să-l vindece de mila aceea care nu era o virtute creştină, ci o slăbiciune.

Cercul de părtăşie duhovnicească din Satu Mare a aflat despre

întreaga lucrare și s-a bucurat nespus. Ne-am întâlnit cu o scumpă soră unguroaică din grup, care iubea în mod deosebit familia lui Ghiță, cu familia celuilalt dirijor, fr. Ionel S. și ne-am bucurat împreună, de această minune.

Nu, nu venisem la Satu Mare pentru Gabi, pentru că rezultatele ei la olimpiadă au fost de neluat în seamă. Ci Dumnezeu alcătuise acest plan, ca să-l întâlnesc pe Vasile și să-l ajut să discearnă între lucrările veritabile şi cele contrafăcute. Cred că a fost o lecţie pentru toată viaţa, chiar şi pentru cei din anturajul lor şi anume că, atunci când lucrează Dumnezeu, El nu urmăreşte doar un scop imediat, ci, mai ales, pe cel veşnic: de a ne face destoinici pentru Împărăţia Sa.

Așa am revenit la Constanţa, dar, pentru că Gabi nu luase nici măcar o menţiune, i-am dăruit eu un premiu: Ne-am întors acasă cu avionul, iar la aeroport ne-a aşteptat Nicu, aşa că până acasă, am avut timp să-i povestesc soţului meu marele succes al lucrării Domnului. El a fost impresionat şi n-a uitat niciodată această veritabilă minune.

Curând după întoarcerea mea acasă am primit telefon de la sora unguroaică, Elena S. despre ceva îngrozitor care era pe cale să se petreacă: Vasile s-a dus într-o zi la Oradea, ca să-și retragă actele. Dar pe drum, s-a întâlnit cu unul din prorocii din Oradea. Vasile n-a avut cum să evite întâlnirea şi aşa s-a trezit în casa celui unde aveau loc stăruinţele la care participase şi el. Și iată-l în genunchi, cu ei. Și prorocia, ca un blestem:

— Fiule, mânia mea este aprinsă împotriva ta şi te voi face s-o simţi. Dacă nu revii la hotărârea dintâi, tânăra va muri, peste o lună, hotărât, dar voi cere sângele ei din mâna ta. Iisus Hristos este Domnul!”

Vasile iar dăduse dovadă de slăbiciune de caracter, căci n-ar fi trebuit să se roage cu aceşti proroci dovediţi a fi falşi.

— Fraţilor, a spus gazda, să cercetăm prorocia, după Cuvântul Domnului. Să vedem pentru cine a fost… Vasile era de-a dreptul scârbit de atâta făţărnicie şi nu ştia cum să iasă de acolo. A dat din colţ în colţ şi de inima lui s-a lipit o îndoială ca o teroare: dar dacă moare fata şi se va pune pe seama lui toată vina?

— Nu va muri nimeni, soră, transmiteţi-i asta lui Vasile. E duhul vrăjmaşului care vrea să anuleze lucrarea lui Dumnezeu. Să rămână statornic în eliberarea pe care a primit-o în miercurea aceea, să-şi aducă aminte de visul tatălui său. Să nu se teamă, cel rău nu poate

decât să-l sperie, dar nu-l va înfrânge.

O lună de zile mai târziu, însă, din nou m-au sunat cei din Satu-Mare, spunându-mi că Vasile a dispărut, de vreo săptămână. Nimeni nu ştia de el. Acum chiar că mi s-a strâns inima, mai ales că alt proroc îi prorocise că va muri el, nu ea.

Dar într-o zi, m-a sunat chiar Vasile.

— Văsăliică, l-am alintat eu, ca să-l înveselesc, pe unde tot umbli?

— Mi-am luat puţin concediu şi m-am dus undeva, singur, să-mi adun gândurile şi să mă apropii mai mult de Domnul. Acum ştiu că Domnul e cu mine şi nu mă voi clinti de pe calea Lui.

Pe la sfârşitul lunii mai, am primit o vedere de la el. Pentru mine e ca o preţioasă „piatră de aducere aminte”. Iată-i conţinutul:

„Vă mulţumesc pentru sprijinul acordat în clipele de grea încercare. Au mai trecut şi alte valuri de-atunci, dar am învins. Nu vă mai îngrijoraţi din cauza mea; toate au fost înspre binele meu. Multe salutari familiei dumneavoastră. Cu drag… „Ştampila poştei a reţinut data: 24.5.80, Micula jud. Satu Mare.

Câţiva ani mai târziu, Vasile a întâlnit o fată credincioasă de care s-a simţit de la început atras. La rândul ei, şi fata l-a îndrăgit. Au pus această iubire înaintea Domnului şi s-au căsătorit. Sunt o familie binecuvântată şi trăiesc în America.

Cap. XLV

LUMINIŢA S E în T O A R C E la D U M N E Z E U

Miercuri, 16 aprilie, la o săptămână după acea memorabilă zi, stăteam de vorbă, în sufragerie, cu Ani, sora lui Ghiţă şi Vasile. Luminiţa, care era foarte ataşată de Ani, stătea şi ea cu noi. Eu m-am apucat să-i povestesc lui Ani, în amănunţime, lucrarea lui Dumnezeu, începând cu neprimirea la timp a scrisorii trimise de ea, apoi cu faptul că în dimineaţa aceea, la Ghiţă era tocmai Vasile, căruia i se schimbase tura şi continuând cu vizita la Micula Mică şi cu ceea ce a urmat. Ani rămăsese fără grai.

— E la Oradea un grup de „proroci” care şi-au pus de gând să le mărite pe fetele rămase nemăritate, cu băieţi creduli.

— N-aş fi crezut aşa ceva. Ştiu că şi Vasile prorocea într-un timp.

— Oricum, a plătit pentru asta şi sper să nu se mai joace vreodată cu focul.

Apoi am vrut să ne rugăm, dar, cum Luminiţa niciodată nu participa la rugăciunile noastre, a ieşit din cameră. Şirul de întâmplări atât de coerent înlănţuite care au dus la eliberarea lui Vasile i-a străpuns inima Luminiţei. După ce am condus-o la uşă pe Ani în viaţa căreia începuse în seara aceea un nou drum, de predare totală în mâna Mântuitorului, Luminiţa se tot învârtea pe lângă mine. Intuiam că ceva se petrece cu ea. Dar, întrucât aveam probleme cu ea, datorită firii ei rebele, am lăsat-o să facă ea întâiul pas.

— Mamă, a început ea, cu toţi te rogi, numai cu mine nu.

— De ce spui asta? Tu ai plecat întotdeauna de la rugăciune şi eu nu te-am silit niciodată să te rogi, dacă n-ai vrut. Vrei să te rogi cu mine?

— Dacă vrei... aş vrea foarte mult.

După vreun sfert de oră, în care am pus nişte treburi la punct, am luat-o în dormitorul meu, acolo unde, de la primirea apartamentului, era altarul meu de rugăciune. În ziua aceea, împlinea şaisprezece ani şi şapte luni. Cum stătea în genunchi, lângă mine, mi-a spus:

— L-am întristat mult pe Dumnezeu, nu ştiu dacă mai poate să mă ierte.

Eu i-am citat nişte făgăduinţe.

— Da, dar eu l-am promis Domnului că, dacă iau treapta a doua, mă predau în mâna Lui şi n-am făcut-o. A trecut aproape un an. L-am jignit foarte mult.

Luminiţa avea un duh de contrazicere din pricina căruia ieşeau certuri şi, ca să le evit, tăceam înaintea ei de multe ori. Era în clasa a patra doar, când Dumnezeu i-a trimis un vis zguduitor. Se făcea că era cu clasa şi cu „tovarăşa" undeva, la loc deschis. Şi pământul s-a împărţit în două: jumătate era în întuneric şi jumătate, în lumină. Venise parcă Judecata. Ea era în întuneric, dar m-a văzut pe mine în partea luminată şi a început să strige:

— Mamă, ia-mă şi pe mine în lumină, scoate-mă de aici!

Dar eu i-am răspuns că nu pot s-o ajut. Nu mai era cu putinţă vreo schimbare a situaţiei: între cele două părţi se căsca o prăpastie de netrecut.

A fost un vis pe care nu l-a uitat niciodată, dar care n-a ajutat-o

să ia o decizie de nezdruncinat. Nestatornicia ei era marea ei piedică. Îmi amintesc de o întâmplare măruntă. Era în preajma începerii unui nou an şcolar. Soţului meu îi făcea o plăcere deosebită să meargă cu fetele şi să le cumpere rechizite şcolare. În ziua aceea le-a luat şi creioane, la grămadă: unele chinezeşti, cu gumă şi altele simple, româneşti. Luminiţa trecea în clasa a şasea, Gabi în a patra şi Gloria în clasa a doua. Ea făcuse distribuirea rechizitelor şi le păcălise pe cele mici, luându-şi ea ce era mai bun. Lăudase creioanele româneşti şi-şi luase mai multe din cele cu gumă în capăt. După ce au terminat cu aranjatul acestora, le-am chemat lângă mine şi ne-am rugat, mulţumindu-i lui Dumnezeu „pentru toate lucrurile”. Aveam o cutie cu versete, după modelul celor din casa lui Filip şi a Olguţei, din care luam uneori, după rugăciuni deosebite. Luminiţa a luat versetul: „Mai bine puţin cu dreptate, decât mari venituri cu strâmbătate”. (Prov. 16: 8). Nu l-aş fi ţinut minte, dacă, după ce copiii s-au întors la ale lor, ea n-ar fi venit la mine să-mi spună:

— Mamă, mai ştii ce verset am scos eu din cutie?

— Da, ceva cu lăcomia, nu? Ea mi l-a citat exact şi a adăugat: De la Dumnezeu a fost. Tu nu ştii, dar eu mi-am ales creioanele chinezeşti şi lor le-am dat ce-a fost mai prost. Dumnezeu a văzut asta şi m-a mustrat.

M-a lăsat fără replică, dar n-a fost nevoie să mai spun ceva, pentru că ea le-a chemat pe surorile ei mai mici, le-a povestit totul, le-a cerut iertare – lucru fără precedent până atunci – şi a reîmpărţit creioanele în mod corect. Dar nu s-a vindecat de lăcomie niciodată.

Luminiţa nu era acum la prima ei cercetare, dar mereu Îi rezistase Duhului Sfânt. Lucrarea minunată cu Vasile îi atinsese conştiinţa. Ce Dumnezeu înfricoşat! Şi ea se jucase atâta timp cu mântuirea ei! Duhul lui Dumnezeu îşi începea judecata şi Luminiţa plângea cu hohote şi se căia de viaţa ei de răzvrătire faţă de toată bunătatea şi iubirea Domnului. Mi-era milă de ea, dar ştiam că aceasta e lucrarea Duhului Sfânt care produce căinţa şi pocăinţa. Pentru tot ce păcătuise până acum şi-şi aducea aminte, cerea iertare Domnului. Cred că a plâns cam o oră şi chiar şi după ce i-am prezentat ispăşirea pe cruce a păcatelor, ea s-a dus în camera ei şi a plâns încă multă vreme. Nu am intervenit cu nimic, pentru că ştiam că e acea „întristare după voia lui Dumnezeu care aduce o pocăinţă care duce la mântuire şi de care cineva nu se căieşte niciodată”. (II Cor.7: 10)

Când ne-am întâlnit a doua zi, Luminiţa era o nouă fiinţă. Radia de fericire. Am luat-o în camera mea, am început citirea Evangheliei după Matei, am explicat, ne-am rugat, am cântat. Fericirea ei era tot atât de mare pe cât îi fusese întristarea din ajun. S-a dus apoi la ea şi a continuat să stea în părtăşie cu Domnul.

Această stare de om nou a durat zece zile. Întoarcerea la romanul pe care-l citea, „Iubim" de Octav Dessila, a reîntors-o în lumea acestui veac. I-am spus:

— Lasă să se aşeze credinţa adevărată în inima ta. Dă-l încolo de roman. M-a ascultat de formă, pentru că mai târziu am văzut-o cu el. Atunci am lăsat-o în pace şi părtăşia ei cu mine şi cu Dumnezeu s-a stins.

Noi am continuat să ne rugăm pentru ea, dar niciodată nu a mai apucat pe această cale adevărată, strâmtă, a Domnului Iisus Hristos. Ce s-a petrecut cu Luminiţa, zdrobirea inimii ei în faţa dragostei lui Dumnezeu, a fost pentru mine cea din urmă dovadă că de la Dumnezeu fusese lucrarea de la Satu-Mare, dacă mai era nevoie de vreo dovadă.

Cap. XLVI

D E M I S I A C A B I N E C U V N T A R E

Directorul Luca D. a plecat de la noi şi, în funcţia de director adjunct, a fost instalat un profesor de biologie din şcoala noastră, deosebit de ordonat şi de organizat şi care, tocmai de aceea, a ajuns în scurtă vreme să se simtă strivit de presiunea multiplelor sale obligaţii. Nouă ni se puneau atâtea sarcini în spate, încât să nu le putem duce, pentru ca, la şedinţe, să ni se poată arunca în faţă strivitorul:

— Cine dintre noi poate spune că a făcut totul, tovarăşi?

Dacă ar fi fost să le adunăm, nu ne-ar fi ieşit, poate, cincisprezece ore, zilnic, ocupate cu toate acestea: sarcini profesionale, educative, de pregătire personală, schiţe de planuri de lecţii, lucru la o temă de cercetare cu finalitate în scris, munca în agricultură, informare politică, participare la „Cântarea României", control săptămânal al caietelor, al maculatoarelor, al celorlalte notiţe, vizite la elevi, curăţenia clasei, a curţii şcolii, colectarea maculaturii, a sticlelor şi borcanelor, a plantelor medicinale, a dopurilor de plastic, a polistirenului, notarea ritmică a elevilor, pregătirea pentru olimpiadă,

pregătirea pentru examenul de admitere cu cei slabi, consultaţii cu cei buni, cerc literar, mersul la corectat lucrări de olimpiadă, iar la sfârşitul anului, strângerea manualelor. Şi încă multe altele! Dar şedinţele săptămânale, dar cele de partid deschise, dar învăţământul politic! Aceste sarcini prăvălite de către cei din vârful piramidei peste noi erau asemeni corvezilor impuse de către Faraon evreilor, ca să nu mai aibă vreme „să umble după năluci", adică să se închine lui Dumnezeu.

Dacă am amintit aceste lucruri nu este ca să înduioşez pe cineva, ci pentru a fi înţeles directorul meu, Emil P., care era întru totul conştiincios şi răspundea de îndeplinirea tuturor acestor sarcini. Directoarea adjunctă ajunsese directoare plină şi era suficient de contaminată de puterea funcţiei, ca să-l împovăreze tot mai mult pe adjunct. De doi ani nu avusese concediu şi suspina, în delicateţea sa, fără să ridice pretenţii. Chiar când ne dădea sarcini, o făcea cu atâta bun-simţ, de parcă ne-ar fi cerut scuze că trebuie s-o facă. Ţineam mult la el şi aş fi vrut să-l ajut. Mi se plângea uneori cu glas coborât, de suprasolicitarea sa nervoasă.

Pe de altă parte, directoarei îi căşuna uneori pe câte cineva şi făcea tot posibilul să-l marginalizeze. Se înconjurase de câteva învăţătoare linguşitoare care-i raportau cam ce se discuta prin cancelarie. Ne-am dat seama că se întreţinea un climat de pândire reciprocă a greşelilor, a cuvintelor care mergeau cu repeziciune dintr-o tabără în cealaltă, deturnându-li-se sensul iniţial şi întreţinând un climat de bârfă. Coca C., profesoară de franceză, fusese numită comandantă cu pionierii. Era o femeie subţirică şi fină, cu un chip angelic, a cărei mamă era credincioasă. Nu ştiu exact de la ce a pornit conflictul între ea şi directoare, dar se tot acutiza. Se primise la inspectorat o scrisoare anonimă despre activitatea dubioasă a comandantei de pionieri, dar noi ştiam cine era cel ce nu semnase anonima.

Într-o duminică, pe când aveam invitaţi şi pregăteam masa, am primit un telefon. Era mama Cocăi C., care ştia că sunt credincioasă, rugându-mă să postesc împreună cu ea, a doua zi. Nu puteam s-o refuz şi am acceptat.

A doua zi nu mergeam la şcoală, eram libera. Era în ziua de 2 noiembrie 1981. Am venit înaintea Domnului cu rugăciune însoţită de post. M-am rugat pentru colega mea căzută în dizgraţia directoarei, ca

Dumnezeu, Care cunoaşte adevărul, să facă să strălucească în şcoala noastră lumina acestuia. Apoi mi-am adus aminte cât de exploatat era Emil P., directorul adjunct, şi m-am rugat ca Dumnezeu să-i facă şi lui dreptate. Am trecut apoi la treburi, am revenit în rugăciune şi, după obiceiul meu atunci când aduc înaintea Domnului probleme deosebite, am cerut un cuvânt de îmbărbătare sau de răspuns, care să mă încredinţeze că e Cineva dincolo de poarta la care bat.

Într-adevăr, Dumnezeu mi-a vorbit prin prorocul Obadia. Cartea sa are un singur capitol, cu douăzeci şi unu de versete care se adresează seminţiei lui Esau, dar îndeosebi versetele 2 – 4 m-au convins că Dumnezeu îmi vorbea mie, special în această problemă:

„Iată că te voi face mic printre neamuri şi vei fi cel mai dispreţuit. Căci mândria inimii tale te-a dus în rătăcire pe tine, care locuieşti în crăpăturile stâncilor şi domneşti în înălţime; de aceea, tu zici în tine însuţi: – Cine mă va arunca la pământ?

Dar chiar dacă ai locui tot atât de sus ca vulturul, chiar dacă ţi-ai aşeza cuibul între stele, tot te voi arunca jos şi de acolo, zice Domnul". Versetul 15 mi s-a părut concludent: „Cum ai făcut, aşa ţi se va face; faptele tale se vor întoarce asupra capului tău".

Ce profeţie! Eram absolut convinsă că stau în faţa unei revelaţii. Înţelegeam că nu de prăbuşirea lui Esau îmi vorbea Cuvântul Domnului, ci de prăbuşirea directoarei, că acest lucru este hotărât.

Aveam această comoară în suflet, când m-am dus a doua zi la şcoală. Am urcat scările spre etajul întâi, alături de Emil. În drum i-am spus că asuprirea lui va înceta, că va fi eliberat, în sensul că I.D., actuala directoare, va cădea.

— Va cădea, spui? Încă doi ani de-acum încolo va trebui s-o rabd.

— Nu, ci ea va cădea chiar anul acesta.

— Nu cade ea aşa de uşor. Are relaţii puternice.

Un director de şcoală se schimbă la sfârşitul unui an şcolar, iar noul director este numit tot atunci, pentru ca, la începerea noului an şcolar, să poată cunoaşte problemele şcolii pe care o va conduce patru ani. Oricine din învăţământ ştie acest lucru. Schimbarea unui director în cursul unui an şcolar produce convulsii în procesul de desfăşurare al activităţilor în şcoală.

Şi atunci, încredinţată că Dumnezeu îmi vorbise, am adăugat:

— Va cădea, Emil, anul acesta, cred că nu se va încheia trimestrul şi ea va cădea, ca să vezi că e mâna lui Dumnezeu. Şi să crezi în El.

— Şi de unde eşti tu aşa de sigură? m-a întrebat el, dând-o pe glumă.

— De la Dumnezeu!

— Ţi-a spus Ţie Dumnezeu, de I? Cum? Te-ai concentrat puternic şi…?

— Nu glumi, Emil. Eu îl cunosc pe Dumnezeu, El apără pricina celui slab şi oropsit, şi este cu cel „cu inima înfrântă şi cu duhul mâhnit”.

Aşa am ajuns la clasă şi discuţia s-a încheiat.

Seara, m-am rugat ca Dumnezeu să-şi împlinească făgăduinţa eliberării lui Emil. Coca era plecată la Bucureşti. O zi mai târziu, miercuri, 3 noiembrie, am fost anunţată să vin la şcoală, în ziua mea liberă, căci avem o şedinţă fulger, la care va veni tovarăşul Marcel Iliescu, cel înaintea căruia mersesem de nenumărate ori în audienţă pentru locuinţă. Şedinţa a fost programată să ducă la discreditarea şi eliminarea din funcţia de comandant de unitate, a Cocăi C. Aceasta venise de la Bucureşti şi, pentru că n-am apucat să stăm de vorbă, eu fiind ca de obicei în întârziere, i-am spus în treacăt:

— I., va cădea, fii liniştită, Dumnezeu îţi va face dreptate.

Tovarăşul Marcel Iliescu a deschis şedinţa, anunţând mobilul ei: se primise la inspectorat o scrisoare anonimă, de la şcoala noastră, prin care se dezvăluiau nişte nereguli în activitatea pionierească, deturnări de fonduri, abuz de funcţie, stil dictatorial la noul comandant de unitate al şcolii. Discuţiile, însă, au schimbat complet curentul de opinie care s-a îndreptat împotriva directoarei. S-au scos la iveală nereguli în acordarea de calificative cadrelor didactice şi altele.

A fost surprins şi inspectorul care, însă, a promis că va cerceta cum stau lucrurile în realitate şi va proceda corect.

Vremea s-a scurs cu tensiunea legată de note, de lucrări şi teze şi de atâtea sarcini. Se apropia sfârşitul trimestrului şcolar şi nimic nu părea să se mişte. Când îi spusesem directorului că nu se va sfârşi acest trimestru şi directoarea va cădea, eu mă bazasem pe următoarea logică: Dumnezeu face lucruri neobişnuite. Când lucrează El, trebuie să se recunoască mâna Lui.

Pe 14 decembrie 1981, cu o săptămână înainte de încheierea trimestrului, secretara a primit următoarea notă telefonică: S-a aprobat demisia directoarei! Toţi se bucurau, dar numai Emil ştia dintre toţi semnificaţia profundă a acestei schimbări. El spusese: „Ani de zile nu scap eu de ea!" Iar eu afirmasem în Domnul: „Nu se va încheia trimestrul şi ea va cădea, iar tu vei fi liber".

El a trecut în locul directoarei, iar adjunct a fost numit un învăţător serios, matur şi tot atât de conştiincios, domnul Floricel R.

Eram cu totul recunoscătoare Domnului pentru felul în care mă folosise din nou în această şcoală, ca să dovedească profesorilor că El este viu! A fost un nou imbold pentru mine să stăruiesc în rugăciune, înaintea Domnului, pentru director, pentru Coca, pentru cei ce au trăit izbăvirea aceasta, ca să le deschidă inima pentru El.

Nu, Dumnezeu nu lucrase pentru că mă rugasem eu să facă dreptate în şcoala aceea, ci am postit atunci şi m-am rugat, pentru că v o i-a El să lucreze. De ce susţin acest lucru? Pentru că, după doisprezece ani, am aflat că Emil s-a născut într-o familie de credincioşi; în copilărie a mers la Casa de rugăciune, dar cu timpul a renunţat să mai meargă, pentru a-şi croi un viitor. Nimeni în regimul comunist nu putea să-şi facă o carieră, dacă nu era înscris în partidul comunist şi nimeni nu se putea înscrie în acest partid, dacă nu trecea sub furcile caudine ale ideologiei ateist-comuniste. Nici azi, când scriu despre acest episod binecuvântat de Dumnezeu (august 1985), n-am încetat să cred că Dumnezeu îi căuta sufletul să i-l mântuiască şi că nu la întâmplare am fost eu transferată la şcoala aceea unde el avea să fie directorul meu, iar eu profesoară de limba română timp de douăzeci şi şase de ani, până în 1994, anul ieşirii mele la pensie.

Cap. XLVII

GEORGE S

Anul 1983 a fost un an greu pentru mine. Pe 10 ianuarie mă aflam la Bucureşti la cursurile de reciclare, stând la Lia. Ea m-a primit cu ea în pat şi dormea atât de liniştit, ca să nu mă tulbure noaptea, ştiind ce somn uşor am. Joi m-am dus la Biserică în Popa Nan unde era pastor Sile R., duminică la Sebastián şi în ambele locaşuri de cult am recitat câte o poezie care a adus înviorare. Fiecare zi era ocupată cu

cursurile de perfecţionare. Îmi dădeam seama ce multe am de pus la punct, în cunoştinţele mele de literatură. Dar pedagogia! Dar socialismul!

Pe 20 ianuarie, într-o joi, mă întorceam acasă. Lia îmi propusese să mă conducă fiul ei care, culmea coincidenţei! se născuse în aceeaşi zi, lună şi an cu Gloria, dar am surprins nişte discuţii şi am preferat să plec singură. Geamantanul a fost foarte greu şi mi-a declanşat, la urcarea în troleibuz, o criză de lumbago, care mă făcea să mă întreb cu groază cum voi reuşi să cobor. Ajunsă la gară cu mare greu, îmi era aproape imposibil să ajung la vagonul unde aveam locul. Mă tot uitam în jur să văd dacă nu e vreun cunoscut din Constanţa care să mă ajute. Mergeam pe peron cam şase paşi, după care mă chinuiam cumplit să ridic geamantanul din nou şi tot aşa, până ce am ajuns. Dar nu puteam să-l urc pe scara înaltă a vagonului şi atunci m-a ajutat cineva. Credeam că, o dată scăpată de această povară, îmi voi reveni, dar, vai, am rămas anchilozată, încât nu m-am putut duce la şcoală. O mamă, asistentă medicală, auzind ce-am păţit, a venit la mine acasă şi mi-a făcut injecţii intramusculare cu vitaminele: B-1, B-6, Fosfobion, Algocalmin. Apoi venea prietena şi sora mea de credinţă, Angela. Dacă mă aşezam, când mă ridicam umblam înclinată spre 45 de grade. Norocul meu, că era mama la mine care mai era ocupată şi cu punerea unei noi feţe la plapuma copiilor. Am vrut s-o ajut, dar durerile de coloană nu mi-au îngăduit acea poziţie înclinată. Ani O. m-a dus după două săptămâni la Agigea, la doctorul Popescu cu care lucra şi care mi-a făcut infiltraţii. Încet, încet am început să mă îndrept. Eu nu m-am prea plâns de dureri reumatice, deşi doctorul la care mă tratam pentru reumatismul meu la inimă mă întreba mereu dacă nu am dureri articulare. Pe atunci, nu aveam. Dar în vară, un om priceput în îndreptarea oaselor, mi-a frânt ciocurile de pe coloană şi durerile au încetat. Ridicatul greutăţilor nu mi-a mai dat dureri câţiva ani buni.

Gloria se pregătea pentru concurs de admitere în treapta întâi, iar Gabi pentru treapta a doua. Pe Gloria o ascultam uneori şi o chemam şi pe ea când aveam meditaţii cu copii de seama ei, iar miercurea, uneori, venea Camelia O., o colegă locuind în apropiere (al cărei soţ ne ajutase la modificările din apartament, fiind inginer-şef la construirea blocului nostru), cu care învăţam pentru reciclare, fie la socialism, fie la literatură, fie la pedagogie. Dar preferam să merg eu la ea, ca să nu mă mai gândesc la câte am de făcut.

Miercuri, 8 iunie, 1983, ora unsprezece şi un sfert. Sosisem la Camelia pentru învăţat. Ne aşezaserăm în sufrageria ei elegantă şi ne deschiseserăm conspectele, notiţele, când a sunat telefonul. Era Gloria care mă anunţa că a sunat la noi un francez care avea adresa noastră dată de fratele Caraman, dar nu ne găsise, aşa că a sunat chiar de vizavi de blocul nostru, fără să ştie că e atât de aproape de noi. Am sfătuit-o să-l trimită pe Danuţ şi să-l aducă acasă.

M-am întors acasă şi, când am intrat în sufragerie, un bărbat înalt, zâmbitor s-a ridicat să mă salute. L-am recunoscut imediat ca pe un frate în Domnul Iisus. Ne-a spus cum l-a întâlnit pe fratele Caraman. El sosise cu două zile înainte în Bucureşti şi avea adresa Cultului. Dar cei de acolo erau foarte ocupaţi, aşa că-l rugaseră pe unul din fiii celor ce lucrau acolo, să-l plimbe. A rămas să se întâlnească în Grădina Botanică. Georges sosise mai devreme şi se plimba pe aleile acelei grădini care semăna atât de bine cu grădina botanică din Lyon, de pe unde era. După numai câţiva paşi, a văzut pe o bancă un om în vârstă, citind Biblia. Şi-a dat seama că se afla în faţa unui credincios care-L iubeşte pe Dumnezeu şi a intrat în vorbă cu el, bineînţeles, în limba franceză. A rămas plăcut impresionat să vadă că bătrânul frate în Domnul Iisus vorbeşte o franceză fluentă şi au schimbat câteva gânduri. Când a apărut tânărul aşteptat, acesta a vrut să facă prezentările, dar ei erau deja prieteni. „Parcă îl cunoşteam de când lumea”, ne-a spus Georges. Şi aşa a scăpat şi acel tânăr de obligaţia de a-l plimba pe străin, căci noul său prieten l-a plimbat el însuşi, cu vigoarea celui ce „întinereşte ca vulturul”.

Georges ne-a îndrăgit imediat. Ne uitam unii la alţii cu ochii încălziţi de harul lui Dumnezeu.

Apoi ne-a povestit cum s-a întors, la vârsta de șaisprezece ani, la Domnul Iisus. De un timp, mama sa frecventa o adunare evanghelică în oraşul lor, Nîmes. El nu a fost un copil iubit de tatăl său şi, dacă tata venea acasă, mama îl lua din calea lui. Vocea răstită a tatălui, suferinţa mamei pentru băiat, certurile l-au adus într-o stare de depresie la care s-a adăugat şi un ulcer cu mari dureri şi cu vomitări de sânge. Şi de-ar fi fost doar atât, dar totul degenerase în leucemie. Nimic nu-l mai atrăgea, nici chiar frumoasa fată pe care o iubea.

Într-o zi, s-a hotărât să-şi pună capăt zilelor. Era în bucătărie. Era singur acasă. Acum era momentul! A apucat cuţitul mare, de bucătărie, hotărât să-şi taie venele. În momentul în care a atins pielea

cu lama cuţitului, a răsunat un glas, poruncindu-i:

„— Pregăteşte-te să-L întâlneşti pe Dumnezeul tău!”

Era înspăimântător: uşa încuiată, în cameră nimeni. Atunci, de unde venise vocea? Când şi-a mai revenit puţin din spaimă, s-a năpustit pe uşă şi s-a oprit tocmai pe o stradă destul de departe de casă. Ce voce! Şi ce avertisment: „Pregăteşte-te să-L întâlneşti pe Dumnezeul tău!”

S-a întors acasă spre seară. Mama tocmai se pregătea să plece la adunare. Tot acolo fusese şi după-amiază, când voise Georges să facă actul acela desperat.

— Nu vii şi tu? l-a îmbiat mama.

— Unde, mamă?

— La o adunare creştină. A venit un predicator din Germania.

— Şi ce predică el?

— Mântuirea sufletului, prin credinţa în Domnul Iisus.

Sufletul său înseta după mântuire, după odihnă. Avea nevoie de certitudine. S-a hotărât pe loc. S-a schimbat şi au plecat împreună.

Georges nu mai păţise aşa ceva. I se părea că predicatorul îl cunoaşte, se uită în ochii lui şi-i vorbeşte direct lui.

Şi deodată, cei din jurul lui s-au topit şi au rămas, faţă în faţă, doar ei doi:

— Te-ai săturat de viaţă şi te-ai hotărât s-o curmi. Dar unde te duci? Într-un necunoscut, crezi? În neant? O, nu, tu te grăbeşti spre judecata lui Dumnezeu care va fi dreaptă. Cum crezi că vei putea sta înaintea Celui Neprihănit cu păcatul tău? Dar acum eşti încă aici, Dumnezeu te-a adus aici, ca să-ţi dea mântuirea de iad şi viaţa veşnică. De ce să pleci de aici nemântuit?

Când s-a făcut apelul pentru predare, Georges s-a ridicat, s-a dus în faţă, iar când s-au rugat pentru el, i s-a luat toată povara. Ce minune! Începea o viaţă nouă, de mântuit prin harul Domnului Iisus Hristos.

Două săptămâni mai târziu, mama prietenei sale l-a invitat la o adunare de vindecare. O, cum ar fi vrut, ca tânăr, să fie sănătos! A acceptat, deşi îi era ruşine faţă de prietena lui. Dar I-a cerut lui Dumnezeu o favoare:

— Doamne, dacă vrei, Tu poţi să mă faci sănătos, dar Te rog să nu fie şi ea în sală!

Şi Dumnezeu i-a ascultat rugăciunea şi, cu toate că-şi dăduseră întâlnire la adunarea aceea, fata n-a venit. Iar la rugăciune, Georges a

fost vindecat într-o clipă, vindecare pentru care Îi mulţumeşte Domnului şi azi.

Aşa a început o viaţă în clocot cu Mântuitorul. La cei şaisprezece ani ai săi, avea serviciu. Avea o motoretă cu care putea face şi mici ieşiri. Într-o zi, s-a dus până într-o pădure, la vreo treizeci de kilometri, ca să petreacă un timp liniştit cu Domnul. A ascultat glasul odihnitor al pădurii, a îngenuncheat pe iarba fragedă şi neatinsă de picior de om, L-a adorat pe Dumnezeu, a cântat. Nici n-a simţit cum trece timpul. Şi, cum trebuia să se întoarcă la serviciu, s-a urcat pe motoretă, și a apăsat pe pedală. Un zgomot şi atât. S-a uitat la ea, dacă nu cumva s-a stricat, i-a desfăcut bujiile, le-a curăţat. Nu părea stricată. A încercat din nou. Tot nimic. Atunci s-a gândit să se roage, ca să poată ajunge la muncă. S-a suit din nou pe motoretă şi din nou n-a vrut să pornească. Deja începuse să se neliniştească: doar n-o să-şi împingă motoreta pana în oraș! Deodată i-a venit o idee: rezervorul. Asta era, se terminase benzina şi el nu luase de rezervă! Acum chiar că nu se mai putea face nimic. În afară de un lucru: să se roage. Şi, când a apăsat din nou pe pedală, motorul a început să meargă, de parcă era uns şi, în jumătate de oră, era acasă. Apoi, la serviciu.

— Ştiu, Domnul Iisus a înmulţit pâinile şi peştii în pustie. Dar mie nu mi-a înmulţit benzina, ci mi-a creat-o şi mi-a umplut rezervorul. Aleluia!

Era căsătorit şi avea un băiat cu doi ani mai mare decât Dănuţ.

— Mă aflu aici după voia Domnului, a mai spus el, de parcă mai era nevoie. Am dorit mult să lucrez pentru Domnul Iisus ca misionar. Am vorbit cu soţia și cu familia cumnatului meu şi ne-am hotărât să mergem în Canada. La Montreal, fraţii de acolo m-au primit cu mare dragoste, dar deodată soţia mea n-a mai vrut. Tocmai când găsisem şi serviciu şi locuinţă. Totul era atât de aproape de împlinire!

— Soţia dumneavoastră e credincioasă?

Ochii lui s-au umplut de tristeţe. Atinsesem o rană nevindecată.

— A fost. Dar acum e atât de rece. N-am nicio părtăşie spirituala cu ea.

Vara trecută, la Montreal, eram la amvon când am înţeles că nu în Canada a vrut Domnul să mă trimită, ci într-o ţară din Estul Europei, acolo unde pot fi realmente de ajutor. Pe urmă am mers acasă, am luat prospecte de la un birou de turism şi mi-am spus: Voi fi în slujba Domnului în ţara care are cele mai scăzute preţuri. Şi… iată-mă în

România!

În după-amiaza aceea am învăţat un cuvânt nou în limba franceză: „l'oasis" – oază. A plecat la patru, urmând să revină la şase şi jumătate, ca să mergem la adunarea de tineret. Când a revenit, ne adusese cinci ciocolate „Toblerone". La tineret a povestit despre întoarcerea sa la Domnul Iisus şi experienţa cu motoreta. Îndemnurile lui sănătoase mi-au întărit convingerea că e un veritabil copil al Domnului. Tinerilor le-a spus cum este cu „Urechile Acului" despre care spunea Domnul că mai degrabă intră o cămila prin ele, decât un bogat în Împărăţia cerurilor. Era vorba despre o poartă foarte mică, pentru negustori, care mai rămânea deschisă în zidul înconjurător al Ierusalimului, în timpul Sabatului. Pentru o cămilă, era un chin să treacă prin ea.

Ochii lui calzi, căprui deschis aveau o privire atât de bună! La înapoiere, l-am lăsat la gară, i-am explicat cum ajunge la Mamaia, la hotelul „Şiretul" şi ne-am făcut semne cu mâna. Se născuse deja o dragoste sinceră de toate părţile. A doua zi a venit la ora şase şi jumătate după-amiază, ca să mergem împreună la Biserică. Ziua întreagă, discuţiile copiilor s-au învârtit în jurul acestui credincios francez care se comporta faţa de noi, de parcă noi îi eram superiori. După amiază, i-am cumpărat o cămaşă de in subţire, de la artizanat. Când a venit, i-am dăruit-o din partea familiei, iar el ne-a privit cu zâmbetul acela al ochilor lui calzi. Din nou l-am interpretat, cu cele două întâmplări. M-a emoţionat simplitatea şi profunzimea sentimentelor sale. Apoi a încheiat:

— Sunt fericit că vă cunosc şi ştiu că în ceruri vă voi recunoaşte şi vă voi saluta: „Bonjour, frères!" Da, există Cerul şi nouă ni s-a descoperit aceasta. E minunat să nu priveşti viaţa prin aceşti ochi atât de mărginiţi, ci prin credinţa care priveşte ca reale toate făgăduinţele Domnului.

A venit şi vineri, la şase şi jumătate ca să avem părtăşie. Se îmbrăcase cu cămaşa noastră care i se potrivea foarte bine. Am povestit multe experienţe, necazuri, ne-am rugat: el în franceză, noi în limba noastră, dar se ştersese orice diferenţă de cultură, limbă, nivel de trai. Deja ne gândeam cu tristeţe că peste două zile va pleca. Cu adevărat, oază în pustie fusese vizita lui la noi. Parcă ne cunoşteam dintotdeauna. Nicu l-a dus pe la ora zece şi jumătate seara, la hotel. Spunea că pe scările de la uşa cealaltă a blocului era cineva care părea

să ne supravegheze. Nu l-am mai invitat şi pentru sâmbăta, când aveam foarte multă treabă. Dar a venit duminică dimineaţa la noi, ca să mergem împreună la Biserică. Şi n-a venit cu mâna goală, ci cu deodorante „Fa” pentru fiecare şi cu un parfum „Christian Dior”. Abia îndrăzneam să ating acel parfum atât de scump. Avea să-mi ajungă trei ani.

Era 12 iunie şi era botez. Printre persoanele îmbrăcate în alb, era şi fiica mea cea mare, Luminiţa. Pare incredibil, dar, dacă soţul meu cu greu îşi ascundea satisfacţia, eu suferеam în profunzime, pentru că Luminiţa nu era împăcată cu Dumnezeu şi nici cu noi, alipindu-se de un grup nesănătos, exagerat în ce priveşte lucrarea Duhului lui Dumnezeu: profeţii, vorbiri în limbi, extaze, vedenii. Cu noi nici nu vorbea, iar când o făcea, se răstea. În schimb, avea vedenii şi vorbiri în alte limbi. I se dădea iluzia că dacă le are pe acestea, nu i se mai cere să intre în Împărăţia lui Dumnezeu, pe poarta strâmtă a pocăinţei. Stătea la rugăciuni şi stăruinţe nopţi întregi, dar inima ei nu fusese atinsă de Domnul, nici zdrobită de jertfa Domnului Iisus Hristos. Toţi tinerii din acel grup stârniseră nemulţumirea părinţilor care erau catalogaţi drept închistaţi, căzuţi din Har şi împotrivitori lucrării Duhului Sfânt. De aceea tinerii nici nu mai voiau să asculte de părinţi.

Ei căzuseră sub influenţa unui tânăr din Oradea, care făcea armata în Constanţa, foarte talentat în muzică, dar de o râvnă fără tact şi fără bun simţ. Numele lui era Marcel L. din Oradea, „băiatul cu acordeonul”, cum îi spunea Georges. Dintre cei în cercul cărora Luminiţa era trup şi suflet, aproape niciunul nu este astăzi credincios.

Adevărata întoarcere la Dumnezeu o avusese Luminiţa cu trei ani în urmă. Ce i se întâmpla acum era o farsă pe care şi-o juca sieşi.

În duminica aceea era şi fratele Titi Crăciun din Bucureşti, un deosebit sfânt al Domnului, cu un glas cald şi convingător şi plin de o înţelepciune duhovnicească. Un copac viguros, încărcat de fructe zemoase.

Când i-a venit rândul, Georges a vorbit din Evrei 11: 24 – 27, despre alegerea suferinţei pentru Domnul Iisus, care este mai de preţ decât posedarea tuturor comorilor. Să alegi să nu te bucuri „de plăcerile de o clipă ale păcatului”! A insistat asupra cheii textului: să ai „ochii pironiţi spre răsplătire”.

La prânz, l-am avut invitat la masă, împreună cu două familii de profesori din Mangalia, ce se întorseseră de curând la Dumnezeu. Noi

stăteam mai mult pe lângă noul nostru frate care avea să plece din Constanţa peste câteva ore, căutând să strângem în suflet toate preţioasele cuvinte, gesturi, semnificaţii. L-am condus la hotel şi l-am privit mereu cum se uita după noi făcându-ne semne de rămas bun.

Nu a fost o prietenie fugară. A fost temeinică, anul următor revenind cu întreaga familie, invitându-ne apoi la el peste încă un an şi trimiţându-ne mereu pachete.

Cap. XLVIII

U N L U P D E G H I Z A T în O A I E

În Biblia mea mai veche, în dreptul textului din I Corinteni 1: 20, mai e o însemnare: „12 mai 1983, Marcel". Iată textul: „Unde este înţeleptul? Unde este vorbăreţul veacului acestuia?" Citind acum acest verset, am zâmbit, într-atât de bine i se potriveşte caracterizarea aceasta, lui Marcel L. Venit de câteva luni în Constanţa, pentru satisfacerea stagiului militar şi dotat cu „un duh înfocat", îi cucerise pe tineri fără niciun efort. Li se impusese ca lider prin felul său de a fi, voluntar şi dinamic. Trecuse peste dirijor şi începuse să dirijeze el, cu naturalul: „Azi dirijez eu", peste programul Bisericii, predicând peste o oră, peste părinţii etichetaţi că au pierdut dragostea dintâi şi trezise multe neînţelegeri. La început, toată Biserica era cu el, pentru că, atunci când ţinea ora de rugăciune, el o începea prin a vorbi direct în limbi, pe urmă se tălmăcea singur şi totul era un vârtej ameţitor, din care nu prea aveai când să te dezmeticeşti. Până când tinerii au fost acaparaţi la aşa numitele „stăruinţe după Duhul Sfânt" pentru că, cine n-a vorbit în limbi, le-a spus el, nu are mântuirea. Vine Domnul dintr-o clipă într-alta – şi aici reda o vedenie pe care a avut-o o soră cu iminenţa revenirii Domnului – şi tu nu eşti gata, pentru că n-ai fost pecetluit pentru El. Ce e pecetea? vorbirea în alte limbi.

Luminiţa nu se prea omora cu aşa ceva, suferind de o adevărată lene spirituală. Dar pe 1 Mai, a venit la noi Doina, prietena ei, ca s-o ia la pădure, cu tineretul. Luminiţa, care la ora zece încă nu se sculase din pat, a spus că ea are treabă. Doina s-a oferit să facă ea treaba, dar mie nu-mi plăcea să se amestece alţii în bucătărie, aşa că a plecat şi n-a venit nici seara, nici a doua zi, ci tocmai în noaptea următoare. Era complet străină. Nu mai era ea. Cei din jur puneau aceasta pe seama

Duhului lui Dumnezeu, dar eu ştiam ce dulce e Duhul Domnului şi ce pace dă. De atunci, Luminiţa a rămas străină pentru totdeauna faţă de noi şi şi-a zidit credinţa pe o falsă temelie. Pentru aceste stăruinţe, în care tineri şi tinere stăteau împreună nopţi întregi, cântau, vorbeau, se rugau, povesteau vedenii, adormeau, se trezeau şi o luau de la capăt, îşi deschisese casa Viorel, fiul fratelui Ionică, acum căsătorit şi având copii. Foarte primitor de oaspeţi şi crezând că în acest fel slujeşte Domnului Iisus, el a contribuit covârşitor la deformarea lor spirituală. Marcel era convins că fetele trebuie să poarte batic pe cap zi şi noapte şi avea istorioare pline de învăţăminte din care rezulta ce au păţit unele surori care nu şi-au acoperit capul.

Am încercat să stau de vorbă cu credincioşii cei serioşi din Biserică, dar ei credeau că eu hulesc împotriva lucrării Duhului Sfânt, neacceptându-l manifestările. Acestea erau în deplină desfăşurare, când venise Georges la tineret, făcându-le fotografii.

Ce deprimant e pentru mine să privesc fotografia aceea şi să văd cum toţi aceştia sunt împrăştiaţi prin lumea aceasta şi străini faţă de Dumnezeu! Printre ei era o fată plină de râvnă, Nuţi B., care trecea drept prorociţă. Nu se putea să nu prorocească de fiecare dată, dar totdeauna după rugăciunea de încheiere a serviciului divin. Prorociile ei erau punitive, ale unui dumnezeu încruntat şi pus pe răzbunare. A sfârşit lamentabil. S-a căsătorit cu un tânăr ca ea, pe baza unei „revelaţii” ca aceea a lui Vasile, dar din primele ore ale noii vieţi nu s-au înţeles, au început certuri, bătăi şi Numele Domnului a fost hulit prin vecini. S-au despărţit, ei, care la mine în casă afirmaseră că unirea lor e o „mare lucrare”, ei, la a căror nuntă o soră prorocise că de la Domnul e această „lucrare”! Iar fiica mea, cel dintâi copil al meu, pentru care m-am rugat de cum am ştiut că-l voi avea, îşi găsea plăcerea în nişte erezii, în lucruri care se întretăiau cu parapsihologia şi nu aveau nimic de-a face cu jertfa mântuitoare prin care avem „intrare slobodă la Tatăl”. Printre ei era Liliana T., o fată blondă, mignonă, drăgălaşă, al cărei tată o certa că se întorsese la Domnul. S-a căsătorit cu un tânăr necredincios şi nu mai vrea să ştie de Dumnezeu. Printre ei era Doina care mai târziu a ajuns să aibă chiar un copil, în afară de căsătorie şi care a pierdut sentimentul vinovăţiei faţă de Domnul.

Dar cu răzvrătirea Luminiţei eram obişnuită. Mai mult m-a

durut când am văzut-o schimbată pe Gabi, ea care era atât de raţională şi logică în tot ce făcea. Gabi căzuse şi ea sub influenţa lui şi a trebuit mult să mă zbat cu argumentele false care-i fuseseră inoculate. Avea de pregătit examenul de treapta a doua şi avea nevoie de linişte. Însă, m-a ascultat în cele din urmă şi a primit pace de la Domnul Iisus, citind „Viaţa creştină normală”, de Wachman Nee. Aceasta a rămas cartea ei de căpătâi, din care îmi citea şi mie fragmente, cu plăcere.

Am stat de vorbă cu trei surori mai în vârstă, printre care şi sora Ana V. care acum se odihneşte în Împărăţia lui Dumnezeu şi ne-am hotărât să postim fiecare pentru ca acest tânăr să fie înlăturat din Biserică. În ziua de post, pe 12 mai 1983, am primit de la Domnul versetul care se află însemnat în Biblia mea, din I Corinteni 1, cu data trecută lângă el. Dar eu mai aveam ceva de lămurit împreună cu Domnul: dacă făcusem bine că mă luptasem atât ca să le smulg pe fiicele mele de sub influenţa acestui tânăr. Nu cumva abuzasem de autoritatea mea, nelăsându-le dreptul de a decide singure pentru calea de urmat? Copiii mei cu care mă rugasem de atâtea ori, pe care-i învăţasem calea Domnului Iisus se îndoiau de dreapta cale pe care o urmam. Mă suspectau că nu am mers mai departe şi se îndoiau că voiam mântuirea lor. Şi am adus şi această problemă înaintea Domnului. Răspunsul m-a liniştit deplin: I Cor. 4: 1, 2 – „Iată cum trebuie să fim priviţi noi: ca nişte slujitori ai lui Hristos şi ca nişte ispravnici ai tainelor lui Dumnezeu. Încolo, ce se cere de la ispravnici este ca fiecare să fie găsit credincios în lucrul încredinţat lui”. Aleluia!

Am meditat mult în ziua aceea la nestatornicia gălăţenilor care treceau aşa de repede la o altă Evanghelie. Apoi la Efeseni 1: 13 şi 14, în care pecetluirea cu Duhul Domnului e legată de auzirea Cuvântului adevărului, adică a Evangheliei şi de credinţa în Domnul Iisus Hristos, iar Duhul Sfânt e o arvună „a moştenirii noastre pentru răscumpărarea celor câştigaţi de Dumnezeu, spre lauda slavei Lui”. „Căci Domnul este Duhul” şi invers, nu sunt contradictorii, sau diferiţi. (II Cor. 3: 12) Prin urmare Duhul Sfânt va continua misiunea Mântuitorului – aceea de a răscumpăra lumea din robia păcatului şi de a face din credincios „o făptură nouă”. Ştiam toate acestea şi prin discernământul duhovnicesc, dar îmi făcea atât de bine să fac ordine în această problemă prin lumina Cuvântului Domnului! I Cor. 1: 29 şi 30 mă asigura că nimeni nu poate lua lauda lui Dumnezeu asupra sa. Toată lucrarea de edificare a credinciosului Îi aparţinea lui Dumnezeu care l-a aşezat pe credincios

în Hristos.

Ca un corolar, ultimul text care a pecetluit acea zi de rugăciune şi post a fost din Coloseni, capitolul 2: „Nimeni să nu vă răpească premiul alergării, făcându-şi voia lui însuşi printr-o smerenie şi închinare la îngeri, amestecându-se în lucruri pe care nu le-a văzut, umflat de o mândrie deşartă, prin gândurile firii lui pământeşti şi nu se ţine strâns de Capul, din care tot trupul, hrănit şi bine închegat, cu ajutorul încheieturilor şi legăturilor, îşi primeşte creşterea pe care i-o dă Dumnezeu”. (v. 18 – 23)

Într-o duminică, la puţin timp după aceea, am stat de vorbă cu Marcel, mergând pe jos, în kilometrul V, la o înmormântare. I-am arătat cât de mult greşeşte, dar nu a vrut să ia seama la ce-i spun. Peste o săptămână de la plecarea lui Georges, am observat că Marcel lipseşte. Peste încă o săptămână, iar n-a venit la Biserică. Într-un târziu, am auzit că tinerii fac o deplasare la Brăila. Aşa am aflat că Marcel fusese transferat cu stagiul militar la Brăila. Domnul Iisus şi-a împlinit făgăduinţa din ziua de rugăciune şi post: „Unde este înţeleptul? Unde este cărturarul? Unde este vorbăreţul veacului acestuia?” Dar câtă pagubă a făcut Împărăţiei lui Dumnezeu fanatismul acestui băiat! Nu era el oare cel „care nu vine decât să fure, să junghie şi să prăpădească”, după cum îi avertizase Domnul pe ucenici?

Cap. XLIX

„C A te G O R I C, te V O I I Z B A V I!”

Noi L-am chemat pe Dumnezeu în problemele noastre şi în examenele copiilor. Meditaţiile zilnice „Comorile promisiunilor lui Dumnezeu” de Spurgeon în limba franceză, dăruite de Georges au jucat un rol covârşitor în întărirea credinţei noastre, îndeosebi în timpul încercărilor. Unele erau cu adevărat inspirate de Duhul lui Dumnezeu.

În acel an, 1983, Gabi a susţinut examenul de admitere pentru treapta a doua de liceu. Serioasă şi studioasă, n-a fost nevoie s-o cert în ce priveşte cartea, decât doar ca s-o mai lase din mână. Liceul la care învăţa era de chimie-biologie. Încă din vacanţa trecută, ea îşi învăţase materia de clasa a noua, ca în anul următor să nu-i rămână decât de repetat şi de învăţat cealaltă, de clasa a zecea. Făcea probleme la chimie şi de mare folos i-a fost micuţul computer pe care acelaşi

credincios i l-a dăruit din toată inima.

În vara aceea avea de susţinut două examene: la biologie şi la chimie. Primul examen l-a dat la biologie, luni 11 iulie. Ca să nu stăm ca pe ghimpi ne-am dus la plajă, mai ales că Gloria doar ce fusese declarată admisă la Liceul nr. 10, în prima treaptă. Gabi, venind acasă, ne-a spus că le dăduse să trateze fotosinteza şi fotorecepţia; pe cea de-a doua o recitise chiar în dimineaţa aceea. Ea și-a revăzut notiţele şi și-a apreciat lucrarea cam de nota opt. Apoi s-a culcat.

Stăteam în camera lui Dănuţ, de vorbă cu soţul meu, când, pe la ora două şi jumătate, vedem că uşa se deschide şi intră pe ea Gabi, cu faţa lipsită de orice culoare.

— Ce-i, Gabi? o-ntreb eu, ţi-e rău?

— Mamă, tată, îngaimă ea, am făcut o mare greşeală.

— Nu-i nimic, nu te mai consuma atât, o să treci. Culcă-te la loc.

— Nu-i vorba de asta…

Iată ce realizase ea, chiar în momentul când să adoarmă. La lucrare, a stat aproape de catedră şi auzea tot ce se petrecea acolo. Când a venit o fată să ceară o foaie, profesoara care supraveghea, i-a spus să folosească ciorna, dacă e întreagă, să nu mai consume o altă foaie.

Aşa că ea, terminându-şi cele patru file, a folosit-o pe cea primită pentru ciornă, neuitând apoi să le numeroteze. La predarea lucrărilor, profesoara le spunea invariabil elevilor:

— Scrie ciornă aici!

Gabi n-a mai vrut să i se solicite acest lucru şi de aceea, înainte de a ieşi din bancă spre a preda lucrarea, a scris şi ea „ciornă” pe ultima filă.

Când să dea lucrarea, i s-a cerut să semneze într-un borderou pentru patru pagini. Ea a dat să spună:

— Dar eu am scris şase, şi a arătat spre cealaltă filă.

— Asta-i ciornă, i-a spus profesoara, fără să se uite pe ea, după care Gabi, timidă cum era, a semnat pentru patru pagini, iar profesoara i-a pus teza într-un dosar şi ciorna în altul. Scena i se întipărise în minte.

— Eram gata să adorm şi deodată m-am întrebat cum o să-mi recunoască mie cealaltă parte a tezei, când nu sunt la un loc. Şi-mi dau seama că mie o să-mi corecteze doar o jumătate de teză.

N-am mai știut de oboseală, de foame, de nimic. M-am sculat şi

m-am dus la liceu, unde lucra ca secretară vecina mea, doamna Paula şi i-am spus totul. Ea m-a chemat la ora patru, când vine directoarea la şcoală, ca să vorbesc cu ea. Nicicând n-am fost atât de punctuală. La fără un sfert eram la liceu, împreună cu Gabi. Secretarea a vorbit cu directoarea, s-au uitat amândouă în dosarul de ciorne şi au văzut o „ciornă" numerotată, ca o continuare care trata subiectul atât de bine cunoscut de Gabi şi repetat în dimineaţa aceea. Şi-au dat seama că fata spusese adevărul, că era vorba de o greşeală de procedură. Directoarea T. ar fi pus imediat ciorna la lucrări, dacă în acea sală n-ar fi intrat mereu profesoare care puteau interpreta acest fapt ca pe o fraudă. M-a sfătuit să merg la inspectorat şi dacă un inspector, de orice specialitate ar fi, aprobă aşa ceva, chiar şi verbal, ea va pune ciorna aceea în dosarul cu lucrări. Am mers acolo şi, spre bucuria mea, am dat de inspectoarea mea de specialitate, care mă cunoştea atât de bine şi la care doar ce apelasem cu o contestaţie făcută lucrării Gloriei, pentru treapta întâi, dar nu-i dăduse câştig de cauză. Acum, situaţia Gloriei a cărei lucrare primise o notă sub valoarea ei, mi se părea un moft, faţă de eventualitatea ca Gabi să rămână cu liceul neterminat, ea, care învăţase mereu atât de bine. Inspectoarea se simţea puţin datoare faţă de mine şi, înţelegând situaţia, a fost de acord să se pună ciorna aceea printre lucrări. M-am dus acasă uşurată, contând pe cuvântul directoarei. Dar acasă m-a sunat doamna Paula, spunându-mi că e nevoie măcar de un telefon din partea inspectoratului. Am telefonat la inspectorat şi, spre uşurarea mea, a răspuns chiar inspectoarea mea care mi-a promis că va telefona, ceea ce a şi făcut. Dar directoarea nu era de găsit, iar inspectoarea n-a mai telefonat. Doamna Paula iar m-a sunat şi m-a sfătuit să vorbesc cu inspectorul de specialitate, căci începea corectarea. A doua zi dimineaţă, am vorbit cu inspectorul de chimie care s-a dus personal la liceu să mă ajute, deşi nu mă cunoştea. Dar parcă în jurul acestei ciorne se făcuse un zid invizibil, de netrecut: acesta l-a nimerit pe directorul B., care nu avea cunoştinţă de acest fapt. El nu a fost de acord nici în ruptul capului, dar a lăsat o portiţă: dacă inspectorul general acceptă aşa ceva, el cedează. Între timp a fost informat, citise şi el ciorna. Am apelat atunci la inspectoarea generală care a vorbit în prezenţa mea cu directorul B. Acesta a asigurat-o că ştie de situaţie, s-a găsit o ciornă, dar nu primea pe ea decât maximum un punct, un punct şi jumătate. Lui i se părea puţin! Dar într-un concurs în care din două clase rămânea una, era enorm. Apoi a spus că

nu se poate face nimic, pentru că se desecretizase deja lucrarea. Mie mi se părea nedrept şi eram supărată pe profesoara care le strânsese tezele că nu avusese răbdare cu Gabi, s-o asculte până la sfârşit, dat fiind faptul că era foarte emoţionată, ca la orice concurs pentru care se pregătise doi ani.

Alergarea de acasă la liceu, de la liceu la inspectorat, de la inspectorat acasă, din nou la inspectorat, telefoanele, când eram şi eu înscrisă la reciclare şi aveam atâta de învăţat îmi fărâmiţaseră puterea de credinţă. Eram conştientă de un singur lucru: Nu puteam face nimic, totul îmi stătea împotrivă. Când părea că sunt gata să rezolv situaţia, apărea un nou prag, insurmontabil, de parcă însuşi Dumnezeu mi. Se împotrivea.

Acum, ne puseserăm toate speranţele în examenul de chimie la care se pregătise şi în particular, pentru probleme. Pe 13 iulie, însă, venind acasă după examenul de chimie, ne-a spus amărâtă că le-a dat foarte greu, numai teorie, chestiuni de „toceală”.

În ziua aceea, pe 13 iulie, meditaţia din „Comorilele promisiunilor lui Dumnezeu” era din Ieremia capitolul 39, versetul 18 şi suna astfel: „Categoric te voi scăpa şi nu vei cădea sub sabie, ci viaţa îţi va fi prada ta de război pentru că ai avut încredere în Mine, zice Domnul”.

În versiunea Cornilescu a Bibliei, nu apare adverbul „categoric” în acest text, după cum nici în cea franceză, a lui Louis Segond nu apare, dar traducătorul francez redase cu fidelitate versetul, traducându-l ad literam din limba engleză, din versiunea Osterwald folosită de Spurgeon, căci autorul meditaţiei insista tocmai asupra acestuia. Iată fragmentul din meditaţie care a făcut să se coboare până în inimile noastre o scară din cer: „Domnul zice: – Categoric te voi izbăvi! – Observaţi acest dumnezeiesc: – categoric. Orice ar putea fi nesigur, grija lui Dumnezeu pentru credincioşi, însă, este sigură! Dumnezeu însuşi este păzitorul copiilor Săi. Sub aripa Sa sfântă există siguranţă când totul e pericol în afară. Putem primi la sigur această făgăduinţa şi în toate împrejurările noastre n-o vom vedea niciodată dând greş. Nădăjduim, poate, să fim izbăviţi fiindcă avem prieteni, sau fiindcă suntem prudenţi, sau fiindcă avem semne de bun augur; dar niciuna din acestea toate nu valorează cât jumătate din această declaraţie a lui Dumnezeu: „Pentru că ai avut încredere în Mine”.

Această făgăduinţă a fost făcută unui etiopian, Ebed-Melec,

dregător la casa împăratului Zedechia, care l-a informat pe împărat că prorocul Ieremia a fost aruncat într-o groapă, fără să i se dea hrană şi apă. Împăratul, care mai înainte ascultase de alţi dregători, încuviinţând pierzarea prorocului, i-a dat poruncă lui Ebed-Melec să-l salveze, „până nu moare”. Acest etiopian s-a ocupat personal de salvarea lui Ieremia. Iar acum, Domnul nu uita să-l recompenseze pe cel ce a salvat viaţa prorocului Său.

Ziua de 13 iulie a fost ziua când a început Dumnezeu să-şi facă lucrarea de consolidare a credinţei noastre pentru acest caz. M-am smerit înaintea lui Dumnezeu că am alergat la oameni, la relaţii, am dat telefoane şi am bătut drumuri, ca şi când n-aş fi avut atâtea experienţe de izbăvire, direct din mâna lui Dumnezeu. Gabi mi-a spus:

— Mamă, eu mă bazez pe Dumnezeu. După cum ştiu că există Dumnezeu, aşa ştiu că eu voi intra. Făcea acea declaraţie pe baza faptului că Dumnezeu ştia că ea nu pierduse vremea, ci învăţase. El făcuse ca ea să citească tocmai în dimineaţa examenului, unul din subiectele din plicul sigilat. Pentru ce? Pentru ca apoi totul să fie zadarnic?!

A doua zi, îngrijorarea mi-a readus povara în suflet. În toate aceste zile se corectau lucrările şi se puneau notele decisive pentru viitorul copiilor. Din nou ne-am adunat la rugăciune, deschizând Meditaţiile lui Spurgeon. Gabi R. din Bucureşti, sora Liei, era cu noi când am citit incredibilele cuvinte: „Povara aceasta este grea: las-o Celui Atotputernic. Atât timp cât o porţi, te striveşte; dar pentru braţul Său nu cântăreşte nimic. Dacă, totuşi, Dumnezeu te cheamă s-o mai porţi, El te va susţine…” Cu greu le-am citit, printre lacrimi, într-atât de mult mi se potriveau. Parcă aş fi citit în inima mea, nu în cărticica aceea. Ne-am rugat cu toţii şi am lăsat povara la picioarele Domnului. Dar cum să opreşti înfiorarea inimii la gândul că, dintr-o oră în alta, se va afişa rezultatul final, hotărâtor?

Ziua următoare, pe 15 iulie, versetul de meditaţie suna viu: „Ferice de cei ce plâng, căci ei vor fi mângâiaţi” (Matei 5: 4). Doar ce terminaserăm rugăciunea, când a sunat telefonul. Era doamna Paula şi mă suna de la liceu, cu vocea ei de om bun:

— Doamna Topciu, felicitări: Gabi a reuşit! Şi încă, fără să se ia în consideraţie ciorna.

Peste o oră, Gabi s-a dus la liceu să vadă dacă nu s-au afişat rezultatatele. Grupuri de fete treceau vorbind volubil. Cineva a

recunoscut-o:

— Ce faci, ai intrat?

— Acum mă duc să văd, a răspuns ea, deşi ştia.

La clasa de chimie-biologie, cu treizeci şi şase de locuri se mai adăugaseră opt, pentru Liceul sanitar din Bucureşti. Acestea erau sub o linie trasă desluşit. Deasupra liniei, ultimul nume de elev admis era numele ei. A zis în gând: „Doamne, mulţumesc!” Dar era jale: unele fete plângeau cu amar, în timp ce altele râdeau prea tare. Nu a mai suportat şi s-a întors să plece. În drum şi-a întâlnit colegele care aflaseră de reuşita ei.

Acasă am îngenuncheat şi l-am adus mulţumiri Celui care ne întărise în tot acest timp şi care făcuse ca Gabi să reuşească la treapta a doua şi fără un sfert din lucrare. Versetul 18 din Ieremia capitolul 39 ne este deosebit de scump de atunci.

„Deci, ce vom zice noi în faţa tuturor acestor lucruri? Dacă Dumnezeu este pentru noi, cine va fi împotriva noastră?” (Rom. 8: 31).

Cap. L

O R I Z O N T în ce a Ţ A

După plecarea lui Georges ne-am simţit mai bogaţi, iar grijile noastre parcă nu mai erau atât de împovărătoare. Intervenţia binecuvântată a lui Dumnezeu în examenul pentru treapta a doua al lui Gabi ne întărise foarte mult credinţa şi de atunci obişnuiam să citim cât mai regulat meditaţiile zilnice ale lui Spurgeon şi să ne rugăm împreună. În acest timp, m-am apucat să traduc cartea „Cele mai frumoase pagini despre Finney” pe care mi-a adus-o Georges în anul următor. Era o bogăţie!

Anul 1985 a fost cel mai greu an de până atunci, în ce priveşte viaţa de fiecare zi. Iarna s-a reîntors în martie şi a venit cu mare furie peste noi. În acest timp, de la 1 martie, căldura din calorifere a fost sistată. Frigul din apartamente a devenit de nesuportat şi la acesta se adăuga şi întreruperea curentului electric. În 13 ianuarie se dăduse un decret de economisire drastică a energiei electrice. Acesta afecta şi transportul, căci troleibuzele şi tramvaiele se opreau când nu te aşteptai, maşinilor mici, ca şi taxiurilor fiindu-le interzisă circulaţia pe timpul iernii.

Dănuţ, care era în clasa a opta, la şcoala unde funcţionam, mergea pe jos, cam patru kilometri până la şcoală. Ca să nu mă îngrijoreze, îmi spunea că-i place foarte mult, pentru că se dă pe gheaţă. Dar cizmele lui se udau şi aşa stătea cu ele, până când ajungea acasă şi i le uscam cum puteam.

Una din zilele mele de coşmar a fost cea de luni, 14 ianuarie. Fixasem de la sfârşitul trimestrului întâi meditaţie la şcoală cu elevii de clasa a opta, pentru ziua aceea de vacanţă, la ora nouă dimineaţa. Maşinilor mici, ca şi taxiurilor, le fusese mai demult interzisă circulaţia. Am plecat de acasă cam târziu, la nouă fără un sfert.

Dar încă de la ieşirea din gangul blocului meu, am văzut staţionând troleibuz după troleibuz, un şir inert de tehnică moartă. Am stat vreo treizeci de minute, aşteptând să se dea drumul la curentul electric. Am venit apoi acasă, să dau telefon la şcoală. Directorul era supărat că nu eram acolo. I-am explicat situaţia şi l-am rugat să-i anunţe pe copii să vină la şcoală la ora zece. Şi m-am întors în staţie. Cât am mai tremurat de frig! Dar troleibuzele tot nu se mişcau. Cineva a venit şi ne-a spus să nu mai stăm degeaba în staţie, deoarece programul de pornire a troleibuzelor era la ora douăsprezece. Din nou acasă, din nou telefon, din nou schimbarea orei, pentru ora treisprezece. De data aceasta, am sunat la copii acasă. Eram foarte nervoasă pentru dimineaţa aceasta ratată. Şi iar m-am dus în staţie, dar la cap de linie, ca să fiu sigură că mă urc. Când, însă, m-am dus acolo, era puhoi de lume, peste două sute de oameni. Şi nu m-am putut urca. Tremuram de frig şi, în plus, m-a stropit un camion, cu noroi. După acel prim troleibuz, altul n-a mai venit, până la ora paisprezece. M-am urcat cu chiu cu vai într-un troleibuz stropit din belşug cu noroi, ceea ce nu lăsa să se vadă staţiile în care oprea. Dar nu m-am mai dus la şcoală, ci la prietena mea, Lenuţa, la cercul de rugăciune cu surorile. Când am ajuns, una din surori, care era actriţă, s-a repezit să mă sărute. Gestul ei mi s-a părut atât de deplasat, încât m-am ferit, spunându-i că sunt prost dispusă.

— Dacă eşti aşa de prost dispusă, nu trebuia să vii să ne strici şi nouă buna dispoziţie, mi-a întors-o ea.

A fost picătura care a revărsat paharul. Am făcut ceva incredibil: m-am îmbrăcat la loc şi am plecat, învinuindu-mă apoi tot drumul pentru acest gest. Dar şi acasă m-a mai urmărit vrăjmaşul, căci am spart termometrul de cameră.

Frig, întuneric, cârtire. O nemulţumire de toate, cu care mă luptam din răsputeri, pusese stăpânire pe mine. Am învăţat să fac opaiţe dintr-un borcan mic cu ulei şi cu un fitil. Dar lumina era doar un muc, atât cât să fie un reper. Lumânarea era o adevărată comoară, ca şi lampa cu petrol.

La lumânare am scris în iarna aceea poemele acelei mizerii umane în care eram târâtă alături de întregul popor pe care-l guverna un geniu rău şi pe care le-am numit „Plângerea României" – replică realistă la „Cântarea României" – un ciclu de şapte piese în vers liber, cu o Invocaţie către „Sir Jimminy – conştiinţă a păpuşilor de lemn" şi cu un epilog care a atras după sine alte câteva poeme ale coşmarului pe care l-am trăit. Una din ele era inspirată chiar de troleibuzul murdar despre care am pomenit. Cu mari riscuri, l-am trimis în două rânduri, prin două persoane străine diferite, la „Europa Liberă", dar nu mi s-a dat niciodată semn la radio că s-ar fi primit, deşi persoanele prin care l-am trimis au primit confirmarea primirii acestora. Pesemne că numai unii disidenţi interesau Occidentul. Iată unul din poeme, IMPERIUL – CIMITIR:

„Cum s-a insinuat în viaţa noastră/ frumosul monstru/ şi s-a făcut împărat, împărat al nostru?!

Noi l-am luat în ras/ şi ne-am pus pe glume, / dar acum ne umple de plâns/ monstrul ne-nume.

Apoi, / a-nceput să se-arate hidos, / ca-n coşmaruri de noapte, / sugând meticulos/ sucul cenuşiu al conştiinţelor noastre…

Dar monstrul frumos/ nu e om/ nici idee. / O, monstrul frumos e demon/ şi are o unică cheie/ cu care încuie metodic/ uşile toate, / să nu poată nimeni să spere ceva/ aici sau departe.

A mai rămas o portiţă neîncuiată! / Ai văzut-o. / O ştii. / Cu fruntea scăldată-n sudoare, / alergi să te salvezi. / Eşti aproape. / Doar mâna s-o-ntinzi… / Ai pus mâna pe clanţa. / Apeşi. / Uşa-ţi rezistă: Demonul ţi-a-nchis-o în clipa în care-ai ştiut/ că există…"

Mi-era frică să ţin acele poezii în casă, de aceea Gloria şi cu mine le-am memorat, ca să le scriem din memorie, în Franţa. Dacă le-am păstrat scrise, am rugat-o pe Gabi să le scrie cu mâna ei.

Mi-a făcut atât de bine să citesc cartea Rozei Warmer „Călătoria în contra curentului", viaţa unei creştine evreice, deportată în lagărele de concentrare, care şi-a spălat odată lucrurile iarna şi le-a pus înapoi

pe ea, ude. Această soră se dusese de bunăvoie acolo, ca să-L vestească pe Iisus – Mesia evreilor chinuiţi, iar eu nu puteam birui în condiţii mult mai uşoare ca ale ei?! Sora Roza a trecut la Domnul în 1988, aşa mi-a spus Olguţa, dar mi-ar fi plăcut să-i spun cât m-a mângâiat cartea ei!

Tot în vremea aceea de coşmar, am început să mă rog ca Domnul să facă „o deosebire" între credincioşi şi restul poporului, aşa cum o făcuse El pe vremea urgiilor din Egipt, când poporul lui Dumnezeu din ţinutul Gosen a fost scutit de ele, începând cu urgia a patra. Ceream Domnului să facă imposibilul, pentru că noi, credincioşii, nu ne aflam ca evreii, într-un singur loc, dar credeam că o va face. Tocmai pentru că nu era posibil! Când erau copiii mai mici, ceream Domnului înmulţirea timpului meu şi mă ascultase. De aceea aveam încredere că va face şi această deosebire şi le încurajam şi pe surorile din grupul meu de rugăciune să creadă aceasta.

În iarna aceea s-a amânat începerea trimestrului al doilea pentru 1 februarie. Bineînţeles că nu se ştia nimic din timp, copii şi dascăli aşteptând să se înceapă şcoala de pe o zi pe alta. Cu trei zile înainte de a se începe şcoala, am avut şedinţă de partid deschisă, cu dezbaterea documentelor Congresului al XIII-lea al partidului, la care am simţit mai mult ca niciodată că sunt prinsă în angrenajul minciunii naţionale, când propaganda în favoarea „minunatelor condiţii de dezvoltare multilaterală a copilului" era mai mult ca oricând obiectivul educaţional prioritar. Expresii ca „epoca de aur", „epoca lumină" ne biciuiau pe toţi în obraz, câtă vreme eram fără lumină, fără apă caldă în calorifere şi pe ţeavă şi atât de săraci! Ni s-a atras atenţia să intensificăm educaţia copiilor, în lumina documentelor acelui congres al partidului. La radio şi televizor, se dădeau interviuri luate tuturor categoriilor sociale care trebuiau să ridice în slavă politica partidului şi a secretarului său general.

Aveam tot mai mult senzaţia că joc, fără voia mea, într-o piesă a absurdului, al cărei autor – acel geniu demonic – ne punea tuturor pe buze replici răsturnate de pe temelia realului, dar de rostirea cărora depindea însăşi existenţa noastră fizică. Nu se putea ieşi din piesă. Tot mai des mă gândeam că la noi a început deja domnia Fiarei din Apocalipsa, fără a cărei marcă nu puteai supravieţui.

Mi-era teamă să scriu în jurnal, căci în anul acela, 1985, a murit un poet, Gheorghe Ursu, datorită jurnalului său în care se plângea de

toate acestea. Acasă eram tot mai nemulţumită, curentul se oprea când nu te aşteptai şi pentru asta eram tot timpul încordată. Ca să facem baie, trebuia să colectez apa. Mă duceam la baie din zece în zece minute, pentru că se oprea cea caldă şi venea pe aceeaşi conductă rece şi atunci trebuia să golesc cada şi să aştept să vină apa caldă, care doar picura. Mai mult de o persoană nu putea face baie într-o seară, iar eu trebuia să am grijă de acest lucru. Copiii învăţau, iar soţul meu venea târziu. În mod legic, de câte ori se oprea curentul, se oprea şi apa caldă, ceea ce crea alte probleme. Ne pomeneam săpuniţi, în cada cu un pic de apă caldă, fără posibilitatea de a ne mai clăti ca să ieşim din apă. Curentul îmi trebuia nu doar pentru iluminat, în zilele atât de întunecoase, dar şi pentru a folosi storcătorul de la maşina de spălat, ca să grăbesc uscatul unor rufe spălate, sau pentru călcatul unor lucruri cu care ne duceam la şcoală eu şi copiii. La ora nouă dimineaţa, se oprea şi dacă nu apucam să-mi calc o fustă, curentul nu mai venea până plecam la şcoală. Trebuia să-mi planific foarte bine treburile care depindeau de curentul electric, în funcţie de programul acestuia. Uneori, acesta se oprea şi în afara programului.

Într-o dimineaţă, spălam uniformele fetelor. Deodată, pe la ora opt şi un sfert, s-a oprit apa caldă. Nu-i nimic, mi-am zis, spăl şi cu rece, bine că am curent, ca să ajung să le pun în storcătorul electric. Și m-am grăbit cât am putut. Dar, când să le clătesc, s-a oprit şi apa rece. Și la unsprezece trebuia să plec, căci aveam ședinţa de partid deschisă, de la care nici noi, cei ce nu eram membri de partid nu puteam lipsi. Am pus dopul în chiuvetă, ca să se strângă apa, în caz că va curge şi m-am dus la bucătărie, să râşnesc nişte cafea boabe. Dar, la nouă fără douăzeci s-a oprit şi curentul! Cu douăzeci de minute, înainte de program. Pe când mă îndreptam spre baie, să închid robinetul, s-a reaprins lumina. În puţina apă ce se strânsese, am clătit uniformele, ca să apuc să le storc. Inima îmi bătea cu putere: de nu s-ar mai opri curentul, de-aş apuca să le pun în storcător, să meargă! Am reușit!

Odată, aveam teză la o clasă, într-o zi noroasă. Și deodată, pe la mijlocul orei, s-a stins lumina. Unii copii încercau să scrie aşa, dar era întuneric. Le-am strâns tezele şi i-am amânat pentru o altă dată, când aveau două ore la rând cu mine, să dea o altă teză.

Curând, aveam să primim dispoziţie să scurtăm orele la 45 de minute, apoi la 40, cu pauze de 5 minute, pentru a avea lumină naturală. Oricum, ultima oră era întuneric şi nu se putea face lecţie.

Cam în vremea aceea am ascultat un material la „Europa Liberă” despre o şcoală din Alaska şi condiţiile de acolo. Erau de invidiat pentru copiii români. Venind acasă, copiii noştri aveau de făcut teme, de citit, de conspectat, de pregătit examene de admitere pentru trepte, la liceu sau pentru facultate. Şi, în ciuda acestor condiţii, probele de concurs erau tot mai dificile şi mai multe!

Lui Gabi, care învăţa pentru admiterea la facultatea de biochimie, i-am adus biroul în dormitorul nostru, unde erau câteva grade în plus, şaisprezece, faţă de cele treisprezece, din dormitorul ei. Se plângea de dureri mari la degetele de la picioare. Nu se descălţa nici ziua nici noaptea. Într-o zi, am adus un lighean cu apă caldă în dormitorul ei şi am convins-o cu greu să se descalţe. Când m-am uitat la degetele picioarelor, mi-a sângerat inima: erau numai răni. Le-a pus în apă caldă, în care tot turnam alta, fierbinte, până când sângele a început să circule şi ea a putut să-şi mişte degetele. Avea degerături. I-am făcut mănuşi din lână de casă, fără degete, pe care le purta permanent, căci făcuse degerături şi la mâini. Probleme asemănătoare avea şi Gloria, dar nu chiar aşa de grave.

Situaţia generală era din zi în zi mai grea. Laptele era pe cartelă – doi litri săptămânal pentru şase persoane, zahărul şi uleiul, de asemenea. Carnea, untul, ouăle, lipseau aproape cu desăvârşire. Ce fericire era pe noi când venea câte un credincios din străinătate şi ne cumpăra de la „Shop” alimente: salam de Sibiu, caşcaval, măsline, conserve, lapte praf! Ce bucurie era când ne suna Georges, chiar dacă ştiam că telefonul era ascultat şi ne spunea că ne-a trimis un colet cu alimente! Cerearn din partea Domnului întărire, ca să-i pot întări pe copii şi am hotărât să avem în fiecare seară, la ora şapte, rugăciune. Atunci primeam întărire în dormitorul meu, când ne rugam înfăşuraţi în pături, pe genunchi.

„Nu v-a ajuns nicio ispită care să nu fi fost potrivită cu puterea omenească” redam noi din memorie, siguranţa biruinţei. „Şi Dumnezeu care este credincios, nu va îngădui să fiţi ispitiţi peste puterile voastre, ci împreună cu ispita, a pregătit şi mijlocul să ieşiţi din ea, ca s-o puteţi răbda”.

Mi-a venit o idee: să fierb apă în bidonul gros, de aluminiu şi să-l pun într-unul din dormitoare. Se puteau ţine mâinile sau picioarele pe el.

Una din bucurii era şi pictura şi atunci când pictam eram în altă

lume pe care încercam s-o transpun pe pânză. Cineva mi-a spus că pictura mea transmite viaţă şi cheamă la viaţă. A avut dreptate! Aşa mă şi simţeam în fericitele ore de pictură, din cele dăruite de Dumnezeu, prin înmulţirea timpului.

În mai, am cules de pe şoseaua dinspre Brăila spre Constanţa o creangă de prun, cu flori bogate. Am pus-o cu grijă pe banca din spatele maşinii şi, ajunsă acasă, după ce am descărcat maşina cu cele dăruite de mama de la care ne întorceam, am scos cele necesare picturii şi, pe un carton de dimensiuni mari, am pictat creanga aceea. Tot vine, până la urmă primăvara! Am învins!

Creanga aceea se numeşte: „Biruinţă" şi, ori de câte ori o privesc, credinţa mea se înviorează, asemenea florilor mereu proaspetelor primăveri.

Cap. LI

„P R I N M I J L O C U L M A R I I, C A P E U S C A T".

(Ex. 14: 22, 29)

La început a fost... ideea.

— Dacă te-ar putea invita Georges în Franţa...

— Ar face-o, ştiu c-ar face-o. Aş pleca cu Gloria. Dar de unde să ştie?

— Dacă ai putea primi o chemare... Cum cunoşti tu franceza...

Nicu venise cu zece minute înainte de stingerea luminii în tot oraşul. La ora unsprezece noaptea stăteam de vorbă, în dormitor. Becul legat la baterie pâlpâise îndelung şi-l stinsesem. De afară nu răzbătea nicio rază de lumină, în acea noapte de sfârşit de martie friguros, când oraşul întreg părea scufundat în neant, cu un neauzit suspin.

Să sosească un străin în martie, chiar şi pe 30, iar o prietenă să-l aducă la mine, ca să-i înlesnesc înţelegerea nu e deloc un rod al întâmplării! Nu l-am cunoscut mai înainte pe acel credincios Kurt W., din necunoscuta Elveţie, dar el a fost mesagerul care a trimis scrisoarea prin care îl rugam pe Georges să mă invite împreună cu Gloria, să-l vizitez în Franţa. N-aş fi avut această îndrăzneală, dacă el nu ne-ar fi spus că simte că Domnul l-a ales să ne fie de ajutor, aşa că

să-i cerem orice. Je peux et je veux! – era deviza lui către noi. Şi tot nu i-aş fi cerut aşa ceva, dacă nu m-ar fi întrebat el însuşi dacă nu mi-ar plăcea să vizitez Franţa. Şi dacă, în sfârşit, nu ne-ar fi scris şi telefonat şi trimis colete frecvent.

Două săptămâni după aceea, luni, 15 aprilie, 1985, la ora patru după amiază, a sunat telefonul. Se conformase întocmai dorinţei noastre, făcându-ne telefonic invitaţia de a vizita Franţa. La ora cinci a sunat iarăşi, ca să-mi spună că vorbise cu consulatul român din Paris, cerând detalii procedurale şi că a doua zi ne va expedia formularele pe care le va lua de la primărie. Şi a mai sunat o dată, dar nu eram acasă, ca să ne ceară datele personale. I le-a dat Luminiţa, cum a putut mai bine. Cele trei telefoane la rând, într-o singură seară erau proba de netăgăduit că avusesem dreptate să nu mă îndoiesc de sinceritatea sa.

Invitaţia a pornit din Pont-Évêque pe 16 aprilie 1985. Era un certificat de găzduire a noastră pentru trei săptămâni, prin care-şi lua obligaţia de a avea grijă de noi. Apoi a început aşteptarea cu drumurile la cutia poştală: patruzeci şi două de trepte în jos şi tot atâtea în sus, de câteva ori pe zi. Iar cutia era întunecată, fără acea pată de lumină care răzbătea de departe prin orificiile ei – o scrisoare.

Am început să mă rog cu Gloria ca invitaţia să treacă de cenzură şi să o pot primi. Eu mă bazam pe faptul că, în afara sezonului turistic, sosise acel credincios străin, anume pentru ca să-i pot încredinţa scrisoarea mea către Georges, că scrisoarea ajunsese, că Georges era dispus să ne primească şi că ne trimisese invitaţia.

Când pe 13 mai mi-a telefonat Georges ca să mă întrebe despre stadiul formelor noastre, a rămas uimit că invitaţia nu sosise încă. M-a asigurat că-mi mai trimite una. Dar, după ce a închis, m-am gândit că e posibil ca nici a doua să nu sosească. Şi am început să mă rog cu stăruinţă ca Dumnezeu să dejoace planurile securităţii. Pe 16 mai am stat în mod deosebit înaintea Domnului, prezentându-l toată situaţia. În seara aceea am primit încredinţarea că voi merge în Franţa. Şi atunci, m-am rugat pentru prima etapă: să sosească la cutie chemarea. Şi peste câteva zile, pe 21 mai, am găsit la cutie plicul lui Georges. După cinci săptămâni de la expediere! A doua invitaţie a făcut doar trei săptămâni.

„Nu, El nu greşeşte, notam în ziua aceea. Voi merge în Franţa!”

M-am dus a doua zi să traduc chemarea, s-o legalizez, să plătesc

o taxă la CEC, să fac fotografii pentru paşaport. Am luat de la miliţie formularele şi am stat ca pe ghimpi când le-am completat, căci nu se admiteau ştersături. Colegii din „Consiliul oamenilor muncii" din şcoală mi-au dat aprobarea. Dar trebuia s-o dau la Inspectoratul Şcolar, pentru ca alt Consiliu al oamenilor muncii să-mi aprobe plecarea. Am depus-o pe 23 mai. Alte emoţii: va fi „Suntem de acord" sau „Nu..."? Dar zilele treceau şi, cum le număram în ore, eram tot mai neliniştită de întârzierea care-mi afecta data plecării, ştiut fiind că, de la depunerea tuturor actelor, abia după două luni se puteau cere informaţii dacă s-a aprobat sau nu. Iată că era aproape 1 iunie, iar eu aveam voie să plec numai în timpul vacanţei şcolare, ceea ce însemna că la 1 septembrie ar fi trebuit să mă întorc deja. Asta ar fi însemnat să plec pe 9, 10 august. Stăteam cu formularele completate, cu actul de încredinţare a Gloriei, de către soţul meu, legalizat, cu fotografiile, chitanţele, certificatul de găzduire tradus şi legalizat şi aşteptam aprobarea de la inspectorat. Credinţa că Dumnezeu a calculat mult mai bine decât mine timpul mă păstra în pace.

E de neuitat cum mi-a fost întărită credinţa prin meditaţia lui Spurgeon din 29 mai. Textul era din Luca 5: 4: „Depărteaz-o la adânc şi aruncaţi-vă mrejele pentru pescuire". În traducerea în limba română a cărţii, se afla o altă meditaţie în locul acesteia, cu nişte idei fără vreun mesaj deosebit. Dar eu aveam cartea în franceză, iar una din frazele de încurajare suna astfel: „Planul Său este de a. Se preamări pe pământ, folosindu-se de nişte lucruri pământeşti". Domnul putea face să apară pur şi simplu, peştele, fără instrumentele specifice: mreajă, bărci. Dar El a vrut să-şi mărească Numele prin obligarea organizaţiilor omeneşti de a-l împlini voia". Una din aceste organizaţii omeneşti era şi BECOM (Biroul Executiv al Consiliului Oamenilor Muncii) care, întrunit în şedinţă, trebuia să-mi dea aprobarea.

Şi pe 3 iunie aveam în mâna aprobarea! Slavă Domnului! Slavă Lui! În pas avântat m-am dus la miliţie şi am reuşit să depun actele pe 5 iunie.

A doua zi, am primit de la Dumnezeu un gând ca o revărsare de Har: El n-a făcut să vină acel credincios din Elveţia pentru a-mi expedia scrisoarea către Georges, apoi să sosească invitaţia (pe urmă încă una), să primesc aprobarea cea mare, să vină din Suedia, chiar în zilele acelea, nişte credincioase de toată încrederea, prin care îl ţineam la curent pe Georges cu mersul formalităţilor, pentru ca totul să se

oprească aici.

Dumnezeu nu lasă lucrurile la jumătate! Acum eram liniştită, ştiind că înainte de 5 august nu am voie să mă interesez de soarta excursiei.

Dar se apropiau examenele. În anul acela, Gabi avea de dat bacalaureatul, Gloria, treapta a doua şi apoi, Gabi, admiterea la facultate. Cu toate emoţiile legate de eventualitatea plecării în Franţa, le mai ajutam şi pe fete, ascultând-o mai ales pe Gabi la genetică. Ştia lecţiile ad literam. Gabi a luat bacalaureatul foarte bine.

Gloria a dat examen de admitere în treapta a doua la liceul ei, la acelaşi profil – mecanică, pe 9 şi 11 iulie, la matematică şi la fizică. Ea se sprijinea pe un verset prin care-i vorbise Duhul lui Dumnezeu, pe când ne rugam pentru examenul acesta: „Îngerul Domnului tăbărăşte în jurul celor ce se tem de El şi-i scapă din primejdie”. Meditaţia de sub acest verset, aflat la data de 8 iulie era atât de întăritoare! Vorbea despre oştirile şi întăriturile lui Dumnezeu, despre tabără Sa care-i înconjoară pe credincioşi.

Când am plecat cu Gabi la Bucureşti, pentru examenul de admitere la facultate, rezultatele pentru treapta a doua nu se afişaseră, căci nu trecuseră decât două zile de la ultimul examen. Am fost găzduite la familia atât de primitoare a fratelui Vamvu a cărui soţie a fost alături de noi în zilele acelea. Am căutat să fiu cu Gabi şi cu problemele ei, mai ales că nu putea mânca nimic în acele trei zile, grele, ale examenelor. Citeam zilnic meditaţia şi ne rugam. Fusese programată pentru examene, după-amiaza, la ora patru, în toiul arşiţei. Pentru aceasta, plecam de la ora unu de acasă, pe o temperatură de 36 ş C. Şi chiar mai ridicată în acea vară a anului 1985. O vară tot atât de ostilă pe cât fusese iarna de grea. Alături de noi a fost fratele nostru în credinţă, Creo, pe care l-am cunoscut la Constanţa şi care ne-a aşteptat şi la gară. Trebuie să spun că acest om face parte dintr-o categorie rară de oameni care au darul ajutorărilor, făcând totul dezinteresat, ca pentru Domnul. Numai Olguţa a mai făcut ce a făcut omul acesta pentru noi, deşi doar ce ne cunoscuse. În realitate, când fusese acasă la mine, împreună cu fratele Caraman, eu îi vorbisem rece, vrând să înţeleagă că mă încurcă în treburi. Dar ei au vizitat o altă familie care le-a pus o casetă cu o poezie interpretată de mine şi asta l-a cucerit. Şi-a spus: „Dacă această fiinţă cu acest dar e pusă să facă mâncare şi treabă, e un mare păcat!” A venit la mine şi mi-a spus acest lucru care

m-a făcut să cedez orice rezistenţă şi ne-am împrietenit. Avea şi el trei copii. Soţia îi murise în chinuri mari, la ultima naştere, iar el îşi creştea singur fetiţa şi băiatul, pe cel mic, encefalopat, lăsându-l în grija mamei lui, la ţară. Ne aştepta la sfârşit, ca să ne ducă în Herăstrău, să-i dea luiGabi mâncare, să o facă să uite de încordare şi emoţii.

În tot acest timp, Georges s-a pornit la drum, fără să ne anunţe. Avea portierele maşinii căptuşite cu biblii. Ne aducea două sobe de încălzit cu butan. La graniţa de la Nădiag, a fost supus unui control amănunţit, bibliile i-au fost găsite, a fost amendat cu sute de dolari şi, cu maşina desfăcută şi cu interdicţia de a mai vizita România pe viitor, s-a întors frânt de oboseală şi descurajat, la el acasă. Ne-a sunat din Iugoslavia, dar nu ne-a găsit acasă, mulţumindu-se să vorbească doar cu Luminiţa.

Într-una din acele zile, m-a sunat Luminiţa, să-mi spună rezultatul Gloriei. Obţinuse o medie bună, dar fără loc. Stăteam pe marginea patului din sufragerie când vorbeam, şi n-aş fi vrut să audă şi Gabi ca să nu se descurajeze. Dar ea era lângă mine şi a auzit tot. Spre mirarea mea, însă, vestea nu a afectat-o. Atunci am cerut-o la telefon pe Gloria care plângea cu amar la celălalt capăt al firului.

— Sunt sub linie, mamă…

— Nu crede ce vezi, ci crede făgăduinţa Domnului că „Îngerul Domnului tăbărăşte în jurul celor ce se tem de El şi-i scapă” am încurajat-o eu.

— Da, mamă.

— Dumnezeu îţi va purta de grijă într-un chip mai deosebit.

Încurajările pe care i le dădeam Gloriei erau şi pentru Gabi.

Mai târziu, avea să se mai creeze o clasă la liceul acela, cu acelaşi profil, încă una, de construcţii, la „Mircea cel Bătrân” şi o alta la liceul „Mihai Eminescu”. Ducându-se pe la licee, ea-şi notase pe toţi copiii care avuseseră medie mai mare ca a ei. Erau foarte mulţi şi se temea că nu are loc, pentru că nu voia să plece la alt liceu. Inspectoratul şcolar a organizat o redistribuire a elevilor care au obţinut medie de trecere, în ordinea descrescătoare a acestora. Aceasta s-a ţinut în aula liceului Gloriei şi a fost condusă de însăşi inspectoarea generală, Olga D. Au fost convocaţi toţi elevii care erau în situaţia ei şi s-a început, bineînţeles, cu media cea mai mare, căci la liceul „Mircea cel Bătrân” se căzuse cu media 8.40. Gloria urmărea citirea listelor cu propriile ei notiţe: corespundeau întru totul. Clasa ei aproape că se umpluse cu

copii şi mai erau de strigat destui. Dar două fete gemene, care nu obţinuseră aceeaşi notă au fost trecute împreună la un alt liceu, iar ceilalţi dinaintea Gloriei, ca şi cum ar fi fost vorbiţi, au cerut alte licee. A fost o binecuvântare a lui Dumnezeu că Gloria a intrat în clasa mult visată, iar Domnul şi-a împlinit făgăduinţa că o scapă din primejdie.

De atunci, Gloria s-a maturizat în credinţă, iar această minune pe care a făcut-o Dumnezeu atunci a fost o cotitură pentru viaţa ei duhovnicească.

După acest eveniment, am plecat la Brăila, la mama şi sora mea, până la afişarea rezultatelor de la facultate. Gabi tot nu mânca, iar într-o seară l-am rugat pe soţul meu să meargă în oraş şi să dea telefon la cunoscuţii noştri din Bucureşti. Ei i-au spus că la Medicină se afişaseră rezultatele. Ne-am hotărât împreună să plec a doua zi, cu Gabi.

În seara dinaintea plecării am citit meditaţia lui Spurgeon pentru a doua zi, 27 iulie. Textul era din Faptele Apostolilor 13: 34: „Voi împlini cu toată credincioşia făgăduinţele sfinte pe care le-am făcut lui David”.

O afirmaţie spusă sub forma unei negaţii mi-a înfiorat inima, glasul mi-a tremurat şi am tăcut: „El nu dă, ca pe urmă să ia înapoi. Ceea ce ne-a dat El e arvuna darurilor şi mai generoase. Ceea ce nu ne-a dat încă până în ziua aceasta e tot atât de sigur ca şi ceea ce am primit deja. De aceea nădăjduim în Domnul şi rămânem tari”. Atunci când am fost atinsă în inimă, m-am văzut pe mine însămi în faţa unei liste. Era o listă micuţă şi eu o parcurgeam, ca să dau de numele fiicei mele. L-am văzut, pe la sfârşit: nu încăpuse pe un singur rând, la rubrica respectivă, de aceea fusese continuat dedesubt. Nu-mi pot explica această plonjare în viitor. Ştiu, însă, că am făcut un calcul simplu: dacă locurile au fost 22, iar Gabi reuşise spre sfârşit, înseamnă că era la numărul 18 sau 19. Totul a durat mai puţin de un minut. Soţul meu şi cu Gabi erau cu mine şi eu le-am spus atât:

— Ţineţi minte: 18 sau 19.

N-am dat alte explicaţii. Am plecat a doua zi, sâmbătă şi ne-am oprit direct la Politehnică, la „Polizu”, căci acolo dăduse Gabi examen, la Tehnologie Chimică, secţia Biochimie, secţie rămasă de la Institutul Naţional de Chimie, patronat de Elena Ceauşescu, iar pe aceste 22 de locuri, concuraseră câte opt candidaţi pe loc. Nu era uşor să crezi că vei face faţă unei asemenea competiţii, dar Gabi, cu toată neîncrederea ei

în capacităţile sale, îmi spusese, într-una din zilele acelea:

— Eu cred c-am să reuşesc, mamă, pentru că n-am putut să învăţ mai mult şi Dumnezeu ştie că eu am învăţat cât am putut.

Dar rezultatele la Tehnologie Chimica nu erau încă afişate.

Ne-am dus la familia care ne găzduise, familia pastorului Vamvu Alexie a căror casă ne-a fost deschisă întotdeauna, de parcă ne-ar fi fost părinţi. Ziua aceea a trecut foarte greu. Nici eu, nici Gabi nu dormiserăm cu o noapte în urmă şi nu ne puteam odihni. Dar a trecut şi noaptea aceea, iar când am dat telefon a doua zi, pe la ora zece, ni s-a spus că rezultatele se afişaseră din seara precedentă. Am mai făcut o dată drumul pe care-l făcuserăm trei zile la rând, în urmă cu zece zile, pe căldura aceea caniculară, care făcea să se afunde tălpile pantofilor în asfaltul înmuiat.

Am intrat pe poartă şi ne-am îndreptat spre pavilionul unde era secretariatul facultăţii. Era foarte multă lume. Nu vedeam nicăieri listele de la această specializare. În sfârşit, cineva ne-a arătat unde sunt. Erau mai uşor de consultat cele cu cei neadmişi, pentru că erau aranjaţi alfabetic. De aceea ne-am postat în faţa lor, cu gândul de a-i citi pe cei cu litera T, când deodată mi-am adus aminte de micuţa listă pe care o văzusem anticipat şi am exclamat:

— Gabi, dar ce facem noi aici? Nu aici trebuie să ne uităm!

Greu am găsit lista cu cei admişi. Era o listă micuţă, exact cum o văzusem cu două seri în urmă, şi am făcut exact ca în seara aceea: am citit-o de jos în sus. Al patrulea nume de jos era al fiicei mele: Topciu N. Tatiana-Gabriela. Al doilea prenume nu încăpuse în rubrica aceea şi era bătut sub primul. Era la numărul 19.

Am creat lista aceea? Am văzut-o printr-o facultate spirituală, tocmai când se bătea la maşină? Este o experienţă unică în viaţa mea şi ar fi putut fi începutul unor lucrări vecine cu paranormalul, dacă nu mi-aş fi barat imaginaţia, nevoind să-L ispitesc pe Dumnezeu să-mi arate anticipat anumite rezultate arzătoare. Prin îndurarea Lui, Domnul m-a lămurit că asemenea experienţe nu trebuie căutate cu tot dinadinsul, pentru că Domnul Iisus spusese: „Ferice de cine nu a văzut şi a crezut”, iar apostolul Pavel afirma că noi „umblăm prin credinţă, nu prin vedere”. Mai târziu am înţeles că această cale a imaginării pozitive este una periculoasă şi nu are nimic a face cu viaţa din Domnul Iisus Hristos, fiind un principiu al unor religii orientale. Cu toate acestea, consider acea experienţă ca fiind din partea Duhului Sfânt pentru că nu

făcusem nimic să o caut, a fost spontană şi ne-a zidit încrederea. Aş spune că a fost un dar de încurajare anticipată a fiicei mele şi a contribuit şi la sporirea autorităţii mele spirituale, în ochii copiilor.

Încă dinainte de a pleca la Brăila, am fost în audienţă la serviciul de Paşapoarte, ca să ştiu cum stau lucrurile. Era o cămăruţă cu câteva scaune, plină de oameni care aşteptau aprobarea să plece, mai ales în Turcia. Nu am primit decât răspunsul descurajant: să aştept acasă.

Ne hotărâserăm să plecăm cu trenul. Cu avionul costa enorm. Dar am aflat că pentru tren, trebuie să plătesc în valută. Şi i-am spus asta la telefon lui Georges, când m-a sunat la Bucureşti, chiar a doua zi după aflarea fericitului rezultat. Iar el a fost de acord. Mai ales că ne plătea biletul numai pe ruta capitalistă, până la graniţă plătindu-ni-l noi, în lei.

Dar au început necazurile. Chiar a doua zi de la convorbire, a scos din cont 3.000 FI şi i-a lăsat în maşină. Când s-a întors la ea, a găsit maşina descuiată, iar francii, nicăieri! El era aşa de afectat de pagubă, încât ne-a scris şi aproape că şi-a retras invitaţia, în sensul că ne-a declarat că nu ne mai aşteaptă, că nu ne mai poate plăti călătoria. Îşi stricase şi el concediul. Dar tocmai atunci, mi-a venit în minte versetul: „Ştim că toate lucrurile lucrează împreună spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu". (Rom. 8: 28). Îmi venea să zâmbesc, în loc să mă supăr, pentru că ştiam că atunci când se epuizează posibilităţile omeneşti, încep posibilităştile lui Dumnezeu. Culmea: aproape în fiecare zi Domnul îmi întărea credinţa printr-un gând, printr-un verset, printr-o meditaţie.

În vara aceea am studiat epistola către Evrei. Eram odată la plajă cu copiii, când am citit ca o revelaţie: „... aşa încât să nu leneviţi, ci să călcaţi pe urmele celor ce prin credinţă şi răbdare moştenesc făgăduinţele". (6: 12) Chiar aşa: făgăduinţa o am, credinţa de asemenea, dar n-am răbdare! „Căci aveţi nevoie de răbdare – citesc eu în continuare ca într-un dialog cu Domnul – ca, după ce aţi împlinit voia lui Dumnezeu, să puteţi căpăta ce v-a fost făgăduit". (10: 36) Asta e cheia: sunt în şcoala răbdării prin care trebuie să împlinesc voia lui Dumnezeu.

Şi tot mă gândeam uneori: dar trece vara, vine vremea ploilor. Şi parcă-L auzeam pe Domnul:

— Dar nu sunt Eu şi Domnul anotimpurilor? Eu pot să fac vară

în plină toamnă.

Se apropia 23 August care, în anul acela pica într-o vineri şi, cum nu se lucrau două zile, se făceau, cu duminica, trei. Când să mai plec? mă gândeam uneori. E aproape septembrie. Ar fi trebuit să fi fost deja plecată.

„Calendarul Lui nu-i calendarul lumii.
Ceasul Lui nu rămâne în urmă vreodată.
Să nu spui niciodată:
— E prea târziu!
Nu-i niciodată târziu
La Cel pururi viu!”
scriam eu, într-o duminică.

Luni, 19 august, nu m-am mai dus în audienţă la serviciul Paşapoarte. Dar joi 22 august m-am dus la şeful acestui serviciu, tovarăşul Moreanu. Pe masă erau teancuri de dosare şi mi-am văzut buletinul cu coperte roşii, chiar în faţa lui. Şi deodată am prins curaj şi am început să vorbesc:

— Vine mâine 23 August, apoi 24, imediat 1 septembrie şi vacanţa mea a trecut.

— Da, şi...?

— Şi în aprobarea BECOM scrie: „De acord cu această excursie numai pe perioada vacanţei”. Toată lumea-mi spune să aştept acasă, dar nu-mi dă nicio speranţă.

A pus mâna pe telefon şi l-a chemat pe un subaltern, la el. Atunci i-am spus:

— Până la dumneavoastră, nimeni n-a mişcat nimic.

A cerut dosarul meu, l-a răsfoit şi mi-a spus să fiu liniştită: ei nu au 23 August, ei lucrează şi duminicile, iar dosarul meu va fi discutat zilele ce urmează.

De data aceasta, am plecat din audienţă bucuroasă.

Luni am fost la rugăciune şi era doar Lenuţa şi fiica ei, Simona. Eram, deci, trei. Ne-am rugat şi pentru plecarea mea. După rugăciune, am cerut Domnului un verset prin care să mă întăresc în El. Mie mi-au căzut ochii pe Evrei 11: 29. Era chiar epistola pe care o studiasem toată vara. Versetul mi-a sunat profetic: „Prin credinţă au trecut ei Marea Roşie ca pe uscat”.

— Lenuţa, îmi aprobă, îmi aprobă plecarea!

Între România şi Franţa, până în 22 decembrie 1989 distanţa era tot aşa de greu de străbătut ca şi Marea Roşie de către evreii eliberaţi. Dar Dumnezeu a făcut pentru ei imposibilul: a despicat marea în faţa lor şi i-a trecut prin mijlocul ei, ca pe uscat. Şi egiptenii tot i-au mai urmărit şi în mare. Spre pierzarea lor, însă. Dumnezeu va despica astăzi marea, pentru mine şi eu voi trece dincolo!

M-am dus direct la serviciul Paşapoarte. Era luni 26 august. Şi tocmai în lunea aceea, când mi-a promis Dumnezeu că mi s-a aprobat ieşirea din ţară, audienţele nu s-au ţinut! Acum nu mai înţelegeam nimic: Dumnezeu îmi făcuse făgăduinţa, eu crezusem, avusesem răbdare, trăisem după voia lui Dumnezeu. (Evrei 10: 36) Ce mai putea fi?

De aceea, a doua zi, am rămas înaintea Domnului, în dormitorul meu. Cu Biblia deschisă înaintea mea, mă cercetam înaintea Lui. Mi-am pus ochelarii şi iată ce am citit: „Nădăjduind împotriva oricărei nădejdi... el (Avraam) nu s-a uitat la trupul său (eu am citit pentru mine „timpul său”) ... ci a dat slavă lui Dumnezeu, deplin încredinţat că El ce făgăduieşte poate să şi împlinească”.

Putea fi ceva mai limpede, mai evident şi mai întăritor pentru credinţa mea? Am primit un nou şuvoi de viaţă şi, de unde până atunci fusesem posomorâtă şi mă izolasem de copii, am ieşit din cameră şi m-am dus la ei, asigurându-i:

— Azi primesc aprobarea!

Am luat-o şi pe Gloria şi am plecat la serviciul Paşapoarte, dar cu întârziere. Buletinele se strânseseră deja. Lumea aştepta începerea audienţelor. Un miliţian care m-a văzut cu buletinul, mi-a spus că s-au strâns şi să vin altă dată. Dar tot mi l-a primit. Eu aşteptam să-mi vină rândul şi mă luptam cu emoţiile, când îl văd pe acelaşi miliţian că iese cu buletinul meu în mână şi cu o hârtiuţă, spunându-mi:

— Da, vi s-a aprobat... Să vă duceţi la... Aveţi de plătit...

Nu, Dumnezeu nu dă niciodată, pentru ca să ia înapoi!

Nu, Dumnezeu nu lasă niciodată lucrurile la jumătate!

Sosise ceasul împlinirii făgăduinţei Sale!

Cântam imnuri de slavă pe stradă, amândouă, spre troleibuz.

Dar piedicile nu s-au terminat! Acolo unde m-am dus pentru programare, în vederea ridicării paşapoartelor, miliţianul mi-a spus:

— Veniţi dumneavoastră să vă ridicaţi paşapoartele, pe 4 a IX-a, dar… şi s-a uitat la mine fix, cu cererea de concediu fără plată, semnată de tovarăşa inspector general, dar – şi aici a rărit cuvintele, numai de dumneaei, dându-mi de înţeles că aşa ceva e imposibil de obţinut.

Prima piedică reală a fost chiar din partea soţului meu şi se datora banilor. Atunci a realizat el că aprobarea însemna şi cheltuială.

— 23 de mii! Fantastic! a exclamat el, supărat.

— Bine, dar tu ai fost cu ideea…

— Ni se duc toţi banii, mamă, toate economiile noastre. Arăta cu adevărat distrus, iar asta era un consum nervos în plus pentru mine, care luptasem până acum cu cei din afară, ca să obţin această plecare. Acum, lupta se mutase pe frontul căminului nostru.

M-am dus în ziua următoare, pe 28 august, la inspectorat cu cererea de concediu fără plată, pentru perioada 15 septembrie-15 octombrie 1985, pentru o excursie externă. Dar ce de lume era acolo, aşteptând să li se acorde detaşările anuale, care, începând cu acel an, nu se mai aprobau decât una, o singură dată. Nu am reuşit să intru, dar am lăsat cererea, căci pentru aşa ceva trebuia întrunit BECOM-ul. Nerăbdarea m-a făcut să-i telefonez fostului meu director s-o roage din partea mea pe soţia sa, inspectoarea generală, să se grăbească. Pe 31 august am dat telefon la inspectorat. Nu se întrunise BECOM. Rugăciuni, nelinişti, îmbărbătare, credinţă – toate acestea erau într-o continuă rotire, zi de zi, în mod legic. Lucram cravate de mătase pentru cadouri, cumpărasem opt îi de la artizanat, elegant lucrate, pentru cunoştinţele din Franţa pe care aveam să le contactez şi în acelaşi timp aveam emoţia nesiguranţei. Nu ştiu dacă un occidental care şi-a petrecut vacanţa în altă ţară decât a lui a trecut prin ce am trecut eu în anul 1985. Poate că i-ar veni greu să creadă că a fost necesară atâta cheltuială de energie nervoasă, psihică şi spirituală pentru un asemenea lucru.

Pe 1 septembrie notam în agenda mea: „Nu m-aş fi gândit să fiu încă neplecată, neîntoarsă, la această dată”. Cu 1 septembrie vine toamna. Toamna plouă şi este frig. Şi-mi aduceam aminte: „Domnul poate să facă vară în plină toamnă”.

Pe 2 septembrie, seara, stăteam la rugăciune. Mă hotărâsem să trec pe la inspectorat, a doua zi, la prima oră. Mă rugam cu inima strânsă, în cel mai deplin sens al cuvântului. Atâtea lupte! Pas cu pas, bucăţică cu bucăţică ajunsesem în faţa ultimului obstacol. Să se

oprească îndurarea Domnului tocmai aici? Tocmai acum?

— „Nu ţi-am spus că, dacă vei crede, vei vedea slava lui Dumnezeu?”

Acest cuvânt, ca o mustrare, rostit de Domnul către Marta, înaintea învierii lui Lazăr, fratele ei, a răsunat limpede în conştiinţa mea. Aşa cum stăteam îngenuncheată pe covor, am răsfoit Biblia, să caut să citesc întreg pasajul din Ioan, capitolul al optulea.

— „Doamne, miroase greu” – spusese Marta, când auzise că Lazăr va învia. Cu alte cuvinte, ea spunea că ar fi crezut în învierea fratelui ei, dacă n-ar fi intrat în putrefacţie. După această observaţie, a spus Domnul memorabilele cuvinte care-mi răsunaseră în inimă.

— „Nu ţi-am spus că, dacă vei crede, vei vedea slava lui Dumnezeu?”

Încrederea mi-a înflorit bogat, înmiresmându-mi tot lăuntrul. M-am culcat pe perna încrederii în Dumnezeul care „cheamă pe nume lucrurile care nu sunt ca şi cum ar fi” şi am dormit adânc şi în pace deplină. Mi-a mai bătut puţin inima a doua zi, la uşă, aşteptând să intru în audienţă. Inspectori cu hârtii în mână tot intrau şi ieşeau pe uşa aceea. Profesori în mare număr, îngrijoraţi pentru catedra lor, făceau coadă în jurul meu. Stăteam acolo de vreo două ore şi jumătate, când m-a văzut doamna Moraru, secretară la inspectorat:

— Doamna Topciu, aşteptaţi pentru cererea aceea? N-aţi luat-o? E la mine, aprobată. Veniţi încoace! Şi m-a luat la secretariat. Tovarăşa general a semnat cererea şi, adresându-se inspectoarei de limba română, Lucia N., a rugat-o să depună dumneaei a doua semnătură.

— Ei, acuma, dacă a semnat generalul, cine sunt eu, să mă opun? Şi stiloul a alunecat pe cererea mea, făcându-mi inima să dea peste ea de bucurie! Cine mai era ca mine? Gata! căzuse şi ultimul obstacol! Plecăm în Franţa! Cu adevărat, „vedeam slava lui Dumnezeu”, ca pe cea din urmă făgăduinţă împlinită sub ochii mei, de către Cel Atotputernic. Aleluia!

A doua zi, am dus aprobarea la miliţie, am dat buletinele şi am ridicat paşapoartele, iar pe 5 septembrie zburam cu avionul la Bucureşti. Numai că, în loc să mă duc la Ambasada franceză, am nimerit la cea canadiană, pentru că scria tot în limba franceză. De aceea a trebuit să mai stau o zi în Bucureşti, ca să merg în ziua următoare la ambasada franceză să depun paşapoartele pentru viză. Aici, au fost foarte amabili cu mine. Am fost programată pentru ziua de

13 septembrie, să le scot. Am făcut şi rezervare la avion pentru săptămâna viitoare şi am primit două locuri pentru zborul spre Paris, pentru 15 septembrie. Totul se potrivea aproape milimetric: pe 14 septembrie venea evanghelistul Billy Graham în Bucureşti, la Biserica Penticostală din strada Sebastián, iar Nicu voia să-l asculte şi tot atunci Gabi începea cursurile universitare. Marţi, 10 septembrie, am avut părtăşie în studiu biblic şi rugăciune cu copiii, citind apoi din cartea „În intimitatea lui Dumnezeu", în limba franceză, despre rugăciunea Anei. După rugăciune, versetul pe care ni l-a dăruit Dumnezeu atunci, ultimul Lui cuvânt înainte de plecarea noastră în Franţa a fost confirmarea Duhului Sfânt că a Lui a fost lupta şi biruinţa:

„Eu sunt Domnul Dumnezeul vostru care v-am scos din ţara Egiptului, Care v-am scos din robie; Eu am rupt legăturile jugului vostru şi v-am făcut să mergeţi cu capul ridicat!" (Lev. 26: 13)

„Finit coronat opus"!

Aşa am plecat în Franţa, luate de mână de Domnul Dumnezeul nostru Mântuitor care şi-a manifestat credincioşia faţă de făgăduinţele Sale şi ne-a scos „cu mână tare şi cu braţ întins" din ţara în care toţi eram strict supravegheaţi de securitate, pentru trei săptămâni de vis.

Cap. LII

În P A T R I A M O N S E N I O R U L U I B I E N V E nu

Mă mai întorc o dată să-l salut pe soţul meu care-şi şterge cu mâna o lacrimă şi intru după Gloria, în holul mare al aeroportului Otopeni, unde aşteptăm să ni se anunţe ieşirea la avion. Chiar plecam? Deşi am luptat atât pentru această plecare, mă bucur cu toate facultăţile mele sufleteşti. Mă bucur clocotind, deşi nu arăt în afară. Sunt îmbrăcată cu un compleu de macrame, tricotat de mine. Alături, Gloria, în pantalonii ei negri, reiaţi, peste care cade o cămaşă bărbătească în carouri, foarte la modă şi încălţată cu adidaşii cei albi, trimişi de Georges, caută să se simtă cât mai relaxată. Are doar şaptesprezece ani. Avionul va decola la ora 13. Cu o jumătate de oră înainte, suntem anunţaţi, coborâm scările, ieşim pe o uşă şi, conduşi cu un autobuz, ajungem la scara avionului. Urcăm cu cea mai mare naturaleţe, deşi Gloria zboară pentru prima oară cu avionul şi încă peste hotare.

Mergem, conform făgăduinţei de acum câteva zile, „cu capul ridicat”, în Duhul biruinţei lui Dumnezeu şi nu ne putem bucura îndeajuns de desfacerea „legăturilor robiei”. Zburăm cu un ROMBACK, suim la 10.000 m altitudine, cu o viteză de 850 km/ oră. O fată de şaisprezece ani e singură în avion, dar la Paris o va aştepta unchiul. Un grup gălăgios de francezi rupe monotonia zborului. Pe sub noi se văd nişte dâre albe. Suntem informaţi că sunt Alpii. Acum suntem deasupra norilor albi, denşi, ce par imenşi nămeţi de zăpadă, care ne-ar putea ţine. Ce zi superbă! Câtă lumină! Ce măreţie!

Aşa au trecut trei ore! Trecem prin vama franceză şi e mult mai uşor decât la noi, mai ales că cei din grupul de francezi ne ajută să ne completăm cartonaşele pe care le primiserăm încă din avion.

Fericită, fata care călătorise singură, face semne către un bărbat în vârstă, după care se pierde în braţele lui: şi-a întâlnit unchiul. În curând şi noi ne vom întâlni cu Georges aici, pe „celălalt tărâm”. Grupul vesel s-a dus şi el.

Am rămas singure în aeroport. Nu ne aşteaptă nimeni. Mă gândesc că poate am uitat cum arată Georges. Intrăm într-o toaletă elegantă şi abia la ieşire observăm că se plăteşte. Ne scuzăm că venim din România şi nu avem valută. Suntem iertate. Începem să fim tulburate de faptul că nimeni nu ne aşteaptă. Ne gândim că poate Georges e în altă parte şi atunci ieşim la „Livraison des bagages”. Pe banda rulantă se văd doar două geamantane făcând ocol: sunt chiar geamantanele noastre. Împovărate cu ele, nu ştim ce să mai facem. Doar vorbisem personal cu Georges la telefon, îl sunasem chiar eu înainte de a pleca la Bucureşti, explicându-i data exactă a sosirii noastre. Îmi promisese personal că se va ocupa. Ce s-a întâmplat? Nu puteam rămâne la infinit în aeroport. Cu acea jumătate de oră de torturantă aşteptare s-a deschis şirul dezamăgirilor noastre legate de această excursie.

Şi deodată, dincolo de o uşă pe care scria „Sortie” şi care se deschidea doar la simpla apropiere a unei persoane, am văzut pe cineva care făcea semne insistente cu mâna. Era o doamnă. Şi, când s-a deschis din nou acea uşă la trecerea cuiva, am recunoscut-o pe domnişoara Marguerite Blanc, secretara preşedintelui Adunărilor lui – Dumnezeu – Penticostale, din Franţa. O cunoşteam pe această soră în vârstă, care nu se căsătorise niciodată şi care ne vizitase în două veri, făcând tratament la Eforie-Sud. Nicu a condus-o de fiecare dată cu

maşina de acolo la noi şi înapoi şi corespondam regulat. Îi scrisesem prin nişte credincioase suedeze că venim în Franţa, iar răspunsul ei, aproape exuberant, deşi nu-i stătea în fire, ne dăduse curaj că vom fi dorite la Paris.

Când am văzut-o, am prins noi puteri pentru valiza mea cea grea. S-au dus grijile! Vom vizita Parisul, oraşul luminilor. Cum de-am putut să mă-ndoiesc? Dar, vai, planurile mele erau pură fantezie, căci sora a început să se plângă că provincialii ca Georges nu-i înţeleg pe parizieni care, iată, trebuie să meargă toată ziua ba la gară, ba la aeroport; că sunt a cincisprezecea persoană care sosea la Paris în vara aceea; că Georges îl sunase în ajun pe pastorul ei că vin în Paris soţia şi fiica pastorului din Constanţa, din România; că dimineaţa, pastorul făcuse anunţul în biserică, dar nimeni n-a vrut să ne întâmpine la aeroport şi atunci a venit ea. Nu mai vorbesc de lipsa de elementară politeţe ce o anima în tot ce spunea, dar ea ne jignea în faţă. Mi-a spus că ne trimitea la Lyon chiar în seara aceea, cu cel mai bun tren, un T.G.V. modern, dar a ţinut să specifice: „şi cel mai scump”. Georges ne va întâmpina acolo.

De la ora patru fără un sfert, ora Franţei şi până la ora şase fără un sfert, am petrecut în gara de Lyon din Paris un timp deprimant. Înţelegând că nu suntem binevenite, că ea – şi zugrăvea casa – de ce-mi scrisese că era fericită că vin? I-am desfăcut bagajele şi am căutat cadourile pentru ea şi apropiaţii săi, urmărind lista într-un carnet. Scoteam o ie, o cravată, o batistă fină, o pictură. Era penibil! Una din cravatele croşetate de mine, din fir de mătase albă, pentru domnul Nicole se pătase de la o pictură. Mă luptam cu gândul că şi Georges era poate la fel, în ţara lui, că cheltuisem toate economiile noastre de douăzeci de ani pe o excursie la nişte oameni care nu ne doreau. Şi nu mă puteam scutura de acest gând.

În sfârşit, ne-am urcat în tren, ne-am aşezat, dar iată că s-a ivit o problemă. În Lyon erau două gări: Perrache şi Part-Dieu. La care trebuia să coborâm? Sora Marguerite nu ştia, şi-a amintit doar că Georges îi spusese că ne aşteaptă la Lyon la ora 20. La 20 sosea la prima gară şi între gări era o distanţă de cinci minute. Unde să cobor? Această nesiguranţă într-o ţară străină îmi dădea fiori de spaimă. Dacă coboram la prima, şi el ne aşteaptă la a doua? Dacă coboram la a doua şi Georges era la prima? Mi-a venit o idee:

— Poate sună Georges, să afle despre noi şi atunci îi spuneţi că am coborât la prima, i-am spus eu, în speranţa nemărturisită că îl va

suna chiar ea, pentru această lămurire absolut necesară.

M-a asigurat că aşa-i va comunica, dacă va suna. M-a încredinţat unei familii cu trei copii şi cu al patrulea în aşteptare şi a plecat, nu înainte de a-mi da o bancnota de 200 FI, după care mi-a spus că, dacă n-o să-i cheltuiesc, să-i dau înapoi la întoarcere. Apoi a coborât şi trenul a pornit. Aveam să parcurgem această distantă de 500 km în numai două ore. Eram nedormită, ca de obicei înaintea plecărilor, apoi obosită de călătoria cu avionul şi de îndelungile aşteptări – în aeroport la Otopeni, apoi la Paris-Orly, în gara Paris pentru Lyon şi acum din nou în călătorie, la capătul căreia nu ştiam dacă mă voi întâlni cu Georges şi în ce stare de spirit va fi. Am observat totuşi că luminile s-au aprins în tren înainte de a se însera. Rememorând discuţia cu sora, am înţeles de ce nu mă primea: toate informaţiile de care ar fi avut nevoie pentru a le da publicităţii, despre prigoana împotriva credincioşilor din România le culesese de la alţii, de la cei veniţi înaintea mea şi eu nu mai prezentam interes. Timpul se scurgea peste noi atât de încet! Parcă ne înghiţea în el. L-am întrebat pe tânărul tată care gară e mai aproape de Vienne şi el a spus că Lyon Perrache. Acolo ar fi trebuit să coborâm, dar dacă Georges sunase la Paris, la sora Marguerite să întrebe de noi şi aceasta îi spusese că vom coborî la prima gară? La ora 20 am ajuns la Lyon Part-Dieu. A coborât întâi Gloria, ajutându-mă la bagaje, după care a mers să caute un chariot. În tot acest timp, eu mă uitam la peronul subteran, după Georges. Lăsându-mi bagajele, m-am apropiat de impiegatul trenului să-l întreb ce să fac dacă persoana care trebuia să mă întâmpine e la cealaltă gara. Politicos, el m-a sfătuit să merg la informaţii şi să-i rog să facă un anunţ în microfon. Noi ne tot uitam după gazda noastră. Nu era nicăieri! Atunci am fost sigură că n-a dat telefon şi că nu ştie că am coborât aici. Trenul a plecat ca un vârtej, de lângă noi. Cum familia aceea tânără coborâse cu noi, gata să ne ducă şi la Perrache, a mers şi a vorbit la ghişeul de informaţii să facă anunţul. Întâi pentru gara unde eram, apoi pentru cealaltă. Stăteam ca pe ghimpi, iar familia de francezi stătea cu noi, ca să ne fie de ajutor. Deodată am auzit sunând telefonul şi apoi am fost chemată să vorbesc. Era Georges! Chiar el! Cu un glas de prieten îngrijorat, mi-a spus să stau liniştită, că vine cât poate de repede. Protectorii noştri au plecat, le-am mulţumit şi i-am binecuvântat, după care ne-am aşezat pe o bancă. Era trecut de opt şi Gloria stătea supărată acolo, moţăind aproape.

După douăzeci de minute, l-am văzut pe Georges. Își pregătea aparatul de fotografiat să ne facă prima fotografie din reportajul voiajului nostru. Dar se consumase bateria. El, însă, zâmbea şi radia din el atâta încredere, încât toate negrele mele presimţiri s-au topit într-o clipă. Cum putusem să mă îndoiesc de dragostea lui de frate în Domnul Iisus Hristos?

Maşina rula uşor pe drumul asfaltat. Gloria aţipise în zgomotul acela liniştitor al maşinii. Cum observasem pe faţa lui nişte cicatrice, l-am întrebat despre natura lor. Am aflat că săptămâna trecută avusese un accident cu maşina care-i pusese două copci pe obraz, sub ochi, că rămăsese în urmă cu lucrul. Şi, ca şi cum atâta nu era de ajuns, Samuel, fiul său, era programat pentru operaţie la ochi, peste o săptămână. Ce prost picaserăm! Dar el era vesel, ne-a spus că mama lui era la el, ca să nu fie singur, căci Jacqueline, soţia lui, era la nişte cursuri de perfecţionare pentru o lună, la Lyon. El străbătea acest drum pentru a doua oară, căci o adusese în ziua aceea la Lyon pe soţia lui. De la Vienne la Pont-Évêque, micuţă aşezare de deal în sudul Franţei, erau câteva minute. Ne-am oprit lângă un bloc înalt, numit „Les Hetres" într-o parcare. Câţiva adolescenţi stăteau la intrarea blocului, discutând liniştiţi. Când ne-am apropiat, s-au ridicat în picioare, salutându-ne. Am urcat cu un lift silenţios, a cărui ascensiune nici n-o simţeam. Georges a deschis uşa, iar „Mamy" a fost într-o clipă în hol, la noi. Cu câtă căldură ne-a primit! Ne-am simţit între fraţi. Ni se pusese la dispoziţie sufrageria, „salonul", cum îl numeau ei. Acesta avea să ne fie locul de „carantină", cum glumea pastorul lor, Michel Zanellato.

Am desfăcut confortabila canapea extensivă care s-a dovedit un pat larg şi moale şi ne-am dăruit unei binemeritate odihne. Am dormit duse, trezindu-ne nişte voci groase, bărbăteşti, al căror înţeles ne era străin. Atunci mi-am adus aminte că sunt în Franţa şi că vocile erau ale lui Georges şi Samuel. După ce au plecat, am adormit la loc. Pe la zece, Georges a dat o fugă pe acasă, ca să vadă cum am dormit. Noi tocmai eram în bucătărie: pe masă abureau cănile de cacao cu lapte, şi se odihnea o franzelă lungă, în care nu te-ndurai să înfigi cuţitul, căci avea un pârâit dulce, de pâine fină, cu coaja extrem de subţire, alături de untul gras, numit „President". Din toate eram mereu invitate cu dragoste să luăm.

Şi atunci, pe când muşcam din felia aceea de pâine moale, moale, unsă cu unt şi sorbeam din laptele cu cacao, în timp ce Georges se uita

cu ochii lui calzi când la una, când la cealaltă, m-a podidit plânsul. Poate că era o descărcare nervoasă a tuturor emoţiilor îndurate din aprilie şi până în acel 16 septembrie 1985. Dar m-a copleşit diferenţa dintre ţara mea şi Franţa. Şi lor nu li se mai făcea atâta îndoctrinare politică şi stoarcere de recunoştinţă pentru nivelul cu adevărat înalt, de trai, cum se făcea cu noi. N-am putut să nu mă gândesc cât de umiliţi trăiam noi, în România, stând la cozi de ore întregi, pentru ca, de cele mai multe ori, să se termine produsul dorit înainte de a ne veni rândul; cum ne luam toată familia la coadă când se găseau ouă. M-am refugiat în camera noastră şi am plâns pentru toată nenorocirea poporului meu. Georges a plecat luând în fugă şi el o gustare, nu înainte de a ne anunţa că după-amiază mergem la Lyon. Ne pusese muzică de Richard Clayderman care ne făcea mai plăcuta şederea înăuntru.

După amiază, ne-a dus la Lyon. Aglomeraţia de pe autostradă şi mulţimea de oameni de pe străzi m-au ameţit. Gazda noastră ne-a dus într-un parc plin de trandafiri, „La Tete d'Or". Fotografiile au imortalizat chipul meu şi al Gloriei, din după-amiaza însorită, ca de vară, a zilei de 16 septembrie 1985 din parcul plin de trandafiri. Georges şi cu Gloria au plecat să viziteze în parc grădina zoologică, în timp ce eu am rămas pe o bancă, suferind, cum ar fi spus Lucian Blaga, „de prea mult suflet". Trebuia să stau, să-mi spun mereu şi mereu că sunt în Franţa, că am reuşit, că Dumnezeu a făcut în septembrie o vară prelungită, precum îmi promisese. Să-mi ordonez gândurile şi să-mi planific zilele cu multă grijă. Căci eu avusesem cu soţul meu o înţelegere secretă, de a încerca să cer azil politic în Franţa.

Era suficient să spun autorităţilor cum a fost maltratat soţul meu, în comuna „Nicolae Bălcescu", din judeţul Tulcea, unde oficia un serviciu religios, după ce se prezentase în prealabil la primărie şi obţinuse aprobarea. Incidentul se petrecuse cu cinci ani în urmă, în 15 iunie. Instigatorul fusese preotul satului. Cineva – nici azi n-am aflat cine – făcuse cunoscut faptul, cu amănunte pe care soţul meu nu le cunoştea, la postul de radio „Europa Liberă". De aici, alte necazuri. Fusese chemat la autorităţile care răspundeau de religie, pe linie de partid şi atenţionat că va trebui să răspundă pentru gestul de a fi transmis acel material la „Europa Liberă". Dar au fost şi bucurii, pentru că, în urma publicării incidentului şi în presa creştină din Occident, am primit nouă scrisori de încurajare din Canada şi Statele Unite.

Şi era suficient să povestesc situaţia mea din învăţământ,

persecuţiile la care am fost supusă, pentru a cere azil politic pentru mine şi pentru Gloria. Şi acolo, pe banca din parcul acela din Lyon, în soarele blând al acelei după-amiezi de septembrie, m-am rugat:

— Doamne, să nu deschid eu vorba. Dacă e voia Ta să rămân în Franţa, fă Tu în aşa fel, ca Georges să mă întrebe dacă n-aş vrea să rămân.

Şi pe drumul de întoarcere, Georges m-a întrebat deodată:

— Voudrais-tu rester ici? (Ai vrea să rămâi aici?)

Cum eu cerusem acest semn Domnului, am tăcut. El a insistat să-i răspund. Am stăruit în tăcerea mea. Ajunşi acasă, m-a luat deoparte şi m-a întrebat din nou. N-am vrut să procedez ca Ghedeon, cerând repetarea semnelor, dar era un pas de o mare gravitate şi nu voiam să procedez uşor. De data aceasta, i-am răspuns că acesta a fost punctul de pornire în tot ce întreprinsesem, că văzusem mâna lui Dumnezeu în a mă scoate împreună cu Gloria din ţară şi că sunt sigură că numai Dumnezeu m-a scos din România.

Atunci, am mers la Casa de adunare, la Vienne şi l-am sunat pe fratele Ieremia Hodoroabă care mă cunoştea de când contribuisem la programele religioase ale postului de radio pe care-l conducea, „Glasul îndrumătorului Creştin". În ţară mă înregistrase cu recitări de poezii proprii şi cu cântări la care mă acompaniase la orgă unul din fiii săi. Reuşisem să iau cu mine, ascuns printre şerveţele, volumul meu de poezii, dactilografiat pe hârtie subţire. Eu eram absolut convinsă că voi fi de folos acestui pastor şi că se va bucura să audă că am adus poeziile.

— Frate Hodoroabă, sper că vă mai amintiţi de mine, sunt T.T. din România, Constanţa.

— Cum să nu vă ştiu, soră? Ce mai faceţi?

— Mă aflu în Franţa

— O, dar aceasta este o veste minunată! a rostit el cu inflexiunile acelea profesionale ale vocii sale, pe care le cunoşteam atât de bine.

— Sunt aici cu fiica mea care are şaptesprezece ani.

— O, da? Ea ce ştie să facă? Cum ar putea fi folosită?

— Ea cântă bine, cântă uşor vocea a doua. A studiat vioara.

Am rămas în aşteptarea telefonului său prin care să mă invite la Paris, să ne cunoaştem, să ne împărtăşim experienţe, să facem înregistrări.

Telefonul acesta, însă, n-a mai sosit şi nici n-ar fi sosit vreodată. Lunea următoare, Georges n-a mai putut suporta aşteptarea, pentru că

se şi scursese o săptămână din timpul nostru de şedere şi l-a sunat el. Ne-a luat cu el, aproape de Pont-Évêque, undeva, în câmp, unde erau releele; avea cheia, căci era salariat şi al telefoanelor, a descuiat şi iar l-a sunat pe fratele Hodoroabă. A răspuns soţia lui şi l-am auzit apoi vorbind cu fratele. Îi spunea că a fost ocupat, că toţi sunt în concediu. Pe urmă am vorbit eu. Era uşor iritat. Mi-a spus că n-a sunat pentru că depindea de un frate pianist pe care nu-l găsea, că toţi sunt în vacanţă şi că programele pentru radio erau făcute pentru şase luni deja, cântări, poezii, tot; nu avea nevoie urgentă de ele.

— Da, frate, sigur, dar, vedeţi, eu nu ies din ţară tot la şase luni.

Apoi a vorbit Georges cu el şi i-a spus că noi am vrea să rămânem în Franţa. El s-a arătat entuziasmat, spunându-i lui Georges ce avem de făcut şi apoi şi mie, în româneşte. De ce mi s-a părut, în încurajările pastorului Hodoroabă, că răsuna vocea lui Dumnezeu, pe care o auzisem de atâtea ori în Constanţa, până când am ieşit? Cât am fost de fericiţi toţi trei, ieşind de acolo şi pornind înapoi! Georges conducea încet, suspensia perfectă a maşinii ne dădea senzaţia că plutim. Pluteam sub un clar de lună atât de drag mie, în timp ce maşina rula blând pe prundişul fin al acelui drum îngust, de ţară, iar noi ne făceam cele mai optimiste planuri: Georges era bun prieten cu un misionar, directorul unei edituri creştine. Eu aveam să corectez materialele care se publicau în limba română. Gloria va putea găsi un serviciu de moment ca vânzătoare la o librărie creştină, chiar şi într-un magazin.

Aşa am ajuns acasă, molipsindu-i şi pe ceilalţi de entuziasmul nostru. Deja ne făceam planuri: pentru moment, vom locui în clădirea adunării la mansardă. Vom primi un ajutor lunar de 1.000 FI, atât cât să putem trăi. Ne va mai ajuta Georges cu mâncarea, ne vor mai invita credincioşii la masă. Nimic din toate acestea nu mi se părea degradant, când era vorba să-mi recâştig demnitatea. Săptămâna următoare, Georges avea să-şi ia un concediu de cinci zile, plătit, pentru operaţia lui Samuel. Din pricina naşterii foarte grele, băiatul avea o pleoapă căzută şi erau necesare câteva intervenţii chirurgicale. Deja urma un tratament preoperator.

Ziua următoare, marţi, a fost ziua telefoanelor. Baricadat în camera sa, cu anuarul telefonic, propria agenda şi un caiet de notiţe, Georges suna pe la cunoştinţe, pe la clienţi, ca să ne vină în ajutor. Dar după fiecare convorbire, era tot mai confuz: palatul strălucitor din

noaptea trecută se dovedea la lumina zilei o superbă construcţie fără uşi. Una după una, cădeau posibilităţile. Georges şi-a adus aminte că printre cei cărora le ducea corespondenţa era cineva – un fost profesor al lui Samuel – care se ocupa cu drepturile omului. L-a invitat la el şi, împreună cu acesta şi alte persoane interesate de respectarea drepturilor omului în România, ca într-o mică serată. S-a servit vin, mamy a pregătit o prăjitură, am stat de vorbă despre persecuţiile religioase, dar mai ales despre nivelul de trai redus doar la supravieţuire. Ei m-au întrebat dacă auzisem de Virgil Tănase, iar eu, spre ruşinea mea, am recunoscut că nu.

Miercuri, Samuel s-a internat pentru operaţie iar Georges a stat cu el, până a doua zi. Şi miercuri m-a sunat din Paris Colette, a cărei adresă mi-o dăduse fratele Caraman care cunoştea foarte bine această familie şi căreia îi scrisesem chiar de a doua zi de la sosire. Misionară, soţia unui foarte sensibil poet român care trăia la Paris, ea mi-a spus că şansele de a rămâne în Franţa sunt reduse, dacă aş fi venit acum câţiva ani, mi-ar fi putut găsi şapte servicii, acum era extrem de greu. Pe Colette am judecat-o aspru, în timp ce pe fratele Ieremia îl apreciam. Dar ea a procedat realist şi oricum, mai cinstit, refuzându-mi ajutorul, în timp ce fratele îmi dădea false speranţe.

— Vrei să vii la Paris, dar unde să stai? La misiune n-avem decât nişte mese şi scaune, n-am cum să te găzduiesc.

Tot ce-mi spunea îmi cădea greu, avea stilul acela frust din care lipsea blândeţea Domnului care nu prea era găzduită pe la misiunile creştine.

Mi-a promis că-mi va trimite pe numele lui Georges un cec de 1.000 FI. Mi s-a părut enorm, dar ea mi-a spus că sunt din partea misiunii, atât li se oferă celor ce vin din ţările socialiste şi că, dacă rămân în Franţa, îmi vor fi absolut necesari, iar dacă plec, va trebui să cumpăr cadouri familiei.

— Nu ştiu ce l-a apucat pe Ieremia să te entuziasmeze cu rămânerea în Franţa (deci, era în temă!). Dar dacă zici că Domnul e în această problemă, probabil că El va lucra; nu mă bag. Ştiu că eşti muziciană… Şi eu cânt.

— Eu scriu.

— Ştiu. Şi soţul meu e poet. Şi mi-a spus numele, de fapt pseudonimul care-mi era cunoscut. Dar nu se poate trăi din scris, drăguţă…

Joi am postit. Eu nu sunt adepta postului ca rit, deoarece am observat că mai toţi cei ce-l practică se bazează pe această jertfă a lor, iar nu pe voia lui Dumnezeu. Aceasta nu înseamnă că n-am postit de-a lungul vieţii mele de credinţă, dar atunci m-am şi rugat mai mult şi am primit întotdeauna răspuns după asemenea zile de post. În ziua aceea, I-am cerut Domnului să-mi arate voia Sa cu privire la rămânerea mea în Franţa. Am postit cu încrederea că Dumnezeu ia aminte la situaţia care mi s-a creat. Nu voiam să mă hazardez în a întreprinde ceva, fără aprobarea Sa. Şi aşteptam.

Am căzut pe gânduri. La Biserică îmi plăcuse foarte mult, dar acasă credincioşii nu puneau preţ pe părtăşia din cămăruţă, cu Domnul Iisus. Şi când se întâlneau, în timpul săptămânii, nu discutau decât evenimentele arzătoare, politice – pe atunci Franţa avea probleme cu Noua Caledonie. Samuel, spunea Georges, fusese botezat cu Duhul Sfânt, dar sufletul lui nu părea să fi fost atins de acel foc care să-i ardă înăuntru, pentru proslăvirea lui Dumnezeu, pentru extinderea Împărăţiei lui Dumnezeu pe pământ. Era un adolescent liniştit şi ascultător de părinţi – cu bunica se mai certa uneori – dar care nu-şi făcea timp pentru studierea Bibliei. Toată ziua era cu căştile la urechi, ascultând muzică, sau în faţa televizorului, urmărind meciuri, filme. Un adolescent scăldat în Duhul Sfânt al lui Dumnezeu ar fi fost înflăcărat pentru Dumnezeu, inima lui ar fi dat în clocot. Singur Georges avea o relaţie vie cu Domnul şi-şi ducea cu umilinţă crucea. Căci el nu ne spusese nici pe jumătate despre soţia lui. Credincioasă în tinereţe, treptat se întorsese către lume, către plăcerile şi obiceiurile ei, către lux, reproşându-i lui Georges tot felul de lucruri. Era geloasă pe faptul că Georges presta muncă voluntară la casa de adunare, refuzând să-i dea să mănânce când venea acasă. Îl chinuia amarnic, ştiind că, dacă divorţează, îl scoate din lucrarea pentru Domnul. Ostilitatea faţă de soţul ei era făţişă. Dar caracterul ei răutăcios şi cinic, lipsa controlului asupra stărilor şi gesturilor sale aveam să-l cunoaştem personal. Sâmbătă, când a venit acasă, noi făcuserăm curat dar ea s-a apucat să aspire din nou, trântind şi bufnind, încât ne-am simţit foarte umilite. A doua zi, a mers la adunare şi de acolo la Maria S., o femeie sprintenă şi veselă, subţirică, o soră foarte credincioasă, pe cât era de bogată. Casa ei era un vis: avea vreo opt apartamente, o terasă largă, piscină şi un vast teren cu gazon, flori, pomi. Îi adusesem lui Jacqueline, cadou, o ie albă. Dar ea i-a dăruit-o Mariei, în văzul nostru. Am încremenit, văzând

până unde merge ostilitatea ei. I-am explicat că am şi pentru sora, una şi i-am adus-o a doua zi, explicându-i că pentru ea cumpărasem o le mai largă. A schimbat-o, dar mi-a dat-o pe prima înapoi. N-a vrut s-o primească cu niciun chip. Georges mi-a şoptit:

— Lasă, iart-o, te rog eu.

Eram, în atâta verdeaţă, în plină criză de alergie la fân şi mă simţeam rău. Nici n-am putut mânca. La aceasta a contribuit şi gestul Jacquelinei. Maria mi-a pregătit un ceai antialergic, cu miere. Toţi mâncau grătar de miel, preparat atunci şi discutau politică. La ora trei şi jumătate era din nou adunare, dar eu l-am rugat pe Georges să mă ducă acasă, simţindu-mă într-adevăr rău. Jacqueline era aşezată în faţă şi a izbucnit cearta între ei doi. Sunetele acute ale vocii ei acopereau replicile lui. Nu înţelegeam nimic, dar mi-am dat seama că Georges avea de purtat o cruce grea. Încă din ajun, de când Jacqueline făcea o curăţenie inutilă, aruncând şi trântind tot felul de lucruri, ne-am simţit atât de prost, încât Gloria mi-a spus că, dacă n-am fi condiţionate de data biletului de avion, ar trebui să plecăm.

În ziua aceea de post, Dumnezeu a tăcut; nu mi-a spus nici „Da” nici „Nu”, de parcă n-ar fi fost Acelaşi şi în Franţa.

Într-una din zilele primei săptămâni, vineri, Georges ne-a dus undeva într-o regiune rece, muntoasă, unde era antena televiziunii. Tocmai ne spusese că în Franţa nu există „Nu e voie!”, când, vrând să trecem mai aproape de antenă, am întâlnit o pancartă cu „Trecerea interzisă”. Am râs cu poftă. Dar nu prea mult, căci am observat că suntem urmăriţi. Mergeam pe o potecă şi am observat că din tufiş ieşise un cetăţean. Lui Georges nu-i venea să-şi creadă ochilor. Când ne-am întors, omul acela s-a întors şi el şi când ne-am îndreptat spre maşină, Gloria a observat că şi el s-a urcat într-o maşină şi o şi pornise deja pe drumul pe care veniserăm şi pe care trebuia să-l urmăm şi noi. Numai că Georges observase numărul maşinii care arăta că nu era din regiunea aceea, Isere. A luat un alt drum şi era să ne rătăcim.

A doua zi, ne-am dus din nou la Lyon şi am văzut celebra catedrală cu Sfânta Fecioară, uriaşă, toată din aur. Avea şi paratrăsnet. Georges, glumeţ comentă:

— Nu se poate apăra singură!

Dar când am coborât, în plin amurg şi mi-am ridicat privirea

asupra ei, am văzut-o strălucind, măreaţă şi tragică, asemenea unei torţe arzând.

Pastorul lui Georges, Michel Zanellato a vrut să ne ajute. A venit la Georges şi am stat de vorbă împreună, povestindu-i pe larg despre lucrarea de neconfundat, a lui Dumnezeu, în favoarea ieşirii noastre din ţară. El tot îmi sugera că e vorba de râvna mea care s-ar putea să fi antrenat acele aprobări. Oricum, nu a avut încredere în autenticitatea acestei lucrări, fiind, probabil, păţit. Cu toate acestea, i-a telefonat fratelui A. Nicolle la Paris şi mi-a aranjat o întrevedere cu el. S-a oferit să mă ducă la Paris cu maşina, căci avea loc o conferinţă, iar Françoise, soţia sa, avea o soră acolo. Am călătorit marţi, 1 octombrie, după-amiază, până la zece seara, cu maşina plină, împreună cu noi trei călătorind şi un frate şi o soră, conducători de tineret. Seara am ajuns la Jeannine, cumnata pastorului. De cum ne-am văzut, între noi s-a legat o prietenie deosebită, aceasta fiind o femeie foarte primitoare şi sensibilă la suferinţele umane. Ne-a găzduit pe toţi, în cele două camere ale ei în care locuia singură cu un băiat şi o fată de vârsta lui Dănuţ şi a Gloriei, iar copiii au dormit cu bucurie pe jos, ca să ne facă nouă loc în paturile lor. Ea nu ştia ce să-mi mai dăruiască.

O mie de kilometri dus-întors şi de două ori 98 FI pentru circulaţia pe autostrada Paris-Lyon, plus benzina, pentru o audienţă de douăzeci de minute cu preşedintele Adunărilor lui Dumnezeu-Penticostale, A. Nicolle.

— Cu ce v-aş putea fi de folos? a început el, dar, până să răspund, s-a justificat: Bibliile ni le confiscaţi…

— Nu noi, m-am grăbit eu să precizez.

— …statul vostru, a adăugat el, ca şi cum ar fi fost acelaşi lucru.

— Ajutaţi-ne cu dragostea, cu rugăciunile dumneavoastră.

— Dumneavoastră ne-aţi refuzat ajutorul. Aţi dat mâna cu americanii.

El avea o părere aşa de greşită despre fraţii din conducerea cultului Penticostal din România! Îmi spunea că, atunci când a fost în România, cei din conducere l-au vândut securităţii, că a fost arestat şi a văzut el însuşi denunţul semnat de unul din ei. L-am asigurat că securitatea română era expertă în diversiuni, ca să strice bunele relaţii pe plan religios. I-am vorbit despre condiţiile aproape imposibile de menţinere a cultelor neoprotestante într-un regim comunist.

Am reuşit să-l influenţez pozitiv. Nu mi-a fost greu să observ că la baza proastei sale păreri despre cultul nostru era rivalitatea dintre cele două mari organizaţii: „Assemblies of God” şi „Church of God”, cu aceasta din urmă fiind cultul nostru în cele mai bune relaţii, în deficitul celei dintâi pe care el o aprecia.

El afirma că fraţii din conducerea cultului împiedică lucrarea Duhului Sfânt să se desfăşoare, dar i-am spus că soţul meu o lasă liberă şi s-a ajuns la enormităţi: prorocirea de căsătorii şi chiar de divorţuri. Atunci a izbucnit:

— Să le oprească!

I-am spus ce dezamăgită sunt văzând nivelul spiritual atât de slab al credincioşilor francezi şi aici mi-a dat dreptate, recunoscând superioritatea credinţei din România.

Recomandarea lui a fost să mă întorc şi să sufăr, dacă vreau să-mi mântuiesc sufletul. Dar eu i-o luasem înainte, spunându-i că la noi e pericolul închinării la icoana fiarei, prin cultul personalităţii lui Ceauşescu, dar la ei e cultul închinării la bunăstare, la lux, la libertatea pervertită în libertinism. Noi n-avem încotro, dar pe ei nu-i obligă nimeni spre lux.

Vorbind cu el, în prezenţa soţilor Zanellato, înţelegeam că Cel Ce-mi deschisese poarta spre Franţa, nu mi-o închisese în urmă, pe cea din ţară. Încă nu înţelegeam de ce, dar îmi era clar că peste câteva zile va trebui, irevocabil, să mă întorc. Era 2 octombrie 1985, iar pe 6 octombrie se încheia sejurul.

La Paris tocmai avea loc o conferinţă pentru evanghelizarea tineretului şi diferiţi misionari dădeau raportul asupra rezultatelor lor. Lucrările erau conduse de ginerele şi de fiica fratelui A. Nicolle. Întrevederea cu acesta avusese loc în pauza de prânz a lucrărilor. Gazdele mele se întâlneau cu vechi cunoştinţe şi, politicoşi, mă prezentau şi pe mine lor. Numele meu era: „Madame de Roumanie”.

După lucrări, am mers împreună cu toţi, la o altă soră de-a lui Françoise, Martine, care avea o fetiţă de doi ani, nespus de drăgălaşă. Au sporovăit, am băut Orangina, am privit de la etajul al şaselea, din balconul minuscul în care nu încăpea mai mult de o persoană, Parisul. Se vedea La Place de l’Étoile cu Turnul Eiffel.

Toate ar fi fost bune, dacă n-aş fi dat cu ochii, pe o etajeră, de o piesă de care gazdele noastre erau mândre, căci o achiziţionaseră de la un magazin de antichităţi: o lampă cu petrol! Atunci, mai presus de

voinţa mea, am trăit un impact care m-a trezit la realitate. Vederea acelei lămpi mi-a adus aminte de viaţa mea din România, de întreruperea curentului, de întunericul de pe holul meu cel lung, pe care-l străbăteam prin numărarea paşilor, de frig, de cozi. E incredibil ce forţă de sugestie poate avea o lampă de petrol într-un elegant apartament din inima Parisului, când eşti un călător român, nimerit pe-acolo!

Tot ce-mi făgăduise Dumnezeu s-a împlinit. Într-o singură zi a plouat şi anume... în ajunul plecării. În rest, a fost timp de vară, de mânecă scurtă. De-acum, ne gândeam la plecare, căci, eram sigură, Dumnezeu nu voia să rămânem acolo!

Nimic nu se mai putea întâmpla. Am revenit la Pont-Évêque în aceeaşi noapte, în jurul orei două şi jumătate. Apoi au trecut încă trei zile, cu mici ieşiri şi a venit şi ultima – sâmbătă, 5 octombrie, cu cumpărături de cadouri pentru familie, pe o ploaie torenţială – singura zi când a plouat. Fratele Nicolle îl sunase pe pastor, rugându-l să ne ofere din partea lui 500 FI, urmând să-i trimită cecul. Deci s-a gândit la mine, totuşi!

A doua zi, ne-am luat ultimul mic dejun. Dar în faţa tuturor bunătăţilor cu care ne binecuvântase Dumnezeu timp de trei săptămâni, n-am mai plâns ci mi-am luat cu demnitate rămas bun de la acestea. Nu erau pentru noi.

În casa lui Georges scrisesem o poezie pe care n-am îndrăznit s-o aduc în ţara şi s-a pierdut. Urmăream în ea, în stilul celor din „Plângerea României”, o făptură care se târa pe brânci, în subteran, tăindu-şi drum cu capul, cu unghiile, cu coatele, cu dinţii, către „afară”. A reuşit şi s-a minunat de tot ce a găsit pe tărâmul luminii. Apoi, a început să înveţe normalitatea. Noi două eram acelea. Doar că noi trebuia să ne întoarcem în subteran.

Ne-am rugat pentru călătoria noastră, am mulţumit pentru inima deschisă a lui Georges şi a mamei sale şi am coborât. Pe peronul din Lyon-Perrache ne-am despărţit şi am făcut ultimele fotografii. Am coborât, după două ore, la Paris – Gare de Lyon, am luat un taxi şi ne-am văzut din nou ajunse la acel aeroport în care am trăit cea dintâi dezamăgire. Dar şi Gloria avusese dezamăgirea ei, căci nu l-a mai găsit pe Samuel prietenul de altă dată, care venise în vacanţă cu drag la noi şi care, într-o seară, mâhnit că trebuie să se despartă de copiii mei, fugise în port, chiar în ajunul plecării lor, spre desperarea mamei şi

îngrijorarea tatălui său. Dar venise singur, se descurcase. Avea cu un an mai puţin decât ea. Acum, nici nu ieşea din camera lui. Se răcise, se schimbase, se sălbăticise, parcă. Aşa că operaţia lui la ochi i-a convenit într-un fel.

Dar în aeroport, ciudat! nu ne mai chemau pentru „Tarom". Trecuseră două ore de când trebuia să decolăm şi noi tot în sala de aşteptare stăteam încremenite. Atunci, m-am gândit că poate e intervenţia lui Dumnezeu care vrea în ultima clipă să-şi arate măreţia. Şi o nouă speranţă prindea în sufletul nostru contur. Inima începea să freamăte, se ridica din ea o emoţie ca o bucurie. Dar n-a fost decât o întârziere obişnuită la românii de atunci, o măsură de protecţie, pentru că „iubitul conducător", preşedintele nostru, se ducea, pe calea aerului, în China, tocmai la ora când noi ne întorceam în ţară, pe 6 octombrie 1985.

— Lasă, mamă, îmi spuse Gloria, potrivindu-şi centura de siguranţă, nu plecând noi, se rezolvă criza din ţara noastră. Dumnezeu va lucra şi cu poporul nostru. La noi trebuie să se schimbe lucrurile!

La aeroport, Nicu, Gabi, Danuţ şi cu Creo ne aşteptau de câteva ore. Ne-am văzut, ne-am salutat cu mâinile şi de abia aşteptam să trec de vamă, ca să ne vedem în sfârşit. Creo ne spusese că va aranja el cu o doamnă care lucra aici, la vamă, să facă de serviciu pe data de 6 octombrie. Cum am văzut o doamnă făcând controlul bagajelor, m-am dus la control la ea, convinsă că e cea în cauză. Aceasta nici nu m-a controlat. Am aflat, însă, că persoana aceea nu putuse fi găsită. Aşa lucrase Dumnezeu, să nu fiu controlată la bagaje, fără intervenţii omeneşti. Dumnezeu se întorsese spre mine.

A doua zi am plecat acasă. Am desfăcut bagajele, am împărţit cadourile şi ne-am dat seama că am cheltuit economiile noastre de o viaţă, pe nimic…

Pe 7 octombrie, pe când mă rugam în camera mea, mulţumindu-i Domnului că mi-a dat ocazia să văd Franţa, că făcuse atâtea pentru mine, s-a stins lumina…

Cap. LIII

„În C A P U Ţ I N A V R E M E ŞI C E L R A U

nu V A M A I F!"

Readaptarea a fost mai grea decât adaptarea. O singură dată se stinsese lumina la blocul lui Georges şi, pentru că pana de curent a durat o jumătate de zi, a trebuit să cumpere o lanternă pentru scări, căci casa scărilor nu avea lumină naturală şi nici nu era folosită, liftul funcţionând perfect. Atunci l-am întrebat pe Georges cum se simte şi el a clătinat capul, cu înţelegere pentru situaţia noastră. În ziua aceea, am ieşit cu Gloria singure, să ne plimbăm. Am luat-o spre Vienne. Trotuarul era atât de îngust, că nu puteam merge amândouă alături. Am intrat pe o alee în curbă, care urca. Nu ştiam că e o proprietate particulară. Ne-am aşezat pe o bancă şi am stat aşa un timp. Între timp, cineva s-a uitat la noi, dar nu ne-a spus nimic. Apoi am mers înapoi, găsindu-l pe Georges ca niciodată de supărat:

— Eu am semnat că răspund pentru securitatea voastră, nu vă daţi seama? Cum aţi plecat aşa, fără să-mi spuneţi?

După întoarcerea acasă, ne trezeam că vorbim în franceză, deşi n-o stăpâneam, aşa cum credeau ceilalţi. Odată, eram la televizor şi un actor comic făcea glume pe seama preşedintelui şi a guvernanţilor. Ei râdeau cu lacrimi. Eu şi Gloria nu înţelegeam. Dar nu eram singurele, pentru că nici Mamy nu înţelegea şi-l întreba mereu pe Georges:

— Qu’est-ce qu’il dit?

Până să-i explice, începea altă glumă şi Samuel cerea să se facă linişte. Şi aşa rămânea tot în urmă cu înţelegerea. Ea s-a scuzat către noi:

— Ils partent trop vite…

Gloria a izbucnit în râs, spunându-mi în româneşte:

— Nu suntem singurele aici care nu ştim franţuzeşte.

Şi ne-a apucat pe amândouă râsul, aşa că râdeam toţi: ei de glume, noi de noi însene. Mamy se uita la noi cu ochii ei albaştri, nevinovaţi şi chiar că nu înţelegea nimic, ceea ce ne înteţea hohotele de râs.

Depănam îndelung amintiri şi ajungeam la aceeaşi concluzie: Dumnezeu nu a vrut să rămânem acolo. Dar de ce?

Ani de zile am rămas fără răspuns la această întrebare.

Pe 13 februarie 1986, în urma rugăciunilor mele stăruitoare pentru schimbarea situaţiei grele din ţara noastră, Cuvântul Domnului

mi-a vorbit astfel:

„Încă puţină vreme şi cel rău nu va mai fi. Te vei uita în locul în care era şi nu va mai fi”. (Ps. 37: 10)

Am înţeles că era vorba de căderea lui Ceauşescu. A fost prima oară când mi-a vorbit Dumnezeu despre acest lucru. Şi viaţa a început să devină cu atât mai grea, cu cât ştiam că nu va mai dura decât „puţină vreme”.

La câteva zile de la întoarcerea din Franţa, am primit sobiţele puse de Georges la poştă, încă din vară. Soţul meu s-a dus tocmai la halta „Traian” să le ridice. O, dacă ar fi ştiut ce necazuri urmau, le-ar fi putut aduce direct acasă. Corect, s-a dus în port, la vamă. I s-a cerut să plătească în valută, de trei ori preţul real al sobelor! În aceeaşi seară, ne-a sunat Georges ca să ne întrebe cum am călătorit şi i-am comunicat şi sosirea sobelor şi imposibilitatea noastră de a intra în posesia lor fără 1560 FI pentru fiecare. S-a îngrozit. Am vrut să le expediem retur, dar şi pentru aceasta trebuia să avem valută. Ca să nu mai vorbesc de faptul că era un delict grav să deţii valută. Mă întorsesem de la aeroport cu 80 FI, restul de la taxi şi-mi era frică să stau cu ei în casă.

Georges, care ne trimisese sobele din partea Bisericii, trebuia acum să prezinte situaţia nou creată şi să pretindă încă 3120 FI din partea Bisericii, spre a le putea ridica. Era jenant şi pentru el.

A început aşteptarea. Dar „aşteptarea celor neprihăniţi nu va fi decât bucurie”, am găsit eu într-o zi, în Proverbe 10: 28. M-am agăţat de acest verset, crezând în inima mea că, dacă ele sunt trimise din partea unor credincioşi şi ne sunt destinate nouă, voi intra în posesia lor, „căci e drept”. Şi m-am rugat cu încrederea că le voi avea. Cum începuse frigul, începusem şi eu ritualul încălzirii sticlelor şi a paturilor cu ele, mutându-le de-a lungul aşternutului. După aproape două luni, mi-a telefonat Georges că-mi va trimite bani pentru o singură sobă. Nicu deja cumpărase două butelii mici, ruseşti, pentru ele. Acum eram liniştită. Voi avea măcar o sobă. Şi am rămas liniştită, mai ales că „mai marele vameşilor”, domnul Arabolu, mi-a promis că mă mai aşteaptă. De aceea eram eu aşa de bucuroasă că ne-au chemat la bancă în ziua când m-a chemat tovarăşa Manoliu la partid – deoarece credeam că, în sfârşit, sosise valuta!

Dar din acea zi, au trecut multe zile, săptămâni, luni, evenimente, între care chemarea mea la sediul partidului, explozia de la centrala nucleară de la Cernobîl, din 26 aprilie. Abia pe 9 mai am primit de la

banca franceză din Vienne o scrisoare prin care ni se arăta că ne-au fost expediaţi 1560 de FI pe data de 6 decembrie 1985! După cinci luni, încă nu ajunseseră în banca din Constanţa. Oricum, îmi luasem nădejdea, pentru că, mai mult de trei luni, vama nu ne putea aştepta. Cu sobele acestea s-a adăugat o pală de ger peste ţurţurele în creştere al dezamăgirilor noastre. Francii aveau să intre în bancă tocmai pe 23 iulie 1986! Şi din nou probleme: trebuia o altă scrisoare către bancă, specificând scopul utilizării lor. Altfel nu beneficiam de ei.

Dar a venit din nou vara şi Georges a venit la noi, cu trenul, pentru câteva zile. Cât de bucuroşi am fost, când ne-a sunat din Timişoara, că e în ţară şi că a doua zi, la ora zece, va fi în gară la Constanţa! Era o sărăcie pe care mi-e greu s-o mai evoc. Cât a stat Nicu cu el la hotelul „Palas" ca să-l cazeze, eu am stat la o coadă unde tocmai se aduseseră „tacâmuri" de pui: spatele cu gâtul şi ghiarele lor. Nu mai avusesem demult un asemenea noroc: să descarce marfă chiar când sunt eu în magazin, deoarece se aducea puţin şi se termina în câteva minute. Pe când aşteptam să ajung la tejghea şi se tot auzea că sunt pe terminate, l-am văzut pe Nicu uitându-se după mine. Ştiam că, dacă ies, cel puţin o persoană mi-o va lua înainte, dar mai ştiam că Nicu nu are răbdare să aştepte. Şi atunci, s-a rezolvat simplu:

— S-a terminat! a strigat vânzătoarea.

Am ieşit din învălmăşeala de oameni, stăpânindu-mi cu greu amărăciunea.

Nu era prima oară când mi se întâmpla aşa ceva. Păstrez un „Crochiu de primăvară" datat 14 martie 1986. Iată-l:

„Ce-ţi trebuie ca să fii fericit? Să ieşi de la serviciu, să te aşezi la o coadă şi să afli că doar ce s-a adus „amestec pentru ciorbe", de 23, 50 de lei, când lumea din faţa ta a aşteptat de dimineaţă, de şase-şapte ore. Ce norocos eşti! Dacă ai inspiraţia să te aşezi în şirul de la perete, ai pierdut, pentru că extrema exterioară înaintează mai repede. Uite-o pe cucoana cu căciulă albă, cum se strecoară!

Se „dau" câte două pachete! Poţi face o supă, iar carnea rămasă uitată pe lângă oase o poţi toca; mai pui un cartof-doi, chiar trei, o cutie de carne conservată şi obţii o pastă excelentă pentru chifteluţe. A, nu! Chifteluţe nu! Nu sunt spornice. La cuptor – o mai fi butan suficient în butelie? – poţi face cu paste făinoase o musaca. Supa o poţi pregăti şi pe reşou, în orele când nu-i oprit curentul electric şi, cu puţină „vegeta"… La coadă, acolo, a şi ajuns aburul îmbietor al supei de vită…

Pe trei zile te-ai asigurat.

— Mai sunt şaizeci de pachete… Maxim treizeci de persoane, strigă vânzătoarea.

Numeri febril. Eşti a douăzeci şi noua persoană? A treizeci şi una?

S-a desfăcut ultimul sac. Ai ajuns aproape.

Ai atins tejgheaua umedă de pachetele congelate.

Poate ai noroc. Ai banii exacţi strânşi în pumn. Încă puţin.

Înghesuiala de rigoare când se termina o marfă ca aceasta.

— Doamnă, staţi la rând…

Doamna cu căciulă albă îşi numără restul, în timp ce eu întorc, uşor resemnată, uşor scârbită, capul. Îmi ridic gulerul, strâng la gât şalul-căciulă, îmi înfund mâinile în buzunare, lăsând să foşnească, a pagubă, în vântul crud, sacoşa de material plastic, goală”.

Dar seara, Nicu a venit acasă cu două pachete de tacâmuri în care aripioarele puteau fi făcute friptură. Din păcate, erau doar opt aripioare, iar noi eram şapte. Aş fi vrut atât de mult să-i mulţumesc lui Georges pentru toată ospitalitatea lui din Franţa! I-am pus doar două aripioare şi m-am căit luni de zile că nu i-am pus şi porţia mea, dar ar fi văzut că eu n-am în farfurie şi n-ar fi acceptat. Hotelul l-am asigurat că i-l plătim noi, dar într-o zi a venit la noi speriat şi ne-a spus că i s-a comunicat că trebuie să plătească dublu, fiind cetăţean străin. La noi nu-l puteam ţine, din pricina legilor atât de severe, căci nu era rudă şi încă de gradul întâi. Şi atunci l-am dus la un hotel mai ieftin, al sportivilor, dar aici era gălăgie. De mâncat mânca la noi. I-am spus cât de tare s-a înrăutăţit situaţia la noi, cât de rău stăm cu mâncarea şi cu curentul electric, al cărui consum nu trebuia să depăşească 850 de kw pe an, dar mai ales cu propaganda de îndoctrinare a copiilor, prin care educam caractere duplicitare, transformându-mă eu însămi într-un demagog. I-am spus ce rău îmi pare că a trebuit să mă întorc atunci. Dar şi că am încredere că lucrurile se vor schimba şi la noi. Mă bazam pe făgăduinţa lui Dumnezeu din Psalmul 37, când niciun semn de schimbare nu apăruse încă în Est.

Totodată, îl rugam să ne ajute mai concret, pentru că în anul următor vom încerca să mai venim o dată în Franţa, eu şi Nicu, de data aceasta cu Gabi. El s-a gândit că are un prieten, director al unei edituri creştine, iar Gabi s-ar putea angaja ca vânzătoare acolo. N-a stat decât

patru zile şi patru nopţi. Şi la venire şi la plecare a avut probleme cu viza Ungariei. Pur şi simplu, l-au dat jos din tren.

Cap. LIV

U N I T A te D E D U H

La începutul lunii august 1986, în plină vacanţă, a venit la noi Sanda, fiica lui Creo, ca să facă plajă. Aveam o uriaşă obligaţie faţă de ea şi faţă de tatăl ei, căci Gabi era tratată în casa lor ca o prinţesă – „o somitate", cum afirma Creo, făcându-ne să râdem, din pricina slăbiciunii lui faţă de acest cuvânt. Ne plăcea tuturor de ea, de maturitatea gândirii ei la cei numai 17 ani ai ei şi de felul ei deschis.

Pe 5 august, m-am dus la şcoală pentru examenele de corigenţă ale elevilor de clasa a opta. După ce am terminat şi am întocmit procesele verbale, m-am întors acasă, cu gând să mai umblu prin oraş, în căutarea unei cărţi. Am coborât din troleibuz şi am luat-o spre librărie, când am simţit un puternic imbold să vin acasă. M-a cuprins o nelinişte, mă simţeam grozav de mustrată în cuget că Sanda era la noi de câteva zile şi eu nu-mi făcusem timp să stau de vorbă cu ea şi să ne rugăm împreună, conform rugăminţii tatălui ei. Am venit acasă şi am luat copiii în sufragerie.

Se afla în Constanţa un evanghelist baptist, Sammy Tippit care predica seară de seară la adunarea baptistă şi făcea aceasta cu o dăruire până la epuizare, aproape. Predicarea lui era fierbinte şi în Duhul Domnului. După ce am citit ceva, am îngenuncheat, cu gând să ne rugăm Domnului pentru predica din seara acelei zile şi pentru sufletele care o vor asculta, ca să se dăruiască Domnului. Înainte de a începe să ne rugăm, am avut deodată sentimentul că diavolul îi pregăteşte acestui om o lovitură şi i-am îndemnat pe copii să ne rugăm pentru persoana lui fizică. Era ora 12: 10 când am început să ne rugăm pentru el şi familia lui. Pe la 12: 45, am terminat rugăciunea.

Seara, am mers toate la Biserică. Am observat o uşoară rumoare la amvon. Ceva nu era în ordine. Sammy era neliniştit. Curând, pastorul Bisericii a trecut la amvon şi a anunţat că fratele Tippit cere să ne rugăm pentru el, ca să poată predica. Aceasta pentru că fiica lui, de zece ani, fusese lovită la prânz, la ora 12.20 de o maşină şi dusă la spital. Soţia lui era încă la spital cu copilul, când şi-a început el predica.

Ce legătură a Duhului, mă minunam eu, uitându-mă la Gabi și la Gloria care erau aşezate lângă mine! Îndată am scris un bilet pastorului care mă cunoştea, rugându-l să-l încurajeze pe Sam că este doar o încercare, fiindcă, exact la ora când fetiţa i-a fost lovită, noi am primit îndemn să ne rugăm pentru securitatea fizică a lui şi a familiei sale, căci vrăjmaşul vrea să se răzbune pentru sufletele pe care i le-a smuls din stăpânire şi le-a predat Domnului Iisus.

Aşa şi-a început şi el predica, povestind accidentul. Era vizibil marcat, neputându-se dărui în totalitate predicării. Dar a spus ceva măreţ:

— Eu trebuie să vă arăt calea spre mântuire, oricât m-ar costa. Şi atunci Duhul Domnului l-a folosit.

La sfârşit, a venit la amvon un bilet pe care fratele l-a citit: fetiţa şi soţia sunt deja la hotel, iar copilul e în afara oricărui pericol. Şi tot atunci a amintit şi de unitatea Duhului care îndemnase o familie din Constanţa să se roage pentru integritatea fizică a sa şi a familiei, chiar la ora accidentului.

Nu intenţionam să ies în evidenţă prin această întâmplare care numai întâmplare nu a fost. M-am prezentat, totuşi, în seara următoare, dar traducătorului său, fratele Titus C. Peste încă o seară, auzind că pleacă la Brăila, am mers şi noi, cu gândul de a o invita pe mama să audă vestirea. Ceea ce a determinat-o pe mama să vină la Biserică a fost relatarea acelui fapt cu rugăciunea pentru el la ora pericolului. Dar mama n-a putut suporta niciodată zgomotul: îi creştea tensiunea. În micuţa sală a Bisericii baptiste din Brăila n-ar fi trebuit să se mai pună în funcţiune staţia de amplificare a predicatorului american care şi aşa îşi striga predicile. Mamei îi vuia totul în cap, iar cineva care o privea a văzut-o făcând grimase pe care le-a pus pe seama faptului că nu i-a plăcut predica. Dar eu cred că, dacă sunetul n-ar fi fost amplificat, mama ar fi primit Evanghelia vestită în puterea de convingere a Duhului Sfânt. Fratele a predicat din Iosua 6, din textul despre luarea Ierihonului. La Brăila, i-am dăruit fratelui o pictură în ulei, pe pânză, cu trandafiri albi, de care eram mândră pentru realizarea nuanţelor de alb, marcând lucrarea lui Dumnezeu din 5 august 1986, din Constanţa.

Cap. LV

M N A C A R E P O A R T A D E G R I J A

Într-o seară, pe 30 august 1986, mă gândeam cum aş putea exprima dragostea şi reala purtare de grijă a lui Dumnezeu, faţă de mine. Era târziu, intrasem în dormitor ca să mă culc şi m-am suit în pat. Seara, îmi descarc creierul, nu-l mai solicit aşa de mult, ca să am un somn liniştit. Dar eu am luat pe la ora unsprezece un teanc de coli de hârtie şi am încercat să ilustrez această temă.

Am desenat un cap de fată, cu părul pe spate, şi cu o mână liniştită, mângâind-o pe păr. Am încercat încă o dată şi încă o dată. Nu eram mulţumită, dar era târziu şi, punând teancul de foi veline să se sprijine pe o carte tare, rezemată de uşa întredeschisă a şifonierului, m-am uitat îndelung la desenul cu mâna cea ocrotitoare, după care am stins lumina şi am adormit.

Noaptea, pe la ora 0: 30 m-a trezit un cutremur destul de puternic. M-am speriat şi am strigat la Domnul. Când am aprins lumina, am dat cu ochii de colile cu desenul. Mâna aceea blândă, mângâind părul meu era tot acolo. Uşa şifonierului se deschisese mai mult, dar colile nu se mişcaseră! Alte obiecte se mişcaseră din loc, căci magnitudinea cutremurului fusese de 5, 9 grade pe scara Richter. Deci fusesem sub mâna ocrotitoare a Domnului, aşa cum mă gândisem eu, când desenasem chipul mângâiat de mâna aceea, pe păr! Am luat foile, le-am răsfoit, căci încercasem mai multe variante, dar, când am vrut să le sprijin la loc, ca prima dată, n-am mai reuşit. Alunecau mereu, oricât am înclinat planul.

Eu nu cred că desenul meu ar fi avut ceva magic, ca o amuletă care păzeşte de rău. Dar bucuria mea consta în faptul că Dumnezeu fusese martor la gândul care mă determinase să fac desenul şi pusese în desenul meu unul din gândurile Lui, cele „mai multe decât boabele de nisip”. (Ps. 139)

Dovadă a acestui adevăr erau colile sprijinite de uşa şifonierului care s-a deschis în timpul cutremurului, fără ca ele, aşa alunecoase cum erau, să se clintească, aşa cum dragostea lui Dumnezeu nu se clinteşte de la mine.

Peste câţiva ani, eram internată la Eforie-Sud, pentru tratamentul artrozei. Tocmai eram la tratament, când s-a declanşat un cutremur. O doamnă aflată la tratament ambulator, rămăsese ca paralizată, după care a dat să ţâşnească pe uşă afară.

— Staţi liniştită şi nu vă temeţi, am încurajat-o eu. Eu sunt

credincioasă şi, câtă vreme sunteţi cu mine aici, sunteţi ocrotită. A rămas liniştită şi încrezătoare. Am mai văzut-o o dată şi i-am vorbit despre dragostea lui Dumnezeu, sfătuind-o să citească Noul Testament.

M-am gândit îndelung, cu ochii uzi de recunoştinţă, că El mi-a luat în mâinile Sale destinul şi a scris pe el: „Ocrotit de Dumnezeu".

După medicii care m-au tratat îndelung şi minuţios, eu n-ar fi trebuit să am un cămin, să am copii şi să fac eforturi. Dar medicii mei, ei care m-au avertizat că pot să mor, demult nu mai sunt în viaţă, iar „eu şi copiii pe care mi i-a dat Domnul suntem nişte semne şi nişte minuni în Israel, din partea Domnului oştirilor…" (Is. 8: 18) Şi dacă a trebuit să muncesc de multe ori până la epuizare, ştiu că Dumnezeu care „dă putere celui ce cade în leşin" are în mână judecata şi că va răsplăti fiecăruia după dreptate. Şi arunc asupra Lui povara. Şi iarăşi „alerg pe calea poruncilor lui Dumnezeu", cu inima scoasă la loc larg.

Cap. LVI

T I M O te I

Anul şcolar nu se mai încheia demult la 15 iunie. În căldurile din iunie, după un an întreg şcolar, era un chin să mai ţii ore de recapitulări finale pentru care directorii pretindeau planuri speciale de lecţii.

În 15 iunie 1989, ieşisem de la şcoală, într-o stare de totală epuizare şi mă îndreptam spre staţia de troleibuz. Deodată, l-am văzut pe prietenul nostru, Gică U., un frate credincios, venind spre mine. Nu m-a observat şi aceasta mi s-a părut straniu, pentru că întâlnirile noastre erau întotdeauna un prilej de nedisimulată bucurie. Făcuse şi el parte dintre cei de care mă ocupasem cu cincisprezece ani în urmă, la orele de tineret, când cântam, ne rugam şi studiam Cuvântul Domnului împreună.

L-am făcut atent şi m-a privit cu o expresie de desperare. Avea aerul cuiva care nu mai găseşte scăpare. Şi totuşi s-a bucurat atât cât îi îngăduia starea în care se afla. Mi-a comunicat, aproape telegrafic:

— Vin de la urgenţă. Timotei a căzut. Fractură craniană. Roagă-te pentru el! Şi a plecat. Ce puteam eu să-i mai spun?

Timotei era al doilea fiu al lui, între el şi primul fiind o diferenţă

de unsprezece ani. Dar Lidia, soţia lui Gică, avea RH negativ, ceea ce îmi dăduse emoţii, auzind că aşteaptă un copil. Lidia, însă, a adus mereu acest caz înaintea Domnului şi copilul s-a născut normal. Nu puteam mulţumi îndeajuns Domnului pentru această binecuvântare, când vestea că Timotei s-a accidentat a căzut ca o greutate strivitoare peste mine. Avea opt luni şi jumătate. Nu puteam să-mi explic de ce s-a putut întâmpla aşa ceva, când Dumnezeu făcuse ca acest copil sortit să fie handicapat – prin acel nefast RH, să fie un copil absolut normal. Ajunsă acasă, m-am luat cu treburile mele legate de încheierea situaţiei şcolare a elevilor mei şi am uitat de necazul fraţilor mei în credinţă. Când să mă culc, mi-am adus aminte la rugăciune de el. Abia atunci m-am rugat pentru vindecarea copilaşului.

Cum se întâmplase accidentul? Lidia tocmai schimba copilul, când a auzit soneria la uşă. Cum Gică dormea, s-a dus repede să deschidă, ca să nu mai sune soneria a doua oară, lăsându-l pe Timotei pe masă. Încă nu ajunsese la uşă, când acesta a căzut, începând să ţipe. Căzuse drept în cap. S-a sculat şi Gică şi şi-au dat seama că ceva rău se întâmplase cu copilaşul lor. L-au luat şi au plecat la urgenţă. Diagnosticul a fost: „fractură de cutie craniană”. Copilul a fost internat şi împreună cu el şi Lidia şi i s-au administrat antibiotice puternice. Dimineaţa, însă, medicul şef de secţie i le tăia de pe fişă, prescriindu-i altele, uşoare, care nu-i ajutau la scăderea temperaturii. Lidia nu şi-a dat seama de ce se întâmplă, până când o asistentă i-a spus lui Gică:

— Domnule, dacă nu-i daţi medicului ceva, vă moare copilul. Noaptea, medicul de gardă îi prescrie gentamicină, iar ziua şeful de secţie i le taie. Faceţi ceva! Am şi eu copii şi văd că soţia dumneavoastră se topeşte. Dar vă rog să nu mă spuneţi, că-mi pierd pâinea.

Gică a umplut o sacoşă cu de toate şi i-a dus-o. Şi atunci copilului i s-a prescris gentamicină, dar era prea târziu. Trecuseră zece zile. Măduva şirei spinării fusese viciată cu sângele scurs de la cap şi capul copilului atârna pe spate, fără vlagă în el, în timp ce trupul atârna ca mort în braţele mamei sale. Surmenajul Lidiei era de nedescris. Trei săptămâni, zi şi noapte, ea s-a chinuit lângă copilul care suferea de dureri mari. Ochii lui n-o mai vedeau, iar Lidia, care din ziua accidentului n-a mai închis ochii, nu-i mai putea suporta gemetele de durere.

În acest timp, Gică s-a întâlnit cu prezbiterul adunării noastre şi

i-a povestit durerea. Tată el însuşi şi încă un tată cu simţ de răspundere şi milos, de data aceasta a acţionat cu cruzime faţă de acest frate care, ce-i drept, nu mai venea la casa de adunare, din motive personale, dar nu din cauza îndepărtării de Dumnezeu. I-a spus, privindu-l cu duritate:

— Ia trei zile de post, vino apoi să-ţi mărturiseşti păcatele şi după aceea vedem dacă ne rugăm pentru copil.

Nu de un asemenea sfat ar fi avut Gică nevoie, când fiecare oră care trecea punea în pericol viaţa copilaşului lui. Dar trei zile?! Tocmai atunci negocia rugăciunea pentru micuţ?! Lidia era surmenată în ultimul hal, uitase cele mai elementare lucruri, era extenuată. Trăia acel groaznic verset: „În groaza care-ţi va umple inima şi în faţa lucrurilor pe care ţi le vor vedea ochii, dimineaţa vei zice: „O, de ar veni seara!” şi seara vei zice: „O, de ar veni dimineaţa!” (Deut. 28: 67)

— Doamne, iartă-mă şi dă-mi înapoi copilaşul pe care mi l-ai dat normal! Doamne, nu mă întrista atât de tare! Doamne, e atât de mic şi atâta durere! Nu mai pot să-i văd suferinţa! La Tine „toate lucrurile sunt cu putinţă”. Salvează-l, Iisuse, Tu, care ai cunoscut suferinţa omenească!

Într-o noapte, l-a văzut doctorul Davidescu şi, cum era şi Gică acolo, l-a întrebat:

— De ce nu duceţi dumneavoastră copilul la Bucureşti, la Spitalul numărul 9? Au acolo medici specializaţi în fracturi craniene şi au un robot ultramodern, pentru tot felul de testări.

— Nu l-am dus, pentru că nu ne-a spus nimeni, până la dumneavoastră.

A doua zi, a cerut recomandare, i-a făcut externarea copilului şi au plecat toţi trei la Bucureşti. Era după trei săptămâni de internare. Gică avea acolo un văr, doctor specialist în neuropsihiatrie. El a vorbit cu şeful secţiei de neurochirurgie, renumitul doctor Ciurea care a examinat copilul şi l-a propus pentru operaţie pentru sâmbătă, 8 iulie.

Dar în sâmbăta aceea, copilul a avut un scaun diareic – unul singur! – şi operaţia a fost amânată pentru săptămâna următoare.

Duminică, 9 iulie 1989, la Biserica din Constanţa, timpul de rugăciune, de la ora nouă la zece a fost condus de Liviu, un om cu suflet, prieten şi cu noi şi cu Gică. La sfârşit, el a spus cu glasul lui cald:

— Fraţilor, avem un frate care trece printr-o grea încercare. Copilaşul de numai zece luni şi jumătate i s-a accidentat de câteva săptămâni şi e mare necaz acolo. Să simţim împreună cu acest frate al nostru, după cum ne învaţă Cuvântul Domnului. Să ne rugăm pentru acest copilaş ca pentru copilul nostru, ca Domnul să-şi reverse îndurarea peste el şi să-l vindece.

Şi atunci s-a făcut o rugăciune specială pentru copil, aducându-se numele lui înaintea Domnului.

În aceeaşi zi, pe la prânz, Lidia stătea pe bancă, în curtea spitalului, cu Timotei în braţe şi cu Gică alături. Mai era o soră din Constanţa internată cu copilaşul ei bolnav. Şi Lidiei i s-a părut că băiatul începe să se sprijine în picioruşele pe care i le ştia părăsite de vlagă. Nu, nu i se părea! Picioarele apăsau în poala ei, se propteau cu tot mai multă putere, apoi capul a început să se ridice, mâinile au început să se mişte şi sănătatea s-a întors în trupul băieţelului de nouă luni şi jumătate. Incredibil!

— Gică, ia te uită!

Amândoi părinţii nu-şi puteau crede ochilor. Băiatul se vindeca sub ochii lor. Durerile l-au părăsit, şi-a recăpătat vioiciunea, ochii au redevenit vioi şi a început să gângurească.

Iar ei vedeau şi nu puteau realiza minunea!

A doua zi, când l-a consultat medicul, a exclamat:

— Dar ce s-a întâmplat cu copilul ăsta? Nu mai are nimic.

A hotărât să-l supună miercuri testării la complicatul computer şi copilul a stat liniştit, ca niciodată. Computerul l-a declarat perfect sănătos. Fractura se sudase singură, lăsând doar o urmă fină.

Joi, 13 iulie, lui Timotei i s-a făcut externarea. Fericiţi şi neştiind încă ce să creadă, s-au dus la ţară, la părinţi, în Moldova. Acolo a venit duminică un frate de-al lui Gică, Costică. Văzându-l pe Timotei cu ei, sănătos şi normal i-a întrebat ce s-a întâmplat.

— Costică, nu pot să-mi explic, l-a lămurit Gică. Duminica trecută… şi i-a povestit întâmplarea de pe bancă din parcul Spitalului numărul 9.

Bătându-se cu mâna peste frunte, Costică a exclamat:

— Duminică!? Duminică s-a făcut în adunarea din Constanţa rugăciune specială pentru Timotei. A fost adus pe nume înaintea Domnului Iisus.

Lucrurile începeau să se lege. Noi, cei din Constanţa, nu ştiam încă nimic, dar când au venit şi ne-au povestit minunea, am tresăltat de bucurie. Doar fusesem şi eu la adunare şi mă rugasem pentru Timotei împreună cu toţi, în duminica aceea.

Dar, vai, nu toţi s-au bucurat, mai ales cel ce credea că Dumnezeu are nevoie de trei zile de post şi de mărturisirea publică de păcate, pentru a da o binecuvântare. Şi, pentru că acel credincios are cea mai mare influenţă asupra credincioşilor adunării, minunea a fost trecută sub tăcere.

Povestindu-i această minune pastorului baptist, Doru H., i-am spus cu amărăciune:

— Şi unii fraţi de la noi n-au putut să se bucure.

El a conchis, cu deosebitul său simţ al umorului:

— Nu s-au bucurat, pentru că Dumnezeu nu l-a vindecat după canoanele stabilite de oameni. Pentru că aici e, neîndoielnic, „degetul lui Dumnezeu”!

Dar eu ştiu sigur că mâna ocrotitoare şi mântuitoare a bunului Dumnezeu l-a salvat pe Timotei de la paralizie şi chiar de la moarte, iar părinţii lui, asemenea lui Avraam odinioară, „ca înviat din morţi l-au primit înapoi”.

S-a dezvoltat normal, sănătos şi acum este în clasa întâi, chiar la şcoala unde am predat eu timp de douăzeci şi şase de ani.

Cap. LVII

P O S T U L C A F R N A

Postul face parte din viaţa de credinţă. Există un timp de examinare de sine care, în ziua postului este mai obiectivă. Dar dacă postul nu este însoţit de rugăciune, poate ajunge o frână în calea dezvoltării spirituale.

Din păcate, adeseori postul se transformă uşor într-un gest ultimativ adresat lui Dumnezeu care trebuie să rezolve cine ştie ce probleme. Orice creştin care s-a întors cu întreaga inimă la Dumnezeu şi se hrăneşte cu Cuvântul Său ştie că Dumnezeu nu. Se arată atât de satisfăcut de post cum. Se arată de satisfăcut de pocăinţă.

Voi povesti un episod real, petrecut în septembrie 1977. Într-o seară, după adunare, soţul meu a venit acasă cu un bătrân credincios. Era din Cluj şi, cum nu-l invitase nimeni, Nicu l-a întrebat unde merge şi fratele a spus că la gară. Nicu s-a oferit să-l ducă la gară cu maşina şi aşa a aflat că nu pleacă nicăieri cu trenul, ci a venit cu probleme la Constanţa. Şi atunci l-a adus la noi.

Noi eram şapte persoane şi cu bătrânul opt. În plus, Gabi trebuia să studieze zilnic, cel puţin două ore la pian, Luminiţa la violoncel şi Gloria la vioară, adică era nevoie de câte o cameră pentru fiecare. Dar o noapte ne puteam restrânge. Am intrat în vorbă cu el şi l-am întrebat cu ce ocazie a venit în Constanţa.

— Cu locuinţa, mi-a răspuns el, într-o limbă care arăta că nu e român.

— Cu ce locuinţă? am început eu să mă înfior.

— Apăi io am lucrat aici ani buni şi mi-o făcut mutaţie pe Constanţa. Da' io-s din Cluj şi nu poci primi locuinţă, că am mutaţia pe Constanţa. Şi la Constanţa nu-mi dă locuinţă, că am serviciu la Cluj.

— Şi ce faceţi? Unde vreţi să mergeţi? m-am îngrijorat eu de-a binelea, ştiind cât am umblat noi pentru locuinţă.

Mi-a spus că vrea să meargă la primărie, la partid şi să ceară aviz ca să-i dea locuinţă la Cluj.

Problema era extrem de încurcată. Prevedeam deja că bătrânul acesta va sta luni de zile la mine. L-am culcat în sufragerie. A doua zi, am vrut să-i dau ceva de mâncare, dar a refuzat:

— Io în jertfa.

Şi aşa în fiecare dimineaţă. Ţinea post, până se va rezolva problema. „Jertfa" – postulera panaceul lui. Toată ziua era plecat, ca să nu ne deranjeze. Când se însera, venea. Îmi cerea doar un ceai care se adăuga la ce-şi cumpăra el de mâncare. Începusem să ţin la el.

Într-o seară, pe când îşi mânca slănina cu pâine şi cu ceai la bucătărie, am deschis discuţia:

— Frate, dumneata singur îl împiedici pe Dumnezeu să lucreze.

Aproape că s-a speriat.

— Io? Cum?

— Prin post, l-am lămurit eu. Dumnezeu ne-a promis ocrotire şi călăuzire şi ascultarea rugăciunilor prin har, adică fără merite, gratuit. Doar în Numele Domnului Iisus. Dar dumneata spui că acest Numenu-i de ajuns, că trebuie să te coste. Dumnezeu îţi promite rezolvarea prin

har, dumneata vrei să plăteşti. De aceea nu primeşti rezolvarea. Dacă ai primi-o acum, ai pleca la Cluj înapoi cu o lecţie greşită: Dumnezeu m-a ajutat din pricina postului. Frate, postul matale îl împiedică pe Dumnezeu să-ţi dea rezolvarea. I te împotriveşti, postind, înţelegi? Încetează postul şi Dumnezeu îţi va răspunde!

Nu am uitat niciodată cum a venit bătrânul acela acasă, chiar în ziua următoare. Urcase scările fără să se oprească şi gâfâind mi-a vorbit, scoţând din geanta lui veche, de piele, îndesată cu acte, o cerere destul de mototolită de atâta umblat, pe colţul căreia era scris „Se avizează favorabil”. Iar dedesubt era şi ştampilat. Fratele care se numea Pakai Andrasz a plecat din Constanţa cu o lecţie nouă, deosebită de celelalte de până atunci iar noi am putut fi liniştiţi că bătrânul plecase cu cererea rezolvată.

Cap. LVIII

„S U S U R U L B L N D” A L C E R C E T A R I I D O M nu L U I

Cel mai greu de suportat era întunericul. Deşi aveam cinci ani când s-a terminat războiul, îmi amintesc camuflajul şi adăpostul la care alergam când auzeam sirena. Ori de câte ori acum ni se stingea lumina, în sufletul meu reînvia acea tulburare din vremea războiului. Odată, bombardamentul a venit fără să fim preveniţi prin alarmă şi mama ne-a spus să ne ascundem sub masă. Stăteam aşa de înghesuiţi unii în alţii, dar frica de moarte ne ţinea acolo, fără crâcnire. Acum, când se stingea lumina, eram ca paralizată. Mă aşezam lângă bufetul de bucătărie, ascultând la radio „Europa Liberă” întâi „Actualitatea românească”, apoi treceam pe „Vocea Americii”, iar la ora nouă, pe B.B.C. În acelaşi timp, tricotam la lumânare şi amestecam în mâncare. Şi mă lăsam hrănită cu tot ce se spunea acolo.

De obicei, toamna mă îmbolnăveam de amigdalită, datorită venirii frigului care mă găsea neîmbrăcată bine, când ieşeam seara de la ore. Aproape totdeauna, în octombrie, aveam amigdalită şi aceasta cu febra şi lipsă de putere. În anul 1986, în octombrie, am fost foarte bolnavă. Şi boala nu mai trecea. În plus, amigdalita îmi răscolise durerile de coloană care mă făceau să merg aplecată. Aveam gânduri negre, alimentate şi de toate restricţiile care ni se impuneau. Nu mai aveam bucuria mântuirii. Nu mai simţeam că sunt iubită de Dumnezeu

şi că L iubesc ca înainte. Mă simţeam pe o corabie în furtună. Mi-era un rău spiritual care, adăugat stării fizice, îmi creştea deprimarea. Aveam o lună de când mă chinuiam astfel şi, într-o sâmbătă, spre sfârşitul lunii octombrie, m-am hotărât să stau înaintea Domnului şi să-l spun tot, ca să fiu eliberată.

Am intrat în dormitor şi am stat aşa, fără să-l spun nimic Domnului. M-am recules, m-am cercetat, am citit un pasaj din Biblie şi pe urmă am început să mă rog. I-am vorbit Domnului despre mine, I-am mărturisit cât de dezamăgită sunt de tot ce mi se întâmplă. Dar nimic nu s-a mişcat în lăuntrul meu. Ce departe îl simţeam pe Dumnezeu! La ani-lumină, parcă.

Copiii stăteau la televizor şi eu eram bucuroasă că retragerea mea era astfel asigurată. M-am rugat. Am cântat. Dar nimic nu s-a schimbat în mine, ceea ce a început să mă neliniştească. Ce-i cu mine? Mai sunt ori nu mai sunt copilul Domnului? Da, era drept că mă rugasem sporadic, că îl neglijasem pe Domnul, dar acum îl căutam. Unde era ascuns? De ce mă lăsa atât de mult? Trecuse aproape o oră de când stăteam înaintea Domnului, să ia aminte la mine.

— Doamne, de ce Te ascunzi? Ce anume Te-a supărat atât de mult? Îmi pare rău că Te-am tratat ca pe oarecine de care mă pot şi lipsi în viaţă. O, iartă-mă pentru nerecunoştinţă, pentru neluarea în seamă a dragostei Tale. Pentru că Te-am lăsat la poarta închisă a inimii atâta amar de vreme… Arată-mi ce Te-a supărat aşa de mult, de nu mă poţi ierta, ca să mă pocăiesc înaintea Ta!

Şi atunci am văzut ce L-a supărat: Îl uitasem pe Dumnezeu şi-L înlocuisem cu alt dumnezeu: plăcerea mea erau posturile de radio care trimiteau în mine criticile la adresa lui Ceauşescu şi a politicii sale. Nu era pe placul lui Dumnezeu să mă hrănesc cu otrava vorbirii de rău. Da, acum îmi dădeam seama că amestecasem „paiele cu grâul” şi că, încet-încet, grâul îl pierdusem, rămânând doar cu paiele. Şi inima mea se hrănise cu paie, în loc să se hrănească cu grâu. Asta era! Nu numai că L părăsisem pe Domnul, „Izvorul apelor vii”, dar mai săpasem şi puţuri crăpate, care nu ţin apa”. (Ier.2: 13) Ce limpede înţelegeam acum gelozia Domnului! Mi-a fost atât de ruşine de formalismul rugăciunilor mele, de faptul că mă rugasem doar cu buzele, încât nici nu mai speram la mila şi la îndurarea Lui. Nu meritam să fiu iertată!

Şi atunci a venit Mântuitorul meu, dulce şi fin, cu o bunătate divină. Mi-a vorbit prin Iov, capitolul 5, de la versetul 17:

„Ferice de omul pe care-l ceartă Dumnezeu!

Nu nesocoti mustrarea Celui Atotputernic.

El face rana şi tot El o leagă; El răneşte şi mâna Lui tămăduieşte.

De şase ori te va izbăvi din necaz şi de şapte ori nu te va atinge răul

El te va scăpa de moarte în vreme de foamete şi de loviturile sabiei în vreme de război. (...)

Vei găsi fericire în cortul tău (...)

Îţi vei vedea sămânţa crescându-ţi şi odraslele înmulţindu-se ca iarba de pe câmp.

Vei intra în mormânt ca un snop strâns la vremea lui...”

Cu cât citeam, cu atât mă-ntăream, căci aici nu vorbea Elifaz către Iov ci Dumnezeu către Tatiana. Vedeam, citind, cum îşi revărsa Dumnezeu bunătatea Sa care venea spre mine, val după val, mai mare, mai multă. El îmi dădea făgăduinţe în viitor, îşi întindea îndurarea peste copiii mei şi-mi spunea că nu voi muri decât „ca snopul strâns la vremea lui”. Aleluia!

Şi-ar dori cineva mai mult decât ce îmi făgăduia mie însuşi Dumnezeu?

A doua zi, duminică, m-am sculat mai dimineaţă, ca să plec pregătită din punct de vedere spiritual, la adunare. Am reînnoit legătura cu Domnul pe care o obţinusem atât de greu, că nu mai voiam s-o pierd. Eram iertată! Eram primită! Eram înnoită! Şi aveam siguranţa mântuirii.

Aşa m-am dus la adunare şi aşa am intrat în ea. Nouă, proaspătă, sfântă. La sfârşitul orei de rugăciune, când s-a făcut apel ca două persoane care au fost cercetate de Duhul Domnului să se roage, eu m-am rugat individual, cu voce tare, în Duhul biruinţei lui Hristos. Nu mă rugasem niciun minut, când am fost întreruptă de un „proroc”:

— Ascultă cuvântul Domnului, femeie care te rogi! De multă vreme aştept să te pocăieşti şi tu te împotriveşti. De aceea am hotărât să te arunc la pat bolnavă, ca să ştii că Eu sunt Domnul... etc.

Am recunoscut vocea fratelui Dumitru T. care tot timpul prorocea şi, deşi mi-a fost clar că nu Domnul vorbeşte prin el, mi s-a stins pe dată bucuria. Nu m-am mai putut ruga, o tristeţe amară ca moartea mi s-a instaurat în inimă şi-mi simţeam faţa încruntată. El mă discreditase total în faţa Bisericii, ştiut fiind că penticostalii cred că în Dumnezeu în astfel de „descoperiri”, dar, mai mult, „înnegrise”

lucrarea pură, a Domnului, din ajun.

Ştiam că e vrăjmaşul care voia să-mi strice bucuria. Această prorocie era întârziată cu o lună, dacă venea de la Domnul, pentru că boala doar ce trecuse. Cine să mă arunce la pat, bolnavă: Cel ce-mi spusese în seara trecută că-mi leagă rana şi-mi binecuvântează odraslele şi tot avutul meu?!

Care din cei doi era Dumnezeul cel adevărat?

Pe drum, la întoarcere, i-am spus soţului meu:

— Ai auzit ce mi-a prorocit? Eu mă duc să-i spun că e un proroc fals.

— Lasă-l în pace. Îţi faci un duşman.

— Bine, dar a minţit.

— Ei, cine ştie…?

— Cum adică: „Cine ştie?" Eu ştiu! Eu ştiu ce mi-a spus Dumnezeu în odăiţa mea. Nu putea azi să se dezmintă pe Sine!

— Ei, mai greşesc şi ei…

Toleranţa soţului meu faţă de oameni ca acela, care pot dărâma sufletele pentru care a murit Fiul lui Dumnezeu îmi cădea tot atât de greu ca şi falsa prorocie.

Cu toate acestea, Dumnezeu şi-a semnat lucrarea, când am auzit-o pe o doamnă care venea din când în când la adunare că acea rugăciune a mea, chiar şi trunchiată, a determinat-o să se dăruiască Domnului. Asta mi-a dat putere să-l iert pe acel proroc.

Cap. LIX

M A R E A Ţ A I Z B A V I R E

Trecuseră ani de când Domnul îmi făcuse acea făgăduinţă cu privire la căderea lui Ceauşescu şi pe zi ce trecea, situaţia se înrăutăţea, iar rădăcinile lui se întăreau. Decrete peste decrete făceau poporul să suspine tot mai amar şi să se simtă prizonier în propria lui ţară. La şcoală ni s-a atras atenţia că nu mai e voie să se spună „doamnă" şi „domn", ci „tovarăşă" şi „tovarăş". Plenara de la Mangalia trebuia cunoscută în amănunt şi prelucrată la fel, elevilor.

La vreo trei luni de la primirea marii făgăduinţe, eram în troleibuz şi mă gândeam că lupta e mai frumoasă decât biruinţa. Răspunsul lui Dumnezeu va veni, dar ceea ce contează cu adevărat în

Domnul e cum te-ai comportat în luptă, ce arme ai folosit, ce-ai câştigat în tot acest timp. De aceea răspunsul Domnului poate întârzia. În 1988, în august, un text din Habacuc, unde ajunsesem cu lectura, mi-a atins credinţa: „Scrie prorocia şi sap-o pe table ca să se poată citi uşor! Căci este o prorocie a cărei vreme este hotărâtă, se apropie de împlinire şi nu va minţi; dacă zăboveşte, aşteapt-o, căci va veni şi se va împlini negreşit! Iată, i s-a îngâmfat sufletul, nu este fără prihană în el”. (2: 2, 3) Eu am înţeles că este o nouă confirmare a Domnului, cu privire la căderea lui Ceauşescu.

Maşinile mici circulau din două în două duminici, iar pe timpul iernii erau oprite, chipurile pentru a fi feriţi de accidente pe vreme nefavorabilă, dar noi ştiam că nu e aşa. Nici taxiurile nu mergeau, iar autobuzele aveau restricţii severe de circulaţie, duminica necirculând. Copiii se duceau la Biserică, tocmai în kilometrul V, pe jos, pe vreme de iarnă, întorcându-se şi pe întuneric, întrucât becurile din felinare nu se aprindeau niciodată. Ce să mai spun că şi la şcoală mergeau pe jos, deoarece orarul lor nu se potrivea cu cel al tramvaielor şi al autobuzelor!

Cum energia electrică era incredibil de raţionalizată, ţineam o agendă cu consumul zilnic al acesteia. Aveam dreptul la niciun Kilowatt pe zi, ori numai folosirea maşinii de spălat „Automatic” consuma, pentru o singură şarjă, raţia pe o zi. Dar iluminatul, încălzitul electric al camerelor, călcatul rufelor şi multe, multe altele?

Dar mâncarea? Ce problemă grozavă! Dacă ar fi fost raţionalizată, am fi avut o speranţă, dar aşa, nu găseam niciodată carne.

Am o pictură înfăţişând un fund de lemn, pe care stau nişte oase de porc, fără pic de carne. Adăugându-i şi o cană de ceramică, ciobită, în care e o lumânare stinsă de curând, tabloul îşi merită numele pentru acei ani: „Salutări din România!”. Are istoria lui. Umblam prin oraş, pe la piaţa Unirii, când am văzut lumea îndreptându-se grăbită spre sectorul de Carne. Sigur, se descărca ceva. Rar, extrem de rar aveam norocul să mă nimeresc la Carne, când se descărca marfă. M-am aliniat cozii.

— Nu mai staţi, a spus cineva, sunt oase.

Unii s-au lăsat păgubaşi, dar eu am rămas, ştiind ce supă delicioasă pot pregăti din oase de vită, cu zarzavat mult, fiert împreună cu ele. Într-adevăr, oase erau. Când mi-a venit rândul, am cerut să-mi

pună şi din alt sortiment. Vânzătoarea m-a apostrofat:

— Cucoană, noi nu dăm după preferinţe. Cum vine la rând, aşa vă pun.

Atunci eu am luat un aer serios şi am spus destul de tare, ca să se audă la coadă:

— Vai, doar nu vă imaginaţi că le iau pentru mâncare. Vreau să le pictez. Reacţia a fost conform aşteptărilor – am fost luată-n râs:

— Uită-te la ea: „Pictez!” Cine-a mai pomenit să picteze oase?!

— Depinde, dacă eşti artist, pictezi ce simţi. Eu vreau să pictez ceva realist, specific românesc.

Şi am plecat cu preţioasa pradă.

Când le-am scos a doua zi să fac supă, am retrăit scena. Şi, în loc să pun oala cea mare pe foc, am scos uleiurile. Într-o oră, o oră şi jumătate, terminam pictura. Apoi am făcut supa aşa, cu zarzavat mult, cum ne plăcea. Am uitat gustul acelei supe care ne-a ajuns vreo trei zile, dar ori de câte ori am în faţă acel tablou, îmi amintesc de anii de adevărată foamete pe care i-am îndurat. Parcă era război!

Când se aduceau ouă, întreaga familie era mobilizată, plus vecinii. Copiii de ţigani inventaseră o soluţie de a câştiga bani, stând la rând alături de oameni care nu aveau pe nimeni: primeau un cofrag cu ouă şi-şi primeau plata. Tariful era uşor variabil. Aşa ne pomeneam că luam – eu, pe de o parte cu vreo doi copii, şi soţul meu pe de altă parte, câte o sută douăzeci de ouă. Nici brânză, nici făină, nici drojdie, nici griş, nici orez şi nici multe altele nu se găseau. Şi atunci, ne desfătam cu ouă. Dar nu prea mult.

Deşi aveam făgăduinţa căderii lui Ceauşescu, m-am gândit să mai încerc o dată să călătoresc în Franţa, în 1987, împreună cu Nicu, dar nu ni s-a mai aprobat. În acest timp am tradus cartea „Persoana şi lucrarea Duhului Sfânt” de René Pache, pe care am terminat-o în martie 1988.

Cel mai tare mă îngrijora deteriorarea morală a poporului meu. Faptul că părinţii îi educau pe copii să fie într-un fel la şcoală şi într-altul acasă. Că îi educau să fie ofensivi, când era vorba de a-şi obţine dreptul, să nu stea după cei ce nu pot ţine pasul. Să dea din coate pentru a ajunge primii la aceste drepturi. Degeaba îi educam eu în spiritul prieteniei, al sacrificiului de sine, al ajutorării aproapelui mai slab. Mă loveam de această nou apăruta concepţie, dar cel mai tare mă durea că întâlneam opoziţie la colegele care-şi aveau copiii la clasa

mea. Dacă le spuneam că i-am pedepsit pentru că au copiat sau au scris tema după altcineva, în recreaţie, reacţia lor era aproape identică:

— Ce-ai cu copilul meu? Eu vreau să copieze, e clar?!

— Bine, dar ce autoritate mai am eu, dacă pe ceilalţi îi pedepsesc?

Nici nu le interesa. Pentru ele nici nu exista o problemă. În martie 1985, cum se pregăteau alegerile de deputaţi pentru Marea Adunare Naţională, se făcea o adevărată risipă de discursuri şi interviuri demagogice, spre lauda politicii partidului.

— Vai, Emil, i-am spus într-o zi directorului meu, mă îngrijorează deteriorarea caracterului acestui popor. E ca un genocid moral, premeditat.

— Doamne, Tatiana, tu te gândeşti la un genocid moral, de caracter, dar noi murim fizic, dragă, fizic! insista el, pătruns.

— Gândeşte-te, Emil, că toată strecurarea aceasta a celor „învârtiţi” prin pile în fruntea bucatelor, toată demagogia celor ce ni se uită în ochi şi ne mint în faţă e moartea conştiinţei.

N-a vrut să-mi dea dreptate. El îmi povestea cum procedează ca să se dezbrace seara, când în dormitor la el sunt opt grade, cum îşi pune pijamaua încălzită la aragaz, cum se înfăşoară apoi cu o pătură şi aşa intră în pat ca într-un frigider, iar apoi, când socoteşte că s-a încălzit, trage pătura cu grijă, scoţând-o apoi din pat, cu o adevărată tehnică, pe sub cea mai mică deschidere posibilă a plăpumii, ca să nu facă frisoane.

Şi am tăcut. Nu era cazul să mă îngrijorez pentru viitor, câtă vreme nu era sigur că va exista acel viitor. Şi atunci protestam în poezii:

„Nu ne daţi să-nghiţim/ cuvinte-alterate! / Ele sunt degerate, / mâncate pe dinăuntru/ şi nu vrem să ne intoxicăm!

Cuvintele se strică şi ele/ şi ne strică/ măruntaiele conştiinţei./

Nu s-a inventat încă/ antidotul acestei otrave. / Moartea conştiinţelor unui neam/ e mai gravă decât/ un genocid.

Nu ne daţi să-nghiţim/cuvinte-alterate! /

Înaintează otrava acestora-n noi!

Pe-această planetă surie şi găunoasă/ de cuvinte-alterate/ au şi apărut/ cei dintâi malformaţi!” (14 martie 1985)

Pe 22 noiembrie 1986, am avut un învăţământ politic de pomină.

A rămas fixat în poezia:

G R O te S C A

„Umbrele cuceresc teritoriul/ puţin câte puţin.

— Linişte, tovarăşi! / Ne-am adunat aici, să... / Spre catedră înaintează un felinar aprins, / jumătate roşu/ jumătate galben./

Lumina cea galbenă se aruncă în sus/ spre spaţiul căscat între ceea ce ar fi trebuit să se numească sprâncene/ şi găvanele-ochi/ cu pleoape atât de imense/ încât îţi dau senzaţia că priveşti în adânc, /de pe buza prăpastiei, / în bezna deplină.

— Ne-am adunat aici să dezbatem... (Cum se manevrează felinaru-ăsta? / Mă supără la ochi!) / Colegul din prezidiu/ al cărui carnet e sfârtecat de lumina cea roşie/ a ceea ce ar fi trebuit să însemne – nu-i aşa? – flacăra revoluţionară-/ îl întoarce puţin. / Ne-am adunat aici cu intenţii serioase. / Să dovedim că suntem disciplinaţi!

— Eu!

— Da! Cine sunteţi? vorbiţi!

— ...a cărei minunată învăţătură... /... în minunaţii ani-lumină...

Se râde-n pumni. / Se râde declarat.

— Linişte, tovarăşi! / Să dovedim că.../

Găvanele-ochi ameninţă. / Se lărgesc ca-n coşmar, un cavou.

În umbra totală, / zgâriată subţire de dâre de băţ de chibrit/ aprins, / sau de câte-o lanternă/ clipind a stingere, / dinţi se ivesc, / sclipitori.

Sticlesc unghii date cu sidef/ şi cercei. / Capete se-ntorc/ unele spre altele, / se unesc/ să-şi însoţească dinţii cu vorbele./

— Linişte, tovarăşi! / ameninţă dinţii ce n-au voie să râdă – poate că nici nu ştiu./

Dar repetarea epitetului paratactic – lumină/ stârneşte hohotul dinţilor./

Şedinţa de învăţământ ideologic/ se scurge-nainte, metodic. / Şi oamenii obosesc să mai râdă. / Îşi culcă pe gulerele paltoanelor/ obrazul tras. / Se pleacă pleoapele – inutilă cortină – /în timp ce se aud monoton, / tot mai stins pentru fiecare, / cuvinte citite la beţe de chibrituri, / lanterne, / felinare...

Ici-colo mai şuşotesc câte doi. /În general, / plictiseala s-a instaurat. / Ne simţim ca-n tranşee, /pe timp de război, / după ce am

scăpat de-un atac./

E mai bine de noi! /.

Cu plesnet de bici peste ochi, / orbitor, / bubuie lumina electrică, / asurzitor. / Ne vedem feţele/ şi expresia somnolentă din ele. / Privirea ne cade pe portretul/ ce zâmbeşte triumfător către noi.

Încă”.

În anul şcolar, 1987/ 1988, n-am mai putut scăpa de „practica” în agricultură. Cu toate că funcţionam cu normă redusă, din pricina bolii de inimă, nimeni nu mă mai putea scuti de această corvoadă. A trebuit să însoţesc copiii la câmp, la depănuşarea porumbului şi am muncit cot la cot cu ei. Eu nu mă dau înapoi de la muncă, dar de la acel efort, mi-a crescut tensiunea, decompensându-se. Nu mi-am dat seama că e atât de grav, până când, a treia zi, dimineaţa, vrând să mă ridic de pe fotoliu, căci eram în cabinetul directorului şi am fost anunţaţi că au venit maşinile, n-am putut rămâne în picioare şi m-am aşezat la loc. Şi nu m-am mai putut ţine pe picioare. Am mers la cardiolog, mi-a spus că am tensiunea 19 şi atât. Scutire – nici pomeneală! M-a sfătuit să apelez la înţelegerea colegilor. Mie, însă, îmi era rău. Îmi venea rău la aer închis şi trebuia să mă aşez repede.

Medicii din Constanţa nu mi-au fost de niciun folos şi atunci m-am dus în Bucureşti, la un medic bun, cardiolog, la o policlinică cu plată, din strada Batişte, pe lângă Biblioteca americană. Era luni, 9 noiembrie, 1987. Doctorul Pârlog, un bărbat în vârstă, înalt şi bine legat mi-a inspirat încredere deplină. Nu s-a sfiit să spună că pe noi corvezile ne distrug, nu exercitarea profesiei noastre, când i-am spus că funcţionez cu reducere de normă. Dar m-a cucerit şi ca profesionist, făcându-mi un control complex şi deloc superficial, cum eram obişnuită. Apoi mi-a prescris un tratament serios, cu Lanatozid, Nifedipin, Hiposerpil, Furanthril, Extraveral. Am cumpărat medicamentele şi le-am folosit cu ajutorul agendei, căci fiecare trebuia luat într-alt fel.

Peste o lună, când m-am dus din nou la control, l-am întrebat dacă mai iau medicamente. Doctorul Pârlog m-a privit serios şi cald şi mi-a spus:

— Toată viaţa dumneavoastră veţi urma acest tratament.

Am plecat de acolo, în acea după-amiază ceţoasă de decembrie şi m-am dus la gară, să mă întorc acasă. În sala de aşteptare, becurile erau stinse şi toate scaunele ocupate. Am zărit o masă, în mijloc, m-am

aşezat pe colţul ei şi m-a apucat o sfâşiere lăuntrică: sunt cu adevărat bolnavă şi nimănui nu-i pasă de mine, nici soţului, nici colegilor. Sunt lăsată pe mâna acestei boli incurabile – prolaps de valvă mitrală cu cord decompensat datorită unei tensiuni oscilatorii. Sunt dependentă de medicamente până la sfârşit!

Şi acolo, în gara aceea rece şi întunecată, am izbucnit într-un plâns mocnit. Nimeni nu ştia că plâng. Nimeni, doar Dumnezeu.

În troleibuz mi se făcea rău şi mă ţineam din toate puterile să nu leşin. Mi se făcea rău şi când stăteam la coadă în picioare. Am reînnoit reţeta, dar după câtva timp am văzut că îmi dilata prea tare vasele de sânge, aşa că, ori de câte ori tuşeam, găseam sânge în batistă – sinistru ecou al uitatei hemoptizii de odinioară. Am sistat Nifedipinul şi, după el, Lanatozidul, Hiposerpilul şi aşa mai departe, căci mă temeam să iau în continuare medicamente care erau în relaţie cu cele sistate. Şi n-am mai fost la control, pentru că mi-am adus aminte că eu am o făgăduinţă din partea Viului Dumnezeu: „Cheamă-Mă în ziua necazului tău şi Eu te voi izbăvi, iar tu Mă vei proslăvi”. (Ps. 50: 15). Şi mi-am adus aminte de minunile pe care le făcuse Dumnezeu de-a lungul vieţii mele de credinţă vie în El. Am început să mă rog şi am făcut o listă cu toate bolile mele. Începeam să le bifez pe cele rezolvate. Simplu şi liniştit, Dumnezeu mi le-a luat pe toate, una câte una.

Dar viaţa continua să fie grea.

Păstrez o listă din 1989, cu mai bine de nouăzeci de articole care erau de negăsit pe piaţa internă şi pe care am ascuns-o cât am putut mai bine. De necrezut cât de multe ne lipseau: piese de schimb în toate domeniile, becuri, autoturisme, maşini de spălat, frigidere, congelatoare, parfumuri, cărţi, drojdie de bere, elastic, hârtie igienică, şerveţele, caiete, var, ciment, pastă de dinţi, verighete, pastă de bărbierit, căni, oale, detergent, lapte praf, tuburi de neon, filme pentru fotografii, lenjerie de damă, ţigări, lanterne, rezistenţe, reşouri, portocale, lămâi, banane, paté de ficat, stafide, smochine, scorţişoară, boia de ardei, cacao, smântână, unt, margarină, făină, orez, griş, mălai, ouă, caşcaval, spirt medicinal, mezeluri – ca să amintesc doar o mică parte. Ceea ce se găsea din belşug erau conservele de peşte.

De regulă, de la şcoală, mergeam pe la magazine, să văd dacă n-am norocul să găsesc ceva din cele aproape o sută de articole.

În 1989, nimeni de la şcoală n-a mai vrut să mă înţeleagă. M-am

dus la Medicina Muncii cu certificate de la cardiologie, de la reumatologie, de la alergologie – căci am alergie la polen, graminee, praf. Pe „Adeverinţa medicală” eliberată de doctorul Bezmăn, de la Medicina Muncii şi datată: 4 – IX1989, scria: „H.T.A.; Insuficienţă mitrală; Discopatie lombară; Se recomandă scutire de efort fizic mare şi de expunere la intemperii (inclusiv radiaţia solară directă)”. Dar mi s-a cerut încă un aviz, de la dr. Ciobănete, care nu dădea scutiri cu niciun chip. O jumătate de zi am stat la rând ca să intru şi să-i prezint situaţia. Aveam încredere în calitatea sa de medic. Dar această doctoriţă a scris personal, cu o cruzime care-i dezonora profesia: „Poate participa la activităţi practice, fără efort fizic important, fără praf”. – 7-IX-1989.

Fără îndoială, aşa era ordinul „de sus”. Dar deasupra tuturor a era Dumnezeu şi directorii mei şi-au asumat răspunderea şi m-au oprit la şcoală, pentru diferite lucrări. Dar ce prost mă simţeam când îi vedeam pe colegi venind plini de noroi, de la culesul cartofilor din pământul plouat! Ba odată, cadre de partid au controlat săcoşile copiilor care luaseră nişte cartofi şi au trecut şi la bagajele profesorilor, discreditându-i faţă de elevi.

Cartofii prăjiţi, cu usturoi deasupra era răsplata munciţilor copii. Şi nici de atâta lucru nu li s-a făcut parte. Ce-i drept, munca li se plătea – o sumă derizorie, căci se punea la socoteală benzina consumată cu maşinile, dar se primea indicaţia ca suma să se verse în contul Organizaţiei Pionierilor, hotărârea trebuind să treacă, bineînţeles, drept iniţiativa copiilor!

De 23 August, anul acela, la defilare, noi, credincioşii, ne cutremuraserăm cu toţii, când i s-a cântat din megafoane „Glorie!” şi „Slavă!” M-am gândit că prea i s-a dat slavă, ca să nu-l lovească Dumnezeu, ca pe Irod. (Fapte 12: 22, 23)

Pe 1 noiembrie 1988, ajunsesem cu lectura Bibliei la Romani. Versetul: „Domnul va zdrobi în curând pe Satana sub picioarele voastre” a fost o confirmare din partea Domnului că El n-a uitat ce mi-a promis. (16: 20)

De atunci, înştiinţările au fost repetate, dese, până când, pe 27 martie 1989, notam cu teamă în jurnalul meu: „Am impresia că a căzut Ceauşescu. Stăteam într-o liniştită părtăşie cu Dumnezeu iar Cuvântul Domnului îmi vorbea numai despre căderea cuiva: „Va fi mistuit de un

foc pe care nu-l va aprinde omul” (Iov 20: 26)

Când am ajuns cu lectura la Iov, capitolul 20 se referea în întregime la căderea cuiva mare şi nemilos.

„Nu ştii tu că, demult de tot, de când a fost aşezat omul pe pământ, biruinţa celor răi a fost scurtă şi bucuria nelegiuitului numai de o clipă? Chiar dacă s-ar înălţa până la ceruri şi capul i-ar ajunge până la nori, va pieri pentru totdeauna… şi cei ce-l vedeau vor zice: „Unde este?”… Ochiul care-l privea nu-l va mai privi, locul în care locuia nu-l va mai zări… Bogăţiile înghiţite le va vărsa… va da înapoi ce a câştigat şi nu va mai trage folos din câştig, va da înapoi ce a luat şi nu se va mai bucura de el, căci a asuprit pe săraci şi i-a lăsat să piară, a dărâmat case şi nu le-a zidit la loc…”

Mie mi se părea că în loc de „cel rău” trebuie să citesc „Ceauşescu”. Aceste două aspecte – asuprirea săracilor şi dărâmarea caselor erau atât de autentice! Ceauşescu se gândea să-i mute pe bătrâni într-un fel de rezervaţii, iar privitor la demolări, el hotărâse să dărâme satele şi să-i mute pe ţărani la bloc, trecând la înfăptuire. Aşa s-au distrus multe locuinţe. Culmea sadismului era că i se cerea ţăranului să-şi demoleze singur avutul, în caz contrar fiind forţat să plătească pentru buldozerul care făcea acest lucru. Au dispărut sate întregi, ca să se câştige teren agricol.

„Toate nenorocirile sunt păstrate pentru comorile lui; va fi mistuit de un foc pe care nu-l va aprinde omul… Aceasta este soarta pe care o păstrează Dumnezeu celui rău, aceasta este moştenirea pe care i-o hotărăşte Dumnezeu”.

Am fost atât de convinsă că mă aflu în faţa unei autentice profeţii, încât am luat Biblia la şcoală şi le-am citit directorilor acest capitol. Era pe data de 29 mai 1989, când le-am citit, într-o luni.

Aveam acest curaj pentru că directorul era acelaşi Emil P., căruia Dumnezeu îi dezlegase lanţul robiei, când era chinuit de directoarea adjunctă, iar subdirectorul era de asemenea un om de caracter şi un minunat învăţător.

— Eu, când se face ora opt seara, îmi povestea Emil, directorul meu, mă aşez în faţa televizorului. Nevastă-mea zice că mi-am pierdut minţile. Nu mai stau în fotoliu…

— De ce? am vrut eu să ştiu.

— Păi pentru că e mai departe. Îmi trag un scaun, foarte aproape, sublinie Emil amănuntele şi aştept.

— Cred că te-nţeleg. Aştepţi să vezi până unde se-ntinde coarda. Cât ne mai mint în faţă şi cum, ca să fie acelaşi lucru, spus altfel.

— Exact.

— Şi cum îşi mai justifică legile şi decretele care ne umilesc.

— Şi încă ceva: mă uit la el de aproape. Îi urmăresc faţa, zbârciturile, grimasele: petele de pe obraz; inflexiunile vocii. Tu nu vezi că telejurnalul e parţial color?

— N-am televizor color, dar am văzut că scrie.

— Păi da, imaginea color e mai fidelă şi, ca să nu arate aşa de rău, i-o dau pe alb-negru.

— Şi de ce insişti atâta?

— Aştept… Aştept ceva… nici eu nu ştiu ce aştept…

În nefericirea noastră, eram uniţi de aceeaşi soartă: aceeaşi temperatură în apartamente, aceleaşi probleme cu aprovizionarea, cu muncile agricole şi tot felul de activităţi. Începuserăm să spunem deschis ce simţim, nu ne mai ascundeam unii de alţii.

8 decembrie, ziua de naştere a fiului meu a căzut în acel an într-o joi. Împlinea optsprezece ani.

Ar fi trebuit să-i cumpăr un cadou. Ar fi trebuit să pregătesc o masă festivă. Ar fi trebuit să fac friptură cu garnitură de cartofi pai, ar fi trebuit să fac o prăjitură, după ritualul casei, la care am ţinut întotdeauna. Ar fi trebuit să avem o sărbătoare.

Dar în ajun mi se terminase butelia. Aşteptam, conform anunţului de la afişier să vină pe 8. Era ziua mea liberă, eu funcţionând cu trei sferturi de normă. Am început ziua prin a aştepta să vină butelia. Şi, aşteptând-o, am stat cu Dănuţ de vorbă, ne-am rugat, la pragul acestor optsprezece ani, pentru ajutor divin, mulţumindu-l Domnului pentru sănătate, pentru viaţă.

Pe urmă, a sunat telefonul, anunţându-ne că, la Deva, a trecut la Domnul Mircea Demian, lăsând în urmă o soţie tânără cu opt fii. Vestea m-a şocat, mai ales el că se formase în credinţă aici, la Constanţa. Mircea ne ajutase când ne-am mutat, venea la orele de tineret şi, urmând şcoala de televizoare, îl însoţea pe soţul meu pe teren, învăţând meseria. Se căsătorise apoi cu fata care-l condusese la Domnul, iar luna de miere şi-o petrecuseră la mare, în casa noastră. Chiar în vara aceea fuseseră cu toţii la noi, ne jucaserăm împreună cu băieţii lui şi ne priviserăm în ochi cu atâta dragoste! Ştiam că avusese

prin octombrie un grav accident – căzuse dintr-un nuc și rămăsese imobilizat, dar nu credeam ca, la nici patruzeci de ani, să moară.

Apoi m-am dus în bucătărie. Am aprins aragazul și a ţâşnit o flacără puternică, frumoasă, faţă de pâlpâirea din ajun. Nu-mi venea să-mi cred ochilor! Mi-am făcut pâine prăjită, apoi am pus ceaunul să fac friptura. Dar flacăra s-a micşorat, a pâlpâit și, scoţând un fum gros, a pierit. Am scos reşoul electric și l-am pus în funcţiune, reușind să termin friptura de pui. Nu mă mai uitasem la ceas. Dănuţ se foia, nevrând să mă supere cu ceea ce era în fond dreptul lui: să mănânce, de ziua lui, friptură. El avea meditaţie la fizică la ora unu și se făcuse târziu. Am pus cartofii de piure la fiert. Din minut în minut îi încercam să văd dacă nu s-au înmuiat cel puţin.

— Imediat mănânci, Dănuţ, îi strigam eu din când în când, din bucătărie.

Îl auzeam cum îi spunea tatălui său că nu se sinchiseşte că mama n-are butelie, că putea să ceară de la o vecină, că mama se chinuieşte. Nu auzeam ce răspundea soţul meu, dintr-o cameră, dar deduceam din ce-i spunea Dănuţ:

— Nu e sigur că vine azi! Ce, nu ai învăţat până acum că nu se respectă datele afişate, aşa cum nu se respectă nimic? Şi, după o pauză: Măcar o prăjitură să-mi fi făcut și mie. Ţie cum ţi-a făcut, de ziua ta?

Am găsit câţiva cartofi mai fierţi, i-am pasat și l-am chemat. El era pe aproape. Mă uitam la el cum mânca de bucuros acea friptură: era și grăbit și-ar fi vrut și s-o savureze.

Terminând, mi-a spus, cald:

— Mulţumesc, mamă… Şi a plecat repede.

Pe la unu și jumătate, m-am apucat de prăjitură. Cum nu aveam cuptor, am vrut să fac una, din pişcoturi de şampanie și piersici din compot. Un rând de pişcoturi, sirop caramel, cremă și tot aşa. De la primul strat, mi s-a terminat siropul. Iar reşoul! Şi pânăse-ncinge plita! Un nou strat. S-a terminat crema! Încing iar reşoul. Cât o fi ceasul? Două și jumătate. Şi peste o oră, vine Dănuţ. Doresc din inimă ca în răgazul pe care-l am, să pot termina prăjitura care trebuie să mai stea și la rece un timp. Mă grăbesc. Pişcoturile lăsate în siropul fierbinte s-au înmuiat de tot. Încerc să le scot cu lingura. Alunecă mereu înapoi. Mă frig mereu la degete. Reușesc să obţin un strat din care curge pe masă siropul. În frigider și-ar reveni, dar până ajung la această etapă…!

Ung cu cremă. Pentru al treilea strat iar nu mai am sirop. Iar pun cratiţa pe foc, iar caramelul, iar apa. Of, ce greu se topeşte zahărul solidificat! Mi-am adus telefonul în bucătărie, pentru ca să nu-l deranjeze pe soţul meu care-şi face somnul de după amiază. Firul traversează holul, aşa că oricine se poate împiedica, în întuneric. Iau siropul. N-am timp să-l răcesc. Pun pişcoturile înăuntru. Iar nu se pot lua. Iar mă frig. Se aude uşa de la intrare.

— Cine e? strig din bucătărie.

— Eu, se aude vocea Luminiţei.

— Vezi să nu te-mpiedici, îi atrag eu atenţia, gândindu-mă la firul de telefon. Luminiţa crede că o ironizez şi începe să bombănească cu voce tare pe hol. Dă să deschidă uşa de la bucătărie, dar aceasta rezistă. Culmea, s-a blocat. Iar eu sunt prinsă cu pişcoturile care s-au făcut, în siropul fierbinte, ca un piure. Peste o jumătate de oră vine Dănuţ, prăjitura ar fi trebuit să fie gata, având nevoie de cel puţin o oră de stat la frigider. Vai, s-a năruit un perete întreg din prăjitură! Culmea: siropul debordează, tortul nu-şi mai poate menţine forma. La rece s-ar mai întări puţin, dar aşa… Luminiţa trânteşte uşile, cu nervi. Soţul meu se scoală, convins că am făcut eu ceva s-o enervez. Îl aud pe hol, precipitându-se să plece, ca să nu-i mai dau explicaţii. Eu încă n-am reuşit să mănânc, dar asta nu e important. Măcar răstălmăcită să nu fiu, dacă ajutată nu sunt. Aud cheia încuind yala pe dinafară.

La trei şi douăzeci de minute, reuşesc să pun platoul cu prăjitură în frigider. Acum răsuflu uşurată şi încep să strâng prin bucătărie, ca să fie curat când va veni Dănuţ.

Peste două ore, vine Nicu cu o butelie de la o vecină. O montează şi nu merge. Pâlpâie. Grăbit, o deşurubează, punând diagnosticul: s-a stricat ceasul. Noroc că ştiu unde am un altul. Acesta dă o flacără roşie. El e satisfăcut, eu nu mai îndrăznesc să spun nimic, dar nu folosesc aragazul. A doua zi, schimbă ceasul cu primul şi merge perfect.

N-am cerut mult zilei de 8 decembrie 1989, ziua când fiul meu a devenit major: doar să-i ofer o friptură şi o prăjitură. Pusesem demult deoparte pentru el două jumătăţi anemice de pui date prin pesmet, cumpărate aşa de Nicu. Totul ar fi putut fi atât de bine, dacă…

Şi seara, târziu, în dormitorul meu, ne-a apucat, pe mine şi pe Dănuţ, un râs teribil, ca o descărcare nervoasă. Episodul cu uşa care s-a blocat tocmai când a venit Luminiţa iar eu umblam cu lingura printre pişcoturile terciuite ni se pare acum, când totul a trecut, chiar hazliu.

Ziua de 8 decembrie a acelui an, cu acele mărunte păţanii era o picătură în marea necazurilor noastre de zi cu zi... Eu şi Dănuţ n-am uitat-o.

— Cât o să-ndurăm toate acestea, mamă? exclamă Dănuţ, devenind serios.

„Încă puţină vreme...", Dane!

— Ce „puţină vreme", mamă, dacă nimeni nu face nimic?!

— Bine, atunci, ieşi tu în stradă şi fă ceva! l-am ironizat, vrând să-i arăt că nici el nu e pregătit să acţioneze.

— Asta e, că toţi aşteptăm ceva pe socoteala altuia.

— Exact! i-am dat eu dreptate. Şi cu acest gând am plecat la culcare.

În timpul acesta, Europa de Est se trezea din somn.

Când preşedintele U.R.S.S., Mihail Gorbaciov, ne-a vizitat ţara, am auzit că un fost om politic, domnul Puiu, ar fi căutat să-l întâlnească şi de aceea a fost închis. Gorbaciov era marea speranţă a întregii părţi comuniste a Europei, aducând dezgheţul politic.

Căderea zidului de la Berlin – minune pe care o vedeam cu ochii, la televiziunea bulgară, mi-a crescut încrederea că Ceauşescu va cădea. Apoi a urmat, conform regulii dominoului, căderea conducerii ţărilor vecine.

Eu crezusem în căderea lui Ceauşescu pe când nu era nimic de sperat, dar acum, văzând evenimentele cu R.D.G., Ungaria, Polonia, Bulgaria şi, în cele din urmă, Cehoslovacia cu aşa numita „revoluţie de catifea" a sa, nu mai aveam nicio îndoială. Când Mitterand a vizitat Ungaria la sfârşitul lui decembrie, a afirmat ferm: „Ceauşescu are zilele numărate". Eu simţeam că nu zilele, ci orele îi sunt numărate.

De aceea, când am luat vacanţă, pe 16 decembrie, i-am spus directorului meu:

— Vacanţă plăcută, Emil, Crăciun fericit şi să ne vedem cu bine fără Ceauşescu. Să ştii că noi nu vom începe noul an, cu Ceauşescu!

S-a uitat la mine temător şi încrezător, totodată.

În cancelaria Şcolii numărul 7, chiar pe peretele care avea afişat portretul lui Ceauşescu, apăruse prin octombrie o fisură. Începea de jos, din stânga portretului, de la uşă şi urca în diagonală spre cealaltă extremă, trecând pe la jumătatea acelui tablou. Era ceva ciudat, ştiut fiind că peretele cu portretul secretarului general al partidului trebuia

să nu aibă nimic pe el, nici plante, darămite o fisură! Fisura devenea pe zi ce trece, crăpătură, iar în decembrie, se vedea prin ea, dincolo. Noi glumeam:

— Nici peretele nu-l mai suportă.

De aceea avea el acea firavă încredere. Eu cred că a fost un semn special de la Dumnezeu, iar când, în aprilie 1990, aveau să ne viziteze şcoala nişte francezi din asociaţia umanitară „Pharmaciens sans frontières", aceştia au fotografiat peretele acela. Crăpătura trecea drept prin mijlocul acelui loc, gol acum.

La „Europa liberă", s-au dat aproape până la saturaţie scrisoarea celor şase demnitari politici de demascare a abuzurilor lui Ceauşescu şi interviul dat de Mircea Dinescu ziarului francez „Liberation", care se încheia tragic: „Spuneţi acolo unde o să mergeţi că Dumnezeu şi-a luat faţa de la români".

Duminică, 17 decembrie, am rămas acasă să mă rog. Cuvântul Domnului mi-a vorbit: „După cum cel flămând visează că mănâncă şi se trezeşte cu stomacul gol, tot aşa va fi şi cu mulţimea neamurilor care vor veni să lupte împotriva muntelui Sionului". Acest munte eu l-am simţit în seara aceea sumbră ca fiind făgăduinţa Domnului. (Is. 29: 8). „Da, veţi ieşi cu bucurie şi veţi fi călăuziţi în pace. Munţii şi dealurile vor răsuna de veselie înaintea voastră şi toţi copacii din câmpie vor bate din palme. În locul spinului se va înălţa chiparosul, în locul mărăcinilor va creşte mirtul. Şi lucrul acesta va fi un semn vecinic, nepieritor". (Is. 55: 12, 13).

Eu, aşa cum eram singură în casă, am început să mă bucur în Domnul, ca Ana, mama lui Samuel, ca Maria, mama Domnului. Era o bucurie de neînţeles care izvora din adâncul meu, fără un motiv aparent.

Am dat drumul la radio, la Vocea Americii şi am aflat că la Timişoara a ieşit populaţia oraşului în stradă, împotriva lui Ceauşescu. Nu-mi credeam urechilor. Când a venit Nicu şi i-am comunicat ştirea, mi-a spus că ştie, căci lumea vorbea în troleibuz. Şi tocmai atunci Ceauşescu a plecat în Iran.

Marţi, 19 decembrie 1989, ajunsesem cu lectura Bibliei la capitolul 12 din Faptele Apostolilor. Când am citit subcapitolul „Moartea lui Irod" care a fost lovit de un înger al Domnului pentru că „nu-I dăduse slavă lui Dumnezeu", eu m-am gândit acum la Ceauşescu care îşi luase slava pentru sine. Eu nu cred că a fost coincidenţă. Nu mă

mai sfiam să le spun tuturor despre iminenţa acestei căderi.

Ceauşescu s-a întors din Iran miercuri, 20 decembrie. S-a anunţat că va ţine un discurs la televiziune. Niciodată nu l-a ascultat cineva cu mai mare atenţie.

În cursul dimineţii, m-a sunat Ileana J., care ştia ce revelaţie avusesem, vorbindu-mi cifrat că face curăţenie şi cânta: „Tot Banatu-i fruncea!”

Dar Ceauşescu, aşteptat ca niciodată, avea să ne dezamăgească pe toţi, condamnând „vandalismul” celor din Timişoara, dictat, spunea el, de „agenturili” străine, iredentiste şi felicitând armata care a reprimat revolta. Era solemn, având ca decor steagul patriei şi pe soţia sa alături. Atunci, în seara aceea, nu l-a crezut nimeni. Dar căderea sa se apropia cu paşi repezi.

După apariţia lui la televizor, dezamăgită total, Ileana mi-a dat telefon, plângând. Eu am încurajat-o să creadă „în lucrurile nădăjduite”, conform definiţiei credinţei din Evrei, capitolul al unsprezecelea. Eu ştiam că „cel rău nu va mai fi”. Acum chiar că mai era „foarte puţină vreme”.

Peste numai şaisprezece ore, avea să înceapă căderea lui, odată cu organizarea mitingului de condamnare a acţiunilor Timişoarei, de joi, 21 decembrie, care s-a întors împotriva lui. În dimineaţa acelei zile, venise Gloria, de la Iaşi. Gabi a venit la prânz. Eu ascultam în bucătărie, radioul şi m-am mirat că un tânăr care ţinea un cuvânt din partea U.T.C. a început să se bâlbâie, încurcându-se la tot pasul. Se petrecea ceva. Soţul meu se uita la televizor la acel miting şi ne-a chemat şi pe noi, spunându-ne că se întâmplă ceva. Se auzeau huiduieli. Era ceva magnific să vedem mişcarea din balcon, cu spaima camarilei sale. Dar emisiunea s-a întrerupt.

Şi tocmai în ziua aceea eram chemaţi la şcoală să ne exprimăm adeziunea la reprimarea mulţimii de demonstranţi din Timişoara. Eram ameninţaţi pe faţă că vom fi daţi afară din învăţământ, dacă nu o facem. Era o teroare. Dar eu îi simţeam frica de a sta pe buza prăpastiei. Făcea greşeală după greşeală. Şi nu m-am dus la şcoală.

Iar lumea nu s-a mai dus acasă din Piaţa Palatului, pe 21 decembrie. Era ceva fără precedent.

Timpul se măsura în minute, în secunde, până-ntr-atâta se dilatase. Ascultam tot timpul radio „Europa liberă”. Pe 22 decembrie, dimineaţă, la ora opt şi douăzeci de minute, am ascultat cu uimire un

comunicat la „Europa liberă”, dat de o voce autoritară, care se recomanda ostaşilor: „Mă cunoaşteţi” că i se retrage cetăţeanului Nicolae Ceauşescu mandatul de preşedinte, de comandant suprem al armatei, de deputat etc şi ordona oştirii române să se alăture poporului, să nu tragă în el. N-am aflat niciodată cine anume a vorbit, dar peste câteva ore, s-a dat la televiziune un comunicat repetat frecvent, timp de o oră, că generalul Milea s-a sinucis. Era o încordare generală. Ceva fără precedent! În ţară se declarase stare de necesitate.

Poporul rămăsese în stradă şi, peste douăzeci şi patru de ore de la acel miting, pe 22 decembrie 1989, la ora 12.30, un elicopter avea să-l ia pe Nicolae Ceauşescu din clădirea palatului, părăsind conducerea, pentru totdeauna.

În vinerea aceea, era la noi Ileana J. care venea de la dentist. Eu am pus masa, să mâncăm împreună. Ne-am ridicat la rugăciune şi atunci a sunat telefonul. Fiica mea cea mare, Luminiţa, m-a anunţat strigând în microfon:

— A căzut, mamă! A căzut!

— Ce, cine a căzut?

— Dar dă drumul la televizor, mamă!

La televizor, minune! – o mulţime de oameni într-o superbă dezordine se întreceau care mai de care să vorbească. L-am văzut pe actorul Ion Caramitru apoi pe poetul Mircea Dinescu, pe actorul Sergiu Nicolaescu şi le-am strigat celor din bucătărie să vină la televizor.

Ileana îngenunchease în faţa televizorului, uluită.

— Fraţilor! „Dumnezeu şi-a întors faţa spre români!” a strigat măreţ actorul Ion Caramitru, ca o replică la finalul interviului lui Mircea Dinescu.

Vedeam şi nu credeam.

În noaptea aceea nu ne-am îndurat să ne culcăm. Am urmărit la televizor evenimentele care se succedau ameţitor, începând cu primele focuri de armă. Şi uriaşa masă de oameni care apăra, în noaptea de decembrie, caldă ca o noapte de primăvară, libertatea proaspăt cucerită. Acolo, în mulţime, unei femei i-a sosit ceasul să nască. Numele copilului – care a fost să fie fetiţă – a fost strigat din gură în gură: „Victoria”.

Aşa şi-a ţinut Dumnezeu promisiunea Sa.

Bucuria, apoi, de a auzi colinde la radio şi televizor, recitarea la radio, a poeziei poetului creştin Costache Ioanid, „Fecioara”, în

dimineaţa zilei de duminică, 24 decembrie, pe când ne pregăteam să mergem la Casa Domnului, primele ziare libere – totul părea un vis din care mi-era teamă să nu mă trezesc. Totul era public, conferinţe de presă, primiri la noua conducere provizorie, interviuri, transmiterea evenimentelor pe viu, fără „machiaj”, televizarea proceselor celor răspunzători de starea ţării. Totul era o minune fascinantă!

Anul 1990 a fost primul an de libertate de conştiinţă, iar trimestrul al doilea, care a început tocmai în februarie, m-a adus în faţa altor copii. Erau atât de serioşi, de parcă evenimentele politice îi făcuseră să crească brusc şi n-am mai avut probleme de disciplină. Eu am început să le citesc din „Biblia povestită copiilor” care avea să deschidă un nou capitol în viaţa mea, nesperat de frumos şi de autentic.

Cap. LX

C la S A D E H A R[1]

Moto:

„... Am visat Sfânta Biblie, Cartea lui Dumnezeu, pe un deal mare, plin de iarbă verde, spre care alergau foarte mulţi copii. Erau fete frumoase, copii, tineri şi eu tot traduceam, le explicam Biblia”.

(Ioan Alexandru – revista „Mesaj” Anul II, nr. 6)

1. P R E M I Z E

Dacă mi-ar fi profeţit cineva înainte de 22 Decembrie 1989 că voi vesti în şcoală Cuvântul lui Dumnezeu şi că elevii mei se vor întoarce la Domnul, poate că aş fi răspuns şi eu asemeni călăreţului pe care s-a sprijinit braţul unui împărat: „Chiar dacă ar face Domnul ferestre în cer, cum s-ar putea întâmpla acest lucru?” (II Imp. 7: 2).

M-am rugat Domnului să ne scape de conducerea nemiloasă a lui Ceauşescu, să ne scape de foame şi de frig şi de atâtea lipsuri devoratoare de pace şi am primit făgăduinţa: „Încă puţină vreme şi cel

---

[1] _acest vast capitol face parte din romanul autobiografic "O carte de aducere aminte", nepublicat încă.

rău nu va mai fi”. Dar nu m-am rugat niciodată pentru libertatea de manifestare a credinţei în Dumnezeu într-o şcoală de stat. Visurile mele n-au ţintit niciodată atât de sus. Eu, care fusesem prigonită în şcoală pentru credinţa în Domnul Iisus, nu am visat vreodată că-mi va fi dat harul de a-i conduce pe propriii mei elevi la Hristos, cu toate că am avut grijă să le sugerez că mai există o realitate pe care n-o percepem cu aceste biete cinci simţuri omeneşti.

„De când v-am cunoscut, simţeam că ceva mă lega de dumneavoastră, exista o comuniune lăuntrică, mi-a scris recent Amalia F., o fostă elevă, născută într-o familie de creştini după Evanghelie. Vă admiram tactul şi naturaleţea cu care reuşeaţi să „aruncaţi sămânţa” la orele de curs, curajul cu care vorbeaţi uneori deschis din Biblie (despre David şi Goliat, despre lepădarea lui Petru) ... În perioada de formare a caracterului meu aţi fost pentru mine o pildă...”

Doar atât se putea face în anii aceia.

După căderea lui Ceauşescu, noua putere de stat i-a îndemnat pe oamenii Bisericii să lucreze la regenerarea morală a poporului român. La radio s-au dat coruri şi poezii creştine pe care eu însămi le recitam în Biserică, iar la televizor s-au dat filme cu subiect religios. Ziarele au publicat texte de colinde şi alte poezii religioase. Directorul m-a trimis într-o zi la cinematograf cu elevii să vadă filmul „Iisus”. Era incredibil! Luni de zile, trezindu-mă dimineaţa primul gând era: a căzut Ceauşescu, sau am visat?

Şi totuşi...

După marea cotitură, atunci când s-a dat un decret prin care femeile se puteau pensiona la vârsta de cincizeci de ani, dacă aveau vechime neîntreruptă în muncă, de douăzeci şi cinci de ani, am scris la două ministere, cerându-mi şi eu dreptul, căci nu aveam vechimea, datorită funcţionării cu normă redusă. Dar mi s-a răspuns că nu mă încadrez. Funcţionarea cu trei sferturi de normă, din pricina bolii, îmi lua, după fiecare patru ani, câte un an de vechime, aşa că în unsprezece ani de asemenea funcţionare, eu pierdusem trei ani şi, în loc ca în 1990 să am 25 de ani, eu aveam sub douăzeci şi doi de ani de vechime în muncă. Mi se părea nedrept ca femei mai tinere decât mine şi care nu munciseră atât, să se pensioneze, iar eu, pentru că eram bolnavă şi apelasem la reducere de normă, să muncesc încă. Aveam artroză, prolaps de valvă mitrală, născusem patru copii şi mă credeam îndreptăţită să ies la pensie: îmi făcusem cu prisosinţă datoria faţă de

societate. Dar mie nu mi s-a aprobat! Mi-era limpede că ceva îmi stătea împotrivă şi, încetând să mai fiu nemulţumită, am căutat să ştiu de ce. Intuitiv simţeam că Domnul personal. Se opunea pensionării mele. Am înţeles că de la Domnul venea lucrul acesta! Revoluţia a avut loc cu patru ani înaintea pensionării mele. Aceşti ani îmi lipseau spre a-mi completa vechimea, căci după revoluţie catedra s-a micşorat, activităţile care ne aglomerau au dispărut şi am putut funcţiona cu normă întreagă, astfel încât să mi se adune până la termenul pensionării, anii necesari.

Dar nu aceasta era raţiunea pentru care mă ţinea încă Dumnezeu în învăţământ!

2. C a fi F I C A R E P R I N S U F E R I N Ţ A

Ultimii ani ai mei din învăţământ au fost cei mai frumoşi ani de activitate din toată viaţa mea de profesoară de limba română.

Un prim-ministru a declarat într-o conferinţă de presă de neuitat:

— Pot spune că am învăţat o viaţă pentru acest singur an de guvernare.

Şi eu pot afirma cu divin cutremur, că toţi ceilalţi ani ai mei de profesorat au fost doar un antrenament pentru adevăratul profesorat – cei cinci ani de după revoluţie, dar mai ales patru.

Nu ştiu ce cuvinte aş putea alege pentru a exprima alegerea mea de către Dumnezeu în misiunea de a-mi conduce elevii la Domnul Iisus. Dar niciun cuvânt nu poate fi mai ales, decât adevărul însuşi.

Marea binecuvântare a sosit învelită în coji amare.

În primăvara anului 1990 am simţit dureri tot mai mari de-a lungul gambelor, apoi la încheietura genunchilor care îmi făceau mersul aproape imposibil. Pe 20 mai a trebuit să mă internez pentru a urma un tratament intens şi adecvat. Am stat internată la sanatoriul din Eforie-Sud, la doctorul Nicolae, cu diagnosticul: „gonartroză şi coxartroză, bilaterale”. Sâmbăta şi duminica le petreceam acasă, dar era atâta treabă de făcut, încât mi-am făcut mai mult rău. Durerile au revenit cu mai multă acuitate. Luni, 11 iunie, m-am reîntors la spital, dar doctorul mi-a spus că nu-mi poate face tratament cu acele dureri şi

că, dacă vreau, pot să stau acasă. Aşa că 13 iunie 1990, cu eliberarea Pieţei Universităţii, m-a găsit acasă, urmărind terifiantele imagini la televizor. Totodată i-am putut fi şi fiicei mele, Gabi, de folos în finisarea lucrării sale de diplomă. Apoi m-am întors la sanatoriu. Dar m-am externat, ameliorată puţin, ca să pun note, să pot încheia situaţia elevilor. Pe 22 iunie, am alergat să prind troleibuzul, fiind în întârziere. Şi atunci s-a întâmplat ceva groaznic: m-a fulgerat o durere, de parcă cineva mi-ar fi înfipt în genunchiul stâng, un cuţit înroşit în foc. Am reuşit să prind troleibuzul, dar durerea nu m-a părăsit nici în troleibuz nici la şcoală. Dacă m-am aşezat la catedră, nu m-am mai putut ridica. Eram în faţa clasei a VII-a D, o clasă foarte scumpă mie şi copiii s-au oferit să realizeze ei singuri schema lecţiei, pe tablă. Nona Miclăuş m-a privit cu atâta solicitudine, părând fericită să facă acest lucru pentru mine, încât am lăsat-o. Era pentru prima oară în viaţă când am predat stând pe scaun, la catedră. Când a sunat, m-am ridicat să mă îndrept spre uşa care era în stânga mea. Aveam de făcut doar opt paşi, dar când am mişcat piciorul să fac cel dintâi pas, am simţit că nu mă ţine. Ca să stau pe piciorul stâng şi să mişc dreptul mi-a fost imposibil. Copiii se uitau la mine. Era penibil! Dar trebuia să fac ceva. Şi atunci m-am săltat pe băncile din faţă, fără să-mi mişc genunchii şi aşa am ajuns la uşă. Clasa era la etajul întâi şi, ca să cobor scările, m-am ţinut cu o mână de bara din stânga şi cu cealaltă m-am sprijinit de perete şi aşa, ca în cârje, am ajuns jos. M-a văzut directoarea care nu mă crezuse că sunt chiar aşa de bolnavă, când mă internasem. Ea era dirigintă la clasa a opta unde predam eu limba română şi crezuse că nu-mi fac datoria, lăsându-i pe acei copii, ca să mă internez în sanatoriu. Nu a crezut nici atunci că nu joc teatru. Doi ani mai târziu, am auzit-o văitându-se de dureri… de genunchi! Şi totuşi, am rămas atunci la toate orele! Urcatul scărilor era pentru mine un urcuş al lui Sisif. Am sperat că acasă îmi voi reveni. Acum nu mă durea numai genunchiul stâng, ci şi cel drept care se umflase şi îndărătul căruia apăruseră noduri dureroase.

Maşina o vânduserăm, urcatul în troleibuz era un chin, iar coborâtul un coşmar, având senzaţia că genunchii nu mă vor ţine şi că mă voi prăbuşi pe trotuarul care era prea departe de scara troleibuzului.

Toată vacanţa am fost anchilozată din pricina gonartrozei bilaterale. La încheietura din spate a genunchilor se aduna ceva ca un

ghem, care împiedica mişcarea lor. Erau blocaţi. Soţul meu trebuia să plece în Suedia, la o conferinţă organizată de misiunea creştină „Star of Hope" şi, înainte de a pleca, m-a dus la o femeie care ştia să „tragă" oase, încheieturi. Biata femeie a făcut tot ce-a putut, a lovit şi cu pumnii în ei, dar degeaba! Soţul a plecat şi eu am rămas în patul meu, găzduind şi nişte musafiri americani la mine în apartament, pentru care pregătea Luminiţa, mâncare. Americanii erau două cupluri, ocupau două camere, eu eram singură în camera mea, iar copiii – toţi patru! – dormeau înghesuiţi într-o singură cameră. Doctorul Nicolae a fost odată la mine şi nu ştia ce să-mi facă. Mi-a spus doar că artroza e o boală a bătrâneţii, care la mine a venit prea devreme.

În vara aceea, a venit în Constanţa o familie din America, din New York, o superbă pereche ceva mai în vârstă decât noi, Elva şi Norman B., pastor al Bisericii Baptiste „Full Gospel" din New York. Am vrut să-i vizitez la hotel şi Nicu a venit cu mine, dar a fost un chin îngrozitor, deşi am fost cu taxiul. De urcat mă mai urcam, dar coborâtul era un calvar. Simţeam nevoia unor cârje. Îmi pierdusem speranţa că voi mai putea vreodată să merg. Acceptasem suferinţa, dar trecuse durata capacităţii mele de a o răbda. Însemna că nu voi mai merge niciodată? Răul dura de mai multe luni". Până când, Doamne, până când?"

Maşină nu mai aveam, de mers nu puteam merge. Ma gândeam cu groază că se apropia noul an şcolar şi nu ştiam cum voi face faţă.

Mă rugam lui Dumnezeu, implorând vindecarea, ca să mă pot ruga în genunchi şi să pot merge. Dar nicio ameliorare nu se producea, concediul meu legal de odihnă fiind, în realitate, unul de boală. Mă cercetam în mod serios şi nu găseam greşeli nemărturisite şi neosândite de mine. Cred că în vara aceea m-am mai pocăit o dată de toate păcatele, cum făcusem când venisem prima oară la Domnul. Totodată citeam „De ce întârzie trezirea?" de L. Ravenhill. Ştiam că după cercetare de sine şi condamnare a păcatelor la Cruce trebuia să vină eliberarea. Dar ea întârzia!

În vara aceea, Dănuţ, fiul meu, a dat bacalaureatul şi apoi examen de admitere la Politehnică, în Bucureşti. Voiam să mă duc cu el, măcar să-i susţin moralul şi nu mă simţeam în stare. Dar într-un timp, din cauza nefolosirii genunchilor, mi s-a părut că mă simt mai bine şi m-am încumetat să merg cu el la Bucureşti. Ne-a primit fratele Creo

care între timp se căsătorise cu o tânără credincioasă pe care Sanda avea s-o numească mamă, atât de bine s-au înţeles. Dar abia sosită la ei, nu m-am mai putut deplasa. Ajunsesem cu lectura biblică la epistole. Şi în timp ce Dănuţ era la examen, eu citeam aceste epistole.

În ziua celui de al doilea examen, luni 16 iulie 1990, Dumnezeu m-a cercetat prin întâia epistolă către Corinteni 6: 19, 20: „Nu ştiţi că trupul vostru este Templul Duhului Sfânt care locuieşte în voi şi pe care L-aţi primit de la Dumnezeu şi că voi nu mai sunteţi ai voştri? Căci aţi fost cumpăraţi cu un preţ. Proslăviţi dar pe Dumnezeu în trupul şi în duhul vostru care sunt ale lui Dumnezeu!”

Din aceste versete au început să ţâşnească luminile de la Dumnezeu. Sigur! Cum am putut fi atât de oarbă! Mă doare trupul meu şi atât suspin în rugăciune pentru el, când de fapt eu nu mai sunt proprietara acestui trup! Trupul acesta nu mai e problema mea! Odată cu viaţa cea nouă care mi-a inundat fiinţa, făcându-mă „o făptură nouă”, trupul nu-mi mai aparţine. Ba, mai mult: eu trebuie să-L proslăvesc pe Domnul nu numai cu viaţa duhului meu înnoit, ci şi cu acest trup care merge greu şi chiar dizgraţios. Oricine mă vede mergând aşa, târându-mă aproape şi ştie că sunt credincioasă, numai la proslăvirea lui Dumnezeu nu s-ar gândi.

Dar Dumnezeu are alte raţionamente iar eu nu trebuie să mă „potrivesc” cu raţionamentele „chipului veacului acestuia”, ci să-mi înnoiesc mintea după gândul Său, ca să-l pot discerne bine voia „cea bună, plăcută şi desăvârşită”. (Rom. 12: 2)

O, raţiunea lui Dumnezeu! Domnul Iisus a spus odată: „A sosit ceasul să fie proslăvit Fiul omului” (Ioan 12: 23) Şi a vorbit despre moartea bobului de grâu – care era EL Însuşi şi despre dezlegarea de această viaţă care, dacă e prea iubită, duce la pierzare. Şi atunci Domnul. Se roagă:

— „Tată, proslăveşte Numele Tău!”

Şi El l-a proslăvit aşa, încât să i se audă din Cer răspunsul!

Şi, după ce Iuda iese să-L vândă pe Mântuitorul, El afirmă: „Acum Fiul omului a fost proslăvit şi Dumnezeu a fost proslăvit în El. Dacă Dumnezeu a fost proslăvit în El, şi Dumnezeu îl va proslăvi în EL Însuşi şi-L va proslăvi îndată”. Se referea la vinderea Sa, la Ghetsimani, la arestare, la jertfă! Iar în rugăciunea finală, din Evanghelia după Ioan, Domnul pentru proslăvirea Tatălui şi a Sa. Se roagă, acest cuvânt apărând de nouă ori.

Proslăvire prin jertfă! Iată regula Împărăţiei lui Dumnezeu.

M-am umplut de bucuria că acest trup atacat de reumatism era proprietatea lui Dumnezeu şi că aşa găsea El cu cale să se proslăvească! Şi m-am bucurat „cu o bucurie negrăită” că nu-mi mai aparţineam.

În starea aceasta, m-am dus înaintea băiatului, să-l aştept la ieşirea de la examen, dar după câţiva paşi, genunchii mi s-au înţepenit şi, ca şi cum acest lucru era prea puţin, am rătăcit şi drumul, luând-o în sens invers, parcurgând în felul acesta un drum mai mult decât dublu. Mai aveam încă de învăţat lecţiile lui Dumnezeu.

Toată vara anului 1990 au venit misionari, îndeosebi din cei ce practicau vindecări publice, anunţate dinainte prin afişe. M-am dus şi eu, cum am putut, dar nu pentru vindecare, ci pentru a auzi vestirea Cuvântului lui Dumnezeu. Şi una şi cealaltă m-au dezamăgit profund. O propovăduire facilă, cu care nu eram obişnuită, cu accent exclusiv pe vindecări. În jurul meu, oamenii se vindecau doar la pronunţarea numelui: „Iisus”, fără să li se fi explicat ce e cu acest nume. Ce spectacol dezolant mi s-a părut a da aceşti evanghelişti care îi urcau pe oamenii vindecaţi pe scenă şi-i puneau să le facă publicitate, povestindu-şi vindecarea. Şi cei mai mulţi din cei suiţi pe scenă erau ţigani. Aveam să văd apoi la televizor alţi oameni intervievaţi şi mărturisind vindecarea de boli, prin procedee oculte.

Dar şi la adunare au venit grupuri de credincioşi din Anglia şi Scoţia care s-au rugat pentru mine, punându-şi mâinile, ba pe capul, ba pe umerii, ba pe genunchii mei. Simţeam dragostea lor frăţească. Dar slavă Domnului că nu m-am vindecat, pentru că Domnul avea un cu totul alt plan! Gândurile Lui erau tot atât de diferite faţă de cele omeneşti, „cât sunt de sus cerurile faţă de pământ”. (Is. 55: 9) Eu mă gândeam că toţi aleargă la vindecări ca la o afacere rentabilă. Dar Domnul spusese că e mai rentabil să intri ciung sau orb sau şchiop în Împărăţia cerurilor, decât să intri întreg, perfect, în focul gheenei!

El trebuia proslăvit, după legile Împărăţiei Sale veşnice!

Spre sfârşitul vacanţei, am urmat un tratament ambulatoriu de Fizioterapie. Mă deplasam la policlinică numai cu taxiul, fiindu-mi imposibil să cobor din troleibuz, neajutată. Dar genunchii s-au ameliorat foarte puţin. Aveam însă Pacea de Sus.

A sosit 1 septembrie. Mi s-a dat să fac recensământul copiilor din blocul repartizat mie de ani de zile, un bloc cu zece etaje. Nimeni nu s-a oferit să-l facă în locul meu, deşi îmi vedeau starea.

Şi a venit şi 15 septembrie care în anul acela a căzut într-o sâmbătă, aşa că şcoala a început luni, 17 septembrie. Cu inima strânsă am început anul acela şcolar. Cât sperasem să mă pot şi eu pensiona!

Ştiam doar că Dumnezeu era proslăvit în trupul meu!

3. T R A G N D la E D E C

Şi, pentru ca amărăciunea să umple complet paharul, mi s-a distribuit cea mai slabă clasă a cincea care, pe deasupra, învăţa şi dimineaţa, pe când celelalte clase ale mele învăţau după amiaza! Trebuia să merg de două ori pe zi, ce-i drept, doar două zile pe săptămână, în rest orarul cuplându-mi orele cu cele de după amiază. Nu mai înţelegeam nimic! Dumnezeu îmi părea tot atât de departe de mine, pe cât era de departe sănătatea de trupul meu.

Şi nu-mi mai puteam permite luxul să iau reducere medicală de normă, căci n-aş mai fi ieşit la pensie decât tocmai la cincizeci şi șapte de ani.

Aşa că mă târam de acasă la troleibuz şi de acolo la şcoală şi înapoi. Mă întâlneam cu mame de foşti elevi care mă compătimeau, iar una din acestea, care era şi ea profesoară, mi-a dus odată sacoşa grea, exprimându-şi compătimirea. Ce departe păream de Duhul biruinţei Domnului, aşa cum arătam!

Şi măcar de-ar fi meritat chinul! Dar clasa aceea pentru care îmi chinuiam cel mai mult picioarele era din cale afară de slabă şi de indisciplinată. Eram odată la oră, în timpul desfăşurării lecţiei, când un copil a ieşit din bancă, îndreptându-se spre uşă.

— Ce faci? Încotro? l-am oprit.

Mi-a răspuns din mers:

— La W.C.

— La toaletă, măi, îl corectară copiii în cor.

Dar cu învăţatul! La limba română, la clasa a cincea sunt trei ramuri: citire, gramatică şi compunere. Le-am fixat zilele: începem săptămâna cu citirea, alternăm cu gramatica şi ultima zi din săptămână, compunerea.

— De ce nu ţi-ai scris la citire?

— Am crezut c-avem gramatica.
— Bine, arată-mi caietul.
— L-am uitat acasă.
— De ce? Ai avut de scris şi la gramatică.
Amuţire.
Acest dialog avea loc, cu uşoare variaţiuni, zilnic.
Predau fonetica. Nu se ştie care sunt vocalele şi care consoanele. Îi învăţ eu, în timpul lecţiei. Măcar vocalele, ca să le pot explica silaba, ca să înţeleagă semivocala şi de aici diftongii, triftongii, hiatul. Ma târăsc spre uşă, mulţumită, după ce a sunat.
Ora următoare de gramatică:
— Ce-aţi avut de pregătit pentru astăzi?
— „Darul lui Moş Miron”, sare un copil să răspundă, neîntrebat.
— Aia-i la română, măi… îl corectează în gura mare, un altul.
Ţin să-i lămuresc că şi gramatica e tot limba română, ca şi citirea.
— Cristi, îl strig eu pe băiatul cu păr blond, buclat, care de la început şi-a prezentat averea: dublu casetofon, video digital, casete cu desene animate…
— Cristi, te-a strigat doamna profesoară, îi atrage atenţia o fetiţă.
Mă trezesc cu el la catedră.
— Ce cauţi aici?
— M-aţi chemat.
— Bine, stai aici! spune-mi ce ai avut de pregătit pentru azi.
— O compunere.
— Ce compunere?
— Păi n-am făcut-o, că eu am fost la antrenament. Joc tenis.
— Joacă foarte bine, a luat şi diplomă, se aude din clasă.
— Da, dar acum nu ai tenisul, ai gramatica.
— Păi aşa am spus şi eu, doamna profesoară.
— Ai spus: „Compunerea”.
— Ba nu, gramatica.
— ai c-ai zis „Compunerea”! încep copiii.
— Bine! curm eu zarva. Spune-mi ce ai avut de pregătit la gramatică. Nu ştie. Dar, când îi amintesc, îşi aduce aminte din explicaţiile din clasă. Îmi dau seama că, dacă ar fi conştiincioşi, aceşti copii s-ar putea ridica. Dar pierd de fiecare dată câte o jumătate de oră

cu chestiuni de organizare a clasei.

Descopăr copii – fete – care învaţă şi îşi scriu: Mădălina, Alina P., Alina I., Georgiana V., Andra T., Ana-Maria G. Par chiar fericite că le dau teme. Învăţătoarea nu le dădea teme pentru acasă. De fapt, primii doi ani au avut o învăţătoare care s-a pensionat; ultimii, altă învăţătoare care s-a pensionat şi ea. Dar fetele care învaţă sunt doar câteva, ceilalţi treizeci şi trei de copii înăbuşă sămânţa cea bună. Pe lângă faptul că scriu foarte urât, niciunul din clasă nu are deprinderi ortografice. Realizez că trebuie să mă întorc cu ei la clasa a doua, când s-au făcut ortogramele: grupurile care o dată se scriu întreg şi altă dată se scriu cu cratimă. Uneori scriu pe tablă corect, dar prin hazard, căci la un alt asemenea grup, greşesc.

— Copii, le spun eu într-o zi, e o deosebire între un violonist care studiază şi dă concerte în săli de concerte şi un viorist care cântă după ureche, prin cârciumi. Am văzut că mă aprobă. Aşa e şi cu limba română. Voi credeţi că vă descurcaţi în ea, după ureche. Vă înşelaţi! Limba română se studiază şi aşa se iese în lume: la olimpiade, la radio, la televizor. Faptul că vă place să citiţi nu înseamnă că sunteţi buni la limba română. E ca şi cu interpretatul după ureche.

În timp ce unii copii mă aprobă, alţii îmi iau spusele în zeflemea.

— Băi, vezi ce faci cu urechea…

Începeam să mă îndoiesc că va ieşi ceva bun din clasa aceasta. Eu le arătam dragoste, în timp ce ei nu aveau nevoie de ea. Iar bătaia eu nu o foloseam. Mi-am luat întotdeauna în serios profesia, chiar din anii când făceam doar practică pedagogică, studentă fiind. Am început să mă gândesc serios să-i las şi să rămân cu trei sferturi de normă. Aşa nu mai puteam continua, nici dacă n-aş fi fost anchilozată!

— De ce să ne lăsaţi? au protestat unii.

— Fiindcă muncesc în gol. Trag din greu de voi şi voi sunteţi ca nişte corăbii grele, împotmolite în mâlul de la ţărm şi nu pot să vă scot la loc larg. Mă simt ca un edecar din tabloul „Edecarii” al lui Repin.

Au vrut să ştie ce-i cu „Edecarii” şi le-am descris tabloul în care nişte bieţi ţărani, înhămaţi cu odgoane, trag din toate puterile o corabie, ca s-o direcţioneze, împotriva curenţilor apei. Ca un blestem!

S-a făcut tăcere, o tăcere atât de semnificativă, încât nimeni nu a îndrăznit s-o rupă. Şi am desluşit în unii ochi o rugăminte ca o implorare.

4. O NOUA GENEZA

— Totuşi… am întrerupt eu tăcerea, mai fac o încercare. Dacă vă lăsaţi pe mâna mea şi vă scrieţi şi vă învăţaţi, am să vă citesc dintr-o carte foarte frumoasă.

— Ce carte? au fost curioase fetele, să ştie.

— O carte din care le-am citit şi copiilor mei şi care a adus lumină în apartament când se oprea curentul şi căldură când caloriferele erau reci.

— Ce carte…! Şi când o să ne citiţi din ea?

— Când o să învăţaţi şi o să scrieţi şi o să fiţi disciplinaţi.

Incredibil! Data următoare, când mi s-a dat raportul – căci numisem trei copii să controleze temele, pe fiecare rând de bănci –, minune: toţi îşi scriseseră şi nu mai încurcaseră compartimentele limbii române! Au devenit interesaţi să înţeleagă ce le predau.

Am reuşit să-i fac să înţeleagă diferenţa dintre vocală şi semivocală, precum şi cea dintre diftong şi hiat şi învăţaseră şi regulile despărţirii în silabe, aşa cum le simplificasem eu pentru ei, nu ca în manual. Spre sfârşitul orei, s-a auzit o voce:

— Da' nu ne citiţi?

— Dar n-aţi fost cum vreau eu să fiţi, decât o singură dată. Vreau să văd că pot avea încredere în voi. Trebuie să vă îndreptaţi şi scrisul…

— Ăăă…! s-a auzit, ca o dezamăgire, din cele mai multe piepturi.

Şi a venit ziua când să le răsplătesc sârguinţa. Era într-o vineri, prima vineri din noiembrie 1990, când aveau compunerea care alterna cu lectura suplimentară.

Am stat în picioare în faţa lor şi am scos cartea promisă. Pe coperta cartonată era zugrăvit, pe fond portocaliu, un om căzut şi un altul aplecat asupra sa, dându-i ajutor. Era „Biblia povestită copiilor", de Anne de Vries în limba română. În bănci s-a făcut o linişte desăvârşită.

„Şi acum să fii foarte atent, căci îţi voi povesti cine a făcut tot ce există, am început eu să le citesc. Ştii tu, oare, de unde vine mâncarea? Felia mare de pâine pe care ai mâncat-o mai înainte? Desigur că mama ta a cumpărat pâinea de la brutar. Acesta a făcut-o din făină. Morarul a făcut făina măcinând grâul pe care l-a cumpărat de la ţăran. Iar acesta l-a cules de pe pământul său.

Cine, însă, a făcut să crească grâul pe câmp?

Domnul Dumnezeul nostru..."

Şi lectura continua astfel, cu casă, cu fructele, cu legea creşterii care din copilul mic a făcut elevul care stătea acum în clasă şi asculta despre Domnul Dumnezeu.

Le-am citit apoi creaţia. Când un copil a pocnit din pix, toţi s-au întors spre el, reprobatori. Nu mişca nimeni, iar vocea mea era acompaniată de foşnetul plopilor din faţa ferestrelor deschise. Au fost atât de receptivi, încât atunci când i-am întrebat ce a creat Dumnezeu la început, multe mâini s-au ridicat. Dar la urmă? Şi mai multe mâini s-au ridicat. Au fost copii care au ştiut în ordine ce a creat Dumnezeu. Atunci mi-am dat seama că aceşti copii nu sunt atât de slabi cum mi-au dat de înţeles, ci doar dezinteresaţi sau obişnuiţi să nu muncească.

În vinerea următoare, le-am citit despre căderea omului în păcat. Stilul colocvial în care e scrisă cartea şi talentul evocator al autoarei îi cucerea treptat, pentru Dumnezeu. După ce am citit relatarea ispitirii, un copil a cerut insistent să spună ceva.

— Adam a căzut. De fapt Eva. Dar şi el, după ea, conveni copilul. Dar Domnul Iisus nu S-a lăsat ademenit când a venit diavolul la El. N-a vrut să se lase pradă diavolului.

— Dar de unde ştii tu despre Domnul Iisus?

— De la film. A fost anul acesta, de Paşte, la televizor.

Ceilalţi copii au întărit şi ei afirmaţiile celui ce vorbise şi cu greu i-am potolit. Era un subiect care-i interesa într-adevăr.

Cu aproape unsprezece ani în urmă, mai văzusem un copil atins de Duhul Domnului Iisus prin lectura acestei cărţi. Un băiat de nouă ani. Propriul meu fiu. O citea şi recitea şi, la un moment dat, am vrut să-l opresc:

— Cred că ajunge, Dănuţ, cât ai citit-o.

— Mamă, mai am un pic şi-o termin. De-abia aştept, ca să o iau de la început.

Atunci, la nouă ani s-a întors fiul meu, la Dumnezeu şi l-a condus la El această carte.

Acesta a fost începutul. Era exact ce le trebuia. De la filmul „Iisus din Nazaret" al lui Zefirelli, difuzat la televizor seară de seară, în săptămâna Patimilor în acel an, Îl iubeau pe Domnul Iisus Hristos. Dar

nu ştiau mai nimic despre creaţie, despre patriarhi, despre Vechiul sau Noul Testament. Vineri de vineri le citeam din această carte. O, cât ar fi vrut şi ei s-o aibă, ca să n-o mai primească doar vinerea, cu bucăţica! O fetiţă mi-a cerut-o până vinerea viitoare, ca s-o citească şi mama ei, care era învăţătoare.

— Eu i-am povestit, dar în carte scrie mai frumos…

Erau aşa de interesaţi cum ar putea să şi-o procure. Eu le-am sugerat s-o ceară de la Dumnezeu, prin rugăciune.

Dar când nu şi-au învăţat sau nu şi-au scris, i-am pedepsit. Am scos cartea din poşetă, am deschis-o şi am închis-o la loc, fără să le citesc. Pedeapsa aceasta i-a durut amar.

S-au întors îndureraţi către cei ce se delăsaseră, reproşându-le cu gravitate:

— Aţi văzut ce-aţi făcut?

Când au văzut că nu le merge, s-au apucat serios de treabă. Ei nu aveau ortografie, nici deprinderi de învăţat sistematic şi logic, iar eu voiam să-i deprind cu munca şi cu disciplina şi să-i învăţ să judece logic. Când, în vinerea care a urmat, am scos zâmbind cartea, s-a făcut un moment aşa o linişte în clasă, încât li s-a auzit răsuflarea surprizei, ieşită la unison, din piepturile lor: Aaa! Şi, o dată clipa de surpriză trecută, au izbucnit aplauze, de parcă ar fi fost vorbiţi.

— Aplauzele sunt pentru Dumnezeu, am specificat.

Mi-au răspuns printr-un surâs larg, deschis, aşa cum numai copiii întorşi la Domnul pot zâmbi. Dar Andra a ţinut să adauge:

— Şi pentru dumneavoastră, doamnă profesoară, că, dacă nu eraţi dumneavoastră, noi n-am fi aflat niciodată ce mult ne iubeşte Dumnezeu.

5. T O A te D E V I N N O I

Peste clasa a V-a C a Şcolii nr. 7 din Constanţa căzuse focul lui Dumnezeu care a început curând să se întindă. Copiii trăiau sentimentul că au stat prea mult departe de Dumnezeu, că El „va să vie” din nou pe pământ şi ei nu sunt încă gata. Dar părinţii lor? Dar bunicii, fraţii, prietenii? Şi, cum ei au început să povestească acasă despre Dumnezeu, părinţii şi bunicii erau interesaţi să afle cât mai mult, dar şi prietenii lor de la alte clase ori de la alte şcoli.

Au dispărut certurile, de bătăi nemaifiind vorba, iar ceilalţi profesori au sesizat schimbarea. Dirigintele lor, un profesor de matematică alcoolic, fusese schimbat şi venise în locul său un alt profesor, tânăr şi autoritar, care instituise o disciplină de fier. Numai că se mira şi el de schimbare. Nu mai minţea nimeni în clasa aceea. Toţi se iubeau ca fraţii şi se antrenau în a face fapte bune. Când profesoara de botanică le-a cerut să aducă nişte plante – vreo trei, patru – ei au adus vreo douăzeci de ghivece. Oriunde era ceva de făcut, ei erau cei dintâi.

De multe ori, surprindeam câte o fetiţă la uşă, spălând-o cu buretele, înaintea orei mele. Am luat o hotărâre mare: să schimbăm lumea prin bunătate şi iubire. Iniţiasem un moment de un sfert de oră pentru a povesti cum L-au servit pe Dumnezeu în săptămâna ce a trecut. Dar nu mai ajungea acest mic timp pentru a spune fiecare cum a făcut ceva din dragoste pentru Dumnezeu şi am renunţat. Şi toţi voiau „Biblia povestită copiilor”. Eu mai aveam vreo cincisprezece cărţi, dar ei erau treizeci şi şapte şi toţi o voiau.

Am auzit că un credincios din Năvodari, fratele Petre U. tot dă cărţi din acestea pe la unii şi alţii şi mă gândeam să-l contactez şi să-i cer. Dar n-a fost nevoie, pentru că Dumnezeu mi l-a scos în cale. Soţul meu tocmai mă ducea la şcoală – între timp ne cumpăraserăm o maşină nouă – şi a oprit undeva, lângă un chioşc, să cumpere ziare. Era o zi noroasă şi sufla un vânt rece. Când m-am uitat pe geam, l-am văzut pe fratele Petre pe trotuarul de vizavi. Am deschis portiera, mirându-mă de întâlnire şi l-am strigat. I-am spus despre ce-i vorba. El trecuse întâmplător prin zona aceea şi mi-a spus că chiar a doua zi intenţiona să se ducă la un sat şi să dea cărţile acelea pentru copii.

— Daţi-mi-le mie, l-am rugat eu.

— Câte să vă dau?

— Păi, câte puteţi…

— Patru, cinci…?

— Doar atâtea?

— Păi câţi copii aveţi?

— Dar nu pentru copiii mei, ci pentru cei de la şcoală, am specificat eu.

Aproape că s-a speriat. El fusese reţinut de securitate pe vremea lui Ceauşescu şi interogat pentru că i se găsise material biblic în maşină, în cantitate considerabilă. A rămas uimit că se poate citi aşa

ceva în şcoală. El auzise, deşi trăia în ţară, că nu există libertate religioasă, că noile autorităţi sunt tot comuniste şi, prin urmare, ateiste. Stătea aproape încremenit şi nu avea replică faţă de această posibilitate de a li se vesti copiilor Cuvântul lui Dumnezeu. Nu s-a mai dus la ţară, ci mi-a adus acasă douăzeci de cărţi.

Să mă întâlnesc la ora aceea, în locul acela, cu un credincios care nu locuia în Constanţa şi care a doua zi intenţiona să dea acele biblii pentru copii e un miracol! Când am ajuns la şcoală şi am intrat în clasa lor – căci la ei aveam prima oră –, am exclamat:

— Ia spuneţi-mi: v-aţi rugat pentru „Biblia povestită copiilor"? Ei bine, Dumnezeu v-a răspuns la rugăciuni! Veţi avea toţi câte una. Şi le-am relatat întâmplarea.

Ce bucurie! Mă uitam la ei cum se bucurau, fără excese care să deranjeze, de posibilitatea de a avea Cuvântul lui Dumnezeu la nivelul lor.

Când le-am distribuit, le priveau ca pe o comoară nesperat de preţioasă. Aveam în clasă doi copii de tătari, deci musulmani: Belchiş şi Turmer. I-am ocolit, ca să n-am probleme cu părinţii lor.

— Dar şi noi îl iubim pe Domnul Iisus, doamna profesoară, au suspinat ei.

Am convenit să-i întrebe pe părinţi şi apoi să le dau şi lor. Data viitoare, strângeau la piept comoara primită. Belchiş a venit după mine şi mi-a spus cu ochi strălucitori:

— Vă mulţumesc că mi-aţi dat şi mie Biblia copiilor.

Andra citea Biblia, împreună cu mama ei, de la nouă ani. Acum, n-o mai aştepta pe mama ei să-i citească, nu mai avea răbdare, ci o citea singură.

— Şi înţelegi ce citeşti? am întrebat-o eu.

— Cum să nu-nţeleg? Biblia se adresează omului, cum să scape de sub ademenirea păcatului. Cine vrea să iasă din cursa păcatului, o-nţelege, îmi răspunse ea. Eu cred că oamenii se prefac că n-o-nţeleg, ca să rămână în păcat.

Acestea erau cuvintele unei fetiţe de doisprezece ani, Andra T., matură şi iubitoare de Dumnezeu.

Într-o zi, am întrebat-o:

— Ce-ai să te faci, Andra, dacă într-o zi, părinţii n-or să te mai lase să-L urmezi pe Dumnezeu?

— Şi ei sunt creaţi de Dumnezeu. Şi ei trebuie să creadă, ca să n-ajungă în iad. Dar nu cred să existe părinţi care să le interzică copiilor să-L urmeze pe Dumnezeu. Pentru că, înainte de ei, e Dumnezeu!

Într-o zi, la încheierea orei, Monica S. a venit după mine:

— Doamna profesoară, mă iertaţi că vă răpesc din pauză, dar am o întrebare, de fapt o mare întrebare… Nu pot să înţeleg, s-a exprimat ea cu vocea gâtuită de emoţia dezvăluirii marii ei taine, cine L-a făcut pe Dumnezeu. Cum a apărut? Când?

I-am spus că am răspunsul, pentru că şi eu, în copilărie aveam această întrebare la care mama mea n-a ştiut să-mi răspundă. I-am vorbit despre rugul aprins, despre Moise şi despre felul în care-i. Se prezintă Dumnezeu personal lui Moise, numindu-Se pe Sine: „CEL CE SUNT”. Deci, El există într-un veşnic prezent, pentru că nu are trecut, adică punct de origine şi nici viitor, adică sfârşit. Peste El nu trece timpul, aşa ca să îmbătrânească, să se deterioreze, să moară, El „ESTE”.

Am văzut-o cum s-a luminat la faţă că i s-a dezlegat enigma.

Într-o zi, dirigintele lor, profesorul Liviu D., mă luă deoparte, felicitându-mă aproape emoţionat:

— Doamnă, sunteţi nemaipomenită! Cu bunătatea dumneavoastră aţi făcut minuni. E culmea: eu, cu bătaia şi cu frica n-am realizat ce aţi realizat dumneavoastră cu vorba bună. Şi ce credincioşi sunt! Nu mai am probleme la clasă.

— Nu eu, domnule profesor, ci Dumnezeu le-a schimbat inimile, am ţinut să subliniez.

Adevărul este că transformarea copiilor prin credinţa lor cea vie în Dumnezeu era totală şi vizibilă. Puteam să ies din clasă la lucrări, fără teama că vor încerca să copieze, pentru că Dumnezeu le luminase conştiinţa. Toţi profesorii îi apreciau şi-i iubeau.

Într-o zi, a venit o mamă să se scuze că nu venise până atunci să se intereseze de băiatul ei, Laurenţiu B. La sfârşit, mi-a spus:

— Doamnă, aşa de mult crede în Dumnezeu, că mă simt prost faţă de el. S-a schimbat total. Mi-a spus că dacă-L iubesc pe Dumnezeu trebuie să renunţ la fumat. Înainte fumam faţă de copii. Ei bine, acum mă închid în baie ca să fumez, fiindcă mi-e ruşine de el. Şi să vă mai spun ceva. Într-o zi, trebuia să vină cumnata mea la mine şi n-am mai avut chef s-o primesc. Fiindcă n-am telefon, l-am trimis pe Laurenţiu să-i spună că sunt bolnavă. „Cum să spun aşa ceva, mamă? Eu văd că

eşti sănătoasă". „Du-te, măi, copile şi spune-i ce ţi-am spus!" „Dar eu nu mai mint, mamă, nu vreau să-L supăr pe Domnul Iisus care a plătit pentru păcatele mele". Mi-a spus că rabdă şi bătaie, dar nu minte.

Nu ştiu cât înţelegea această mamă din comportarea băiatului ei, de doisprezece ani, dar eu aveam mărturia că acest elev al meu era născut din Dumnezeu şi nu mai putea păcătui.

Dar s-au produs şi vindecări. Mama unui băiat la care ţineam în mod deosebit mi-a spus că i se vindecase băiatul de „Enuresis nocturn", iar despre alt băiat care pleca mereu de acasă chiar dirigintele mi-a spus că nu mai are probleme familia cu el, căci s-a lecuit complet.

6. C R E Ş te R E A în H A R

Focul divin ardea cu vâlvătăi fascinante pentru mine. Nu mă săturam să privesc minunea care se desfăşura ochilor mei. Aceşti copii primiseră din toată inima lor credinţa. Luau cu asalt Cuvântul lui Dumnezeu şi acesta devenea viaţă pentru ei. Începuseră să facă asociaţii între Vechiul Testament şi Domnul Iisus. Iar eu trebuia să-i călăuzesc în viaţa cea nouă care se desfăşura în ei din plin. Era pur şi simplu incredibil!

Când am citit despre potopul lui Noe, m-am oprit să-i întreb cu ce se poate asemăna potopul, în viaţa de credinţă. Monica A. a ridicat mâna şi a spus rar, căutând cele mai potrivite cuvinte:

— Cu judecata lui Dumnezeu. Noi acum suntem ca şi oamenii de pe vremea lui Noe. Putem să ne salvăm, urcându-ne în corabie, sau putem să stăm nepăsători şi să pierim.

— Corabia lui Noe, am subliniat eu, e asemenea mântuirii pe care ne-o oferă Dumnezeu în dar. Dar El nu obligă pe nimeni. Şi le-am citit din Biblie ce a spus Domnul Iisus însuşi despre acest potop: „Cum s-a întâmplat în zilele lui Noe, aidoma se va întâmpla şi la venirea Fiului omului. În adevăr, cum era în zilele dinainte de potop, când mâncau şi beau, se însurau şi se măritau, până în ziua când a intrat Noe în corabie şi n-au ştiut nimic, până când a venit potopul şi i-a luat pe toţi, aşa va fi şi la venirea Fiului omului".

Şi le-am citit şi un pasaj despre potop, mai ales versetele: „Intră în corabie tu şi casa ta... Ia cu tine câte şapte perechi din toate dobitoacele curate... şi o pereche din dobitoacele care nu sunt curate... Căci după şapte zile voi face să ploaie pe pământ patruzeci de zile şi

patru zeci de nopţi… După cele şapte zile au venit apele potopului pe pământ". (Gen. 7: 1-10).

— Deci ei au stat şi au aşteptat în corabie, cu toate animalele acelea, cu găini, cu girafe, cu miei, şapte zile. „Apoi – ascultaţi-Domnul a închis uşa după ei". (v.16) Oare are acest amănunt vreo semnificaţie aparte?

I-am lăsat să se gândească şi apoi le-am spus, tot eu:

— Acesta este tabloul credinţei: să construieşti o corabie pe uscat, departe de apă; să faci aceasta prin credinţa în Cel ce ţi-a poruncit s-o construieşti; să lucrezi la ea o viaţă; să te urci în ea şi să stai acolo, cu familia şi cu sutele de animale. O nebunie, în ochii celor care te urmăresc! „Şi-a închis viaţa", spun oamenii despre cei ce cred în Domnul şi-l dăruiesc viaţa lor. Dar Dumnezeu, „după cele şapte zile" a trimis potopul. În acele zile încă se mai puteau salva, dar, o dată ce „Domnul a închis uşa" corăbiei, numai cei dinăuntrul ei au fost în siguranţă. Nu s-a mai putut face nimic. Ci, cu cât apele se ridicau şi nimiceau oameni şi vite, cu atât se ridică şi corabia care păstra viaţa, corabia mântuirii. Ba mai mult, corabia a plutit „cu cincisprezece coţi deasupra celor mai înalţi munţi". (v.20) Cum a spus Monica despre judecată, aşa scrie apostolul Pavel, într-o scrisoare: „Prin credinţă, Noe, când a fost înştiinţat de Dumnezeu despre lucruri care încă nu se vedeau, şi, plin de o teamă sfântă, a făcut un chivot ca să-şi scape casa; prin ea, el a osândit lumea şi a ajuns moştenitor al neprihănirii care se capătă prin credinţă". (Evrei 11: 7)

Mă uitam la ei, în timp ce le vorbeam şi realizam că aveam înaintea ochilor mei o clasă de copii îmbarcaţi în corabia mântuirii prin simpla credinţă în Domnul Iisus – CLASA DE HAR.

Apoi am început să cântăm. Cum se apropia Crăciunul, i-am învăţat „Într-un sat ne-nsemnat din Iudeea", „El va aduce pace", „Zace-n iesle", „Veniţi prunci", „Şi a fost Iisus copil". Cântau cu mare bucurie.

Dar uneori îmi puneau nişte întrebări la care mă temeam să dau un răspuns tranşant. De exemplu, într-o zi, o elevă – Elena F. mi-a spus că a auzit la emisiunea „Lumină din Lumină" că un om căruia i s-a arătat un bătrân, a orbit pentru că n-a făcut ce-i poruncise acesta şi că bătrânul acela era Dumnezeu. Ce să-i spun? De vreme ce mă întrebase, înseamnă că ea se îndoia de autenticitatea acelei experienţe. Deci avea

nevoie de adevăr. Mai întâi i-am spus că mulţi confundă credinţa cu superstiţia. Apoi mi-am adus aminte de cele spuse de Iacov, credincioşilor şi i-am citat din memorie: „Dumnezeu nu poate fi ispitit ca să facă rău” şi: „Nu vă înşelaţi, preaiubiţii mei fraţi: orice ni se dă bun şi orice dar desăvârşit este de sus, de la Tatăl luminilor în care nu este nici schimbare, nici umbră de mutare”. (Iac. 1: 17)

Aproape că nici nu a fost nevoie să explic prea mult, aşa de bine a înţeles că orbirea nu era de la Dumnezeu, pentru că El vine să-i îndemne pe oameni la pocăinţă, nu e grabnic la mânie.

Altă dată, mi-au spus că preotul le predicase la biserică despre un copil care a avut o răpire în duh şi nu ştiu cu ce porunci se întorsese din cer. Am îndemnat la rezerve faţă de astfel de experienţe.

Odată cu sosirea vacanţei de Crăciun, le-am făcut un cadou: „Călătoria Creştinului” în imagini. Au citit-o imediat. Tocmai în acea zi a venit la şcoală şi Florin F. care fusese bolnav de hepatită. El nu ştia nimic din ceea ce-i învăţasem eu pe colegii lui, dar a dorit să primească şi el o carte şi i-am făcut această bucurie. Avea să se dovedească până la sfârşitul gimnaziului un băiat foarte credincios şi serios.

Vacanţa le-a adus şi teme de făcut: exerciţii, copieri de texte pentru ortografie şi caligrafie. N-am vrut să cedez cu nimic din exigenţele învăţăturii, dacă erau credincioşi. Toţi, dar absolut toţi, şi-au făcut exerciţiile. Am observat îndreptarea scrisului la unii, dar alţii scriseseră numai din supunere, nici scrisul, nici cunoştinţele nu erau îmbunătăţite. Ştiam că atâta pot şi le-am apreciat conformarea faţă de cerinţele mele, în limitele posibilităţilor lor. Niciodată notele nu au fost mai mari la română, din pricină că-mi erau fraţi în Domnul Iisus. Dimpotrivă, la celelalte materii aveau note mult mai mari.

Aveau o profesoară de geografie credincioasă, bigotă, care îi speria cu sfârşitul lumii. Când îmi povesteau spaimele lor, eu îi încurajam că, datorită credinţei lor, ei sunt moştenitorii făgăduinţelor lui Dumnezeu şi atunci lumina li se întorcea pe chipuri.

După vacanţă au primit şi Noul Testament ilustrat, numit: „Iisus şi începutul Bisericii”. Primeam prin poştă această carte, din diferite părţi ale Franţei, făcându-se în acest scop publicitate prin revistele creştine de acolo. Eu văzusem această carte cu un an în urmă, la

Georges[2] care mă vizitase şi venise şi la mine în clasă, pe când copiii despre care scriu erau în clasa a patra, nefiindu-mi elevi. Le-a vorbit acelor elevi despre un mare preşedinte al Statelor Unite ale Americii care avea acest dicton: „Persistez, persistez, persistez!” Şi le-a făcut recomandarea să stăruiască în învăţătură, în comportare disciplinată, căci unii dintre ei s-ar putea să ajungă miniştri, chiar şi preşedinţi. Dar pentru aceasta, trebuie să fie perseverenţi în ceea ce şi-au propus să ajungă în viaţă. Mai târziu, mi-a trimis pe cheltuiala lui cărţi pentru toţi cei patruzeci de copii ai acelei clase. Pe prima filă, scrisese acel precept deasupra semnăturii sale.

Cele trei săptămâni de vacanţă, cu bucuria Crăciunului şi a cadourilor nu-i îndepărtaseră pe copii de credinţă. La revenire, mi s-au părut şi mai serioşi, având capacitatea să aleagă între autentic şi fals, în ce priveşte lucrurile Domnului. Laudele cu privire la ei creşteau.

— Nu ştiu ce au copiii ăştia, spunea profesoara de botanică, dar mi s-au lipit de suflet.

— Intru cu cea mai mare plăcere la clasa asta. Mă odihnesc, pur şi simplu, când le predau, o auzeam pe profesoara de istorie. Iar profesoara de muzică îi lăuda că au talent la muzică.

Singur dirigintele îi bătea cu duritate, pentru că nu înţelegeau matematica. Dar nu se plângeau. Recunoşteau cu umilinţă că nu sunt aşa de buni.

Odată, Cristi a mâncat o bătaie zdravănă de la el, pentru că, la rugămintea mea, adusese casetofonul la şcoală, ca să facem o înregistrare. Văzându-mi mâhnirea, el m-a mângâiat:

— Lăsaţi, doamna profesoară, că poate altă dată am meritat bătaie şi n-am primit.

Toţi copiii au primit Noul Testament micuţ, numit „Vestea Bună”. I-am îndemnat să-l citească la rând şi primul verset pe care li l-am dat de memorat a fost, bineînţeles, mica Evanghelie: Ioan 3: 16: „Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, că a dat pe singurul Lui Fiu, pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţa veşnică”.

Ora următoare de credinţă, i-am ascultat. O pădure de mâini cerea să redea versetul fundamental al Bibliei.

— Ana-Maria G., am numit eu.

---

[2] _vezi capitolul al XLVII-lea al romanului amintit la început. (N. a.)

Fetiţa se ridică lin, ca o trestie sfioasă şi, cu sprâncenele ridicate de emoţie, se scuză:

— Eu am învăţat mai de sus, de la versetul paisprezece.

— De ce? am fost eu curioasă să ştiu.

— Pentru că avea legătură, cuteză ea, după care începu să recite: „Şi, după cum a înălţat Moise şarpele în pustie, tot aşa trebuie să fie înălţat şi Fiul omului, pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţa veşnică. Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea…"

Eram tot mai convinsă că aceşti copii credeau din toată inima lor că Biblia este Cuvântul lui Dumnezeu.

— Şi ce înţelegi tu prin „Să fie înălţat Fiul omului"?

— La Cruce se referă, a explicat fetiţa, nu la înălţarea la cer.

— De ce crezi asta?

— Pentru că prin jertfa Domnului de pe cruce s-a adus mântuirea şi, cu ea, viaţa veşnică…

Şi, pentru ca să nu rămână lucruri nelămurite, am deschis Biblia şi le-am citit fragmentul cu şarpele de aramă, din Numeri 21. Un nou simbol al jertfei mântuitoare apărea, alături de corabia lui Noe, în conştiinţa lacomă de a şti a copiilor.

Era la începutul lunii februarie când le-am citit despre mana cerească.

— Cine ştie rugăciunea „Tatăl Nostru"?

Toate mâinile au fost ridicate.

— Cum ne învaţă Domnul Iisus să ne rugăm pentru pâine?

— „Pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi!"

— Adică…?

— Astăzi cer pâine pentru astăzi, nu cer astăzi pentru mâine, mi-a răspuns Mona A.

— Deci, n-o să mă rog pe 1 februarie aşa: „Doamne, dă-mi pâinea zilnică toată luna aceasta!"! Nu? i-am provocat eu. Ei meditau. Şi am adăugat: aşa era şi cu mana. Se sculau zilnic să şi-o adune, ca să se minuneze zilnic de purtarea de grijă a Domnului Dumnezeului lor. Tot astfel, Domnului Îi place să venim mereu la El, cât mai des şi să-l împărtăşim problemele noastre. E nevoie, poate, să vin cu exerciţiile de matematică şi să-l cer să înţeleg cum se fac. Sau alte probleme.

Pe la sfârşitul lunii februarie, am fost la cinematograful „Popular" să vedem filmul „Iisus", difuzat de „Alianţa Evanghelică". Era şi fiica mea Gloria cu mine. Până să se stingă lumina şi să înceapă

filmul, s-a pus muzică, foarte tare, în ritm modern. Cristi L. s-a apropiat de mine şi a observat:

— Ce muzică, la filmul „Iisus"!

Gloria a încercat să-l lămurească:

— Dar sunt cuvinte creştine.

— Şi ce dacă? Nu se potrivesc melodiile acestea la aşa un film.

Într-o zi, în trimestrul al treilea, mi-a venit o nouă elevă, Irina P. Înaltă, subţirică, cu ochi mari, verzi-albaştri, uşor oblici şi migdalaţi, cu un zâmbet timid. N-am primit-o prea bine, mi se părea un intrus în părtăşia noastră.

— Noi suntem o clasă de copii credincioşi şi…

— Doamna profesoară, se ridică Georgiana, ea e prietena mea şi ştie tot ce ştim noi. A citit „Biblia povestită copiilor".

Irina avea să devină cel mai profund copil din clasă, dovedind o maturitate a credinţei cu care i-a întrecut detaşat pe ceilalţi. La terminarea clasei a opta, avea să-mi mărturisească:

— Eu, pentru ca să-L cunosc pe Domnul, a trebuit să mă operez de apendicită. Eu am fost din clasa întâi în această clasă, dar la începutul clasei a cincea m-am dus la una sportivă. Şi am făcut apendicită. După operaţie n-am mai putut face sport şi am venit înapoi. Voiam mai demult să vin, dar nu mă hotăram. Dar aşa, a hotărât Dumnezeu pentru mine.

Copiii au început să vină să-mi povestească experienţe de ascultare a rugăciunilor lor. Prima a fost Irina, fetiţa nou venită. A venit la catedră, în pauza dintre două ore consecutive de limba română şi, cu un zâmbet emoţionat, mi-a mărturisit că ea a primit un răspuns de la Dumnezeu.

— Când ne-aţi spus să ne rugăm pentru lucruri care ne trebuie sau pe care le dorim, eu m-am rugat să vină tata.

— Dar tatăl tău nu stă cu voi?

— Nu, el e plecat în America.

— Şi a venit din America?

— Da, n-a mai venit la noi, de când a plecat, când aveam patru ani.

— O, şi s-a împăcat cu mama? am vrut eu să ştiu.

— Nu ştiu, el are familie în America. Am şi un frăţior acolo… Dar

oricum, am dorit mult să vină tata. Pentru că mi-era dor de el. Şi ştiu că Dumnezeu mi-a ascultat rugăciunea. Acum ştiu că sunt pe calea cea dreaptă. Nimeni şi nimic nu m-ar putea convinge de contrariu.

În altă zi, mi-a spus că tatăl ei i-a propus să meargă la el în America, pentru a avea un viitor. Nu ştiu ce expresie a văzut pe faţa mea, dar s-a grăbit să adauge:

— Dar eu nu mă duc. Am găsit în Biblie că poţi să ai toată lumea, dar dacă-ţi pierzi sufletul, la ce bun? Sufletul e mult mai preţios, de fapt nu există preţ pentru el.

Dar şi Georgiana a venit să-mi vorbească despre o rugăciune ascultată. Părinţii ei voiau să plece în Grecia, ca să muncească, având acolo rude. Dar nu primeau viza. Şi ea a început să se roage pentru aceasta. Când a venit la catedră să-mi spună, părinţii ei se pregăteau de plecare. Primiseră viza.

Am trimis la olimpiada de limba română patru copii care s-au calificat la faza pe şcoală, iar la cea interşcolară, au obţinut note între 7 (șapte) şi 8 (opt). Eu m-am bucurat de acest progres.

Pe 28 martie, le-am dat un test cu următoarele întrebări:

— 1) Îţi place această oră, sau te plictiseşte?

— 2) Doreşti să continue?

— 3) Ceea ce ai aflat despre Dumnezeu, păcat şi viaţa veşnică ţi-a schimbat viaţa? Cum?

— 4) Te simţi cu păcatele iertate?

— 5) Când te gândeşti la viitorul tău, îl legi de Dumnezeu?

— 6) Care crezi că sunt meseriile care nu-I plac lui Dumnezeu?

Testele nu trebuiau semnate, pentru mai multă libertate în răspunsuri.

Am făcut un mare efort să trec peste greşelile de ortografie.

Încă nu am făcut o evaluare statistică a acestui test dat unor copii de unsprezece – doisprezece ani. Dar din toate reiese, ca o caracteristică generală, schimbarea vieţii. Astfel, la întrebarea nr. 3, am primit răspunsuri ca acestea pe care le redau întocmai:

* „Da, mi-a schimbat viaţa. Influenţa credinţei şi suferinţele Domnului Iisus mi-au schimbat viaţa şi sunt hotărâtă să înfrâng păcatul, pentru a-L ajuta pe Unicul Fiu al lui Dumnezeu la dezbrăcarea de păcat a lumii întregi. Viaţa veşnică este numai pentru credincioşi, şi toţi o dorim, dar numai îndeplinind cele zece porunci".

* „Viaţa mi s-a schimbat foarte mult, după ce am aflat despre

Dumnezeu. Înainte de a-mi deschide inima către Dumnezeu, eu nu eram aşa de sinceră şi nu îl preţuiam”.

* „Da, au făcut din mine un copil care-L iubeşte pe Domnul Dumnezeu, dar şi pe Domnul Iisus care, ca un Miel, a fost jertfit pe altarul Vieţii, pentru iertarea păcatelor noastre”.

* „Da. Eu eram o mică păcătoasă, dar, de când am început să citim „Biblia povestită copiilor”, cred în Dumnezeu, ca în părinţii mei”.

* „Da, m-a făcut să fiu mai bună, mai credincioasă, m-a făcut să-mi schimb felul de viaţă. Să nu mai mint şi să nu mai păcătuiesc şi să-l iubesc pe aproapele meu ca pe mine însămi”.

— „Ceea ce am aflat mi-a schimbat complet viaţa; am mai multă încredere în faptul că Domnul îmi iartă păcatele, sunt mult mai bună cu cei din jur, îmi place să citesc tot ce e legat de Domnul Iisus şi de Domnul Dumnezeu”.

* „Eu, din câte am aflat despre Dumnezeu, mi-am schimbat foarte mult viaţa. Până în clasa a V-a eu nu ascultam ce spunea mama şi nu dădeam importanţă”.

— Da, mi-au schimbat viaţa foarte mult. Dumnezeu a intrat în viaţa mea şi în inima mea”.

La prima întrebare toţi au răspuns că această oră le place foarte mult, unii au scris că ar dori să o continue până în clasa a VIII-a, iar alţii ar fi vrut ca această oră despre Dumnezeu să fie zilnic. Un copil, o fetiţă, a scris ceva mai mult aici: „Aş vrea să ţină foarte mult, o veşnicie”! Iar alt copil: „Mie îmi plac toate orele de credinţă şi nu mai pot de nerăbdare să înceapă orele acestea. Nu mă plictisesc deloc!”

Dar am şi zâmbit. La ultima întrebare, s-au dat nişte răspunsuri atât de copilăreşti! „Domnului Îi plac toate meseriile, dar nu golăneşti”; „Meseriile care nu-I plac lui Dumnezeu sunt cea de actor şi de fotograf”; „barman, bişniţar, vânzător particular, dansator, cântăreţ de rock”. În rest, majoritatea au pomenit de „meserii legate de păcat”.

În toată această minunată activitate în care începeam orele la această clasă cu o cântare sau cu un verset, simţeam că o gardă dumnezeiască e în jurul meu. Simţeam mereu către mine surâsul aprobator al lui Dumnezeu. Dorisem vreodată să mă pensionez? Fusesem vreodată bolnavă? Uitasem cu desăvârşire de aceste nimicuri şi abia într-o zi, pe la prânz, pe când plecam de la şcoală spre troleibuz, am realizat, într-o fericită uimire, că eu mergeam! Şi mergeam de mai

multă vreme şi încă normal!

A fost ca o trezire din somn. Pe nesimţite mi-a fost redată sănătatea, când, de bucuria învierii credinţei în aceşti copii, uitasem de propria mea suferinţă! Eu încetasem demult să mă mai rog lui Dumnezeu pentru genunchii mei. Măreaţă lecţie mi-a predat Dumnezeu! Eu împlineam la şcoală lucrarea Sa şi El îmi preluase problema de nerezolvat a artrozei. Când nu mă mai interesa, când uitasem cu totul de ea! „Căutaţi mai întâi Împărăţia lui Dumnezeu şi neprihănirea Lui şi toate aceste lucruri vi se vor da pe deasupra!” făgăduise Domnul Iisus. Cât de adevărat! Îmi venea să alerg, dar nu voiam să-L ispitesc pe Dumnezeu. Iată de ce nu mă vindecasem eu toată vara, nici la Bucureşti, nici acasă, nici la rugăciunile celorlalţi. Planul lui Dumnezeu fusese ca El să se proslăvească în mijlocul unei clase de copii deveniţi credincioşi. A fost totodată şi un semn pentru ei că Dumnezeu e cu mine iar ceea ce le spun e însoţit de puterea Sa.

Pe 25 aprilie anul acela, 1991, a apărut în ziarul „Adevărul”, un articol semnat de mine, de fapt o scrisoare deschisă către ministrul învăţământului, prin care propuneam, pentru educaţia religioasă, nişte lecturi biblice, după modelul propriului meu manual de religie din clasele primare, de prin 1947. Totodată, recomandam cu căldură cartea din care le citeam copiilor mei când erau mici, iar acum propriilor mei elevi: „Biblia povestită copiilor”. Aceasta a trezit ecou în ţară, primind scrisori de la un inspector şcolar din Râmnicu-Vâlcea şi de la scriitorul Irimie Străuţ cu care am şi corespondat un timp. Apoi am primit vizita unui pastor român, Vladimir Caravan, care conducea emisiunea religioasă „Vestea Bună” la Zürich, în Elveţia. El venise pentru evanghelizare şi mă cunoştea indirect, întrucât folosise în emisiunile lui de la radio poezii de-ale mele, în recitare proprie. I-am povestit despre elevii mei şi L-am invitat să-i cunoască. A venit cu plăcere, înregistrându-i cu o cameră video, luându-mi şi mie un interviu pentru radio, la mine acasă.

La ora de compunere se învăţa şi cum se redactează o scrisoare. M-am gândit să fac ceva deosebit cu ei şi le-am cerut să redacteze o scrisoare prin care să mărturisească credinţa lor vie în Domnul Iisus. Destinatarul poate fi real, dar poate fi şi fictiv. Păstrez şi acum acele scrisori prin care copiii încercau să explice cât mai convingător ce au

trăit ei.

Iată o asemenea scrisoare, datată 1 mai 1991 şi semnată Mădălina.

„Dragă Florina.

Au trecut aproape două săptămâni de când te-ai mutat şi simt nevoia să-ţi scriu. Mai avem puţin de citit din cartea sfântă prin care Domnul ne transmite dragostea şi grija ce ni le poartă. De când clasa noastră a descoperit această carte, în viaţa fiecăruia s-a schimbat ceva. Cu toţii am devenit alţi copii. Cel rău, certăreţ şi bătăuş a plecat şi în locul lui „a venit un altul” cu inima schimbată, datorită Lui pe care-L iubim din tot sufletul. Dacă toată lumea ar avea această credinţă şi dacă toţi L-ar iubi pe Dumnezeu mai presus de orice, iar pe aproapele său ca pe sine însuşi, lumea ar deveni frumoasă şi fericită...”

A venit Simona, fiica prietenei mele Lenuţa A., care studia Educaţie Creştină, în America, la un Seminar baptist din Tenessee, pentru a fi educator creştin de copii. Am invitat-o la clasă şi a venit cu bucurie, copiii fiind marea ei pasiune. Simona nu putea veni cu mâna goală şi a adus pentru fiecare câte o carte de meditaţii zilnice „Pâinea cea de toate zilele” şi câte o ilustrată sau un semn de carte. Era mare veselie în jurul ei, copiii aşteptând să le scrie câte ceva pe cărţile oferite. Dar la sfârşit le-a spus exact lucrul de care mă temeam cel mai mult:

— Copii, vreau să vă spun ceva extrem de important. Voi L-aţi primit pe Domnul Iisus, sunteţi ai Lui, proprietatea Lui şi nimic nu vă va smulge din mâna Sa. Voi nu vă mai puteţi pierde mântuirea care vă este asigurată prin jertfa Domnului Iisus. Aşa că nu trebuie să trăiţi mereu cu grija ca nu cumva să vă pierdeţi mântuirea, pentru că aceasta este grija lui Dumnezeu.

N-am avut cum să intervin. N-am ştiut că Simona devenise între timp adepta doctrinei atât de nefaste a prezervării copiilor lui Dumnezeu. Copiii au fost uşuraţi să audă că nu-i chiar aşa de greu să te păstrezi în sfinţenia lui Dumnezeu şi că, oricum, aceasta nu e partea lor, ci a lui Dumnezeu.

7 în C E R C A R I

Spre sfârşitul anului şcolar s-a declanşat greva celor din învăţământ. Eu n-am participat, deoarece am considerat că trebuie să

respect cuvântul Domnului din Romani capitolul 13. Aceasta a atras mânia câtorva colegi mai revoluţionari – care până în decembrie 1989 fuseseră activişti de partid şi care acum erau la fel de intoleranţi asupra felului cum trebuie procedat în democraţie. Printre ei era şi dirigintele clasei celei dragi, Liviu D.

El a început să culeagă informaţii despre mine, iar o colegă, profesoară de limba engleză, ateistă convinsă până la revoluţie i-a spus că sunt sectantă. Fusesem prietenă cu ea, mai ales că avea doi copii de o seamă cu ai mei care se întorseseră la Dumnezeu în chip minunat, printr-o trezire în cadrul bisericii ortodoxe, prin 1986. Am mers odată la plajă împreună şi-mi mărturisea că ea nici nu vrea să existe Dumnezeu, pentru că ar însemna că după moarte sufletul va trăi, or ea dorea anihilarea completă a vieţii ei. Am sfătuit-o să-i lase pe copii să se dedice Domnului, dacă L-au descoperit, dar ei îi părea rău că ei cred, că nu-şi mai fixează scopuri în viaţa aceasta, că fiica ei a vrut să renunţe la studii, pentru că le socotea o deşertăciune. Eu i-am spus că şi eu simţeam la fel, când m-am întors la Domnul. Imediat după revoluţie, a devenit o ferventă creştină ortodoxă al cărei scop era distrugerea oricărei credinţe în afara celei strămoşeşti, „singura credinţă adevărată”.

Alţi colegi au adăugat că sectanţii sunt sprijiniţi din Occident cu dolari, ca să strice credinţa noastră strămoşească şi că, pentru fiecare nou adept se primeşte o sumă serioasă. Adunând informaţiile, mi-a făcut următoarea fişă: persoană periculoasă, sectantă, plină de valută, versată în metode de corupere a celor din jur. E dureros că acum, colegii care mă încurajaseră în timpul prigoanei comuniste şi fuseseră convinşi că Dumnezeu e viu în viaţa mea se uitau cu îndoială la mine. Erau aceeaşi oameni care, imediat după revoluţie mă propuseseră în comitetul director al şcolii?

Copiii nu ştiau de aceste lucruri. Ei pregăteau o serbare de sfârşit de an, de inspiraţie biblică, la care voiau să invite şi alţi profesori. Au pregătit-o absolut singuri, voind să-mi facă o surpriză, un cadou de sfârşit de an prin această serbare, inspirându-se din Biblie şi din cartea de meditaţii zilnice, „Pâinea cea de toate zilele”, intercalând cântări şi gânduri de aur aflate la sfârşitul fiecărei meditaţii.

Aceasta s-a desfăşurat pe data de joi, 27 iunie 1991, în clasa lor care dădea spre sud, pe o căldură sufocantă. Pentru că era multă

gălăgie în şcoală, ca la sfârşit de an şcolar, iar în anumite clase se asculta muzică rock, cu uşa deschisă, a trebuit să ţinem uşa închisă. Dirigintele nu a asistat, trecuse doar să le comunice clasificarea premiilor, aşa, ca să le strice buna dispoziţie. S-au înşirat toţi în faţa tablei cuprinzătoare şi au început. În timpul acesta, unei fete i s-a făcut rău şi a ieşit la aer. A revenit curând simţindu-se bine. Dar Georgiana a venit lângă mine, spunându-mi că i se lasă capul pe spate şi nu-l poate ridica. Vai, aşa era! Gâtul i se lungise incredibil şi nu-i putea ţine capul. Frumoasa ei faţă albă era şi mai albă.

— Spune-mi, ţi s-a mai întâmplat vreodată aşa ceva?

— Niciodată, doamna profesoară, mă asigură ea, fără să i se şteargă de pe chip zâmbetul acela de înger neprihănit.

Ce să fac cu ea? Cum s-o ajut, mai ales că părinţii ei erau în Grecia, de ea având grijă „năşica” ei – profesoară şi ea?

Am pus-o în ultima bancă şi m-am rugat pentru ea. S-a simţit câteva clipe mai bine, dar apoi mai rău. Am plecat la secretariat să chem Salvarea, dar era în grevă şi sindicatul cadrelor medicale. Mi s-a recomandat să iau un taxi şi s-o duc la Policlinică al cărei serviciu de urgenţă funcţiona. Când am ajuns în clasă, era goală, copiii plecaseră, iar Georgiana nicăieri. Jos mă aşteptau nişte elevi cu sacoşa şi poşeta mea. Mi-au spus că au luat-o pe Georgiana pe braţe, ca s-o ducă la spital. Am ieşit în curte, în stradă, nici urmă de fetiţă. M-am întâlnit cu nişte copii care mi-au spus ce se întâmplase:

Când au ieşit în stradă, doi tineri şi o fată tocmai opreau un taxi, când au văzut copiii chinuindu-se cu Georgiana. Au luat-o cu ei, împreună cu încă o colegă, pentru că nu era mai mult loc, dar ceilalţi, temându-se de o răpire, s-au dus la spital, să se convingă că acolo a fost dusă colega lor. Alţii luaseră numărul taxiului.

M-am întors destul de îngrijorată în cancelarie să văd ce pot face şi atunci un coleg, profesor de matematică, s-a oferit să mă ducă la spital, căci fetiţei la ora mea i se făcuse rău şi mă simţeam răspunzătoare. Degeaba îmi spuneam că e lucrarea vrăjmaşului. Faptul era fapt!

Când am ajuns la urgenţă, m-a întâmpinat aproape jumătate de clasă. Scara era plină de copii. Ei plecaseră pe jos sau cu troleibuzul după ea, la spital.

— Dar unde e Georgiana? i-am întrebat eu.

— Aicea sunt, doamna profesoară, am auzit vocea fetiţei, sus, în

capul scărilor. Dar ce se întâmplase? Nu mai avea gâtul acela lung, era vioaie şi chiar fericită că avea ocazia să-şi etaleze cunoştinţele de limba engleză pe care o învăţa în particular, discutând în limba engleză cu tinerii care o aduseseră la spital. Erau doi misionari americani din „Campus Crussade” care erau în misiune la Constanţa. Îi însoţea o mai veche cunoştinţă a mea, Clara F.

Minune! Tocmai ei, nişte credincioşi, să treacă pe strada şcolii în minutul acela în care trecea pe ea această copilă în nevoie! S-o ducă la spital, s-o aştepte să iasă de la medic, ca să o ducă pe urmă acasă! Profesorul Gheorghe O., care mă adusese, rămăsese fără grai, neînţelegând ce se petrece. Ce-i cu atâţia copii, ce-i cu americanii ăştia care-mi luau un interviu cu cameră video? Căci eu le povesteam că aceşti copii erau credincioşi, Îl iubeau pe Domnul Iisus şi îşi arătau dragostea lor creştinească faţă de semenul lor, Georgiana. Lui I se părea că totul a fost regizat. Cu toate acestea a fost profund impresionat de dragostea acestor copii faţă de colega lor, pe care n-au părăsit-o la necaz. S-a oferit să ducă fetiţa acasă şi pe alţi copii cu ea. Abia în maşină am reuşit să mă lămuresc: Georgiana avusese o pierdere bruscă de calciu, i se făcuse o injecţie cu calciu şi îşi revenise imediat. I s-a dat tratament, iar Georgiana mi-a spus că o cunoştea pe doctoriţa aceea care era de gardă. Ce nu-mi spusese era că ea suferea de astfel de căderi de calciu, că urma un tratament şi că nu era prima oară că i se întâmpla aşa ceva. Am aflat aceste lucruri mult mai târziu.

Dirigintele lor a răspândit zvonul că i-am chinuit pe copii, pe căldurile acelea, cu repetiţiile pentru serbarea religioasă şi că de aceea i se făcuse rău fetiţei. Nu m-a crezut că serbarea fusese ideea lor. Mai târziu, mătuşa ei avea să-mi spună că fetei îi venise rău fiindcă doar ce aflase că nu va lua premiul întâi.

Tânăr şi vanitos, venit anul acela în şcoala noastră, el voia să ia o clasă de elită, ştiut fiind că prestigiul unei clase bune dă prestigiu dirigintelui ei, iar orgoliul lui ţintea spre aşa ceva. Eu nu eram dirigintă, dar dirigintele Clasei de har, cum îmi plăcea s-o numesc, mă tot ruga să iau eu clasa aceasta, că tot mă iubesc atât de mult copiii, el vrând să ia o alta. Îmi vorbise de planul acesta al lui, dar nu-i spusesem hotărât nimic, pentru că eu nu mai fusesem dirigintă de douăzeci de ani, de când născusem ultimul copil şi, conştiincioasă cum eram, ştiam că prea mă înjug.

8. În C E P E P R I G O A N A

Şi a venit şi serbarea de sfârşit de an. Nefiind dirigintă, eu nu aveam obligaţia să particip la ea. Dar am venit, ca să-mi mai văd o dată, înaintea despărţirii pentru trei luni aproape, copiii. La sfârşit, profesorul Liviu D. s-a apropiat de mine. L-am primit cu simpatie, aşa cum procedez cu toţi colegii, dar zâmbetul mi-a îngheţat curând pe buze. Eram lângă zidul şcolii, în spate, izolaţi şi nu auzea nimeni ce vorbeam. Cu faţa de cremene, cu ochi de oţel, mi-a şuierat printre buzele lui subţiri:

— Luaţi aminte la ce vă spun acum: s-a terminat distracţia! Nu mai aveţi voie să faceţi prozelitism. Ştiu că sunteţi sectantă şi vă ştiu viclenia. Că pentru fiecare nou adept la sectă primiţi bani şi onoruri. Ţineţi minte: cât sunt eu dirigintele acestei clase, nu aveţi voie să mai deschideţi gura despre Dumnezeul dumneavoastră!

Încercam să-i răspund, dar nu aveam loc de el. Mi se părea că diavolul însuşi stătea în faţa mea, împotrivindu-mi-se. Şi deodată i-am spus:

— Nu vă puneţi cu Dumnezeu, domnule D., că dinainte aţi pierdut!

Aşa a început vacanţa. Cu un duşman. N-am ştiut că el îi făcuse atenţi şi pe copii să nu mai creadă cum i-am învăţat eu, că sunt sectantă şi celelalte. Copiii nu-mi spuseseră, ca să nu mă supere, dar aşa a venit vacanţa şi pentru ei. Şi, dacă tot i-am rătăcit, ce tot atâta credinţă, jertfă, pocăinţă, sfinţenie? Acest om le-a descuiat uşa pe care devotarea lor o închisese şi ei au alunecat înapoi. Era ca în pilda seminţei. Până acum fusese bucurie, acum venea prigoana. Şi cu ea, lepădarea de credinţa adevărată.

Dar eu aveam un aliat atotputernic, pe Dumnezeu înaintea Căruia am început să aduc această situaţie şi grija mea pentru sământa cea bună din copii şi mă bucuram într-un fel că am şi eu un vrăjmaş, ca să învăţ să-l iubesc şi să-l binecuvântez. Prietenilor mei din ţară, din Anglia, din America, din Elveţia şi din Franţa le-am scris despre toată lucrarea cu copiii şi, cum eram convinsă că Dumnezeu începuse această lucrare de anvergură, am luptat pentru ea, în rugăciune, toată vacanţa.

Din acest punct de vedere, eu n-am avut vacanţă; de câteva ori

pe zi strigam catalogul clasei înaintea Tronului de slavă al lui Dumnezeu, ca El să-i facă din nou pe copii să răspundă „Prezent!” apelului Său. Şi, după numele lor, pomeneam şi numele dirigintelui lor.

Aveam, totuşi, o mare povară.

Într-o zi, prin august, am simţit un îndemn puternic de a mă spovedi unui redactor de la ziarul „Adevărul”, ale cărui articole, de fapt nişte sensibile eseuri, le citeam cu mare plăcere – C. Stănescu. Am povestit totul de la început, cu mult mai puţine amănunte decât am dat aici, într-o scrisoare lungă. Simţeam că omul acesta mă va înţelege. Când am terminat-o, am auzit la radio despre puciul de la Moscova. Era pe 19 august 1991.

Şi a început noul an şcolar, 1991/ 1992. Profesorii nu încep activitatea odată cu elevii, ci anul şcolar începe pentru ei la 1 septembrie. Din nou recensământul, studierea noii programe şi apoi ziua de luni, 16 septembrie 1991.

Cu câteva zile înainte, directorul m-a invitat să vin în cabinetul său:

— E vorba de clasa a VI-a C, clasa care s-a transformat, datorită activităţii dumneavoastră. Profesorul D. a lăsat-o. Luaţi-o dumneavoastră, la dirigenţie. Ştiu cât vă iubesc copiii.

Cu stăpânirea de sine care m-a caracterizat întotdeauna, am mascat marea bucurie care-mi inundă inima ca un val. Eu nu uitasem acea ameninţare a fostului diriginte: „Cât sunt eu dirigintele acestei clase, nu aveţi voie să mai deschideţi gura despre Dumnezeul dumneavoastră!”

Şi nu uitasem nici ce-i răspunsesem eu lui, când mi-a dat voie: „Nu vă puneţi cu Dumnezeu, domnule D., că dinainte aţi pierdut!”

Şi acum, directorul însuşi mă investea cu puteri depline asupra Clasei de Har. O, credincioşia lui Dumnezeu! El se folosise de vanitatea acestui profesor de a-şi lega numele de cel al unei clase foarte bune, ca să-mi predea mie întreg controlul!

Dar, oare, fostul diriginte mi-l predase?

M-a întâlnit pe coridor şi, cu duritate în ochi şi în glas, mi-a şuierat printre dinţii strânşi:

— Să nu credeţi că puteţi face ce vreţi! Tot eu sunt dirigintele clasei.

El intrase deja la clasa şi le spusese copiilor un lucru pe care abia la sfârşitul clasei a VIII-a aveam să-l aflu:

— Am fost nevoit, la insistenţele profesoarei voastre de limba română, să-i dau dumneaei dirigenţia. Ei, ce vreţi? Am fost cavaler! Dar tot eu sunt dirigintele vostru!

Am intrat la ei şi ei m-au primit cu bucurie. Dar, vai! nu mai erau copiii de acum trei luni. Nu mai citiseră din Biblie, nu se mai rugaseră, nu mai citiseră meditaţia zilnică. Doar câţiva.

Le-am amintit principiile de bază ale vieţii cu Dumnezeu. Le-am citat câteva versete. Au şi sunat telefoane la şcoală să reclame faptul că îi intoxic cu Biblia. Directorul mi-a pus în vedere să nu fac prozelitism.

— Domnule director, dar chiar dumneavoastră mi-aţi mulţumit pentru ceea ce am făcut din aceşti copii.

— Ei, da, dar…

Începeam să mă simt pândită şi nimic nu mi-a fost mai greu de suportat ca interpretarea răuvoitoare, nedreaptă. Şi nici nu începuse bine anul şcolar.

9 I N te R V I N E D U M N E Z E U

Am spus că anul şcolar a început în 1991 luni, 16 septembrie. Lunea nu apăreau ziare, în 1991. A doua zi, marţi, în recreaţia mare, colega mea, Doina P., profesoară de engleză la clasa mea, exclamă tare, în cancelarie:

— Ia te uită, aici nu-i vorba de tine, Tatiana?

M-am dus lângă ea. Era în picioare, lângă masa lungă din mijlocul cancelariei şi citea editorialul „Adevărului" din ziua aceea de marţi, 17 septembrie 1991, intitulat „Partidul şcolii". Ea a început să citească cu voce tare:

„Dascălii, e de părere o profesoară din Constanţa, sunt – edecarii lui Repin, înhămaţi să tragă o corabie a cărei greutate le taie umerii şi adesea îi pune în genunchi (…) Credinţa mută munţii din loc. Nu despre o credinţă dobândită la orele de religie vrem să vă vorbim, deşi poate fi şi aceasta. Iată ce ne povesteşte profesoara din Constanţa. Predă limba română la un gimnaziu. Anul trecut, a avut o clasă, a V-a foarte slabă, „dezastruoasă", „mă hotărâsem s-o abandonez, cu riscul de a rămâne cu norma incompletă". Profesoara este bolnavă, are artroză la ambii genunchi, vara trecută fusese anchilozată cu dureri

mari şi, pentru respectiva clasă, era nevoită să mai facă un drum: „şi la ce bun, măcar de-ar fi fost silitori, interesaţi”. Abia reuşiseră să înveţe deosebirea dintre consoane şi vocale (clasa a V-a!); diferenţa dintre atribut şi adjectiv n-o puteau pricepe în ruptul capului, la fel între subiect şi substantiv, între predicat şi verb. Totul în zadar. I-a venit însă o idee: „O să vă citesc dintr-o carte foarte frumoasă”. „Aşa a început cea mai frumoasă istorie a vieţii mele de profesor şi educator – exclamă doamna din Constanţa. Au început să înveţe ca să nu piardă privilegiul ascultării!” Şi-au făcut temele, au lucrat suplimentar în vacanţă, patru din ei au participat la olimpiada de limba română pe oraş, obţinând note mulţumitoare. „Totul a decurs minunat. Cazurile şi funcţiile sintactice, formele timpului trecut ale indicativului n-au mai fost o problemă pentru ei. Erau alţii. Cred că credinţa le-a activizat intelectul. Copii extrem de slabi au început să se exprime logic, ei, care nici măcar nu puteau să pună întrebări părţilor de propoziţie. Vinerea, în cadrul orei de lecturi particulare le citeam din – Biblia povestită copiilor. Era duminica lor”. Când „cartea” n-a mai mers (adică atunci când din nou s-au lăsat pe tânjeală, cum se spune) vinerea n-a mai fost duminică: a întrerupt, ca „pedeapsă”, lecturile. Când le-a reluat, copiii „au aplaudat”. Biblia povestită copiilor „nu îndeamnă la ascetism, dimpotrivă, o molipsitoare dorinţă de a trăi moral şi de a face bine se degajă din ea. „Avem nevoie de o contrapondere – scrie doamna profesoară. Nu mai ştim să mergem perpendicular. Curbaţi din toată coloana vertebrală decenii întregi, în faţa ateismului, silabisind fraze în care n-am crezut şi punându-i şi pe copii să o facă, avem nevoie de a ne naşte încă o dată. Nu sunt vorbe mari”. Mărturisim că e departe de noi gândul sau intenţia de a sugera prin acest emoţionant exemplu ce e bine şi ce nu e bine în legătură cu religia în şcoală. Ne emoţionează însă faptul că un dascăl a descoperit, pe cont propriu, cum să-i facă pe elevii lui să înveţe carte şi să fie mai buni. Şi că nu se poate închipui aşa ceva în absenţa exemplului personal. Că a izbutit să facă, din fiecare vineri, o duminică a copiilor. Că orice metodă e atât de bună cât valorează acela care o aplică. Şi că, în fine, un dascăl adevărat ştie, înţelege cât de ruinătoare poate fi „silabisirea frazelor în care nu crezi pentru sufletul, mintea şi caracterul copiilor puşi şi ei, la rândul lor, să „silabisească” ceea ce dascălul lor nu crede. Şi copiii sunt primii care „simt” dacă cei mari, părinţi, învăţători ori preoţi cred cu adevărat ceea ce spun. Acesta este esenţialul şi de aceea subliniem câtă actualitate au

cuvintele „din bătrâni” ale mereu tânărului Haşdeu: „Cum sunteţi dumneavoastră aşa va fi şi naţiunea întreagă” şi „Fii liberal sau conservator, fii cum ştii, dar crede în Patrie!”

Doamna profesoară din Constanţa a aflat o metodă de a pătrunde în sufletul copiilor, făcându-i să creadă că este bine să înveţe, citindu-le dintr-o carte. (...) N-am crede, din parte-ne, că acea carte „sfântă” despre care ne-a scris profesoara din Constanţa a făcut, ea singură, „minunea”: cartea, oricare carte, rămâne moartă, dacă omul nu este viu. Vă mulţumim, doamnă profesoară!” (Sublinierile sunt ale redactorului.)

Nu-mi puteam crede urechilor şi ochilor. Articolul acesta era providenţial: venea la începutul anului şcolar şi era atât de elogios, că am roşit. Omul acesta, care n-avea de unde mă cunoaşte, mă punea alături de nume ilustre ale poporului român, mă înţelesese şi păstrase scrisoarea mea, scrisă în urmă cu o lună de zile, ca să servească de articol de fond în primul ziar al ţarii[3], pentru ziua deschiderii anului şcolar. Şi mă propunea drept model profesorilor, în timp ce la mine în şcoală, întreaga mea zbatere era atât de răstălmăcită.

Era cu adevărat providenţial!

Am convocat părinţii într-o şedinţă, le-am vorbit despre credinţă, însă am observat două tabere: unii erau foarte deschişi, în timp ce alţii mă priveau suspicioşi. Le-am citit din articolele publicate în „Adevărul” – scrisoarea deschisă către ministrul învăţământului şi cel recent, arătându-le că nu urmăresc nimic ocult cu copiii lor. Cu seriozitate le-am cerut să aibă încredere în buna mea intenţie, de a forma în ei caractere cinstite şi puternice şi de a-i pregăti pentru viitor. O mamă la a cărei fiică ţineam mi-a cerut să fiu mai realistă cu ei şi să nu le mai împuiez capul cu „poveşti”, cum ar fi Biblia în care ea personal nu crede. Această mamă avea să-mi fie peste trei ani extrem de recunoscătoare pentru felul în care evoluase fetiţa care ajunsese cea mai bună şi cea mai serioasă din clasă şi care, dacă n-ar fi fost mediile din clasa a cincea, ar fi fost, la sfârşitul ciclului gimnazial, şefă de promoţie.

---

[3] _In 1991 acest ziar avea cel mai mare tiraj.

10. S M U L G E R E A N E G H I N E I

Munca de a repara ceea ce s-a stricat în credinţa lor, în urma prigoanei a fost mai grea decât cea iniţială, când i-am condus la Dumnezeu.

Îmi luasem pe umeri o povară grea. În fiecare zi îmi spunea directorul că sunt reclamaţii că fac presiuni asupra clasei să creadă ca mine. Cine dădea mereu telefoane? Şi oare dădea cineva? Bănuiam că fostul diriginte instiga părinţii împotriva mea, pentru că mă trezeam cu el intrând pe neaşteptate în clasă, în timpul orei, ca să mă verifice. Cât despre acei părinţi, era greu pentru mine să văd cum răsplăteau grija mea pentru aceşti elevi şi munca. Ei nu se îngrijoraseră de felul lamentabil de pregătire a copiilor lor de până atunci şi nu reclamaseră directorului vreodată slaba instruire care li se făcuse în clasele primare. Nu puteam să nu-i compar cu actuala clasă a V-a la care totul se prindea din zbor. Era o plăcere să lucrezi cu aşa nişte copii, în timp ce, la clasa mea, învăţam eu împreună cu ei. Mă duceam printre bănci când aveau temă independentă şi mă aşezam lângă ei, făcând judecata pentru gen, pentru număr, învăţându-i să pună întrebări pentru cazuri şi învăţându-i astfel funcţia sintactică. Mă chinuiam să trezesc în ei ceva ce dormise prea mult timp.

Şi celelalte clase din catedra mea erau foarte bune. Numai clasa pe care o luasem la dirigenţie rămânea corabia împotmolită, al cărei edecar mă făcusem de bunăvoie. Dar mă gândeam la cuvintele apostolului Pavel din I Corinteni 1: 26: „De pildă, fraţilor, uitaţi-vă la voi, cari aţi fost chemaţi: printre voi nu sunt mulţi înţelepţi în felul lumii, nici mulţi puternici, nici mulţi de neam ales. Dar Dumnezeu a ales lucrurile nebune ale lumii ca să le facă de ruşine pe cele înţelepte. Dumnezeu a ales lucrurile slabe ale lumii ca să le facă de ruşine pe cele tari. Şi Dumnezeu a ales lucrurile josnice ale lumii, şi lucrurile dispreţuite ale lumii, ba încă lucrurile care nu sunt, ca să le nimicească pe cele ce sunt; pentru ca nimeni să nu se laude înaintea lui Dumnezeu… Hristos a fost făcut pentru noi înţelepciune… pentru ca, după cum este scris: „Cine se laudă să se laude în Domnul”.

Încă din primele săptămâni, s-a mai făcut o clasă a şasea, cu cei mai slabi copii din toate celelalte şi eu am rămas doar cu treizeci şi doi de elevi. Mi-a părut rău după ei, dar cei mai mulţi din aceştia au vrut ei să plece. Rău mi-a părut după Laurenţiu, băiatul despre care mama lui

îmi spusese că nu o mai lăsa să fumeze. Speram ca acum clasa mea să meargă mai bine cu cartea, dar am avut doar un avantaj: erau mai puţini.

Tot timpul vorbeam despre ei: acasă, la adunare, în vizite, la telefon. Erau marea mea iubire!

Simona A. Îmi adusese douăzeci de cărţi din seria „Pas cu pas”, pentru studierea Evangheliei după Ioan. O adevărată mană duhovnicească! I-am întrebat dacă mai vor să studieze Biblia. Voiau toţi, dar nu aveam cărţi suficiente. După ora de dirigenţie, am vrut să fac ora de credinţă, dar unii copii au spus că e prea întuneric de la şase la şapte seara. Şi le-am spus că sunt liberi să plece, dar alţii n-au vrut, iar Ana-Maria G. a spus tare:

— Şi-aşa am pierdut mult în vacanţă…

Am hotărât ca studierea Bibliei să se facă numai pentru cei interesaţi şi anume sâmbăta. Prima oră de studiu biblic a fost pe 5 octombrie. Cartea li s-a părut o încântare. La acest studiu veneau douăzeci şi opt de copii. Cum mi-a venit un nou elev, Andrei I., a vrut şi el să participe şi era chiar interesat. Studiau câte doi pe o carte. Aveau şi jocuri de cuvinte şi de colorat.

Simona a venit odată la mine la şcoală şi le-a fotografiat cărţile pe care le coloraseră. Le am şi acum. Păstrez o casetă cu o înregistrare a unei asemenea ore. Când am vorbit despre Petru, le-am spus că Simon are şi înţelesul de Trestie. Dar Domnul i-a schimbat numele în Stâncă. Şi totuși, după învierea Sa, Domnul i S-a adresat lui Petru cu „Simon”. Oare de ce? Ana-Maria G. s-a oferit să răspundă:

— Pentru că acesta devenise din nou cel vechi: Trestie. Se clătinase.

Ana-Maria G. făcuse odată o declaraţie în prezenţa unui misionar şi a soţului meu, care n-a putut-o uita:

— Viaţa mea e nouă. Totul e nou şi proaspăt. Şi pomii şi păsărelele. Altfel mi-e văzul, altfel auzul. Mai proaspete. Parcă m-am născut încă o dată. A doua oară… Dar alta… Totul e atât de frumos acum… totul…

La noi în şcoală începuse să vină preotul Neagu-Vechi care le spunea copiilor că e o profesoară sectantă în şcoală şi să se ferească să nu fie induşi în rătăcire; i-a certat, spunându-le că rău au făcut că au scris la „Alianţa Evanghelică”; că trebuie să ardă toate materialele

primite de la sectanţi, singura religie adevărată fiind cea ortodoxă.

Într-o zi, la o asemenea oră, directoarea l-a întrebat pe Cristi dacă doamna dirigintă „se închină”, dacă „face semnul crucii”. Această întrebare l-a nedumerit pe copil care m-a întrebat pe mine. A trebuit să le amintesc despre adevărata închinare, din Evanghelia după Ioan capitolul patru.

Altă dată, profesoara de geografie i-a întrebat dacă mă rog la Maica Domnului. Copiii erau foarte derutaţi. Ei citiseră Noul Testament şi cunoşteau adevărul, dar le convenea să se dăruiască mai degrabă religiei, decât lui Iisus Hristos însuşi. Religia le cerea mult mai puţin. Aşa am ajuns să studiem în profunzime doctrina închinării în duh şi în adevăr şi numai către Dumnezeu şi nu către mama Domnului care nu făcea parte din Sfânta Treime şi, în plus, problema fraţilor Domnului Iisus, aşa cum apare ea în Evanghelii. Comparând pasajele din versiunea Cornilescu cu cele din versiunea ortodoxă, am observat că în loc de „fraţi” apăreau în cea ortodoxă fie: „veri” fie „rude”. Astfel termenul „veri” apărea în Marcu 6: 3; I Cor.9: 5; Luca 8: 18 – 20 şi în „Introducere”. Termenul „rudă”, în Galateni 1: 19. Şi apărea şi termenul „fraţi” în Fapte 1: 14, Matei 12: 46 – 48 şi 13: 55. Dar apărea şi o inconsecvenţă în traducere. Acelaşi episod şi anume cel despre mama şi fraţii Lui foloseşte în Marcu 3: 31 – 33 termenul „rude”, iar în Luca 8: 19 – 21 termenul „veri”. Lor le era clar acum că Domnul, conform relatării din Luca 2: 7, a fost întâiul Născut al Mariei, iar nu Unicul Născut. Şi nu m-aş fi implicat în aceste probleme, dacă nu ar fi fost răscolite de alţii.

Însă copiii au început, încet-încet, să se retragă de la orele biblice. Cel mai mult m-a durut retragerea Andrei, spre sfârşitul lui noiembrie: pentru că n-o mai lăsa mama.

— Dumneavoastră aveţi o credinţă… şi s-a oprit. A spus preotul să nu mai vin la aceste ore…

— Care preot?

— Unde mergem noi la biserică…

— Bine, dar de unde mă cunoaşte pe mine acel preot?

— A zis că vă cunoaşte.

Câtă incoerenţă!

Supărată că era al nu ştiu câtelea caz şi că elevii mei îmi puneau buna credinţă la îndoială, m-am decis să renunţ. În fond erau minori, şi trebuia să asculte de părinţii lor. Când am ajuns acasă, i-am spus fiicei

mele Gabi că am terminat cu lucrarea Domnului la clasă. Ea însă nu mi-a dat dreptate. Dar nici Dumnezeu. Tot ce-am citit din Biblie a doua zi, mă încuraja să rămân statornică în această lucrare. Inima mea simţea că de la Domnul vine lucrul acesta şi puterile mi se înnoiau iarăşi.

Când am citit: „Eu pun cuvintele Mele în gura ta şi te acopăr cu umbra mâinii Mele ca să întind ceruri noi şi să întemeiez un pământ nou şi să zic Sionului: „Tu eşti poporul Meu!” (Isaia 51: 16), am ştiut că mi. Se adresează Cel ce-mi dăduse în grijă aceste ceruri noi şi acest nou pământ – Clasa de Har.

„Nimeni, mi-a vorbit Domnul, după ce a aprins o lumină n-o acoperă cu un vas, nici n-o pune sub pat, ci o pune într-un sfeşnic, pentru ca cei ce intră să vadă lumina”. (Luca 8: 16)

Nu am vrut să mă împotrivesc Duhului Domnului şi am luat din nou pe umeri acel „jug bun” şi acea „sarcină uşoară” a Evangheliei.

Căutam să fiu un călăuzitor ireproşabil. Lecţiile le predam cu scumpătate, orele de dirigenţie le respectam, aşa încât oricine ar fi intrat în clasa noastră la o oră, ar fi văzut că se făcea ceea ce era scris în condica din cancelarie. Şi, dacă trebuia să aplic pedepse, ei singuri parcă îmi cereau să le aplic.

Începea să se contureze un nucleu de credinţă sănătoasă. Iar Dumnezeu îi binecuvânta pe copii.

11. C N T A R E A C A R E L E A G A R A N I L E

Prin iunie, Iulia R., colega mea care preda muzica la clasa mea a organizat o excursie într-o duminică, la Costineşti, cu autocarul. Au mers copii de la diferite clase. Acolo, i-a lăsat liberi, să se joace, să se plimbe, să-şi cumpere nimicuri, dar i-a făcut atenţi ca la o anumită oră să se întâlnească într-un anumit loc, pentru întoarcerea acasă.

După ce s-au îmbarcat copiii pentru înapoiere, ea a făcut prezenţa, în autocar, la microfon. Nu erau toţi, dar colegii lor, din joacă, au răspuns în locul lor „Prezent!”. Abia la coborârea din autocar, când i-au întâmpinat părinţii, s-a constatat că lipseau doi copii. Telefoanele au început să sune, chiar şi la mine, profesoara respectivă a sunat la unii părinţi, la diriginta de la a cărei clasă lipseau cei doi, apoi au sunat-o părinţii şi diriginta. A trebuit să îndure reproşuri până la jigniri, din partea acestora. Toată această tensiune a împiedicat-o să

doarmă, iar când a venit a doua zi la şcoală, toată lumea era agitată şi o critica. Cei doi copii întârziaţi se întorseseră acasă cu o altă maşină.

Intrând la clasa a VI-a C, clasa mea, i-a pus pe copii să cânte ce aveau de cântat şi s-a aşezat la catedră. În timp ce copiii cântau bucata muzicală indicată, Iuliei R. i-au cedat nervii. A simţit o sfâşiere lăuntrică şi s-a prăbuşit pe catedră, izbucnind într-un plâns cu suspine. Cum copiii cântau cu ochii la note, nu au observat nimic. Ei continuau să cânte. Şi deodată, au înţeles că se petrece ceva la catedră. Au încetat cântatul şi, după niciun minut, ca şi cum ar fi fost vorbiţi, au început să cânte cântarea fratelui Niculiţă Moldoveanu, „Când zorii cheamă".

Când zorii cheamă din somnul greu, te-ncrede iară în Dumnezeu.

Înalţă ruga şi gândul sus.

Nu-ncepe ziua fără Iisus.

Pe drum cu soare, prin ploi sau vânt, pe buze poartă un cântec sfânt.

În orice muncă, tu cere-ntâi deplină pace şi-n ea rămâi.

Iar unde-i brazdă, prin văi şi lunci sămânţa bună cu drag s-arunci.

Atunci spre casă, cu Ceru-n gând, te vei întoarce din nou, cântând.

Pe când copiii mei cei credincioşi cântau, Iulia a simţit aplecându-se asupra ei o mână caldă care-i ungea rănile şi care-i ridica povara. Era mâna Celui despre care cântau aceşti copii. Ea a simţit o uşurare miraculoasă, a ridicat spre copii ochii înlăcrimaţi, strălucind de pace şi de bucurie şi cu vocea ei amplă, de soprană, a început să cânte împreună cu ei:

Şi când la rugă vei sta supus, deplin în tine va fi Iisus.

Vei spune: „Doamne, eşti mulţumit?"

El va răspunde: „Ai biruit!"

Iar la sfârşit, le-a spus:

— Ce aţi cântat voi acum a avut putere asupra mea, copii.

Au început şi ei să se bucure că fuseseră unealta prin care Domnul Iisus intrase în clasa lor şi le-o mângâiase pe profesoara lor apăsată de o povară prea grea spre a fi ridicată de vreo mână omenească.

Cristi a îndrăznit să propună:

— Doamna profesoară, mai ştim şi alte cântece ca acesta.

— Să le auzim, l-a încurajat Iulia, păstrând pe chip bucuria.

Şi copiii au început alte cântări şi toată ora aceea de muzică s-au cântat cântările Domnului.

A doua zi, întâlnindu-mă pe culoar, mi-a mărturisit această întâmplare, a intrat cu mine la clasa mea, unde aveam oră şi le-a spus:

— Copii, păstraţi-vă credinţa! Să nu daţi voie nimănui să v-o fure! Mergeţi înainte cu Domnul! E drumul cel mai bun!

Nu era singura profesoară care-i iubea. Şi Doina P., profesoara de limba engleză îi iubea şi i se răspundea cu dragoste. Cânta cu ei cântări în limba engleză, de la mine, învăţându-i să pronunţe corect: „Give me oil în my lamp, keep me burning”, „Come bless the Lord”. Şi i-a învăţat aceste cântări şi pe elevii de la alte clase, la ora de limba engleză.

Odată, cântam cu ei o cântare, înainte de a începe ora. Deodată, s-a deschis uşa şi, în cadrul ei a apărut o fiinţa scumpă mie, care-L primise pe Domnul Iisus de vreo doi ani, Ileana J. A rămas ca împietrită, neîndrăznind să tulbure atmosfera de rai care domnea în clasă. Toată atitudinea ei părea a spune: „E cu putinţă?” Şi avea de ce să se mire, pentru că prietena mea nu era o fiinţă oarecare, venită la mine în vizită. Ea fusese directoare a acestei şcoli, cu douăzeci şi trei de ani în urmă şi cât de emoţionată a fost să audă cântările Domnului în această şcoală! Le-a dat câteva îndemnuri calde, copiii au spus şi ei versete biblice şi toţi ne simţeam sub aripile lui Dumnezeu.

Trebuia să mă pregătesc mereu pentru ei. Într-o seară, am învăţat din „Cântările harului” cântarea „De la iesle pân’ la Cruce”, a fratelui Niculiţă Moldoveanu, pe versurile sfâşietoare ale poetului Ioanid. Am început să le-o cânt, în timpul orei mele.

„De la iesle pân’ la Cruce, cât amar, ce suflet frânt…!
Ce alean, ce milă dulce
Te-au putut din Cer aduce pe pământ…?

De la scutec pân’ la cuie, numai răni şi vânătăi…!
Ce cuvinte pot să spuie cum plângeai pe cărăruie pentru ai tăi…?

Din Egipt la Ghetsimani, numai drum şi privegheri!

Te pândeau mereu duşmanii până n-au mai fost Betanii nicăieri…

Pe măsură ce cântam, am observat o foială printre ei, se uitau unul la altul cu subînţelesuri, dar n-am vrut să mă întrerup ca să le fac observaţie pentru că erau, totuşi, mişcaţi. Ultima strofă le-a umezit ochii:

De la iesle pân-la mine, câte jertfe, câţi martiri…!
Unde voi găsi suspine.
Doamne, să-ţi aduc mai bine
Mulţumiri…?

În timp ce cântam, cerul se întunecase treptat, a început să plouă, iar când cântam ultima strofă, ploaia s-a oprit şi vremea s-a înseninat. Când am tăcut, am auzit, prin ferestrele deschise păsărelele, ca un acompaniament armonios.

Atunci am cerut şi explicaţii pentru atitudinea lor.

— Ce s-a-ntunecat! Şi cerul a plâns la această cântare, a spus Cristi, pătruns.

Nu i-am contrazis, dar nu aş fi putut să le schimb ideea că Dumnezeu ascultase din ceruri cântarea aceasta şi vărsase lacrimi.

— De ce a spus autorul că nu găseşte „suspine” pentru a-l aduce mulţumiri Domnului Iisus? Mulţumirile se potrivesc cu zâmbetul, cu râsul, cu aplauzele, nu? De ce, „suspine”? am insistat eu să aflu cum gândesc ei.

Tot Cristi a răspuns, cu un ton trist:

— La aşa o jertfă numai suspinele pot aduce mulţumiri…

Ori de câte ori venea vorba despre Domnul Iisus, erau foarte atenţi. În clasa a VI-a, au trebuit să facă religia cu o profesoară care primise atestat, cea care îi speriase în clasa a V-a cu tabloul apocaliptic al Judecaţii finale. Dar religia nu le plăcea şi se plictiseau. Profesoara lor îi ducea la biserică duminica, iar ei îmi spuneau că lumea nu e atentă, toţi vorbesc, şuşotesc, unele femei critică pe altele, îşi povestesc tot felul de nimicuri, schimbă reţete. Erau indignaţi. În săptămâna Paştelui, profesoara i-a luat să se spovedească, iar ei mi-au spus dezamăgiţi:

— Pe preot nu-l interesa ce mărturisim, doar să scape mai repede de noi. Parcă nici nu eram la preot, ci la o coadă de iertat

păcatele.

Am folosit prilejul să le dau învăţătura curată despre iertarea pe care numai Domnul Iisus Hristos o poate da. Nici Maica Domnului, nici sfinţii, nici preoţii.

Cineva, însă, afla tot ce-i învăţam eu din Biblie, pe aceşti copii.

12. B I N E C U V N T A R I în P R I G O N I R E

Când erau clasa a VII-a, în 15 februarie 1993, am fost chemată din oră, la cabinetul directorului. Mă aşteptau două persoane în haine preoţeşti. Asista şi directoarea. În acelaşi cabinet[4], cu ani în urmă, veniseră cele două inspectoare, ca să mă ancheteze pentru credinţa mea. Doar că acum nu erau inspectori pe linie de partid şi de sindicat, ci doi prelaţi, trimişi de Arhiepiscopia locala. Mi-au spus cu un ton glacial să încetez orice activitate de prozelitism din şcoală, că s-au primit reclamaţii din partea părinţilor clasei mele, că fac presiuni asupra copiilor, ca să creadă ca mine. Eu continuam studiul Bibliei, cu acordul părinţilor care-i lăsau sâmbăta la acest studiu. Deci nu putea fi adevărat! Ştiam de unde vin reclamaţiile: de la colega mea, Claudia A., profesoară de limba engleză, care îşi găsise mântuirea în ortodoxie, după cum afirma sus şi tare. Ea luase un atestat de predare a religiei în şcoală. În felul ei, Îl iubea pe Dumnezeu cu devotare, dar îl aservea religiei ortodoxe.

În dimineaţa aceea, m-am simţit judecată ca Domnul Iisus, nu atât de coreligionarii Săi, cât de mai marii religioşi care ar fi trebuit să recunoască în El pe aşteptatul Mesia, suprema lor nădejde şi raţiunea lor de a exista şi de a instrui poporul. De aceea nu mi-a fost teamă. „Căci dacă se fac aceste lucruri Copacului verde, ce se va face celui uscat?” (Luca 23: 31). M-am adresat acestor preoţi ca unor preoţi, atrăgându-le atenţia că noi trebuie să fim uniţi în a-i conduce pe copii pe calea credinţei. Le-am spus că, tot atrăgându-le copiilor atenţia împotriva mea, s-ar putea ca aceştia să treacă de partea mea, din solidaritate cu cel persecutat. Şi le-am spus că Dumnezeu a făcut minuni în viaţa lor şi în viaţa mea. Dar tot ce le spuneam eu ricoşa. Singur preotul nostru a fost mişcat când am povestit câteva experienţe

---

[4] _vezi capitolul XLII-lea al romanului amintit la început: "Înalţă-mi mărimea mea!"

ale acestor copii cu Dumnezeu, prin rugăciune personală. Celălalt a rămas neînduplecat, ameninţându-mă că există şi alte metode, ca să mă potolească, dacă nu înţeleg de vorbă bună.

— De acord, i-am răspuns. Renunţ. Dar voi transfera pe umerii dumneavoastră responsabilitatea acestei renunţări. Credeţi că sunt destul de puternici s-o poarte?

— Nu ne mai vorbiţi nouă de responsabilitate! Vă ştim noi cine sunteţi. Ştim că bărbatul e pastor.

Vorbea ca un securist.

— Ce fac eu nu are nicio legătură cu funcţia soţului. Dar dacă abandonez, vă declar că răspundeţi în faţa lui Dumnezeu. Eu îl cunosc pe Dumnezeu: infinita Lui bunătate dar şi mânia Lui. „Grozav lucru este să cazi în mâinile Dumnezeului celui viu!”

Nu-mi luasem un ton de ameninţare, dar rostirea mea avea o solemnitate care i-a amuţit.

Credeam că-mi pot transfera răspunderea!? Au început mustrările Domnului. Mă tăiasem la degetul mic, stâng, într-un borcan spart. Trecuseră trei săptămâni şi degetul nu se mai vindeca. După aproape o lună, m-am dus la un medic neuro-chirurg, să mă vadă. Acesta mi-a pus o întrebare care s-a înfipt în mintea mea ca o obsesie:

— De când nu v-aţi mai controlat glicemia?

Mă suspecta de diabet zaharat! Trebuia să fac analiza. A doua zi dimineaţă am dus la laborator o probă, iar de acolo, am mers direct la şcoală. Dar de la troleibuz până la şcoală, mă chinuia o apăsare ca o povară grea pe suflet, ca o spaimă: E cu putinţă să mă lase Dumnezeu pe mâna diabetului, a acestei boli incurabile? La care auzeam, parcă în replică: E cu putinţă ca eu să abandonez învăţătura creştină adevărată, încredinţată mie de Dumnezeu? Să ascult mai mult de oameni decât de Dumnezeu?[5] Nu, nu e cu putinţă! mi-am răspuns eu tare, având fularul tras peste gură, în acea dimineaţă friguroasă de miercuri, 4 martie 1993. Nu, n-am voie să acopăr lumina lui Dumnezeu, după ce am aprins-o! A transfera responsabilitatea asupra acelor preoţi însemna să pun lumina sub pat! O dată hotărârea luată, am ştiut că s-a rezolvat şi problema diabetului. Şi m-am hotărât că, oricât m-ar costa,

---

[5] _ Faptele Apostolilor 5: 29.

„trebuie să ascult mai mult de Dumnezeu, decât de oameni”.

Cu această stare am ajuns la şcoală. Acolo, am aflat că mă aştepta inspectorul teritorial, căci făcusem o sesizare cu privire la persecutarea religioasă, cerând anchetarea acestui caz. Inspectorul acesta, un om delicat, credincios la rândul său, m-a privit cu blândeţe şi a ascultat tot ce i-am povestit cu privire la această clasă.

— Au dispărut certurile, bătăile, minciunile. Învăţau din dragoste pentru Dumnezeu. Puteam să ies din clasă, la lucrări scrise, că nu se copia. Dragostea de Dumnezeu era mai puternică la ei decât frica de o notă proastă. Acum sunt complet derutaţi. Tot ce-am clădit într-un an s-a năruit în câteva săptămâni.

A rămas o clipă tăcut, apoi s-a luminat:

— Şi-atunci de ce aţi renunţat, doamnă, dacă aţi obţinut asemenea rezultate?

— De ce? i-am întors eu întrebarea.

Citise în „Adevărul” articolul lui C. Stănescu „Partidul şcolii”. Aveam ziarul la dulap şi-l scosesem, să i-l arăt. A fost plăcut surprins să afle din gura mea, că despre mine era vorba acolo.

— Faceţi un tabel, m-a sfătuit dumnealui, luaţi semnăturile părinţilor acestor copii care vor să studieze Biblia şi continuaţi! Dumneavoastră faceţi ceva minunat!

Avea şi dumnealui nelămuriri personale asupra unor fenomene recent apărute şi m-a consultat. M-a impresionat plăcut că mi-a dat dreptate. Era vorba despre o icoană care „plângea”. I-am spus că nu toate fenomenele paranormale pot fi puse pe seama lui Dumnezeu care are un cu totul alt scop, decât „să izbească privirile”. El urmăreşte primirea mântuirii prin jerta Fiului Său şi a face din om „o făptură nouă”, aptă pentru Împărăţia cerurilor.

Am intrat în clasa mea radiind:

— Copii, Dumnezeu vă cheamă înapoi la cercul de credinţă în El.

Au izbucnit aplauze fericite.

Ajunsă acasă, după vizita la doctor, după discuţia cu inspectorul, după anunţarea veştii celei mari, am încins la flacără un ac şi am umblat în rana aceea care tot supura, uitându-mă cu o lupă. A sticlit ceva: un ciob infim, de sticlă. L-am înlăturat, m-am dezinfectat cu rivanol şi rana s-a vindecat repede.

A doua zi, am mers la laborator pentru determinarea glicemiei. Iar seara, m-a sunat chimista care-mi lucrase analiza glicemiei – o fostă

mamă. Păstrez rezultatul: „5-III-993 – glicemie: 104”. Mărire Domnului! Culmea este că, din fugă, mâncasem câteva prăjituri înainte de a pleca pentru analiză.

Am reluat studiul pe 20 martie, cu „Copilăria lui Iisus”, folosind imagini pe flanelograf. A fost unul din cele mai frumoase studii, mai ales că mi-a venit în gând să-L cobor pe Domnul la nivelul lor. Era şi el copil, ca şi ei şi nimeni nu ştia că El era Mesia. Le-am spus că învăţa cu ceilalţi copii, că avea şi El poate un pacheţel la şcoală, că era suficient să se uite la copiii care se certau pentru ca aceştia să se ruşineze, că aducea apa de la marginea satului, sau că-i făcea surprize mamei, aducând fructe pentru desert, fără să fi fost trimis, că era cel dintâi dintre fraţii Lui care mătura sau strângea sau... Şi, mai ales, era ordonat. El intuia nevoia mamei Sale mai înainte de a fi fost exprimată. Învăţa bine, nu chiulea.

— Cine, oare, din colegii Săi de la şcoală bănuia că Dumnezeu întrupat era colegul lor? Că a venit să cunoască lumea pe care a creat-o, ca să o înţeleagă şi să-i aducă mântuirea?!

Într-o zi, am văzut-o pe Georgiana foindu-se neliniştită şi roşind mereu. Doar nu i-o veni iar, rău! mă temeam eu. Dar chiar atunci am auzit desluşit glasul colegei ei:

— Spune-i, măi!

— Ce să-mi spună? am provocat-o eu.

Atunci Georgiana s-a ridicat cu hotărâre din bancă. Avea pe chip expresia celui care a luat hotărârea de a se aduce pe sine ca jertfă. Chiar aşa!

— Doamna profesoară, nu mai rezist, trebuie să vă spun. Cu mine se întâmplă ceva foarte rău...

Tăceam şi căutam să nu mă gândesc la ce e mai rău. Ea continuă:

— M-am sfătuit şi cu mama şi ea mi-a spus să mă mărturisesc la dumneavoastră. Doamna A. (era vorba de Claudia A.) m-a cooptat să-i dau informaţii despre dumneavoastră, dacă mai ţineţi ora de studiu şi când şi cu ce subiect şi eu caut să-i spun că nu, dar ştiu că-i o minciună şi totuşi nu vreau să vă fac rău.

Atunci au izbucnit din toată clasa voci:

— Şi pe mine... Şi pe mine m-a întrebat...

— Dar eu nu mai pot dormi noaptea. Mă mustră conştiinţa, adăugă fetiţa.

Era incredibil ca un copil de nici paisprezece ani să fie chinuit astfel şi încă de un cadru didactic, mamă la rândul său. Scuză, oare, scopul, mijloacele? Am asigurat-o pe Georgiana că nu sunt supărată pe ea, să fie liniştită, dar să nu se teamă de oameni, ci de Dumnezeu. Copiii îmi spuneau că, atunci când o vedeau pe stradă, fugeau sau treceau strada, ca să scape.

Chiar în ziua aceea, i-am reproşat Claudiei atâta cruzime şi inconştienţa de care dăduse dovadă, recrutând informatori din clasa unde ea nici măcar nu avea ore. A roşit, dar a parat cu duritate, transformându-se din acuzat în victimă, ceea ce au determinat colegii să treacă de partea ei. Nu avuseseră răbdare să asculte tot adevărul.

Dar Claudia nu s-a putut resemna. Dintr-o întâmplare, am văzut strânse într-un dulap multe Biblii şi cărţi care aveau dedicaţii semnate de mine. Erau ale copiilor care se transferaseră la cealaltă clasă, unde ea preda religia. Altă dată, am văzut un maldăr de tratate, mici broşuri, „Călătoria Creştinului” în imagini, rupte sau mâzgălite cu stigmatul „sectante”, pe coperte, lăsate sfidător, la vedere. Toate mi-au apărut asemenea unui trup gingaş, despicat de viu, cu mădularele sângerând şi încă zvâcnind, cu un geamăt pe care îl auzeam doar eu, până în suflet. Ah, mi s-a părut atunci că Domnul era răstignit a doua oară, mai ales că acei copii, aflaţi la vârsta adolescenţei, aveau să se alipească chiar începând din anul acela, de muzica rock şi de violenţa acesteia, dacă tot nu era bună credinţa pe care o avuseseră până atunci!

Am adunat toate bibliile şi cele pentru copii şi toate materialele şi l-am rugat pe soţul meu să vină cu maşina ca să le aduc acasă.

Alina I., deşi stătea lângă şcoală, nu venea la studiu, dar îl iubea pe Domnul Iisus. Într-o noapte a avut un vis. Se făcea că era în curtea din spatele blocului, cu mai mulţi copii cu care se juca. Deodată a observat că apăruse o Persoană – un Bărbat foarte înalt, impunător, îmbrăcat ca un cavaler medieval, cu o pelerină lungă. Nu i-a văzut faţa, era cu spatele parcă, iar în vis se făcea că era aproape seara. Ea s-a speriat şi a vrut să fugă, dar acel Bărbat s-a uitat la ea, şi-a scos pelerina şi a rămas într-o îmbrăcăminte albă, sclipitoare. Şi-a dat seama că era Domnul Iisus.

— Am venit să-ţi spun că sfârşitul tuturor lucrurilor este aproape. Pregăteşte-te! Ea a alergat să-l caute pe fratele ei mai mic ca să-l pună la adăpost de nenorocirile care vor veni şi s-a pomenit că era în clasa ei, unde se simţea în siguranţă.

Când Alina a fost în clasa a VIII-a, mama ei s-a îmbolnăvit grav, nu se ştia exact ce are. Într-o zi, am vizitat-o. I-am spus că nu o vizitează diriginta copilului, ci o prietenă şi am sfătuit-o să se roage Domnului Iisus şi să citească învăţătura Lui, din Evanghelii. Mi-a urmat sfatul şi s-a făcut bine. După aceea, începuse şi Alina să vină la studiul biblic, dar era foarte plăpândă şi prefera să se odihnească sâmbăta. Avea nevoie de odihnă.

Fetele făcuseră un club creştin cu scopul de a se întări în credinţă şi compuneau poezii sau cântări creştine. Am fost de acord cu ele.

Mama lui Cristi a trecut printr-o puternică depresie nervoasă. Am vizitat-o, am căutat să stăm de vorbă, dar vorbea tot timpul, cu un debit accelerat, îşi pierduse măsura şi n-am găsit loc să-i vorbesc de Domnul Iisus. Dar i-am trimis o casetă cu cântări creştine, duioase, interpretate de Daniel Negrea şi apoi încă una, cu cântări de Alexandru Groza. Cântările au liniştit-o şi mai târziu mi-a mulţumit pentru ele. Ce păcat că băiatul avea să mintă în clasa a opta că are note proaste la română ca pedeapsă fiindcă nu vine la studiul biblic! Părinţii, care-l meditau, au venit la şcoală şi au reclamat această falsă situaţie. Mi-a rămas în suflet amărăciunea că directorul, conform obiceiului lui, a trecut de partea lor.

13. E V A N G H E L I Z A R E P R I N

„C O L I B A U N C H I U L U I T O M”.

Nu pot uita lecţia deschisă cu „Coliba unchiului Tom”, care s-a ţinut pe 22 mai 1993 la şcoala noastră, în cadrul comisiei metodice din cartierul Tomis Nord. Eram programaţi cu o oră de lectură particulară, în cadrul acestei comisii şi, cum eu le cerusem de la începutul anului copiilor de clasa a V-a şi a VI-a să citească această carte, m-am oferit să ţin eu lecţia.

Lectura mi-a plăcut întotdeauna. Mă bazam numai pe cititul cărţii de către elevi. Dar acea clasă bună despre care am spus că mergea singură avea mulţi copii răsfăţaţi care n-au vrut să citească această carte. Se apropia ziua de 22 mai şi ei nu se sinchiseau prea mult. Doar treisprezece din treizeci şi şase o citiseră. Atunci, i-am solicitat pe copiii din clasa mai mică, a cincea, care au citit-o imediat şi

am format o clasă, din două.

Lecţia a avut opt profesori asistenţi, plus directorii noştri şi colegii de limba română, în total cincisprezece oameni. Accentul a fost pus pe textul cărţii, dar la text am adăugat şi imaginea şi muzica. Am folosit flanelograful pentru a crea trei scene: fuga Elizei pe sloiuri pentru salvarea copilaşului ei, moartea Evei şi suferinţa lui Tom. Accentul l-am pus pe credinţa adevărată. Şi mama Evei era credincioasă, dar până la un punct, am afirmat eu. Atunci, o fetiţă a ridicat mâna şi a specificat:

— Mama Evei era doar „religioasă”. Citea din cartea sfântă doar din obligaţie, pentru că era duminică.

Eva era credincioasă, îi iubea pe toţi şi a reuşit s-o schimbe chiar şi pe Topsy cea rea. Aici a intervenit o scenetă interpretată de două foarte talentate fete din clasa a cincea – un dialog între Eva şi Topsy. Acesta culminează cu schimbarea micuţei sclave. Fetiţele învăţaseră textul dialogului din carte şi intraseră în pielea celor două personaje până-ntr-atât, încât au umezit ochii asistenţei. Totul era de o deosebită naturaleţe.

Un moment extrem de impresionant a fost moartea Evei. Pozele care au făcut o minunată armonizare cu decorul de pe flanelograf, al unei camere elegante, cu o fereastră pe care aşezasem două păsărele, dând spre o grădină plină de flori şi verdeaţă au creat un tablou deosebit de viu. Impresionant în moartea Evei era că tot ceea ce anticipase ea însăşi cu privire la viaţa de credinţă, mărturisindu-i-se tatălui ei, i-a apărut în clipa plecării ei definitive: „pace, lumină, bucurie… Şi atâta iubire…!”

Expunerea mea era întărită frecvent de intervenţii ale elevilor care găseau cu promptitudine fragmentele la care mă refeream şi le dădeau glas. Am avut plăcuta surpriză să ascult interpretări originale ale lor, pe marginea unor texte.

Dar cu adevărat sfâşietoare a fost scena suferinţei lui Tom, bătrânul negru credincios în Domnul Iisus Hristos, care nimerise la acel stăpân de sclavi, inuman. Pe fondul unui peisaj verde, presărat cu stânci şi flori şi cu un cer ocupând două treimi din tablou, albastru, cu nori albi, l-am aplicat pe Tom, în picioare, cu spatele, cu mâinile ridicate tocmai pe cerul acela frumos, dar din care demult nu mai coborau răspunsuri pentru el. Am pus în acelaşi timp corul robilor din

opera lui Verdi şi am comentat, pe acest fond:

— Ca şi Mântuitorul lui, părăsit pe crucea înălţată spre cer, Tom pare să strige: „Eli, Eli, lama sabachtani?”, adică „Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, pentru ce m-ai părăsit?” Moartea Evei a atras după sine accidentul mortal al bunului său stăpân care nu apucase încă să îndeplinească ultima rugăminte a fetiţei: eliberarea sclavilor. Noul stăpân al lui Tom se crede stăpân şi pe suflet şi, cu cât acesta crede mai tare, cu atât stăpânul e mai nemilos.

Copiii au găsit citatul şi au citit:

„Aruncă hârţoaga ta fără valoare în foc şi alătură-te bisericii mele!” îl provoacă el.

Bătut, schingiuit, bolnav, Tom aşteaptă. Toată bucuria credinţei lui pare acum să fie doar un vis de noapte care s-a risipit odată cu lumina crudei realităţi.

Şi copiii au citit: „Şi cu toate că mâna credinţei sale se agăţa încă de Stânca veşnică, încleştarea ei era tot mai desperată şi mâna începea să amorţească”. Dar fragmentul apariţiei Domnului Iisus în toată nenorocirea robului şi triumfătoarea regenerare a acestuia l-am citit eu. Întâi, Domnul Iisus i-a apărut încoronat cu spini, batjocorit şi sângerând. Dar pe chipul Lui strălucea „răbdarea plină de măreţie”. Şi ochii acelui chip avură puterea să-l răscolească până în adâncul fiinţei. Şi chipul acela suferi o magnifică metamorfoză: spinii deveniră raze de lumină. Iar Tom a primit din partea Celui Răstignit o încurajare care l-a regenerat total: „Celui ce va birui îi voi da să şadă cu Mine pe scaunul Meu de domnie, după cum şi Eu am biruit şi am şezut cu Tatăl Meu pe scaunul Lui de domnie”. Era din cartea lui preferată: Apocalipsa. Moartea lui nu e o înfrângere, ci o victorie, prezentându-se înaintea Scaunului de domnie al lui Dumnezeu ca la raport: „Am biruit!”

Realizam că profesorii erau impresionaţi şi plângeau fără să-şi ascundă emoţia. Iar eu ştiam că am ocazia unică de a le prezenta, prin această carte care mă impresiona mereu la fel, temeiurile credinţei adevărate. Toate pasajele care vorbeau de zidirea în Domnul, de calităţile morale ca virtuţi creştine, de dragostea şi pacea creştină, căderea din credinţă şi suferinţele care-i urmează au fost citite şi accentuate. Iar dacă am impresionat prin moartea celor două personaje principale, am făcut-o numai pentru a vesti Evanghelia pe un teren sensibilizat. Le iubeam sufletele şi ale directorilor şi ale colegilor din şcoală şi voiam ca măcar acum, în ultimul ceas al meu din

această şcoală să le pot expune adevărul esenţial al mântuirii prin jertfa Fiului lui Dumnezeu.

Discuţiile care au urmat m-au convins că nu cutezasem prea mult.

— Mai aveam ceva, le-am spus eu, dar m-am temut să nu fie prea încărcat.

— Ce anume? Spuneţi, scoateţi tot ce-aţi pregătit!

Aveam, pe două planşe, Imnul Iubirii, din I Corinteni, capitolul 13. Era astfel structurat, încât să se poată reţine. Le-am afişat şi toţi şi le-au copiat. Înrămate mai târziu, ele au rămas în Şcoala aceea unde am predat o viaţă. Chiar în ziua aceea, am stat de vorbă cu directorul şi i-am spus:

— Aţi înţeles acum frumuseţea credinţei în Dumnezeu? Sunt eu sectantă?

— Doamnă, mi-a spus sărutându-mi mâna, m-aţi răscolit pana în adâncul inimii. Cred că numai copil, după spovedania de Paşti, m-am mai simţit aşa. Lumea e rea…

14. P E N S I O N A R E A – U N N O U în C E P U T

După două săptămâni, primeam din mâna secretarei cartea mea de muncă, pentru calcularea vechimii. Cinci zile mai târziu, depuneam dosarul de pensionare. De data aceasta eram hotărâtă, întrucât le stăteam tuturor a ca un spin în ochi. Mai puţin elevilor mei şi părinţilor acestora.

În vacanţa aceea, am contactat Societatea Evanghelică Română şi am predat manuscrisul cărţii „Cele mai frumoase pagini de Finney”, de Bernard de Perrot pe care o tradusesem din limba franceză. Cartea aceasta are povestea ei. Le citeam regulat din ea surorilor din cercul de rugăciune din care făceam parte. Simona, fiica Lenuţei, sorbea aceste gânduri care izvorau ca o apă curată din sufletul unui om ca Finney care trăise un autentic botez al Duhului Sfânt. Când am terminat de tradus, i-am dat Simonei caietul, să-l citească pe îndelete. Era în 1989. Pe ea au impresionat-o şi însemnările mele de la sfârşit, prin care ţineam evidenţa traducerii. Astfel, era notată data la care am tradus, pagina şi chiar ora. A văzut că uneori am avut doar un sfert de oră la dispoziţie, dar cele mai numeroase date aveau ore târzii din noapte. Trebuind să meargă la Cluj, la o întâlnire cu lideri de tineret, a luat şi

caietul meu, ca să-l mai citească. La întoarcere, i s-a furat valiza din compartimentul vagonului de dormit. În ea era şi acel caiet. Nu-i părea rău de lucrurile pe care le pierduse, cum îi părea rău de acel caiet cu traducerea unei cărţi atât de valoroase, din picăturile mele de timp liber.

Un timp, ne-am rugat Domnului să se găsească acel caiet, apoi ca acesta să producă pocăinţă la hoţii care l-au luat cu valiza Simonei cu tot. Dar apoi a trebuit să mă apuc s-o mai traduc o dată. Am terminat această traducere în 1992.

Apoi am început să caut edituri creştine pentru a fi publicată. Culmea e că o editură mi-a cerut să plătesc eu tipărirea cărţii. Am încercat felurite căi de a o face publică, ajungând la o soluţie: să o public în serial, la revista „Cuvântul Adevărului”. Între timp, redactorul şef al revistei a tratat cu un misionar român şi a dat-o la tehnoredactare pe computerul acestei edituri. Cum tot primeam cărţi în limba română de la misiunea engleză „Sovereign World Trust”, am scris şi acolo. Ei mi-au dat adresa „Societăţii Evanghelice Române” din Bucureşti şi aşa i-am contactat pe cei ce aveau să publice în 1993, cartea. Ei tocmai primiseră un stoc de hârtie superioară.

Cartea a înviorat multe suflete slăbite în credinţă.

În vara anului 1994 a fost o mare binecuvântare pentru mine să văd cum Corina, fiica surorii mele s-a dăruit Domnului Iisus cu aceeaşi ardoare şi profunzime cu care mă dăruisem şi eu, la vârsta ei.

Ministerul învăţământului mi-a aprobat pensionarea, deşi am depus dosarul în afara perioadei admise. La câteva zile, am primit în inimă încredinţarea că Dumnezeu nu mă scotea la pensie ca să-mi petrec ultimii ani din viaţă în bucătărie şi în gospodărie, să ţin o casă curată şi să fiu gata să le slujesc celor ai mei, ci ca să pot fi liberă pentru El, acum că toţi copiii mei sunt mari şi-şi pot pregăti singuri cele necesare. M-am simţit chemată din nou de Dumnezeu să pun baze sănătoase ale credinţei, acolo unde sunt false, să cresc sufletele predate Domnului, să mă rog pentru lucrătorii cei buni şi vrednici, ca să nu fie seduşi de învăţături şi practici pseudocreştine. M-am simţit impulsionată să adâncesc Biblia, să caut în ea hrana mea cea mai curată, ca să pot recupera anii în care am citit-o pe fugă. Şi m-am dăruit Domnului, ca să dispună de tot timpul meu, ca la douăzeci de ani, când m-am predat Lui în adevăratul înţeles al cuvântului.

Era pe 2 septembrie 1993 când m-a cercetat Dumnezeu.

Apoi, Dumnezeu mi-a deschis un câmp de lucrare, primind o invitaţie de a merge la Sinaia, la o conferinţă a femeilor creştine. Am vorbit despre adolescenţi, deşi nu am fost anunţată decât cu câteva ore înainte, timp în care am fost ocupată cu lucrările conferinţei. Dar Dumnezeu îmi vorbeşte într-un mod special mie. În jumătatea de oră cât am stat în cameră la hotel ca să-mi pregătesc cuvântul, am primit un gând: Să nu cerem adolescenţilor noştri ceea ce nici noi n-am putut face la vârsta lor şi să nu ne dăm drept altele. Să nu-i lăsăm de capul lor, dar să-i îndreptăm cu tact. Şi mi-a venit în minte felul în care l-a mustrat Natan pe David. Apoi am coborât.

Acel cuvânt pe care l-am ţinut atunci a fost începutul unui nou drum.

15. C E L D I nu R M A A N D E L U C R A R E

N-aş mai fi venit la şcoală, voiam să-mi desfac rădăcinile care mă legau cu pasiune de profesia mea de educator. Acum mă dăruisem îndeosebi educaţiei copiilor de credincioşi şi adolescenţilor. Dar m-am gândit la Domnul Iisus care, „fiindcă-i iubea pe ai Săi, care erau în lume, i-a iubit până la capăt". Şi am venit la şcoală, ca să-i învăţ şi să-i pregătesc pentru admiterea în liceu. Am mai păstrat o clasă, a VI-a şi am mers la şcoală cu o jumătate de catedră, de dragul elevilor mei pe care-i condusesem la Domnul cu trei ani în urmă – ei, cel dintâi rod al Domnului din Şcoala nr. 7 din Constanţa.

Pe 15 septembrie 1993, care a căzut într-o miercuri, a trebuit să vin acasă cu taxiul, atât de multe flori mi-au adus elevii mei, din recunoştinţă că nu i-am părăsit în clasa a VIII-a. Dar şi eu aveam gânduri mari cu ei.

De anul trecut începuseră să apară scrijelate şi pe băncile clasei mele numele de formaţii rock, care mai de care mai macabre. Acum, că erau clasa a VIII-a, aveau mai mult curaj. De aceea am cumpărat broşura „Satanismul în muzica Rock", pentru toţi elevii şi am prelucrat-o în câteva ore de dirigenţie, la rând.

Andrei I. avea un tricou cu cele mai violente imagini, făcând publicitate formaţiei „Metalica". Într-o zi, când nu aveau oră cu mine, a venit la şcoală cu acesta. Eu am intrat pe la ei, să le spun că profesoara de limba franceză cu care au oră e bolnavă şi că fac franceza cu mine.

Când l-am văzut pe Andrei I. cum purta pe piept focul iadului care țâșnea printr-o gură monstruoasă, am avut un șoc. Pentru ce ajunsese acest copil până aici? E drept că în clasa a VIII-a Andrei nu mai venea la studiul biblic, dar n-aș fi crezut că toată credința lui s-a stins.

— Tocmai tu, Andrei, care crezi în Dumnezeu?! am murmurat. Tu vrei de bunăvoie să te arvunești diavolului? Cum e posibil?!

El tăcea. Atunci l-am trimis acasă să se schimbe. Au urmat negocierile: că nu-i nimeni acasă, că nu are cheie. Nu am vrut să cedez. În cele din urmă a plecat și abia în a treia oră a venit, cu cămașă albă.

În clasa a VIII-a, am avut la studiul biblic doar nouă copii – numai fete – Alina P., Ana-Maria G., Ana-Maria N., Cristina O., Elena F., Georgiana V., Irina P., Mona A. și Petruța G. Am studiat din ciclul „10 pași fundamentali" Pasul I – „Aventura creștină" și al doilea – „Creștinul și viața din belșug". O sâmbătă studiam Biblia, iar următoarea făceam meditație la limba română. Dar veneau tot aceiași!

Anul de studiu, însă, l-am început cu Persoana Domnului Iisus și am ales un subiect care m-a fascinat și pe mine de la începutul credinței: Profețiile Vechiului Testament despre Domnul Iisus și împlinirea acestora în Noul Testament. Am urmărit astfel nașterea, misiunea, mai ales suferințele Sale. Cele mai multe profeții sunt cele despre suferința Sa, practic din ultimele Sale zile de pe pământ.

Nașterea Sa din fecioară, în localitatea Betleem, fuga în Egipt, uciderea pruncilor le-am făcut într-o oră. Erau impresionați să verifice exactitatea cu care s-au împlinit. Pentru ca Domnul să se nască în Betleem, a trebuit să aibă loc un recensământ care să miște toată populația spre locul de origine al fiecăruia. Împăratului Cezar August i-a venit ideea aceasta de la Dumnezeu, pentru ca Fiul Său să se nască în Betleemul din Iudeea și astfel să se împlinească profeția din Mica. (5: 2) Pe urmă au vrut să cânte cântarea care le plăcea atât de mult: „Într-un sat ne-nsemnat din Iudeea". Au vrut să știe unde era profețită uciderea pruncilor și le-am indicat locul (Ieremia 31: 15). Pe urmă le-am citit fuga în Egipt și întoarcerea în țară.

Dar cel mai mult au fost sensibilizați de Psalmul 22 unde se află opt asemenea profeții. Psalmul se deschide cu un strigăt al deznădejdii pe care ucenicii aveau să-l audă ieșind din pieptul zdrobit al Mântuitorului care atârna pe cruce:

„Dumnezeule! Dumnezeule! Pentru ce M-ai părăsit?" (v. 1)

„Eli, Eli, Lama Sabactani?" (Matei 27: 46)

Apoi se aud batjocurile:

„S-a încrezut în Domnul! Să-l mântuiască Domnul, să-l izbăvească, fiindcă-l iubeşte!” (v. 8)

„S-a încrezut în Dumnezeu: să-L scape acum Dumnezeu, dacă-L iubeşte!” (Matei 27: 43)

„Mi se usucă puterea ca lutul şi mi se lipeşte limba de cerul gurii…” (v. 15)

„— Mi-e sete…” (Ioan 19: 28)

„Căci nişte câini mă înconjoară…” (v. 16)

Ostaşii romani („câinii”) stăteau în jurul crucii Sale.

„Mi-au străpuns mâinile şi picioarele…” (v. 16)

„Acolo a fost răstignit…” (Ioan 19: 18)

„Îşi împart hainele mele între ei…” (v. 18 a)

„Ostaşii (…) I-au luat hainele şi le-au făcut patru părţi, câte o parte pentru fiecare ostaş…” (Ioan 19: 23 a)

„… şi trag la sorţi pentru cămaşa Mea”. (v. 18 b)

„Să n-o sfâşiem, ci s-o tragem la sorţi a cui să fie”. (Ioan 19: 24)

„O sămânţă de oameni îi va sluji şi se va vorbi despre Domnul către cei ce vor veni după ei”. (v. 30)

„Să ştie bine, dar, toată casa lui Israel că Dumnezeu a făcut Domn şi Hristos pe acest Iisus, pe care L-aţi răstignit voi”. (F. Ap. 2: 36).

Cercetarea profeţiilor cu corespondenţa în viaţa şi moartea Domnului Iisus a fost o reală cercetare pentru copiii de paisprezece ani care erau acum. Ba încă descopereau şi singuri corespondenţe între cele două Testamente pe care eu nu le sesizasem. Ce zidiţi am fost când am analizat profeţiile referitoare la Iuda, apostolul! Apărea până şi „preţul Celui preţuit” – treizeci de arginţi. „Aruncă olarului preţul acesta scump cu care M-au preţuit!”

„Şi după ce s-au sfătuit, (preoţii) au cumpărat cu banii aceia „Ţarina olarului. (…) numită până în ziua de azi: „Ţarina sângelui”. (Mat. 27: 6 – 10)

„Şi Mi-au cântărit, ca plată, treizeci de arginţi”. (Zah. 11: 12)

„Ei i-au cântărit treizeci de arginţi”. (Mat. 26: 15)

Moartea lui Iuda era şi ea profeţită, ca şi faptul că slujba lui avea să i-o ia altul.

Cu divină pace mă întorceam sâmbăta spre prânz acasă, de la

asemenea ore de aprofundare a Cuvântului Sfintei Scripturi! Aveam sentimentul limpede că eram gura lui Dumnezeu pentru micuţele mele surori în Domnul Iisus şi n-aş fi dat această stare de Har pe nimic! Iar pentru cele nouă fete, aceste ore erau Biserica lor, în care se gândeau în modul cel mai serios la Dumnezeu şi-L slăveau pentru ce era El. De aceea, mersul la Biserica ortodoxă le displăcea, pentru că găseau slujba monotonă în prea mult formalism şi nu le plăcea că evangheliile se cântau.

Dar, deşi nu veneau decât nouă copii, mai toţi erau credincioşi şi uneori cântam în ora de limba română, ca să nu uite de tot cântările sau le spuneam câte un verset, dacă se ivea vreo problemă care se rezolva în spirit creştin.

Dar însuşi Domnul pleda în favoarea acestei educaţii. Îmi amintesc că odată, când am intrat la ora mea la ei, i-am găsit pe Andra şi pe Cristi roşii de mânie. Erau atunci în clasa a şasea.

— Doamna dirigintă, s-a grăbit Andra să-mi dea explicaţii, Cristi a fost îngrozitor. Mi-a trântit caietele pe jos – uitaţi-vă cum arată – şi s-a năpustit la mine fără să aibă vreun motiv… Şi atunci l-am atins şi eu.

Iar? Începeau iar să vină vechile apucături? Sigur, acum, când fostul lor diriginte le-a spus că credinţa mea e falsă, ei cred că se pot întoarce la viaţa lor veche, că aceea e – vai! – credinţa adevărată! m-am gândit cu o amărăciune pe care n-o puteam ascunde, pentru că ţâşnea din adâncul inimii, ca o fântână arteziană.

— Ce faceţi voi acum, copii, e un păcat cu voia, pentru că voi o rupseserăţi cu toate aceste lucruri. De ce nu poţi, Andra, să-l ierţi? Iar tu, Cristi, dacă te-ai lăsat purtat de nervi, nu puteai să-i ceri iertare? Trebuie mereu şi mereu să aud astfel de lucruri care se petrec între voi? De ce vă e greu să cereţi iertare…? Tu, Cristi, care urmezi calea Domnului Iisus…?

M-am aşezat amărâtă la catedră şi deodată mi-am adus aminte că am în poşetă Meditaţiile zilnice „Pâinea cea de toate zilele”. În ziua aceea – era 20 iunie 1991, meditaţia zilei avea acest titlu incredibil: „Îmi pare rău!” Se vorbea acolo despre un băieţel nemulţumit şi mofturos care a indispus pe toată lumea din familie. Dar când a spus „Îmi pare rău, tăticule!”, pacea a revenit în casă, împreună cu bucuria. Şi iată cum le vorbea acea meditaţie copiilor mei care se bătuseră: „Uneori spunem sau facem anumite lucruri care-i rănesc şi-i jignesc pe

alţii. Un zid se interpune între noi. Se iscă supărarea. Pentru ca relaţiile să fie restabilite, trebuie să existe un – Îmi pare rău! – din partea celui care a comis ofensa. Totuşi – le vorbea meditaţia exact la obiect –, de cele mai multe ori refuzăm să ne cerem scuze. Mândria ne stă în cale. Nu vrem să fim vulnerabili. Nu ne place să ne umilim până acolo încât să facem o astfel de declaraţie. Dar când o facem, răsplata este mare, deoarece ascultăm de Domnul.

Dacă am ofensat pe alţii prin cuvinte dure sau prin acte lipsite de amabilitate, să ne învingem mândria şi să le cerem iertare. Trebuie să le spunem: – Îmi pare rău! – şi să fie aşa!”

Le-am citit-o cu surprinderea pe care ţi-o dă certitudinea călăuzirii lui Dumnezeu iar la urmă am spus:

— Nu eu am scris meditaţia aceasta; nu eu am aranjat să fie pusă pentru data de azi, când a apărut acest conflict. Aceasta nu e nimereală. Aceasta e călăuzirea Duhului Sfânt şi vă declar cu toată solemnitatea că Dumnezeu e în clasa voastră şi vă călăuzeşte. Vă daţi seama? Exact ce v-am spus eu e şi în această meditaţie.

Unii copii aveau cartea la ei şi au confirmat că le spun purul adevăr.

De 1 Decembrie, am vrut să vizităm Căminul de bătrâni din strada Unirii. Şi tocmai în ziua aceea – care era nelucrătoare – a nins şi a viscolit, aşa că troleibuzele n-au mers, eu ajungând la întâlnirea cu ei cu un taxi şi cu destulă întârziere. Deja se iscaseră conflicte: Cristi o frecase cu zăpadă pe Andra şi pe alte fete. Am trecut peste toate acestea şi am intrat în cămin. Au venit cu de toate: plăcinte, sucuri naturale, prăjituri, bomboane.

Dar le-au pregătit bătrânilor şi un program de cântări şi poezii creştine. Irina a vorbit în introducere despre bunătatea lui Dumnezeu şi despre relaţia pe care aşteaptă s-o începem cu El, întoarcerea din toată inima la El. Bătrânii îi ascultau cu un sentiment de respect. Tot ea a recitat poezia lui Traian Dorz:

„O, iartă-mi, Te rog, Doamne, atâtea rugăciuni prin care-ţi cer doar pâine şi pază şi minuni

Căci am făcut adesea din Tine robul meu:

Nu eu s-ascult de Tine, ci Tu, de ce zic eu…”

Când au împărţit punguţele cu dulciuri, copiii au observat că unii din bătrâni le-au ascuns şi au mai întins o dată mâna. Un bătrân cu faţa congestionată s-a apropiat cu sfială de mine şi mi-a spus cu

mândrie că şi fiica lui e profesoară. Că mai are un fiu în Italia. Recunoscând-o, după nume pe colega mea de limba română care, în ciuda faptului că era în vârstă, era de o cochetărie extrem de stridentă, am tăcut, ruşinându-mă pentru ea.

În noaptea de Revelion 1994, eu mă rugam pentru fiecare din ei, ca şi cum aş fi citit înaintea Domnului catalogul, pentru că, în anul care de-abia începea, aveau de susţinut un concurs serios, de admitere, dar mai ales pentru că ne despărţeam. Urmau să schimbe şcoala, colegii, profesorii, urmau să crească. Şi mi-era teamă de această creştere care putea fi cel mai mare duşman al credinţei lor de până acum. M-am rugat în mod deosebit pentru cele nouă fete care veneau la cercetarea Bibliei. Şi în clipele acelea, Dumnezeu a cercetat o fetiţă, pe Alina P.

Revelionul şi-l petrecea cu părinţii. La miezul nopţii… Dar mai bine s-o las să povestească singură.

„Era 1 ianuarie 1994, era ora O: 00, era revelionul, era distracţie, era obicei: pahare, farfurii se aruncau pe ferestre, pentru a se sparge ghinionul din case, iar în timpul „zborului", fiecare persoană îşi punea o dorinţă. Eu, bineînţeles, mi-am pus dorinţa să iau examenul; am aruncat un pahar, dar, deşi stau la etajul al VIII-lea, el nu s-a spart, deci voi avea ghinion şi nu voi reuşi. Din acel moment, toată buna dispoziţie de dinaintea miezului nopţii îmi dispăruse; nu mai auzeam nimic, îmi venea să plâng şi eram sigură că nu voi lua examenul. Uitasem că era doar un obicei, o superstiţie, uitasem chiar şi de Dumnezeu şi mă simţeam pierdută. În cameră, deşi lumina era stinsă, îmi sări în ochi o carte groasă, verde, aşezată frumos pe raft şi pe coperta căreia scria cu majuscule: „Biblia". Artificiile încă mai erau pe cer şi puteau s-o lumineze îndeajuns. M-am uitat la Ea şi parcă ceva mă îndemna s-o[6] iau şi să o deschid. Mi-am dat atunci seama că Dumnezeu mă va face să zâmbesc şi-mi va da o speranţă. Am deschis la întâmplare, gândindu-mă că oriunde va fi, acolo este Cuvântul Domnului. Am privit întâi sus: erau Psalmii, apoi privirea mi s-a oprit asupra Psalmului 20. Citeam şi nu-mi venea să cred: Dumnezeu mă asigura că mă va „asculta în ziua necazului", că mă va ocroti, că-mi va „trimite ajutor din Locaşul Său cel Sfânt" şi că mă va sprijini! Am făcut o pauză pentru a mă reculege şi pentru a-mi putea stăpâni emoţia. Începusem să fiu sigură

---

[6] _ respect întocmai grafia Alinei. (N. a.)

că voi lua examenul şi să-mi dau seama că ceea ce se întâmplase înainte nu era decât o încercare a diavolului.

Şi, ca şi cum ce citisem până acum nu era de ajuns, Dumnezeu îmi vorbea în continuare, spunându-mi că îmi va da tot ce-mi doreşte inima, îmi va împlini toate planurile şi-mi va asculta toate dorinţele – deci şi examenul, în primul rând! Dar toate acestea, numai dacă El şi numai El va fi pe primul loc în viaţa mea!

După cum prevăzusem, bucuria mi-a revenit şi, mulţumindu-l Domnului pentru tot, am început, poate, o viaţă şi mai nouă şi mai curată decât până atunci!”

Când, după începerea şcolii, mi-a povestit întâmplarea, am asigurat-o că Psalmul 20 este un Psalm al urărilor de bine şi că mulţi credincioşi s-au bizuit pe făgăduinţele lui.

— „Unii se bizuiesc pe meditaţiile lor, alţii pe „pilele” lor, am parafrazat eu un verset din acest psalm pe care-l cunoşteam pe de rost, dar noi ne bizuim pe Numele Domnului Dumnezeului nostru”. A râs de bucuria realităţii. Peste numai şapte luni avea să râdă la telefon, anunţându-mi admiterea la cel mai bun liceu al oraşului, la care au reuşit încă trei fete din clasa mea. Dar atunci, i-am recomandat memorarea acestui psalm.

Alina a început o nouă viaţă cu Dumnezeu, vorbindu-le şi altora. S-a ocupat de o colegă care decăzuse nu numai de la credinţă, dar se apucase şi de fumat şi de alcool. Ea i-a vorbit convingător despre Domnul Iisus şi fata aceea s-a întors la Domnul. Era Mona A.

Într-o sâmbătă, văzând-o intrând în clasă, când aveam studiul biblic, i-am spus că nu avem meditaţie atunci, dar ea m-a asigurat că la studiul biblic venise. La sfârşit, mi-a povestit „minunea” din viaţa ei. Era certată cu colega de bancă, Elena, care era la grupa de studiu biblic. La ora de religie, profesoara – Claudia A. ţinuse să ia clasa mea la religie –, a scris pe tablă titlul lecţiei şi începuse explicarea. Dar Mona nu era atentă, se uita pe geam, alţi copii îşi făceau temele la matematică. Şi deodată, a simţit că trebuie să-şi întoarcă faţa spre tablă. Pe ea scria, alb pe negru: „Iubirea de semeni”. A citit şi şi-a întors din nou faţa spre geam. Dar nu a fost cu putinţă să rămână astfel. Era ca o prezenţă care-i poruncea să privească atentă titlul de pe tablă. L-a privit şi conştiinţa ei a fost cercetată: cum îşi iubea ea semenul, pe Elena F., când nu vorbea cu ea şi o judeca? Cum aceasta era mutată în

altă bancă, Mona nu mai putea suporta să aştepte să sune de ieşire, ca să se împace cu ea. Păcătuise pentru că o urâse şi acum Dumnezeu îi poruncea s-o ierte. Căci în faţa ei stătea parcă o Prezenţă care era Iubirea în sine, vie, întrupată. A simţit pentru prima oară unda iubirii lui Dumnezeu şi aşa de tare a pătruns-o, că de-abia aştepta să sune de ieşire, ca să-i spună Elenei cât de mult o iubeşte.

Când s-a împăcat cu Elena, a simţit că Dumnezeu a intrat în inima ei şi că e împăcată şi cu El.

— L-am simţit pe Dumnezeu ca Iubirea însăşi, a spus ea. Atât de dulce… Iată, a trecut atâta timp de atunci, trei săptămâni şi două zile şi fericirea aceea nu mi-a trecut.

— Pentru că vine din Dumnezeu, care e veşnic.

Dar şi Elena avea de povestit cum i-a ascultat Dumnezeu două rugăciuni. Una, mai ales, i-a legat şi mai mult inima de Domnul. Fratele ei, cu mult mai mare decât ea, lucra ca şofer la o firmă, călătorind astfel prin toată ţara. Trecuse demult timpul când trebuia să vină acasă şi nici telefon nu primiseră de la el. Elena s-a dus în camera ei și s-a rugat Domnului Iisus. Apoi a stat îndelung la geam şi s-a tot uitat la cer. Așa a petrecut seara aceea. S-a rugat cu teama că fratele ei ar putea să zacă pe undeva, rănit sau chiar mort. Plângea cu lacrimi care nu voiau să sece. La un moment dat, a primit o pace de Sus care a asigurat-o că rugăciunea i-a fost ascultată. Şi s-a culcat. La o bucată din noapte au trezit-o nişte voci. Era fratele ei care venise şi care stătea de vorbă cu familia.

În schimb, s-a răcit Irina. Începuse să lipsească, să mintă. Intrase în criza de adolescenţă şi nu numai. Primul factor care a derutat-o a fost propagarea ideilor yoga, de către noua profesoară de geografie, care o practica plină de convingere şi de zel. A citit materiale, a încercat şi ea şi a crezut că merge, că nu-i ceva împotriva lui Dumnezeu. Al doilea factor a fost tatăl ei care a venit în ţară şi a convins-o să vină în America. Atunci, America a luat locul întâi pe scara priorităţilor ei şi calea Domnului n-a mai interesat-o. Nu puteam să nu mă gândesc cum se pricepe de bine diavolul să întoarcă binecuvântările lui Dumnezeu în curse de cădere pentru credincioşii cei mai sinceri. Când Irina se rugase pentru tatăl ei ca să vină şi să-şi potolească dorul, Dumnezeu îi răspunsese la rugăciuni, întărindu-i în felul acesta credinţa în El şi încrederea în mine. Dar tot de aici i s-a tras Irinei şi alunecarea. Tatăl ei i-a tot propus de atunci s-o ia în America şi să-i croiască o soartă mai

bună. Al treilea factor a fost prietenia cu o fată frivolă dintr-o clasă paralelă, căreia ea începuse să-i vorbească mai demult despre Domnul. N-a avut efect predicarea ei decât ca să preia proastele deprinderi ale celeilalte. N-a mai venit la studiul biblic, nici la meditaţii. Şi am început să mă rog pentru ea, mai ales că Irina a fost singurul copil cu care m-am rugat, acasă la mine. Şi tocmai ea a fost cel mai rău atacată. Căderea propriu-zisă a venit la banchetul de la sfârşitul anului şi al gimnaziului. Dar banchetul a fost o întreagă istorie.

Copiii au vrut să-l facă la o discotecă. Chiar şi cele nouă fete erau încântate să meargă într-o discotecă. Eu le-am lăsat libertatea aceasta. Am făcut bine? Am greşit?

Cu această ocazie, am putut şi eu să văd ce este într-o discotecă. Muzica e numai ritm şi se dă asurzitor. Acel ritm avea tonalităţi joase, parcă reglate pe frecvenţa bătăilor inimii şi aceasta dădea o senzaţie de participare volens-nolens la muzică. Eu, care fusesem mustrată de Duhul lui Dumnezeu că dansul[7] – şi era un vals – e păcat, eram mută. Oricum, în vacarmul general nu se putea comunica, decât strigându-se direct în ureche. Noroc cu terasa. Dar acolo erau ţânţarii. Mă uitam la copii cum se dăruiau de bunăvoie infernului dansului şi muzicii aceleia. A venit Alina P. lângă mine. De când Domnul îi vorbise prin Psalmul 20, o iubeam în mod deosebit.

— Cum te simţi, Alina?

A zâmbit stingherită şi mi-a explicat pe un ton solemn:

— Ca în iad, doamna dirigintă. Dar ceea ce mă doare este că-mi place.

Am privit-o pe Irina, dăruindu-se dansului, cochetăriei, cu o frenezie pe care nu i-am bănuit-o vreodată. Se lipea de Cristi care o privea cu ochi plini de dorinţă şi-l provoca dintr-un instinct prematur. Avea doar paisprezece ani! Aşa s-a dus şi la celelalte banchete, minţindu-şi mama că eu le-am cerut la şcoală acest lucru.

La două zile după banchet, am avut ora de studiu biblic. Dumnezeu mi-a pus pe inimă să le vorbesc despre provocarea dragostei şi despre păcatul sexual. Am analizat treptele acestui păcat, care începe de la jocul privirilor şi am citit cuvintele Domnului Iisus din Predica de pe Munte. Apoi din I Corinteni capitolul 6 şi tot aşa.

---

[7] _episodul este povestit în capitolul al XIII-lea al romanului "O carte de aducere aminte" din care face parte prezentul capitol: "Clasa de Har".

Apoi am continuat studiul. Nu s-au ruşinat deloc de acest subiect, mai ales că făcusem şi o oră de dirigenţie cu toate fetele, despre pericolul începerii unei vieţi sexuale şi urmările fizice şi spirituale ale acesteia, în afara căsătoriei. Mă ascultau cu gravitate şi vedeam că le părea rău de faptul că se dăruiseră acelui ritm care venea din infern.

— Să ştiţi întotdeauna la timp să spuneţi păcatului: NU!

Doar Irina a lipsit.

Într-o seară, m-a sunat mama ei acasă şi m-a rugat să mă ocup de sufletul fetiţei care fusese atât de fericită cu credinţa! Îmi spunea că nu se mai înţelege cu ea, că niciodată nu i-a răspuns aşa de obraznic ca acum, că avea atâta încredere în ea, o lăsa în casă singură când pleca după marfă în Bulgaria, iar acum s-a certat cu ea şi a plecat de acasă, nu ştia unde. Era atât de speriată!

Am vizitat-o pe când fata nu era acasă şi i-am spus acestei mame că nu trebuie să privim credinţa ca pe ceva profitabil: copiii îi ascultă pe părinţi, soţii nu-şi mai mint soţiile, aduc toţi banii acasă…

— Numai de dumneavoastră ascultă, doamna dirigintă, vă rog, vă implor, staţi de vorbă cu ea. Ea mi-a spus despre Dumnezeu cu atâta putere de convingere şi acum… s-a lăsat de credinţă.

— Doamnă P., i-am răspuns, nu numai Irina, ci şi dumneavoastră trebuie să vă întoarceţi la Dumnezeu. Credinţa nu e ca şi poveştile despre Moş Crăciun, bune doar pentru copii. Şi pe dumneavoastră vă cheamă Dumnezeu, şi dumneavoastră aveţi nevoie de mântuirea sufletului, nu numai Irina.

— Ştiu şi deja am început să mă gândesc că asta-i calea cea adevărată. Dar nu mă pot hotărî să fac pasul, eu sunt mai leneşă… nu citesc aşa de mult ca Irina…

— Sunt câteva locuri în Biblie în care se vorbeşte despre cei leneşi, „vicleni şi leneşi”, am specificat eu, noroc că sunteţi numai leneşă, dar, dacă recunoaşteţi că e un defect, Domnul vă poate scăpa de el. Pentru că soarta lor e „în întunericul de afară”.

— Asta înseamnă iadul? s-a înfiorat ea.

— Da, dar nimeni nu-i predestinat la iad.

A rămas pe gânduri, iar eu a trebuit să plec.

16. D E B U T U L M E U E D I T O R I A L

În tot acest timp, printre picături, îmi lucram poeziile. Începusem să le cizelez încă din 1990. Chiar în ajunul primelor alegeri libere, pe 19 mai 1990, am avut fericirea să o revăd pe sora Binţia, soţia fratelui Wurmbrand. Venise la Constanţa pentru un film cu canalul Dunăre-Marea Neagra, unde fusese deportată în anii de epurare politică. A venit la noi la Biserică şi a vorbit minunat din II CR. 14: 9 – 13, despre regele Aşa. Ea s-a axat pe rugăciunea împăratului: „Doamne, numai Tu poţi veni în ajutor celui slab, ca şi celui tare… Să nu iasă biruitor omul împotriva Ta!” (v. 11)

Parcă anii ce trecuseră – şi nu puţini! – o ocoliseră. La fel de dreapta, la fel de frumoasă, de senină şi de blândă cum o ştiam, rămăsese. Aceeaşi voce mângâietoare aşternea idee după idee, cu logică şi cu har. Mă simţeam tânăra de odinioară, fascinată de sclipirea potolită a comorilor duhovniceşti care erau aduse la lumină cu zâmbetul ei unic.

După adunare, am mers la o familie din vecini, ca să bea un ceai. Dar, cum pregătirile au durat mai mult, am stat de vorbă mai pe îndelete. Atunci, în seara aceea, sora Binţia mi-a propus să-mi scoată un volum cu poeziile mele. I-am spus că nu sunt lucrate, dar am promis că le voi cizela.

— Dar grăbeşte-te, m-a impulsionat ea, hotărâtă.

A doua zi, n-am putut vota, pentru că am avut ocazia să merg cu o maşină la Bucureşti, împreună cu soţul meu, ca să-l ascultăm pe fratele Wurmbrand. Dar predica lui m-a îngrozit. Nu era o predică, ci un act de acuzare a comuniştilor care au condus ţara – el n-a făcut decât să povestească, în culori crude, naturaliste, ororile din închisorile comuniste – dar şi al celor care erau acum la conducerea ţării. L-am simţit contaminat de ură pentru tot ce a îndurat şi de nevoia de a o propaga. L-am simţit un învins al propriei cauze: comunismul căzuse, iar el nu mai avea obiect al urii sale. Şi nu-şi dădea seama de acest lucru, preocupat să aducă la cunoştinţă, în mod gradat, o altă atrocitate, în geamătul surd al adunării pe care o provoca să-i împărtăşească suferinţa de odinioară. I-am aşternut toate aceste lucruri pe hârtie, cu o dragoste îngrijorată, gândindu-mă că nu vom putea să dăm mâna cu el. Şi am avut dreptate, el părăsind amvonul înainte de încheierea serviciului divin. Atunci, am pus hârtia în poşeta surorii Binţia, soţia lui şi am plecat înapoi, la Constanţa.

Printre picături, continuam să cizelez poeziile de odinioară,

scriind şi altele noi, contând pe oferta surorii. Dar aceasta nu s-a mai repetat şi, după doi ani, am încetat să le mai lucrez. Între timp, am aflat că s-a răzgândit. În 1994, însă, am primit un puternic imbold să mă ocup din nou de poezii şi foloseam orice clipă liberă, ca să le dau forma aceea care să fie demnă de Duhul care le-a inspirat. Din ianuarie şi până după Paşte, am lucrat febril. A fost cea mai prolifică perioadă poetică, a mea. În ajunul Paştelui, notam pe marginea foii în care lucrasem „Pescuirea minunată": „Am impresia că Domnul mă împinge din spate, cu un fel de: „Nu pierde vremea! mai repede!" Aveam un ritm foarte bun şi aşa definitivasem patruzeci şi şapte de poezii, le bătusem la maşină, le corectasem şi le multiplicasem, stabilindu-le şi ordinea, printr-o listă. Practic, terminasem pregătirea, eram gata.

Şi marţi, 7 iunie, pe la prânz, a sunat telefonul. Din clipa în care s-a prezentat: „Sunt Daniel Ionescu de la editura – Casa Şcolilor –", am ştiut că pentru acest minut mă impulsionase Domnul o jumătate de an! Era vorba de editarea unei antologii de poezie creştină românească şi-mi cerea să dau şi eu poezii. Îmi cerea în jur de cincizeci de poezii!

— Frate, am spus eu, dacă nu mi-ar fi spus Domnul să-mi lucrez poeziile, că în curând mi se vor cere spre publicare, aş face poate mofturi. Dar aşa… eu sunt gata. Am 47 de poezii definitivate, dactilografiate, multiplicate şi aşezate în ordine. Când să vi le trimit?

— Chiar acum, deja suntem în întârziere…

Dacă nu mi-ar fi vorbit Domnul, eu n-aş fi avut poezii în acea antologie. Ce măreţ a lucrat Domnul! Omul îşi retrăsese oferta, dar Domnul avusese alt plan. Aşa se face că, pe 1 septembrie 1994, primul 1 septembrie al meu, fără obligaţii, aveam să ţin în mâini cartea care conţinea şi douăzeci şi nouă de poezii cu numele meu. Tocmai în anul pensionarii mele! Coincidenţă? O, nu! Credincioşia lui Dumnezeu!

17. R A M A S B U N

Deşi aveam atâtea treburi, trebuia să dau cel mai mult timp micilor mele surioare şi ucenice în Domnul. Mă fascina profunzimea gândirii lor înnoite, asociaţiile de idei şi sinceritatea pocăinţei lor. Nu voi uita niciodată ce mi-a spus Ana-Maria G., când am întrebat-o ce anume o ajuta să rămână în credinţă:

— Teama că, dacă voi ajunge în iad, mă voi gândi veşnic că aş fi putut să nu fiu acolo, ci cu Domnul, pentru că „Cine va răbda până la

sfârşit va fi mântuit”.

Irina a început să fie cercetată prin Sfânta Scriptură şi anume prin Apocalipsa. „Dar ce am împotriva ta este că ţi-ai părăsit dragostea dintâi” şi „Nu eşti nici rece, nici în clocot”. Aceste două versete i se potriveau, pentru că tânjea să fie iarăşi în clocotul dragostei dintâi.

Când am încheiat studiile biblice, pe 11 iunie 1994, copiii au făcut o mică serbare cu subiect biblic. Au cântat cântări compuse de ei, au recitat. La urmă, le-am citit cuvântarea apostolului Pavel ţinută în faţa prezbiterilor din Efes, schimbând-o puţin, ca să o potrivesc situaţiei mele concrete:

„Ştiţi cum m-am purtat cu voi în toată vremea, din ziua dintâi în care am pus piciorul în clasa voastră. Am slujit Domnului cu toată smerenia, cu multe lacrimi şi în mijlocul încercărilor pe care mi le ridicau uneltirile celorlalţi. Ştiţi că n-am ascuns nimic din ce vă era de folos şi nu m-am temut să vă propovăduiesc şi să vă învăţ în mod deschis, în şcoală, pocăinţa faţă de Dumnezeu şi credinţa în Domnul nostru Iisus Hristos. (...) Şi acum ştiu că nu-mi veţi mai vedea faţa voi, toţi aceia în mijlocul cărora am umblat patru ani, propovăduind Împărăţia lui Dumnezeu. De aceea vă mărturisesc astăzi, 11 iunie 1994, că sunt curată de sângele tuturor. Căci nu m-am ferit să vă vestesc tot planul lui Dumnezeu. (...) Ştiu bine că, după despărţirea noastră, se vor vârî între voi lupi răpitori, care nu vor cruţa turma. (...) N-am râvnit nici la banii voştri, nici la cadourile voastre. În toate privinţele v-am dat o pildă...”

Ochii lor umezi mi-au confirmat că, aşa cum le citeam, aşa fusese. Căci, într-adevăr, eu interzisesem cadourile din partea lor, începând cu cărţile. Aveam permanent pe inimă un verset prin care mă cercetase Domnul mai demult: „Să nu primeşti daruri; căci darurile orbesc pe cei ce au ochii deschişi şi sucesc hotărârile celor drepţi”. (Ex. 23: 8) În schimb, le-am făcut parte eu copiilor mai săraci de daruri de la ajutoarele umanitare. Dar în general, părinţii lor erau înstăriţi.

Nu ne înduram să plecăm şi atunci le-am înregistrat pe fete cu ceea ce le-a rămas întipărit în inimă din umblarea lor timp de patru ani cu Dumnezeu. Alina P. a citit Psalmul 20, schimbând persoana a doua cu persoana întâi plural, ca binecuvântare pentru examenul ce se apropia:

„Să ne asculte Domnul în ziua necazului, să ne ocrotească Numele Dumnezeului lui Iacov, să ne trimită ajutor din locaşul Său cel

sfânt...”

18. A D M I te R E A

Se apropia admiterea. Pe 29 iunie le-am dat un test destul de serios, asemănător unui adevărat test de examen, la limba şi literatura română, cu diferite probleme cât mai deosebite şi mai variate. După lucrare, Irina mi-a spus că se grăbeşte şi nu a rămas până la sfârşit, când i-am binecuvântat cu Isaia 43, numindu-i, în loc de „Iacove” şi „Israele, pe ei:

„Acum aşa vorbeşte Domnul care te-a făcut, Florine, Alina, Andra, Mădălina, Ana-Maria, Elena, Andrei... şi cel ce te-a întocmit, Florine... Nu te teme de nimic, căci Eu te izbăvesc, te chem pe nume – şi le-am repetat a treia oară numele – eşti al Meu”.

În ajunul examenului, m-am rugat pentru ei şi am primit încredinţarea că ei sunt binecuvântaţi, pentru că Domnul le-a pus „pe ascuns o comoară în saci” (Gen. 43: 23). Le-am dat telefoane ca să-i îmbărbătez cu acest verset.

Dar n-am adormit decât foarte greu. Mă rugasem ca măcar un subiect din cele date de mine la test să le cadă copiilor, la examenul de limba română, pentru ca Dumnezeu să pledeze în favoarea călăuzirii mele de către El şi să nu se simtă singuri.

În dimineaţa examenului, am avut emoţii cu adevărat. Aş greşi dacă aş spune că aveam emoţii de parcă propriii mei copii ar fi dat examen. Eu nu am avut pentru niciunul din cei patru copiii ai mei aşa emoţii. Dar pentru Clasa de Har aveam, pentru că-i încurajasem să creadă că Dumnezeu e cu ei în ceasul de încercare, fie că trec prin apele limbii române, fie că trec prin focul matematicii. Or, dacă ceva n-ar fi fost în ordine, credinţa în Dumnezeu ar fi fost atinsă în inimile lor şi ale părinţilor lor. Şi era şi energia muncii mele, investită în aceşti copii, încă de când îi luasem. Se spusese despre clasa aceasta că e opera iubirii dintre elevi şi diriginta lor. Iar eu vorbisem în auzul multora că e opera iubirii lui Dumnezeu care a făcut o revoluţie în România, pentru ca aceşti copii să audă despre El.

Eram în dimineaţa aceea între toate făgăduinţele Viului Dumnezeu şi probarea practică a acestora.

Şi atunci am auzit acest verset pe care i-a spus Moise poporului, înainte de a se despica marea Roşie înaintea lor spre a trece „prin

mijlocul ei, ca pe uscat”:

„Nu vă temeţi de nimic! Staţi pe loc şi veţi vedea izbăvirea pe care v-o va da Domnul în ziua aceasta! Domnul. Se va lupta pentru voi. Dar voi staţi liniştiţi!” (Ex. 14: 13, 14)

Când cade din cer o slovă ca aceasta, e însoţită şi de putere. Inima mea a primit pacea deplină a încrederii că eu nu mai pot face nimic, pentru că făcusem cât am putut. Că acum, Dumnezeu era la lucru. Şi a bătut liniştită.

Pe la ora 14, a venit cineva, o elevă pregătită de mine şi mi-a comunicat subiectele. Printre ele, era un subiect dat de mine la test şi care nu putea fi considerat ca o coincidenţă: de alcătuit familia de cuvinte a cuvântului de bază „veste”. Punctajul la acest subiect era mic, dar copiii s-au bucurat aşa de mult, exact cum am dorit: să simtă că nu sunt singuri în sala de examen. Fetiţa căreia Dumnezeu îi dăruise Psalmul 20 a venit împreună cu o altă elevă la mine, înainte de a ajunge acasă, ca să-mi spună ce fericită a fost când a auzit: „Familia de cuvinte a cuvântului veste”. A tras un chiot şi, când a certat-o profesorul care dicta subiectele, ea a spus că acest subiect i-a fost dat la testul final.

Dacă ar fi să fac un bilanţ aici, din clasa cea împotmolită odinioară atât de rău, patru fete au dat examen la cel mai bun liceu din oraş – liceul „Mircea cel Bătrân” şi au intrat toate, trei au intrat la liceul „George Călinescu”, trei la liceul „Decebal” şi aşa mai departe. Irina nu a reuşit! O sfătuisem să se înscrie la liceul „Mihai Eminescu”, dar se înscrisese la „Decebal”. Era în perioada de criză care tocmai în zilele când trebuia să lupte pentru viitorul ei se nimerise.

Ceea ce am observat cu surprindere a fost decalajul mare dintre nota la limba română şi cea la matematică: Ana-Maria G. obţinuse nota 8.65 la română şi 5.08 la matematică; Irina – 7.95 la română şi 4.67 la matematică. Alina I. – 8.20 la română şi 6.02 la matematică. Iar la matematică se pregătiseră şi în particular, pe când la limba română, nu toate.

După euforia veştii reuşitei la liceu, a venit vacanţa. Câţiva copii m-au mai sunat, apoi s-a intrat în bucuria libertăţii. Singură Irina a revenit la Dumnezeu, s-a smerit şi a reuşit la un liceu care i-a amărât inima la fel ca şi lui Lot, în Sodoma. Pentru că, deşi rămăseseră locuri la

liceul „Mihai Eminescu”, a optat pentru alt liceu, care avea locuri foarte multe.

Mona a început yoga şi L-a uitat pe Dumnezeul mântuirii ei; Alina P. s-a conformat cu lumea şi cu muzica ei, Elena n-a mai dat niciun semn de viaţă; Ana-Maria G., cea care îmi mărturisea gândul cel înfricoşător că ar fi putut alege să nu fie în iad, dar n-a vegheat, e indiferentă la voia lui Dumnezeu şi tot aşa, toate celelalte fete care au participat la ora de studiu biblic.

Georgiana şi-a descoperit frumuseţea, candidând la balul bobocilor, pentru titlul de „Miss”. M-a mai vizitat sporadic. În clasa a zecea, la şaisprezece ani şi jumătate, a început să se machieze atât de strident, încât era de nerecunoscut. Şi într-o zi din primăvara lui 1996, fragila ei viaţă s-a încheiat brusc, într-un accident de maşină. Din toate persoanele aflate acolo, numai ea a fost lovită. Oricum s-a întors maşina, numai în partea ei a lovit. Iar după zece ore de suferinţe îngrozitoare, s-a stins…

Doar Irina m-a mai căutat, a urmat într-un timp un studiu biblic cu câteva fete, acasă la mine, dar nu s-a putut ţine de el. La toată inerţia ei a contribuit şi tatăl ei, invitând-o mereu în America, să stea cu noua lui familie şi tot răzgândindu-se. Acum, când închei aceste evocări, se află deja în America.

„Ce aş mai fi putut face viei Mele şi nu i-am făcut?”

Această întrebare ca o rană de nevindecat a Preaiubitului din capitolul al cincilea al cărţii lui Isaia îmi răsună în minte şi în suflet mereu.

„Ce-aş mai fi putut face viei Mele şi nu i-am făcut? Pentru ce a făcut ea struguri sălbatici, când Eu Mă aşteptam să facă struguri buni?” (Is. 5)

Ce aş mai fi putut face clasei mele şi nu i-am făcut? Pentru ce a făcut ea roade ale necredinţei, când eu mă aşteptam să facă roade ale credinţei? Răspunsul la întrebarea aceasta se odihneşte în patru casete audio, cu mărturii entuziaste, într-o casetă video, imprimată de un misionar al C B N care mi-a vizitat clasa în drum spre Bucureşti unde avea să încheie contract cu TVR pentru difuzarea serialului animat „Superbook” şi într-alta, a fratelui Vladimir Caravan, cunoscut prin emisiunile lui de radio „Vestea bună”, într-o superbă fotografie luată pe 16 aprilie 1994 de Sue Grange, în faţa Şcolii nr. 7, în agendele mele,

în propriile mele pregătiri ale acestor studii.

Doar atât? O, mult mai mult, Dumnezeu S-a angajat să vegheze asupra seminţei bune. Ceea ce s-a semănat cu trudă va fi cândva secerat cu bucurie.

Pentru această clasă, Dumnezeu însuşi nu S-a cruţat pe Sine.

Dar va mai încolţi, a doua oară, sământa căzută din Cer…?

În C H I D E R E

Nu există închidere, câtă vreme sunt şi câta vreme Duhul Celui Prea înalt mă umbreşte între aceste coordonate fizice. Nu există închidere nici după ce voi lăsa aici coaja înăuntrul căreia s-a desăvârşit făptura cea nouă. Pentru că ceea ce cu adevărat va continua va fi cu mult superior a ceea ce Dumnezeu a împlinit aici.

Ce păcat că niciunul din cititorii acestei confesiuni nu va putea avea nici cea mai firavă relatare a momentului aceluia indicibil, când Fiul Slavei îmi va pune pe masă vinul cel mai bun, acela care vine la urmă! Vinul cel nou, din Împărăţia Sa.

Acolo, unde vor fi fost făcute ineficiente, cuvintele…

Iar eu, îmbrăcată în haina cea mai bună, şi cu inelul de aur curat, cu sigiliu împărătesc, în deget, voi fi în tabernacolul Marelui Preot, Iisus Hristos, în cel mai umbrit colţişor, de unde-L voi putea privi o veşnicie…